R. P. R.

Dos. Nr. 40002 Vol. Nr. 13

Ministerul Securităţii Statului

ARHIVA OPERATIVA

Dosar

Ancheta PĂTRĂŞCANU LUCREŢIU

Martori ...

Data 29 IUN 1954

P 218/13

Urmează vol. Nr. 14

I

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Direcția VIII-a

11259 vol. 13

ANUL 1954

DOSAR Nr.

Referitor la PĂTRĂȘCANU

LUCREȚIU

VOLUMUL XIII

Martori comuni.

DAVID IOAN

La arhivă

17 Februarie 1953
Dată în fața noastră
Lt. de Securitate
T. Drăgnici 003

D E C L A R A T I E

Subsemnatul DAVID N.IOAN, născut în orașul Bârlad la 3 Decembrie 19o4, fiul lui NICOLAE și ANA DAVID, de profesiune fost magistrat și în prezent tehnician la Intreprinderea "SARCIC" din București str.Sft.Constantin Nr.31 A., cu domiciliul în București str.Bd.Al.I.Cuza Nr.1o, declar următoarele:

In ziua de 1 Februarie 1945, la recomandarea colegului meu TRAIAN BROSTEANU, am fost delegat secretar general la Ministerul Justiției. In acel timp era Ministru LUCRETIU PATRASCANU, pe care nu-l cunoscusem până în acel moment. Mi s'a dat delegație de a redacta legile necesare pentru reglementarea noilor situațiuni ivite după 23 Aug. 1944. In cadrul acestei misiuni, fostul Ministru îmi dădea notă scrisă ori indicațiuni verbale, potrivit cărora redactam textul cerut. Acest text se înainta Consiliului de Miniștri, după aprobarea căruia textul devenea lege și era publicat în Monitorul Oficial. Desigur că textul suferea modificări în primul rând din partea Ministrului, apoi din partea Consiliului de Miniștri și nu devenea lege decât după ce textul era aprobat în forma definitivă.

In anul 1945 s'au redactat legi importante, printre cari amintesc legea pentru sancționarea crimelor de război și legea pentru restituirea bunurilor evreiești. Colaboratori principali la redactarea legilor au fost în acel timp I.RAICIU și A.SCHREIBER, avocați, cari colaborau cu Ministrul pe linie politică. Mai târziu, am făcut apel și la tehnicienii dela Consiliul legislativ și am constituit o Comisiune legislativă prezidată în principiu de Ministru, însă acesta lipsind mai totdeauna, Comisiunea era prezidată de secretarul general delegat de Ministru și anume, în 1945, eram delegat eu, iar în 1946 era delegat DTRU OLTEANU.

N'am fost informat niciodată asupra determinantelor unei legi care se cerea și nici asupra motivelor care

./. ss/DAVID ION

duceau la modificări sau corecturi.

Pentru a fi ţinut departe de aceste posibilităţi de informaţie, fostul Ministru m'a lăsat să înţeleg că nu este cazul să devin membru al P.M.R.

In anul 1945, Ministrul era vizitat de tov.A.BUNACIU, M.CONSTANTINESCU, A.SCREIBER şi I.RAICIU, cu cari avea conversaţii secrete, despre cari nu am avut niciodată cunoştinţă.

In acel an, am avut impresia că Ministrul urma calea politică a Guvernului, însă pe linia trasată de P.M.R. Aceasta o deduc din împrejurarea că în problemele legislative despre cari aveam cunoştinţă mi se recomanda să cer în principal avizul Miniştrilor din Partid, ceiace o făceam ca regulă generală în afară de cazul când încredinţam textul direct Ministrului. Au fost însă consultaţi şi ceilalţi Miniştri şi îmi amintesc că la legea pentru restituirea bunurilor evreieşti mi s'a recomandat să discut problema cu fostul ministru ALEXANDRINI.

In anul 1946, a fost numit secretar general DUMITRU OLTEANU, membru P.M.R., care a preluat conducerea politică interioară a Ministerului. Din momentul numirii sale, Ministrul nu mai discuta cu mine decât latura tehnică a problemelor, deaceia, în cazul când aveam unele nelămuriri, mă adresam colegului meu OLTEANU şi prin acesta le obţineam dela Ministru. Desigur că, în afară de secretele propriu zise eram în curent cu cele ce se petreceau în Minister şi aşi putea confirma unele fapte concrete, cari mi s'ar indica, însă întrucât toată activitatea în Minister conta în amănunte diverse, nu ştiu cari dintre ele pot interesa. Mă opresc la unul dintre ele care mi se pare deosebit faţă de activitatea anterioară a Ministrului şi anume: activitatea de după întoarcerea dela Paris în luna Octombrie 1946. Din momentul sosirii în ţară, atât eu cât şi D.OLTEANU am fost suspectaţi că în lipsa sa am fi luat atitudine contra sa. In adevăr, în lipsa sa au avut loc unele manifestaţiuni contra sa (s'a scos portretul său din sala de intrare), însă întrucât aceasta avea cauze politice cunoscute de colegul meu OLTEANU, noi nu am făcut decât să lăsăm lucrurile să se desăvârşească conf. dispoziţiunilor.

Această cauză a adâncit conflictul deschis între Ministru şi noi şi în luna Decembrie 1946 a fost înlocuit OLTEANU iar la finele lunii Ianuarie 1947 am fost înlocuit şi eu prin CIPRIAN RATIU, în locul lui OLTEANU fiind numit VASILE STOICAN.

Revenind la alte amănunte de linie mai pot aminti următoarele:

Unele graţieri de legionari condamnaţi,

Oarecare indulgenţă faţă de unele sabotaje comerciale,

./. ss/DAVID ION

în general cele comise de țărani;

Unele dispozițiuni de favoare pentru elementele capitaliste,cari apăreau în indicativele legilor în pregătire;

Unele concesii făcute la propunerile partidelor istorice,în special în legea electorală și în legea pentru sancționarea crimelor de război;

Unele concesii făcute în legea chiriilor în favoarea anumitor elemente cari ocupau apartamente din cari fuseseră evacuați evreii;

Unele măsuri administrative cari ocroteau uneori elemente ce trebuiau îndepărtate din justiție.

Bineînțeles că,după șase ani,îmi scapă amănuntul propriu zis și rețin numai ideia generală.In acel timp,însă,nu m'am sesizat de aceste fapte pentru că nu intra în competența mea,nu eram informat politic și le credeam sub acoperirea Consiliului de Miniștri.

In ce privește sancționarea crimelor de războiu îmi amintesc că s'au făcut unele concesiuni partidelor istorice cari aveau reprezentanți în Guvern.Aceasta am dedus-o din împrejurarea că textul redactat a fost modificat de foarte multe ori și a durat mult timp până la redactarea definitivă.

Insă în aplicarea legii,în constituirea Tribunalelor speciale și în supravegherea judecării criminalilor de război, Ministrul s'a ocupat direct și personal ținând contact permanent cu Acuzatorul Public și cu Președintele Tribunalului,care era AL.VOITINOVICI.Așa fiind,atât eu cât și colegul meu OLTEANU am fost ținuți la o parte și nu cunosc amănunte în această privință Stiu totuși un singur caz,anume cel al fostului Ministru GEORGE DOCAN,care a fost scos de sub urmărire atât de fostul Ministru L.PATRASCANU cât și de fostul Ministru TEOHARI GEORGESCU,care era interimar la Ministerul Justiției în timpul când L.PATRASCANU se afla la Paris.

Aceasta îmi este declarația,pe care o dau și susțin și o semnez propriu.

ss/ION DAVID

17.II.1953

17 Februarie 1953
Dată în fața noastră
Lt.de Sec.T.Drăghici 005

DECLARATIE

Subsemnatul DAVID N.IOAN, născut în orașul Bârlad la 3 Dec.1904, fiul lui NICOLAE și ANA DAVID, de profesiune fost magistrat și actualmente tehnician la Intreprinderea "SARCICA", domiciliat în București Bd.Al. I.Cuza Nr.10, îmi iau următorul angajament:

Nu voi discuta cu nimeni despre ceiace am fost cercetat de către organele de Securitate, unde am fost cercetat și de cine anume.

In caz că nu voi respecta prezentul angajament, consimt să suport rigorile legii.

Declar, sustin și semnez.

ss/ION N.DAVID

17.II.1953

17. Februarie 1953. 006
Dată în fața noastră
Sc de Securitate
[illegible]

Declarație

Subsemnatul David N. Ioan, născut în orașul Bârlad la 3 Decembrie 1904, fiul lui Nicolae și Ana David, de profesiune fost magistrat și în prezent tehnician la Intreprinderea „SARCIC" din București str. Sft Constantin N-31 A, cu domicilul în București str. Bd. Al. I. Cuza N-10, declar următoarele:

In ziua de 1 Februarie 1945, la recomandarea colegului meu Traian Brosteanu, am fost delegat Secretar General la Ministerul Justiției. In acel timp era Ministru Lucrețiu Pătrășcanu, pe care nu-l cunoscusem până în acel moment. Mi s'a dat delegația de a redacta legile necesare pentru reglementarea noilor situațiuni ivite după 23 Aug. 1944. In cadrul acestei misiuni, fostul Ministru îmi dădea notă scrisă ori indicațiuni verbale, potrivit cărora redactam textul cerut. Acest text se înainta Consiliului de Miniștri, după aprobarea căruia textul devenea lege și era publicat în Monitorul Oficial. Desigur că textul suferea modificări în primul rând din partea Ministrului, apoi din partea Con-

siliului de Miniștri și nu devenea lege decât după ce textul era aprobat în forma definitivă.

În anul 1945 s'au redactat legi importante, printre cari amintesc legea pentru sancționarea crimelor de războiu și legea pentru restituirea bunurilor evreiești. Colaboratori principali la redactarea legilor au fost în acel timp I. Raicin și A. Schreiber, avocați, cari colaborau cu Ministrul pe linie politică. Mai târziu, am făcut apel și la tehnicienii de la Consiliul Legislativ și am constituit o Comisiune legislativă prezidată în principiu de Ministru, însă acesta lipsind mai totdeauna, Comisiunea era prezidată de Secretarul General delegat de Ministru și anume, în 1945, eram delegat eu, iar în 1946 era delegat Dl-nu Olteanu.

N'am fost informat niciodată asupra determinantelor unei legi care se cerea și nici asupra motivelor cari duceau la modificări sau corecturi.

Pentru a fi ținut departe de aceste posibilități de informație, fostul Ministru m'a lăsat să înțeleg că nu este cazul să devin membru al P.M.R.

În anul 1945, Ministrul era vizitat de tov. A. Bunaciu, și M. Constantinescu, A. Sereiber și I. Raicin, cu cari avea conversații secrete, despre cari nu am

avut niciodată cunoștință.

In acel an, am avut impresia că Ministrul urma calea politică a Guvernului, însă pe linia trasată de P.M.R. Aceasta o deduc din împrejurarea că în problemele legislative despre cari aveam cunoștință mi se recomanda să cer în principal avizul Miniștrilor din Partid, ceiace o făceam ca regulă generală în afară de cazul când înere-dintam textul direct Ministrului. Au fost însă consultați și ceilalți Miniștri și îmi amintesc că la legea pentru restituirea bunurilor evreiești mi s'a recomandat să discut problema cu fostul Ministru Alexandrini.

In anul 1946, a fost numit Secretar General Dumitru Olteanu, membru P.M.R., care a preluat conducerea politică interioară a Ministerului. Din momentul numirii sale, Ministrul nu mai discuta cu mine decât latura tehnică a problemelor, deaceia, în cazul când aveam unele nelămuriri, mă adresam colegului meu Olteanu și prin acesta le obțineam dela Ministru. Desigur că, în afară de secretele propriu zise, eram în curent cu cele ce se petreceau în Minister și aș putea confirma unele fapte

concrete cari mi s'ar indica, însă întrucât toată activitatea în Minister consta în amănunte diverse, nu știu cari dintre ele pot interesa. Mă opresc la unul dintre ele care mi se pare deosebit față de activitatea anterioară a Ministrului și anume: activitatea de după întoarcerea de la Paris în luna Octombrie 1946. Din momentul sosirii în țară, atât eu cât și D. Olteanu am fost suspectați că în lipsa sa am fi luat atitudine contra sa. In adevăr, în lipsa sa au avut loc unele manifestațiuni contra sa (s'a scos portretul său din sala de intrare), însă întrucât aceasta avea cauze politice cunoscute de colegul meu Olteanu, noi nu am făcut decât să lăsăm lucrurile să se desăvârșească conf. dispozițiunilor. Această cauză a adâncit conflictul deschis între Ministru și noi și în luna Decembrie 1946 a fost înlocuit Olteanu iar la finele lunii Ianuarie 1947 am fost înlocuit și eu prin Ciprian Rațiu, în locul lui Olteanu fiind numit Vasile Stoican.

Revenind la alte amănunte de linie mai pot aminti următoarele:

Unele grațieri de legionari condamnați;

Oarecare indulgență față de unele sabotagii comerciale, în general cele comise de țărani;

Unele dispozițiuni de favoare pentru elementele capitaliste, cari apăreau în indicativele legilor în pregătire;

Unele concesii făcute la propunerile partidelor istorice, în special în legea electorală și în legea pentru sancționarea crimelor de război;

Unele concesii făcute în legea chiriilor în favoarea anumitor elemente cari ocupau apartamente din cari fuseseră evacuați evreii;

Unele măsuri administrative cari ocroteau uneori elemente ce trebuiau îndepărtate din justiție.

Bineînțeles că, după șase ani, îmi scapă amănuntul propriu zis și rețin numai ideia generală. In acel timp, însă, nu m'am sesizat de aceste fapte pentru că nu intra în competența mea, nu eram informat politic și le credeam sub acoperirea Consiliului de Miniștri.

In ce privește sancționarea crimelor de război, îmi amintesc că s'au făcut unele concesiuni partidelor istorice cari aveau reprezentanți în Guvern. Aceasta am dedus-o din împrejurarea că textul redactat a fost modificat de foarte

multe ori și a durat mult timp până la redactarea definitivă.

Însă în aplicarea legii, în constituirea Tribunalelor speciale și în supravegherea judecării criminalilor de război, Ministrul s'a ocupat direct și personal ținând contact permanent cu Acuzatorul Public și cu Președintele Tribunalului, care era Al. Voitinovici. Așa fiind, atât eu cât și colegul meu Olteanu am fost ținuți la o parte și nu cunosc amănunte în această privință. Știu totuși un singur caz, anume cel al fostului Ministru George Docan, care a fost scos de sub urmărire atât de fostul Ministru L. Pătrășcanu cât și de fostul Ministru Teohari Georgescu, care era interimar la Ministerul Justiției în timpul când L. Pătrășcanu se afla la Paris.

Aceasta îmi este declarația, pe care o dau și susțin și o semnez propriu

17.II.953

Ion [illegible]

Nu se bate la mașină [signature]

17 Februarie 1953. 099
Dată în fața noastră
Lt. de Sec. [signature]

Declarație

Subsemnatul David N. Ioan, născut în orașul Bârlad la 3 Dec. 1904, fiul lui Nicolae și Ana David, de profesiune fost magistrat și actualmente tehnician la Intreprinderea „IARCIC", domiciliat în București Bd. Al. I. Cuza N-10, îmi iau următorul angajament:

Nu voi discuta cu nimeni despre ceiace am fost cercetat de către organele de securitate, unde am fost cercetat și de cine anume.

In caz că nu voi respecta prezentul angajament, consimt să suport rigorile legii.

Declar, susțin și semnez

17.II.1953

Ioan N David

PETCU GH.

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

01

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul PETCU GHEORGHE, de profesie conducător auto, în prezent în serviciul Minist. de Justiție, născut la 27 August 1912 în com. Bălăria, Reg. București - raionul Mihăilești - fiul lui Stancu și Aurica, căsătorit cu DUMITRA născ. DINCA, casnică, are doi copii cu ultimul domiciliu în București, Cal. Rahova Nr. 4 (Tribunal), raionul Nic. Bălcescu.

25 Martie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 9
" s'a terminat " 12

Intrebare

Unde ai făcut dta serviciu după 23 August 1944 și până în prezent?

Răspuns

Incă din anul 1942 am făcut serviciul în Ministerul de Justiție - fără întrerupere - până în prezent. După 23 August 1944 am fost conducător auto (șofer) la dispoziția Ministrului de Justiție PATRASCANU, până la plecarea acestuia din Minister.

Intrebare

Ce deplasări ai făcut dta cu PATRASCANU pe str. Poloná (în București) în ce timp și unde?

Răspuns.

Pe strada Poloná l-am dus la locuința lui GHEORGHE TATARASCU, începând din anul 1945 - nu pot preciza luna - și apoi în anii următori 1946-1947. In timpul când TATARASCU se afla în București (nu era plecat la Poiana-Gorj) țin minte că îl duceam des.

Tot pe str. Poloná îl duceam des pe PATRASCANU la Institutul de Conjunctură unde era director ZILBER (BELU) - tot în acelaș timp (anii 1945-47).

Intrebare

In ce timp al zilei l-ai dus pe PATRASCANU la TATARASCU și cât durau aceste vizite?

./.

ss/PETCU GH-

<u>Răspuns</u>

Il duceam de multe ori pela ora 10-11 dim. şi uneori după ora 14 (când îl duceam dimineaţa la 10-11 pleca de acasă, iar când îl duceam după ora 14 pleca dela minister) Vizitele lui PATRASCANU la TATARASCU durau câte o jumătate de oră, o oră şi uneori chiar o oră şi ceva, în care timp eu îl aşteptam cu maşina acolo - împreună cu însoţitorul respectiv - care era de serviciu (TUDOSE ION sau LAZESCU CTIN).

<u>Intrebare</u>

Arată dacă l-ai dus pe PATRASCANU la TATARASCU seara - cât timp a stat - dacă l-ai aşteptat sau ţi-a spus să revii mai târziu să-l iei?

<u>Răspuns</u>

Nu-mi aduc aminte dacă l-am dus seara la TATARASCU sau nu.

<u>Intrebare</u>

A folosit PATRASCANU şi altă maşină pentru vizitele la TATARASCU?

<u>Răspuns</u>

Când eu lipseam fiind liber sau în vreo misiune, PATRASCANU folosea o altă maşină a ministerului. Nu ştiu dacă a folosit altă maşină pentru vizitele la TATARASCU. Stiu apoi că PATRASCANU era servit uneori de maşina lui RADU XENOPOL, la care îl lăsam adesseori la masă şi nu mă mai duceam să-l iau. Concret nu ştiu când s'a servit de această maşină sau de alte maşini.

<u>Intrebare</u>

In ce timp al zilei l-ai dus pe PATRASCANU la ZILBER - la Institutul de Conjunctură - pe str. Polonă?

<u>Răspuns</u>

La ZILBER - pe str. Polonă - îl duceam pe PATRASCANU tot dimineaţa între orele 9-11 şi îl aşteptam aproximativ 2o minute.

<u>Intrebare</u>

Arată dacă l-ai dus pe PATRASCANU la ZILBER în str. Polonă seara, lăsându-l acolo şi revenind să-l iei noaptea târziu?

<u>Răspuns</u>

Nu-mi aduc aminte. După cât îmi amintesc nu l-am dus acolo seara şi nu l-am lăsat niciodată acolo ca să vin mai târziu să-l iau.

<u>Intrebare</u>

In ce împrejurări ţi-a spus PATRASCANU sa-l laşi şi să revii pentru a-l lua după 2-3 ore?

<u>Răspuns</u>

./.   ss/PETCU GH.

Cam îl duceam uneori la UD și PCR, [illegible] la DEJ, CONSTANTE; deasemenea la unii tovarăși miniștri și la [illegible], la Academia Română și în alte locuri de care nu-mi amintesc.

<u>Intrebare</u>

Arată dta dacă în a doua jumătate a anului 1948 ai fost cu PATRASCANU pe șoseaua București-Sinaia, oprind în apropierea unei păduri?

<u>Răspuns</u>

După cât îmi aduc aminte am oprit odată mașina cu PATRASCANU pe distanța București-Ploești, pe șoseaua Balotești la o fermă (vila). Eram cu mașina cu el, cu soția și însoțitorul și am rămas toți acolo vreo oră, o oră jumătate. Lângă vreo pădure nu-mi amintesc să fi oprit.

<u>Intrebare</u>

In cursul anului 1948 ai avut șofer de schimb care-l servea pe PATRASCANU?

<u>Răspuns</u>

In cursul anului 1948, când făceam curse mai lungi sau odată pe săptămână aveam liber, când era servit de altă mașină (nu pot preciza de care șofer). Abia din anul 1948 începând am avut un șofer de schimb (o zi de serviciu și una liber).

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde cu cele declarate de mine.

Anchetator
Cpt. de Securitate
Gh. Moraru

ss/PETCU GH.

013

Proces verbal de interogatoriu.

Martorul Petcu Gheorghe, de profesie conducator auto, în prezent în serviciul Minist. de Justiție, născut la 27 August 1912 în Com. Bălăria, Reg. București - raionul Mihailești - fiul lui Stanca și Aurica, căsătorit cu Dumitra născ. Dincă, casnică, are doi copii, cu ultimul domiciliu în București, Cal. Rahova Nr 4 (Tribunal) raionul Nic. Bălcescu.-

25 Martie 1953
la București:
început la ora ..9.-..
terminat la ora .12.-

Intrebare: Unde ai făcut d-ta serviciu după 23 August 1944 și până în prezent?

Răspuns: Încă din anul 1942 am făcut serviciul în Ministerul de Justiție - fără întrerupere - până în prezent. După 23 August 1944 am fost conducator auto (șofer) la dispoziția Ministrului de Justiție Pătrășcanu, până la plecarea acestuia din Minister.

Intrebare: Ce deplasări ai făcut d-ta cu Pătrășcanu pe str. Polonă (în București), în ce timp și unde?

Răspuns: Pe strada Polonă l-am dus la locuința lui Gheorghe Tătărăscu, începând din anul 1945 - nu pot preciza luna - și apoi în anii următori 1946 - 1947. In timpul când Tătărăscu se afla în București (nu era plecat la Poiana-Gorj), țin minte că-l duceam des.

Tot pe str. Polonă îl duceam des pe Pătrășcanu la Institutul de Conjunctură unde era director Zilber (Bela) - tot în acelaș timp (anii 1945-47)

Petcu Gh

Intrebare: In ce timp al zilei l-ai dus pe Pătrășcanu la Tătărăscu și cât durau aceste vizite?

Răspuns: Il duceam de multe ori pe la ora 10-11 dim. și uneori după ora 14. (Când il duceam dimineața la 10-11 pleca de acasă, iar când îl duceam după ora 14 plecam dela minister. Vizitele lui Pătrășcanu la Tătărăscu durau câte o jumătate de oră, o oră și uneori chiar o oră și ceva, în care timp eu il așteptam cu mașina acolo – împreună cu însoțitorul respectiv – care era de serviciu (Tudose Ion sau Lăzărescu Chin).

Intrebare: Arată dacă l-ai dus pe Pătrășcanu la Tătărăscu seara – cât timp a stat – dacă l-ai așteptat sau ți-a spus să revii mai târziu să-l iei?

Răspuns: Nu-mi aduc aminte dacă l-am dus seara la Tătărăscu sau nu. —

Intrebare: A folosit Pătrășcanu și altă mașină pentru vizitele la Tătărăscu?

Răspuns: Când eu lipseam fiind liber sau în vreo misiune, Pătrășcanu folosea o altă mașină a ministerului. Nu știu dacă a folosit altă mașină pentru vizitele la Tătărăscu. Știu apoi că Pătrășcanu era servit uneori de mașina lui Radu Xenopol, la care il lăsam adeseori la masă și nu mă mai duceam să-l iau. Concret nu știu când s'a servit de această mașină sau de alte mașini.—

Intrebare: In ce timp al zilei l-ai dus pe Pătrășcanu la Zilber – la Institutul de Conjunctură – pe str. Polonă?

Răspuns: La Zilber – pe str. Polonă – il duceam pe Pătrășcanu tot dimineața între orele 9-11 – și il așteptam aproximativ 20 minute.

Petcu G

Intrebare: Arată dacă l-ai dus pe Pătrășcanu la Zilber în str. Polonă seara, lăsându-l acolo și revenind să-l iei noaptea târziu?

Răspuns: Nu-mi aduc aminte. După cât îmi amintesc nu l-am dus acolo seara și nu l-am lăsat niciodată acolo ca să vin mai târziu să-l iau.—

Intrebare: In ce împrejurări ți-a spus Pătrășcanu să-l lași și să revii pentru a-l lua după 2-3 ore?

Răspuns: Când îl duceam uneori la C.C. al P.C.R.; alteori la Lena Constante; de asemenea la unii tovarăși miniștri și la recepții, la Academia Română și în alte locuri de care nu-mi amintesc.

Intrebare: Arată Dta dacă în a doua jumătate a anului 1945 ai fost cu Pătrășcanu pe șoseaua București-Sinaia, oprind în apropierea unei păduri?

Răspuns: După cât mi-aduc aminte am oprit odată mașina cu Pătrășcanu pe ~~șoseaua~~ distanța București-Ploești, pe șoseaua Balotești la o fermă (vilă). Eram cu mașina cu el, cu soția și însoțitorul și am rămas toți acolo vreo oră, o oră jumătate. Lângă vreo pădure nu-mi amintesc să fi oprit.

Intrebare: In cursul anului 1945 ai avut șofer de schimb care-l servea pe Pătrășcanu?

Răspuns: In cursul anului 1945, când făceam curse mai lungi sau odată pe săptămână aveam liber, când era servit de altă mașină (nu pot preciza de care șofer). Abia din anul 1946 începând am avut un șofer de schimb (o zi de serviciu și una liber)

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde cu cele declarate de mine.—

Anchetator
Cpt de sec. [illegible signature]

Peteu I.

STANCA ILIE

Prezenta declarație este identică cu originalul.-

La arhivă

DECLARATIE

Subsemnatul STANGA ILIE, născut la 2 Mai 191o în orașul Tecuci-Raionul Tecuci, Regiunea Bârlad, fiul lui CONSTANTIN și FLOAREA, declar următoarele:

In timp ce mă aflam reținut în Penitenciarul Central Făgăraș am fost trecut în anul 1952 luna Februarie ziua 18 într'o cameră izolată împreună cu: GH. RANEESCU fost subdirector general al poliției și siguranței - ION STANESCU, consilier magistrat, fost subdirector al poliției și siguranței, ALFRED PAXIMADE fost inspector de poliție, - CERNAT CONSTANTIN fost director general al poliției, PALEA VICTOR fost chestor de poliție Cluj, colonel CAPATANA AUREL, fost comandant militar al telefoanelor (SSI) și NICULESCU C. CONSTANTIN-CRICHI, agent special de siguranță la Constanța.

Subsemnatul am auzit discutându-se în două rânduri despre situația fostului ministru LUCRETIU PATRASCANU.

In anul 1952 în luna Septembrie, fostul subdirector IONEL STANESCU în timp ce se afla în cameră discutând asupra situației sale, a spus că el nu a avut nimic cu problema comunistă, ci cu cea legionară. Si din contra el s'a purtat bine și ca dovadă el a referit și a făcut parte din comisia care a triat pe comuniști din lagăr. Cu această ocazie a spus că LUCRETIU PATRASCANU a avut un regim preferențial.

In anul 1952 în luna Decembrie tot ION STANESCU a declarat în legătură cu LUCRETIU PATRASCANU că acesta a fost protejatul fostului ministru subsecretar de stat generalul PICHI VASILIU care era și șeful polițiilor.

Acesta a declarat că din ordinul lui PICHI VASILIU ar fi fost scos din lagăr și i s'a fixat domiciliu forțat într'o vilă dela Snagov, sau pe valea Prahovei. Iar că ulterior a fost pus liber.

Deasemenea declară că în timp ce se afla reținut,

./. ss/ILIE STANGA

LUCREȚIU PATRAȘCANU primea vizite și avea un regim excepțional.

După punerea în libertate organele siguranței sesizându-se că LUCREȚIU PATRAȘCANU activează, cum că ia contact cu membrii activi ai partidului, au cerut internarea, dar din ordinul generalului PICKI VASILIU nu a fost arestat. Deasemenea a spus că LUCREȚIU PATRAȘCANU a avut întâlniri cu PICKI VASILIU și că faptul că nu a mai fost arestat e prețul unor informații furnizate de acesta.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez propriu nesilit de nimeni.

ss/ILIE STANGA

012

trebă citat anchetat (margin note)

Declarație,

Subsemnatul Stângă Ilie, născut la 2 Mai 1910 în orașul Tecuci - Raionul Tecuci, Regiunea Bârlad fiul lui Constantin și Floarea, declar următoarele:

În timp ce mă aflam reținut în Penitenciarul Central Făgăraș am fost trecut în anul 1952 luna Februarie ziua 18 într-o cameră izolată împreună cu: Gh. Răuțescu fost subdirector general al poliției și siguranței - Ion Stănescu, consilier magistrat, fost subdirector al poliției și siguranței - Alfred Paximade fost inspector de poliție, - Cernat Constantin fost director general al poliției; - Palea Victor fost chestor de poliție Cluj - Colonel Capițonă Aurel fost comandant militar al telefoanelor (S.S.T.) și Niculescu C. Constantin - Crichi, agent special de siguranță la Constanța.

Subsemnatul am auzit discutându-se în două rânduri despre situația fostului ministru Lucrețiu Pătrășcanu.

În anul 1952 în luna Septembrie fostul subdirector Ionel Stănescu în timp ce se afla în cameră discutând asupra situației sale, a spus că el nu a avut nimic cu problema comunistă, ci cu cea legionară. Ci din contra el s-a purtat bine și ca dovadă el a refuzat să facă parte din comisia care a triat pe comuniștii din lagăr. Cu această ocazie a spus că Lucrețiu Pătrășcanu a avut un regim preferențial.

În anul 1952 în luna Decembrie tot Ion Stănescu a declarat în legătură cu Lucrețiu Pătrășcanu

ca acesta a fost protejatul fostului ministru subsecretar de stat generalul Pickki Vasiliu care era și șeful politiilor.

023

Acesta a declarat că din ordinul lui Pickki Vasiliu ar fi fost scos din lagăr și i s'a fixat domiciliu forțat ~~la~~ într-o vilă dela Snagov sau pe valea Prahovei. Iar că ulterior a fost pus liber.

Deasemenea declară că în timp ce se afla ~~deținut~~ reținut, Lucrețiu Pătrășcanu primia vizite și avea un regim exceptional.

După punerea în libertate organele siguranții surprinzându-se că Lucrețiu Pătrășcanu activează, sau că în contact cu membrii activi ai partidului, au cerut internarea, dar din ordinul generalului Picki Vasiliu nu a fost arestat. Deasemenea a spus că Lucrețiu Pătrășcanu a avut întâlniri cu Pickki Vasiliu, și că faptul că nu a mai fost arestat e prețul unor informații furnizate de acesta.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau susțin și semnez propriu nesilit de nimeni

Ilie Stangi

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

022

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul IUCA NICOLAE, născut la 9 Iunie 1903 în București, fiul lui ALEXANDRU și ECATERINA (decedați) de profesiune funcționar, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Robert De Flers Nr. 18

12 Martie 1953, București
Interog. a început la ora 9,45
" s'a terminat " 13,20

Intrebare

Cu ce te-ai ocupat dta înainte de a fi arestat și condamnat?

Răspuns

Am fost director la Soc. Româno-Americană de petrol, de unde am fost pus în disponibilitate la naționalizare. După aceia nu am ocupat nicio funcție ocupându-mă de moșia mamei mele.

Intrebare

De când faci dta serviciul la Soc. Româno-Americană?

Răspuns

La Soc. Româno-Americană am făcut serviciul dela data de 2 Ianuarie 1936.

Intrebare

Pentru ce ai fost dta arestat și condamnat?

Răspuns

Am fost arestat și condamnat pentru activitate contrarevoluționară dusă în cadrul org. "Centrala Mișcărilor de Rezistență" din care făceau parte ca elemente principale: STEFAN NENITESCU, NICOLAE MAVROCORDAT, IOSIF WESELOVSCHI și eu.

Această organizație avea ca scop, răsturnarea regimului și guvernului democrat din R.P.R.

In acest scop transmiteam anglo-americanilor informații politice, despre tot ceiace se petrecea în țară, cerându-le totodată să intervină pentru restabilirea situațiunii, astfel cum o cereau fostele partide istorice înainte de dizolvare.

Informațiile erau transmise de mine la Legația Americană în scris și predate portarului. [illegible]

Plicurile erau duble, dintre care unul (interior) purta

./. ss/IUCA

adresa Soc.Standard-Oil din America,iar celălalt Dlui secretar al Legației Americane din București,conform înțelegerii avute cu dl.MARTCEH în ajunul plecării sale din România.

-Ulterior trimiteam plicurile cu informații la Legația Americană,Dlui HILL.

-Informațiile pentru englezi erau transmise de STEFANENITESCU,însă nu cunosc prin ce mijloace.

Intrebare

Cui anume dela "Standard Oil" din America trimiteați informațiile?

Răspuns

Informațiile le transmiteam soc.Standard Oil din America unde lucrau Dnii UMBECK și MANCH care cunoșteau existența organizației noastre.

Dela UMBECK am aflat că la Soc.Standard Oil lucra și RICA GEORGESCU,după plecarea lui de aici din țară.

Intrebare

Cine dela Soc.Româno-Americană a mai fost arestat odată cu Dta și condamnat tot pentru activitate de spionaj în favoarea anglo-americanilor?

Răspuns

Din cadrul Soc.Româno-Americană a mai fost arestat și condamnat în lotul II,av.Gh.SERB.TEODORESCU dela Ploești.

Intrebare

Pe cine dela Soc.Româno-Americană sau alte întreprinderi cu capital anglo-american,mai cunoști Dta,care deasemenea desfășurau activitate de spionaj în folosul anglo-americanilor.

Răspuns

Dela Soc.Româno-Americană știu că mai desfășurau activitate de spionaj în folosul anglo-americanilor înainte de 23 Aug.1944,numiții:RICA GEORGESCU și IONESCU ALEXANDRU.

Tot înainte de 23 Aug.1944,am aflat în casa Dlui MANIU,unde erau mai multe persoane marcante ale PNT,că STEFANESCU ALEXANDRU care venise în acel timp să-l vadă pe dl.MANIU avea legături cu englezii.Nu știu ce legături erau între STEFANESCU și englezii,deoarece nu mi s'a precizat.

Eu l-am văzut pe STEFANESCU la dl.MANIU de 2-3 ori și de câte ori venea acolo era primit imediat de dl.MANIU.

După 23 Aug.1944,deasemeni STEFANESCU ALEXANDRU a venit la RICA GEORGESCU de 3-4 ori în care timp eu l-am întâlnit pe sală sau anticameră.De câteva ori RICA GEORGESCU mi-a spus că se duce la ALEX.STEFANESCU,fie la birou,fie în altă parte.Nu știu în ce constau legăturile dintre RICA GEORGESCU și STEFANESCU

./. ss/IUCA

ALEX. după 23 Aug.1944.

Intrebare

Cum ai aflat Dta că IONESCU ALEXANDRU a desfăşurat activitate de spionaj înainte de 23 August 1944,în folosul anglo-americanilor,alături de RICA GEORGESCU'.

Răspuns

Acest lucru îl ştiu chiar dela ALEX.IONESCU care mi-a spus că împreună cu RICA GEORGESCU au transmis anglo-americanilor informaţii,la cererea PNT-Maniu.Nu mi-a spus ce anume a transmi şi cum.

Intrebare

Ce sume de bani ai remis Dta lui IONESCU ALEXANDRU şi când?

Răspuns

Incepând din toamna anului 1948 şi până în toamna anului 1949,am remis lui IONESCU ALEX. diferite sume de bani la intervale neregulate în total atingând aproximativ suma de 120-150 de mii lei.De câteva ori i-am dat eu,iar odată sau de două ori i-am trimis pe COLMAN ION,care era trimis la mine de IONESCU ALEX.

Intrebare

In ce scopuri ai remis dta aceste sume de bani lui IONESCU ALEXANDRU?

Răspuns

Am dat aceste sume de bani lui IONESCU ALEXANDRU deoarece,era un om de mare încredere al Soc.Standard Oil care lăsase banii pentru a ajuta oamenii săi de încredere la nevoe.

Intrebare

Dela cine dela Standard Oil din America primeai dta aceşti bani şi cum?

Răspuns

Banii mi-au fost trimişi de Standard Oil,în urma aranjamentului făcut de JOE MANTCH în America.In drum spre America, s'a oprit şi în Elveţia,unde deasemeni a aranjat acolo cu reprezentantul "Standard-Oilului" în vederea transmiterii banilor pentru mine în România,întrucât MANTCH la plecare m'a însărcinat pe mine cu administraţia fondului.

Banii erau trimişi de Standard Oil din America,Soc. Standard Oil din Elveţia,iar aceasta îi remitea corespondentului Dlui GROPETTI din Elveţia.

Nu ştiu modul cum ajungeau aceşti bani în RPR, însă dl. GROPETTI îmi remitea lei.

Intrebare

Cine este GROPETTI şi cu ce se ocupă acesta în RPR.

./. ss/IUGA

Răspuns

După câte știu eu, GROPETI era cetățean elvețian și era funcționar la Legația Elvețiană. Deasemeni mai știu că în 1949 locuia pe str. Plevnei, între str. Berzei și Știrbei Vodă, cam la jumătatea distanței între cele două străzi.

Intrebare

De câte ori ai primit bani din America prin GROPETI și ce sumă anume?

Răspuns

Am primit bani din America prin GROPETI de 5-6 ori, în total atingând suma de cca. 3 milioane și jumătate lei, sau mai mult. Odată GROPETI m'a întrebat dacă vreau să-mi dea dolari sau franci elvețieni, el poate să aranjeze și acest lucru. Eu i-am răspuns că în lei așa cum îmi dă, este foarte bine.

Intrebare

Dta ai mai declarat până acum că banii din America îi primeai prin GROPETI dela Legația Elvețiană?

Răspuns

Nu, deoarece consideram că chestiunile Standard Oil, nu aveau nicio legătură cu acțiunea "Centralei Mișcărilor de Rezistență".

Intrebare

In ce scop îți erau trimiși acei bani din America, prin GROPETI dela Legația Elvețiană.

Răspuns

Banii mi-au fost trimiși cu scopul de a ajuta persoanele de încredere ale Societății și care deținuseră posturi de răspundere în societatea Româno-Americană.

Intrebare

Cui în afară de IONESCU ALEX. ai mai remis dta din banii veniți din America prin GROPETI dela Legația Elvețiană?

Răspuns

In afară de IONESCU ALEX. am mai remis bani următoarelor persoane: M. RARINCESCU, fost administrator delegat la cas. Rom. Americană, COLMAN ION fost dir. la Societate, C. FOTESCU, fost dir. la societate, C. SERBANESCU fost șeful contabilității la societate, V. COTOFANII fost șeful serv. Contabilitate, MISU WEINBERG fost șef al economatului, DORST GH. fost subdir. la materiale în cadrul societății, Dr. GH. RADULESCU fost dir. la rafinărie, GH. SERB. TEODORESCU fost șeful serv. personalului, Dr. CTIN RADULESCU și Dr. CTIN DIMITRESCU (dela Ceptura), dna IEREMIA (soția fostului dir. al contabilității, VIRGIL IEREMIA) ALEX. FREGE, fost șef al Serv. financiar și GICA IONESCU, fost șef al contabilității centralizatoare.

./. ss/LUCA

Intrebare

Pe cine anume ai indicat ca să te înlocuiască pe Dta în caz de arestare și care să primească mai departe banii veniți din America prin GROPEȚI dela Legația Elveției?

Răspuns

Am stabilit cu ION COLMAN ca el să mă înlocuiască în cazul că voi fi arestat și chiar odată am fost cu el la GROPEȚI ca să-l cunoască. Știind că ION COLMAN avea un proces penal și putea să fie arestat, l-am întrebat pe DORST GHEORGHE dacă poate să se ocupe el de aceasta și mi-a spus că da. I-am spus că am discutat acest lucru și cu ION COLMAN și urma să mă duc cu el la GROPEȚI să-l prezint și să stabilim lista cărora trebuia să le dea bani. Nu am avut timp să fac aceasta, întrucât am fost arestat.

Precizez că ION COLMAN cunoștea lista persoanelor care primea bani dela mine.

Menționez că în afară de persoanele arătate mai sus, am mai dat din banii veniți din America, următoarelor persoane: TANCRED DOINESCU, fost casier la Societate, BOTEZ fost șef de serviciu la Contabilitate, MARIA HORIA fostă secretară generală la Dir. Grală, MIREILLE CAIR, fostă secretară și ADA MARGINEANU fosta secretară și soția lui FRIEDERICH SCHELLER.

Intrebare

Din însărcinarea cui îți remitea GROPEȚI acele sume de bani, veniți din America?

Răspuns

Dl. GROPEȚI aranjase această chestiune cu dl. MONTCH Nu știu când și nici unde.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

Anchetat
ss/IUCA

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Drăghici

Menționez, că informațiile ce transmiteau pe calea deschisă de MANTCH, erau informațiile și cererile pe care org. noastră vroia să parvină la Minist. Af. Externe în America. Acesta era indiferent unde ajung, ori la Standard Oil unde erau oamenii noștri, OMBEK și MANTCH, care le trimiteau mai departe, ori la legație care le-ar fi trimis în acelaș loc. Deaceia am utilizat această cale.

Anchetat:
ss/IUCA

Anchetator
Lt. de Securitate
T. Drăghici

827

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Ioca Nicolae, născut la 9 Iunie 1907 în Bucureşti fiul lui Alexandru şi Ecaterina (decedaţi) de profesiune funcţionar cu domiciliu actual în Buc. Str. Robert de Flers Nr. 18

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

12 Martie 1953

Oraşul Bucureşti

Interogatoriul a început la ora 9 şi 45 min.

" s'a terminat la " 13 şi 20 "

Intrebare: Cu ce te-ai ocupat d-ta înainte de ai fi arestat şi condamnat?

Răspuns: Am fost director la Soc. Romano-Americana de petrol de unde am fost pus în disponibilitate la Naţionalizare, după aceea nu am ocupat nici o funcţie ocupându-mă de moşia mamei mele.

Intrebare: De când faci d-ta serviciul la Soc. Română-Americană?

Răspuns: La Soc. Română-Americană a făcut serviciul dela data de 2 Ianuarie 1936.

Intrebare: Pentru ce ai fost d-ta arestat şi condamnat?

Răspuns: Am fost arestat şi condamnat pentru activitate contrarevoluţionară dusă în cadrul org. "Centrala Mişcarilor de Rezistenţa" din care făceau parte ca elemente principale: Ştefan Neniţescu, Nicolae Mavrocordat, Iosif Weselovschi şi eu.

Această organizaţie avea ca scop, răsturnarea regi-

Semnătura,

[signature]

Mod. 185

Urmare: mului și guvernului democrat din R.P.R.
În acest scop transmiteam anglo-americanilor informații politice, despre tot ceia ce se petrecea în țară, cerându-le totodată să intervină pentru restabilirea situațiunei astfel cum o cereau partidele politice istorice înainte de dizolvare.
Informațiile erau transmise de mine la Legația Americană, în scris și predate portarului.
Plicurile erau duble, dintre care unul (interior), purta adresa Soc. Standard Oil din America, iar celălalt dlui secretar al Legației Americane din București, conform înțelegerii avute cu dl. Manteck, în ajunul plecării sale din România.
- Ulterior trimiteam plicurile cu informații la Legația Americană, dlui Hill.
- Informațiile pentru englezi erau transmise de Ștefan Nenițescu, însă nu cunosc prin ce mijloace.
Întrebare: Cui anume dela "Standard Oil din America trimiteați informațiile?
Răspuns: Informațiile le transmiteam Soc. Standard Oil din America, unde lucrau dnii Umbeck și Manteck, care ne cunoșteau existența organizației noastre.
Dela Umbeck, am aflat că la Soc. "Standard Oil" lucra și Rică Georgescu, după plecarea lui de aici din țară.
Întrebare: Cine dela Soc. Romano-Americană a mai fost arestat odată cu dta și condamnat tot pentru activitate de spionaj în favoarea Anglo-Americanilor?

Semnătura,
[signature]

Urmare: Răspuns: din cadrul Soc. Româno-Americană a mai fost arestat şi condamnat în lotul II av. Gh. Serb. Teodorescu dela Ploeşti.

Intrebare: Pe cine dela Soc. Româno-Americană sau alte întreprinderi cu capital anglo-american, mai cunoşti alţi, care deasemenea desfăşurau activitate de spionaj în folosul anglo-americanilor?

Răspuns: Dela Soc. Româno-Americană ştiu că mai desfăşurau activitate de spionaj în folosul Anglo-Americanilor, înainte de 23 Aug. 1944, numiţii: Rică Georgescu şi Ionescu Alexandru.

Tot înainte de 23 Aug. 1944, am aflat ~~dela a~~ în casa ~~d-lui~~ Maniu, unde erau mai multe persoane marcante de P.N.T, că Ştefănescu Alexandru care venise în acel timp să-l vadă pe D-l Maniu, avea legături cu englezii. Nu ştiu ce legături erau între Ştefănescu şi englezi deoarece nu mi-s-a precizat.

Eu l-am văzut pe Ştefănescu la D-l Maniu de 2-3 ori şi de câte ori venea acolo era primit imediat de D-l Maniu.

După 23 Aug. 1944, deasemenea Ştefănescu Alex. a venit la G. Rică Georgescu de 3-4 ori în care timp eu l-am întâlnit pe sală sau alte camere. De câteva ori Rică Georgescu mi-a spus că se duce la Alex. Ştefănescu fie la birou, fie în altă parte. Nu ştiu în ce constau legăturile dintre Rică Georgescu şi Ştefănescu Alex. după 23 Aug. 1944.

Intrebare: Cum ai aflat d-ta că Ionescu Alexandru a desfăşurat activitate de spionaj înainte de 23 Aug.

Semnătura,
[illegible]

Urmare: 1944, în folosul Anglo-Americanilor, dată de Rică Georgescu.?

Răspuns: Acest lucru îl știu chiar dela Alex. Ionescu, care mi-a spus că împreună cu Rică Georgescu au transmis Anglo-Americanilor informații, la cererea P.N.T. Maniu. Nu mi-a spus ce anume a transmis și cum.

Întrebare: Ce sume de bani ai remis ~~dta~~ lui Ionescu Alexandru și când?

Răspuns: Începând din toamna anului 1948 și până în toamna anului 1949, am remis lui Ionescu Alex. diferite sume de bani la intervale neregulate, în total atingând, aproximativ, suma de 120-130 de mii lei. De câteva ori i-am dat eu, iar ~~de~~ odată sau de două ori i-am trimis prin Colman Ion, care era trimis la mine de Ionescu Alex.

Întrebare: În ce scopuri ai remis ~~dta~~ aceste sume de bani lui Ionescu Alexandru?

Răspuns: Am dat aceste sume de bani lui Ionescu Alexandru, deoarece era un om de mare încredere al Soc. "Standard Oil", care lăsase bani pentru a ajuta oamenii săi de încredere la nevoie.

Întrebare: Dela cine dela "Standard Oil" din America primeai ~~dta~~ acești bani și cum?

Răspuns: Banii mi-au fost trimiși de "Standard Oil", în urma aranjamentului făcut de Joe Mantch, în America. În drum spre America, s-a oprit și în Elveția, unde deasemeni a aranjat acolo cu reprezentantul "Standard Oil-ului" în vederea transmiterii banilor pentru mine în România, întrucât Mantch la plecare, mi-a însărcinat pe mine

Semnătura,

022

Urmare: Cu administrația fondului.-
Banii erau trimiși de Standard Oil din America, iar Standard Oil din Elveția în această îi remitea corespondentului d-lui Gropetti, din Elveția.
Nu știu modul cum ajungeau acești bani în R.P.R. însă dl Gropetti îmi remitea lei.

Întrebare: Cine este Gropetti și cu ce se ocupă acesta în R.P.R.?

Răspuns: După câte știu eu, Gropetti era cetățean elvețian și era funcționar la Legația Elvețiană.-
Deasemenea mai știu că în 1949 locuia pe str. Plevnei, între str. Berzei și Știrbei Vodă, cam la jumătatea distanței între cele două străzi.-

Întrebare: De câte ori ai primit bani din America prin Gropetti și ce sume anume?

Răspuns: Am primit bani din America prin Gropetti de 5-6 ori, în total atingând suma de cca. 3 milioane și jumătate lei.- sau mai mult.
~~De câteva~~ Odată Gropetti m-a întrebat dacă vreau să-mi dea dolari sau franci elvețieni, el poate să aranjeze și acest lucru. Eu i-am răspuns că în lei așa cum îmi dă este foarte bine.

Întrebare: [illegible] ai mai declarat până acuma că banii din America îi primeai prin Gropetti dela Legația Elvețiană?

Răspuns: Nu, deoarece consideram că chestiunile Standard Oil, nu aveau nicio legătură cu activitatea "Centralei Mișcărilor de Rezistență.

Întrebare: În ce scop îți erau trimiși acei bani din America, prin Gropetti dela Legația Elvețiană?

Răspuns: Banii mi-au fost trimiși în scopul

Mod. Nr. 185

Semnătura,
[signature]

Urmare: de a ajuta persoanele de încredere ale Societăţii şi care deţineau posturi de răspundere în Societatea Romano-Americană.

Întrebare Cui în afară de Ionescu Alex. ai mai remis dta. din banii veniţi din America prin Gropetti dela Legaţia Elveţiană?

Răspuns: În afară de Ionescu Alex. am mai remis bani următoarelor persoane: M. Răvineescu, fost administrator delegat la Soc. Romano-Americana, Colman Ion, fost dir. la Societate, C. Fotescu, fost dir. la Societate, C. Serbănescu, fost şeful contabilităţii la Societate, V. Cafafani, fost şeful serv. contabilităţii, Mişu Weimberg, fost şef al economatului, Horst Gh. fost sub.dir. la materiale în cadrul Societăţii, ~~[illegible]~~ Dr. Gh. Rădulescu, fost dir. la rafinărie, Gh. Serb Teodorescu, fost şeful serv. personalului, Dr. Cutu Rădulescu şi Dr. Cutu Dumitrescu (dela Captura), Dna Ieremia, (soţia fostului dir. al contabilităţii Virgil Ieremia), Alex. Frege, fost şef al serv. financiar şi Gică Ionescu, fost şef al contabilităţii centralizatoare.

Întrebare: Pe cine anume ai îndicat ca să te înlocuiască pe dta. în caz de arestare, şi care să primească mai departe banii veniţi din America prin Gropetti dela Legaţia Elveţiei?

Răspuns. Am stabilit cu Ion Colman, ca el să mă înlocuiască în cazul că voi fi arestat şi chiar odată am fost cu el la Gropetti ca să-l cunoască. Ştiind că Ion Colman avea un proces pendinte şi putea să fie arestat, l-am întrebat pe Horst Gheorghe dacă poate să se ocupe el de aceasta şi mi-a spus că da. I-am spus

Semnătura,

Urmare: că am discutat acest lucru și cu Ion Colman și urma să mă duc cu el la Gropetti să-l prezint și să stabilim lista cărora trebuia să le dea bani. Nu am avut timp să fac aceasta, întrucât am fost arestat.

Precizez că Ion Colman cunoștea lista persoanelor care primea bani dela mine.

Menționez, că în afară de persoanele arătate mai sus, am mai dat din banii veniți din America, următoarelor persoane: Tancred Ionescu, fost casier la Societate, Botez, fost șef de serviciu la Contabilitate și Maria Horia fostă secretară generală la Soc. Prot., Mireille Cair, fostă secretară, și Ada Mărgineanu fostă secretară și sotia lui Friederich Schiller.

Întrebare: din însărcinarea cui îți remitea Gropetti acele sume de bani, veniți din America?

Răspuns: Dl Gropetti aranjase această chestiune cu Dl Manteh. Nu știu când și nici unde.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

Anchetator:
Lt. de Securitate
[signature]

Anchetat.
[signature]

Menționez că informațiile ce transmiteam le culeg deseori de Manteh, erau informațiile și cererile pe care org. noastră voia să ajungă la Minist. Af. Externe în America. Aceste era indiferent unde ajung.

Mod. Nr. 185

Semnătura,
[signature]

Urmare: ori la standul OCF unde erau oamenii noștri, Hubek și Mantch, care le trimiteau mai departe, ori la legație care le-ar fi trimis în același loc. De aceea am utilizat această cale.

Anchetator -
Lt. de Sec.
[signature]

Anchetat:
[signature]

Semnătura,

5 - 12 Martie 1959
Dată în faţa noastră
Lt. de Securitate
T. Drăghici.

La arhivă

031

DECLARAŢIE
============

Subsemnatul NICOLAE AL. IUCA, născut la 9 Iunie 1903 în Bucureşti, fiul lui ALEXANDRU şi al ECATERINEI, ambii decedaţi, fost funcţionar particular, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Robert de Flèrs Nr. 18, declar următoarele:

Pela începutul lunei Mai 1944, ducându-mă după amiază pela dl. I. MANIU, în str. Sfinţilor Nr. 10, unde mergeam aproape regulat pentru a mă întâlni cu dnii V. SOLOMON, GH. POP, prof. HUDIŢA, COPOSU, LIVIANU, CEZAR SIMIONESCU şi alţi membrii ai PNT şi a discuta diverse chestiuni cari interesau partidul. In acea zi, dl. MANIU, ieşind din camera sa ne-a spus celor prezenţi că a primit o scrisoare din partea dlui GH. TATARESCU prin care acesta se oferea să colaboreze cu dânsul în vederea formării unei uniuni a partidelor politice democratice, învederea luptei pentru răsturnarea dictaturei ANTONESCU şi a guvernării după aceea. Era foarte indignat de îndrăsneala dlui TATARESCU. Ne-a întrebat ce părere avem şi toţi am răspuns că nu se poate sta de vorbă cu TATARESCU. Dl. MANIU ne-a spus că aceasta era şi părerea sa, dar a voit să ştie şi părerea noastră. Ne-a arătat că dânsul se gândea mai de mult la necesitatea unei strânse colaborări a partidelor democrate, atât în vederea răsturnării dictaturei, cât şi a stabilirei bazelor unei guvernări viitoare. In acest scop voia să formeze un bloc cu partidele liberal DINU BRATIANU, socialist şi comunist, stabilindu-se între ele punctele de principiu ce trebuiau să fie observate de oricare din ele ar fi luat puterea, după dictatură. Incă din cursul lunei Aprilie, după ce primise rezultatele tratativelor duse pentru armistiţiu la Cairo de delegaţii PNT, deşi partidul nostru era cel mai puternic, socotise că era mai bine să se stabilească o colaborare şi cu celelalte partide şi începuse tratative cu cele 3 partide susamintite. Convorbirile erau începute şi ca reprezentanţi autorizaţi erau: dl. MANIU pentru PNT, dl. DINU BRATIANU pentru liberali, dl. TITEL PETRESCU pentru socialişti şi dl. PATRASCANU pentru comunişti.

./. ss/IUCA

Am întrebat, în cursul lui mai pe dl. V. SOLOMON, cum
mai merg tratativele cu cele 3 partide; mi-a spus că pro-
gresau şi că se căzuse de acord cu necesitatea unei strânse
colaborări în vederea răsturnărei dictaturei lui ANTONESCU,
începându-se discuţiile în jurul necesităţii de a fixa o
platformă minimală în vederea guvernării.

Cum la Bucureşti se înteţiseră alarmele aeriene şi
bombardamentele, la partid discutam necesitatea ca dl. MANIU
să stea într'un loc mai ferit, unde să nu fie atât de expus
şi totodată împiedicat de a se odihni. Conducerea partidu-
lui a hotărât atunci să se ducă la Snagov, unde dl. MANIU putea
locui comod la vila MANUILA, ceilalţi luând cu chirie case
în apropiere şi dacă îmi amintesc bine pela începutul lui
Iunie (cireşar) dl. MANIU s'a instalat la vila MANUILA, dl.
V. SOLOMON luându-şi o casă cu 2 camere la vreo sută metri
dela acea vilă, iar dl. GH. POPP o casă ceva mai departe.

Dnii sus arătaţi veneau, din când în când pela
Bucureşti, în str. Sfinţilor unde se mai întâlneau cu membrii
ai partidului care continuat să meargă pe acolo (CEZAR
SIMIONESCU şi alţii).

Tratativele pentru blocul partidelor democratice au
continuat la Snagov, unde am vizitat pe dl. V. SOLOMON de vreo
4-5 ori până la August. V. SOLOMON mi-a spus că tratativele
erau duse mai departe cu asiduitate, dar că mergeau destul de
greu, în special asupra 2 puncte principale: menţinerea mo-
narhiei şi fixarea unui plafon minim de cel puţin 50 ha. pen-
tru proprietatea rurală. După impresia cu care am rămas din
convorbire, tratativele cu socialiştii şi comuniştii se du-
ceau la Snagov, MANIU venind destul de rar la Bucureşti cu au-
tomobilul dlui PUFI LEUCUTIA, pe care acesta îl conducea
personal, neavând şofer.

Cele două chestiuni arătate mai sus abia în Iulie
au fost terminate, când, ducându-mă la VIRGIL SOLOMON, acesta
mi-a spus că s'a căzut înfine de acord şi asupra celor 2
puncte şi anume s'a hotărât că să rămână forma statului
monarhia constituţională, regele Mihai I urmând să domnească
mai departe în baza constituţiei din 1866 cu modificările
aduse, care va fi repusă în vigoare imediat după răstur-
narea lui ANTONESCU şi a abrogărei constituţiei de dictatură
din 1938.

Deasemeni în ce priveşte proprietatea, aceasta va
fi garantată de constituţie şi limita proprietăţii rurale
nu va fi coborâtă sub 50 ha. în nici un caz.

./. ss/IUGA

În ce privește formarea guvernului, cele 4 partide au căzut de acord cu împărțirea ministerelor, hotărându-se că la Ministerul unde era ministru dela un partid, subsecretarul de stat urma să fie din alt partid și secretarii generali la fel.

Tratativele mergeau destul de greu mai cu seamă datorită faptului că delegații partidului comunist, cari în urma desbaterilor ținute păreau hotărâți să primească soluția la care se ajunsese după discuțiile ținute, la ședința următoare reluau chestiunea din nou în discuție.

Deși discuțiile luaseră sfârșit, cum am arătat, pela sfârșitul lui Iulie, abia după vreo 2 săptămâni, pela începutul lui August 1944, s'a semnat acordul celor 4 partide, concretizând într'o redactare foarte scurtă care prevedea acordul pentru lupta împotriva dictaturei și schimbării politicei externe, acordul asupra monarhiei, asupra proprietății și încă o chestiune pe care nu mi-o mai reamintesc. Un concept al acordului mi-a fost citit, prin Iulie 1944 de VIRGIL SOLOMON care îl avea asupra lui când am fost să-l văd, dar nu-mi mai reamintesc textul.

Câteva zile după semnare, l-am văzut pe VIRGIL SOLOMON în București în str. Sfinților lo. Mi-a spus că va veni mai des în București și chiar că se va muta peste câteva zile înapoi la București.

După câteva zile a venit 23 August. După arestarea lui ANTONESCU și schimbării politice, în dimineața zilei următoare, cartierul general al PNT a fost fixat provizoriu în apartamentul unuia din membrii PNT din blocul de locuințe CEC pe cheiul Dâmboviței vis-a-vis de Tribunal. Dl. MANIU însă ver[i]ga puțin timp acolo, între 2 alarme aeriene, restul vremei lucrând în adăpostul BNR unde tot în dimineața de 23 August venise și RICA GEORGESCU, scos dela Malmaison, unde fusese deținut. Ducându-mă în acea zi pela 11-12 la partid, în casa CEC, am găsit acolo mai mulți membrii ai PNT și se discuta faptul că legătura cu socialiștii și cu comuniștii fusese luată foarte greu, deoarece se retrăseseră mai departe din cauza bombardamentelor, nu se știe exact unde plecaseră și cu greu li s'a putut lua urma și să fie găsiți. V. SOLOMON, care venise atunci și el acolo m'a însărcinat să iau legătura cu permanența socialiștilor și comuniștilor și liberalilor, pentru a putea asigura oricând comunicări sau dacă e nevoe, schimburi de vederi între ele. Am luat imediat contact telefonic cu BEBE BRATIANU care a fixat punctul unde putea fi găsit și apoi

./.

ac/IUCA

m'am dus în str.Sărindar,unde am luat contact cu d1.LOTAR RADACEANU,i-am comunicat locul permanenţei noastre şi mi-a spus că el va păstra mereu legătura cu str.Sărindar unde,în orice caz îl voiu vedea pe seară.M'am dus apoi în Bd.Lascăr Catargiu unde mi se spusese că fusese fixată permanenţa comuniştilor.

După căutări de vreo 2 ore am găsit această permanenţă într'un bloc pe o stradă paralelă şi am luat acolo contact cu dl.AGIU,căruia i-am spus însărcinarea primită.Mi-a spus că permanenţa lor este fixată acolo numai provizoriu şi că va căuta,dacă e posibil,să ne informeze de noul loc.După amiazi am fost din nou la socialişti în Sărindar,dar nu am mai găsit pe comunişti în blocul unde fuseseră dimineaţă şi cum era târziu,abia a doua zi dimineaţa am aflat că se mutaseră în str.Povernei într'un imobil mare.Nu l'am găsit pe dl. AGIU,dar am lăsat răspuns că permanenţa PNT este tot în imobilul CEC.A treia zi terminându-se atacurile nemţilor,a luat sfârşit şi însărcinarea ce primisem,fără să fi fost nevoe de nici o legătură sau altă comunicare.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau,susţin şi semnez propriu.

ss/IUCA

Bucureşti 12 Martie 1953.

12 Martie 1953. 035
Luată în fața noastră
Lt. de Sec. [signature]

Declarație.

Subsemnatul Nicolae H. Inca, născut la 9 Iunie 1903, în București, fiul lui Alexandru și al Ecaterinei, ambii decedați, fost funcționar particular, cu ultimul domiciliu în București, str. Robert de Flers No 18, declar următoarele:

Pela începutul lunei Mai 1944, ducându-mă după amiază pela d-l I. Maniu, în str. Sfinților No 10, unde mergeam aproape regulat pentru a mă întâlni cu d-nii V. Solomon, Gh. Pop, prof. Hudiță, Coposu, Livianu, Cezar Simionescu și alți membrii ai P.N.Ț. și a discuta diverse chestiuni cari interesau partidul. In acea zi, d-l Maniu, ieșind din camera sa, ne a spus celor prezenți că a primit o scrisoare din partea d-lui Gh. Tătărăscu prin care acesta se oferea să colaboreze cu dânsul în vederea formării unei uniuni a partidelor politice democratice, în vederea luptei pentru răsturnarea dictaturei Antonescu și a guvernării după aceea. Era foarte indignat de îndrăzneala d-lui Tătărăscu. Ne-a întrebat ce părere avem și toți am răspuns că nu se poate sta de vorbă cu Tătărăscu. D-l Maniu ne-a spus că aceasta era și părerea sa, dar a vrut să știe și părerea noastră. Ne-a arătat că dânsul se gândia mai de mult la necesitatea unei strânse colaborări a partidelor democrate, atât în vederea răsturnării dictaturei, cât și a stabilirei legilor

Nicolae H. Inca

unei guvernări viitoare. În acest scop voia să formeze un bloc cu partidele liberal Dinu Brătianu, socialist și comunist, stabilindu-se între ele punctele de principiu ce trebuiau să fie observate de oricare din ele ar fi luat puterea, după dictatură. Încă din cursul lunei Aprilie, după ce primise rezultatele tratativelor duse pentru armistițiu la Cairo de delegații P.N.Ț., deși partidul nostru era cel mai puternic, socotise că era mai bine să se stabilească o colaborare și cu celelalte partide și începuse tratative cu cele 3 partide sus-amintite. Convorbirile erau începute și ca reprezentanți autorizați erau: d.l Maniu pentru P.N.Ț., d.l Dinu Brătianu pentru liberali, d.l Titel Petrescu pentru socialiști și d.l Pătrășcanu pentru comuniști.

Am întrebat, în cursul lui Mai, pe d.l V. Solomon, cum mai merg tratativele cu cele 3 partide: mi-a spus că progresau și că se căzuse de acord cu necesitatea unei strânse colaborări în vederea răsturnării dictaturei lui Antonescu începându-se discuțiile în jurul necesității de a fixa o platformă minimală în vederea guvernărei.

Cum la București se întețiseră alarmele aeriene și bombardamentele, la partid discutam necesitatea ca d.l Maniu să stea într'un loc mai ferit, unde să nu fie atât de expus și totodată împiedicat de a se odihni. Conducerea partidului a hotărît atunci să se ducă

[illegible]

la Snagov, unde d-l Maniu putea locui comod la vila Mănnilă, ceilalți luând cu chirie case în apropiere și dacă îmi amintesc bine pela începutul lui Iulie (Cireșar) d.l Maniu s'a instalat la vila Mănnilă, d.l V. Solomon luându-și o casă cu 2 camere la vre-o sută metri dela aceasta, iar d.l Gh. Pop o casă ceva mai departe.
D-nii sus arătați veneau, din când în când pela București, în str. Sfinților unde se mai întâlneau cu membrii ai partidului care continuau să meargă pe acolo (Cezar Simionescu și alții).
Tratativele pentru blocul partidelor democratice au continuat la Snagov, unde am vizitat pe d.l V. Solomon de vre-o 4-5 ori până la August. V. Solomon mi-a spus că tratativele erau duse mai departe cu asiduitate, dar că mergeau destul de greu, în special asupra 2 puncte principale: menținerea monarhiei și fixarea unui plafon minim de cel puțin 50 Ha pentru proprietatea rurală. După impresia cu care am rămas din convorbire, tratativele cu socialiștii și comuniștii se duceau la Snagov, Maniu venind destul de rar la București cu automobilul d-lui Pufi Leucuția, pe care acesta îl conducea personal, ne-având șofer.
Cele două chestiuni arătate mai sus abia în Iulie au fost terminate, când, ducându-mă

[signature]

la Virgil Solomon, acesta mi-a spus că s'a căzut, în fine de acord și asupra celor 2 puncte și anume s'a hotărît ca să rămână forma Statului monarhia Constituțională, regele Mihai I urmând să domnească mai departe în baza constituției din 1866 cu modificările aduse, care va fi repusă în vigoare imediat după răsturnarea lui Antonescu și a abrogării Constituției de dictatură din 1938.
Deasemeni, în ce privește proprietatea, aceasta va fi garantată de constituție și limita proprietății rurale nu va fi coborîtă sub 50 Ha în nici un caz.

In ce privește formarea guvernului, cele 4 partide au căzut de acord cu împărțirea ministerelor, hotărându-se că la Ministerul unde era ministru dela un partid, subsecretarul de Stat urma să fie din alt partid și secretarii generali la fel.

Tratativele mergeau destul de greu mai cu seamă datorită faptului că delegații partidului comunist, cari în urma dezbaterilor ținute păreau hotărîți să primească soluția la care se ajunsese după discuțiile ținute, la ședința următoare rămân chestiunea din nou în discuție.

Deși discuțiile luaseră sfârșit, cum am arătat, pela sfârșitul lui Iulie, abia după vre-o 2 săptămâni, pela începutul lui

Lt. Col. Inf. [signature]

August 1944, s'a semnat acordul celor 4 partide, concretizat într'o redactare foarte scurtă care prevedea acordul pentru lupta împotriva dictaturei și schimbării politicei externe, acordul asupra monarhiei, asupra proprietăței și încă o chestiune pe care nu mi-o mai reamintesc. Un concept al acordului mi-a fost citit, prin Iulie 1944 de Virgil Solomon care îl avea asupra lui când am fost să-l văd, dar nu-mi mai reamintesc textul.

Câteva zile după semnare, l-am văzut pe Virgil Solomon în București, în str. Sfinților 10. Mi-a spus că va veni mai des în București și chiar că se va muta peste câteva zile înapoi la București.

După câteva zile a venit 23 August. După arestarea lui Antonescu și schimbării politice, în dimineața zilei următoare, cartierul general al P.N.Ț. a fost fixat provizoriu în apartamentul unuia din membrii P.N.Ț. din blocul de locuințe C.E.C., pe cheiul Dâmboviței, vis-a-vis de Tribunal. Dl. Maniu însă venea puțin timp acolo, între 2 alarme aeriene, restul vremei lucrând în adăpostul B.N.R, unde tot în dimineața de 24 August venise și Rică Georgescu, scos dela Malmaison, unde fusese deținut. Ducându-mă în acea zi pela 11-12 la partid, în casa C.E.C, am găsit acolo mai mulți membri ai P.N.Ț. și se discuta faptul că legătura cu socialiștii

[signature]

şi cu comuniştii fusese luată foarte greu, deoarece se retrăseseră mai departe din cauza bombardamentelor, nu se ştie exact unde plecaseră şi cu greu li s'a putut lua urma şi să fie găsiţi. V. Solomon, care venise atunci şi el acolo m'a însărcinat să iau legătura cu permanenţa socialiştilor şi comuniştilor şi liberalilor, pentru a putea asigura oricând comunicări sau dacă nevoie, schimburi de vederi între ele. Am luat imediat contact telefonic cu Bebe Brătianu care a fixat punctul unde putea fi găsit şi apoi m'am dus în str. Sărindar, unde am luat contact cu d-l Lotar Rădăceanu, i-am comunicat locul permanenţei noastre şi mi-a spus că el va păstra mereu legătura cu str. Sărindar unde, în orice caz îl voi vedea pe seară. M'am dus apoi în B-dul Lascăr Catargiu, unde mi se spusese să fusese fixată permanenţa comuniştilor după căutări de vre-o 2 ore am găsit această permanenţă într'un bloc pe o stradă paralelă şi am luat acolo contact cu d-l Agiu, căruia i-am spus însărcinarea primită. Mi-a spus că permanenţa lor este fixată acolo numai provizoriu şi că va căuta, dacă posibil, să ne informeze de noul loc. După amiazi am fost din nou la Socialişti, în Sărindar, dar nu am mai găsit pe comunişti în blocul

Arh. H. Ing.

unde furesera dimineata și cum era târziu, abia a doua zi dimineața am aflat că se mutase în str. Povernei într-un imobil mare. Nu l-am găsit pe d.l Agiu, dar am lăsat răspuns că permanența P.N.Ț. este tot în imobilul C.E.C. A treia zi terminându-se atacurile nemților, a luat sfârșit și însărcinarea ce primisem, fără să fi fost nevoie de nici o legătură sau altă comunicare.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez propriu.

Lt.Col. Iung [signature]

București 12 Martie 1953.

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul IUCA NICOLAE, născut la 9 Iunie 1903 în Bucureşti, fiul lui ALEXANDRU şi ECATERINA (decedat) de profesiune funcţionar fost Dir. la Soc. Româno-Americană, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Robert de Flers Nr. 13.

13 Martie 1953, Buc.
Interog. a început la ora
" s'a terminat "

Intrebare

Dta îl cunoşti pe STEFANESCU ALEXANDRU dela Românofir?

Răspuns

Da, îl cunosc.

Intrebare

Arată când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns

Pe ALEX. STEFANESCU l-am cunoscut cred în cursul anului 1943, la Dl. MANIU acasă în str. Sfinţilor Nr. 10, unde eu mă duceam foarte des.

Dl. STEFANESCU, venise la dl. MANIU şi aştepta să intre în biroul Dlui MANIU, iar între timp am făcut cunoştinţă cu dânsul.

Intrebare

De câte ori l-ai văzut dta pe STEFANESCU la MANIU, când şi cine mai era de faţă?

Răspuns

Incepând din primăvara anului 1943 şi până la 23 Aug. 1944, pe dl. STEFANESCU l-am văzut la dl. MANIU de vreo 3-4 ori. Nu pot preciza perioadele când dl. STEFANESCU ALEX. venea la dl. MANIU, mai erau şi alte persoane în anticameră, nu pot preciza cine anume era, însă printre persoanele permanente la dl. MANIU erau: LIVIANU ION, COPOSU CORNELIU şi dna CLARA, care era secretara dlui MANIU.

Dintre persoanele mai marcante ale PNT, veneau aproape întotdeauna la dl. MANIU următorii: VIRGIL SOLOMON, GHITA POP, HUDITA, LEUCUTIA AUREL, CEZAR SIMIONESCU, ROMUL BOILA şi alţi

ss/IUCA

./.

Intrebare

Ce ştii dta cu privire la legăturile dintre MANIU şi STEFANESCU ALEX. atât înainte,cât şi după 23 Aug.1944?

Răspuns

Dl.MANIU dădea dlui STEFANESCU o consideraţiune deosebită,considerându-l ca o persoană de mare importanţă,lucru pe care eu am putut să-l constat după modul cum îl primea ori de câte ori venea la el şi atitudinea pe care o avea dl. MANIU când îl primea.

Dela VIRGIL SOLOMON sau altă persoană care era în anticamera Dlui MANIU,am aflat că STEFANESCU ALEXANDRU este proprietarul fabricei "Românofir" şi membru în mai multe societăţi,având o situaţie materială foarte bună.

Interesându-mă dacă este membru în PNT,mi s'a spus că nu.

Deasemeni,interesându-mă dece este primit de dl. MANIU,mi s'a spus că dl.STEFANESCU are puternice legături în Anglia.

Nu mi s'a spus ce fel de legături avea dl.STEFANESCU în Anglia şi nici ceiace a discutat cu dl.MANIU cu ocazia întâlnirilor ce au avut.

In această privinţă cred că pot da relaţii mai complecte următorii;cu care dl.MANIU se sfătuia:MIHAI POPOVICI,IONEL POP,VIRGIL SOLOMON,HUDITA şi GHITA POP şi LEUCUTIA.

Intrebare

Ce cunoşti dta cu privire la legăturile dintre RICA GEORGESCU şi STEFANESCU ALEX. înainte de 23 Aug.1944?

Răspuns

In ce priveşte legăturile dintre RICA GEORGESCU şi STEFANESCU ALEXANDRU,înainte de 23 Aug.1944,nu am nicio cunoştinţă.Stiu numai atât că RICA GEORGESCU ducea acţiune de spionaj în favoarea englezilor,împreună cu IONESCU ALEXANDRU,lucru pe care l-am aflat chiar dela IONESCU ALEX.

Intrebare

Ce fel de legături au existat între RICA GEORGESCU şi STEFANESCU ALEX., după 23 Aug.1944?

Răspuns

Stiu că RICA GEORGESCU îl cunoştea pe STEFANESCU ALEX.,deoarece am văzut pe STEFANESCU ALEXANDRU de 2-3 ori venind la biroul lui RICA GEORGESCU;de fiecare dată eu întâlnindu-l pe sală.

./.   ss/IUCA

Deasemenea ştiu că RICA GEORGESCU mi-a spus odată că se duce să-l vadă pe STEFANESCU ALEX. şi altă dată mi-a spus că se duce la Românofir pentruca să perfecteze o comandă de aţă, făcută de economatul nostru.

Aceste vizite reciproce au avut loc între primăvara anului 1945 şi plecarea lui RICA GEORGESCU - 1946 -

Nu cunosc legăturile dintre ei şi nici ce anume discutau atunci când se întâlneau.

Intrebare

Ce anume mai ştii dta despre STEFANESCU ALEXANDRU, în afară de cele arătate mai sus?

Răspuns

In primăvara anului 1947, am fost trimis de dl. MANIU prin VIRGIL SOLOMON la Dl. STEFANESCU acasă în Calea Dorobanţilor, pentru a-l întreba dacă pleacă în Anglia sau dacă trimite pe cineva, deoarece dl. MANIU doreşte să-i dea o însărcinare.

Dl. STEFANESCU mi-a spus că nu pleacă deoarece a făcut cerere de paşaport şi nu i- s'a aprobat şi nici nu trimite pe nimeni în Anglia, pentrucă nu are niciun interes.

Am dus răspunsul lui VIRGIL SOLOMON, care l-a transmis mai departe dlui MANIU.

Nu ştiu ce însărcinare trebuia să-i dea dl. MANIU lui STEFANESCU ALEXANDRU, în cazul că el urma să plece în Anglia sau dacă trimetea pe cineva.

De atunci nu l-am mai văzut pe dl. STEFANESCU ALEXANDRU.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetat:
ss/IUCA

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Drăghici

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Luca Nicolae, născut la 9 Iunie 1903, în București fiul lui Alexandru și Ecaterina (decedați) de profesiune funcționar (fost șef la Soc. Româno-Americană) cu ultimul dom. în Buc. Str. Robert de Flers No 18
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

13 Martie 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a inceput la ora ______ și ______ min.
" s'a terminat la " ______ și ______ "

Intrebare: Dta îl cunoști pe Ștefănescu Alexandru dela „Romanofir"?

Răspuns: Da, îl cunosc.

Intrebare: Arată când și în ce împrejurări l-ai cunoscut?

Răspuns: Pe Alex Ștefănescu l-am cunoscut, cred, în cursul anului 1943, la d-l Maniu acasă în str. Sfinților No 10, unde eu mă duceam foarte des.

D-l Ștefănescu venise la d-l Maniu și aștepta să intre în biroul d-lui Maniu, iar între timp am făcut cunoștință cu dânsul.

Intrebare: De câte ori l-ai văzut d-ta pe Ștefănescu la Maniu, când și cine mai era de față?

Răspuns: Începând din primăvara anului 1943 și până la 23 Aug. 1944, pe d-l Ștefănescu l-am văzut la d-l Maniu de vreo 3-4 ori. Nu pot preciza perioadele.

Când d-l Ștefănescu Alex. venea la d-l Maniu, mai erau și alte persoane în anti-cameră, nu pot preciza

Semnătura,
[illegible]

Mod. 185

Urmare: Cine anume era, ziua printre persoanele permanente ~~erau~~ la Dl Maniu erau: Livianu Ion, Coposu Corneliu și Dna Clara care era secretara Dlui Maniu.

Dintre persoanele mai marcante al P.N.Ț., veneau aproape întotdeauna la Dl Maniu următorii: Virgil Solomon, Ghiță Pop, Hudiță, Leucuția Aurel, Cezar Simionescu, Romul Boilă și alții.

Întrebare: Ce știi dta cu privire la legăturile dintre Maniu și Ștefănescu Alex. atât înainte cât și după 23 Aug. 1944.?

Răspuns: Dl Maniu dădea dlui Ștefănescu o considerațiune deosebită, considerându-l ca o persoană de mare importanță, lucru pe care eu am putut să-l constat după modul cum îl primea ori de câte ori venea la el și atitudinea pe care o avea Dl Maniu când îl primea.

Dela Virgil Solomon sau altă persoană care era în anticamera Dlui Maniu, am aflat că Ștefănescu Alexandru este proprietarul fabricii „Românofir" și membru în mai multe Societăți, având o situație materială foarte bună.

Interesându-mă dacă este membru ~~l~~ în P.N.Ț. mi-s-a spus că nu.

Deasemeni, interesându-mă de ce este primit de Dl Maniu, mi-s-a spus că Dl Ștefănescu are puternice legături în Anglia.

Nu mi s-a spus ce fel de legături avea Dl Ștefănescu în Anglia și nici ceia ce a discutat cu Dl Maniu cu ocazia întâlnirilor ce au avut.

In această privință cred că pot da relații mai complecte următorii cu care Dl Maniu se sfătuia: Mihai Popovici, Ionel Pop, Virgil Solomon, Hudiță și Ghiță Pop și Leucuția.

Întrebare. Ce cunoști dta cu privire la legăturile dintre Zizi Georgescu și Ștefănescu Alex. înainte de 23 Aug. 1944.?

Semnătura,
[signature]

Urmare: Răspuns: In ce priveşte legăturile dintre Rică Georgescu şi Ştefănescu Alexandru, înainte de 23 Aug. 1944., nu am nicio cunoştinţă. Ştiu numai atât că Rică Georgescu ducea acţiune de spionaj în favoarea englezilor, împreună cu Ionescu Alexandru, lucru pe care l-am aflat chiar dela Ionescu Alex.

Intrebare. Ce fel de legătură au existat între Rică Georgescu şi Ştefănescu Alex, după 23 Aug. 1944.?

Răspuns: Ştiu că Rică Georgescu îl cunoştea pe Ştefănescu Alex, deoarece ~~l-~~ am văzut pe Ştefănescu Alex. de 2-3 ori venind la biroul lui Rică Georgescu, de fiecare dată cu întâlnindu-l pe sală.

Deasemenea, ştiu că Rică Georgescu mi-a spus odată că se duce să-l vadă pe Ştefănescu Alex. şi altă dată mi-a spus că se duce la "Romanofir". pentru ca să perfecteze o comandă de aţă, făcută de economatul nostru.

Aceste vizite reciproce au avut loc între primăvara anului 1945 şi plecarea lui Rică Georgescu - 1946 -.

Nu cunosc legăturile dintre ei şi mai ce anume discutau atunci când se întâlneau.

Intrebare: Ce anume mai ştiţi ~~ştiţi~~ despre Ştefănescu Alexandru, în afară de cele arătate mai sus.?

Răspuns: In primăvara anului 1947, am fost trimis de Dl Maniu prin Virgil Solomon la Dl Ştefănescu acasă în Calea Dorobanţilor, pentru a-l întreba dacă pleacă în Anglia sau dacă trimite pe cineva, deoarece Dl Maniu doreşte să-i dea o însărcinare.

Dl Ştefănescu mi-a spus, că nu pleacă deoarece a făcut cerere de paşaport şi nu i-sa aprobat şi nici nu trimite pe nimenica în Anglia, pentru-că nu are niciun interes -.

Semnătura,

[signature]

Mod. 185

Urmare: Am dus răspunsul dlui Virgil Solomon care l-a transmis mai departe dlui Maniu.

Nu știu ce însărcinare trebuia să-i dea d-l Maniu lui Ștefănescu Alexandru, în cazul că el urma să plece în Anglia sau dacă trimetea pe cineva.

De atunci nu l-am mai văzut pe d-l Ștefănescu Alexandru.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

Anchetator
Lt.-de Securitate.

Anchetat
[signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

11 05

La arhivă

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul IUCA AL.NICOLAE, născut la 9 Iunie 1903 în București, fiul lui ALEX. și ECATERINA (decedați) funcționar, cu ultimul dom. în Buc. str. Robert de Flers Nr. 18.

18 Aprilie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 8,3o
" s'a terminat " 13,1o

Intrebare

Arată dta când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe numitul COLMAN ION?

Răspuns

Pe dl. ION COLMAN leam cunoscut în anul 1936 la Soc. Româno-Americană, unde am fost numit, la început avocatul societății și după un an am fost numit ajutorul dlui MARINCESCU și însărcinat cu conducerea departamentului contencios. In acel timp, COLMAN ION era șeful departamentului materiale.

Intrebare

Ce fel de relații au fost între dta și COLMAN ION?

Răspuns

Dela data când l-am cunoscut și până în anul 1948, când Soc. Româno-Americană a fost naționalizată și noi am fost îndepărtați, relațiile dintre mine și dl. COLMAN ION au fost relațiuni de serviciu și în aceste relații exista și o oarecare simpatie între noi.

Intrebare

Despre ce persoane străine ai dta cunoștință cu care COLMAN ION avea legături?

Răspuns

COLMAN ION cunoștea aproape pe toți englezii și americanii care erau la Soc. Româno-Americană și la celelalte societăți petrolifere. Nu pot preciza numele străinilor care erau în legătură cu COLMAN ION.

./. ss/NIC.AL.IUCA

45 ~~95~~

Intrebare

Ce cunoştinţe ai dta cu privire la legăturile dintre RICA GEORGESCU şi COLMAN ION ,din timpul războiului (1941-1944)?

Răspuns

Precis nu ştiu ce legături au existat între COLMAN ION şi RICA GEORGESCU în timpul războiului,însă ştiu că în timp ce RICA GEORGESCU se afla la închisoarea Malmaizon,soţia lui îi aducea mâncare la închisoare,cu maşina societăţii a cărei dirijare se făcea de către serviciul materiale,respectiv de dl.COLMAN ION.

In acel timp de către MAYER,reprezentant al acţiunilor pe lângă societate,de origină germană,s'a luat măsuri de a interzice ca maşina să mai ducă mâncare lui RICA GEORGESCU la închisoare.

Nu-mi amintesc ca dl.COLMAN ION să-mi fi spus vreodată dacă l-a vizitat sau nu pe RICA GEORGESCU la închisoare,însă cred că la vizitat,deoarece ştiu că relaţiile dintre el şi RICA erau foarte bune.La fel şi după 23 Aug.1944 relaţiile dintre COLMAN şi RICA GEORGESCU,au fost foarte bune.

Intrebare

In ce au constat legăturile dintre dta şi COLMAN ION după ce a-ţi fost daţi afară dela Soc.Româno-Americană (1948)?

Răspuns

După naţionalizare,la scurt interval l-am întâlnit pe COLMAN ION la biroul lui MANTSCH din cadrul legaţiei Americane (după câte îmi amintesc) unde eu mă duceam la fiecare maximum două-trei zile pe săptămână,pentru al informa pe MANTSCH despre evenimentele politice şi economice ce se petreceau în ţară şi discutam în acelaş timp şi chestiunile fostei Soc.Româno-Americane. MANTSCH lucra la o dare de seamă a fostei Soc.Româno-Americane,la data naţionalizării.Această dare de seamă,cuprindea date asupra întregii averi a soc.activ şi pasiv,terenuri,rezerve,etc. şi pentru întocmirea acesteia ne consulta pe noi care fusesem în posturi de conducere.

Cred că tot pentru acest lucru venise şi COLMAN ION în acel timp în birou la MANTSCH - MANTSCH când avea nevoe de noi ne chema la telefon -.

După plecarea din ţară a lui MANTSCH,eu am continuat să transmit informaţii din cadrul Industriei de petrol,pe calea „Centralei Mişcării de Rezistenţă" (org.în care eu activam)utilizând în acest scop calea deschisă de MANTSCH,prin Legaţia America-

./. ss/NIC.AL.IUCA

nă. Informaţiile le transmiteam sub formă de note informative, pe care le predam în plic închis la legaţie.

Având această posibilitate de a comunica cu Standard Oil din America, i-am spus lui COLMAN ION, IONESCU ALEX. şi RARINCESCU, dă dacă au ceva de comunicat lui Standard Oil din America, să-mi spună deoarece eu am posibilitatea să fac acest lucru, fără însă a le spune calea prin care eu transmiteam informaţii. Toţi mi-au spus să comunic neapărat situaţia proceselor, situaţia în general din ţară şi nevoile noastre de bani deoarece niciunul din noi nu intrase în serviciu. Eu i-am asigurat că voi face acest lucru şi l-am şi făcut, iar mai târziu le-am spus că am transmis în America ceiace mi-au solicitat.

In toamna anului 1948, COLMAN ION s'a luat un serviciu la Soc. de Tranzacţii Comerciale, care îşi avea sediul înfaţa Sf. Gheorghe, în cadrul căreia avea tranzacţiuni şi cu soc. petrolifere.

Ducându-mă într'o zi la birou la COLMAN, am discutat cu el situaţia existentă din industria petroliferă, eu întrebându-l cum merge.

El mi-a spus că lucrurile merg greu fiind o mare lipsă de materiale, că tuburile vechi se vând foarte repedere şi cu preţuri foarte bune, fiind mare nevoe de material tubular, că din cauza materialului uzat sunt dese incidente de foraj. Că deasemenea, în industria de petrol este mare lipsă de mijloace de transport, auto-vechiculele fiind uzate şi foarte multe în reparaţie.

După câtva timp, am mai discutat cu COLMAN ION cu privire la industria de petrol şi mi-a spus cam acelaş lucru.

Aceste date primite dela COLMAN, confirmau informaţiile pe care eu le aveam şi le-am inclus în notele mele informative pe care le-am predat la legaţia Americană.

<u>Intrebare</u>

Ce alte legături au mai fost între dta şi COLMAN ION până la arestarea Dtale (Aug. 1949)?

<u>Răspuns</u>

La plecarea sa din ţară, MANTSCH la insistenţele mele, mi-a spus că Standard Oil a aprobat să ne trimită lunar din America prin Elveţia, un ajutor lunar în valoare de 2.250 de dolari, pe care el (MANTSCH) a aranjat să ne fie plătiţi în ţară în lei, de către dl. GROPETTI dela legaţia Elveţiană şi că în trecerea sa prin Elveţia, va aranja acolo ca această transmitere de bani să se facă în mod regulat.

./. ss/NIC. ALIIUCA

Peste două-trei luni, GROPETTI m'a anunţat telefonic, să vin la el acasă în Cal. Plevnei lucru pe care eu l-am şi făcut şi cu care ocazie mi-a dat banii primiţi.

Tot atunci, GROPETTI mi-a mai remis şi o notă venită din partea lui RICA GEORGESCU, în care se sugera ca fiecare director din fosta Soc. Româno-Americană, să aibă câte un nume conspirativ, nume care erau arătate în cuprinsul notei şi se mai arăta că în fiecare lună după primirea banilor să le trimitem o scurtă notiţă, care să arate situaţia foştilor directori (liberi, arestaţi sau în proces) situaţia în general din ţară din punct de vedere politic şi să confirmăm primirea sau nu a banilor.

Scrisoarea cuprindea următoarele fraze: Trei fraze pentru a arăta dacă foştii directori sunt liberi, în proces sau arestaţi, două sau trei fraze pentru a arăta situaţia politică din ţară, dacă era mai bună sau mai rea şi trei fraze pentru a arăta dacă am primit bani, dacă nu am primit bani şi să cerem să trimită bani.

Toate frazele erau scrise în limba engleză. Am luat această notă şi i-am informat despre ea pe IONESCU ALEX. şi RARINCESCU MIHAI, iar lui COLMAN ION, i-am dat acea notă şi a luat şi notiţe după ea.

După aceia, nota am dus-o lui GROPETTI rugându-l să o păstreze la el.

Odată sau de două ori, am mers împreună cu COLMAN la GROPETTI, pentru ai face cunoştinţă cu acesta, urmând ca în cazul că eu voi fi arestat, COLMAN să continue a primi bani dela GROPETTI şi ai remite persoanelor a căror listă am stabilit-o, directori şi persoane de încredere ale societăţii.

COLMAN ION a primit dela mine, din banii veniţi din America, de 5-6 ori. Tot lui COLMAN i-am mai remis şi cca. 3o-4o mii lei cu ocazia procesului său.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele constatate de mine, îl susţin şi semnez propriu.

Anchetat:
ss/NIC. AL. IUCA

Anchetator
Lt. de Securitate
T. Drăghici

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Iuca Al. Nicolae, născut la 9 Iunie 1903 în Bucureşti, fiul lui Alex. şi Beatenina (decedaţi) funcţionar,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cu ultimul dom. în Buc. str. Robert de Flers No 18.

18 Aprilie 1953.

Oraşul Bucureşti

Interogatoriul a început la ora 8 şi 30 min.
" s'a terminat la " 13 şi 10 "

Intrebare: Arată d-ta când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe numitul Colman Ion.?

Răspuns: Pe d-l Ion Colman l-am cunoscut în anul 1936, la Soc. Rom.-Americană, unde am fost numit, la început avocatul societăţii, şi după un an am fost numit ajutorul d-lui Rarincescu şi însărcinat cu conducerea departamentului Contencios. In acel timp, Colman Ion era şeful departamentului materiale.

Intrebare: Ce fel de relaţii au fost între d-ta şi Colman Ion.?

Răspuns: Dela data când l-am cunoscut şi până în anul 1948, când Soc. Rom.-Americană a fost naţionalizată şi noi am fost îndepărtaţi, relaţiile dintre mine şi d-l Colman Ion au fost relaţiuni de serviciu şi în aceste relaţii exista şi o oarecare simpatie între noi.

Intrebare: despre ce persoane streine ai d-ta cunoştinţă

Semnătura,
Nic. Al. Iuca

Urmare: Cu care Colman Ion avea legătura?

Răspuns: Colman Ion cunoştea aproape pe toţi englezii şi americanii care erau la Soc. Rom. Americană şi la celelalte societăţi petrolifere. Nu pot preciza numele străinilor care erau în legătură cu Colman Ion.

Intrebare: Ce cunoştinţe ai d-ta cu privire la legăturile dintre Rică Georgescu şi Colman Ion, din timpul războiului (1941-1944)?

Răspuns: Precis nu ştiu ce legătura au existat între Colman Ion şi Rică Georgescu în timpul războiului, însă ştiu că în timp ce Rică Georgescu se afla la închisoarea Malmaison, soţia lui îi aducea mâncare la închisoare, cu maşina societăţii a cărei dirijare se făcea de către serviciul materiale, respectiv de d-l Colman Ion.

In acel timp, de către Mayer, reprezentantul al acţionarilor pe lângă societate de origine germană, s-a luat măsuri de a interzice ca maşina să mai ducă mâncare lui Rică Georgescu la închisoare. Nu-mi amintesc ca d-l Colman Ion să-mi fi spus vreodată dacă l-a vizitat sau nu pe Rică Georgescu la închisoare, însă cred că l-a vizitat, deoarece ştiu că relaţiile dintre el şi Rică erau foarte bune. La fel şi după 23 Aug. 1944, relaţiile dintre Colman şi Rică Georgescu, au fost foarte bune.

Intrebare: In ce au constat legăturile dintre d-ta şi Colman Ion după ce aţi fost daţi afară dela Soc. Rom.-Americană (1948)?

Răspuns: După naţionalizare, la scurt interval

Semnătura,
Dir. Al. [signature]

Urmare: l-am întâlnit pe Colman Ion, la biroul lui Mautsch din cadrul legației Americane (după câte îmi amintesc) unde eu mă duceam la fiecare maximum două-trei zile pe săptămână, pentru a-l informa pe Mautsch despre evenimentele politice și economice ce se petreceau în țară și discutam în acelaș timp și chestiunile fostei Soc. Rom. Americane. Mautsch lucra la o dare de seamă a fostei Soc. Rom. Americane, la data naționalizării. Această dare de seamă cuprindea date asupra întregii averi a soc. activ și pasiv, terenuri, rezerve etc. și pentru întocmirea acesteia ne consulta pe noi care fusesem în postura de conducere. Cred că tot pentru acest lucru venise și Colman Ion în acel timp în birou la Mautsch. Mautsch când avea nevoe de noi ne chema la telefon.

După plecarea din țară a lui Mautsch, eu am continuat să transmit informații din cadrul Industriei de petrol, pe calea "Centralei Mișcării de Rezistență" (org. în care eu activam) utilizând în acest scop calea deschisă de Mautsch, prin legația Americană. Informațiile le transmiteam sub formă de note informative, pe care le predam în plic închis la legație.

Având această posibilitate de a comunica cu Standard Oilul din America, i-am spus lui Colman Ion, Ionescu Alex. și Roinceanu, că dacă au ceva de comunicat lui Standard Oil din America, să-mi spună deoarece eu am posibilitatea să fac acest lucru, fără însă

Semnătura,
Ing. Al. Ing

Mod. 185

Urmare: a l-e spune calea prin care eu transmiteam informatii- Toti mi-au spus să comunic neapărat situatia proceselor, situatia în general din tară și nevoile noastre de bani deoarece niciunul din noi nu intrase în serviciu- Eu i-am asigurat că voi face acest lucru și l-am și făcut, iar mai târziu l-eam spus că am transmis în America ceia-ce mi-au solicitat.

In toamna anului 1948, Colman Ion s-a luat un serviciu la Soc. de Tranzacții Comerciale, care își avea sediul în piața Sf. Gheorghe, în cadrul căria avea tranzactiuni și cu soc. petrolifere.

Aflându-mă într-o zi la birou la Colman, am discutat cu el situatia existentă din industria petroliferă, întrebându-l cum merge.

El mi-a spus că lucrările merg greu fiind o mare lipsă de materiale, că tuburile vechi se vând foarte repede și cu preturi foarte bune, fiind mare nevoie de material tubular, că din cauza materialului uzat sunt dese incidente de foraj. Că deasemenea, în industria de petrol este mare lipsă de mijloace de transport, auto-vechiculele fiind uzate și foarte multe în reparatie.

După câtva timp, am mai discutat cu Colman Ion cu privire la industria de petrol și mi-a spus cam acelaș lucru-

Aceste date primite dela Colman, confirmau informatiile pe care eu le aveam și le-am inclus în notele mele informative pe care

Semnătura,
[signature]

Urmare: liber, în proces sau arestat, două sau trei fraze pentru a arăta situația politică din țară, dacă era mai bună sau mai rea și trei fraze pentru a arăta dacă am primit bani, dacă nu am primit bani și câți aveam să trimită bani. Toate frazele erau scrise în limba engleză.

Am luat această notă și i-am informat despre ea pe Ionescu Alex și Râmniceanu Mihai, iar lui Colman Ion, i-am dat acea notă și a luat și notițe după ea.

După aceia, nota am dus-o lui Gropetti rugându-l să o porteze la el.

Odată sau de două ori, am mers împreună cu Colman la Gropetti, pentru a-i face cunoștință cu acesta, urmând ca în cazul că eu voi fi arestat, Colman să continue a primi bani de la Gropetti și a-i remite persoanelor, a căror listă am stabilit-o, directori și persoane de încredere ale societății.

Colman Ion a primit de la mine, din banii veniți din America, de 5-6 ori. Tot lui Colman i-am mai remis și cca. 30-40 mii lei cu ocazia procesului său.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele constatate de mine, îl susțin și semnez propriu.

Anchetator
Lt. de sec. [semnătură]

Anchetat
Semnătura, [semnătură]

Urmare: le-am predat la legația Americană.

Întrebare: Ce alte legături au mai fost între Dta și Colman Ion, până la arestarea Dtale (Aug 1949)?

Răspuns: La plecarea sa din țară, Mautsch, la insistențele mele, mi-a spus că Standard Oil a aprobat să ne trimită lunar, din America, prin Elveția, un ajutor lunar în valoare de 2250 de dolari, pe care el (Mautsch) a aranjat să ne fie plătiți în țară, în lei, de către Dl Gropetti de la legația Elvețiană, și că în trecerea sa prin Elveția, va aranja acolo ca această transmitere de bani să se facă în mod regulat.

Peste două-trei luni, Gropetti m-a anunțat telefonic să vin la el acasă în cal. Plevnei; lucru pe care eu l-am și făcut și cu care ocazie mi-a dat banii primiți...

Tot atunci, Gropetti mi-a mai remis și o notă venită din partea lui Puică Georgescu, în care se sugera ca fiecare director din fosta Soc. Rom. Americană, să aibă câte un nume conspirativ, nume care erau arătate în cuprinsul notei. Și se mai arăta ca în fiecare lună după primirea banilor să le trimitem o scurtă notiță, care să arate situația foștilor directori (liberi-arestați-sau în proces) situația în general din Țară din punct de vedere politic și să confirmăm primirea sau nu a banilor.

Scrisoarea cuprindea următoarele fraze: trei fraze pentru a arăta dacă foștii directori sunt

Semnătura,
[signature]

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

La arhivă

51 ~~60~~ ~~06~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul IUCA NICOLAE,născut la 9 Iunie 19o3 în Buc.,fiul lui ALEXANDRU şi ECATERINA (decedaţi),de prof.funcţionar,cu ultimul domiciliu în Buc.str.Robert de Flers Nr.18

2o Aprilie 1953,Bucureşti

Interog.a început la ora 9,oo
" s'a terminat " 11,5o

Intrebare

In procesul verbal de interogatoriu din 18.IV.a.c. ai arătat că ai primit o scrisoare dela RICA GEORGESCU.Ancheta îţi cere să arăţi în mod concret,când ai primit acea scrisoare, prin cine şi ce anume cuprindea?

Răspuns

Tin să precizez că acea scrisoare ,nu era o scrisoare propriu zisă ci o notă cu instrucţiuni arătate ca sugestiuni din partea lui RICA GEORGESCU.In acel timp RICA GEORGESCU lucra ca funcţionar superior în Centrala "Standard Oil" din America.

Acea notă cu instrucţiuni din partealui RICA GEORGESCU am primit-o în luna Noembrie sau Decembrie 1948,prin GROPETTI ARNOLDO,dela Legaţia Elveţiană.Cu acea ocazie,am primit pentru prima dată bani veniţi din America,prin GROPETTI.

Nota era scrisă la maşină cu litere mici şi cuprindea următoarele instrucţiuni:

1.-In primul rând cuprindea ideia ca fiecare fost director la Româno-Americană să poarte câte un nume conspirativ, continuând totodată lista cu numele adevărat al foştilor directori şi în dreptul fiecăruia era trecut numele său conspirativ.

2.-Trei fraze în englezeşte,care cuprindeau:una de exemplu:Dl.....(numele conspirativ) este sănătos,lucru care însemna că cel arătat este liber.

A doua frază care arăta că dl.specificat ar fi bolnav însemna că este în proces şi a treia trebuia arătat că cel specificat este în sanatoriu,ceiace însemna că este arestat.

3.-Două sau trei fraze,care specificau situaţia vremii adică timp ploios,frumos,etc., care însemnau că situaţia politică

./. ss/NIC.AL.IUCA

de aici din țară se îmbunătățea în favoarea capitaliștilor sau se înrăutățea.

4.- Trei fraze, care cuprindeau instrucțiuni de felul cum trebuia să confirmăm primirea banilor, sau nu am primit bani, sau ceream să ne trimită bani. Aceste fraze indicate erau copiate după acea notă și transmise în America.

Tot în acea notă, mai era specificat că dacă vom utiliza aceste instrucțiuni vom putea comunica cele de mai sus, fără niciun pericol.

Intrebare

Ce ai făcut dta cu acea notă cu instrucțiuni primită din America din partea lui RICA GEORGESCU, prin GROPETTI dela Legația Elvețiană?

Răspuns

Predându-mi GROPETTI acea notă cu instrucțiuni venită din America, din partea lui RICA GEORGESCU, am luat-o și am arătat-o lui COLMAN ION, care a notat pe un carnețel mic, numele conspirative al fiecăruia în parte și nu sunt sigur dacă ș'a notat și celelalte fraze, însă de citit a citit nota complect. Tot cu acea ocazie i-am mai spus lui COLMAN ION, că acea notă am primit-o dela RICA GEORGESCU, din America, prin GROPETTI dela Legația Elvețiană și că acea scrisoare o voi remite înapoi lui GROPETTI spre păstrare, unde o putem găsi atunci când va trebui să ne rememorăm instrucțiunile să le întrebuințăm.

Nu-mi amintesc dacă am arătat sau nu acea notă și lui RARINCESCU și IONESCU ALEX. însă i-am informat despre ea, fără a le spune că am primit-o prin GROPETTI dela Legația Elvețiană.

Deasemeni, le-am spus că nota este venită din America din partea lui RICA GEORGESCU.

După aceia, am dus nota înapoi lui GROPETTI spre păstrare, utilizând-o atunci când primeam banii, conformându-mă instrucțiunilor cuprinse în ea.

Intrebare

Cum te-ai conformat dta instrucțiunilor cuprinse în nota ce ți-a fost trimisă din America de către RICA GEORGESCU, prin GROPETTI?

Răspuns

De fiecare dată când primeam bani remiteam lui GROPETTI o notiță de 5-6 rânduri care conținea exprimat din frazele arătate în instrucțiuni, care dintre foștii directori au fost arestați, sau aveau proces, cum evolua situația politică din țară,

./. ss/NIC.AL.IUCA

care aproape totdeauna am arătat că merge spre rău în favoarea capitaliştilor şi menţionam fraza că am primit banii. Nu-mi amintesc precis dacă prima sau a doua notiţă,am făcut-o în concept împreună cu COLMAN ION şi după aceia am transcris-o în birou la GROPETTI. Celelalte le-am făcut în birou la GROPETTI.

Notiţele erau redactate conform instrucţiunilor în limba engleză şi cu frazele arătate în instrucţiuni.

<u>Intrebare</u>

Până când ai remis dta asemenea note lui GROPETTI,conform instrucţiunilor primite în nota trimisă de RICA GEORGESCU din America?

<u>Răspuns</u>

Am remis asemenea note lui GROPETTI până la data arestării mele,August 1948.

<u>Intrebare</u>

Pe cine anume ai însărcinat dta să primească banii veniţi din America şi să remită note conform instrucţiunilor cuprinse în nota arătată mai sus?

<u>Răspuns</u>

Am vorbit cu COLMAN ION ,ca în cazul când eu aş fi arestat să primească el banii şi să-i distribue şi să facă notiţele respective,conform instrucţiunilor.In acest sens am fost împreună cu COLMAN de două-trei ori la GROPETTI.

Stiind că şi COLMAN avea un proces şi avea o condamnare de două-trei luni,am vorbit cu GH.DORST ca în cazul când eu aş fi arestat să mă înlocuiască el.El a primit această însărcinare,însă nu l-am pus în curent cu toată chestiunea,întrucât am fost aresta

<u>Intrebare</u>

\+ Cum primea GROPETTI bani din America şi cum remitea notele primite dela Dta?

<u>Răspuns</u>

Nu ştiu cum primea banii veniţi din America şi cine remitea notele primite dela mine,însă ştiu că de fiecare dată când remitea bani îmi explica că dolarii transformaţi înfranci elveţieni la cursul pe care îl spunea el,fac atâţea franci elveţieni şi că francii elveţieni transformaţi în lei,deasemeni la cursul pe care îl spunea el,fac atâţea lei.

Dolarii ce-i primeam erau 2.25o.Suma trimisă din America era de 2.5oo dolari,din care se scădea 1o% cheltuelile de transfer din Elveţia.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetator Lt.de Sec.   ss/NIC.AL.IUCA.
T.Drăghici

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Iuca Nicolae născut la 9 Iunie 1903, în Buc. fiul lui Alexandru și Ecaterina (decedați) de prof. funcționar, (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Robert de Flers No 18

20 Aprilie 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 9. și 00 min.

" s'a terminat la " 11. și 50 .

Intrebare: In procesul-verbal de interogatoriu din 18.IV. a.c. ai arătat că ai primit o scrisoare dela Rică Georgescu. Ancheta îți cere să arăți în mod concret, când ai primit acea scrisoare, prin cine și ce anume cuprindea?

Răspuns: Țin să precizez că acea scrisoare nu era o scrisoare propriuzisă ci o notă cu instrucțiuni arătate ca sugestiuni din partea lui Rică Georgescu. In acel timp Rică Georgescu lucra ca funcționar superior în centrala "Standard Oil" din America.

Acea notă cu instrucțiuni din partea lui Rică Georgescu, am primit-o în luna Noembrie sau Decembrie 1948, prin Gropetti Arnoldo, dela legația Elvețiană. Cu acea ocazie, am primit pentru prima dată bani veniți din America, prin Gropetti.

Nota era scrisă la mașină cu litere mici și cuprindea următoarele instrucțiuni:

Semnătura,
Nic. Al. Iuca

Mod. 185

1. Urmare: – In primul rând cuprindea ideia ca fiecare fost director la Romano-Americană să poarte câte un nume conspirativ, continuând totodată lista cu numele adevărat al fostilor directori și în dreptul fiecăruia era trecut numele său conspirativ.

2 – Trei fraze în englezește, care cuprindeau: una de exemplu: d!..... (numele conspirativ) este sănătos, lucru care însemna că cel notat este liber.
A doua frază care nota că D-l specificat ar fi bolnav însemna că este în proces și a treia trebuia notat că cel specificat este în sanatoriu, ceia ce însemna că este arestat.

3 – două sau trei fraze, care specificau situația vremii, adică timp ploios, frumos etc, care însemnau că situația politică de aici din țara se îmbunătățea în favoarea capitaliștilor sau se înrăutățea.

4 – Trei fraze, care cuprindeau instrucțiuni de felul cum trebuia să confirmăm primirea banilor, sau un om primit banii, sau cerem să ne trimita bani – Aceste fraze indicate erau copiate după acea notă și transmise în America.
Tot în acea notă, mai era specificat că dacă vom utiliza aceste instrucțiuni vom putea comunica cele de mai sus, fără niciun pericol.

Intrebare: Ce ai făcut d-ta cu acea notă cu instrucțiuni primita din America din partea lui Ilie Georgescu, prin Gropetti de la legația Elvețiană.?

Răspuns: Predându-mi Gropetti acea notă cu instrucțiuni venita din America, din partea lui

Semnătura,
Ilie. Al. Iung

~~003~~ 55

Urmare: Rică Georgescu, am luato și am arătatio lui Colman Ion, care a notat pe un carnetel mic, unele conspirative al fiecăruia în parte și nu sunt sigur dacă sia notat și celelalte fraze, însă de citit a citit nota complect. Tot cu acea ocazie iam mai spus lui Colman Ion că acea nota am primitio de Rică Georgescu, din America, prin Gropetti dela legatia Elvețiană - și că acea scrisoare o voi remite maior lui Gropetti spre păstrare, unde o putem găsi atunci când va trebui să ne. rememorăm instrucțiunile să să le întrebuințăm. - Nu-mi amintesc dacă am arătat sau nu acea ~~scrisoare~~ nota și lui Ravinescu și Ionescu Alex. însă iam informat despre ea, fără a le spune că am primitio prin Gropetti dela legatia Elvețiană deasemenea; le-am spus că nota este venită din America din partea lui Rică Georgescu.

După aceia, am dus nota 2 maior lui Gropetti, spre păstrare, utilizândo-o atunci când primeam banii, conformându-mă instrucțiunilor cuprinse în ea.-

Întrebare: Cum te-ai conformat Dta instrucțiunilor cuprinse în nota ce ți-a fost trimisă din America de către Rică Georgescu, prin Gropetti.?

Răspuns: De fiecare dată când primeam bani, remiteam lui Gropetti o notiță de 5-6 rânduri care conținea exprimat din frazele arătate în instrucțiuni, care dintre foști directori a fost arestați, sau aveau proces, cum evolua situația politica din țara, care aproape totdeauna am arătat că merge spre rău în favoarea capitaliștilor și

Semnătura,
Ioni. Al. Ing

Mod. 185

Urmare: mentionam fraza că am primit banii.
Nu-mi amintesc precis dacă prima sau a doua notiță, am făcut-o în concept împreună cu Colman Ion și după aceea am transcris-o în birou la Gropetti. Celelalte le-am făcut în birou la Gropetti.
Notițele erau redactate conform instrucțiunilor, în limba engleză și cu frazele arătate în instrucțiuni.
Întrebare: Până când ai remis d-ta asemenea note lui Gropetti, conform instrucțiunilor primite înainte trimisă de Ricó Georgescu din America?
Răspuns: Am remis asemenea note lui Gropetti până la data arestării mele, August 1949.
Întrebare: Pe cine anume ai însărcinat d-ta să primească banii veniți din America și să remită note conform instrucțiunilor expuse în nota arătată mai sus.?
Răspuns Am vorbit cu Colman Ion, ca în cazul când eu aș fi arestat să primească el banii și să-i distribue și să facă notițele respective, conform instrucțiunilor. În acest sens am fost împreună cu Colman de două-trei ori, la Gropetti.
Știind că și Colman avea un proces și avea o condamnare de două-trei luni, am vorbit cu GR. Alorst ca în cazul când eu aș fi arestat să mă înlocuiască el. El a primit această însărcinare, însă nu l-am pus în curent cu toată chestiunea, întrucât am fost arestat.
Întrebare: Cum primea Gropetti banii din

Semnătura,
Ni. Al. [illegible]

56 066

Urmare: America și cum remitea notele prin te dela dta. ?

Răspuns: Nu știu cum primea banii veniți din America și cum remitea notele prin te dela mine, însă știu că de fiecare dată când primea le îmi explica că dolarii transformați în franci elvețieni la cursul pe care i-l spunea el, fac atâtia franci elvețieni și că francii elvețieni transformați în lei, deasemeni la cursul pe care îl spunea el, fac atâtia lei..

Dolarii cari primeam erau 2250 - Suma trimisă din America era de 2500 dolari, din care se scădea 10% cheltuelile de transfer din Elveția.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și îl semnez propriu.

Anchetator
Lt. de Securitate
[signature]

Anchetat
[signature]

Semnătura,

Mod. 185

57

~~067~~

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

58 ~~(98)~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
===========================

Martora VIORICA MOISESCU, născută la 13 Aug.1916 în Cluj, fiica lui ADALBERT şi ESTERA, de profesiune textilistă, actualmente vicepreşedintă la C.C. al Sind.Cooperaţiei domiciliată în Bucureşti str.Alexandriea Nr.23

26 Martie 1953, Buc.
Interog.a început la ora 12,oo
" s'a terminat " 14,3o

Intrebare

Ce ştiţi despre activitatea trădătoare a lui FORIS şi a bandei sale?

Răspuns

Prin 194o toamna, PETRE GHEORGHE secretarul judeţenei Ilfov, mi-a spus în discuţiile ce le-am avut cu el că în conducerea Partidului este ceva suspect, fără a preciza la cine anume se referea, spunând că în timp ce membrii de Partid cu funcţii mai mici sunt aspru sancţionaţi pentru cele mai mici greşeli, acolo sus în Comitetul Central există un familiarism şi împăciuitorism prin care se tolerează lipsurile şi greşelile lor grave politice şi că nici cel puţin nu-şi fac autocritică. Deasemeni mi-a spus că în Comitetul Central s'au strâns numai intelectuali şi că de aci origina împăciuitorismului şi a lipsei de combativitate.

PETRE GHEORGHE mi-a spus acestea şi mi-a spus că la prima şedinţă a Comitetului judeţean dacă vine TEOHARI sau altcineva din partea conducerii Partidului, să luăm atitudine şi să cerem să răspundă pentru greşelile serioase ce se făcuseră până atunci.

Prin toamna anului 1942, MET mi-a spus că FORIS este un trădător, că el nu ne-a înlăturat numai pe mine şi pe tovarăşul meu, ci şi pe alţi activişti cinstiţi şi devotaţi Partidului, menţionându-mi pe el, pe PAVEL STEFAN şi pe alţii.

Mai departe MET şi-a exprimat nemulţumirea pentru inactivitatea muncii împotriva războiului ca organizarea detaşamentelor de partizani şi a grupelor de sabotaj, etc.

./. ss/MOISESCU VIORICA

069
59

Deasemeni MET mi-a spus că trădătorul FORIS dă pe mâna Siguranţei o mulţime de tovarăşi ca PETRE GHEORGHE care a şi fost executat, ELENA PAVEL şi alţii.

In toamna anului 1942 tovarăşul meu pe deoparte, iar pe mine pe de altă parte am fost duşi de MARCU SCHON într'o casă conspirativă necunoscută de noi sub pretextul că ne duce la o şedinţă.

Ulterior am aflat că FORIS cu ajutorul lui SCHON MARCU intenţiona să ne suprime.

In Martie 1943 am fost arestată de Siguranţă şi prin August am fost transferată la închisoarea Văcăreşti.

In timp ce stăteam la această închisoare LILI WEIGL a încercat să mă atragă de partea ei cu diferite momeli.

Ea primea aproape zilnic pachete şi valize întregi cu alimente, îmbrăcăminte şi altele.

Inainte de cădere când eram în libertate nu am mâncat asemenea bunătăţi ca cele pe care le primeam dela LILI WEIGL. I se aducea spre exemplu smeură cu frişcă, prăjituri, torturi, ciocolată, pepeni la ghiaţă, etc.

Dela tovarăşele din colectiv am auzit că toate aceste bunătăţi le primea dela KOFLER a cărui amantă era.

LILI WEIGL avea foarte dese vorbitoare.

După câtva timp colectivul comunistelor din care făceam şi eu parte am hotărât să rupem orice legătură cu LILI WEIGL care era complice a bandei lui FORIS şi KOFLER.

După ce am citit prezentul proces-verbal, îl susţin şi semnez propriu nesilită de nimeni.

Martoră:
ss/MOISESCU VIORICA

Anchetator:
Lt.Maj.V.Vânătoru

Procuror,
Col.Ardeleanu

Proces-Verbal de interogator

[redacted] Moștea Firica Moisescu, născută la 13 Aug. 1916 în Cluj, fiica lui Adalbert și Estera, de profesiune textilistă, actualmente vicepreședintă la C.C. al Sind. Cooperației, domiciliată în Buc. Str. Alexandrina No. 23

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

26 Martie 1953

Orașul București.-

Interogatoriul a început la ora 12 și 00 min.

" s'a terminat la " 14 și 30 .

Intrebare: Ce știți despre activitatea trădătoare a lui Luca și a bandei sale?

Răspuns: Prin 1940 toamna, Petre Sterghe secretarul judeţenei Sfor, mi-a spus în discuțiile ce le-am avut cu el că ~~el~~ în conducerea Partidului este ceva suspect, fără a preciza la cine anume se referea, spunând că în timp ce membrii de Partid cu funcții mai mici sunt aspru sancționați pentru cele mai mici greșeli, acolo sus în Comitetul Central există un familiarism și împăciuitorism prin care se tolerează lipsurile și greșelile lor grave politice și că nici cel puțin nu-și fac autocritică.- Deasemenea mi-a spus că în Comitetul Central s'au strâns numai intelectuali și că de aci originea împăciuitorismului și a lipsei de combativitate.-

Petre Sterghe mi-a spus acestea ~~pentru~~

Semnătura,
Moisescu

Urmare: ~~am fugărit pe mine și pe alții~~
și mi-a spus ca la prima ședință a Comitetului regional dacă vine Teohari sau altcineva din partea conducerii Partidului să luăm atitudine și să cerem să răspundă pentru greșelile serioase ce se făceau până atunci.-

Prin toamna anului 1942 Meț mi-a spus că Foriș este un trădător, că el nu ne-a îndepărtat numai pe mine și pe tovarășul meu ci și pe alți activiști cinstiți și devotați Partidului menționându-mi pe el, pe Pavel Ștefan și pe alții:-

Mai departe Meț și-a exprimat nemulțumirea pentru inactivitatea muncii împotriva războiului ca organizarea detașamentelor de partizani și a grupelor de sabotaj, etc.-

Deasemeni Meț mi-a spus că ~~Foriș~~ trădătorul Foriș dă pe ~~pe~~ mâna Siguranței o mulțime de tovarăși ca Petre Gheorghe, ~~eta~~ care a și fost executat, Elena Pavel și alții.-

~~În Martie 1943~~ În toamna anului 1942 tovarășul meu pe deoparte iar pe mine pe de altă parte am fost duși de Moraru Schön într-o casă conspirativă necunoscută de noi până sub pretextul că ne duce la o ședință.-

Ulterior am aflat că Foriș cu ajutorul ~~...~~ al lui Schön Moraru intenționa să ne suprime.-

În Martie 1943 am fost arestată de Siguranță și prin August am fost transferată la

Semnătura,
Moisescu Viorica

61 ~~071~~

Urmare: închisoarea Văcărești.-

În timp ce stăteam la această închisoare Lili Weigl a încercat să mă otrăvească de partea ei cu diferite mâncări.-

Ea primea aproape zilnic pachete și valize întregi cu alimente, îmbrăcăminte și altele.

Înainte de cădere când eram în libertate nu am mâncat asemenea bunătăți ca cele pe care le primea dela Lili Weigl.- Îi aducea spre exemplu somon cu frișcă, prăjituri, torturi, ciocolată, pepeni la ghiață, etc.-

Dela tovarășele din colectiv am auzit că toate aceste bunătăți le primea dela Kofler a cărui amantă era.-

Lili Weigl avea foarte dese vizitatoare.-

~~[illegible] să pot afla cu~~

~~[illegible]~~

După câtva timp colectivul comuniștilor din care făceam și eu parte am hotărît să rupem orice legătură cu Lili Weigl care era ~~[illegible]~~ complice a bandei lui Foriș și Kofler.-

După ce am citit prezentul proces verbal, îl susțin și semnez propriu nesilită de nimeni.-

Martoră,
Moescu Florica

Anchetator,
Lt. Maj. Brânzea

Procuror
Col. Sidileanu

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

63

La arhivă

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

8 Aprilie 1953, Bucureşti.
Interog.a început la ora 13
" s'a terminat " 15,40

Eu, locotenent de Securitate DRAGHICI TOMA, am interogat în calitate de ofiţer anchetator pe arestatul: Numele COLMAN, Pronumele IOAN, Anul, luna şi ziua naşterii 20 Aprilie 1888, Locul Naşterii comuna Palazu, Regiunea Constanţa. Cetăţenia Română, Naţionalitatea Română. Apartenenţa politică nu a fost încadrat în nici un partid politic, din ce an.... Studii 7 cl. liceu -Liceul Lazăr Bucureşti, 3 clase şcoală superioară de electro-technică Salford Anglia la 1910. Profesia funcţionar (ref. technic). Ultimul loc de muncă şi funcţia referent technic la Comitetul Geologic Preşed. Cons. Min. Ultimul domiciliu Bucureşti str. 30 Decembrie Nr. 18. Raionul 1 Mai. Situaţia familiară căsătorit cu 1 copil. Soţia: ELIZA COLAMAN născută DERNER 60 ani, prof. dactilografă la Institutul de Documentară Technică. Fiica: JULIETA COLMAN de 23 ani studentă la Institutul de Petrol şi Gaze. Origina socială tatăl inginer silvic, mama casnică - mic burghez. Nu a posedat nicio avere mobilă sau imobilă. Activitatea politică până în 1947 nu s'a încadrat în niciun partid politic. A votat pentru Partidul Naţional Tărănist. Decoraţii, distincţii şi premii guvernamentale: nu a fost decorat. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcţie. La 13 Artilerie Constanţa în grad sergent. Dacă a fost prizonier: nu a fost. Dacă a fost în străinătate, unde, când şi în legătură cu ce. Am fost în Anglia dela 1907-1910 pentru studii. In anul 1940 m'am dus la Londra unde am stat 20 zile pentru dif. comenzi ale Soc. Romăno-Americană. Mai am fost în Franţa la Paris în anul 1929 am st. 15 zile ca delegatul Turing Clubului României. Dacă a participat în bande, în organizaţii contra-revoluţionare: n'am participat.

./. ss/I. COLMAN

Dacă a fost judecat,când,din ce cauze,de cine şi la ce pedepse a fost condamnat:am fost condamnat în anul 1949 de Tribunalul Bucureşti la 2 luni închisoare pentru sabotaj economic.

Intrebare

Ce străini cunoşti dta?

Răspuns

Am cunoscut pe următorii străini dela Soc.Română-Americană:RALF BOLTON,TEODOR UMBECK,PAUL LAMBRIGHT,D.I. MAXVEL,ERNEST ROBINSON,C.SCHARTZ,CECIL ALVORTH,MARIA HORIA, CHARLIE BRASIER,IOSEP MANTSCH,J.DOLY,CHARLIE BURKE,EDUARD PHESTED,GEORGE MARTIN,Y.P.HUGHES,E.I.DAILEY,D.MALTINGHY, A.Z.HOFFMAN,S.SNAIDLER,H.F.CROOKS,FINKE,A.MAYER,R.P.WALTERS, S.SMALL,LESTER FREEMAN.

Dela Misiunea Britanică l-am cunoscut pe PORTER

Dela Legaţia Americană pe ataşatul comercial al cărui nume nu-mi amintesc.

Dela misiunea Americană pe col.WILHOX.

Dela Legaţia Americană am mai cunoscut-o pe CRISTEA care a fost curierul legaţiei.

Dela legaţia Elveţiană pe GROPETTI.

Intrebare

Alţi străini n'ai cunoscut dta?

Răspuns

Nu,nu am cunoscut alţi străini.

Intrebare

Ce români cunoşti dta că au avut legături cu străini?

Răspuns

Cunosc pe următorii români cari au avut legătura cu străini:ALEXANDRU STEFANESCU,ALEXANDRU A.IONESCU,NICOLAE IUCA,RICA GEORGESCU,ATANASE CRISTUDULO,MIHAI RARINCESCU, GHEORGHE DORST,MISU WEINBERG,SANDU RACOTA.

Intrebare

Cine au fost prietenii Dtale?

Răspuns

Am stat în relaţii de prietenie cu următorii: ALEXANDRU FREGE Buc.str.Roma Nr.35 sau 37,ALEXANDRU BELDIE inginer botanist la I.C.E.F. ,CTIN BEDIE pensionar,ALEXANDRU STEFANESCU,ALEXANDRU IONESCU.

./. ss/I.COLMAN

Intrebare

Ce fapte ai săvârşit împotriva Securităţii Statului?

Răspuns

Am săvârşit în mod conştient fapte care ştiu că se încadrează ca acte duşmănoase în contra Securităţii Statului prin legăturile mele cu funcţionarul legaţiei Elveţiene ARNOLD GROPETTI dela care am preluat în mai multe rânduri sume de bani pentru a le distribui la următoarele persoane: IOSEFINA CRISTUDOLO, MIHAI GH. RARINCESCU, STANCA EREMIA, LUCIA FOTESCU, DETA PROTOPOPESCU, GHEORGHE DORST, MARION DORST, CTIN SERBANESCU, Dr. CTIN M. RADULESCU, MISU WEINBERG, soţia lui FRIDRICH SCHULLER, ing. VASILE ANDONE, ALEXANDRU FREGE, avocat I.C. IONESCU, CTIN BOTEZ, ESTRELA A. MARGINEANU, MARIA HORIA, DR. DUMITRESCU CEPTURA, Dr. GHEORGHE RADULESCU, VICTOR CATAFANI, POPA DOWNEY, ALEXANDRU A. IONESCU şi la soţia lui.

Tot dela GROPETTI am preluat o listă de nume conspirative pentru unii din foştii funcţionari ai Societăţii Româno-Americană.

Intrebare

Ce alte fapte ai mai săvârşit împotriva Securităţii Statului?

Răspuns

Nu am săvârşit alte fapte în contra Securităţii Statului decât cele arătate mai sus.

Intrebare

Pe cine cunoşti că a săvârşit fappe împotriva Securităţii Statului?

Răspuns

Nu cunosc pe nimeni cari să fi săvârşit fapte împotriva Securităţii Statului.

Intrebare

Eşti conştient dta de răspunsul dat?

Răspuns

Eu sunt conştient şi îl menţin.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, după ce l-am citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

Semnătura:
ss/I. COLMAN

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Drăghici

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIUNEA GENERALĂ A SECURITĂȚII STATULUI

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

8 Aprilie 1953 Orașul București

Interogatoriul a început la ora 13 și — minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 15 și 40 minute.

Eu, Locotenent de Securitate Drăghici Teodor
am interogat în calitate de ofiter anchetator pe arestatul
(pe arestatul, reținutul, martorul)

1. Numele Colman 2. Pronumele Ioan
3. Anul, luna și ziua nașterii 20 Aprilie 1888. 4. Locul nașterii comuna Salaru Regiunea; Constanța
5. Cetățenia Romană 6. Naționalitatea Română
7. Apartenența politică nu a fost încadrat nici într'un partid politic din ce an
8. Studii 7 cl liceu - Liceul Lazăr București 3 clase școala superioară de electro-tehnica Salford Anglia
(când, unde și ce școală a absolvit)
9. Profesia funcționar (ref. tehnic) 10. Ultimul loc de muncă și funcția referent tehnic la Comitetul Geologic Pres. Cons. Min.
11. Ultimul domiciliu București Str 30 Decembrie 4/18. Raionul 1 Mai
12. Situația familiară căsătorit cu 1 copil
(soția, copii, numele lor, vârsta loc, domiciliu și ocupația)
Soția: Eliza Colman născută Derner 60 ani, prof. dactilografă. la Institutul de Documentare Technică;
Fica: Julieta Colman de 23 ani studentă la Institutul de Petrol și Gaze.
13. Origina socială tata inginer silvic - mama casnică - nici bunghez.
(averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)
Nu a posedat nici o avere mobilă sau imobilă. —
14. Activitatea politică până în 1947 nu s'a încadrat nici într'un partid politic — a votat pentru Partidul Național Țaranist.
(în ce partide politice a fost. Participare în alegeri)

Semnătura,
Colman

Md. Nr. 186

15. Decoraţii, distincţii şi premii guvernamentale nu a fost decorat
(Inainte şi după 23 August 1944)

16. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcţie La 13 Artilerie Constanta
în grad sergent

17. Dacă a fost prizonier nu a fost
(unde şi când)

18. Dacă a fost în străinătate, unde, când şi în legătură cu ce Am fost în Anglia
dela 1907 - 1910 pentru studii - În anul 1940 m'am dus la Londra unde am stat
20 zile pentru dif. comenzi al Soc. Rom. Americană. Mai am fost în Franta,
la Paris în anul 1929 am st. 15 zile ca delegatul Turing Clubului Romaniei.

19. Dacă a participat în bande, în organizaţii contra-revoluţionare
N'am participat.

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine şi la ce pedepse a fost condamnat am fost condamnat în anul 1949. de Tribunalul Bucurest - la 2 luni închisoare pentru sabotaj - economic. -

Intrebare: Ce străini cunoşti. Dta

Răspuns: Am cunoscut pe următorii străini dela Soc. Rom - Americană: Ralf Bolton, Teodor Umbeck, Paul Lambright, D. J. Marvel, Ernest Robinson, C. Schwaltz, Cecil Moorth, Maria Horia, Charlie Brasier, Josep Mantech, J. Daly, Charlie Burke, Edward Rechel, George Martin, J. P. Hughes, E. J. Dailey, D. Mattingly, A. L. Hoffman, S. Smaidler, H. F. Crooks, Finke, A. Mayer, R. P. Walters, S. Small, Lester Freeman. -

Dela misiunea ~~americană~~ Britanică l-am cunoscut pe Porter
-„- Legația. Americană pe ataşatul comercial al cărui nume nu-mi amintesc

Dela misiunea Americană pe col. Wilkox.

Semnătura [signature]

Urmare: Dela legația Americană am mai cunoscut-o pe Cristea care a fost curierul legației.

Dela legația Elvețiană pe Gropetti.-

Intrebare: Alți străini n'ai cunoscut Dta ?

Răspuns: Nu, nu am cunoscut alți străini.

Intrebare: Ce români cunoști Dta că au avut legături cu străini ?

Răspuns: Cunosc pe următorii români cari avut legătura cu străini: Alexandru Stefănescu, Alexandru A. Ionescu Nicolae Ionica, Rica Georgescu, Atanase Cristodulo, Mihai Rărincescu, Gheorghe Dorst, Mișu Weinberg, Sandu Toroța.

Intrebare: Cine au fost prietenii Dtale

Răspuns: Am stat în relații de prietenie cu următorii: Alexandru Frege Bul. Str. Roma Nr 35 sau 37, Alexandru Beldie inginer botanist la Y.C.E.F. Cleu Bedie pensionar, Alexandru Stefanescu, Alexandru Ionescu.

Intrebare Ce fapte ai săvârșit împotriva Securității Statului ?

Răspuns: Am săvârșit în mod conștient fapte care știu că se încadrează ca acte dușmănoase în contra Securității Statului prin legăturile mele cu funcționarul legației Elvețiene Arnold Gropetti dela care am preluat în mai multe rânduri sume de bani pentru a le distribui la următoarele persoane: Josefina Cristudolo, Mihai Gh. Rarincescu, Stama Cremia, Lucia Fotescu, Dta Protopopescu, Gheorghe Dorst, Marion Dorst Cleu Serbănescu, Dr Cleu C Rădulescu, Mișu Weinberg, soția lui Fridrich Schuller, ing. Vasile Ardone, Alexandru Frege, avocat Y. C. Ionescu, Cleu Boter, Estella A Marginean Maria Horia, Dr Dumitrescu Ceptura, Dr Gheorghe Rădulescu Victor Cafafani, Popa Downey, Alexandru A. Ionescu și la soția lui.-

Tot dela Gropetti am preluat o listă de nume.

Semnătura, [signature]

Urmare: conspirative pentru unii din foștii funcționari ai Societăți Română - Americană.-

Întrebare: Ce alte fapte ai mai săvârșit împotriva Securității Statului?

Răspuns: Nu am săvârșit alte fapte în contra securității Statului decât cele arătate mai sus.-

Întrebare: Pe cine cunoști că a săvârșit fapte împotriva securității statului

Răspuns: Nu cunosc pe nimeni care să fi săvârșit fapte împotriva Securității Statului.-

Întrebare: Ești conștient Ala de răspunsul dat?

Răspuns: Eu sunt conștient și îl mențin

Prezentul proces-verbal de interogatoriu după ce l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde întocmai cu cele declarate de mine îl mențin și semnez.-

Anchetator
Lt. de Securitate:

Semnătura:

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către arestat sau martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

68

~~072~~

La arhivă

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul COLMAN ION, născut la 2o Aprilie 1888 în com. Polozu-Constanţa, fiul lui ION şi IULIA, de prof. funcţionar (referent tehnic) cu ultimul dom. în Buc. str. 3o Decembrie 18

1o Aprilie 1953, Buc.

Interog. a început la ora 12,oo

" s'a terminat " " 14,oo

Intrebare

De câte ori ai fost dta împreună cu MARION DORST la GROPETTI ARNOLDO dela legaţia Elveţiei şi în ce scop?

Răspuns

Impreună cu MARION DORST am fost acasă la GROPETTI şi nu la Legaţia Elveţiană, la sfârşitul anului 195o, când GROPETTI trebuia să plece din ţară. Cu câteva zile mai înainte, GROPETTI mi-a spus că el pleacă din ţară şi vrea să-mi dea mie un pachet cu aur şi devize străine care spunea că i-au fost lăsate lui de către IUCA NICOLAE.

Eu am refuzat să primesc acel pachet, spunându-i că voi aduce pe MARION DORST, care era omul de încredere al lui IUCA NICOLAE şi căruia i se poate încredinţa acel pachet cu aur şi devize străine.

In urma acestei discuţii pe care am avut-o cu GROPETTI, m'am dus la MARION DORST şi l-am rugat să meargă împreună cu mine la GROPETTI acasă pentru a ridica un pachet cu aur şi devize străine ce a fost lăsat de IUCA la GROPETTI. Tot cu această ocazie i-am dat şi întâlnire acasă la GROPETTI, indicându-i ziua şi ora.

In ziua şi la ora respectivă, MARION DORST s'a prezentat la GROPETTI împreună cu o verişoară a lui IUCA NICOLAE, al cărui nume îmi scapă, însă ştiu că era fica unui dr. chirurg, care stătea pe str. V. Lascăr colţ cu str. Batiştei.

In aceiaş zi am venit şi eu şi am mai găsit acolo şi pe ing. SMUTNY MARCEL, care trebuia să-mi fie prezentat

./. ss/I. COLMAN

pentru a ține legătura cu el, după plecarea lui GROPETTI.

Cu acea ocazie, în fața mea și a numiților MARION DORST, verișoara lui IUCA și GH.DORST, GROPETTI a predat verișoarei lui IUCA NICOLAE pachetul ce conținea monezi de aur. Nu pot preciza câte monezi de aur erau acolo, însă erau într'o cantitate cât a putut să țină într'o mână, acea verișoară a lui IUCA NICOLAE.

Tot în acel pachet, au mai fost și alte devize străine, însă nu știu precis ce erau franci elvețieni sau dolari, pe care GROPETTI i-a calculat în lei românești și echivalentul i la dat lui GH.DORST spre ai păstra la dispoziția lui IUCA NICOLAE.

Stiu că echivalentul acelor devize calculate în lei era în jurul la 100.000 lei.

Intrebare

In ce scop a lăsat IUCA NICOLAE acel aur și devize străine, la GROPETTI ARNOLDO dela Legația Elvețiană?

Răspuns

Nu știu scopul pentru care IUCA NICOLAE a lăsat acel aur și devize străine la GROPETTI. IUCA NICOLAE avea încredere în GROPETTI, deoarece prin acesta atât IUCA NICOLAE cât și eu, după arestarea lui IUCA, am primit bani din America, până la sfârșitul anului 1950, când GROPETTI a plecat din țară.

La plecare, GROPETTI mi-a recomandat pe ing. SMUTNY MARCEL, prin care deasemeni am continuat să primesc bani din America, până în luna Iulie 1952.

Intrebare

Ce a făcut verișoara lui IUCA NICOLAE cu monezile de aur, primite dela GROPETTI?

Răspuns

Nu am cunoștință, însă precis în legătură cu situația acelor monezi de aur, pot să știe GH.DORST și MARION DORST.

Intrebare

Ce fel de legături existau între acea verișoară a lui IUCA NICOLAE și GROPETTI?

Răspuns

Nu știu. GROPETTI nu mi-a vorbit niciodată despre această verișoară a lui IUCA NICOLAE, ea fiind adusă atunci la GROPETTI de către MARION DORST.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

Anchetator: Lt.de Sec.T.Drăghici

Anchetat ss/I.COLMAN

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Colman Ion, născut la 20 Aprilie 188. în Com. Poloz Constanța, fiul lui Ion și Iulia, de prof. funcționar (referent tehnic) (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) cu ultimul domiciliu în Buc. str. 30 Decembrie Nr. 15.

10 Aprilie 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 12 și 00 min.
" s'a terminat la " 14 și 00 "

Intrebare: De câte ori ai fost dta împreună cu Marion Dorst la Gropetti Arnoldo dela legația Elveției și în ce scop.?

Răspuns: Impreună cu Marion Dorst am fost acasă la Gropetti și nu la legația Elvețiană, la sfârșitul anului 1950, când Gropetti trebuia să plece din țară. Cu câteva zile mai înainte, Gropetti mi-a spus că el pleacă din țară și vrea să-mi dea mie un pachet cu aur și devize străine care spunea că i-au fost lăsate lui de către Luca Nicolae.
Eu am refuzat să primesc acel pachet, spunându-i că voi aduce pe Marion Dorst, care era omul de încredere al lui Luca Nicolae și căruia i-se poate încredința acel pachet cu aur și devize străine.
In urma acestei discuții pe care am avut-o cu Gropetti, m-am dus la Marion Dorst și l-am

Semnătura,
[signature]

Urmare: rugat să meargă împreună cu mine la
Gropetti acasă pentru a ridica un ~~plic~~ pachet cu aur
și devize străine ce a fost lăsat de Iuca la
Gropetti. Tot cu această ocazie i-am dat și
întâlnire acasă la Gropetti, indicându-i ziua și
ora -
În ziua și la ora respectivă, Manon Dorst s'a pre-
zentat la Gropetti împreună cu o verișoară a lui
Iuca Nicolae, al cărui nume îmi scapă, însă
știu că era fiica unui Dr. chirurg care stătea pe str.
V. Lascăr colț cu str. Batiște -
In aceiaș zi am venit și eu, și am mai găsit
acolo și pe ing. Smutny Marcel, care trebuia să-mi
fie prezentat pentru a ține legătura cu el, după
plecarea lui Gropetti -
Cu acea ocazie, în fața mea, și a numiților
Manon Dorst, verișoara lui Iuca și Gh. Dorst,
Gropetti a predat verișoarei lui Iuca Nicolae
pachetul ce conținea monezi de aur. Nu pot pre-
ciza câte monezi de aur erau acolo, însă erau
într-o cantitate cât a putut să țină între mână,
acea verișoară a lui Iuca Nicolae -
Tot în acel pachet, au mai fost și alte devize stră-
ine, însă nu știu precis ce erau franci elvețieni
sau dolari, pe care Gropetti i-a calculat
în lei românești și echivalentul i-la dat
lui Gh. Dorst spre a-i păstra la dispoziția
lui Iuca Nicolae -
Știu că echivalentul acelor devize calculate în
lei, era ~~de~~ în jurul la 100.000 lei -
Intrebare: In ce scop ~~erau~~ a lăsat Iuca Nicolae

Semnătura,

Urmare: acel aur și devize străine, la Gropetti Arnoldo dela legația Elvețiană?

Răspuns: Nu știu scopul pentru care Juca Nicolae a lăsat acel aur și devize străine la Gropetti. Juca Nicolae avea încredere în Gropetti, deoarece prin acesta atât Juca Nicolae cât și eu, după arestarea lui Juca, am primit bani din America, până la sfârșitul anului 1950, când Gropetti a plecat din țară.

La plecare, Gropetti mi-a recomandat pe ing. Smutny Marcel, prin care deasemeni am continuat să primesc bani din America, până în luna Iulie 1952.—

Intrebare: Ce a făcut verișoara lui Juca Nicolae cu monezile de aur, primite dela Gropetti?

Răspuns: Nu am cunoștință, însă precis în legătură cu situația acelor monezi de aur, pot să știe Gh. Dorst și Marion Dorst.—

Intrebare: Ce fel de legături existau între acea verișoară a lui Juca Nicolae și Gropetti?

Răspuns: Nu știu. Gropetti nu mi-a vorbit niciodată despre această verișoară a lui Juca Nicolae, ea fiind adusă atunci la Gropetti de către Marion Dorst.—

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu-

Anchetator

Lt. de Sec. [signature]

Anchetat

Semnătura [signature]

MORUZI IOAN

La archivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

~~042~~

73

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

MORUZI ION,născut la 29 Octombrie 1914 în București,fiul lui ION și TEODORA,de profesie funcționar,cu domiciliu în Buc.str.Tonitza Nicolae Nr.8

19 Februarie 1953,Buc.
Interog.a început la ora
" s'a terminat "

Intrebare:

Cum ai ajuns dta în Corpul Diplomtatic?

Răspuns:

Eu am fost funcționar la Comisariatul General al Armistițiului și acolo am fost cunoscut în munca politică de tov.MARCEL JIANU,după care prin partid am fost numit consilier de legație la Paris.

Inainte de a pleca la Paris,am fost chemat la Capitala PCR pe Bd.6 Martie.

După aceia am fost convocat împreună cu membrii de partid care urmau să plece la Paris în cadrul legației, în casa lui TOROSIAN,unde a venit cred și PATRASCANU.Tot în aceiaș zi în casă la TOROSIAN au mai venit și alți tov. care trebuia să plece în cadrul legației la Londra.

In calitatea mea de consilier de legație am stat la Paris,până în luna Noembrie 1948 când am fost expulzat. In acest timp am îndeplinit și funcția de consul general, după plecarea lui TOROSIAN.

Intrebare:

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut Dta pe H.TOROSIAN?

Răspuns:

Pentru prima dată l-am cunoscut pe TOROSIAN în 1946,cu ocazia plecării misiunei noastre diplomatice în Franța.

Intrebare:

Ce discuții ai avut Dta cu TOROSIAN înainte de a pleca în Franța?

./. ss/ION MORUZI

Răspuns:

Inainte de plecarea mea la Paris, nu am avut nici-o discuţie specială cu TOROSIAN.

Intrebare:

Arată dta dacă ai cerut lui TOROSIAN prelungirea vreunui paşaport?

Răspuns:

Nu-mi amintesc ca eu să fi cerut asemenea lucruri lui TOROSIAN, dealtfel dacă era nevoe să fac lucrul acesta îl puteam face singur, sau ceream ministrului care era superior mie, TOROSIAN îmi era subaltern în raport cu funcţiunile pe care le ocupam.

De menţionat este că în acel timp nu era obligaţia din partea Oficiului, să ceară aprobarea dela Bucureşti pentru prelungirea de paşapoarte, sau eliberări de paşapoarte.

Stiu că TOROSIAN era în legătură cu o serie de oameni de afaceri, care veneau foarte des la legaţie şi cu care trata fel de fel de afaceri. In legătură cu aceasta eu am trimis în ţară material, unde indic nume.

Intrebare:

Cu ce scop şi când l-ai prezentat pe JACQUES BOGDAN şi SCHARENBROICH lui TOROSIAN?

Răspuns:

Nu ştiu cine este SCHARENBROICH, însă BOGDAN ştiu că a fost la Paris de mai multe ori în calitate de curier, sau cu o anumită misiune din partea guvernului român. BOGDAN se află în prezent în Bucureşti ca funcţionar al "Comerţului exterior".

Eu nu l-am prezentat niciodată pe acest BOGDAN lui TOROSIAN.

Pe acest BOGDAN l-am cunoscut la legaţie, când a venit în misiune, iar mai târziu am aflat că a avut ceva neplăceri la frontieră, de natură vamală.

Intrebare:

Ce relaţii de ale lui TOROSIAN ai cunoscut Dta, pe care el le avea la Paris?

Răspuns:

După maximum un an, TOROSIAN s'a mutat la hotelul Comodor, unde a ocupat un apartament, după ce în prealabil stătuse la un nepot al lui. La acest hotel, din informaţiile pe care le aveam noi TOROSIAN era coopărtaş.

./. ss/ION MORUZI

In apartamentul său primea o serie de oameni de afaceri şi unii chiar locuiau acolo, însă eu nu am putut identifica vreo persoană din aceştia. 75

Din informaţiile pe care le-am avut, a rezultat că nepotul lui TOROSIAN era acţionar al acestui hotel. Eu am trimis material în legătură cu aceasta la Bucureşti, trimiţând chiar fiţuici din ziarele reacţionare din Paris.

TOROSIAN, imediat cum a ajuns la Paris, ş'a comandat în America o maşină marca "Buik" pe care la scurt interval a schimbat-o cu un "Lincoln Zefir". Această combinaţie a făcut-o cu ajutorul unui român care urma să aducă nişte maşini în ţară, al cărui nume nu mi-l reamintesc.

Numele acestuia se găseşte în materialul trimis de mine la Bucureşti.

Deasemeni, TOROSIAN prin relaţiile sale a însărcinat pe cineva ca să-i cumpere o fermă.

După plecarea lui TOROSIAN dela Paris fiind rechemat în ţară, am găsit în casa lui de bani o fotografie reprezentându-l pe el şi o femeie (care nu era soţia lui) într'un local de noapte stând la o masă şi cu o sticlă de şampanie pe masă.

Tot după plecarea lui, un cetăţean se interesa insistent de venirea lui şi în cele din urmă am aflat că TOROSIAN luase dela nişte negustori sume de bani drept comision, pentru nişte medicamente pe care urma să le aducă în ţară şi să le plaseze. Era vorba de o cantitate mare de medicamente, cca. două vagoane.

Relaţii mai poate da şi NECULCI MIHAI, care în acel timp a fost consilier de presă la Paris şi avea un funcţionar pe nume FLORIAN, care cunoştea unele date cu privire la combinaţiile lui TOROSIAN la "Comodor".

Eu de mai multe ori i-am atras atenţia lui TOROSIAN de felul cum lucra şi atitudinea pe care o avea în legaţie, arătându-i că va trage consecinţele, iar el mi-a răspuns că atâta timp cât va fi PATRASCANU nu se teme de nimeni. Când PATRASCANU a venit la Paris în 1946 şi 1947, în tot timpul au fost împreună şi îşi spuneau pe nume.

Intrebare:

Arată Dta împrejurările în care l-ai cunoscut pe MADISON?

./. ss/ION MORUZI

Răspuns:

Nu am cunoscut niciodată vreo persoană cu numele de MADISON şi nici nu am discutat cu nimeni despre o persoană cu un asemenea nume.

Intrebare:

Cu ce ocazie ai arătat Dta lui TOROSIAN rapoartele Dtale ce le-ai raportat despre personalul legaţiei?

Răspuns:

Nu-mi amintesc şi nu cred să-i fi arătat lui TOROSIAN vreodată vreun raport de ale mele trimise la Bucureşti, mai ales că în cele mai multe se vorbea şi despre el.

Mai mult, când TOROSIAN a primit telegramă să vină în ţară m'a întrebat pe mine ce părere am, să vină sau nu, la care eu i-am spus să vină.

Intrebare:

In ce relaţii a fost TOROSIAN cu STOILOV?

Răspuns:

Stiu că TOROSIAN era în relaţii normale cu STOILOV în cadrul legaţiei şi nu am putut observa la ei ceva deosebit.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu.

ss/ION MORUZI

Lt. de Securitate
T. Drăghici

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ION MORUZI născut în anul 1914 Decembrie 29 la București, fiul lui ION și THEODORA MORUZI, de profesiune funcționar, cu domiciliul în str. Tonitza Nicolae 8 București, declar următoarele:

Imi iau angahamentul față de organele Securității Statului că nu voi discuta și nu voi spune la nimeni nimic despre tot ceiace am fost cercetat.

Deasemeni nu voi spune la nimeni unde am fost cercetat și de cine anume.

In cazul că nu voi respecta prezentul angajamentul consimt să suport rigorile legilor în vigoare.

Declar, susțin și semnez propriu.

ss/ION MORUZI

19.II.1953

Urmare:

Proces-Verbal de interogatoriu

Moruzi Ion, născut la 29 octombrie 1914, în București, fiul lui Ion și Teodora, de profesie funcționar, cu domiciliul în Buc. str. Tonitza Nicolae N° 8.

19 Februarie 1953.
București.

Interogatoriul a început la ora .. și minute
—"— s'a terminat la ora .. și minute

Întrebare: Cum ai ajuns d-ta în Corpul diplomatic?

Răspuns: Eu am fost funcționar la "Comisariatul General al Armistițiului" și acolo am fost cunoscut în munca politică de tov. Marcel Fraim, după care prin partid am fost numit Consilier de legație la Paris.

Înainte de a pleca la Paris, am fost chemat la Capitala PCR, pe Bul. 6 Martie.

După aceia am fost convocat împreună cu membrii de partid care urmau să plece la Paris în cadrul legației, în casa lui Torosian, unde a venit cred și Pătrășcanu. Tot în aceiași zi în casă la Torosian au mai venit și alți tov. care trebuia să plece în cadrul legației la Londra.

În calitatea mea de Consilier de legație am stat la Paris, până în luna Noembrie 1946 când am fost expulzat. În acest timp am îndeplinit și funcția de Consul Gral, după plecarea lui Torosian.

Semnătura,
Ion Moruzi

Mod. Nr. 185

Urmare: Întrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut Dta pe H. Torosian?

Răspuns: Pentru prima dată l-am cunoscut pe Torosian în 1946, cu ocazia plecării misiunii noastre diplomatice, în Franța.

Întrebare: Ce discuții ai avut Dta cu Torosian înainte de a pleca în Franța?

Răspuns: Înainte de plecarea mea la Paris, nu am avut nicio discuție specială cu Torosian.

Întrebare: Arată Dta dacă ai cerut lui Torosian prelungirea vreunui pașaport.?

Răspuns: Nu-mi amintesc ca eu să fi cerut asemenea lucruri lui Torosian, deoarece dacă era nevoe să fac lucrul acesta îl puteam face singur. sau ceream ministrului care era superior mie. Torosian îmi era subaltern în raport cu funcțiunile pe care le ocupam.

De menționat este că în acel timp nu era obligatoriu din partea Oficiului, să ceară aprobarea dela București pentru prelungiri de pașapoarte, sau eliberări de pașapoarte.

Știu că Torosian era în legătură cu o serie de oameni de afaceri, care veneau foarte des la legație și cu care trata fel de fel de afaceri. În legătură cu aceasta eu am trimis în țară material, unde indic nume și:

Întrebare: Cu ce scop și când l-ai prezentat pe Jacques Bogdan și Scharenbroich lui Torosian?

Răspuns: Nu știu cine este Scharenbroich, însă Bogdan știu că a fost la Paris de mai multe ori

Semnătura, [signature]

~~080~~

Urmare: în calitate de curier, sau cu o anumită misiune din partea guvernului român. Bogdan se află în prezent în București, ca funcționar al 79
"Comerțului Exterior".
Eu nu l-am prezentat niciodată pe acest Bogdan, lui Torosian.
Pe acest Bogdan l-am cunoscut la legație, când a venit în misiune, iar mai târziu am aflat că a avut ceva neplăceri la frontieră, de natură vamală.
Întrebare: Ce relații de ale lui Torosian ai cunoscut dta, pe care el le avea la Paris.?
Răspuns: După maximum un an, Torosian s-a mutat la hotelul "Comodor" unde a ocupat un apartament, după ce în prealabil stătuse la un nepot al lui. La acest hotel, din informațiile pe care le aveam noi Torosian era cozătaș.
În apartamentul său primea o serie de oameni de afaceri și unii chiar locuiau acolo, însă eu nu am putut identifica vreo persoană din aceștia. Din informațiile pe care le-am avut, a rezultat că nepotul lui Torosian era acționar al acestui hotel. Eu am trimis material în legătură cu aceasta la București, trimițând chiar tăieturi din ziarele ~~[illegible]~~ reacționare din Paris.
Torosian, imediat cum a ajuns la Paris, și-a comandat în America o mașină marca "Buick", pe care la scurt interval a schimbat-o cu un "Lincoln Zefir". Această combinație a făcut-o cu ajutorul unui român care urma să aducă niște mașini în țară, al cărui nume nu mi-l reamintesc.

Semnătura,
Im [signature]

Mod. Nr. 185

Urmare: Numele acestuia se găsește în materialul trimis de mine la București.

Deasemeni, Torosian prin relațiile sale a însărcinat pe cineva ca să-i cumpere o fermă.

După plecarea lui Torosian dela Paris fiind rechemat în țară, am găsit în casa lui de bani o fotografie reprezentându-l pe el și o femeie (care nu era soția lui) într-un local de noapte stând la o masă și cu o sticlă de Şampanie pe masă.

Tot după plecarea lui, ~~am~~ cetățean ~~a~~ se interesa insistent de venirea lui și în cele din urmă am aflat că Torosian luase dela ~~[illegible]~~ niște negustori sume de bani drept comision, pentru niște medicamente pe care urma să le aducă în țara și să le plaseze. Era vorba de o cantitate mare de medicamente, cca. două vagoane.

Relații mai poate da și Neculai Mihai, care în acel timp a fost Consilier de presă la Paris, și avea un funcționar pe nume Florian, care cunoștea unele date cu privire la combinațiile lui Torosian la Comodor.

~~Întrebare~~ Eu de mai multe ori i-am atras atenția lui Torosian de felul cum lucra și atitudinea pe care o avea în legație, arătându-i că va trage consecințele, iar el mi-a răspuns că atâta timp cât va fi Pătrășcanu nu se teme de nimeni. Când Pătrășcanu a venit la Paris în 1946 și 1947, în tot timpul au fost împreună și își spuneau pe nume.

Întrebare: Arată-ne împrejurările în care l-ai cunoscut pe Madison.?

Semnătura: [signature]

811 ~~095~~

Urmare: Răspuns: Nu am cunoscut niciodată vreo persoană cu numele de Madison și nici nu am discutat cu nimeni despre o persoană cu un asemenea nume.

Intrebare: Cu ce ocazii ai arătat D-lui Torosian rapoartele D-tale ce le-ai raportat despre personalul legației?

Răspuns: Nu-mi amintesc și nu cred să-i fi arătat lui Torosian vreodată vreun raport de ale mele trimise la București, mai ales că în cele mai multe se vorbea și despre el.
Mai mult, când Torosian a primit Telegramă să vină în țară m-a întrebat pe mine ce păreri am, să vină sau nu, la care eu i-am spus să vină.

Intrebare: In ce relații a fost Torosian cu Stoilov?

Răspuns: Știu că Torosian era în relații normale cu Stoilov în cadrul legației și nu am putut observa la ei ceva deosebit.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu —.

Lt. de Sec.
T. [signature]

Ion [signature]

Semnătura,

Mod. Nr. 185

81

~~091~~

81

Declarație.

Subsemnatul Ion Cuorunzi născut în anul 1914 Decembrie 29 la București, fiul lui Ion și Theodora Cuorunzi, de profesiune funcționar, cu domiciliul în Str. Toniță Nicolae 8 București, declar următoarele:

Îmi iau angajamentul față de organele Securității Statului că nu voi discuta și nu voi spune la nimeni nimic despre tot ceiace am fost cercetat.

Deasemeni nu voi spune la nimeni unde am fost cercetat și de cine anume.

În cazul că nu voi respecta prezentul angajament consimt să suport rigorile legilor în vigoare.

Declar, susțin și semnez propriu.

19. II. 953.

Ion Cuorunzi

Urmare :

1 Dta cum ai ajuns în Corpul Diplomatic ?
2 În ce țări ai fost și în ce calitate ai funcționat ?
3 Când l-ai cunoscut pe Torossian Herant și în ce împrejurări
4 Ce legături ai avut cu Torossian H.
5 Arată, discuțiile ce ai avut cu Torossian H.
6 Arată dacă ai cerut prelungirea vreunui pașaport de Torossian ?
7 Arată persoanele ptru cari ai intervenit
8 În ce scop ai cerut prelungirea pașaportului....
9 Cu ce scop și când l-ai prezentat pe Jacques Bodan și Scharenbroich lui Torossian. Sarenbach —
10 Ce relații de ale lui Torossian cunoști Dta - cari le-a avut în Paris
11 Arată împrejurările în care l-ai cunoscut pe Madison
12 Unde ai avut cu el prima întâlnire
13 Când a urmat următoarea întâlnire
14 Cu ce ocazie a venit Madison la Legația Române din Paris
15 În ce cauză și pentru ce a venit la legație Madison
16 Cu cine s-a întâlnit Madison la legație
17 De câte ori a venit Madison la Legație
18 Ce fel de pachete a dus Madison și pentru cine ?
19 Dacă Dta ai primit din aceste pachete - Cine a mai primit ?
20 Ce știi Dta despre Madison ? Arată tot ce știi despre el.
21 Cu ce ocazie ai arătat Dta lui Torossian rapoartele Dtale ce ai raportat despre pers. legației
22 Ce a cunoscut despre toate acestea Ministrul Stoilov.
23 În ce relații a fost Torossian cu Stoilov.
24 Unde și la cine v-a invitat Torossian

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

83

097

La arhivă

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

MORUZI IOAN, născut la 29 Octombrie 1914 în Bucureşti, fiul lui IOAN şi TEODOR, căsătorit, director adj. la Min. Af. Externe dom. în Bucureşti str. Tonitza Nicolae Nr. 8

21 Aprilie 1953, Bucureşt

Interog. a început la ora 18

" s'a terminat " 23

Intrebare

In procesul verbal de int. din 19 Febr. 1953 ai arătat că îl cunoşti pe HERANT TOROSIAN. Care au fost relaţiile între dta şi el?

Răspuns

Relaţiile noastre erau cele oficiale, în cadrul Legaţiei. In afară de aceasta ne vedeam la tov. Ministru STOILOV unde cei care eram membrii de partid ne întâlneam uneori. In cadrul legaţiei legăturile erau mai strânse între noi membrii de partid, decât cu ceilalţi nemembrii de partid sau cu cei care erau străini. Uneori ne vizitam reciproc, fiecare membru al legaţiei invitând pe ceilalţi tov.

Intrebare

Ai făcut dta vreo cunoştinţă prin H. TOROSIAN la Paris

Răspuns

Prin TOROSIAN în biroul lui l-am cunoscut pe BERCOVICI PLOPUL, care din câte am aflat ar fi coproprietar al Hotelului Commodor.

Intrebare

Cu ce ocazie ţi-a prezentat H. TOROSIAN pe BERCOVICI PLOPOL?

Răspuns

BERCOVICI PLOPUL era odată la Consulat în biroul lui TOROSIAN, unde intrând şi eu l-am găsit acolo şi mi l-a prezentat. Prezentarea lui a fost accidentală - cu el n'am avut nicio relaţi

./. ss/ION MORUZI

09 84

însă știu că era în bune relații cu H.TOROSIAN,relații de afaceri și prietenie.Se vedeau deseori la Hotel Commodor,unde H.TOROSIAN locuia.După informațiile mele,TOROSIAN era interesat,ca acționar la acest hotel.

Intrebare

De unde știi dta de relațiile dintre H.TOROSIAN și BERCOVICI PLOPOL?

Răspuns

De acest lucru se vorbea în colonia română de acolo și în plus concret,mi-a spus un fost funcționar al Legației FLORIAN care lucra la secția de Presă a Legației,serviciu condus de tov. M.NECULCEA.Deasemenea despre acest lucru mi-a spus și ANGHELESCU PETRE cetățean român care stă în Franța de aprox.de 3o ani.

Intrebare

Ce cunoștință ai dta despre legăturile lui H.TOROSIAN în Franța?

Răspuns

Din informații știu că avea legături de afaceri,dar nu pot să precizez cu ce persoane anume.După plecarea lui din Franța un cetățean emigrant din România în Franța,cu numele de IONESCU mi s'a plâns la legație că TOROSIAN ar fi încasat unele comisioane pentru niște medicamente pe care trebuia să le trimeată în țară.

Despre alte legături nu am cunoștință.

Intrebare

Cunoști dta pe un cetățean străin cu care TOROSIAN a întreținut legături?

Răspuns

El era căutat la Consulat de diferite persoane,nu cunosc însă dece îl căutau.Nu cunosc vreo relație specială cu vreo persoană străină.

Intrebare

Ți-a amintit TOROSIAN despre vizita unui american la legație?

Răspuns

Nu-mi amintesc că H.TOROSSIAN mi-ar fi vorbit despre vizita vreunui cetățean american la legație.

Intrebare

Dta ai cumpărat din pachetele tip de alimente americane vândute de TOROSIAN în cadrul Legației? Sau ce cunoști despre proveniența acestor pachete?

./. ss/ION MORUZI

Răspuns

N'am cumpărat asemenea pachete - tip nici nu știu că s'ar fi vândut asemenea pachete în cadrul legației.

Intrebare

Ce știi dta de relațiile dintre TOROSIAN și L.PATRAS:CANU?

Răspuns

Stiu că erau în relații foarte strânse, își spuneau pe nume. In tot timpul cât L.PATRASCANU a fost la Paris, în timpul Conferinței de pace și a Tratatului de Pace, timpul liber îl petreceau împreună, făceau diferite drumuri cu mașina lui TOROSIAN. Nu cunosc unde anume se deplasau, deoarece TOROSIAN nu mi-a vorbit de acest lucru. Cu diferite ocazii, TOROSIAN când i-am atras atenția asupra unor atitudini nejuste (înjura, țipa prin legație) mi-a spus că nu se teme de consecințe și nu-l interesează nimic, deoarece cât timp este L.PATRASCANU nu poate să fie mișcat din postul pe care-l deține.

Intrebare

Ce cunoști dta despre întâlnirea lui L.PATRASCANU cu TOROSIAN la Bruxelles?

Răspuns

Nu-mi amintesc despre deplasarea lui TOROSIAN la Bruxelles și nici nu mi-a vorbit despre o întâlnire cu L.PATRASCANU la Bruxelles.

Intrebare

I-ai transmis dta lui H.TOROSIAN vreo scrisoare sosită prin curierul diplomatic?

Răspuns

In general veneau scrisori adresate tovilor din legație, prin curier; ele nu erau desfăcute și nu erau controlate ci se predau celor cărora erau adresate, astfel scrisorile ce veneau și pentru TOROSIAN ele îi erau predate fără nici un control în tot timpul cât eram la Leg. din Paris, nu pot preciza de unde veneau scrisorile, deoarece nu am avut nici o dispoziție de supune controlului corespondența sosită. Eu sau tov. Ministru STOILOV desfăceam numai corespondența oficială.

Intrebare

Prin ce alte căi s'a mai primit corespondența?

Răspuns

De obiceiu aviatorii mai aduceau corespondență particulară din țară.

./. ss/ION MORUZI

Intrebare

Care au fost acei aviatori cari dduceau corespondenţă pentru personalul legaţiei?

Răspuns

După cât îmi reamintesc, MAX MANOLESCU, CIOBANU, GROZA şi alţii aduceau corespondenţă particulară.

Intrebare

Sub ce formă a fost predată corespondenţa adusă din ţară?

Răspuns

Aviatorii o dădeau ei direct celor cărora le erau adresate.

Intrebare

Arată persoanele care au primit scrisori prin aviatori?

Răspuns

După câte ştiu eu, aviatorii aduceau scrisori şi pachete persoanelor atât din legaţie cât şi mai ales persoanelor străine de legaţie. Despre această chestiune poate da relaţii mai precise H. TOROSIAN deoarece el era însărcinat cu treburile TARS-ului şi era în contact direct cu aviatorii.

Intrebare

Arată concret de unde ştii dta cele arătate de mai sus?

Răspuns

Acest lucru era cunoscut de întreg personalul legaţiei deoarece aviatorii făceau în mod obişnuit acest trafic de corespondenţă.

Intrebare

Ce mai cunoşti dta despre TOROSIAN?

Răspuns

Tot ce am ştiut am arătat, nu mai ştiu nimic altceva despre el.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, după ce l'am citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele declarate de mine îl susţin şi semnez.

ss/ION MORUZI

Anchetator:
Cpt. de Securitate
Weiss Ludovic

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Moruzi Ioan născut la 29 Octombrie 1914 în București, fiul lui Ioan și Teodora, căsătorit, director adj. la Min. Af. Externe. dom. în București Str. Tonitza Nicolae Nr 8
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

21 Aprilie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 18 și min.
" s'a terminat " " 23 " "

Intrebare: În procesul verbal de int. din 19 Febr. 1953 ai arătat că îl cunoști pe Herant Torossian. - Care au fost relațiile între Dta și el?

Răspuns: Relațiile noastre erau cele oficiale, în cadrul Legației. În afară de aceasta ne vedeam la tov. Ministru Stoilov unde cei care eram membrii de partid ne întâlneam uneori. În cadrul legației legăturile erau mai strânse între noi membrii de partid, decât cu ceilalți nemembrii de partid sau cu cei care erau străini. Uneori ne vizitam reciproc, fiecare membru al legației invitând pe ceilalți tov.-

Întrebare: Ai făcut Dta vreo cunoștință prin H. Torossian la Paris?

Răspuns: Prin Torossian în biroul lui l-am cunoscut pe Bercovici Plopul, care din câte am aflat ar fi coproprietar la Hotelul Commodor.

Întrebare: Cu ce ocazie ți-a prezentat H Torossian pe Bercovici Plopul?

Răspuns: Bercovici Plopul era odată

Iscălitura,
Moruzi

2

Urmare: la Consulat în biroul lui Porossian, unde intrând și eu l-am găsit acolo și mi l-a prezentat. Prezentarea lui a fost accidentală, cu el n'am avut nici o relație, însă știu că era în bune relații cu H. Porossian, relații de afaceri și prietenie. Se vedeau deseori la Hotel Commodor, unde H. Porossian locuia. După informațiile mele, Porossian era interesat, ca acționar la acest hotel.-

Intrebare: De unde știi Dta de relații dintre H. Porossian și Iercovici Ployud?

Răspuns: De acest lucru se vorbea în colonia română de acolo și în plus concret mi-a spus un fost funcționar al Legației: Florian care lucra la secția de Presă a legației, serviciu condus de tov. M. Vieulcea. Deasemenea despre acest lucru mi-a spus și Ungheleanu Petre cetățean român care stă în Franța de aprox. de 30 ani.

Intrebare: Ce cunoștință ai Dta despre legăturile lui H. Porossian în Franța?

Răspuns: Din informații știu că avea legături de afaceri, dar nu pot să precizez cu ce persoane anume. După plecarea lui din Franța un cetățean emigrant din Romania în Franța, cu numele de Younnu mi s'a plâns la legație că Porossian ar fi încasat unele comisioane pentru niște medicamente pe care trebuia să le trimată în țară.

Despre alte legături nu am cunoștință.

Intrebare: Cunoști Dta pe un cetățean străin cu care Porossian a întreținut legături?

Răspuns: El era căutat la Consulat de diferite persoane nu cunosc însă de ce îl căutau. Nu cunosc vre'o relație specială cu vre o persoană străină.—

Intrebare: Ți-a amintit Porossian despre vizita unui american la legație?

Răspuns: Nu mi amintesc că H. Porossian

c. 5395

Iscălitura,
[signature]

Urmare: mi-ar fi vorbit despre vizita vre unui relațian american la legație.—

Intrebare: Dta ai cumpărat din pachetele tip de alimente americane vândute de Posossian în cadrul legației? Sau ce cunoști despre proveniența acestor pachete?

Răspuns: Nu am cumpărat asemenea pachete-tip nici nu știu că s-ar fi vândut asemenea pachete în cadrul legației.

Intrebare: Ce știi Dta de relațiile dintre Posossian și L. Pătrășcanu?

Răspuns: Știu că erau în relații f. strânse, își spunea pe nume. În tot timpul cât L. Pătrășcanu a fost la Paris, în timpul Conferinței de pace și a Tratatului de Pace, timpul liber îl petreceau împreună, făceau diferite drumuri cu mașina lui Posossian. Nu cunosc unde anume se deplasau, deoarece Posossian nu mi-a vorbit de acest lucru. Cu diferite ocazii, Posossian când i-am atras atenția asupra unor atitudini nejuste (înjura țipa prin legație) mi-a spus că nu se teme de consecințe și nu-l interesează nimic, deoarece cât timp este L. Pătrășcanu nu poate să fie mișcat din postul pe care-l deține.—

Intrebare: Ce cunoști Dta despre întâlnirea lui L. Pătrășcanu cu Posossian la Bruxelles?

Răspuns: Nu-mi amintesc despre deplasarea lui Posossian la Bruxelles și nici nu mi-a vorbit despre o întâlnire cu L. Pătrășcanu la Bruxelles

Intrebare: I-ai transmis Dta lui H. Posossian vre o scrisoare sosită prin curierul diplomatic?

Răspuns: În general veneau scrisori adresate tovilor din legație, prin curier; ele nu erau desfăcute și nu erau controlate și se predau celor cărora erau adresate, astfel scrisorile ce veneau și pentru Posossian ele îi erau predate fără nici un control în tot timpul cât eram la leg. din Paris, nu pot preciza de unde veneau scrisorile, deoarece

Semnătura,
[signature]

4

Urmare: Nu am avut nici o dispoziție de supune controlului corespondența sosită. – Eu sau tov. Ministru Stoilov desfăceam numai corespondența oficială. –

Întrebare: Prin ce alte căi s'a mai primit corespondență?

Răspuns: De obicei aviatorii mai aducea corespondență ~~pt persoanele legației~~ particulară din țară

Întrebare: Care au fost acei aviatori cari ducea corespondența pentru persoanele legației?

Răspuns: După cât îmi reamintesc, Max Manolescu, Ciobanu, Groza și alții aduceau corespondența particulară

Întrebare: Sub ce formă a fost predată corespondența adusă din țară?

Răspuns: Aviatorii o dădeau ei direct celor cărora le erau adresate.

Întrebare: Arată persoanele care au primit scrisori prin aviatori?

Răspuns: După câte știu eu, aviatorii aducea scrisori și pachete persoanelor atât din legație cât și mai ales persoanelor străine de legație. Despre aceasta chestiune poate da relații mai precise H Tososian deoarece el era însărcinat cu treburile SHRS ului și era contact direct cu aviatorii

Întrebare: Arată concret de unde știi d-ta cele arătate de mai sus.

Răspuns: Acest lucru era cunoscut de întreg personalul legației deoarece aviatorii făceau în mod obișnuit acest trafic de corespondență

Întrebare Ce mai cunoști d-ta despre Tososian

Răspuns Tot ce am știut am arătat, nu mai știu nimic altceva despre el. –

Prezentul proces-verb. de int. după ce l'am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde întocmai cu cele declarate de mine îl susțin și semnez. –

Anchetator
Căpitan de securitate.
Weiss Ludovic

Semnătura,
I. Ionescu

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

90

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LOZNIOV EUGEN,născut la 2.IV.1916 în com.Copou-Iaşi,fiul lui ALEXANDRU şi ANA,de profesie funcţionar,cu ultimul dom.în Buc.str.Scheiul de Sus Nr.31.

7 Octombrie 1952,Bucureşti
Interogatoriul a început la ora 8,15
" s'a terminat " " 12,oo

Intrebare:

Ce ocupaţii ai avut dţa înainte şi după 23 August 1944?

Răspuns:

Inainte de 23 August 1944 am fost profesor la mai multe licee şi funcţionar la Serviciul Social.In 1941 timp de o lună de zile am fost angajat la Inst.Central de Statistică,pentru recensământul general al Capitalei.

După 23 August 1944,am fost funcţionar la Ministerul Asistenţei şi Asigurărilor Sociale,unde am lucrat până la data arestării mele.

Intrebare:

Ce elemente duşmănoase regimului democrat din ţara noastră ai cunoscut dta în cadrul Institutului de Statistică,şi cu care dta ai intrat în relaţii?

Răspuns:

Ca elemente duşmănoase regimului actual din R.P.R. ce funcţionau în cadrul I.C.S. am cunoscut pe următorii:BETEA NICOLAE,PAVEL CONSTANTIN şi RATIU ANTON.

Aceste elemente în frunte cu PATRASCANU duceau o politică duşmănoasă faţă de P.M.R. şi împotriva măsurilor luate de guvern.

PAVEL CONSTANTIN şi ceilalţi în frunte cu PATRASCANU ,datorită poziţiei lor oportunistă,carieristă şi naţionalistă,căutau pe toate căile să împiedice o serie de

./. ss/LOZNIOV EUGEN

măsuri/luate de Partid şi Guvern,în acel timp,cu privire la înfăptuirea naţionalizării principalelor mijloace de producţie.

Intrebare: 91

Arată dta în mod sincer,toate discuţiile duşmănoase la adresa regimului şi guvernului purtate de dta cu PAVEL CONSTANTIN?

Răspuns:

PAVEL CONSTANTIN la toate întâlnirile pe care le-am avut cu el,ocazional,îşi manifesta nemulţumirile sale faţă de felul în care sd pregătesc şi înfăptuesc,unele realizări ale Partidului şi Guvernului,cum şi asupra felului în care se proclama şi se manifestă necesitatea realizărilor.

Termenii cu care îşi exprima el aceste nemulţumiri, refectau o acţiune duşmănoasă,faţă de Partid şi Guvern.

-Referitor la naţionalizarea principalelor mijloace de producţie,pretindea că această acţiune este pripită şi nepregătită suficient,lucru care va duce la rezultate negative şi compromiterea acţiunei.

El socotea Partidul şi Guvernul ca incapabili să realizeze o serie de reforme politice şi economice,dat fiind lipsa mijloacelor corespunzătoare,politice,materiale şi tehnice ,pivotând pe ideia inoportunităţii acestor realizări,care o atribuia lui PATRASCANU.

Faţă de realizările în curs ale regimului,atât PAVEL CONSTANTIN şi ceilalţi în frunte cu PATRASCANU,aveau poziţie duşmănoasă şi căutau să împiedice aceste realizări.

-Deasemeni toate acţiunile de propagandă ale Partidului,le considera ca neserioase şi false.

-In ceiace priveşte educarea Tineretului,spunea că această acţiune nu este suficient de pregătită,pentru a da rezultatele cele mai bune.

-In legătură cu munca voluntară,spunea că aceasta se face în mod neorganizat şi insuficient studiată,lucru care duce la rezultate insuficiente şi lipsite de valoare educativă.

Intrebare:

Ce propuneri ţi-a făcut PAVEL CONSTANTIN,când,unde şi cine mai era de faţă?

Răspuns:

Prin luna Octombrie-Noembrie 1947,în timp ce mer-

./. ss/LOZNIOV EUGEN

geam împreună pe stradă cu PAVEL CONSTANTIN, acesta mi-a făcut propunerea de a fugii din ţară, cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU, care va avea loc cât de curând. Eu am fost de acord cu propunerea făcută de PAVEL şi am rămas în aşteptarea momentului opoftun. 92

Intrebare:

Cine în afară de dta şi PAVEL CONSTANTIN, mai urma să fugă din ţară în mod fraudulos, cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU?

Răspuns:

Odată cu propunerea de a fugii din ţară în mod fraudulos, PAVEL CTIN mi-a mai spus următoarele: "suntem un grup de persoane cu vederi politice comune, care nu merg şi nu pot merge pe linia Partidului Muncitoresc Român şi nu sunt de acord cu măsurile luate de partid şi Guvern. Din acest grup fac parte: BETEA NICOLAE, RATIU ANTON şi alţii, despre care PAVEL mi-a spus următoarele: "Ti-aş mai spune şi alte nume, dar cu ce folos, pe câtă vreme nu-i cunoşti. Când va sosii momentul vă veţi cunoaşte".

Faţă de discuţiile anterioare şi propunerile făcute de PAVEL, am dedus că din acest grup ar face parte şi PATRASCANU.

Intrebare:

Ce ţi-a comunicat PAVEL CONSTANTIN, în vederea fugii din ţară cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU, aşa cum stabiliseţi anterior?

Răspuns:

PAVEL CONSTANTIN, în legătură cu acest mijloc de fugă din ţară, mi-a spus că a ratat, fără a-mi preciza motivele.

Intrebare:

Despre ce alte mijloace de fugă din ţară ţi-a mai vorbit, după aceia PAVEL CONSTANTIN?

Răspuns:

După căderea planului de fugă, cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU, PAVEL CONSTANTIN mi-a spus să fiu liniştit, căci el a aranjat şi este în tratative cu un trust care se ocupă cu trecerea frauduloasă peste frontieră. Eu şi de această dată am avut încredere în cele spuse de PAVEL şi am rămas în aşteptare.

Intrebare:

Ce răspuns ţi-a dat PAVEL CONSTANTIN în urma

./. ss/LOZNIOV EUGEN

celui de al doilea plan de fugă din ţară?

Răspuns:

In legătură cu cel de al doilea plan de fugă, PAVEL CONSTANTIN nu mi-a mai dat niciun răspuns,întrucât atât acesta cât şi BETEA au dispărut şi nu am putut să-i mai întâlnesc.

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi în mod sincer,care era intenţia acestui grup din care făceai parte şi dta,odată ajuns în străinătate?

Răspuns:

In primul rând trebue să arăt că acest grup din care făceam şi eu parte,intenţiona să meargă la Paris.

Ajuns la Paris,acest grup trebuia să ia legătură cu exponenţii partidelor istorice fugiţi de aici din ţară şi împreună să ducă o politică de răsturnare a regimului din R.P.R.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu,cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine,îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetat:
ss/LOZNIOV EUGEN

Anchetator :
Lt.de Securitate
T.Drăghici

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lozniov Eugen, născut la 2 V. 1916 în Com. Copou - Iaș, fiul lui Alexandru și Ana, de profesie
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
funcționar, cu ultimul dom. în Buc. Str. Schitul de Sus N° 31.

7 Octombrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 8 și 15 min.
" s'a terminat la " 12 și 00 "

Intrebare: Ce ocupații ai avut Dta, înainte și după 23 August 1944. ?

Răspuns: Inainte de 23 Aug. 1944, am fost profesor la mai multe licee și funcționar la serviciul Social. In 1941, timp de o lună de zile am fost angajat la Inst. Central de Statistică, pentru recensământul general al Capitalei.

După 23 August 1944, am fost funcționar la Ministerul Asistenței și Asigurărilor Sociale, unde am lucrat până la data arestării mele.

Intrebare: Ce elemente dușmănoase regimului democrat din Țara noastră, ai cunoscut Dta în cadrul Institutului de Statistică și cu care Dta ai intrat în relații ?

Răspuns: Ca elemente dușmănoase regimului actual din RPR, ce funcționau în cadrul I.C.S. am cunoscut pe următorii: Betea Nicolae,

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Pavel Constantin și Ratiu Anton.

Aceste elemente în frunte cu Pătrășcanu, duceau o politică dușmănoasă față de P.M.R. și împotriva măsurilor luate de guvern.

Pavel Constantin și ceilalți în frunte cu Pătrășcanu, datorită poziției lor oportunistă carieristă și naționalistă, căutau pe toate căile să împiedice o serie de măsuri luate de Partid și Guvern, în acel timp, cu privire la înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție.

Întrebare: Arată Dta în mod sincer, toate discuțiile dușmănoase la adresa regimului și guvernului, purtate de Dta cu Pavel Ctin?:

Răspuns: Pavel Constantin la toate întâlnirile pe care le am avut cu el ocazional, își manifesta nemulțumirile sale față de felul în care se pregătesc și înfăptuesc, unele realizări ale Partidului și Guvernului, cum și asupra felului în care se proclama și se manifesta necesitatea realizărilor.

Termenii cu care își exprima el aceste nemulțumiri reflectau o acțiune dușmănoasă față de Partid și Guvern. ~~de a~~

- Referitor la naționalizarea principalelor mijloace de producție, pretindea că această acțiune este pripită și nepregătită suficient, lucru care va duce la rezultate negative și compromiterea acțiunei.

Semnătura,

Urmare: El socotea Partidul și Guvernul ca incapabili să realizeze o serie de reforme politice și economice, - dat fiind lipsa mijloacelor corespunzătoare, politice materiale și tehnice, - pivotând pe ideia inoportunității acestor realizări, care o atribuia lui Pătrășcanu.

Față de realizările ~~acum~~ în curs ale regimului atât Pavel Constantin și ceilalți în frunte cu Pătrășcanu, aveau poziție dușmănoasă și căutau să împiedice aceste realizări.

- Deasemeni, toate acțiunile de propagandă ale Partidului, le considera ca neserioase și false.
- In ceiace privește educarea tineretului, spunea că această acțiune nu este suficient de pregătită, pentru a da rezultatele cele mai bune.
- In legătura cu munca voluntară, spunea că aceasta se face în mod neorganizat și insuficient studiată, lucru care duce la rezultate insuficiente și lipsite de valoare educativă.

Intrebare: Ce propuneri ți-a făcut Pavel Constantin, când, unde și cine mai era de față?:

Răspuns: Prin luna Octombrie - Noembrie, 1947, în timp ce mergeam împreună pe stradă, cu Pavel Constantin, acesta mi-a făcut propunerea de a fugi din Țară, cu un avion pilotat de Max Manolescu, care va avea loc cât de curând. Eu am fost de acord cu propunerea făcută de Pavel și am rămas în așteptarea momentului oportun -.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Intrebare: Cine în afară de D-ta și Pavel Constantin, mai urma să fugă din țară în mod fraudulos, cu avionul pilotat de Max Manolescu?

Răspuns: Odata cu propunerea de a fugi din țară în mod fraudulos, Pavel Ctin mi-a mai spus următoarele: "Suntem un grup de persoane cu vederi politice comune, care nu merg și nu pot merge pe linia Partidului Muncitoresc Român și nu sunt de acord cu măsurile luate de partid și guvern. Din acest grup face parte: Betea Nicolae, Rotu Anton și alții, despre care Pavel mi-a spus următoarele: "Ți-aș mai spune și alte nume dar cu ce folos și câtă vreme nu-i cunoști. - Când va sosi momentul vă veți cunoaște."

Față de discuțiile anterioare și propunerile făcute de Pavel, am dedus că din acest grup ar face parte și Pătrășcanu.

Intrebare: Ce ți-a comunicat Pavel Ctin, în vederea fugii din țară cu avionul pilotat de Max Manolescu, așa cum stabilisăți ulterior?

Răspuns: Pavel Constantin, în legătură cu acest mijloc de fugă din țară, mi-a spus că a ratat, fără a-mi preciza motivele.

Intrebare: Despre ce alte mijloace de fugă din țară, ți-a mai vorbit după aceia Pavel Constantin?!

Semnătura,

96

Urmare: Răspuns: După căderea planului de fugă, cu avionul pilotat de Max Manolescu, Pavel Ctin mi-a spus să fiu liniştit, căci el a aranjat şi este în tratative cu un trust care se ocupă cu trecerea frauduloasă peste frontieră. Eu şi de această dată am avut încredere în cele spuse de Pavel şi am rămas în aşteptare.

Întrebare: Ce răspuns ţi-a dat Pavel Ctin în urma celui de al doilea plan de fugă din ţară?

Răspuns: În legătură cu cel de al doilea plan de fugă, Pavel Ctin nu mi-a mai dat niciun răspuns, întrucât atât acesta cât şi Betea au dispărut şi nu am putut să-i mai întâlnesc.

Întrebare: Ancheta îţi cere să arăţi în mod sincer, care era intenţia acestui grup din care făceai parte şi dta, odată ajuns în străinătate?

Răspuns: În primul rând trebuie să arăt că acest grup din care făceam şi eu parte, intenţiona să meargă la Paris.

Ajuns la Paris, acest grup trebuia să ia legătură cu exponenţii partidelor istorice fugiţi de aici din ţară şi împreună să ducă o politică de răsturnare a regimului din R.P.R.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu. Anchetat

Anchetator
Mod. [illegible] Lt. de Securitate
[signature]

Semnătura,
[signature]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul: EUGEN LOSNIOV, profesor de educaţie fizică declar prin prezenta următoarele :

I.= Sunt născut în 1916 Aprilie 2, în comuna Copou Judeţul Iaşi.

Părinţii: ALEXANDRU LOSNIOV, de profesiune mecanic (maistru) a profesat în serviciul Uzinei tramvai, Scoalei Normale de Băieţi "Vasile Lupu" şi Liceul Internat din Iaşi. A decedat în 1934.

Mama: ANA LOSNIOV - născută VENDLINC, gospodină (casnică) se găseşte în prezent la Sibiu la una dintre surori.

- Surori (fraţi n'am): OLGA APOSTU profesoară la Iaşi, - căsătorită - membră în Partidul Muncitoresc Român, domiciliată în Iaşi Str.Adamache 9.

ADELA LOSNIOV, profesoară la Sibiu - necăsătorită (cu ea locueşte mama), membră în Partidul Muncitoresc Român.

- Nu posed nici-un fel de avere (nici-un membru al familiei din care provin n'a avut şi n'are nici-un fel de avere, trăind exclusiv din salariu.

- Sunt căsătorit cu FLORICA LOSNIOV - născută STATESCU, funcţionară la Direcţia Gen. a Asistenţei din Ministerul Muncii şi prevederilor Sociale cu care am un copil (fetiţă) IOANA -MIORITA LOSNIOV născută la 23 August 1943.=

- Studii: Am absolvit Liceul Internat din Iaşi în 1934 şi în 1938 am trecut examenul de licenţă în educaţie fizică la Academia de Educaţie fizică din Bucureşti.

Am profesat ca suplinitor - profesor de educaţie fizică la catedrele şi liceiele: Lic.ALEXANDRU DONICI din Chişinău (1939) Lic.Prinţu Carol, Constantin Brâncoveanu şi Sfântul Gheorghe din Bucureşti (liceie particulare) între 1940-1945, pentruca în 1945 să fiu titulorizat la Liceul de Băieţi din Caransebeş - unde n'am funcţionat niciodată deoarece am obţinut anual (din 1945 până în 1948 inclusiv) detaşări la Liceiele: Constantin Creţulescu, Comercial

./.

"Regele Mihai" şi Liceul Mihai Viteazu (1948) din Bucureşti. Paralel cu activitatea din cadrul învăţământului am funcţionat din 1942 până în toamna anului 1948 în asistenţa socială (Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale transformat mai apoi în Liga Operelor Sociale şi în Direcţia Generală a Asistenţie din Ministerul Muncii şi prevederilor sociale). In 1948 am condus Centrul de Acţiune Socială Casa din Tei din Direcţia Generală a Asistenţei.

In cadrul Organizaţiei Sportului Popular - Federaţia de Baskett-Volley - am activat ca preşedinte şi antrenor, educator al grupării C.A.S.T. (Centru de Acţiune Socială Tei) constituită din tineret muncitoresc şi şcolar din cartierul Tei - grupare contopită în A.S.Godeanu(Galben (U.T.M.). Am colaborat la pregătirea acrobaţiei a ansamblului de balet al Confederaţiei Generale a Muncii în 1947-1948. Am activat deasemeni în Atheneul Popular N.Iorga şi A.R.L.U.S. Circa 8-a.

- Sunt membru al Partidului Muncitoresc Român făcând parte din Organizaţia de Bază a Centrului de Acţiune Socială Casa din Tei (Str.Scheiul de Sus 31 tel.1.26.62).=

Am lucrat în colectivul cultural pedagogic (delegat al Ligii Operelor Sociale) al Drului WEIGEL în 1944 la organizarea vieţii tineretului evreiesc (cetăţeni sovietici) cazat la Căminul Obor al Ministerului Muncii.

Sunt contigent 1938 am făcut stagiul de pregătire Militară la A.N.E.F. şi trecut în gradul de Flot.T.R. Regimentului 13 Dorobanţi din Iaşi. Pe front am fost până la Odessa în Compania 14-a lucru din Divizia XIV. Am fost demobilizat după căderea Odessei şi mobilizat din nou,când (în perioada retragerii) Regimentul 13 Dorobanţi se găsea la Tuzly (jumătatea distanţei dintre Odessa şi Nicolaev) In compania de anticar a acestui regiment am urmat regimentul - partea activă - dela Tuzly până în apropiere de Chişinău (com.Tobăro) de unde am fost trimis spitalului Militar Golet (cu 10 zile înainte de căderea frontului din Moldova) care clasându-mă pentru inacuitate vizuală gravă m'a trimis la Partea Sedentară şi demobilizat la 25 August 1944.

In prezent ,(în acelaş grad de Flot.T.R.şi fără a avea vre-o distincţie militară) am fost vărsat de regiment 13 D. regimentului 26 Infanterie.

II.= Motivele determinate ale încercării de a pleca din ţară:

./.

Dorinţa arzătoare de a pleca în străinătate şi cu deosebire, dorinţa de a pleca în Franţa - s'a trezit în mine încă depe când eram în ultimele clase de liceu. O greşită orientare în carieră, întemeiată pe judecata fugitivă de a ajunge repede şi uşor la posibilităţi proprii de câştig, agravate de fluctuantele şi atât de puţin îndestulătoare satisfacţii profesionale - la care fapte sau adăugat din ce în ce mai grave nemulţumiri conjugale - adânseră în ultimul timp amorul unei vieţi care se cerea schimbată cu orice preţ. In această stare de spirit mă găseam în Noemvrie 1947 - când în întâlnirile mele cu prietenul PAVEL CONSTANTIN (funcţionar la Institutul Central de Statistică). Căutam părerea, sfatul şi sprijinul unui om de încredere şi de credit moral. Cu acest prilej mi-am confruntat şi opiniile politice - privitoare la activitatea partidului şi guvernului - cu opiniunile prietenului PAVEL CONSTANTIN, constatând identitatea noastră de vederi în ceeace priveşte lipsa de oportunitate a reformelor şi înlocuitatea metodelor utilizate. CONSTANTIN împregna o stare de tensiune politică generală, prevăzând efecte dezastuoase în ceiace priveşte popularitatea şi încrederea regimului nostru politic în interiorul ţării şi în afară de graniţile ei. Am fost puternic impresionat atunci de propunerea pe care mi-a făcut-o PAVEL CONSTANTIN - de a pleca în străinătate în vederea întreprinderii unei acţiuni politice într'un grup comunist dezident din care ar mai face parte şi prietenii BETEA NICOLAE şi RATIU ANTON. M'a întrebat dacă a-şi consimţi, la o plecare care s'ar putea produce în foarte scurt timp. L-am asigurat că în starea de spirit în care mă găseam, n'am nimic care să mă reţie.

Plecarea urmează să aibe loc (mi-a spus PAVEL CONSTANTIN) cu un avion pilotat de MAX MANOLESCU cu care speră să perfecteze ultimele hotărâri şi puneri la punct în câteva zile.

După trecerea unui timp de câteva săptămâni în care PAVEL CONSTANTIN mi-a spus că sunt unele dificultăţi - pentru a preciza apoi că încercarea pregătirilor de acest fel a ratat din pricina intensificării măsurilor de securitate aeriană luate de guvern - a afirmat că se ocupă de găsirea unui alt mijloc de trecere a frontierei şi că este în tratative în acest sens cu un trust de trecere frauduloasă.

La un moment dat am aflat de dispariţia lui PAVEL CONSTANTIN pierzându-i orice urmă.

./.

In vara 1948 continându-mi activitatea în cadrul asistenţei sociale multiplele obligaţii de serviciu mă înlănţuiseră într'atât încât proectul acesta de a pleca din ţară se ştersese aproape complect din mintea mea.

[redacted]

In luna Septemvrie am condus o colonie de copii a Direcţiei Generale a Asistenţei la Breaza de Jos. Cu preţul unor enorme eforturi de voinţă m'am achitat foarte onorabil de aceste obligaţiuni de serviciu.

La încheierea coloniei, după transportarea copiilor la Bucureşti, făcând bilanţul financiar constat - culmea ghinionului - lipsa unei sume de peste 100.000 lei. Refulând atunci întreg lanţul amărăciunilor care clocoteau demonic în sufletul meu, la strofulgerarea unei idei nebune am luat restul de bani ce mai aveam dela colonie şi am plecat în oraş fără nici-o ţintă.

Reţinut şi circumspect cele mai dese ori, fapt pentru care complicam şi exageram inutil importanţa lucrurilor sursă de inepuizabile dezamăgiri şi decepţii în viaţa activă şi practică - m'am lăsat prins acum de imboldul unui nebunesc gând de aventură ale cărui urmări nenorocite apasă astăzi nimicitor asupra spiritului meu.

Am deliberat fugitiv hotărând să încerc - indiferent de urmări - ultima sursă de a mai putea trăi să fug î n străinătate.

./.

Ca un halucinat m'am urcat în trenul de Constanţa. In tren am încercat să mai reflectez asupra lucrurilor pe care a-şi fi putut să le întreprind în străinătate nădăjduind să întâlnesc în Franţa pe PAVEL CONSTANTIN.

Am renunţat însă la orice calcule care desigur ar fi fost în stare să-mi schimbe hotărârea aşa cum eram mânat - orbeşte - de patimeóare mă încleştase.

Menţionez că motivele de ordin psihologic, familiar şi bănesc pe care le-am invocat mai sus le invoc mai mult sub beneficiu de inventar, neurmărind prin expunerea lor atenuarea sub nici-o formă a gravităţii motivului politic care aparent rezultă din această declaraţie că este secundar.

Inţeleg să suport din plin consecinţele atitudinei mele politice dezidente faţă de Partidul Muncitoresc Român căruia i-am înşelat buna credinţă în ceiace priveşte respectarea obligaţiunilor ce le contractasem ca membru de partid. Regretul pe care-l încerc astăzi de a fi rolist concepţiei unui grup dezident din partid - mi s'ar părea o scuză ieftină pentru a îngătura consecinţele fireşti pe care trebue să le suport.

Este în acest fapt un singur act de demnitate pe care-mi pot permite să-l mai fac fără să las loc vreunui echivoc.

Ajuns la Constanţa am intrat în relaţiuni cu un muncitor din port: PETRESCU TUDOR, la o cârciumă. Am discutat cu el privitor la posibilităţile de îmbarcare pentru a fugi din ţară. El m'a asigurat că există posibilităţi de îmbarcare pe vasele străine care transportă mărfuri din portul Constanţa. M'a mai pus în legătură cu încă un muncitor CRISTACHE LASCU cu care o asemeni încercare ar avea mai mulţi sorţi de reuşită. Contra sumei de 350.000 lei CRISTACHE LASCU şi PETRESCU TUDOR s'au angajat să-mi faciliteze plecarea. Cum vasele care veneau în port erau puţine şi mijloacele de supraveghere poliţienească ale portului foarte întinse, n'a putut fi găsit potrivit pentru îmbarcare decât un vas Sirian încărcat cu cherestea care urma să plece la Beyruth.

Am acceptat plecarea pe acest vas la asigurările susmmiţilor muncitori că dela Beyruth se pot găsi destule vase - pe care îmbarcarea este un lucru foarte simplu - care să navigheze înspre porturile din occident.

./.

Intârzierea rămânerii mele la Constanţa era sortită să ducă la un eşec presupunând desigur - cum era şi firesc - să înceapă din moment în moment urmărirea mea. Astfel în seara zilei de 23 Octomvrie 1948 într'o îmbrăcăminte de deghizament am putut înşela vigilenţa personalului de pază şi am pătruns - cu ajutorul celor doi muncitori în port şi apoi pe vas.

La mai puţin de o oră - probabil urmarea unui denunţ din partea vre-unui muncitor complice cu cei doi - am fost descoperit de organele de Siguranţă ale portului, ascuns în vinciurile dela catargul vasului.

In răstimpul de aproape 10 zile dela sosirea mea în Constanţa şi până la încercarea de a pleca pe vapor am fost găzduit de PETRESCU TUDOR şi un prieten al său (reparator de stilouri) GHEORGHITA BANICA.

Am avut impresiunea că susţumiţii muncitori au tergiversat mereu plecarea mea cu intenţiunea de a invoca dificultăţi şi a-mi stoarce până la ultimul ban [redacted]

Pe PAVEL CONSTANTIN l-am cunoscut în 1939 în una dintre şcolile de formare a cadrelor "Serviciul Social" la Pietriş Jud.Arad. Menţionez că la aceiaş Scoală am mai cunoscut pe BETEA NICOLAE, RATIU ANTON şi pe actualul Ministru MIRON CONSTANTINESCU.

N O T A

Legea Serviciului Social dădea o consacrare legală activităţii echipelor culturale studenţeşti la sate -formate de Fundaţiile Regale. Aplicarea acestei legi a început în vara 1939 şi suspendarea aplicării legii în toamna 1939. In rândurile tineretului care forma cadrele acestei instituţii erau tineri cu cele mai diverse apartenenţe politice.

La Scoala dela Pietriş Jud.Arad - mai sus amintită - la care eram în grupul de comandă pentru partea de organizare tehnică a vieţii de tabără - l-am cunoscut pe PAVEL CONSTANTIN ca un foarte pasionat şi zelos propagandist a doctrinei Marxist-Leninisto-Staliniste (ale cărei precepte făceau obiectul unei prelungite discuţiuni în cercul celor mai sus notaţi).

./.

Chipul lui de a fi sincer, pasionat cinstit şi cu un desvoltat simţ al prieteniei. Mi-au câştigat pentru el o afecţiune şi o preţuire morală trainică.

Am simţit de atunci în permanenţă faptul reciprocităţii în prietenie - pe care mi-a exprimat-o - ca pe o mare satisfacţie şi a-şi putea spune onoare.

După suspendarea aplicării legii Serviciului Social ne-am mai întâlnit pe linie de activitate comună la Institutul Central de Statistică cu prilejul recensământului populaţiei (1941) operaţie la care am lucrat împreună în Comunele Suburbane ale Capitalei. In 1944- 1945 PAVEL CONSTANTIN m'a chemat să activez împreună cu el şi cu BETEA NICOLAE la Uniunea Patriotică ca responsabil sportiv pentru tineret. Am lucrat în cadrul Uniunei Patriotice împreună până când tineretul a fost înglobat în întregime la "Tineretul Progresist" In afară de aceste împrejurări - în care am fost freqvent împreună - nu mă vedeam cu PAVEL CONSTANTIN decât rareori când treceam pela Institutul Central de Statistică - fiindu-mi în drum - şi de unde plecam pentru a întârzia în vre-o discuţie la un pahar de vin.

In timpul de ilegală activitate a partidului ştiu că se ocupa de colectarea ajutoarelor pentru membrii de partid din închisori manifestându-se zelos şi consegvent pe linia concepţiei sale politice - de care izbutise să mă lege într'o oarecare măsură.

Din Octomvrie-Noemvrie - mi se pare -1947 cu prilejul unor discuţiuni (de care am amintit în prima parte a declaraţiei mele) în confruntarea opiniunilor noastre politice, am resimţit atunci fără nici-o posibilitate de echivoc - faptul atitudinei sale net dizidente la care m'am raliat şi eu.

Conchideam împreună - pe plan politic internaţional că întreţinerea relaţiunilor noastre exclusive cu Uniunea Sovietică (dintre marile puteri care fuseseră aliate în războiul anti-hitlerist) este un fapt de natură să întârzie şi să împiedice refacerea economică a ţării să întreţină o stare de mare tensiune politică şi nesiguranţă în interiorul ţării.

Consideram că acţiunile partidului şi regimului se succed într'un ritm torenţial impunându-se cu elemente de violenţă şi nu de convingere şi fără a avea elementele pregătite care să fie la nivelul de pregătire tehnică şi

./.

pretenţiune morală necesare unor schimbări de aşa mari proporţii. Remarcam deasemeni că propaganda şi manifestaţiunile publice ale partidului sunt exagerate şi neserioase, diversele lozinci ocazionale exprimând eronat stări de lucruri flagrant contrazise de realităţi. Discutam apoi despre diverse inechităţi care se comit cu prilejul comprimărilor de funcţionari cum şi de oportunismul acaparator şi venal al unor elemente grăbite să parvină exploatând în interes propriu idei şi convingeri politice pe care nu le au.

Pe această temă au fost duse discuţiuni între mine şi PAVEL CONSTANTIN şi a căror urmare trebuia să fie plecarea noastră în străinătate.

El, mi-a spus: Suntem un grup de tineri cu vederi politice comune - care nu merg, nu pot merge, după cele ce se petrec sub ochii noştri, pe linia Partidului decât până la un punct. Starea aceasta de spirit care ne uneşte polarizează în jurul concepţiei politice şi persoanei tov..Pătrăşcanu.......

Va trebui - a continuat el - să plecăm unii în străinătate pentru a ne angrena în mişcarea - care va trebui fatal să ducă la schimbarea situaţiei actuale din ţară. Cum şi în ce chip - dacă vom găsi posibilitatea stabilirii unui acord sau nu - vom vedea acolo. Dacă nu vom putea găsi în Franţa (la Paris) calea care să ne ducă - consecvent pe linia convingerii noastre politice comuniste - la o acţiune comună cu celelalte fracţiuni politice capabilă să readucă just echilibrul forţelor politice din ţară (cu preponderenţa elementului muncitoresc) şi să îmbunătăţească raporturile noastre cu marile ţări occidentale, n'avem decât să renunţăm la politică şi să ne vedem de treburile noastre personale.

Din acest grup desident şi pe care-i cunoşti şi tu - mi-a spus PAVEL CONSTANTIN - este NICU BETEA şi RATIU ANTON. Ce alte nume ţi-aşi mai putea cu folos de bună vreme ce nu le cunoşti. Când va sosi momentul vă veţi cunoaşte. In linii generale ţi-aş putea spune doar despre ei că merg cu fermitate pe linia convingerilor de care am vorbit şi în numele prieteniei de care sutem legaţi unii pentru alţii.

Dat fiind creditul moral total - în numele prieteniei - pe care i-l arătam, nu i-am mai cerut lui PAVEL CONSTANTIN nici-un fel de alte relaţiuni, convins că de bună vreme ce nu mi le dă le consideră fie nesemnificative, fie inactuale pentru stadiul în care se găseau lucrurile pentru plecare. Nu aveam nici-un dubiu despre BETEA NICOLAE şi

./.

 115 1 5

RATIU ANTON - pentru care aveam bune aprecieri şi o afecţiune prietenească - şi cunoscând raporturile lor cu .... Pătrăşcanu .... am conchis că iniţiatorul spiritual şi şeful acestei dezidenţe este însăşi .... Pătrăşcanu ....

Cu BETEA NICOLAE şi RATIU ANTON - pe care nu-i mai văzusem din 1947 (începutul anului 1947) şi numai în treacăt n'am discutat absolut nimic în chestiunile mai sus expuse.

Repet că PAVEL CONSTANTIN mi-a vorbit despre plecarea cu avionul (pilotat de MAX MANOLESCU) în Noemvrie 1947 constatând în ultima instanţă că nu mai este posibilă plecarea pe calea aerului din motivele de intensificare a măsurilor de securitate. De asemeni repet că tot el mi-a vorbit de căutarea mijlocului de trecere a frontierei prin intermediul unui trust - cu care este în relaţie, înaintea dispariţiei lui.

Tiu să precizez că am făcut toate eforturile - de care sunt în stare, faţă de surmenajul nervos în care mă găsesc - să înfăţişez lucrurile în adevărata lor lumină - fără să mă eschivez dela nici-o răspundere care rezultă din faptele săvârşite. Nu mai am absolut nici un fapt de tăinuit - mă detest pentru tot ceiace am comis şi am voit să comit şi aştept sentinţa - oricât de aspră va fi ea, în ispăşirea căreia să încerc a-mi tempera sau stinge remuşcările şi curăţi conştiinţa.

Aceasta declar şi semnez propriu astăzi 7 Octomvrie 1949.

ss. EUGEN LOSNIOV

„Declarație"

Subsemnatul: Eugen LOȘNIOV, profesor de educație fizică declar prin prezenta următoarele:

I – Sunt născut în 1916 Aprilie 2 în Comuna Copou Județul Iași.

– părinții: ALEXANDRU LOȘNIOV, de profesiune mecanic (maistru) a profesat în serviciul uzinei tramvai, Școalei Normale de Băieți „Vasile Lupu" și Liceului Internat din Iași. A decedat în 1934.

Mama: ANA LOȘNIOV - născută Vendlinc - gospodină (casnică) se găsește în prezent la Sibiu la una dintre surori.

– Surori (frați n'am): Olga Apostu profesoară la Iași, - căsătorită - membră în Partidul Muncitoresc Român - domiciliată în Iași Str. Adamache 9.

Adela LOȘNIOV, profesoară la Sibiu - necăsătorită - (cu ea locuește mama) și membră în Partidul Muncitoresc Român.

– Nu posed nici un fel de avere (nici un membru al familiei din care provin n'a avut și n'are nici un fel de avere, trăind exclusiv din salariu

– Sunt căsătorit cu FLORICA LOȘNIOV - născută STĂTESCU - funcționară la Direcția Gen. a Asistenței din Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale cu care am un copil (fetiță) IOANA - MIORIȚA LOȘNIOV născută la 23 August 1943.

– Studii: Am absolvit Liceul Internat din Iași în 1934 și în 1938 am trecut examenul

Am lucrat în colectivul cultural pedagogic (delegat al Ligii Operelor Sociale) al Drului Weigel în 1944 la organizarea vieții tineretului evreiesc (Cetățeni Sovietici) (cazat la Căminul Obr al Ministerului Muncii

de licență în educație fizică la Academia de Educație fizică din București.
Am profesat ca suplinitor - profesor de educație fizică - la catedrele și liceele: Lic. Alexandru Donici din Chișinău (1939) Lic. Prințul Carol Constantin Brâncoveanu și Sfântul Gheorghe din București (licee particulare) între 1940 - 1945 pentru că în 1945 m-am titularizat la Liceul de Băieți din Caransebeș - unde n'am funcționat niciodată deoarece am obținut anual (din 1945 până în 1948 inclusiv) detașări la Liceele: Constantin Cretulescu, Comercial Regele Mihai și Liceul Mihai Viteazu (1948) din București.
Paralel cu activitatea din cadrul învățământului am funcționat din 1942 până în toamna anului 1948 în asistența Socială (Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale transformat mai apoi în Liga Operelor Sociale și în Direcția Generală a Asistenței din Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale). În 1948 am condus Centrul de Acțiune Socială Casa din Tei din Direcția Generală a Asistenței.
În cadrul Organizației Sportului Popular - Federația de Baskett-Volley - am activat ca președinte și antrenor, educator al grupării C.A.S.T. (Centrul de Acțiune Socială Tei) constituită din tineret muncitoresc și ~~muncitor~~ școlar din Cartierul Tei - grupare contopită în A. S. Gorgan Galben (U.T.M.). Am colaborat la pregătirea acrobatică a ansamblului de balet al Confederației Generale a Muncii în 1947-1948. Am activat de asemenea în Ateneul Popular N. Iorga și A.R.L.U.S. Circa 8.
- Sunt membru al Partidului Muncitoresc Român făcând parte din Organizația de Bază a Centrului de Acțiune Socială Casa din Tei (Str. Scheiul de Jos 31. Leg. 1.2662)
- Sunt contingent 1938. am făcut stagiul de pregătire militară la A.N.E.F. și trecut în gradul de Plot. T.R. Regimentului 13 Dorobanți din Iași. Pe front am

fost până la Odessa în Compania 14-a lucru din Divizia XIV. Am fost demobilizat după căderea Odesei și mobilizat din nou, când (în perioada retragerii) Regimentul 13 Dorobanți se găsea la Tuzly (jumătatea distanței dintre Odessa și Nicolaev). În Compania de antiCar a acestui regiment am urmat regimentul — partea activă — de la Tuzly până în apropiere de Chișinău (Com. Tabăra) de unde am fost trimes Spitalului Militar Soldat (cu 10 zile înainte de căderea frontului din Moldova) care clasându-mă pentru inaptitudine temporală gravă m'a trimes la Partea sedentară și demobilizat la 25 August 1944.

În prezent (în acelaș grad de Plutonier și fără a avea vreo distincție militară) am fost vărsat de Regiment 13 D. regimentului 26 Infanterie.

II. Motivele determinante ale încercării de a pleca din țară:

Dorința arzătoare de a pleca în străinătate — și cu deosebire dorința de a pleca în Franța — s'a trezit în mine încă de pe când eram în ultimele clase de liceu. O greșită orientare în carieră, întemeiată pe judecata fugitivă de a ajunge repede și ușor la posibilități proprii de câștig, agravată de fluctuantele și atât de puțin îndestulătoarele satisfacții profesionale — la care s'au adăogat din ce în ce mai grave nemulțumiri conjugale — adâncise în ultimul timp amorul unei vieți care se cerea schimbată cu orice preț. În această stare de spirit mă găseam în Noembrie 1947 când în întâlnirile mele cu prietenul Pavel Constantin (funcționar la Institutul Central de Statistică) căutam părerea, sfatul și sprijinul unui om de încredere și de credit moral. Cu acest prilej mi-am confruntat și opiniile politice — privitoare la activitatea partidului și guvernului — cu opiniunile prietenului Pavel Constantin, constatând identitatea vederilor de vedere în ceeace privește lipsa de oportunitate a reformelor și inadecvitatea metodelor utilizate. Constatam împreună o stare de tensiune politică generală, prevăzând efecte dezastruoase

în ceea ce privește popularitatea și încrederea regimului nostru politic în interiorul țării și în afară de granițele ei. Am fost puternic impresionat atunci de propunerea pe care mi-a făcut-o Pavel Constantin-ca de a pleca în străinătate în vederea întreprinderii unei acțiuni politice ~~a unui~~ într-un grup comunist dizident din care ar mai face parte și prietenii Petre Nicolae și Rotaru Anton. – M-a întrebat dacă aș consimți la o plecare care s-ar putea produce în foarte scurt timp. L-am asigurat că în starea de spirit în care mă găsesc n-am nimic care să mă rețină.

Plecarea urmează să se efectueze (mi-a spus Pavel Ctin.) cu un avion pilotat de Max Manolescu – cu care spera să perfecteze ultimele hotărâri și punere la punct în câteva zile.

După trecerea unui timp de câteva săptămâni în care Pavel Constantin mi-a spus că sunt unele dificultăți – pentru a preciza apoi că încercarea pregătirilor de acest fel a ratat din pricina intensificării măsurilor de securitate aeriene luate de guvern – a afirmat că se ocupă de găsirea unui alt mijloc de trecere a frontierei și că este în tratative în acest sens cu un trust de trecere frauduloasă.

La un moment dat am aflat de dispariția lui Pavel Constantin pierzându-i orice urmă.

X În anul 1948 continuându-mi activitatea în cadrul asistenței sociale multiplele obligații de serviciu mi-l înlăturaseră într-atât încât proiectul acesta de a pleca din țară se șterse aproape complet din mintea mea.

[redacted]

3/

[redacted]

1"8

La încheierea colectei, după transportarea copiilor la București, făcând bilanțul financiar constat – culmea ghinionului – lipsa unei sume de peste 100.000 lei. Refulând atunci întreg lanțul amărăciunilor care clocotea demonic în sufletul meu, la străfulgerarea unei idei nebune am luat restul de bani ce-mi mai aveam de la colonie și am plecat în oraș fără nici o țintă.

câți

Reținut și circumspect cele mai deseori, fapt pentru care complicam și exageram inutil importanța lucrurilor – sursă de inepuizabile dezamăgiri și decepții în viața activă și practică – nu am lăsat prin acum de înfoldul unui nebunesc gând de aventură ale cărui urmări nenorocite apasă astăzi nimicitor asupra spiritului meu.

Am deliberat fugitiv hotărând să încerc – indiferent de urmări – ultima șansă de a mai putea trăi fugind în străinătate.

Ca un halucinat am urcat în trenul

de Constanța. În tren am
încercat să mai reflectez asupra
lucrurilor pe care a-și fi putut să le
întreprind în străinătate îngăduind
să întâlnesc în Franța pe Pavel Constantin.
Am renunțat însă la orice calcule
care desigur ar fi fost în stare să-mi
schimbe hotărârea mânat-orbește-de
patima care mă încleștase ~~[illegible]~~.

Menționez că motivele de ordin
psihologic, familiar și bănesc pe care
le-am invocat mai sus le invoc mai
mult sub beneficiu de inventar,
neurmărind prin expunerea lor atenuarea
sub nici o formă a gravității motivului
politic care aparent ~~este~~ rezultă din această declarație este secundar.
Înțeleg să suport din plin consecințele
atitudinei mele politice dizidente față
de Partidul Muncitoresc Român căruia
i-am înșelat buna credință în
ceiace privește respectarea obligațiunilor
~~[illegible]~~ ce le contractasem ca membru de
partid. Regretul pe care-l încerc astăzi
de a mă fi raliat concepției unui grup
dizident din partid-mi s'ar părea o
scuză ieftină pentru a înlătura consecințele
firești pe care trebue să le suport.
Este în acest fapt un singur act
de demnitate pe care-mi pot permite
să-l mai fac fără să las loc vreunui
echivoc.

Ajuns la Constanța am
intrat în relațiuni cu un muncitor
din port: Petrescu Tudor, la o
cârciumă. Am discutat cu el
privitor la posibilitatea de îmbarcare
pentru a fugi din țară. El mi-a
asigurat că există posibilitatea ~~unei~~ de
îmbarcare pe vasele străine care transportă
mărfuri din portul Constanța. M'a mai
pus în legătură cu încă un muncitor

Cristache Lascu cu care are o asemenea încercare ar avea mai mulți sorți de reușită; Contra sumei de 350.000 lei Cristache Lascu și Petrescu Tudor s'au angajat să-mi faciliteze plecarea. Cum vasele care veneau în port erau puține și mijloacele de supraveghere polițienească ale portului foarte intense, n'a putut fi găsit potrivit pentru îmbarcare decât un vas sirian încărcat cu cherestea care urma să plece la Beyruth.

Am acceptat plecarea pe acest vas la asigurările susnumiților muncitori că de la Beyruth se pot găsi destule vase - pe care îmbarcarea este un lucru foarte simplu - care să navigheze înspre porturile din occident.

Întârzierea rămânerii mele la Constanța era sortită să ducă la un eșec presupunând desigur - cum era și firesc - să înceapă din moment în moment urmărirea mea.

Astfel în seara zilei de 23 ~~Aug~~ Octombrie 1948 într'o îmbrăcăminte de deghizament am putut înșela vigilența personalului de pază ~~din~~ am pătruns - cu ajutorul celor ~~doi~~ muncitori - în port și apoi pe vas.

La mai puțin de o oră - probabil urmarea unui denunț din partea vre'unui muncitor complice cu cei doi - am fost descoperit de organele de siguranță ale portului, ascuns în vinciurile de la catargul vasului.

În răstimpul de aproape 10 zile de la sosirea mea în Constanța și până la încercarea de a pleca pe vapor am fost găzduit de Petrescu Tudor și un prieten al său (reparator de stilouri) Gheorghiță Bănică.

Am avut impresiunea că susnumiții muncitori au tergiversat mereu plecarea mea cu intențiunea de a invoca dificultăți și a-mi stoarce până la ultimul ban profitând de starea de [redacted] - dezolantă - în care mă găseam, abandonat complect hazardului.

Pe Pavel Constantin l-am cunoscut în 1939 în una dintre școlile de formare a cadrelor „Serviciului Social" la Pietriș jud. Arad — Menționez că la aceiași școală am mai cunoscut pe Betea Nicolae Ratiu Antoniu și pe actualul ministru Miron Constantinescu —

Notă: Legea Serviciului Social dădea o consacrare legală activității echipelor culturale studențești la sate formate de Fundațiile Regale. Aplicarea acestei legi a început în vara 1939 și suspendarea aplicării legii în toamna 1939. În rândurile tineretului care forma cadrele acestei instituții erau tineri cu cele mai diverse apartenențe politice.

La Școala de la Pietriș jud. Arad — mai sus amintită — la care eram în grupul de comandă pentru partea de organizare tehnică a vieții de tabără — l-am cunoscut pe Pavel Constantin ca un foarte pasionat și zelos propagandist a doctrinei Marxist-Leninisto-Staliniste [ale cărei precepte făceau obiectul unei prelungite discuțiuni în cercul celor mai sus notați]

Chipul lui de a fi: sincer, pasionat, cinstit și cu un dezvoltat simț al prieteniei mi-au câștigat pentru el o afecțiune și o prețuire morală trainică.

Am simțit de atunci în permanență faptul reciprocității în prietenie — pe care mi-a exprimat-o ca pe o mare satisfacție și, a-și putea spune onoare.

După suspendarea aplicării legii Serviciului Social ne-am mai întâlnit pe linie de activitate comună la Institutul Central de Statistică cu prilejul recensământului populației 1941, operație la care am lucrat împreună în Comunele Suburbane ale Capitalei. În 1944 și 1945 Pavel Constantin

5/ 9 110 44

m'a chemat să activez împreună cu el și cu Bete Nicolae la Uniunea Patriotică ca responsabil sportiv pentru tineret. Am lucrat în cadrul Uniunii Patriotice împreună până când tineretul a fost înglobat în întregime la "Tineretul Progresist". În afară de aceste "împrejurări" — în care am fost frecvent împreună — nu mă vedeam cu Pavel Constantin decât rareori când treceam pe la Institutul Central de Statistică — fiindu-mi în drum — și de unde plecam pentru a întârzia în vreo discuție la un pahar de vin.

În timpul de ilegală activitate a partidului știu că se ocupa de colectarea ajutoarelor pentru membrii de partid din închisori manifestându-se zelos și consecvent pe linia concepției sale politice — de care izbutise să mă lege într-o oarecare măsură.—

Din Octombrie — Noembrie — mi se pare — 1947 cu prilejul unor discuțiuni (de care am amintit în prima parte a declarației mele), în confruntarea opiniunilor noastre politice, am resimțit atunci — fără nici o posibilitate de echivoc — faptul atitudinii sale net dizidente la care m'am raliat și eu.

Concluzionam împreună — pe plan politic internațional — că întreținerea relațiunilor noastre exclusive cu Uniunea Sovietică (dintre marile puteri care fuseseră aliate în războiul antihitlerist —) este un fapt de natură să întârzie și să împiedice refacerea economică a țării și întreține o stare de mare tensiune politică și nesiguranță în interiorul țării.

Consideram că acțiunile partidului și regimului se succed într'un ritm torențial impunându-se cu elemente de violență și nu de convingere și fără a avea elementele pregătite care să fie la nivelul de pregătire tehnică și pretențiune morală necesare unor schimbări de așa largi proporții. Remarcam de asemenea că propaganda și manifestațiunile publice ale partidului

sunt exagerate şi neserioase, diversele lozinci ocazionale exprimând eronat stări de lucruri flagrant contrazise de realitate. Discutam apoi despre diverse inechităţi care se comit în privinţa comprimărilor de funcţionari cum şi de oportunismul acaparator şi venal al unor elemente grăbite să parvină exploatând în interes propriu idei şi convingeri politice pe care nu le au.

Pe această temă au fost duse discuţiuni între mine şi Pavel Constantin şi a căror urmare ~~era~~ trebuia să ~~[illegible]~~ plecarea noastră în străinătate.

El mi-a spus: Suntem un grup de tineri cu vederi politice comune - care nu mai, nu pot merge, după cele ce se petrec sub ochii noştri, pe linia partidului decât până la un punct. Starea aceasta de spirit care ne uneşte polarizează în jurul concepţiei politice şi persoanei tov. Pătrăşcanu va trebui - a continuat el - să plecăm unii în străinătate pentru a ne angrena în mişcarea - care va trebui fatal să ducă la schimbarea situaţiei actuale din ţară. Cum şi în ce chip - dacă vom găsi posibilitatea stabilirii unui acord sau nu - vom vedea acolo. Dacă nu vom putea găsi în Franţa (la Paris) calea care să ne ducă - consequent pe linia convingerii noastre politice comuniste - la o acţiune comună cu celelalte fracţiuni politice capabile să readucă just echilibrul forţelor politice din ţară (în preponderenţa elementului muncitoresc) şi să îmbunătăţească raporturile noastre cu marile ţări occidentale, n-avem decât să renunţăm la politică şi să ne vedem de trebuinţele noastre personale

Din acest grup dizident şi pe care-i cunoşti şi tu - mi-a spus Pavel Constantin - este Micu Bete şi Rotaru Anton, ce alte

6/

numne ți-aș mai putea cu folos de bună 8
vreme ce nu le cunoști: când va sosi
momentul vă veți cunoaște. În liniile gene-
rale ți-aș putea spune doar despre ei că
merg cu fermitate pe linia convingerilor de
care am vorbit, în numele prieteniei de care
suntem legați unii prin alții.
Dat fiind creditul moral total - în numele prieteniei - pe care îl arătam, nu i-am mai cerut lui Pavel Constantin nici un fel de alte relațiuni, convins că de bună vreme ce nu mi le dă le consideră fie nesemnificative fie inactuale pentru stadiul în care se găseau lucrurile pentru plecare. Nu aveam nici un dubiu despre Betea Nicolaie și Rotia Anton - pentru care aveam bune aprecieri și o afecțiune prietenească - și cunoscând raporturile lor cu Lucrețiu Pătrășcanu am conchis că inițiatorul spiritual și șeful acestei dizidențe este însăși Lucrețiu Pătrășcanu.
Cu Betea Nicolaie și Rotia Anton - pe care nu-i mai văzusem din 1947 (începutul anului 1947) și numai în treacăt n'am discutat absolut nimic în chestiunile mai sus expuse.
Repet că Pavel Constantin mi-a vorbit despre plecarea cu avionul (pilotat de Mev Manolescu) în Noembrie 1947 constatând în ultima instanță că nu mai este posibilă plecarea pe calea aerului din motivele de intensificare a măsurilor de securitate. De asemeni repet că tot el mi-a vorbit de căutarea mijlocului de trecere a frontierei prin intermediul unui trust - cu care este în relație - înainte de dispoziției lui. ~~xxxxxxxxxx~~

Țin să precizez că am făcut toate eforturile - de care sunt în stare, față de surmenajul nervos în care mă găsesc - să

înfățișez lucrurile în adevărata lor lumină – fără să mă eschivez de la nici o răspundere care rezultă din faptele săvârșite. Nu mai am absolut nici un fapt de tăinuit mă detest pentru tot ceiace am comis și am voit să comit; aștept sentința – oricât de aspră va fi ea; în ispășirea căreia să încerc a-mi tempera sau stinge remușcările și curăți conștiința.

Această declar și semnez propriu astăzi 7 Octombrie 1949.

DECLARATIE

Subsemnatul EUGEN LOSNIOV declar prin presenta următoarele :

Despre plecarea din Tară, prietenul PAVEL CONSTANTIN mi-a vorbit în toamna anului 1947 - nu mai reţin bine luna, prin luna Octomvrie sau Noemvrie. Este lucru cert că schiţarea acestui proect de plecare se desemna printre celelalte motive enumerate în declaraţia mea din 7 Octomvrie 1949 - şi prin motivul expres al ieşirii din guvern a Tov.LUCRETIU PATRASCANU a cărei atitudine a făcut obiectul dezarmării sale publice de către Partidul Muncitoresc Român.

Privitor la trustul de trecere frauduloasă a frontierei - PAVEL CONSTANTIN mi-a spus doar că urmează să tratese cu el - fără a-mi preciza sau denumi nimic din ceiace constituia existenţa sa (a trustului) urmând să-mi comunice la ce resultate va ajunge.

Lucru, care evident nu s'a mai întâmplat din pricina dispariţiei lui PAVEL.

Am aflat de dispariţia lui PAVEL CONSTANTIN căutându-l telefonic la Institutul Central de Statistică- de repetate ori; ultima oară ducându-mă personal la Institut - unde mi s'a răspuns; întâi că este plecat într'o permisie şi apoi că nu s'a mai prezentat la serviciu fără a face vre-o comunicare sau a da orice alt semn de viaţă.

Aşa cum se prezentau lucrurile schiţate în proectul de plecare cu PAVEL CONSTANTIN nu se punea problema stabilirii unui loc anumit de întâlnirii în străinătate, de bună vreme ce urma să fi plecat împreună. In ceiace priveşte ideea de a întâlni pe PAVEL CONSTANTIN în Franţa - la Paris - simplă suposiţie din moment ce nu ştiam nimic de PAVEL la plecarea mea- trebuie să mărturisesc că nu mă gândisem asupra unei anumite modalităţi lăsând totul în voia hazardului.

./.

Reflectând abia acum asupra acestui lucru, presupun că a-şi fi putut lua informaţii dela populaţia românească, stabilită la Paris asupra cercurilor politice interesaţi în soluţionarea problemelor politice din România - cu care PAVEL cred că ar fi căutat să ia contact dacă s'ar fi găsit acolo. 113

Cum în ordinea de importanţă - motivul deordin politic se desemna cu un coeficient minor în încercarea mea personală de plecare, 14 Octomvrie 1948 era foarte posibil ca în eventualitatea ajungerii mele în Franţa să fi urmat un vechi proect de pregătire pentru o nouă carieră - dacă nu mi-aş fi găsit prietenii (PAVEL şi BETEA) acolo.

Drept care dau prezenta declaraţie,astăzi 14 Octomvrie 1949 şi semnez propriu

ss.EUGEN LOSNIOV

Declarație

Subsemnatul Eugen Loșniof declar prin prezenta următoarele:

Despre plecarea din țară, prietenul PAVEL CONSTANTIN mi-a vorbit în toamna anului 1947 — nu mai rețin bine luna, prin luna Octombrie sau Noembrie —. Este lucru cert că schițarea acestui proect de plecare se desemna — printre celelalte motive enumerate în declarația mea din 7 Octombrie 1949 — și prin pretextul expres al ieșirii din guvern a Tov. LUCREȚIU PATRĂȘCANU a cărui atitudine a făcut obiectul dezavuării sale publice de către Partidul Muncitoresc Român.

Privitor la punctul de trecere frauduloasă a frontierei PAVEL CONSTANTIN mi-a spus doar că urmează să trateze cu el — fără a-mi preciza sau denumi nimic din ceeace constituia existența sa (a traseului) — urmând să-mi comunice la ce rezultat va ajunge —. Lucru care, evident, nu s'a mai întâmplat din pricina dispariției lui Pavel —.

Am aflat de dispariția lui PAVEL Ctin căutându-l telefonic la Institutul Central de Statistică — de repetate ori, ultima oară ducându-mă personal la Institut — unde mi s'a răspuns: întâi că este plecat într'o permisie și apoi că nu s'a mai prezentat la serviciu fără a face vre'o comunicare sau a da orice alt semn de viață. =

Așa cum se prezentau lucrurile schițate în proectul de plecare cu PAVEL Ctin

nu se punea problema stabilirii unui loc anumit de întâlnire în străinătate, din bună vreme ce urma să fi plecat împreună.
În ceeace privește ideia de a întâlni pe PAVEL [illegible] în Franța - la Paris - ~~[illegible]~~ simplă supoziție din moment ce nu știam nimic de Pavel la plecarea mea - Februarie și mărturisesc că nu mă gândisem asupra unei anumite modalități lăsând totul în voia hazardului.
Reflectând abia acum asupra acestui lucru, presupun că aș fi putut lua informații de la populația românească stabilită la Paris asupra cercurilor ~~[illegible]~~ politice ce interesate în [emigrației] problemele politice din România - în care Pavel cred că ar fi căutat să ia contact dacă s'ar fi găsit acolo.
Cum în ordinea de importanță motivul de ordin politic se desemna cu un coeficient minor în încercarea mea personală de plecare,
în Octombrie 1948 era foarte probabil ca în eventualitatea ajungerii mele în Franța să fi urmat un vechi proect de pregătire pentru o nouă carieră - dacă nu mi-ar fi găsit prietenii (Pavel și Botea) acolo.
Drept care dau prezenta declarație astăzi 14. Octombrie 1949, și semnez propriu

[signature]

D_E_C_L_A_R_A_T_I_E

Subsemnatul EUGEN LOSNIOV, declar prin prezenta - referitor la problemele de ordin politic : intern şi extern care au făcut obiectul discuţiunilor dintre mine şi PAVEL CONSTANTIN şi în legătură cu intenţiunea noastră de a pleca în străinătate - următoarele :

In afară de problemele de această natură - despre care am pomenit în declaraţiile mele anterioare - am comentat împreună despre aspectele pe care le ocazionează organizarea tineretului şi munca voluntară.

Am conchis în acest sens că organizarea tineretului întâmpin o rezistenţă serioasă din partea acestuia: - tradusă în fapt prin indolenţă, pasivitate, neserioszitate şi prin comportarea lui insolent în relaţiunile lui cu autorităţile conducătoare de partid sau petagogice. Am atribuit acest fapt ca o scădere şi ca o lipsă de tact a Partidului în ceeace priveşte :

a.= desemnarea oamenilor de răspundere care să conducă şi să îndrumeze tineretul.

b.= forma de prezentare şi conţinutul materialului teoretic (ideologic şi doctrinar) de pregătire marxistă a tineretului.

c.= multiplicitatea sarcinilor atribuite, în timp prea scurt tineretului, pentruca el să le poată concretiza în forme serioase şi trainice.

d.= In general o violentă acţiune de încadrare, orientare şi educare a tineretului sortită să eşueze în fond; menţinându-se doar la nivelul foarte scăsut al înşelări unor aparente de schimbare (în mentalitatea şi educaţia lui).

Referitor la munca voluntară prestată de tineret pe şantiere am apreciat deasemeni că a dus la rezultate net inferioare celor scontate din punct de vedere al calităţii şi tehnicităţii şi care au verificat practic situaţia menţionată mai sus.

Am mai discutat apoi despre rezultatele întrecerilor socialiste în muncă, cu acelaş constatări pesimiste în ceeace priveşte calitatea muncilor efectuate.

./.

Cu privire la"munca voluntară" în general, am comentat faptul că ideia de voluntariat este o ficţiune în realitatea munca aceasta este o obligaţie neretribuită care depăşeşte cele 8 ore de lucru şi că modul ei de realizare în instituţii duce adesea la situaţii din cele mai rădicale şi infructuoasă, repartizarea sarcinilor nefăcându-se funcţional în domeniu propriu de activitate a fiecărui salariat.

În activitatea partidică propriuzisă, cu conexiunile sale sindicale, am comentat faptul numărului prea mare de şedinţe şi prelucarea prea mult repetată a aceloraşi subiecte şi repartizarea neslectivă a membrilor în funcţiuni partidice.

Reformele economice în concepţia şi aplicarea lor au dus şi duc la distrugerea completă a oricărei iniţiative particulare, iar naţionalizarea precipitată a întreprinderilor - din pricina lipsei de cadre administrative şi tehnice corespunzătoare - au dus la o scădere a producţiei.

Cu privire la reforma justiţiei am comentat faptul că prin ea se tinde la înlăturarea completă a funcţiunei magistraturale în concepţia ei clasică, justiţie populară - de fapt o justiţie de clasă - urmând a o înlocui complect. Deasemeni că precipitarea introducerii acestei reforme duce în mod fatal la ridicolul tuturor formelor fără fond - asesorii populari care obţin prin efectul acestei reforme rolul principal fiind sub nivelul minim necesar de pregătire juridică şi garanţie de posibilităţi morale.

Exercitarea puterii executive - aşa cum evoluează lucrurile la noi - reduce rolul justiţiei - la un simplu act formal înlăturând metodic şi persuasiv funcţia magistraturală din arena vieţii de stat - cu toate consecinţele nefaste în ceeace priveşte egalitatea împărţirii ei tuturor cetăţenilor fără nici-o deosebire.

Acestea au fost elementele de discuţie pe tema situaţiei politice dela noi. Discuţiile n'au privit problemele în toate amănuntele lor întrucât în ceiace priveşte concluziunile şi consecinţele lor generale am căzut uşor şi imediat de acord. Ele au avut un caracter ocazional şi fracţional, nu analitic şi metodic, fără ca prin acest fapt să poată fi depreciată seriozitatea lor - dat fiind faptul că urmarea lor imediată a fost acceptarea mea de a mă ralia ideii lui PAVEL CONSTANTIN cu privire la plecarea noastră în străinătate.

In ceeace priveşte toate celelalte chestiuni legate de obiectivul pregătirilor de plecare în străinătate am mărturisit absolut tot în declaraţiile mele anterioare. Menţionez încă odată că lipsa mea de interes în ceeace priveşte detaliile

acestei chestiuni se datoresc încrederii totale pe care i-o acordam lui PAVEL CONSTANTIN și asigurărilor lui că va păstra toată prudența în pregătirea plecării.

Oricât ar părea de curioasă și hazardată trebue să fac totuși afirmația - și o facpentru ultima dată - că în acest moment a-și fi bucuros să posed și să pot declara deci - orice alt amănunt de natură să elucideze complect această chestiune. Starea de epuizare [redacted] în care m'a adus gravitatea faptelor comise până în prezent, nu mai poate suporta agravarea, în care o creiază repetarea bănuelii căași mai avea vre-o rezervă și că a-și mai tăinui ceva.

Drept care dau prezenta declarație și semnez propriu, astăzi 18 Octomvrie 1949

ss.EUGEN LOSNIOV

Declarație

Subsemnatul Eugen Losnier declar prin prezenta – referitor la problemele de ordin politic: intern și extern care au făcut obiectul discuțiilor dintre mine și Pavel C[illegible] legătură cu intenția noastră de a pleca în străinătat[illegible];

În afară de problemele de această natură – despre care am pomenit în declarațiile mele anterioare – am comentat împreună despre aspectele ce care le oglindește organizarea tineretului și munca voluntară. Am conchis în acest sens că organizarea tineretului întâmpină o rezistență [illegible] din partea acestuia: – tradusă în fapt prin indolență, pasivitate, necesitatea din [illegible] comportarea abuzivă și insolentă în relațiile lui cu autoritățile conducătoare de partid sau pedagogice – Am atribuit acest fapt ca o scădere și ca o lipsă de tact a partidului în ceea ce privește:

a) desemnarea oamenilor de răspundere care să conducă și să îndrumeze tineretul

b.) forma de prezentare și conținutul materialului teoretic (ideologie și doctrinar) de pregătire marxistă a tineretului

c) multiplicitatea sarcinilor atribuite, în timp prea scurt tineretului – pentru ca el să le poată concretiza în forme serioase și trainice

d) în general o violentă acțiune de îndrumare, orientare și educare a tineretului lăsată să eșueze în fond; menținându-se

doar la nivelul foarte scăzut al înșelării unei aparențe de schimbare (via mentalitatea și educația lui)

Referitor la munca voluntară prestată de tineret pe șantiere, am apreciat de asemenea că a dus la rezultate net inferioare celor scontate d.p.d.v. al calității și tehnicității și care am verificat practic situația menționată mai sus.

Am mai discutat apoi despre rezultatele întrecerilor socialiste în muncă, cu aceleași constatări pesimiste în ceea ce privește calitatea muncilor efectuate.

Cu privire la „munca voluntară" în general, am comentat faptul că ideea de voluntariat este o ficțiune. În realitate munca aceasta este o obligație neretribuită – care depășește cele 8 ore de lucru și că modul ei de realizare în institute duce adesea la situații din cele mai ridicole și infructuoase, repartizarea specialiștilor nefăcându-se funcțional în domeniul propriu de activitate a fiecăruia individual.

În activitatea politică organizată, cu conexiunile sale sindicale, am comentat faptul numărului prea mare de ședințe și prelucrarea prea mult repetată a acelorași subiecte și repartizarea neselectivă a membrilor în funcții politice.

Reformele economice în concepția și aplicarea lor au dus la distrugerea completă a oricărei inițiative particulare, iar naționalizarea precipitată a întreprinderilor – din pricina lipsei de cadre administrative și tehnice corespunzătoare – au dus la o scădere a producției.

Cu privire la reforma justiției am comentat faptul că prin ea se tinde la înlăturarea completă a funcțiunii magistraturii în concepția ei clasică; justiția populară – de fapt o justiție de clasă – urmând a o înlocui complet. De asemenea și precipitarea

2/

introducerii acestei reforme duce în mod fatal la ridicolul tuturor formelor fără fond - asesorii populari cari obțin prin efectul acestei reforme rolul principal fiind sub nivelul minim de necesar de pregătire juridică și garanție de probitate morală.

Exacerbarea puterii executive - așa cum evoluează lucrurile la noi - reduce rolul justiției la un simplu act formal înlăturând metodic și persuasiv ferestra magistraturii din arena vieții de stat - cu toate consecințele nefaste în ceiace privește egalitatea împărțirii și tuturor cetățenilor fără discriminare.

Acestea au fost elementele de discuție pe tema situației politice de la noi. Discuțiunile n'au privit problemele în toate amănuntele lor întrucât în ceiace privește concluziunile și consecințele lor generale am căzut ușor și imediat de acord. Ele au avut un caracter ocazional și fracționat, nu analitic și metodic, fără ca prin acest fapt să poată fi depreciată seriozitatea lor, dat fiind faptul că urmarea lor imediată a fost acceptarea mea de a mă ralia ideii lui Pavel C-tin cu privire la plecarea noastră în străinătate.

In ceiace privește toate celelalte chestiuni legate de obiectivul pregătirilor de plecare în străinătate am rămas absolut tot în necunoștința celei anterioare. Menționez încă odată că lipsa mea de interes în ceiace privește detaliile acestei chestiuni se datorează încrederii totale pe care i-o acordam lui Pavel C-tin și asigurărilor lui că va păstra toată prudența în pregătirea plecării.

Oricât ar părea de curioasă și hazardată, trebue să fac totuși afirmația - și o fac

pentru ultima dată – că în acest
moment aşi fi bucuros să pred-ţi şi
pot declara deci – orice alt amănunt
de natură să elucideze complect această
chestiune. Starea de epuizare [redacted] în
care m'a adus gravitatea faptelor
comise până în prezent, nu mai poate
suporta agravarea, în care o creiază
repetarea bănuielii că aşi mai avea
vre'o rezervă şi că aşi mai tăinui ceva.

Drept care dau prezenta
declaraţie şi semnez propriu astăzi
18. Octombrie 1949

D E C L A R A T I E

Subsemnatul EUGEN LOSNIGV declar prin prezenta următoarele:

Aşa cum am afirmat şi prin declaraţiile mele anterioare, discuţiunile anterioare cu PAVEL CONSTANTIN pe tema: reformelor intreprinse de actualul nostru regim politic, atmosferei generale politice din Ţară şi activităţii P.M.R.-ului discuţiuni ai căror consecinţe imediate trebuiau să se concretizeze în actul plecării noastre în străinătate, au avut loc prin lunile Octomvrie-Noemvrie 1947. Aceste discuţiuni, întreţinute în drumul nostru către casă, după terminarea orelor de serviciu la I.C.Statistică, de unde în treacăt îl luam uneori pe PAVEL - pe stradă, sau eventual la un local - în care ne refugiam, pentru a consuma un aperitiv înainte de masă, nu aveau loc nici sistematic nici organizat şi metodic, ci pasager şi fugitiv. Ele îşi aveau drept punct de plecare comentarea evenimentelor curente şi schimbul de impresii asupra actualităţii sub multiplele şi variatele ei forme. In starea de reânviată luciditate, în care mă găsesc acum, îmi dau seama că atitudinea de atunci a lui PAVEL CONSTANTIN oscila, confus şi străin, între seriozitate şi profunzime şi între amuzanta superficialitate. Năsuinţele sale idealizate lăsau această impresie puternică de adâncime şi imensitate gravă; însă: aprecierile, comentariile şi concluziunile privitoare la desvoltarea tuturor menţionate mai sus, nu se fundau pe o analiză minuţioasă, judicioasă şi metodică a lucrurilor - a faptelor, ideilor, oamenilor - ci pe sarcastica, ironica şi amuzanta lor interpretare negativistă.

Astfel pe plan politic general PAVEL CONSTANTIN era preocupat de ideia armoniei, colaborării, reciprocităţii concesiunilor - ajustărilor şi perfecţionării sistemelor politice chiar - sincerităţii şi loialităţii raporturile între marile şi micile puteri. Era preocupat de ideia destinderii atmosferei politice generale, de asigurarea şi desvoltarea tuturor libertăţilor cetăţeneşti, de facilitarea tuturor mijloacelor - materiale şi morale - pentru desvoltarea unei vieţi paşnice, libere şi prospere.

In ceeace priveşte activitatea P.M.R.-ului, PAVEL

121

CONSTANTIN constata între altele:

- o defectuoasă recrutare a membrilor de partid printr'o greşită tactică - de presiune şi urgenţă şi nu de convingere şi persuasiune - stimulând astfel oportunismul şi înlăturând adesiunea conştientă - de convingere şi cinste - a maselor.

- lipsa unei metode adecuate în pregătirea, educarea, îndoctrinarea şi dinamizarea (în ceeace priveşte acţiunea practică) a membrilor de partid şi tineretului.

- practica unor carnavaleşti metode de propagandă, propagarea unor idei şi fapte flagrant contrazise de realităţi (în ceeace priveşte sporurile de producţie industrială, unitatea tineretului etc.)

- o exagerată violenţă practicată faţă de celelalte grupuri politice, trecute în ilegalitate, cu înlăturarea pripită şi abuzivă din toate ~~funcţiunile~~ a unor simpli - foşti - membri din celelalte partide, cu totul insignifianţi d.p.d.v. al capacităţii, lor politice şi lipsiţi de orice bunuri materiale personale putând constitui o avere.

- o greşită repartizare a responsabilităţilor şi sarcinilor de Partid (de natură să creieze în mod comic şi paradoxal tocmai stări de iresponsabilitate), fără o judicioasă apreciere a gradului de pregătire şi capacităţii personale: intelectuale, profesionale, morale şi de acţiune a membrilor.

- o exagerare a numărului şedinţelor şi sarcinilor de Partid ducând la o dificientă exercitare a obligaţiunilor profesionale; la uzură şi la sterilitatea interesului pentru subiectele - mereu aceleaşi şi amorf tratate - înfăţişate membrilor de Partid, o tardivă şi insuficientă difuzare a materialului teoretic de îndoctrinare.

- stimularea nesănătoasă a unei permanente stări de suspiciune: de natură să relevese meritele inexistente ale unor oameni oportunişti, trândavi şi venali (care se preocupă numai de reclamaţii, nefundate şi mincinoase) şi să indispună până la exasperare pe oamenii serioşi, harnici şi de bună credinţă deveniţi astfel obiect de invidie, critică şi de destructiv atac, etc.

In ceeace priveşte planul şi metodele uzitate cum şi oportunitatea reformelor întreprinse de regim - cu toate consecinţele imediate şi viitoare aleaplicării acestor reforme PAVEL CONSTANTIN se menţinea la acelaş nivel, de negativism critic în aprecieri, aşa cum am arătat în anterioarele mele declaraţii. Preocuparea aceasta, în ceeace priveşte plecarea în străinătate, era legată de PAVEL CONSTANTIN de constatarea faptului că, orice încercare de a elucida problemele politice.

în adevărata şi cuprinzătoarea lor lumină - a determina şi aplica remedii eficiente politicii duse de partid, se isbeste, aici în Ţară, de zidul de arbitrar autocratism şiexclusivism al partidului.

- PAVEL CONSTANTIN nu-şi referea, cel puţin în contacul cu mine, aprecierile sale, decât la partid în general, fără să facă personalităţi sau să viseze direct o anumită latură din autoritatea conducătoare a partidului.

Referitor la raporturile sale cu PARTIDUL, PAVEL CONSTANTIN mi-a spus, în treacăt, că a fost chemat să compare în faţa Comitetului Central, pentru a-şi explica atitudinea politică - în unele dintre aspectele ei bizare - şi neconformat cu normele şi directivele partidului. Impresiunea pe care a făcut-o cu acest prilej - mi-amărturisit el - a fost aceia de neseriozitate-întreţinută de un abus alcoolic pasager - neprezentând pentru moment destulă gravitate pentru a fi drastic sancţionată; evoluţia ei urmând însă, a fi atent urmărită.

Mi-a mai spus tot atunci că , el a fost totdeauna împotriva formalismului acesta convenţional de încadrare într'o mişcare politică; de natură să-ţi anihileze propria cugetare şi libertate de acţiune şi care să-ţi impună sarcini şi obligaţiuni insuficient motivate şi neconvingătoare.

Partidul - a continuat el - trebue să fie preocupat - activ şi permanent să-şi antreneze şi insufleţească membrii consultându-se - deschis, liber şi organizat - cu ei să-şi revizuiască şi adapteze şi mereu pozitiv ţinând pasul cu realităţile vii, concrete şi nu menţinându-se la impunerea dogmatică şi convenţională a unor forme osificate şi perimate.

Aşa cum am mai arătat şi în celelalte declaraţii - anterioare - în starea de spirit în care mă găseam, în timpul ultimelor mele discuţiuni cu PAVEL, creditul pe care i-l acordam - credit moral, de competenţa şi experienţă politică - au făcând uşoară convertirea mea, constatând fugitiv identitatea, opiniunilor noastre politice şi în acelaş timp elanul nostru comun pentru rezolvarea problemelor politice într'un nou şi mai promiţător cadru. N'am reţinut dela curiozitatea de a şti şi cunoaşte amănunte în legătură cu plecarea - mulţumindu-mă exclusiv cu ceeace-mi spusese el, presupunând că aceste amănunte sunt insignifiante d.p.d.v. al participării mele la această întreprindere (cel puţin pentru momentul acela) şi că întrebările mele l-ar face să se îndoiască asupra deciziunii de a-l urma în acelaş timp pentru a nu-i trăda cumva intenţia de indiscreţie şi neloialitate.

Dar ceeace am precizat cu privire lapregătirea plecării cu avionul şi ulterior cu trustul - atât cât se găseşte înfăţişat în declaraţiile mele anterioare - exactitatea şi autenticitatea - că mi-au fost mărturisite de PAVEL - nu se poate face nici un fel de rezervă, sunt riguros certe.

Dorinţa mea de a menţine raporturi de reciprocă prietenie cu PAVEL - în starea de renăscută şi lucidă conştiinţă în care mă găsesc acum - nu mă mai poate opri să mărturisesc şi să elucidez adevărul în această chestiune, oricare ar fi urmările şi consecinţele pe care sunt decis să le suport până la ultima lor expresie.

Nu mi-a făcut impresia că PAVEL s'a ocupat singur, tratând direct şi fără nici-un alt concurs prin aceia prin a căror mijlocire urma să se realizeze plecarea: adică MAX MANOILESCU şi cei care constituiau trustul. In ceeace priveşte trustul PAVEL CONSTANTIN mi-a afirmat că urmăreşte să-i obţină concesiunea pentru a scăpa de plata foarte ridicată (200-250-300.000 lei) de trecere pentru fiecare om.

Tot el mi-a afirmat că socoteşte indispensabilă o foarte atentă şi prudentă pregătire a plecării, ~~xxxxxxxx~~ ca şi toată discuţia pentru a nu da loc unui nou Tămădău.

Reflecta cu amărăciune PAVEL CONSTANTIN mai mult pentru el însuşi - deşi cu glas tare - că şi acum ca şi în trecut - cu tot progresul, desigur foarte important, al concepţiei socialiste în mentalitatea şi spiritul opiniei noastre publice - participarea sa la viaţa politică îmbracă o formă de neacceptare a stărilor imediate capabilă să-i creieze numai neajunsuri şi nemulţumiri.

Drept care dau prezenta declaraţie şi semnez propriu.

24 Octomvrie 1949

ss.EUGEN LOSNICV

„Declarație"

Subsemnatul Eugen Losnicov declar prin prezenta următoarele:
Așa cum am afirmat și prin declarațiile mele anterioare, discuțiunile antrenate cu Pavel Ctin pe tema: reformelor întreprinse de actualul nostru regim politic, atmosfera generală politică din țară și activitatea P.M.R.-ului – discuțiuni ale căror consecințe imediate trebuiau să se concretizeze în actul plecării noastre în străinătate –, au avut loc prin lunile Octombrie–Noembrie 1947. Aceste discuțiuni, întreținute în drumul nostru către casă, – după terminarea orelor de serviciu la I. C. Statistic, de unde întrucât îl luam uneori pe Pavel – pe stradă, sau eventual la un local – în care ne refugiam, pentru a consuma un aperitiv înainte de masă –, nu aveau loc nici sistematic nici organizat și metodic, ci pasager și fugitiv. Ele își aveau drept punct de plecare comentarea evenimentelor curente și schimbul de impresii asupra actualității sub multiplele și variatele ei forme. Înzestrat de reînviata luciditate, în care mă găsesc acum, îmi dau seama că atitudinea de atunci a lui Pavel Ctin oscila, confuz și straniu, între seriozitate și profunzime și între amuzanta superficialitate. Năzuințele sale idealizate lăsau această impresiune puternică de adâncime și imensitate gravă; însă: aprecierile, comentariile și concluziunile privitoare la desvoltarea temelor menționate mai sus, nu se fundau pe o analiză minuțioasă,

judicioasă și metodică a lucrurilor — a faptelor, ideilor, oamenilor — ci pe sarcastica ironică și amuzantă lor interpretare negativistă.

Astfel pe plan politic general Pavel Chin era preocupat de ideia armoniei, colaborării reciprocității concesiunilor și ajustărilor și perfecționării sistemelor politice chiar — a sincerității și loialității raporturilor între marile și micile puteri. Era preocupat de ideia destinderii atmosferei politice generale, de asigurarea și dezvoltarea tuturor libertăților cetățenești, de facilitarea tuturor mijloacelor — materiale și morale — pentru dezvoltarea unei vieți pașnice, libere și prospere.

În ceiace privește activitatea P. N. Rului Pavel Chin constata între altele:

- o defectuoasă recrutare a membrilor de partid printr'o greșită tactică — de presiune și urgență — și nu de convingere și persuasiune — stimulând astfel oportunismul și înlăturând adeziunea conștientă — de convingere și cinstită — a maselor.
- lipsa unei metode adecuate în pregătirea, educarea, îndoctrinarea și organizarea (în ceiace privește acțiunea practică) a membrilor de partid și tineretului.
- practica unor cazuarelești metode de propagandă, propagarea unor idei și fapte flagrant contrare de realitatea (în ceiace privește sporurile de producție industrială, unitatea tineretului etc.)
- o exagerată — violentă — (practicată) față de celelalte grupări politice, trecute în ilegalitate — cu înlăturarea pripită și abuzivă din toate funcțiunile a unor simpli fosti membri din celelalte partide, cu totul insuficienți d.p.d.v. al capacității,

— O gravă repartizare a responsabilităților și sarcinilor de partid, (de natură să creeze în mod comic și paradoxal tocmai stări de iresponsabilitate), fără o judicioasă apreciere a gradului de pregătire și capacității personale — intelectuale, profesionale, morale și de acțiune — a membrilor.

2/

lor politice, și lipsiți de orice bunuri materiale personale putând constitui o avere. 79 77

– O exagerare a numărului ședințelor și sarcinilor de partid ducând la o deficientă exercitare a obligațiunilor profesionale, la uzură și la sterilitatea interesului pentru subiectele – mereu aceleași și amorf tratate – înfățișate membrilor de partid. O tradiție și insuficientă oferire a materialului teoretic de îndoctrinare.

– Stimularea nesănătoasă a unei permanente stări de suspiciune: de natură să relevează merite inexistente ale unor oameni oportuniști, lăudaroși și venali, (care se preocupă numai de reclamații nefundate și mincinoase) și să indispună până la exasperare pe oamenii serioși, harnici și de bună credință deveniți astfel obiect de invidie, critică și de destructiv atac. etc...–

În ceea ce privește planul și metodele uzitate cum și oportunitatea reformelor, intreprinse de regim – cu toate consecințele imediate și viitoare ale aplicării acestor reforme – [illegible] Pavel Ctin se menține la acelaș nivel, de negativism critic în aprecieri, așa cum am arătat în anterioarele mele declarații.–

Preocupare acută, în ceea ce privește plecarea în străinătate, e legată la Pavel Ctin [illegible] de constatarea faptului că, orice încercare de a elucida problemele politice – în adevărata și cuprinzătoarea lor lumină – a determina și aplica remedii eficiente politicii duse de partid, se izbește, aici în țară, de zidul de arbitrar autocratism și exclusivism al partidului.

– Pavel Ctin nu-și referea, cel puțin în contactul cu mine, aprecierile sale, decât la partid în general, fără să facă personalități. Sau să vizeze direct o anumită latură din autorități conducătoare a partidului.–

Referitor la raporturile sale cu partidul Pavel Ștui mi-a spus, în treacăt, că a fost chemat și [illegible] în fața Comitetului Central, pentru a-și explica atitudinea politică, – în unele dintre aspectele ei bizare și neconformă cu normele și directivele partidului –. Impresiunea pe care a făcut-o cu acest prilej – mi-a mărturisit el – a fost aceea de neseriozitate – întreținută de un abuz alcoolic pasager – reprezentând pentru moment destulă gravitate pentru a fi drastic – sancționată; evoluția ei urmând însă, a fi atent urmărită.

Mi-a mai spus tot atunci că, el a fost totdeauna împotriva formalismului acestui convențional de încadrare într-o mișcare politică; de natură să-ți anihileze propria cugetare și libertate de acțiune, și care îți impune sarcini și obligațiuni insuficient motivate și neconvingătoare.

Partidul, – a continuat el – trebuie să fie preocupat – activ și permanent – să-și autentice și însuflețească membrii: consultându-se – deschis, liber și angajat – cu ei, [illegible] și adaptându-și mereu poziția, ținând pasul cu realitățile vii, concrete, și nu încăpățânându-se la impunerea dogmatică și convențională a unor forme osificate și perimate.

Așa cum am mai arătat și în celelalte declarații – anterioare –, în starea de spirit în care mă găseam, în timpul ultimelor mele discuții cu Pavel, creditul pe care i-l acordam – credit moral, de competență și experiență politică – cu făcut

ușoară convertirea mea, constatând
fugitiv identitatea opiniunilor noastre
politice și [în acest timp] ~~planul~~ nostru comun
pentru rezolvarea problemelor ~~noastre~~
politice într'un nou și mai promițător 120
cadru. N'am rezistat de la
curiozitatea de a ști și cunoaște amănunte
în legătură cu plecarea — mulțumindu-mă
exclusiv cu ceiace-mi spunea el —
presupunând că aceste amănunte ~~[illegible]~~ sunt insignifiante
d.p.d.v. al participării mele la această
întreprindere (cel puțin pentru momentul
acela) și că întrebările mele l-or face
să se îndoiască asupra deciziunii ~~[illegible]~~
de a-l urma; în acelaș timp pentru
a nu-i trăda cumva intenția de ~~[illegible]~~
indiscreție și neloialitate.

Dar ceiace am precizat cu privire
la pregătirea plecării cu avionul și
ulterior cu trenul — atât cât le găsești
înfățișat în declarațiile mele anterioare —
sunt lucruri despre ~~[illegible]~~ a căror
~~[illegible]~~ exactitate și autenticitate
— că mi-au fost mărturisite de Pavel —
nu se poate face nici un fel de rezervă,
sunt riguros certe.

~~Dorința mea de a menține raporturi de reciprocă și sinceră prietenie [cu Pavel] ... hotărârea luată în [illegible] stare de luciditate și conștiință fermă — de a porni pe un nou drum în viață~~ —

Dorința mea de a menține raporturi de
reciprocă prietenie cu Pavel — în starea
de renaștere și lucidă conștiință în care
mă găsesc acum — nu mă nici poate
opri să mărturisesc și să elucidez adevărul
în această chestiune, oricare ar fi
urmările și consecințele pe care sunt decis
să le suport până la ultima lor expresie

Nu mi-a făcut impresia că Pavel
s-a ocupat singur, tratând direct și fără
niciun alt concurs cu aceia prin a căror
mijlocire urma să se realizeze plecarea:
adică Max Manolescu și cei care constituiau
trustul. În ceea ce privește trustul
Pavel Ctin mi-a afirmat că urmărește să-i
obțină concesiunea pentru a scăpa de plata
foarte ridicată (200-250-300.000 lei) de
trecere ~~[illegible]~~ pentru fiecare om.

Tot el mi-a afirmat că socotește
indispensabilă o foarte atentă și prudentă
pregătire a plecării, ca și totală discreție
pentru a nu da loc unui nou Tămădău.

Reflecta cu amărăciune Pavel Ctin
nici mult pentru el însuși – deși în glas
tare – că și acum ca și în trecut,
– cu tot progresul, deși foarte important,
al concepției socialiste ~~[illegible]~~
în mentalitatea și spiritul
opiniei noastre publice – participarea sa
la viața politică îmbracă o formă de
neacceptare a stărilor imediate capabile
să-i creeze numai neplăceri și
nemulțumiri.

Drept care dau prezenta
declarație și semnez propriu.

24. Octombrie 1949 [signature]

[signature]

1

Vol. I

ERICINIC M.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

La arhivă

P25

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

HRICINIC MIHAI, născut la 13 Octombrie 1914 în com. Dorsca-Dorohoi, fiul lui PETRE (decedat) şi MANDITA, de profesie conducător auto la Uniunea Regională a Cooperativelor Meşteşugăreşti, cu domiciliu în Bucureşti str. Munţii Tatra Nr. 16, Raionul Stalin.

3 Iunie 1953, Bucureşti
Interog. a început la ora 8,oo
" s'a terminat " 9,3o

Intrebare

Cât timp ai făcut dta serviciul la numitul RADU XENOPOL în calitate de conducător auto?

Răspuns

La XENOPOL am făcut serviciul în calitate de conducător auto maxim patru luni de zile în toamna anului 194o.

Intrebare

După 23 Aug.1944 ai mai făcut serviciul la RADU XENOPOL?

Răspuns

După 23 Aug.1944, nu am mai făcut serviciul la XENOPOL şi nici nu l-am mai văzut de atunci.

Intrebare

Cine te-a înlocuit pe dta când ai plecat dela XENOPOL

Răspuns

Stiu că după mine a lucrat pe maşina lui XENOPOL, CETEANU VASILE timp de câteva luni, fiind şi el concentrat. După aceia ştiu că XENOPOL a angajat un alt conducător auto al cărui nume nu-l ştiu.

Deasemeni nu am cunoştinţă ce conducători auto au lucrat la XENOPOL după 23 Aug.1944.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corăspunde în totul cu cele declarate de mine îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetator
Lt. de Securitate
T. Drăghici

ss/HRICINIC

Proces Verbal de interogatoriu

Hricime Mihai născut la 13 Octombrie 1914, în Com. Sorsca - Dorohoi, fiul lui Petre (decedat) și Mandița, de profesie conducător auto la Uniunea Regională a Cooperativelor Meșteșugărești, cu domiciliul în București str. Muntii Tatra No 16. Raionul Stalin -

3 Iunie 1953.
București

Interog. a început la ora 8 ⁰⁰
— " — terminat la ora 9 ³⁰

Intrebare: Cât timp ai făcut d-ta serviciul la numitul Radu Xenofol în calitate de conducător - auto.?

Răspuns: La Xenofol am făcut serviciul în calitate de conducător auto mașinii fermei lui de Zite în toamna anului 1940 -.

Intrebare: După 23 Aug. 1944 ai mai făcut serviciul la Radu Xenofol.?

Răspuns: După 23 Aug. 1944, nu am mai făcut serviciul la Xenofol și nici nu l-am mai văzut de atunci.

Intrebare: Cine te-a înlocuit pe d-ta când ai plecat dela Xenofol.? Hricimic

Răspuns: Știu că după mine, a lucrat pe mașina lui Xenopol Cetcanu Vasile timp de câteva luni, fiind și el concentrat. După aceia știu că Xenopol a angajat un alt conducător auto, al cărui nume nu-l știu..

Acesmenea nu am cunoștință ce conducători auto au lucrat la Xenopol după 23 Aug. 1944.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și îl semnez propriu. Hreniuc

Anchetator
Lt. de securitate
T. [illegible]

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

La arhivă

Dorn

~~11~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

PETROIANU IOSIF, inginer, născut la 22 Ianuarie 1905 în com. Bârlad, fiul lui MOISE şi FANI, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. V. Conta Nr. 7-9

30 Aprilie 1953, Bucureş
Interog. a început la ora 12,20
" s'a terminat " 13,40

Intrebare
Ai cunoscut dta pe ing. CALMANOVICI EMIL?
Răspuns
Da l-am cunoscut.
Intrebare
Când, prin cine şi în ce împrejurări l-ai cunoscut?
Răspuns
Pe ing. CALMANOVICI l-am cunoscut în Oct-Nov. 1944 prin ing. HARSTEIN la AGIR însă auzisem de el înainte de 23 August 1944 că avea o întreprindere de construcţii. Acest lucru îl ştiam dela tov. RADU MANESCU şi ISAIU RADULESCU, avocat.
Intrebare
In ce raporturi ai fost dta cu CALMANOVICI EMIL?
Răspuns
Am fost în raporturi de cunoştinţă, ne întâlneam la AGIR în oraş, odată am fost la el acasă, odată l-am întâlnit la Dir. Glă CFR, unde eu aveam serviciu, ne-am mai întâlnit şi la fratele meu acasă de vreo două ori. Ultima dată l-am întâlnit în 1950 pe Cal. Victoriei în mod întâmplător.
Intrebare
Cum a evoluat relaţiile dintre dta şi CALMANOVICI?
Răspuns
In perioada de organizare a AGIR-ului discutam probleme în legătură cu activitatea de dus pentru AGIR, restul de câte ori ne întâlneam discutam problemele legate de activitatea fiecăruia din nou.
Intrebare
Ce interesa pe CALMANOVICI în legătură cu activitatea

./. ss/Ing. I. PETROIANU

Dtale?

Răspuns

Dacă sunt mulţumit de muncă, unde lucrez, dacă am succes în muncă.

Intrebare

Ce i-ai vorbit dta în legătură cu chestiunile activităţii dtale?

Răspuns

I-am vorbit despre greutăţile în muncă în cadrul Direcţiei Tracţiune şi în general despre elementele reacţionare dela CFR.

Intrebare

Ce servicii reciproce v'aţi făcut.

Răspuns

Nici un serviciu.

Intrebare

Aţi fost în raporturi de bani

Răspuns

Nu niciodată.

Intrebare

Ce persoane a cunoscut CALMANOVICI prin dta?

Răspuns

In 1945 i-am făcut cunoştinţă cu ing.ZAMFIRESCU GH. dela CFR, cu ocazia unei şedinţe la AGIR.

Intrebare

Ce mai ştii dta despre CALMANOVICI?

Răspuns

Stiu că este arestat, acest lucru mi l-a spus fratele meu PETROIANU ARTUR. Această afirmaţie nu o dădea ca sigură.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi am constatat că conţine în întregime cele declarate pentru care îl susţin şi semnez.

Lt.Maj. de Securitate
G.Rujan

ss/Ing.I.PETROIANU

Proces-Verbal de interogator

[redacted] Petroianu Iosif, Inginer, născut la 22 Ianuarie 1905 in Com. Bârlad, fiul lui Moise şi Fani, cu ultimul
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
domiciliu in Bucureşti str. V. Conta Nr. 7-9

30. Aprilie 1953

Oraşul Bucureşti

Interogatoriul a inceput la ora 12 şi 20 min.
" s'a terminat la " 13 şi 40. "

Intrebare: Ai cunoscut dta pe Ing. Calmanovici Emil

Răspuns: Da l'am cunoscut.

Intrebare: Când prin cine şi in ce imprejurări l'ai cunoscut.

Răspuns: Pe Ing. Calmanovici l'am cunoscut in Oct.-Nov. 1944, prin Ing. Harstein la A.G.I.R. însă auzisem de el înainte de 23 August 1944 că avea o intreprindere de construcţii. Acesta lucru il ştiam dela tov. Radu Mănescu şi Isaiu Rădulescu, avocat.

Intrebare: In ce raporturi ai fost dta cu Calmanovici Emil

Răspuns: Am fost in raporturi de cunoştinţă; ne intâlneam la AGIR in Oraş, odată am fost la el acasă, odată l'am intâlnit la Dir. Gla CFR unde eu aveam servici, ne-am mai intâlnit şi la fratele meu acasă de vreo două ori. Ultima dată l'am intâlnit in 1950 pe Calea Victoriei în mod intâmplător.

Semnătura,
Ing. I. Petroianu

Mod. 185

Urmare: Intrebare: Cum a evaluat relaţiile dintre Dta şi Calmanovici

Răspuns: In perioada de organizare a AGIR-ului discutam probleme în legătură cu activitatea de dus pentru AGIR, restul de câte ori ne întâlneam discutam problemele legate de activitatea fiecăruia din noi.

Intrebare: Ce interesa pe Calmanovici în legătura cu activitatea Dtale

Răspuns: Dacă sunt mulţumit de muncă, unde lucrez, dacă am succes în muncă.

Intrebare: Ce i-ai vorbit Dta în legătură cu chestiunile activităţii Dtale

Răspuns: I-am vorbit despre greutăţile (mele) în muncă în cadrul Direcţiei Tracţiune şi în general despre elementele reacţionare dela CFR.

Intrebare: Ce servicii reciproce v-aţi făcut

Răspuns: Nici un serviciu

Intrebare: Aţi fost în raporturi de bani

Răspuns: Nu nici odată.

Intrebare: Ce persoane a cunoscut Calmanovici prin Dta.

Răspuns în 1945 i-am făcut cunoştinţă cu Ing Zamfirescu Ghe. dela CFR, cu ocazia unei şedinţe la AGIR.

Intrebare: Ce mai şti Dta despre Calmanovici

Răspuns: Ştiu că este arestat acest lucru mi-la spus fratele meu Petrovianu Artur, aceasta afirmaţie nu o dădea ca sigură.

Prezentul proces verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi am constatat că conţine în întregime cele declarate pentru care îl susţin şi semnez

O. Maj de sec.
[signature]

Semnătura, Ing. I. Petrovianu

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

La arhivă

155

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

GHIURCUTA VASILE, născut la 7 Februarie 1914 în com. Cehal-Sălaj, fiul lui IOAN şi FLOAREA, de profesie conducător auto, cu domiciliul în Bucureşti str. Marcel Andreescu Nr. 36, Raionul Stalin.

2 Iunie 1953, Bucureşti
Interog. a început la ora 20,30
" s'a terminat " 23,00

Intrebare

Cât timp ai făcut dta serviciul la RADU XENOPOL în calitate de conducător auto?

Răspuns

Am făcut serviciul la RADU XENOPOL în calitate de conducător auto, începând din luna Octombrie 1945 şi până în luna Ianuarie 1946, timp de numai trei luni.

Trebue să arăt că eu am făcut serviciul la RADU XENOPOL încă din anul 1941, în calitate de om de serviciu. In 1945, am urmat Scoala de conducători auto şi am obţinut carnetul. Imediat după absolvirea şcolii am intrat la XENOPOL pe maşină.

Intrebare

Ce conducător auto a fost înaintea Dtale pe maşina lui XENOPOL?

Răspuns

Inaintea mea a făcut serviciul pe maşina lui XENOPOL, CETEANU VASILE cu domiciliu în Bucureşti str. Olga Bancic Nr. 16.

Intrebare

Care au fost motivele pentru care dta nu ai mai stat ca conducător auto la XENOPOL?

Răspuns

Am plecat din serviciu dela XENOPOL pentru motivul că nu-mi convenea cu leafa.

Intrebare

Cine te-a înlocuit pe dta, după ce ai plecat dela XENOPOL.

./. ss/GHIURCUTA VASILE

Răspuns

Când eu am plecat dela XENOPOL am fost înlocuit de un anume IULIAN despre care ştiu că până în anul 1950, a locuit pe str.Hala Lifşit, Nr. nu-l ştiu.

Intrebare

Arată dta unde obişnuia XENOPOL să-l duci mai des cu maşina?

Răspuns

In timpul de trei luni cât am făcut serviciul la XENOPOL l-am dus pe acesta de mai multe ori la biroul lui din str.Gh.Asan, pe str.Antim, unde avea o iubită şi de vreo două-trei ori l-am dus la PATRASCANU acasă în str.V.Lascăr Nr.100

Intrebare

Când îl duceai pe XENOPOL cu maşina la PATRASCANU acasă, mai mergea cineva în maşină în afară de dta şi XENOPOL?

Răspuns

De câte ori l-am dus pe XENOPOL la PATRASCANU acasă, mergeam numai noi doi în maşină adică eu şi XENOPOL.

Intrebare

Arată dta dacă ai fost trimis vreodată de către XENOPOL cu maşina, să duci anumite persoane undeva?

Răspuns

Pela sfârşitul lunei Octombrie, începutul lunei Noembrie 1945, am fost trimis de RADU XENOPOLacasă la PATRASCANU, de unde l-am luat cu maşina şi l-am dus undeva pe o stradă în cartierul Vatra Luminoasă. Nu-mi aduc bine aminte strada şi casa unde l-am dus pe PATRASCANU la acea dată.

PATRASCANU a mers atunci împreună cu soţia.

Intrebare

Arată dta dacă ai mai fost trimis de către XENOPOL şi altă dată să-l mai duci pe PATRASCANU undeva?

Răspuns

Altă dată în afară de locul unde am arătat mai sus, nu l-am mai dus nicăeri pe PATRASCANU, ca fiind trimis de XENOPOL sau de altcineva.

Intrebare

Dta mai sus ai arătat că XENOPOL l-a vizitat de câteva ori pe PATRASCANUacasă. Arată dta dacă şi PATRASCANU îl vizita pe XENOPOL?

Răspuns

Stiu că PATRASCANU a venit în vizită la XENOPOLde două ori.

./. ss/GHIURCUTA VASILE

-Odată la începutul anului 1945,cu care ocazie au mai venit la XENOPOL şi Dr.PETRU GROZA,TEOHARI GEORGESCU, ANA PAUKER şi alte persoane pe care nu le-am cunoscut.Toate aceste persoane au stat la mese în holul locuinţei lui XENOPOL din str.Dimitrie Racoviţă.

Mesele în hol au fost aranjate de mine.

A doua oară,PATRASCANU a venit la XENOPOL în luna Octombrie,sfârşit,sau începutul lunei Noembrie 1945,împreună cu soţia.

Nu am cunoştinţă pentru ce anume a venit PATRASCANU şi celelalte persoane la XENOPOL şi la fel nu am cunoştinţă pentru ce a venit PATRASCANU numai cu soţia la XENOPOL.

Altă dată nu l-am mai văzut pe PATRASCANU în vizită la XENOPOL.

Menţionez că XENOPOL,de multe ori pleca şi singur cu maşina în oraş,fiind condusă de el.

<u>Intrebare</u>

Mai ai ceva de declarat în legătură cu XENOPOL şi PATRASCANU,în afară de cele arătate mai sus?

<u>Răspuns</u>

Nu.

După ce am citit prezentul proces-verbal şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine,îl susţin şi semnez propriu.

Anchetator
Lt.de Securitate
T.Drăghici

ss/GHIURCUTA VASILE

2 Iunie 1953
Dată în fața noastră
Lt.T.Drăghici

138

~~148~~

DECLARATIE
==========

Subsemnatul GHIURCUTA VASILE ,cu domiciliu în București str.Marcel Andreescu Nr.36 declar următoarele:

Imi iau angajamentul că nu voi discuta cu nimeni și nu voi spune la nimeni nimic în legătură cu ceiace am fost întrebat de organele Securității Statului.

In cazul că nu voi respecta prezentul angajament consimt să suport rigorile legilor în vigoare.

Declar susțin și semnez propriu.

ss/GHIURCUTA VASILE

București 2 Iunie 1953.

Proces-Verbal de interogator

Ghiurcuta Vasile născut la 7 februarie 1914 în Com. Cehal-Salaj., fiul lui Ioan și Floarea, de profesie conducator auto, cu domiciliul în București str. Marcel Andreescu N.°36 Raionul Stalin.

2 Iunie 1953.

București

Interogatorul a început la ora 20[30]
—"— s-a terminat la ora... 23[00]

Intrebare: Cât timp ai făcut dta serviciul la Radu Xenopol în calitate de conducator auto?

Raspuns: Am făcut serviciul la Radu Xenopol în calitate de conducator auto, începând din luna Octombrie 1945 și până în luna Ianuarie 1946 — timp de numai trei luni —.
Trebuie să arăt că eu am făcut serviciul la Radu Xenopol încă din anul 1941, în calitate de om de serviciu — În 1945, am urmat școala de conducatori auto și am obținut carnetul —. Imediat după absolvirea școlii am intrat la Xenopol pe mașină —.

Intrebare: Ce conducator auto a fost înaintea dumitale pe mașina lui Xenopol.?

Raspuns: Inaintea mea, a făcut serviciul pe mașina lui Xenopol, Ceteanu Vasile cu domiciliu în București str. Olga Bancic N.° 16.

Ghiurcuta Vasile

Întrebare: Care au fost motivele pentru care d-ta nu ai mai stat ca conducător auto la Xenopol?

Răspuns: Am plecat din serviciu dela Xenopol pentru motivul că nu îmi convenea cu leafa.

Întrebare: Cine te-a înlocuit pe D-ta. după ce ai plecat dela Xenopol.?

Răspuns: Când eu am plecat dela Xenopol, am fost înlocuit de un anume Julian despre care știu că până în anul 1950, a locuit pe str. Haga Lipsit, N. nu-l știu –

Întrebare: Arata D-ta unde obișnuia Xenopol să-l duci mai des cu mașina?

Răspuns: In timpul de trei luni cât am făcut serviciul la Xenopol, l-am dus pe acesta de mai multe ori la biroul lui din str. Gh. Asan, pe str. Antim, unde avea o iubită. și de vreo două-trei ori l-am dus la Potăș-cam acasă în str. V. Lascăr N: 100 -

Întrebare: Când îl duceai pe Xenopol cu mașina la Potășcam acasă, mai mergea cineva în mașina în afară de d-ta și Xenopol.?

Răspuns: De câte ori l-am dus pe Xenopol la Potășcam acasă, mergeam numai noi doi în mașină -, adică eu și Xenopol.

Întrebare: Arata d-ta dacă ai fost trimis vreodată de către Xenopol cu mașina, să duci anumite persoane undeva?

Răspuns: Pela sfârșitul lunei Octombrie, începutul lunei Noembrie 1945, am fost trimis

Ghinruță Vasile

de Radu Xenopol acasă la Pătrăşcanu, de unde l-am luat cu maşina şi l-am dus undeva pe o stradă în cartierul Vatra-Luminoasă. Nu-mi aduc bine aminte strada şi casa unde l-am dus pe Pătrăşcanu la acea dată.
- Pătrăşcanu ~~era~~ mers atunci împreună cu soţia.

Întrebare: Arată-ţi dacă ai mai fost trimis de către Xenopol şi altă ~~dată~~ dată să-l mai duci pe Pătrăşcanu undeva?

Răspuns: Altă dată în afară de locul unde am arătat mai sus, nu l-am mai dus nicăieri pe Pătrăşcanu, ca fiind trimis de Xenopol sau de altcineva.

Întrebare: Ați mai sus ai arătat ca Xenopol l-a vizitat de câteva ori pe Pătrăşcanu acasă. Arată-ţi dacă şi Pătrăşcanu îl vizita pe Xenopol.?

Răspuns: Ştiu că Pătrăşcanu a venit în vizită la Xenopol de două ori:.
- Odată la începutul anului 1945, cu care ocazie au mai venit la Xenopol şi: D. Petru Groza, Teohari Georgescu, Ana Pauker şi alte persoane pe care nu le-am cunoscut. Toate aceste persoane au stat la mese în holul locuinţei lui Xenopol din str. Dumitru Racoviţă. Mesele în hol au fost aranjate de mine.
- A doua oară, Pătrăşcanu a venit la Xenopol în luna Octombrie, sfârşit, sau începutul lunei Noembrie 1945, împreună cu soţia -
Nu am cunoştinţe pentru ce anume a venit Pătrăşcanu şi celelalte persoane la Xenopol şi:

Ghiurca(?) Vasile

la fel nu am cunoştinţă pentru ce a venit Potrascanu numai cu soţia la Xenopol.

Altă dată nu l-am mai văzut pe Potrascanu în vizită la Xenopol.

Menţionez că Xenopol, de multe ori pleca şi singur cu maşina în oraş, fiind condusă de el.

Întrebare: Mai ai ceva de declarat în legătură cu Xenopol şi Potrascanu, în afară de cele arătate mai sus.?

Răspuns: Nu –

După ce am citit prezentul proces-verbal şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine îl susţin şi semnez propriu

Anchetator
Lt. de Sec.
T. Ghiorghiu[?]

Ghiurcuţă Vasile

2. Iunie 1953.
Dată în fața noastră
Lt. [illegible]

~~101~~ 141

Declarație

Subsemnatu Ghiurcuță Vasile Cusomiel

In București Str. Marcel Andreescu N. 36

declar următoarele..

Eu iau angajamentu că nu voi discuta cu nimeni și nu voi spune la nimeni nimic din legătură cu ceia ce am fost întrebat de organele Securității Statului.

In cazul că nu voi respecta prezentul angajament consimt să suport rigorile Legilor în vigoare.

Declar susțin și semnez propriu

Ghiurcuță Vasile

Bucuresti. 2. Iunie 1953

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

La dosar

143

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

~~Arestat~~ ILOVICI ARON, de profesie inginer la Dir. Glă a Canalului, născut la 12 Decembrie 1888 în com. Botoşani, fiul lui MARCU şi SARA, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Vasile Lascăr Nr. 35

28 Aprilie 1953, Bucureşt
Interog. a început la ora 18,1o
" s'a terminat "

Intrebare
Ai cunoscut dta pe inginerul CALMANOVICI EMIL?
Răspuns
Da l-am cunoscut pe ing. CALMANOVICI EMIL.
Intrebare
Când, prin cine şi în ce împrejurări l-ai cunoscut
Răspuns
Pe ing. CALMANOVICI l-am cunoscut în anul 194o, când a venit la mine pentru a ajuta financiar mişcării de partid. Menţionez că şi până la această dată ştiam unul de altul în cadrul profesional, însă personal ne-am cunoscut în 194o aşa cum am arătat mai sus.
Intrebare
In ce raporturi ai fost dta cu CALMANOVICI?
Răspuns
Din 194o şi până în 1944-1945 eram în raporturi colegiale şi mă întâlneam cu el şi cu BERMAN JAQUES, în strada ALEXANDRU LAHOVARI, atunci când el mă chema la biroul soc. "Sigma" odată sau de două ori pe lună. In cadrul acestor întâlniri, ei îmi cereau bani pentru mişcare.

După 23 August 1944 am continuat să mă întâlnesc cu CALMANOVICI tot la "Sigma" un timp oarecare. In anul 1946-1947 am avut cu el legături mai dese întrucât stăteam cu birourile întreprinderilor noastre în acelaş bloc depe str. Câmpineanu Nr. 5-7.

La sfârşitul anului 1947 CALMANOVICI a preluat
./. ss/Ing. A. ILOVICI

birourile mele făcându-şi întreprinderea mai mare şi dela această dată l-am văzut foarte rar şi în mod întâmplător.

Intrebare

Ce servicii ţi-a cerut CALMANOVICI în timpul războiului?

Răspuns

CALMANOVICI mi-a cerut numai bani pentru mişcare, altceva nimic.

Intrebare

Ce discuţii aveai dta cu CALMANOVICI EMIL?

Răspuns

Discutam chestiuni profesionale în legătură cu construcţii de tot felul:baracamente;construcţii de blocuri.

Despre ofiţerii germani tehnicieni dela Misiunea Aeriană Germană.Despre aceştia discutam starea lor de spirit faţă de război şi atitudinea lor politică.

Intrebare

De unde ai văzut dta starea de spirit şi atitudinile politice ale ofiţerilor germani?

Răspuns

Din purtarea lor faţă de cei cu care era în contact şi respectiv faţă de mine,întrucât eu eram obligat să discut câteodată cu ei chestiuni profesionale,deoarece executam lucrări la ei.

Chestiunile de mai sus le-am discutat cu CALMANOVICI până în cursul anului 1941 când am încetat lucrările la nemţi.

După 23 August ţinea şedinţe multiple la "Sigma" cu multă lume,unde veneam şi eu cu ocazia acestor întâlniri CALMANOVICI căuta să mă convingă să intru în partid.

In 1946-1947 am discutat cu el chestiuni profesionale (construcţia blocului din str.Câmpineanu pe care l'am construit împreună în vederea vânzării lui.L-am întrebat dacă este logic să facem ghişefturi după 23 August în legătură cu vânzări de apartamente,rugându-l să întrebe la conducerea Partidului dacă el este pe linie.CALMANOVICI m'a asigurat că a vorbit şi că poate să se ocupe cu astfel de chestiuni.

Intrebare

Când l-ai văzut ultima dată pe CALMANOVICI?

Răspuns

In anul 1949 l-am văzut la Ministerul Construcţiilor în legătură cu o cerere a mea pentru a angaja pe

./. ss/Ing.A.ILOVICI

fiul meu ca inginer la Min.Construcţiilor, însă nu a avut posibilitate să mă servească. De atunci nu l-am mai văzut.

Intrebare

Ce mai ştii dta despre CALMANOVICI?

Răspuns

Am auzit că a fost arestat, pentru ce anume nu ştiu n'am putut afla acest lucru.

Imi aduc aminte că la Sigma mai veneau între alţii şi chimistul medicinal AMBRUS. Un prieten al său dela Industria Lânei al cărui nume nu-mi aduc aminte, era un om înalt şi masiv aproape ca şi CALMANOVICI. Acesta îi dădea bani lui CALMANOVICI din banii săi şi ce mai strângea dela alţii. Mai ştiu că, CALMANOVICI era prieten intim cu BERMAN JAKUES. Ei erau acei care dădeau directive pentru strângerea banilor.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi am constatat că el conţine în întregime cele declarate de mine, pentru care îl susţin şi semnez.

ss/Ing.A.ILOVICI

Lt.Maj.de Securitate
G.Rujan

Proces-Verbal de interogator

Arestat Ilovici Aron de profesie Inginer la Dir. Gle a Canalului, născut la 12 decembrie 1888 în com. Botoșani, fiul lui Marcu și Sara, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Vasile Lascăr Nr 35
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

28 Aprilie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 18 și 10 min.
„ s'a terminat la „ și „

Intrebare: Ai cunoscut Dta pe Inginerul Calmanovici Emil

Răspuns: Da l'am cunoscut pe Ing. Calmanovici Emil.

Intrebare: Când, prin cine și în ce împrejurări l'ai cunoscut

Răspuns: Pe Ing. Calmanovici l'am cunoscut în anul 1940, când a venit la mine pentru a ajutor financior mișcării de partid. Menționez că și până la această dată știam unul de altul în cadrul profesional, însă personal ne'am cunoscut în 1940 așa cum am arătat mai sus.

Intrebare: In ce raporturi ai fost Dta cu Calmanovici:

Răspuns: Din 1940 și până în 1944-1945 eram în raporturi colegiale și mă întâlneam cu el și cu Berman Jakues, în stradela Alexandru Lahovari, atunci când el mă chema la biroul

Semnătura Ilovici

Mod. 185

Urmare: societăți „Sigma" odată, sau de două ori pe lună. In cadrul acestor intâlniri, ei îmi cereau bani pentru mișcare.

După 23 August 1944 am continuat să mă intâlnesc cu Calmanovici tot la „Sigma" un timp oarecare. In anul 1946-1947 am avut cu el legături mai dese întrucât stăteam cu birourile intreprinderii noastre în acelaș bloc depe str. Câmpineanu Nr. 7. La sfârșitul anului 1947 Calmanovici a preluat birourile mele făcându-și intreprinderea mai mare și dela această dată l-am văzut foarte rar și în mod întâmplător.

Intrebare: Ce servicii ți-a cerut Calmanovici în timpul războiului?

Răspuns: Calmanovici mi-a cerut numai bani pentru mișcare, altceva nimic.

Intrebare: Ce discuții aveai dta cu Calmanovici Emil:

Răspuns: Discutam chestiuni profesionale în legătură cu construcții de tot felul: Baracamente; Construcții de blocuri.

Despre ofițeri germani tehnicieni dela Misiunea Aeriană Germană: despre aceștia discutam starea lor de spirit față de războiu și atitudinea lor politică

Intrebare: De unde ai văzut dta starea de spirit și atitudinile politice ale ofițerilor germani.

Răspuns: Din purtarea lor față de cei cu care veneau în contact și respectiv față de mine, întrucât eu eram obligat să discut câte odată cu ei chestiuni profesionale, deoarece executam lucrări la ei.

Semnătura, Ing. A. Iliovici

Urmare: Chestiunele de mai sus le-am discutat cu Calmanovici până în cursul anului 1941 când am încetat lucrările la Nemți.
După 23 August ținea ședințe multiple la „Sigma" cu multă lume, unde veneam și eu cu ocazia acestor întâlniri Calmanovici căuta să mă convingă să intru în partid.
In 1946-1947. am discutat cu el chestiuni profesionale (Construcția Blocului din Strada Câmpineanu pe care l'am construit împreună în vederea vânzării lui. L'iam întrebat dacă este logic să facem ghișeuri după 23 August în legătură cu vânzări de apartamente, rugându-l să întrebe la conducerea Partidului dacă el este pe linie. Calmanovici m'a asigurat că a vorbit și că poate să se ocupe cu astfel de chestiuni.
Intrebare:
Când l'ai văzut ultima dată pe Calmanovici.
Răspuns: In anul 1949 l'am văzut la Ministerul Construcțiilor în legătură cu o cererea a mea pentru a angaja pe fiul meu ca Inginer la Min. Construcțiilor, însă nu a avut posibilitate să mă servească. De atunci nu l'am mai văzut.
Intrebare: Ce mai știi altă despre Calmanovici.
Răspuns: Am auzit că a fost arestat, pentru ce anume nu știu n'am putut afla acest lucru.
Imi aduc aminte că la Sigma mai veneau între alții și Chimistul medicinal Ambruș, un frate al său dela Industria Lânei al cărui nume nu-mi aduc aminte, era un om înalt și masiv

Semnătura: Ing. A. [illegible]

Mod. 185

Urmare: aproape ca și Calmanovici. Acesta îi dădea bani lui Calmanovici din banii săi și ce mai strângea dela alții. Mai știu că Calmanovici era prieten intim cu Berman Jakues. Ei erau acei care dădeau directive pentru strângerea banilor.

Prezentul proces verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și am constatat că el conține în întregime cele declarate de mine pentru care îl susțin și semnez.

Ing. A. [illegible]

Lt. Maj. de sec.
[illegible]

Semnătura,

~~158~~

148

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

149

140

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

BERMAN SILVIA, născută la 14 Februarie 1912 în București, fica lui AVRAM și ZILI, fără profesie, domiciliată în București str. Schitu Măgureanu 39.

9 Aprilie 1953, București
Interog. a început la ora 8,3o
" s'a terminat " 12,25

Intrebare

Ce prieteni și cunoscuți ai avut dta și soțul dtale?

Răspuns

Am avut următorii prieteni și cunoscuți Arh. STERN HERMAN cumnat care lucrează la MSS, ing. CALMANOVICI, actualmente arestat, Dr. BALIMBERG locuește în str. Batiștei, ing. CHIVOVICI, lucrează la Canalul Dunăre-Marea Neagră, Dr. EDELSTEIN lucrează la E.P.D. (Editură, Poligrafie, Difuzare), Dr. BAYER, ing. IACOBOVICI, lucrează la Mine și Petrol (nu sunt sigură). BENSIMON, fost neguator, Arhitect MONDA, Dr. MARCOVICI, arhitect NENCIIESCU, ing. PRAGER, CAROL NEUMAN actualmente arestat fost director la Editura Technică, MACAVEI MIHAI Președintele Institutului pentru relațiile cu străinătatea, STROE MIHNEA, lucrează la Banca de Credit pentru Investiții, IMRE DEUTCH lucrează la Editura în limbi străine.

Ing. MUNTEANU lucrează la CFR, ing. ISTACESCU lucrează la Mine și Petrol, TANENBAUM contabil nu știu unde, EGON WEIGL, nu știu unde lucrează, DRAGOS POP actualmente arestat.

Ing. ALEX. SOLOMON lucrează la MAI, ALEX. MIHAIL ministru adjunct nu știu la ce minister.

Arh. MAICU, LUNGU dela Comerțul Exterior, MAGURA dela Comerțul Exterior, SCARLAT FOADA, LENI CALER artistă. Deasemeni soțul meu a cunoscut pe ing. ALEX. STEFANESCU care avea o fabrică de ață, LUCRETIU PATRASCANU fost ministru de justiție și MAX AUSNIT industriaș.

Intrebare

De unde cunoști dta acești prieteni și cunoscuți ai soțului dtale?

./. ss/SILVIA BERMAN

Răspuns

La ALEX.STEFANESCU am fost invitată la o masă imediat după 23 August 1944.Stiu că la cunoscut pe PATRASCANU deoarece prin Ianuarie 1944 eu am cumpărat o lampă dela un avocat care locuia în acelaş bloc cu PATRASCANU.Eu spunându-i soţului meu de unde am cumpărat,el mi-a spus că în acelaş bloc locuieşte şi PATRASCANU pe care l-a vizitat,el făcând remarca că PATRASCANU are o bibliotecă foarte frumoasă.

Eu nu ştiu când la vizitat soţul meu pe PATRASCANU şi nici motivul pentru care l-a vizitat.Pe MAX AUSNIT ştiu că la cunoscut deoarece eu strângând fonduri pentru F.D.P. i-am spus,că vreau să cer şi dela AUSNIT şi dacă nu ştie pe cineva care să mă recomande.Mi-a spus că nu este nevoie mi-a dat numărul de telefon a lui AUSNIT şi mi-a spus să spun că este dna BERMAN şi mă va primi.

AUSNIT după ce am dat telefon m'a primit imediat.
Ceilalţi erau prieteni cari veneau la noi în casă.

Intrebare

Cine a participat la masa dela ALEX.STEFANESCU?

Răspuns

Prin Septembrie 1944 am fost invitată cu soţul meu la ALEX.STEFANESCU pe care eu nu-l cunoscusem până atunci şi nici nu ştiam nimic despre el.

Acolo au mai fost RICA GEORGESCU,inginer petrolist, PORTER,ziarist englez,CALMANOVICI EMIL,DRAGOS POP care era bun prieten cu STEFANESCU.De altcineva nu-mi amintesc.

Am discutat banalităţi,eşecul nemţilor,bombardamente. După masă am plecat acasă.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/SILVIA BERMAN

Anchetator
Lt. de Securitate
Theodor Micle

Subsemnata SILVIA BERMAN, îmi iau angajamentul de a nu discuta absolut cu nimeni despre motivul pentru care am fost chemată de către organele de stat și nici asupra celor discutate.

Mi s'a adus la cunoștință că în caz contrar mă fac vinovată de divulgarea unor secrete de stat, fapt ce este pedepsit cu pedepse foarte aspre de legile RPR-ulu

ss/SILVIA BERMAN

9.IV.1953

Proces Verbal de Interogatoriu

Herman Silvia născută la 14 Februarie 1912 în Bucureşti fiica lui Avram şi Lili, fără profesie. domiciliată în Bucureşti Str. Schitu Măgureanu 39.

9 Aprilie 1953.

Bucureşti

Interogatoriul a început la ora 8 şi 30 min
Interogatoriul s-a sfârşit la ora 12 şi 25 min

__Întrebare__ Ce prieteni şi cunoscuţi ai avut d-ta şi soţul d-tale.

__Răspuns__ Am avut următorii prieteni şi cunoscuţi. Arh. Stern. Herman-cumnat care lucrează la M.S.S.. Ing. Calmanovici, actualmente arestat. Dr Balinsky locuieşte în str. Batiştei., Ing. Chivovici, lucrează la Canalul Dunăre-Marea Neagră., Dr Edelstein lucrează la E.P.D. (Editură, Poligrafie, Difuzare)/ Dr Bayer, Ing. Iacobovici, lucrează la Mine şi Petrol. (nu sunt sigură). Benzimon, fost negustor.. Arhitect Monda, Dr Marcovici, Arhitect Nenciulescu, Ing. Prager., Carol Neuman actualmente arestat fost director la Editura Tehnică, Macavei Mihai Preşedintele Institutului pentru relaţiile cu străinătatea, Stroe Mihnea, lucrează la Banca de Credit pentru Investiţii, Imre Deutsch

Silvia Herman

- 2 -

lucrează la Editura în limbi străine. - Ing. Munteanu, lucrează la C.F.R. Ing. Stăicescu lucrează la Mine și Petrol. Tanenbaum. contabil. nu știu unde, Egon Weigl nu știu unde lucrează Drăgoș Pop. actualmente arestat.
Ing. Alex. Solomon lucrează la M.A.I. Alex Mihail ministru adjunct, nu știu la ce minister.
Arh. Meicu., lucrează dela Ministerul Exterior. Măgură dela Ministerul Exterior. Scarlat, ~~[illegible]~~ Fronda. Henri Catler. artist.. De asemenea, soțul meu a cunoscut pe ing. Alex Ștefănescu, care avea o fabrică de stofă, inventar Pătrășcanu fost ministru de justiție și Max Auschnitt industriași. - ~~Drăgoș Pop inginer~~

Întrebare De unde cunoști d-ta acești prieteni și cunoscuți ai soțului d-tale?-

Răspuns La Alex. Ștefănescu am fost invitată la o masă imediat după 23 August 1944. Știu că l-a cunoscut pe Pătrășcanu deoarece prin Ianuarie 1944 eu am cumpărat o lampă dela un avocat care lucra în acelaș bloc cu Pătrășcanu. Spunându-i soțului meu de unde am cumpărat el mi-a spus că în acelaș bloc locuiește și Pătrășcanu, pe care l-a vizitat, el făcând remarca că Pătrășcanu are o bibliotecă foarte frumoasă.
Eu nu știu când l-a vizitat soțul meu pe Pătrășcanu și nici motivul pentru care l-a vizitat. Pe Max Auschnitt știu că l-a cunoscut

Silvia Herman

deoarece eu strângeam fonduri pentru F.D.P. 15
i-am spus, că vreau să cer și dela Ausnit și
dacă nu știe pe cineva care să mă recomande. 151
Mi-a spus că nu este nevoie mi-a dat numărul
de telefon a lui Ausnit și mi-a spus să spun că
este D-na Berman și mă va primi.—
Ausnit după ce am dat telefon m'a primit
imediat.—
Ceilalte erau prieteni cari veneau la mine în
casă.—

Întrebare Cine a participat la masa dela Alex
Ștefănescu

Răspuns Prin Septembrie 1944 am fost invitată
cu soțul meu la Alex Ștefănescu pe care eu
nu-l cunoșteam până atunci și nici nu știam
nimic despre el.
Acolo au mai fost Rică Georgescu, inginer
petrolist, Porter, ziarist englez,—
Calmanovici Emil, Dragoș Pop, care era
bun prieten cu Ștefănescu. Pe alții nu mi
amintesc.
Am discutat banalități. [illegible]
bombardamentele. După masă am plecat acasă.—

Prezentul proces verbal l-am citit cuvânt
cu cuvânt și corespunde în total cu cele declarate
de mine.— Sylvia Berman

Anchetator
Lt. de securitate
Theo [illegible]

Subsemnata Silvia Berman îmi iau
angajamentul de a nu discuta absolut
cu nimeni despre motivul pentru care am fost
chemată de către organele de Stat și nici
asupra celor discutate.
Mi s-a adus la cunoștință că în caz
contrar mă fac vinovată de divulgarea
unor secrete de Stat faptă ce este
pedepsit cu pedepse foarte aspre de
legile R.P.R.-ului.

Silvia Berman

9 IV 953

12429

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

VRIONII FLORIN, născut la 25 Martie 1907 în București, fiul lui STEFAN și MARIA, de profesiune ceasornicar, (fost dir.gral al Fabricei Oltenia din Craiova) cu domiciliu în Bucuresti str.Aurel Vlaicu Nr.41.

19 Februarie 1953, Buc.
Interog.a început la ora
" s'a terminat "

Intrebare:

Care a fost ocupatia Dtale înainte de 23 August 1944?

Răspuns

Până in 1938, am practicat avoґatura în cadrul baroului Ilfov.

In 1938 am fost angajat la ALEX.STEFANESCU ca funcționar la "Creditul Tehnic" unde am stat aproape un an, după care am fost numit Dir.General al fabricii "Oltenia" din Craiova. Această fabrică era aproape proprietatea integrală a lui STEFANESCU ALEXANDRU.

Intrebare:

Cum ai ajuns Dta să fi Dir.Gral al fabricei "Oltenia" din Craiova, proprietatea numitului ALEX.STEFANESCU?

Răspuns

Pe ALEX.STEFANESCU l-am cunoscut mai dinainte prin socrul meu HENRIC TREMBISCHI care era avocatul firmei "Romanofir".

După ce STEFANESCU a văzut capacitatea mea dela "Creditul Tehnic" m'a numit Dir.Gral la fabrica "Oltenia" din Craiova, în anul 1939.

Intrebare:

Pana când ai stat Dta în functiunea de Dir.Gral a fabricii Oltenia?

./. ss/FLORIN VRIONII

Răspuns

In funcţia de Dir.Gral a fabricei "Oltenia" din Craiova am stat până in anul 1947 cand am trecut în funcţia de consilier tehnic,unde am stat până în toamna anului 1948,câteva luni după naţionalizare,după care am plecat definitiv din fabrică.

Intrebare:

Care au fost relaţiile dintre Dta şi ALEX.STEFANESCU în tot timpul cât Dta ai funcţionat ca Dir.Gral al fabricei "Oltenia" din Craiova ?

Răspuns

Tinând seamă de faptul că eu eram salariatul lui şi că el era mai în vârstă ca mine,relaţiile dintre noi erau foarte bune.

Până în anul 1945,am locuit împreună cu familia la Craiova şi veneam în Bucureşti cam de două ori pe lună,în medie,pentru a prezenta rapoartele de activitate în legătură cu întreprinderea.Aceste rapoarte le prezentam lui ALEX.STEFANESCU.

După 1945 m'am mutat cu familia în Bucureşti şi mergeam la Craiova cel puţin de două-trei zile pe săptămână.In acest timp fiind mai mult în Bucureşti îl vedeam pe STEFANESCU aproape în fiecare zi la birol său dela Românofir.

Intrebare:

Ce persoane ai cunoscut Dta în biroul lui ALEX.STEFANESCU dela Românofir?

Răspuns

In biroul lui STEFANESCU întâlneam în primul rând pe funcţionarii Românofirului,furnizori ai acestei firme,foarte rar câte un prieten de ai lui STEFANESCU de exemplu:DRAGOS POP,fratii CRACIUNESCU ,un col.MIHAESCU sau MIHAILESCU,CHICA DUMITRU,ing.IONESCU ALEX. şi alte persoane.

Deasemeni la STEFANESCU în birou mai veneau şi alte persoane străine,însă mie nu mi se permitea să intru în birou fără a fi anunţat.

Intrebare:

Ce persoane străine cu care STEFANESCU avea legături cunoşti Dta?

Răspuns

Cunosc ca persoane străine cu care STEFANESCU

./. ss/FLORIN VRIONI

avea legături pe cei doi directori englezi din Românofir şi anume:WONG şi YUNG.In afară de aceştia nu mai cunosc alte persoane străine cu care STEFANESCU să fi avut legături.

159

Intrebare:

Ce însărcinări ai primit Dta din partea lui ALEX. STEFANESCU şi când?

Răspuns

Nu am primit niciodată vreo însărcinare de vreun fel din partea lui ALEX.STEFANESCU.

Intrebare:

Ce ştii Dta în legătură cu activitatea de spionaj dusă de STEFANESCU aici în ţară?

Răspuns

Nu ştiu dacă STEFANESCU ducea o activitate de spionaj aici în ţară,însă ştiu că prin situaţiunea sa ca reprezentant al capitalului englez aici în ţară,avea legături cu englezii.

Intrebare:

De câte ori l-ai întâlnit pe CHICA DTRU la Românofir în cursul anilor 1947-1948 şi ce discuţii ai avut cu acesta?

Răspuns

In cursul anilor 1947-48 cred că l-am văzut pe CHICA DTRU la Românofir,odată sau de două ori. Nu am avut niciun fel de discuţii cred pentrucă nu am avut niciun fel de relaţii cu acesta.

Intrebare:

Dece anterior mi-ai declarat verbal că nu l-ai văzut pe CHICA DTRU din anul 1938?

Răspuns

Pentrucă pe CHICA DTRU îl cunosc numai de bună ziua,toate relaţiile noastre s'au mărginit doar la atât.

Intrebare:

Dta nu eşti sincer şi organele de stat îţi cer să arăţi adevărul în ceiace priveşte legăturile dintre Dta,STEFANESCU şi CHICA DTRU?

Răspuns

Nu am nimic de adăugat.

Intrebare

Ce ţi-a vorbit STEFANESCU ALEX. cu privire la ing.DRAGOS POP?

Răspuns

./. ss/FLORIN VRIONII

STEFANESCU ALEX. ţinea foarte mult la ing.DRAGOS POP şi îl aprecia ca pe un bun prieten şi bun inginer.STEFANESCU nu mi-a vorbit niciodată ceva deosebit,despre ing. DRAGOS POP.

Intrebare:

In ce au constat relaţiile dintre Dta şi familia lui STEFANESCU,după arestarea acestuia?

Răspuns

După arestarea lui STEFANESCU,am făcut vizite familiei sale cam de două-trei ori pe an,însoţit de soţia mea,iar în cursul anului 1952 am împrumutat-o cu 1oo lei pe care mi-a restituit-o.

Intrebare:

Ce alte cunoştinţe mai ai Dta despre ALEX.STEFANESCU şi pe care nu le-ai arătat până în prezent?

Răspuns

In afară de cele arătate mai sus,nu am alte cunoştiinţe despre STEFANESCU.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde cu cele declarate de mine,îl susţin şi-l semnez propriu.

ss/FLORIN VRIONII

Lt.de Securitate
T.Drăghici

D E C L A R A T I E
====================

Subsemnatul VRIONI FLORIN, născut în București 25 Martie 1907 fiul lui STEFAN și MARIA, de profesiune ceasornicar (fost avocat și director general al fabricii Oltenia din Craiova) cu domiciliul în București str. Aurel Vlaicu 41, declar următoarele:

Imi iau angajamentul față de organele Securității Statului că nu voi spune la nimeni și nu voi discuta cu nimeni absolut nimic despre tot ceiace am fost cercetat în ziua de 19 Februarie 1953.

Deasemeni nu voi spune la nimeni nimic unde am fost cercetat și de cine anume.

In cazul că nu voi respecta prezentul angajament consimt să suport orice sancțiune, conform legilor în vigoare.

Declar, susțin și semnez propriu.

ss/FLORIN VRIONII

19 Februarie 1953.

Urmare :   ~~17~~ 162

Proces-Verbal de interogatoriu

Vrioriu Florin, născut la 25 Martie 1907, în Bucureşti, fiul lui Ştefan şi Maria, de profesiune Ceasornicar, (fost Dir. Gral al Fabricii "Oltenia" din Craiova). Cu domiciliu în Bucureşti Str. Aurel Vlaicu Nr. 41.

19 Februarie 1953
Bucureşti.
Interogatoriul a început la ora şi minute
—"— s-a terminat la ora .... şi minute

Întrebare: Care a fost ocupaţia Dtale ~~după~~ înainte de 23 Aug. 1944 ?

Răspuns: Până în 1938, am practicat avocatura în cadrul baroului Ilfov.
În 1938 am fost angajat la Alex. Ştefănescu ca funcţionar la "Creditul Tehnic", unde am stat aproape un an, după care am fost numit Dir. General a fabricii "Oltenia" din Craiova.
Această fabrică era aproape proprietatea integrală a lui Ştefănescu Alexandru.

Întrebare: Cum ai ajuns Dta să fii Dir. Gral. al fabricii "Oltenia" din Craiova, proprietatea numitului Alex. Ştefănescu ?

Răspuns: Pe Alex. Ştefănescu l-am cunoscut mai dinainte prin socrul meu Henric Trembiski care era advocatul firmei "Românofir".
După ce Ştefănescu a văzut capacitatea mea dela

Semnătura,

Mod. Nr. 185

Urmare: "Creditul Tehnic" ma numit Dir. Gral. la fabrica "Oltenia" din Craiova, în anul 1939.

Intrebare: Până când ai stat Dta în funcțiunea de Dir. Gral a fabricii Oltenia?

Răspuns: În funcția de Dir. Gral. a fabricii Oltenia din Craiova am stat până în anul 1947, când am trecut în funcția de consilier tehnic, unde am stat până în toamna anului 1948, câteva luni după naționalizare, după care am plecat definitiv din fabrică.

Intrebare: Care au fost relațiile dintre Dta și Alex. Ștefănescu în tot timpul cât Dta ai funcționat ca Dir. Gral al fabricii "Oltenia" din Craiova?

Răspuns: Ținând seamă de faptul că eu eram salariatul lui și că el era mai în vârstă ca mine, relațiile dintre noi erau foarte bune.

Până în anul 1945, am locuit împreună cu familia la Craiova, și veneam în București cam de două ori pe lună, în medie, pentru a prezenta rapoartele de activitate în legătură cu întreprinderea. Aceste rapoarte le prezentam lui Alex. Ștefănescu.

După 1945, mutam mutat cu familia în București și mergeam la Craiova cel puțin de două-trei zile pe săptămână. În acest timp fiind mai mult în București îl vedeam pe Ștefănescu aproape în fiecare zi la biroul său dela Romanofir.

Intrebare: Ce persoane ai cunoscut Dta în biroul lui Alex. Ștefănescu dela Romanofir?

Răspuns: În biroul lui Ștefănescu întâlneam în primul rând pe funcționarii Romanofirului, furnizori ai acestei firme, foarte rar câte un

Semnătura,
Grintiriy

Urmare: prieteni de ai lui Ștefănescu, de exemplu: Drogos Pop., frații Crăciunescu, un Col. Mihăescu sau Mihăilescu, Chica Dumitru, ing. Ionescu Alex. și alte persoane.

Deasemeni, la Ștefănescu în birou mai veneau și alte persoane străine, însă mie nu mi se permitea să intru în birou fără a fi anunțat.

Intrebare: Ce persoane străine cu care Ștefănescu avea legături cunoști d-ta?

Răspuns: Cunosc ca persoane străine cu care Ștefănescu avea legături, pe cei doi directori englezi din Romanofir și anume: Mong și Yung.- In afară de aceștia nu mai cunosc alte persoane străine cu care Ștefănescu să fi avut legături:

Intrebare: Ce însărcinări ai primit d-ta din partea lui Alex. Ștefănescu și când.?

Răspuns: Nu am primit niciodată vreo însărcinare de vreun fel din partea lui Alex. Ștefănescu.

Intrebare: Ce știi d-ta în legătură cu activitatea de spionaj dusă de Ștefănescu aici în țară?

Răspuns: Nu știu dacă Ștefănescu ducea o activitate de spionaj aici în țară, însă știu că prin situațiunea sa ca reprezentant al capitalului englez aici în țară, avea legături cu englezii.

Intrebare: de câte ori l-ai întâlnit pe Chica Dumitru la Romanofir în cursul anilor 1947-1948 și ce discuții ai avut cu acesta.?

Răspuns: In cursul anilor 1947-48 cred că l-am văzut pe Chica Dumitru la Romanofir odată sau de două ori.- Nu am avut nici un fel de discuții cu el pentrucă nu am avut niciun fel de

Semnătura,

Mod. Nr. 185

[signature]

Urmare: relații cu acesta.

Intrebare: Dece anterior mi-ai declarat verbal că nu l-ai văzut pe Ghica Dtru din anul 1938.?

Răspuns: Pentrucă pe Ghica Dtru îl cunosc numai de bună ziua, toate relațiile noastre s-au mărginit doar la atât.

Intrebare: Dtâ nu ești sincer și organele de stat îți cer să arăți adevărul în ceeace privește legăturile dintre Dtâ, Stefănescu și Ghica Dtru.?

Răspuns: Nu am nimic de adăugat.

Intrebare: Ce ți-a vorbit Stefănescu Alex. cu privire la ing. Dragoș Pop.?

Răspuns: Stefănescu Alex. ținea foarte mult la ing. Dragoș Pop și îl aprecia ca pe un bun prieten și bun inginer. Stefănescu nu mi-a vorbit niciodată ceva deosebit despre ing. Dragoș Pop.

Intrebare: In ce au constat relațiile dintre Dtâ și familia lui Stefănescu, după arestarea acestuia.?

Răspuns: După arestarea lui Stefănescu am făcut vizite familiei sale cam de două-trei ori pe an, însoțit de soția mea, iar în cursul anului 1952 am împrumutat-o cu 100 lei pe care mi-a restituit-o.

Intrebare: Ce alte cunoștințe mai ai Dta despre Alex. Stefănescu și pe care nu le-ai arătat până în prezent.?

Răspuns: In afară de cele arătate mai sus, nu am alte cunoștințe despre Stefănescu.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine îl susțin și-l semnez propriu.

Semnătura,

Lt de Sec
[signature]

[signature]

Urmare:

~~172~~ 164

Declarație.

Subsemnatul Vrioni Florin, născut în București 25 martie 1907 fiul lui Ștefan și Maria, de profesiune ceasornicar (fost avocat și Director general al fabricii Oltenia din Craiova) cu domiciliul în București str. Anul Vlaicu 41, declar următoarele:

Îmi iau angajamentul față de organele Securității Statului că nu voi spune la nimeni și nu voi discuta cu nimeni absolut nimic despre tot ceiace am fost cercetat în ziua de 19 Februarie 1958.

De asemeni nu voi spune la nimeni nimic unde am fost cercetat și de cine anume.

În cazul că nu voi respecta prezentul angajament consimt să suport orice sancțiune, conform legilor în vigoare.

Declar, susțin și semnez propriu

19 Februarie 1958.

Florin Vrioni

Semnătura,

Mod. Nr. 185

ANDRUHOV GH.

Arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

1846/176

166

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU.

ANDRUHOV GHEORGHE, născut la 15 Ianuarie 1904 Peevodu Polonia, fiul lui VASILE şi ANA, căsătorit, de profesiune muncitor necalificat, cetăţean polonez, domiciliat în satul Bulci.

7 Iulie 1953.

Intrebare
L-ai cunoscut pe A.IAVORSCHI.
Răspuns
Da, l-am cunoscut din anul 1944.
Intrebare
In ce relaţii ai fost cu A.IAVORSCHI?
Răspuns
Cu A.IAVORSCHI am fost numai cunoscuţi - fără nici o legătură, eu am muncit la baronul STARCEA şi el ca administrator a supraveghiat munca mea, el îmi făcea plata, etc.
Intrebare
Cine era prietenii lui A.IAVORSCHI?
Răspuns
Nu ştiu cine a fost prietenii lui IAVORSCHI.
Intrebare
Ce ştii dta despre A.IAVORSCHI.
Răspuns
Nu ştiu nimic deosebit, decât că mă ajuta, când coseam fânul la baron eu am ridicat mai mult, în loc de 1/3 parte am luat 2/3 parte el a făcut că nu ştie nimic.
Intrebare
Ce ai auzit despre el.
Răspuns
Am auzit că a plecat la o şcoală la Timişoara.
Intrebare
De când a plecat la şcoală ce ştii despre el.
Răspuns
Nu ştiu nimic absolut.
Intrebare
După ce a plecat la şcoală când s'a reîntors el în comună.

./. ss/ANDRUHOV

~~185~~ 167 167

Răspuns

Nu ştiu nimic absolut.

Intrebare

După ce a plecat la şcoală când s'a reîntors el în comună.

Răspuns

Nu ştiu că ar fi venit acasă.

Intrebare

Noi ştim că el a fost acasă, dece nu arăţi adevărul?

Răspuns

Nu ştiu de aşa ceva.

Intrebare

Ce crezi, unde poate să fie sau la cine.

Răspuns

Nu ştiu.

Intrebare

Ce crezi dta, unde s'ar găsi el.

Răspuns

Dacă nu este la şcoală, poate că se găseşte în Bucovina, fiindcă este originar din Bucovina.

Intrebare

Unde în Bucovina.

Răspuns

Nu ştiu, probabil la neamurile lui la Cernăuţi.

Intrebare

In afară de cele arătate mai sus, ce mai ştii despre IAVORSCHI?

Răspuns

Nu ştiu nimic altceva.

ss/ANDRUHOV

Proces-Verbal de Interogatoriu

Andruhov Gheorghe, născut la 15 ianuarie 1904 Psevodu Polonia, fiul lui Vasile și Ana, căsătorit, de profesiune muncitor necalificat, cetățean polonez domiciliat în satul Bilei 7 Iulie 1953.

Intrebare Î-ai cunoscut pe A. Javorschi

Răspuns: Da, l-am cunoscut din anul 1944.

Intrebare In ce relatii ai fost cu A Javorschi?

Răspuns: ~~Cu~~ A Javorschi am fost numai cunoscuți - fară nici o legătură, eu am muncit la Baronul Stârcea și el ca administrator a supraveghiat muncuna mea, el îmi facea plata etc.

Intrebare Cine era prietenii lui A Javorschi

Răspuns Nu știu cine a fost prietenii lui Javorschi.

Intrebare: Ce știi Dta despre A Javorschi

Răspuns: Nu știu nimic deosebit, decât că mă ajuta, când coseam fânul la baron eu am ridicat mai mult, în loc de 1/3 parte am luat 2/3 parte el a făcut că nu știe nimic.-

Intrebare: Ce ai auzit despre el

Răspuns Am auzit că plecat la o scoală la Timisoara.

Andruhov

/.

179 169

Intrebare: Așeând a plecat la școală ce știi despre el

Răspuns: Nu știu nimic absolut

Intrebare: După ce a plecat la școală când să reîntors el în comună?

Răspuns: Nu știu că ar fi fost venit acasă

Intrebare: Voi știți cum el a fost acasă de ce nu arați adevărul?

Răspuns: Nu știu de așa ceva.

Intrebare: Ce crezi, unde poate să fie sau la cine

Răspuns: Nu știu

Intrebare: Ce crezi d-ta unde s-ar găsi el

Răspuns: Dacă nu este la școală, poate că se găsește în Bucovina fiind că este originar din Bucovina

Intrebare: Unde în Bucovina

Răspuns: Nu știu, probabil la neamurile lui la Cernăuți

Intrebare: In afară de cele arătate mai sus ce mai știi despre Javorschi

Răspuns: Nu știu nimic altceva.

[signature]

GONBAIU ANINA.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

Arhivă

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Numita RADULESCU POGONEANU ANINA, născută la 4 Iulie 1903 în Bucureşti, fica lui IOAN RADULESCU şi ELENA, de profesie profesioară restructurată, în prezent dă lecţii particular, domiciliată în Buc.str.Arhitect Luiss Blank Nr.19, apartamentul 2.

24 Februarie 1953, Buc.
Interog.a început la ora 12
" s'a terminat "

Intrebare:

De când cunoşti dta familia CONSTANTE şi ce relaţii ai avut cu ea?

Răspuns:

Cunosc familia CONSTANTE de prin anul 1936, când am cunoscut pe mama şi pe ZIZI CONSTANTE la şcoala de asistenţă. La ei în casă nu am mai fost de prin 1939, iar pe ZIZI CONSTANTE nu am mai văzut-o din 1947, când s'a desfiinţat şcoala de asistenţă. Până în 1947 o vedeam pe ZIZI CONSTANTE săptămânal la cursul de pedagogie al şcolii de asistenţă, unde şi ea şi eu am fost profesoară. Pe LENA CONSTANTE am cunoscut-o tot în perioada 1936-1939 cât timp le-am vizitat de câteva ori casa. Din 1939 nu am mai văzut-o pe LENA CONSTANTE, însă am aflat dela sora ei ZIZI că a fost trimeasă la New-York cu echipa prof.GUSTI la expoziţie.

Intrebare:

Ce cunoşti dta despre LENA CONSTANTE?

Răspuns:

Stiu despre LENA CONSTANTE că era pictoriţă şi că era o fire independentă.

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi ce cunoşti despre relaţiile ce au existat între LENA CONSTANTE şi POGONEANU, fratele Dtale.

./. ss/ANINA RADULESCU

Răspuns:

Stiu că se cunosc din vremea studenţiei luând parte amândoi la campaniile monografice organizate de profesorul GUSTI la sate. Ulterior acestei perioade, nu ştiu să fi avut relaţii de prietenie sau de orice altă natură.

Intrebare:

Ancheta îţi cere din nou să fi sinceră şi să arăţi când şi cu ce ocazie ţi-a solicitat LENA CONSTANTE să-l anunţi pe fratele Dtale că ea - LENA - vrea să-l vadă?

Deasemeni ancheta îţi atrage atenţia că dacă cele ce vei declara nu sunt adevărate, această inducere în eroare a organelor de Securitate se va întoarce împotriva Dtale

Răspuns:

Niciodată LENA CONSTANTE nu a făcut apel la mine pentru a intra în legătură cu fratele meu. Inţeleg cele ce ancheta m'a făcut atentă şi cele ce am declarat sunt tot ceace cunosc eu.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau şi semnez propriu nesilită de nimeni.

ss/ANINA RADULESCU

A N G A J A M E N T

Subsemnata ANINA RADULESCU POGONEANU ,domiciliată în Buc.str.Louis Blank Nr.19,de profesie profesoară,îmi iau prin prezenta angajamentul că nu voi discuta cu nimeni cele ce am auzit şi cele ce am fost întrebată atunci când am fost invitată în clădirea M.S.S.

In caz că voi spune cuiva şi deci nu voi respecta angajamentul de mi l-am luat sunt conştientă că voi suferii rigoriile legilor în vigoare.

Dau prezentul angajamentul,azi 24 Februarie 1953 în Bucureşti,nesilită de nimeni.

ss/ANINA RADULESCU

Urmare:

Proces Verbal de
interogatoriu

- numita Rădulescu Pogoneanu (Anina) născută 4 Iulie 1903 în București, fica lui Ioan Rădulescu și elena de profesie profesoara retrudată în prezent da lecțiuni particulare, domiciliată în Buc. Str. Arhitect Louiss Blanc N° 19 apartamentul 2.

24 Februarie 1953.
București.
Interogatoriul a început la ora 12.
" s'a terminat la ora

Intrebare:
De când cunoști d-ta familia Constante și ce relațiuni aveți cu ea?

Răspuns:
Cunosc familia constante de prin anul 1936; când am cunoscut pe mama și pe fiji constante la școala de asistență. La ei în casă nu am mai fost deprin 1939. iar pe fiji constante nu am mai văzut'o din 947 când s'a desființat școala de asistență. Până în 1947 o vedeam pe fiji Constante săptămânal la cursul de pedagogie al școlii de asistență, unde și ea și eu am fost profesoară. Pe Lena constante am cunoscut'o tot în perioada 1936-1939 cât timp le am vizitat de câteva ori casa. Din 1939 nu am mai văzut'o pe Lena constante, însă am aflat dela sora ei Fiji, că a fost trimeasă la New-York cu echipa prof. Guști la expoziție.
Intrebare

Semnătura,
Anina Rădulescu

Mod. 185

Urmare: Ce cunoşti d-ta despre Lena Constante?

Răspuns: Ştiu despre Lena Constante că era pictoriţă şi că era o fire independentă.

Întrebare

Ancheta îţi cere să arăţi ce cunoşti despre relaţiile ce au existat între Lena Constante şi Pogonianu, fratele d-ta.

Răspuns

Ştiu că se cunoşteau din vremea studenţiei, fiind amândoi la campaniile monografice organizate de profesorul Gusti la sate. Ulterior acestei perioade, nu ştiu să fi avut relaţii de prietenie sau de orice altă natură.

Întrebare

Ancheta îţi cere din nou să fii sinceră şi să arăţi când şi cu ce ocazie ţi-a solicitat Lena Constante să-l anunţi pe fratele d-ta că ea - Lena - vrea să-l vadă?

Deasemeni ancheta îţi atrage atenţia că dacă cele ce vei declara nu sunt adevărate, această inducere în eroare a organelor de securitate se va întoarce împotriva d-ta.

Răspuns

Niciodată Lena Constante nu a făcut apel la mine pentru a intra în legătură cu fratele meu. Înţeleg cele ce ancheta m-a făcut atentă şi cele ce am declarat sunt tot ceea ce cunosc eu.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi semnez propriu, nesilită de nimeni.

Semnătura,
Anina Rădulescu

Angajament

Subsemnata Alina Rădulescu Pogonon domiciliată în Buc. Str. Louis Blank No 19. de profesie profesoară, mă iau prin prezenta angajamentul că nu voi divulga cu nimeni cele ce am auzit și cele ce am fost întrebată atunci când am fost invitată în clădirea M.S.S.

În caz că voi spune ceva și deci nu voi respecta angajamentul de mai l-am luat sunt conștientă că voi suferi rigorile legilor în vigoare.

Dau prezentul angajament, azi 24 Februarie 1953 în București, nesilită de nimeni.

Alina Rădulescu

UDRESCU PETRE

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

187

177

Arhivat

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul UDRESCU PETRU zis LAE, născut la 2o Martie 19o2 în com. Bunea Română, fiul lui VASILE și ELISABETA, cu ultimul domiciliu în com. Tela-Lipova Nr. 265

29 Iunie 1953, București

Interog. a început la ora 9

" s'a terminat " 19

Intrebare

In declarația consemnată în procesul verbal din 26 Iunie ai arătat că ai funcționat ca pădurar la Bulci încă din anul 1935 și până în 1948. Arată dta cine ți-au fost șefii erarhici după 23 August.

Răspuns.

Sef erarhic a fost BIRTASIU MIRCEA administrator a domeniului și STARCEA care era proprietar.

Intrebare

Cum s'a manifestat BIRTASIU MIRCEA față de regimul de după 23 August 1944.

Răspuns

A ținut cu burghezi, era el singur un chiabur cu 4o lanțuri de pământ și era omul de încredere a baronului STARCEA. In vara anului 1946, cu ocazia alegerilor BIRTASIU, îndemna personalul și pe oricine să voteze cu PNT-Maniu.

Intrebare

Cu dta a discutat asemenea chestiuni BIRTASIU?

Răspuns

Da mi-a spus că votez cu ochiu și să spun și la alții să voteze, întotdeauna îmi spunea că comuniștii trebue distruși. Imi aduc aminte că după alegeri înjura (guvernul) comuniști și cu orice ocazie se manifesta bârfind că comuniștii nu vor putea face față la conducere fiind oameni slabi. In discuțiile cu el, eu am fost atras de partea lui și am votat cu ochiul în alegerile din 1946.

Intrebare

Ce ți-a promis BIRTASIU, pentrucă ai votat cu ochiul.

Răspuns

Nu mi-a promis nimic am votat pentrucă am fost supus

./. ss/UDRESCU PETRE

lui, fiindu-mi şef şi a trebuit să execut aşa cum a zis el.

Intrebare

Arată dta unde te întâlneai cu BIRTASIU MIRCEA?

Răspuns

Mă întâlneam cu BIRTASIU la Ocolul Silvic din Bata, în pădure când venea în inspecţie şi acasă la el sau prin comună.

Intrebare

De câte ori te-ai întâlnit cu BIRTASIU în cursul lunei Nov.1946 după alegeri.

Răspuns

In cursul lunei Nov.1946 după alegeri m'am întâlnit cu el de două ori la ocol în legătură cu alimentarea muncitorilor forestieri şi salariile lor (avans).

Intrebare

Arată dta cu cine ai mers la el în Nov.1947 şi pe cine ai găsit la ocolul silvic.

Răspuns

L-am găsit pe MAGDA GHEORGHE, pădurar din Sulniţa, stând de vorbă cu BIRTASIU, deasemenea a doua oară l-am întâlnit pe pădurarul JURMA CUZMAN-GOBOLOS.

Intrebare

Ce aţi discutat?

Răspuns

Eu i-am cerut prima dată bon pentru 15o kg. porumb pentru muncitori şi a doua oară i-am cerut să se pregătească cu bani pentru plata muncitorilor, alte chestiuni nu am discutat.

Intrebare

Ce servicii ţi-a cerut BIRTASIU în cursul lunei Nov. 1946.

Răspuns

Nu am discutat cu el decât chestiuni de serviciu şi nu-mi aduc aminte să-mi fi cerut vreun serviciu.

Intrebare

In luna Decembrie 1946 cu ce te-ai ocupat dta?

Răspuns

In cursul lunei Decembrie 1946 am fost şef peste muncitorii forestieri din pădurile domeniului acei cu care tăiau lemne în pădure.

Intrebare

Ce misiuni ai primit în cursul lunei Decembrie 1946 şi dela cine.

./. ss/UDRESCU PETRE

Răspuns

Am primit misiuni dela BIRTASIU M. dela alte persoane nu am primit.

Intrebare

Ce misiuni ai primit.

Răspuns

Să fac paza vânatului de sărbători împreună cu toţi pădurari, ca să nu intre braconieri să împuşte vânatul.

Intrebare

Ce discuţii ai avut dta cu privire la braconierii din ţinut.

Răspuns

BIRTASIU MIRCEA mi-a cerut să mă interesez şi să-i spun despre toţi acei ce au arme militare şi de vânătoare acest lucru mi la cerut prima dată la începutul anului 1947.

Intrebare

Ce informaţii ai dat cu privire la arme militare.

Răspuns

L-am informat pe BIRTASIU MIRCEA despre toţi aceia car ştiam că au arme şi anume: i-am spus pe următori:GASPAR TERENTE, BECICHEREANU TOMA,SANACI TOMA,NEAGA GH.,PAUN TERENTE.

Intrebare

Pentru ce ţi-a cerut BIRTASIU săel informezi despre persoanele care au arme militare.

Răspuns

BIRTASIU nu mi-a spus pentru ce îl interesează astfel de informaţii,eu am crezut că el va anunţa miliţia ca să ridice armele dela oameni.

Intrebare

Cunoşti dta dacă BIRTASIU,pădurari,sau alţi oameni ai domeniului,aveau arme asupra lor.

Răspuns

Am văzut la pădurarul BARBONI LADISLAU un pistol automat,la BIRTASIU MIRCEA una armă militară cu 5 gloanţe,la un mecanic prieten cu IAVORSCHI refugiat din Bucovina sau Basarabia cu numele de VASILE care a plecat dela Bulci în 1947 la Timişoara la fabrica de salam "Herţ",am văzut un pistol automat cu patul de fier,TIMIE SOCA din com.Bata în 1947 a vândut tatălui meu o armă militară,cu 3o lei,iar tata la câteva zile ia dat-o înapoi, în urma discuţiei cu mine.La IAVORSCHI am văzut un pistol automat tot cu pat de fier.In primăvara anului 195o,IAVORSCHI mi-a dat să-i ascund,2 pistoale automate şi un revolver,lucru pe

./. ss/UDRESCU PETRE

care l-am şi făcut eu le-am îngropat în pământ.

Intrebare

Cu ce te-ai ocupat în cursul lunei Ianuarie 1947.

Răspuns

M'am ocupat tot cu tăiatul pădurei controlând 600 de muncitori tăetori de lemne, cu ajutorul lui JURMA CUZMAN şi SINACI TERENTE.

Intrebare

Arată care erau atribuţiile dtale faţă de BIRTASIU şi STARCEA.

Răspuns

Controlam cum se taie lemnele, înregistram normele, mă ocupam de aprovizionare cu alimente, şi raportam în scris şi verbal lui BIRTASIU despre tot ce se făcea.

Intrebare

Câte rapoarte verbale şi scrise i-ai făcut lui BIRTASIU în cursul lunei Ianuarie 1947 şi unde l-ai întâlnit?

Răspuns

Eu personal am fost de două trei ori acasă la BIRTAS însă am trimes de câteva ori la BIRTASIU şi pe SINACI TERENTE şi pe JURMA CUZMA zis boboloş.

Intrebare

Ce servicii ţi-a cerut BIRTASIU MIRCEA şi IAVORSCHI ADOLF în cursul lunei Ianuarie 1947.

Răspuns

Nu mi-a cerut nici un serviciu.

Intrebare

Mai sus arăţi că ai văzut arme automate la BARBONI LADISLAU şi la alţii. Cunoşti dta de unde proveneau aceste arme.

Intrebare

Nu ştiu de unde le-au avut şi nici nu- i-am întrebat de unde le au.

Intrebare

Ai vorbit deasemenea că ai ascuns două arme automate şi un revolver, aminteşteţi când ai primit aceste arme şi când le-ai ascuns deoarece noi cunoştem altfel această chestiune.

Răspuns

Imi aduc aminte că IAVORSCHI mi-a dat armele în Nov. Decembrie 1947 şi le-am ascuns chiar a doua zi.

1944

Intrebare

Ce ai făcut cu armele până ce le-ai ascuns.

./. ss/UDRESCU PETRE

Răspuns

Le-am dus acasă la mine şi le-am lăsat în grădină lângă o căpiţă de paie până dimineaţa.

Intrebare

Soţia dtale a văzut aceste arme?

Răspuns

Da le-a văzut dimineaţa când am plecat cu ele să le ascund.

Intrebare

Ce i-ai spus despre aceste arme?

Răspuns

I-am spus că sunt a lui IAVORSCHI ADOLF şi mi le-a dat să le îngrop în pământ.

Intrebare

Cu ce persoane ai mai discutat despre aceste arme.

Răspuns

Nu am mai discutat cu nici o persoană.

Intrebare

IAVORSCHI avea cunoştinţă că dta în toamna anului 195o făceai parte din banda din Birchiş.

Răspuns

Nu a ştiut.

Intrebare

Aceste este adevărul.

Răspuns

Da acesta este adevărul.

Intrebare

Dar cine ştia că dta erai în 195o în banda din Birchiş.

Răspuns

A ştiut MADINCEA AMBROSIE şi TAMPEANU VICTOR şi nevasta mea alte persoane nu au ştiut.

Intrebare

BIRTAS MIRCEA şi LIVIA CIUCA aveau cunoştinţă că dta ai făcut parte din banda din Birchiş.

Răspuns

Ei nu au avut cunoştinţă absolut deloc, or fi aflat atunci când am fost arestat, dela soţia mea.

Intrebare

Erai conştient în momentul când ai primit armele, că comiţi o infracţiune ce se pedepseşte aspru de legile ţării.

Răspuns

Nu am ştiut că comit o infracţiune.

./. ss/UDRESCU PETRE

492

Intrebare

In anul 1947 când tatăl dtale a cumpărat o armă militară şi când dta i-ai spus să o dea înapoi dela cel ce o cumpărase, căci altfel va suferi rigorile legii, cunoşteai aceste legi, că altfel nu-i vorbeai tatălui dtale despre acest pericol.

182

Răspuns

Da cunoşteam şi i-am spus tatălui meu să o dea înapoi să nu intre în judecată.

Intrebare

Atunci ce te face pe dta să nu fi sincer şi să arăţi lucrurile aşa cum sunt ele.

Răspuns

Da eram conştient însă am fost dus în eroare de IAVORSCHI în ascunderea acestor arme.

Intrebare

Arată anchetei ce alte arme ai ascuns singur sau cu alţii până în toamna anului 1949.

Răspuns

Nu am ascuns nici o armă.

Intrebare

Pe cine cunoşti dta care să fi ascuns asemenea arme.

Răspuns

Nu cunosc pe nimeni.

Intrebare

Ai auzit sau discutat cu cineva despre ascunderea unor arme în pădure.

Răspuns

Nu am auzit şi nici nu am discutat cu cineva despre ascunderea vreunei arme în pădure sau în alt loc.

Intrebare

La întrebările cu privire la arme mai ai ceva de adăugat.

Răspuns

Nu am nimic de adăugat.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi am constatat că el conţine în întregime cele declarate pentru care îl susţin şi semnez.

Anchetator ss/UDRESCU PETRE
Rujan Gh.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat - Udrescu Petru fiu Lae, născut la 10 Martie 1902 în Com. Bunea Română, fiul lui Vasile și Elisabeta, cu ultimul domiciliu în Com. Teleac-Lipova, Nr 265

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

29 Iunie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9. și min.

" s'a terminat " " 19. " "

Intrebare: In declarația consemnată în procesul verbal din 26 Iunie ai aratat că ai funcționat la pădurar la Bulci încă din anul 1935 și până în 1948. Aratați cine ți-au fost șefii ierarhici după 23 August.

Răspuns: Șef ierarhic a fost Birtoriu Mircea administrator a domeniului și Stârcea care era propietar.

Intrebare: Cum sa manifestat Birtoriu Mircea fată de regimul de după 23 August 1944.

Răspuns: A ținut cu burghezi, era el singur un chiabur cu 40 Iantari de pământ și era omul de încredere a baronului Stârcea. In vara anului 1946, cu ocazia alegerilor Birtoriu, îndemna personalul și pe or cine să voteze cu P.N.T. Maniu

Intrebare: Cu dta a discutat asemenea chestiuni Birtoriu

Răspuns: Da mie spus să votez cu ochiu și să spun și la alți să voteze, întodeauna îmi spunea

Iscălitura,

Udrescu Petru

Urmare: cu comuniștii trebuie distruși. Îmi aduc
aminte că după alegeri înjura (guvernul) comuniștii
și cu orice ocazie se manifesta bârfind că comuniștii
nu vor putea face față la conducere fiind oameni
slabi. În discuțiile cu el, eu am fost atras de partea
lui și am votat cu ochiul în alegerile din 1946.

Întrebare: Ce ți-a promis Birtoșiu, pentru că ai votat
cu ochiu.

Răspuns: Nu mi-a promis nimic am votat pentru că
am fost supus lui, fiindu-mi șef și a trebuit să
execut așa cum a zis el.

Întrebare: Arată d-ta unde te întâlneai cu Birtoșiu
Mircea

Răspuns: Mă întâlneam cu Birtoșiu la Ocolul silvic
din Brata, în pădure când venea în inspecție și acasă
la el sau prin comună.

Întrebare: De câte ori te-ai întâlnit cu Birtoșiu
în cursul lunii Nov. 1946 după alegeri.

Răspuns: În cursul lunii Nov. 1946 după alegeri
m-am întâlnit cu el de două ori la ocol în legătură
cu alimentarea muncitorilor forestieri și salariile
lor (avans)

Întrebare: Arată d-ta cu cine ai mers la el în Nov 1946
și pe cine ai găsit la ocolul silvic.

Răspuns: L-am găsit pe Magda Gheorghe, pădurar din Sulnița
stând de vorbă cu Birtoșiu, deasemenea a doua oară l-am
~~Răspuns~~ întâlnit pe pădurarul Jurman Cufman-Bobolas.

Întrebare: Ce ați discutat

Răspuns: Eu i-am cerut prima dată bon pentru 150 kg
porumb pentru muncitori și a doua oară i-am cerut să
se pregătească cu bani pentru plata muncitorilor
alte chestiuni nu am discutat.

c. 5268

Iscălitura.

Moraru Petru

Intrebare Urmare: Ce servici ţia cerut Birtoşiu în cursul lunei Nov. 1946.

Răspuns: Nu am discutat cu el decât chestiuni de serviciu şi nu-mi aduc aminte, să-mi fi cerut vreun serviciu

Intrebare: In luna decembrie 1946 cu ce te-ai ocupat Dta

Răspuns: In cursul lunei decembrie 1946 am fost şef peste muncitorii forestieri din pădurile domeniului acei care tăiau lemne în pădure.

Intrebare: Ce misiuni ai primit în cursul lunei decembrie 1946 şi dela cine

Răspuns: Am primit misiuni dela Birtoşiu M. dela alte persoane nu am primit.

Intrebare: Ce misiuni ai primit.

Răspuns: Să fac paza vânatului de sărbători împreună cu toţi pădurarii, ca să nu intre braconierii să împuşte vânatu.

Intrebare: Ce discuţii ai avut Dta cu privire la braconierii din ţinut.

Răspuns: Birtoşiu Mircea mea cerut să mă interesez şi să-i spun despre toţi acei ce au arme militare. şi de vânătoare acest lucru mi-la cerut prima dată la începutul anului 1947.

Intrebare: Ce informaţii ai dat cu privire la arme militare

Răspuns: L-am informat pe Birtoşiu Mircea despre toţi aceia care ştiam că au arme. şi anume i-am spus pe următorii: Gaspar Terente, Beciohereanu Toma, Sinaci Toma, Neaga Ghe, Păuna Terente,

Intrebare: Pentru ce ţia cerut Birtoşiu să-l informezi despre persoanele care au arme militare

Răspuns: Birtoşiu nu mea spus pentru ce îl interesează astfel de informaţii, eu am crezut că el va anunţa

Semnătura:
Moldovan Petru

Urmare: militia ca si ridice armele dela oameni.

Intrebare: Cunosti Dta daca Birtoriu, pădurarii, sau alti oameni ai domeniului aveau arme asupra lor

Răspuns: Am văzut la pădurarul Barbari Ladislau un pistol automat, la Birtoriu Slăvceu una armă militară cu 5 gloanțe, la un mecanic prieten cu Iovorschi refugiat din Bucovina sau Basarabia cu numele de Vasile care a plecat dela Brulei in 1947. la Timișoara la Fabrica de salam „Hert" am văzut un pistol automat cu patul de fer, Timie Soca din com. Bata in 1947 a vândut tatălui meu o armă militara, cu 30 lei, iar tata la câteva zile i-a dat-o înapoi, in urma disputei cu mine. La Iovorschi am văzut un pistol automat tot cu pat de fer. In primăvara anului 1950, Iovorschi mea dat săi ascund, 2) două pistoale automate și un revolver. lucru pe care l-am și făcut, ea le-am ingropat in pământ.

Intrebare: Cu ce te-ai ocupat in cursul lunei Ianuarie 1947.

Răspuns: M-am ocupat tot cu Tăiatul pădurei controlând 600 de muncitori tăietori de lemne, cu ajutorul lui Iurma Cozman si Sinaci Terente.

Intrebare: Arată care erau atribuțiile Dtale față de Birtoriu și Slăvceu.

Răspuns: Controlam cum se taie lemnele, inregistram normele, mă ocupam de aprovizionare cu alimente, și raportam in scris și verbal lui Birtoriu despre tot ce se făcea.

Intrebare: Câte rapoarte verbale și scrise i-ai făcut lui Birtoriu in cursul lunei Ianuarie 1947 și unde l-ai intâlnit.

Răspuns: Eu personal am fost de două trei ori acasă

Semnătura: Udrescu Petru

~~195~~ 185

Urmare: la Birtos, însă am trimes decîtva ori la Birtosin și pe Sinaci Terente și pe Jurma Cuzma Zis Bobolos
Intrebare: Ce servici ți-a cerut Birtosin Mircea și Javorschi Adolf în cursul lunei Ianuarie 1947
Răspuns: Nu mea cerut nici un serviciu.
Intrebare: Mai sus ariăti că ai văzut arme automate la Borboni Ladislau și la alți. Cunoști Dta de unde proveneau aceste arme
Răspuns: Nu știu de unde le-au avut și nici nu-i am întrebat, de unde le au.
Intrebare: Ai vorbit deasemenea că ai ascuns două arme automate și un revolver, amintestedi cînd ai primit aceste arme și cînd le-ai ascuns deoarece noi cunoaștem altfel această chestiune.
Răspuns: Imi aduc aminte că Javorschi mea dat armele în Nov-Decembrie 1949. și le-am ascuns chiar a doua zi.
Intrebare: Ce ai făcut cu armele pînă se le-ai ascuns
Răspuns: Le-am dus acasă la mine și le-am lăsat în grădină lîngă o căpiță de paie. pînă dimineața.
Intrebare: soția dtale a văzut aceste arme
Da le-a văzut dimineața cînd am plecat cu ele să-le ascund
Intrebare: Ce i-ai spus despre aceste arme
Răspuns: I-am spus că sunt a lui Javorschi Adolf și mi le-a dat să-le îngrop în pămînt.
Intrebare: Cu ce persoane ai mai discutat despre acestea arme.
Răspuns: Nu am mai discutat cu nici o persoană
Intrebare: Javorschi avea cunoștință că Dta în toamna anului 1950 făceai parte din banda

Semnătura,
Udrescu Petru

6

Urmare: din Birchis.

Răspuns: Nu o stiut.

Intrebare: Aceasta este adevărul.

Răspuns: Da aceasta este adevărul.

Intrebare: Dar cine stia că dta erai in 1949 in banda din Birchis

Răspuns: A stiut Madincea Ambrosie si Tâmpeanu Victor si nevasta mea alte persoane nu au stitut

Intrebare: Birtas Mircea si Livia Canci aveau cunostintă că dta ai făcut parte din banda din Birchis

Răspuns: Ei nu au avut cunostintă absolut de loc or fi aflat atunci când am fost arestat dela sotia mea.

Intrebare: Erai constient in momentul când ai primit armele, că comiti o infractiune ce se pedepsete aspru de legile Tării.

Răspuns: Nu am (stitut) stiut că comit o infractiune.

Intrebare: In anul 1947 când tatăl dtale a cumpărat o armă militară si când dta i-ai spus să o dea inapoi dela cel ce o cumpărase, căci altfel va suferi rigorile legii, cunosteai aceste legi, că altfel nu-i vorbeai Tatălui dtale despre acest pericol

Răspuns: Da cunosteam si i-am spus tatălui meu să o dea inapoi să nu intre in judecată.

Intrebare: Atunci ce te face pe dta să nu fi sincer si să arăti lucrurile așa cum sunt ele.

Răspuns: Da eram constient insă am fost dus in eroare de Iavorschi in ascunderea acestor arme.

Intrebare: Arată anchetei ce alte arme ai ascuns singur sau cu alti până in toamna anului 1949

Răspuns: Nu am ascuns nici o armă.

Intrebare: Pe cine cunosti dta care să fi ascuns

Semnătura,
Moravescu Petru

Urmare: asemenea arme.

Răspuns: Nu cunosc pe nimeni

Intrebare: Ai auzit sau discutat cu cineva despre ascunderea unor arme în pădure.

Răspuns: Nu am auzit și nici nu am discutat cu cineva despre ascunderea vreunei arme, în pădure sau în alt loc.

Intrebare: La intrebările cu privire la arme mai ai ceva de adaugat.

Răspuns: Nu am nimic de adaugat.

Prezentul proces verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și am constatat că el conține în intregime cele declarate pentru care îl susțin și semnez.

Anchetator
[signature]

Udrescu Petru

Semnătura.

SICLOVAN GH.

Arhivă

Prezenta declarație este identică cu originalul.-

~~198~~ 188

D E C L A R A T I E

Subsemnatul SICLOVAN GHEORGHE, funcționar la Comitetul de Stat al Planificării, domiciliat în București str. 13 Decembrie Nr.4, declar următoarele:

Am intrat la Institutul Românesc pentru Studiul Conjuncturii Economice (I.R.C.E.) în Ianuarie 1945, unde am lucrat ca referent până în Februarie 1947. Aici l-am cunoscut pe HERBERT ZILBER, care era director al Institutului.

Ceeace îl caracteriza pe HERBERT ZILBER în cei peste doi ani cât l-am cunoscut, a fost, cred, în primul rând ambiția personală. Iși supraestima cunoștințele și posibilitățile și în tot momentul era dispus să privească "de sus" la munca făcută de alții. Avea o părere exagerat de bună despre propria sa persoană, lucru pe care dealtfel îl arăta pe față. La început și eu, credeam că într'adevăr ZILBER este o capacitate, dar după vreo câteva luni am observat suficient de multe semne de superficialitate, atât în părerile, cât și în munca sa. Avea într'adevăr unele cunoștințe economice, îndeosebi în practica cercetărilor, conjuncturale și statistica economică. Acestea însă erau bazate prea puțin pe doctrina economică marxist leninistă, fapt, care a făcut ca și rezultatele unor lucrări să fie eronate. (Menționez în această direcție, printre altele, calculele de venit național, care erau greșite, fiind făcute după metodele statistice burgheze.

Un fapt care deasemenea a contribuit la lămurirea mea în privința ambiției și orgoliului care îl stăpâneau, a fost goana după titluri. Aceasta l-a și determinat să facă tot posibilul să ajungă profesor universitar; apoi nu pierdea nicio ocazie să arate, că situația pe care o avea la Ministerul de Externe, de consilier era echivalentă cu aceea de ministru plenipotențiar.

In privința modului în care colabora, cu oamenii din cadrul Institutului: îi ajuta atâta timp, cât nu prezentau pentru el pericolul unei "concurențe"; imediat însă ce se năștea acest pericol, începea să le minimalizeze munca și

./. ss/SICLOVAN

contribuţia în lucrări, să îi prezinte ca ar privi nu cum trebue lucrurile. Aceasta am constatat-o în cazul, câtorva colaboratori sau referenţi mai vechi ai Institutului (BUJUR SCHIOPU, ROMAN MOLDOVAN, CIRUS SPIRIDE, etc.)

La Institut a existat o celulă de partid, la ale cărei şedinţe (vreo-o câteva) am participat şi eu, până la încadrarea mea la organizaţia de partid a C.C. al P.C.R. Sedinţele erau formale, adevăratul spirit de partid lipsea. Acest lucru l-am putut aprecia îndeosebi, după ce am început să duc viaţă de partid la organizaţia dela Comitetul Central.

In privinţa relaţiilor pe care le avea HERBERT ZILBER, pe care le cunosc din timpul, cât am lucrat la Institut:

In primul rând trebue să menţionez că după câte ştiu, Institutul era finanţat permanent sau cu intermitenţă, de Ministerul de Finanţe (pe atunci sub conducere tătărăsciană), de Banca Naţională, de Asociaţia petroliştilor (AIPR) de Soc. Reşiţa, Soc. Textila Buhuşi, precum şi de alte întreprinderi mari.

In conducerea Institutului erau reprezentanţii marii burghezii (CEZAR POPESCU, condamnat acum câtva timp în procesul sabotorilor din industria petroliferă, PLUTARK COTARU tot dela AIPR şi alţii) ai aparatului de stat burghez (SABIN MANUILA, Dr. MITU GEORGESCU - dela Institutul de Statistică, PANDELE, EUGEN BALAN şi EUGEN DEMETRESCU - foşti secretari generali ai Ministerului de Finanţe, D. IORDAN, ION CRISTU dela Ministerul de Externe, care era şi preşedinte al Institutului şi alţii) şi PATRASCANU.

Cred, că s'ar putea consulta cu folos, în această privinţă arhiva Institutului, care a fost depusă în 1947 la Institutul de Statistică.

Dintre membrii Institutului HERBERT ZILBER întreţinea relaţiile cele mai strânse, cu PATRASCANU, care îmi amintesc, că a venit de mai multe ori pela Institut şi cu care ZILBER avea relaţii personale de prietenie. Asemenea relaţii de prietenie ştiu că mai aveau ZILBER şi PATRASCANU cu HARI BRAUNER, cu TOROSIAN (după cum mi s'a spus) fost consul general la Paris, LENA CONSTANT, BETEA.

HERBERT ZILBER era vizitat, în afară de cei menţionaţi mai sus şi de alte persoane, străine de Institut. Unora dintre ele le ştiu numele: un ofiţer dela Misiunea Americană, MADISON pe care l-am văzut la Institut - în civil - împreună cu încă o persoană, care, cum mi-au spus

./.   ss/SICLOVAN

colegii era tot ofiţeri (american sau englez) însă, cărora nu i-am aflat numele. Nu ştiu care a fost obiectul vizitelor lor, însă bănuiam că vreau să se informeze asupra economiei noastre.

Stiu deasemenea că ZILBER a fost vizitat de VISOIANU, fără să fi aflat vreodată ce s'ar fi discutat între ei.

Mai era un inginer, GATLAN (aşa îmi amintesc că se chema), care îl vizita destul de des; nu ştiam ce face şi cu ce se ocupă acest GATLAN.

Am mai văzut şi alte persoane pela Institut, însă ori nu le-am aflat numele, ori nu le-am dat atunci importanţă. Astfel, după reîntoarcerea sa din Uniune, venea des pela Institut şi GOGU RAIULESCU.

Acestea sunt faptele pe care mi le amintesc despre Institut şi despre HERBERT ZILBER. Socotesc că despre ZILBER ar putea să dea relaţii mai amănunţite unii dintre foştii angajaţi ai Institutului, care îl cunoşteau de mai de mult pe ZILBER şi care erau mai apropiaţi de el, cum sunt ANAMARIA MARCUSOHN (MARCUS), ANDREI SEBASTIAN (BENO HECHTER) frate al scriitorului MIHAIL SEBASTIAN.

In privinţa orarului de lucru al lui ZILBER menţionez că el lucra dimineaţa la Institut, însă de regulă venea şi după amiaza şi lucra şi serile, de foarte multe ori singur sau fiind acolo (în secretariat) şi ANAMARIA MARCUSOHN (MARCUS). In aceste după amieze, deasemenea se întâmpla să primească vizite. Astfel îmi amintesc că odată într'o vară (1945 mi se pare), în timp ce eu eram la Institut, într'o după amiază, a venit la ZILBER, PATRASCANU. O ştiu de acolo, deoarece ANAMARIA MARCUSOHN care era la Secretariat, a venit la mine şi mi-a spus să merg să cumpăr două îngheţate (cassate) pentru ZILBER şi PATRASCANU, lucru pe care l-am şi făcut.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, o susţin şi o semnez.

ss/SICLOVAN

Bucureşti 25.III.1953

DECLARATIE

Subsemnatul, SICLOVAN GHEORGHE, funcţionar la Comitetul de Stat al Planificării, domiciliat în Bucureşti str.13 Decembrie Nr.4, declar următoarele:

Imi iau angajamentul faţă de organele Securităţii Statului, că nu voiu discuta cu nimeni şi nu voiu spune nimănui nimic despre tot ceeace am fost întrebat.

In caz de nerespectarea angajamentului înţeleg să suport toate rigorile legilor în vigoare.

ss/SICLOVAN

25.III.1953

Declarație.

Subsemnatul: Sichovan Gheorghe, funcționar la Comitetul de Stat al Planificării, domiciliat în București, Str 13 Decembrie Nr. 4, declar următoarele:

Am intrat la Institutul Românesc pentru Studiul Conjuncturii Economice (I.R.C.E.) în Ianuarie 1945, unde am lucrat ca referent până în Februarie 1947. Aici l-am cunoscut pe Herbert Zilber, care era director al Institutului.

Ceeace îl caracteriza pe Herbert Zilber - în cei peste doi ani cât l-am cunoscut - a fost, cred, în primul rând ambiția personală. Își supraestima cunoștințele și posibilitățile și în tot momentul era dispus să privească „de sus" la munca făcută de alții. Avea o părere exagerat de bună despre propria sa persoană, lucru pe care dealtfel îl arăta pe față. La început și eu credeam că într'adevăr Zilber este o capacitate, dar după vre-o câteva luni am observat suficient de multe semne de superficialitate, atât în părerile, cât și în munca sa. Avea într'adevăr unele cunoștințe economice, îndeosebi în practica cercetărilor conjuncturale și statistica economică. Acestea însă erau bazate prea puțin pe doctrina economică marxist-leninistă, fapt care a făcut ca și rezultatele unor lucrări să fie eronate. (Menționez în această direcție, printre altele, calculele de venit național, care erau greșite, fiind făcute după metodele statistice burgheze.

Un fapt care deasemenea a contribuit la lămurirea mea în privința ambiției și orgoliului care îl stăpâneau, a fost goana după titluri.. Aceasta l-a și determinat să facă tot posibilul să ajungă profesor universitar; apoi nu pierdea nici-o ocazie să arate, că situația pe care o avea la Ministerul de Externe - de consilier - era echivalentă cu aceea de ministru plenipotențiar.

In privința modului în care colabora cu oamenii din cadrul Institutului: îi ajuta atâta timp, cât nu prezentau pentru el pericolul unei „concurențe"; imediat însă ce se năștea acest pericol, începea să le minimalizeze munca și contribuția în lucrări, să îi prezinte, că nu pricep cum trebue lucrurile. Aceasta am constatat-o în cazul câtorva colaboratori sau referenți mai vechi ai Institutului (Bucur Șchiopu, Roman Moldovan, Cirus Spiride etc.).

La Institut a existat o celulă de partid, la ale cărei ședințe (nu-o câteva) am participat și eu, până la încadrarea mea la organizația de partid a C.C. al P.C.R. Ședințele erau formale, adevăratul spirit de partid lipsea. Acest lucru l-am putut aprecia îndeosebi, după ce am început să duc viață de partid la organizația dela Comitetul Central.

In privința relațiilor pe care le avea Herbert Zilber, pe care le cunosc din timpul cât am lucrat la Institut:

In primul rând trebue să menționez, că, după câte știu, Institutul era finanțat permanent

sau cu intermitență, de Ministerul de Finanțe, (pe atunci sub conducere Pătrășcaniană), de Banca Națională, de Asociația petroliștilor (A.I.P.R.) de Soc. Reșița, Soc. Textila-Buhuși, precum și de alte întreprinderi mari.

În conducerea Institutului erau reprezentanții marii burghezii (Cezar Popescu, condamnat acum câtva timp în procesul sabotorilor din industria petroliferă, Plutarh Cotaru - tot dela AIPR și alții), și aparatului de stat burghez (Sabin Manuilă, Dr. Mitu Georgescu - dela Institutul de Statistică, Pandele, Eugen Bălan și Eugen Demetrescu - foști secretari generali ai Ministerului de Finanțe, D. Iordan, Ion Cristu - dela Ministerul de Externe, care era și președinte al Institutului și alții) și Pătrășcanu.

Cred, că s'ar putea consulta, cu folos, în această privință, arhiva Institutului, care a fost depusă în 1947 la Institutul de Statistică.

Dintre membrii Institutului Herbert Zilber întreținea relațiile cele mai strânse, cu Pătrășcanu, care îmi amintesc, că a venit de mai multe ori pela Institut și, cu care Zilber avea relații personale de prietenie. Asemenea relații de prietenie știu, că mai ~~[illegible]~~ aveau Zilber și Pătrășcanu cu Hari Brauner, cu Torosian (după cum mi-s'a spus) fost consul general la Paris, Lena Constant, Betea.

Herbert Zilber era vizitat, înafară de cei menționați mai sus, și de alte persoane, străine de Institut. Unora dintre ele le știu numele: un ofițer dela Misiunea americană, Madison pe care l-am văzut la Institut - în civil - împreună cu încă o persoană, care, cum mi-au spus colegii era tot ofițer (american sau englez), însă căruia nu i-am aflat numele. Nu știu, care a fost

obiectul vizitelor lor, însă bănuiam să vreau să se informeze asupra economiei noastre.

Știu deasemenea, că Zilber a fost vizitat de Vișoianu, fără să fi aflat vreodată ce s'au fi discutat între ei.

Mai era un inginer, Gătlan (așa îmi amintesc, că se chema), care îl vizita destul de des; nu știam ce face și cu ce se ocupă acest Gătlan.

Am mai văzut și alte persoane pela Institut, însă nici nu le-am aflat numele, nici nu le-am dat atunci importanță. Astfel, după reîntoarcerea sa din Uniune venea des pela Institut și Gogu Rădulescu.

Acestea sunt faptele pe, care mi-le amintesc despre Institut și despre Herbert Zilber. Socotesc, că despre Zilber ar putea să dea relații mai amănunțite unii, dintre foștii angajați ai Institutului, care îl cunoșteau de mai demult pe Zilber și, care erau mai apropiați de el, cum sunt Anamaria Marcusohn (Mărcuș), Andrei Sebastian (Beno Hechter), frate al scriitorului Mihail Sebastian.

In privința orarului de lucru al lui Zilber menționez, că el lucra dimineața la Institut, însă de regulă venea și după amiaza și lucra și serile, de foarte multe ori singur sau fiind acolo (în secretariat) și Anamaria Marcusohn (Mărcuș). In aceste după amieze, deasemenea se întâmpla să primească vizite. Astfel îmi amintesc, că odată, într'o vară (1945 mi-se pare), în timp ce eu eram la Institut, într'o după amiază, a venit la Zilber Pătrășcanu. O știu de acolo, deoarece Anamaria Marcusohn, care era la secretariat, a venit la mine și mi-a spus să merg să cumpăr două înghețate (casate) pentru Zilber și Pătrășcanu, lucru pe, care l-am și făcut.-

Aceasta îmi este declarația pe, care o dau, o susțin și o semnez.

Buc. 25.III.1953.

[illegible signature]

Declarație

Subsemnatul, Fichvan Gheorghe, funcționar la Comitetul de Stat al Planificării, domiciliat în București, Str. 13 Decembrie No. 4., declar următoarele:

Imi iau angajamentul față de organele Securității Statului, că nu voiu divulga, nimănui și nu voiu spune nimănui nimic despre tot ceeace am fost întrebat.

In caz de nerespectare a angajamentului înțeleg să suport toate rigorile legilor în vigoare.

25. III. 1953.

[signature]

TURCU NICOLAE

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~208~~ 198

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat TURCU NICOLAE, născut la 6 Oct.1891 în comuna Oiești Județul Argeș, fost polițist, cu ultimul domiciliu în Buc.str.Ion Fonaghi Nr.5

6 Februarie 1953, București

Interog.a început la ora.

" s'a terminat "

Intrebare:

Până când a funcționat VINTILA IONESCU la Siguranța Generală și în ce calitate?

Răspuns:

VINTILA IONESCU a funcționat la Siguranța Generală în calitate de inspector general șef al Corpului Detectivilor care avea 5 brigăzi. Aci a funcționat din anul 1929 când a venit dela Iași, până în anul 1939 când a predat serviciul lui NICHI STEFANESCU. La acea dată a fost mutat în calitate de Director Gral al SSI de sub conducerea lui MOROZOV, unde a funcționat un an de zile până la sfârșitul anului 1939 când a fost mutat la P.P.C. în calitate de Director al Poliției de Siguranță unde a funcționat până la 6 Septembrie 1940 când a fost arestat de legionari iar când a fost eliberat după vreo 2-3 săptămâni a fost forțat să iasă la pensie având anii de serviciu complecți.

După aceasta a fost numit administrator girant al C.F.R. al sectorului 1 Galben.

Intrebare:

Cari sunt motivele plecării lui VINTILA IONESCU din Siguranța Generală?

Răspuns:

Stiu că ARMAND CALINESCU i-a cerut lui VINTILA IONESCU să aresteze capii legionarilor iar după cercetări să-i extermine, lucru cu care VINTILA IONESCU nu a fost de acord și a refuzat să execute acest lucru, fapt ce a făcut posibilă înlăturarea lui VINTILA dela Siguranța

./. ss/TURCU

Generală în locul odruta CALINESCU l'a adus pe MICHI STEFANESCU care a executat ordinul lui CALINESCU ARMAND fost prim-ministru.

Intrebare:

Dacă VINTILA IONESCU folosea şi la P.P.C. informatorii pe care-i avusese la Siguranţa Generală?

Răspuns:

VINTILA IONESCU dispunea de fonduri şi la PPC pentru plata informatorilor şi el folosea şi pe mai departe informatorii cei avea la Siguranţa Generală. Ştiu că VINTILA IONESCU avea un informator cu numele de IANOS şi pe unul MARCOVICI din C.C. al P.C.R.

Intrebare:

Ce mai ai de adăugat?

Răspuns:

Când am fost arestat în 1948, am aflat, dela un evreu cu care stăteam în celulă la Securitatea din Calea Rahovei anume IONEL numele de familie nu-l ştiu, că LUCREŢIU PATRAŞCANU şi TITEL PETRESCU s'au înţeles că după căderea acestui regim să reorganizeze partidul lui TITEL PETRESCU pentru a-i da posibilitatea să vină la putere, deoarece intelectualii din PCR sunt de partea lui.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu după ce mi-a fost cetit cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul celor declarate de mine, semnez liber şi nesilit de nimeni.

ss/TURCU

Proces-Verbal de interogator

Arestat Turcu Nicolae, născut la 6 Oct. 1891 în comuna Oiești Județul Argeș, fost publicist, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Ion [illegible] 5
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

6 Februarie 1953

Orașul București.—

Interogatoriul a început la ora .... și .... min.
" s'a terminat la " .... și .... "

Intrebare: Până când a funcționat Vintilă Ionescu la Siguranța Generală și în ce calitate?

Răspuns: Vintilă Ionescu a funcționat la Siguranța Generală în calitate de Inspector General Șef al Corpului Detectivilor care avea 5 Brigăzi: — Aci a funcționat din anul 1929 când a venit dela Iași, până în anul 1939 când a preluat serviciul lui Nichi Ștefănescu. — De aceea dată a fost mutat în calitate de Director Gl. al S.S.I. de sub conducerea lui Moruzov, unde a funcționat un an de zile până la sfârșitul anului 1939 când a fost mutat la P.P.C. în calitate de Director al Poliției de Siguranță unde a funcționat până la 6 Septembrie 1940 când a fost arestat de legionari iar când a fost eliberat după vreo 2-3 săptămâni a fost forțat

Semnătura,
[signature]

Urmare: să iasă la pensie având ani de serviciu compleţi.-

După aceasta a fost numit administratorul financiar al C.N.R. al sectorului I. Galben.-

Întrebare: Care sunt motivele plecării lui Vintilă Ionescu din Siguranţa Generală?

Răspuns: Ştiu că Armand Călinescu i-a cerut lui Vintilă Ionescu să aresteze capii legionarilor iar după arestări să-i extermine, lucru cu care Vintilă Ionescu nu a fost de acord şi a refuzat să execute acel lucru, fapt ce a făcut posibilă înlăturarea lui Vintilă dela Siguranţa Generală în locul căruia Călinescu l-a adus pe Nichi Ştefănescu care a executat tot ordinul lui Călinescu Armand fost prim ministru.-

Întrebare: Dacă Vintilă Ionescu folosea şi la P.P.C. informatori pe care-i avusese la Siguranţa Generală?

Răspuns: Vintilă Ionescu dispunea de fonduri şi la P.P.C. pentru plata informatorilor şi el folosea şi pe unii dintre informatorii ce-i avea la Siguranţa Generală.- Ştiu că Vintilă Ionescu avea un informator cu numele de Janos şi pe unul Marcovici din C.C. al P.C.R.-

Semnătura,
[illegible]

Urmare: Întrebare: Ce mai ai de adăugat?

Răspuns: Când am fost arestat în 1948, am aflat, dela un evreu cu care stăteam în celulă la Securitatea din Calea Rahovei anume Ionel numele de familie nu-l ştiu, că Lucreţiu Pătrăşcanu şi Titel Petrescu s'au înţeles că după căderea acestui regim să reorganizeze partidul lui Titel Petrescu pentru a-i da posibilitatea să vină la putere, deoarece intelectualii din P.C.R. sunt de partea lui.-

Prezentul proces verbal de interogatoriu după ce mi-a fost citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul celor declarate de mine, semnez liber şi nesilit de nimeni.-

[illegible]

Semnătura,

Mod. 185

Arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

203 ~~213~~ 203

PROCES-VERBAL DE INTEROGATOR
============================

CRISTEA ILIE, născut la 1892 în Lehiceni jud. Bihor, fiul lui GH. şi SOFIA cu domiciliu în Bucureşti str.11 Iunie Nr.67 Bucureşti.

18 Februarie 1953, Buc.
Interog.a început la ora lo,15
" s'a terminat "

Intrebare

Când l-ai cunoscut pe L.PATRASCANU şi cu ce ocazie?

Răspuns

Primul om de partid pe care l-am cunoscut a fost Dr.ERNEST CAHANE, medic în Braşov, actualmente medic în Buc.pe str.Pitar Moşi.

Când am scos revista "Spre stânga" în 1931 în oraşul Braşov, ERNEST CAHANE m'a pus în legătură cu org. centrală din Buc. prin L.PATRASCANU, care a venit la Braşov şi legătura am luat-o prin CAHANE în casa lui.

Intrebare:

Ce anume ai discutat cu această ocazie?

Răspuns

Am discutat chestiunea revistei, L.PATRASCANU promiţând că va trimite material dela Bucureşti.

Intrebare

Când l-ai mai văzut după această primă întâlnire?

Răspuns

Până la întâlnirea din lagărul Tg.Jiu l-am mai văzut o singură dată, incidental prin anul 1938 tot în Braşov, cu ocazia desconcentrării lui, fiind în trecere prin Braşov, în drumul lui spre Bucureşti.

Am stat de vorbă câteva minute, în cafeneaua "Coroana". Reţin acest amănunt fiindcă era tocmai în timpul când se discuta intens în toată lumea, pactul germano-sovietic. De încheierea acestui pact şi eu şi

./. /ILIE CRISTEA

PATRASCANU eram miraţi.

Intrebare

In lagărul dela Tg.Jiu, ce legături ai avut cu L.PATRASCANU?

Răspuns

In lagăr, nu am ajuns la raporturi de perfectă intimitate. Am încercat să discut deseori şi să ajung cu el la lămurirea întregii probleme a partidului, dar nu am reuşit niciodată acest lucru.

Discutam cu el, numai probleme diferite, ivite în lagăr. Stiu că de câte ori erau divergenţe între deţinuţi şi conducerea lagărului, LUCRETIU PATRASCANU intervenea insistent să fim liniştiţi şi să nu "provocăm" comandamentul. Intotdeauna era situat pe linia aceasta împăciuitoristă iar conducerea lagărului îl privea şi trata ca pe un fel de şef conducător.

Când a plecat din lagăr, mi-a spus că pleacă deoarece are domiciliu forţat la Poiana Tapului.

Atât împăciuitorismul lui, în ceace priveşte divergenţele noastre cu conducerea lagărului, cât şi faptul plecării lui din lagăr, m'a făcut să văd în el un oportunist, iar democratismul ce îl afişa în diferite ocazii era din pur interes, fiind foarte ambiţios.

Intrebare

După 23 Aug.1944, ce legături ai mai avut cu el?

Răspuns

L'am mai văzut o singură dată, la el la Ministerul Justiţiei, când m'am dus cu o chestiune oficială şi anume, numirea unui notar public la Sibiu, care mi-a fost elev şi care m'a rugat să intervin pentru el.

I-am solicitat acest lucru lui PATRASCANU, iar el la numit.

Nu am discutat nimic de ordin politic decât cele arătate mai sus.

Intrebare

Consideraţi problema unei intervenţii personale o chestiune oficială?

Răspuns

Noţiunea de "chestiune oficială" am arătat-o greşit la răspunsul de mai sus, problema pentru care m'am dus la PATRASCANU, fiind o problemă personală, aceia de a interveni pentru fostul meu elev, de a fi numit notar.

ss/ILIE CRISTEA

A N G A J A M E N T
===================

Subsemnatul ILIE CRISTEA din Buc.str.11 Iunie Nr.67

Imi iau angajamentul să nu discut cu nimeni cele ce am declarat şi cele ce am fost întrebat când am fost invitat la M.S.S. în ziua de 18 Februarie 1953.

ss/ILIE CRISTEA

Buc.18.II.1953

Proces-Verbal de interogator

[redacted] Cristea Ilie născut la 1892 în Lehaceni jud Bihor fiului Ghe. și Sofia, cu domiciliu în București Str. 11 Iunie No 67. București
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

18 Februarie 1953.

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și 15 min.
" s'a terminat la " ... și ... "

Intrebare: Când l-ai cunoscut pe L. Pătrășcanu și cu ce ocazie?

Răspuns:

Primul om de partid pe care l-am cunoscut, a fost Dr. Ernst Cahane, medic în Brașov actualmente medic în Buc. pe str. Petre Maior.

Când am scos revista "Spre Stânga" în 1931 în orașul Brașov, Ernst Cahane, m'a pus în leg. în org. ilegală din Buc. prin L. Pătrășcanu, care a venit la Brașov, și legătura am luat'o prin Cahane în casa lui.

Intrebare.

Ce anume ai discutat cu această ocazie.

Răspuns

Am discutat chestiunea apariției revistei. L. Pătrășcanu promițând că va trimite material dela București:

Semnătura,

Ilie Cristea

Mod. 185

Urmare: Întrebare.

Când l'ați mai văzut după această primă întâlnire.?

Răspuns.

Până la întâlnirea din Lagărul Tg. Jiu, l'am mai văzut o singură dată, incidental, prin anul 1938: tot în Brașov, cu ocazia descărcării lui, fiind în trecere prin Brașov, în drumul lui spre București.

Am stat de vorbă câteva minute, în cofetăria "Coroana." Rețin acest amănunt fiindcă era tocmai în timpul când se discuta intens în toată lumea, pactul germano-sovietic. De încheierea acestui pact, și eu și Pătrășcanu eram mirați.

Întrebare

În lagărul dela Tg. Jiu, ce legături ați avut cu L. Pătrășcanu.?

Răspuns.

În lagăr, nu am ajuns la raporturi de perfectă intimitate. Am încercat să discut deseori și să ajung cu el la lămurirea întregii probleme a partidului, dar nu am reușit nici odată acest lucru. Discutam cu el, numai probleme disputate, ivite în lagăr. Știu că de câte ori erau divergențe între deținuți și conducerea lagărului, Lucrețiu Pătrășcanu intervenea insistent să fim liniștiți și să nu "provocăm" comandamentul. Întreg [illegible] era situat pe linia aceasta împăciuitoristă, iar conducerea lagărului îl privea și toată capa un fel de șef, conducător.

Când a plecat din lagăr, mi-a spus că

Semnătura,

Ilie Cristea

Urmare: plecă deoarece are domiciliu forțat la Poiana Țapului.

Atât împăciuitorismul lui, în ceace privește divergențele noastre cu conducerea lagărului, cât și faptul plecării lui din lagăr, m'a făcut să văd în el un oportunist, iar democratismul ce îl afișa în diferite ocazii era din pur interes fiind foarte ambițios.

Întrebare:

După 23 august 1944 ce legături ați mai avut cu el?.

Răspuns:

L'am mai văzut o singură dată; la el la ministerul justiției, când m'am dus cu o chestiune oficială și anume, numirea unui notar public la Sibiu, care mi-a fost elev, și care m'a rugat să intervin pentru el.

I-am solicitat acest lucru lui Pătrășcanu, iar el la numit.

Nu am discut nimic de ordin politic decât cele arătate mai sus.

Întrebare

Considerați problema unei intervenții personale o chestiune oficială?.

Răspuns:

Noțiunea de "chestiune oficială" am arătat-o greșit la răspunsul de mai sus, problema pt. care m'am dus la Pătrășcanu, fiind o problemă personală, aceia de a interveni pentru fostul meu elev, de a fi numit notar.

Semnătura,
Ilie Cristea

Mod. 185

~~248~~

2·8

Angajament.

Subsemnatul Ilie Cristea din Buc. Str. 11 Iunie No. 67. Imi iau angajamentul să nu divulg cu nimeni cele ce am declarat și cele ce am fost întrebat când am fost invitat la M.S.S. în ziua de 18. Februarie 1953.

Buc. 18-II-953.

Ilie Cristea

Arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~220~~
220

210

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
============================

Martorul TUDOSE IOAN, ofiţer de securitate - locotenent major - născut la 20 Februarie 1922, în Bucureşti, fiul lui PETRE şi EUDOSCHIA, domiciliat în Bucureşti str. Roma Nr. 43 bis. Raionul Stalin.

3 Aprilie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 11
" s'a terminat " 13,30

Intrebare

Unde şi ce serviciu ai făcut dta după 23 August 1944?

Răspuns

Spre sfârşitul lunei August 1944 am ieşit din închisoarea Caransebeş - unde executam o condamnare de 5 ani pentru activitate antifascistă în cadrul UTC.

Incepând din luna Octombrie 1944 am făcut serviciul de pază personală a lui LUCREŢIU PATRASCANU - ca însoţitor - până în luna Mai 1948.

Intrebare

Ai făcut acest serviciu de însoţitor de pază al lui PATRASCANU fără întrerupere, din Octombrie 1944 până în Mai 1948

Răspuns

Până la sfârşitul anului 1944 am făcut acest serviciu singur, fără întrerupere. In cursul anului 1945, datele nu le pot preciza, am fost bolnav de vreo două ori (câte 2-3 zile) când am fost înlocuit de JITARU ANDREI şi PASIUC EUGEN (în prezent ambii ofiţeri de securitate). In cursul anului 1946 am fost înlocuit odată (în cursul verii) vreo trei zile; nu ştiu însă cine m'a înlocuit. Incepând din anul 1947 - data nu mi-o amintesc - şi până la sfârşit, în Mai 1948, am avut ca schimb pe LAZESCU CONSTANTIN (până în 1952 a fost locotenent de securitate). Schimbul era cu ziua - dar nu se făcea regulat, aşa că de multe ori ne schimbam la 2-3 zile sau chiar mai mult. Precizări în privinţa datelor şi a schimbului nu pot face, deoarece nu-mi amintesc.

Intrebare

./. ss/TUDOSE IOAN

Ce deplasări ai făcut d-ta cu PATRAŞCANU în timpul cât ai fost însoţitor de pază pe lângă acesta?

Răspuns

In afară de deplasările obişnuite de serviciu (la Ministerul de Justiţie, la CC-PCR, la Consiliul de Miniştri, la Palatul regal şi la diferite recepţii), am mai făcut deplasări cu PATRAŞCANU în Calea Dorobanţi 81, str. Polonă 4 (Institutul de Conjunctură la ZILBER HERBERT-BELU), la locuinţa lui RADU XENOPOL (str. Rocoviţă, numărul nu mi-l amintesc), la reşedinţa fostului rege, dela Săvârşin (împreună cu GHEORGHE TATARASCU cu automobilul CFR) şi la Sinaia - tot la reşedinţa regelui.

Deasemenea l-am însoţit în deplasările cu caracter familiar la Poiana Ţapului, Snagov, în desele vizite ce le făcea prietenilor săi ZILBER HERBERT, LENA CONSTANTE, HARI BRAUNER şi TOROSIAN HERANT - precum şi la diferite personalităţi politice ca MANIU, BRATIANU, VISOIANU [illegible] sau am adus la el acasă pe fostul general RADESCU, Dr. N. LUPU şi RADU XENOPOL.

Intrebare

Câte deplasări ai făcut d-ta cu PATRAŞCANU în Dorobanţi 81, când, la cine şi ce ştii despre rostul acestor vizite?

Răspuns

In Calea Dorobanţi 81 am făcut 3-4 deplasări, respectiv l-am însoţit pe PATRAŞCANU de 3-4 ori începând din toamna 1944 şi în cursul anului 1945 - datele sau timpul mai precis al acestor vizite nu mi le amintesc.

Aceste vizite în Cal. Dorobanţi 81 PATRAŞCANU le-a făcut - după câte îmi amintesc după masă. Nu ştiu la cine mergea acolo. Vizitele durau între o oră şi două ore, în care timp eu îl aşteptam cu maşina în faţa clădirii - în stradă. Nu cunosc rostul acestor vizite.

Menţionez că toate aceste vizite le-a făcut cu maşina lui RADU XENOPOL, condusă de şoferul acestuia GHEORGHIŢĂ (aşa îi spuneam noi - numele nu îl cunosc, mi se pare VASILE). Menţionez deasemenea că adeseori, maşina lui PATRAŞCANU fiind stricată, foloseam pentru PATRAŞCANU maşini împrumutate, dela XENOPOL, TOROSIAN sau de altundeva.

Intrebare

Ce deplasări ai făcut cu PATRAŞCANU în str. Polonă 4?

Răspuns

In str. Polonă 4 l-am însoţit pe PATRAŞCANU de 5-6 ori, aproximativ în toamna anului 1945 şi în anul 1946. Aceste vizite aveau loc după masa după ora 6 (18) - uneori l-am dus şi pe Pecuneric, seara şi ţineau 2-3 ore, sau până pe la ora 10-11

./. ss/TUDORE IOAN

mașină, în care timp eu îl așteptam în holul clădirii sau pe afară. Uneori se aflau acolo mai multe persoane în ședință, la care participa și PATRASCANU (auzeam discuțiile din sala de ședință, în holul în care așteptam) însă nu de fiecare dată când l-am dus acolo, nu pot face, însă, precizări în această privință.

Intrebare

Cu prilejul acestor vizite, sau a unora din ele, ți-a spus PATRASCANU să-l lăsați acolo (dta și șoferul cu mașina) și să veniți să-l luați mai târziu. L-ai lăsat vreodată acolo și ai revenit să-l iei mai târziu - noaptea?

Răspuns

Poate să-mi fi spus; nu-mi amintesc și nu pot preciza acest lucru. Deasemenea e posibil ca șoferul cu mașina să fi plecat, dar eu nu am plecat niciodată; nu-l lăsam singur, chiar dacă nu stăteam tot timpul în hol și mă plimbam prin curte, totuși nu-l lăsam singur, având dispoziții stricte în această privință dela șeful meu.

Intrebare

Arată dta tot ce știi despre vizitele lui PATRASCANU la XENOPOL și ale lui XENOPOL la PATRASCANU?

Răspuns

După 23 August 1944 și până în 1947 XENOPOL și PATRASCANU se vizitau des, uneori se invitau reciproc la masă, adeseori mergeau împreună în mașină (PATRASCANU folosindu-se de mașina lui XENOPOL). Altceva în legătură cu ce și le făceau reciproc PATRASCANU și XENOPOL nu știu.

Intrebare

Când a fost PATRASCANU la Săvârșin și ce știi în legătură cu aceasta?

Răspuns

PATRASCANU a fost la Săvârșin împreună cu TATARASCU aproximativ în toamna 1947. Au călătorit cu automotorul (după ce în gară s'au luat obișnuitele măsuri de pază, iar în tren au făcut pază eu și însoțitorul lui TATARASCU. Ei - TATARASCU și PATRASCANU au călătorit în același compartiment, singuri. Au călătorit noaptea, am sosit acolo dimineața și plecarea înapoi s'a făcut în aceiaș zi după masă pela ora 18 la Săvârșin, au fost tot timpul la reședința regelui, luând masa acolo.

Intrebare

Mai ai ceva de adăugat, de precizat sau de menționat

./.

ss/TUDOSE ION

privitor la întrebările de mai sus şi la răspunsurile pe care le-ai dat?

<u>Răspuns</u>

Nu.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvint cu cuvint şi corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/TUDOSE ION

Anchetator
Cpt. de Sec.
Gh. Boraru

Proces-Verbal de interogator

~~Arestat~~ Martorul Tudose Ioan, ofițer de securitate - locotenent major - născut la 20 Februarie 1922, în București, fiul lui Petre și Eudochia, domiciliat în București str. Roma Nr. 43 bis. - Raionul Stalin.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 Aprilie 1953

Orașul București: -

Interogatoriul a început la ora 11 și — min.
" s'a terminat la " 13 și 30 "

Intrebare: Unde și ce serviciu ai făcut d-ta după 23 August 1944?

Răspuns: Spre sfârșitul lunei August 1944 am ieșit din închisoarea Caransebeș - unde executam o condamnare de 5 ani pentru activitate anti-fascistă în cadrul U.T.C. -

Incepând din luna Octombrie 1944 am făcut serviciul de pază personală a lui Lucrețiu Pătrășcanu - ca însoțitor - până în luna Mai 1948.

Intrebare: Ai făcut acest serviciu de însoțitor de pază al lui Pătrășcanu fără întrerupere, din Octombrie 1944 până în Mai 1948.

Răspuns: Până la sfârșitul anului 1944 am făcut acest serviciu singur, fără întrerupere. In cursul anului 1945, datele nu le pot preciza, am fost bolnav de vreo două ori (câte 2-3 zile) când am fost înlocuit de Jitaru Andrei și Pasnic Eugen (în prezent ambii ofițeri de securitate). In cursul anului 1946 am fost învoit odată (în cursul verii) vreo trei zile; nu știu însă cine m'a înlocuit. Incepând din anul 1947 - data nu

Semnătura,
Tudose Ioan

Mod. 185

Urmare: mi-o amintesc – și până la sfârșit în Mai 1948, am avut ca schimb pe Lăzescu Constantin (până în 1952 a fost locotenent de securitate). Schimbul era cu ziua – dar nu se făcea regulat, așa că de multe ori ne schimbam la 2-3 zile sau chiar mai mult. Precizări în privința datelor și a schimbului nu pot face, deoarece nu-mi amintesc.–

Intrebare: Ce deplasări ai făcut D-ta cu Pătrășcanu în timpul cât ai fost însoțitor de pază pe lângă acesta?

Răspuns: Inafară de deplasările obișnuite de serviciu (la Ministerul de Justiție, la C.C. P.M.R, la Consiliul de Miniștri, la Palatul regal și la diferite recepții), am mai făcut deplasări cu Pătrășcanu în Calea Dorobanți 81, str. Polonă 4 (Institutul de Conjunctură la Zilber Herbert-Belu), la locuința lui Radu Xenopol (str. Racoviță, numărul nu mi-l amintesc), la reședința fostului rege, dela Săvârșin (împreună cu Gheorghe Tătărăscu cu automotorul CFR) și la Sinaia – tot la reședința regelui.

De asemenea l-am însoțit în deplasările cu caracter familiar la Poiana Țapului, Snagov, în desele vizite ce le făcea prietenilor săi Zilber Herbert, Lena Constante, Hari Brauner și Torosian Herant – precum și la diferite personalități politice ca Maniu, Bratianu, Visoianu ~~Ban~~ am adus la el acasă pe fostul general Rădescu, Dr. N. Lupu și Radu Xenopol.–

Intrebare: Câte deplasări ai făcut D-ta cu Pătrășcanu în Dorobanți 81, când, la cine și ce știi despre rostul acestor vizite?

Răspuns: In calea Dorobanți 81 am făcut 3-4 deplasări, respectiv l-am însoțit pe Pătrășcanu de 3-4 ori începând din toamna 1944 și în cursul anului 1945 – datele sau timpul mai precis al acestor vizite nu mi le amintesc.

Aceste vizite în cal. Dorobanți 81 Pătrășcanu le-a

Semnătura,

Tudose Ioan.

Urmare: făcut - după câte îmi amintesc după masa. Nu știu la cine mergea acolo. Vizitele durau între o oră și două ore, în care timp eu îl așteptam cu mașina în fața clădirii - în stradă. Nu cunosc rostul acestor vizite. —

Menționez că toate aceste vizite le-a făcut cu mașina lui Radu Xenopol, condusă de șoferul acestuia Gheorghiță (așa îi spuneam noi - numele nu i-l cunosc, mi se pare Vasile). Menționez de asemenea că adeseori, mașina lui Pătrășcanu fiind stricată, foloseam pentru Pătrășcanu mașini împrumutate, dela Xenopol, Troian sau de altundeva. —

Întrebare: Ce deplasări ai făcut cu Pătrășcanu în str. Polonă 4 ?

Răspuns: In str. Polonă 4 l-am însoțit pe Pătrășcanu de 5-6 ori, aproximativ în toamna anului 1945 și în anul 1946. Aceste vizite aveau loc după masa după ora 6 (18) - uneori l-am dus și pe întuneric, seara, și țineau 2-3 ore, sau până pe la ora 10-11 noaptea, în care timp eu îl așteptam în holul clădirii sau pe afară. Uneori se aflau acolo mai multe persoane în ședință, la care participa și Pătrășcanu (auzeam discuțiile din sala de ședință, în holul în care așteptam), însă nu de fiecare dată când l-am dus acolo; nu pot face, însă, precizări în această privință.

Întrebare: Cu prilejul acestor ~~ședinț~~ vizite, sau a uneia din ele, ți-a spus Pătrășcanu să-l lăsați acolo (dta și șoferul cu mașina) și să veniți să-l luați mai târziu? L-ai lăsat vreodată acolo și ai revenit să-l iei mai târziu - noaptea ?

Răspuns: Poate să-mi fi spus; nu-mi amintesc și nu pot preciza acest lucru. De asemenea e posibil ca șoferul cu mașina să fi plecat, dar eu nu am plecat niciodată; nu-l lăsam singur, chiar dacă nu stăteam tot timpul în hol și mă plimbam prin curte, totuși nu-l lăsam singur, având dispo-

Semnătura,

Tudose Ioan.

Urmare: zile stricte în această privință dela șeful meu.:

Întrebare: Arată D-ta tot ce știi despre vizitele lui Pătrășcanu la Xenopol și ale lui Xenopol la Pătrășcanu.

Răspuns: După 23 August 1944 și până în 1947 Xenopol și Pătrășcanu se vizitau des, uneori se invitau reciproc la masă, adeseori mergeau împreună în mașină (Pătrășcanu folosindu-se de mașina lui Xenopol). Altceva în legătură cu ce și le vorbeau reciproc Pătrășcanu și Xenopol nu știu.-

Întrebare: Când a fost Pătrășcanu la Săvârșin și ce știi în legătură cu aceasta?

Răspuns: Pătrășcanu a fost la Săvârșin împreună cu Tătărăscu aproximativ în toamna 1947. Au călătorit cu automotorul (după ce în gară s'au luat obișnuitele măsuri de pază, iar în tren au format paza eu și însoțitorul lui Tătărăscu. Ei - Tătărăscu și Pătrășcanu au călătorit în acelaș compartiment, singuri. Au călătorit noaptea, au sosit acolo dimineața și plecarea înapoi s'a făcut în aceiaș zi după masă pe la ora 18. La Săvârșin au fost tot timpul la reședința regelui, luând masa acolo.

Întrebare: Mai ai ceva de adăugat, de precizat sau de menționat privitor la întrebările de mai sus și la răspunsurile pe care le-ai dat?

Răspuns: Nu.-

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

Tudose Ioan.

Anchetator

Cpt de sec. C. Moraru

Semnătura,

DOSAR Nr.__

Tip. „Gutenberg" — c 2309

Arhivă

12 Ianuarie 1953, 217
Dată în faţa noastră,
Lt.de Sec. T.Drăghici 227

DECLARATIE
============

Subsemnatul PRUNESCU P.IOAN, născut în Bucureşti la 11 Decembrie 1915, fiul lui PETRE, decedat şi IOANA, de profesiune comisar, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Prof.Mitriţă Constantinescu Nr.3, declar următoarele:

Poliţia Brăila a descoperit în Iulie 1944 organizaţia comunistă, în care activa şi numitul SAMI KENDLER, conspirativ "Sandu", evreu, fost proprietarul unei firme de cherestea.

Pe lângă activitatea propriu zisă, organizaţia cumpăra arme de tot felul şi chiar dela soldaţii germani. Cum organizaţia avea legături cu C.C. al Partidului, SAMI KENDLER a fost înaintat la Bucureşti Siguranţei. Faţă de gravitatea situaţiei în care se afla, SAMI KENDLER a făcut ample declaraţiuni, oferindu-se Siguranţei ca informator, spre a nu fi condamnat la moarte şi executat. I s'a promis că dacă ajută Siguranţa şi este de bună credinţă va scăpa cu viaţă. SAMI KENDLER a cerut să fie lăsat liber şi supravegheat spre a lua contact cu organizaţia locală. Faţă de buna voinţa lui, a fost lăsat liber şi urmărit de aproape iar seara era ţinut într'o cameră la hotelul "Lido" de lângă Statuia Kogălniceanu, colţ str.Plevnei. El a făcut declaraţiuni senzaţionale, arătând că Partidul Comunist, prin LUCRETIU PATRASCANU, este în strânsă legătură cu Palatul, prin generalul SANATESCU şi se discută dărâmarea regimului, care numai are multe zile de trăit. Se spunea chiar că PATRASCANU este luat într'un automobil şi că are dese întrevederi cu generalul SANATESCU.

Deasemeni, SAMI KENDLER susţinea că a fost recrutat în Partid de către Dl.BODNARAS, când avea domiciliul obligatoriu la Brăila, la fratele său. In cadrul acelor declaraţiuni, a povestit cum a fost înlăturat secretarul partidului, ISTVAN FORIS, conspirativ "Marius" prin Dl.BODNARAS conspirativ "Felix" şi apoi "Spătaru", care şi-a luat răspunderea, înlocuind cadrele Partidului, socotite incapa-

./. ss/PRUNESCU ION

bile.SAMI KENDLER s'a oferit să mi-l predea pe Dl.BODNARAS şi după spusele lui,am făcut mai multe posturi fixe pentru prinderea sa pe str.Antim,etc.A spus şi prin ce loc ar locui clandestin,indicându-ne str.Vatra Luminoasă. Faţă de aceste informaţiuni s'a făcut un post fix,la staţia de tramvae dela Vatra Luminoasă,fără nici un efect.Tot el ne-a dat nişte întâlniri,una cu soţia lui IULIU ORBAN la Cişmigiu,noaptea şi ne-a dus la nişte adrese,pe str. Regală Nr.1 şi la locuinţa generalului PRECUP,care deasemeni a fost pus în supraveghere.Mai mult chiar,l-am condus cu o maşină,eu şi comisarul şef STERIAN CONSTANTIN,deoarece dl. TAFLARU era într'o permisie atunci,în comuna Ciorogârla unde a avut o discuţie cu o doamnă,probabil soţia lui IULIU ORBAN.Intrebat de mine,dece a făcut asemenea declaraţiuni, mi-a declarat că a avut dispoziţiuni dela Dl.BODNARAS,care l-ar fi sfătuit să facă declaraţiuni în caz de arestare şi să desconspire cât mai mulţi membrii,deoarece sfârşitul este aproape şi regimul nu va mai putea lua nici o măsură împotriva lor,deoarece se va prăbuşi.

Cele declarate de SAMI KENDLER în legătură cu Palatul şi discuţiunile cu PATRASCANU a fost spuse şi Dlui Inspector D.DRANICEANU,unde eu l'am dus ca să ia cunoştiinţă de ele şi şeful meu.Dl.Inspector DRANICEANU mi-a atras atenţiunea că este vorba de chestiuni politice,în care noi nu trebue să ne băgăm şi noi am păstrat tăcerea asupra lor.După ce dl.TAFLARU s'a întors din acea permisiune i s'a prezentat cazul şi a preluat conducerea acţiunei, hotărând chiar ca SAMI KENDLER să rămână fără pază la locuinţa unei surori şi să intre în legătură cu Partidul,afirmând că a evadat dela Brăila,unde a căzut organizaţia.SAMI KENDLER a rămas la sora sa,până la 23 August,având întâlniri cu dl.TAFLARU,căruia îl încunoştiinţa de toate întâlnirile şi legăturile sale.In urma acestor informaţiuni date de SAMI KENDLER,coroborate cu cele aflate în arhiva Partidului,descoperită în Decembrie 1943,în casa soţilor WEXLER s'au făcut arestări în provincie,pe fratele Dlui BODNARAS,anume ERWIN,de profesie fotograf şi un plutonier de aviaţie,care era însărcinat cu strângerea de explosibil. Cercetările erau în curs la 23 August,care descoperise şi evadarea dela Tg.Jiu a grupului Gheorghiu-Dej,aflându-se material important în casa din str.Regală Nr.1 şi anume

./.   ss/PRUNESCU ION

nişte telegrame cifrate în legătură cu acea evadare.

Declar, susţin şi semnez propriu.

Făgăraş, 12 Ianuarie 1953.

ss/PRUNESCU ION

12 Ianuarie 1963
Dată în fața noastră
[signature]

220

Urmare:

Declarație,

Subsemnatul Prunescu P. Ioan, născut în București, la 11 Decembrie 1915, fiul lui Petre, decedat și Ioana, de profesiune comisar, cu ultimul domiciliu în București, str. Prof. Mitriță Constantinescu No 3, declar următoarele:

Poliția Brăila a descoperit în Iulie 1944 organizația comunistă, în care activa și numitul Sami Kendler, conspirativ „Sandu", evreu, fost proprietarul unei firme de cherestea.

Pe lângă activitatea propriu zisă, organizația cumpăra arme de tot felul și chiar dela soldații germani. Cum organizația avea legături cu C.C. al Partidului, Sami Kendler a fost înaintat la București Siguranței. Față de gravitatea situației în care se afla, Sami Kendler a făcut ample declarațiuni, oferindu-se Siguranței ca informator, spre a nu fi condamnat la moarte și executat. I s'a promis că dacă ajută Siguranța și este de bună credință va scăpa cu viață. Sami Kendler a cerut să fie lăsat liber și supraveghiat spre a lua contact cu organizația locală. Față de buna voința lui, a fost lăsat liber și urmărit de aproape, iar seara era închis într'o cameră la hotelul „Lido" de lângă Statuia Kogălniceanu, colț str. Pleonei. El a făcut declarațiuni senzaționale, arătând că Partidul Comunist, prin Lucrețiu Pătrășcanu, este în strânsă legătură cu Palatul, prin generalul Sănătescu și se discută dărâmarea regimului, care nu mai are multe zile de trăit. Se spunea chiar că Pătrășcanu este luat într'o automobil și că are dese întrevederi cu generalul Sănătescu.

Semnătura,
Prunescu P. I.

Mod. 185

Urmare: Deasemeni, Sami Kendler susținea că a fost recrutat în Partid de către Dl Bodnăraș, când avea domiciliul obligatoriu la Brăila, la fratele său. În cadrul acelei declarațiuni, a povestit cum a fost înlăturat secretarul partidului, Ștefan Foriș, conspirativ „Marius" prin Dl Bodnăraș, conspirativ „Felix" și apoi „Spătaru", care și-a luat răspunderea, înlocuind cadrele Partidului, socotite incapabile. Sami Kendler s'a oferit să ni-l predea pe Dl Bodnăraș, și după spusele lui, am făcut mai multe posturi fixe pt prinderea sa pe str. Batin, etc. A spus și prin ce loc ar locui clandestin, indicându-ne str. Vatra Luminoasă. Față de aceste informațiuni s'a făcut un post fix, la stația de tramvae dela Vatra Luminoasă, fără nici un efect. Tot el ne-a dat niște întâlniri, una cu soția lui Iuliu Orban, la Cișmigiu, noaptea, și ne-a dus la niște adrese, pe str. Regală 101, și la locuința generalului Precup, care deasemeni a fost pus în supraveghere. Mai mult chiar, l'am condus cu o mașină, eu și comisarul șef Sterian Constantin, deoarece Dl Taflan era într'o permisie atunci, în comuna Ciorogârla, unde a avut o discuție cu o doamnă, probabil soția lui Iuliu Orban. Întrebat de mine, dece a făcut asemenea declarațiuni, mi-a declarat că a avut dispozițiuni dela Dl Bodnăraș, care l-ar fi sfătuit să facă declarațiuni în caz de arestare și să desconspire cât mai mulți membri, deoarece sfârșitul este aproape, și regimul nu va mai putea lua nici o măsură împotriva lor, deoarece se va prăbuși.—

Cele declarate de Sami Kendler în legătură cu Palatul și discuțiunile cu Pătrășcanu a fost spuse și Dlui Inspector G. Drăniceanu, unde eu l'am dus ca să ia cunoștință de ele și șeful meu. Dl Inspector Drăniceanu mi-a

Semnătura,

221 ~~231~~

Urmare: atras atenţiunea că este vorba de chestiuni politice, în care noi nu trebue să ne băgăm şi noi am păstrat tăcerea asupra lor. După ce D-l Taflan s'a întors din acea permisiune i s'a prezentat cazul şi a preluat conducerea acţiunei, hotărând chiar ca Sami Kendler să rămână fără pază la locuinţa unei surori, şi să intre în legătura cu Partidul, afirmând că a evadat dela Brăila, unde a căzut organizaţia. — Sami Kendler a rămas la sora sa, până la 23 August, având întâlniri cu D-l Taflan, căruia îl încunoştinţa de toate întâlnirile şi legăturile sale. — In urma acestor informaţiuni date de Sami Kendler, coroborate cu cele aflate în arhiva Partidului, descoperită în Decembrie 1943, în casa soţilor Wexler s'au făcut arestări în provincie, pe fratele D-lui Bodnăraş, anume Erwin, de profesie fotograf şi un plutonier de aviaţie, care era însărcinat cu strângerea de explozibil. Cercetările erau în curs la 23 August, care descoperise şi evadarea dela Tg. Jiu a grupului Gheorghiu-Dej, aflându-se material important în casa din str. Regală No 1, şi anume nişte telegrame afsate în legătură cu acea evadare. —

Declar, susţin şi semnez propriu. —

Făgăraş, 12 Ianuarie 1953

[signature]

Semnătura,

Mod. 185

~~232~~

222

DOSAR Nr.

Răceanu Grigore

c. 4875

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

Lambrino

~~234~~ 223

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestatul MAITESCU IOAN, născut în anul 1913, luna Martie ziua 12 în com. Călărași-Ialomița, fiul lui NICOLAE și EUGENIA, de profesie fost agent ad Bir. II Sig. al P.P.C., cu ultimul domiciliu în Buc. str. Vasile Tarpo 8

3 Februarie 1953, Jilava
Interog. a început la ora 11,20
" s'a terminat " 12,15

Intrebare:

Ce ai cunoscut dta cu privire la situația lui PATRASCANU în timpul războiului?

Răspuns:

In 1944 când eu îl filam pe PETRE PANDREA împreună cu agenții RISTOIU și BACEANU pentru a-l găsi pe PATRASCANU, a trecut pe la șosea comisarul VASILACHE PETRE dela Prefectură cu o mașină. El văzându-ne a oprit și ne-a spus printre altele că se duce la Snagov.

După puțin timp, agentul GUSE NICOLAE mi-a spus la biroul nostru dela Prefectură că VASILACHE PETRE a fost la Snagov pentrucă acolo PATRASCANU se întâlnise cu MANIU, TITEL PETRESCU și BRATIANU. Tot atunci se discuta în urma acestui lucru că deși PATRASCANU era căutat de noi totuși se știa de existența lui. Ulterior, adică în 1949 când eram la Târgșor, polițiștii cu care eram acolo, nu-mi amintesc care din ei a spus că în timpul războiului PATRASCANU era protejatul lui PIKI VASILIU care pe deoparte țipa peste tot să fie găsit neapărat PATRASCANU atunci când el dispăruse iar pe de altă parte el știa despre el unde se afla.

Menționez că GUSE NICOLAE mi-a spus în 1944 când eu îl filam pe PETRE PANDREA că și el ar fi fost la Snagov unde aveau loc întâlniri de ale lui PATRASCANU, adăogându-mi ulterior că el a știut mai înainte de 23 Aug. 1944 despre actul care se pregătea dar că notele sale

./.   ss/MAITESCU

date în acest sens nu ar fi fost luate în serios în acel timp.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine îl susţin şi semnez liber, nesilit de nimeni.

Arestat
ss/NAITESCU

Anchetator:
Lt.Maj.de Securitate
V. Vânătoru

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Năiţescu Ioan, născut în anul 1913 luna Martie ziua 13 în com. Călăraşi Ialomiţa, fiul lui N^le^ şi Eugenia, de profesie fost agent la Bir. II Sig. al R.P.C. cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Vasile Tarpa 8.

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 februarie 1953

Oraşul Jilava

Interogatoriul a început la ora 11 şi 20 min.
" s'a terminat la " 12 şi 15 .

Intrebare: Ce ai cunoscut d-ta cu privire la situaţia lui Pătrăşcanu în timpul războiului?

Răspuns: În 1944 când eu îl filam pe Petre Pandrea împreună cu agenţii: Ristovici [?] şi Răcuanu [?] pentru a-l găsi pe Pătrăşcanu, a trecut pe la şosea comisarul Vasilache Petre dela Prefectură cu o maşină.- El văzându-ne a oprit şi ne-a spus printre altele că se duce la Snagov.-

După puţin timp, agentul Suse [?] Nicolae mi-a spus în biroul nostru dela Prefectură că Vasilache Petre a fost la Snagov pentrucă acolo Pătrăşcanu se întâlnise cu Maniu, Titel Petrescu şi Brătianu.- Tot atunci se discuta în urma acestui lucru că deşi Pătrăşcanu era căutat de noi totuşi se ştia de existenţa lui.- Ulterior, adică în 1949 când eram la Târgşor politicii [?] cu care eram acolo mi-au amintise [?] care din ei a spus că în timpul

Semnătura,
[illegible]

Mod. 185

III

Urmare: războiului Pătrășcanu era protejatul lui Niki Vasilie care pe deoparte țipa peste tot să fie găsit reaparat Pătrășcanu atunci când el dispăruse iar pe de altă parte el știa despre el unde se afla.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine îl semnez și susțin liber nesilit de nimeni.-

Anchetator,
Lt. Maj. [illegible]

[illegible signature]

Menționez că Gușe Nicolae mi-a spus în 1944 când eu îl jiluiam pe Petre Pandrea că și el ar fi fost la Snagov unde avea loc întâlniri secrete de ale lui Pătrășcanu, adăugându-mi că el a știut mai înainte de 23 Aug. 1944 despre actul care se pregătea dar că notele sale date în acest sens nu ar fi fost luate în seamă în acel timp.-

Anchetator,
Lt. Maj. [illegible]

[illegible signature]

Semnătura,

La arhivă

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~237~~

226

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul MAITESCU ION, născut în anul 1913, luna Martie ziua 13 în com. Călăraşi, Ialomiţa, fiul lui NICOLAE şi EUGENIA, de profesie fost agent al Bir. II Sig. al PPC, domiciliat în Buc. Vasile Tarpo Nr. 8

3 Februarie 1953, Jilava
Interog. a început la ora 7,3o
" s'a terminat " 11,15

Intrebare:

In timpul războiului ce comunişti ai avut în supraveghere şi filaj?

Răspuns:

Incepând de prin 194o am filat pe ANDREI PREDESCU dela Lonida, iar în 1941 pe COSTEL DUMITRESCU tot dela Leonida care era informatorul P.P.C. şi dela el am luat în filaj pe RECH STEFAN care ulterior am aflat că era informatorul lui TAFLARU ION dela Siguranţa Generală.

In 1942 am filat circa 3 luni de zile pe Dr. VAIDA STEFAN care mi-a fost dat de SAVA DUMITRESCU spunându-mi că acesta este dat de un om foarte important. Menţionez că în acel timp SAVA DUMITRESCU îl ţinea pe MARCU SCHON care era informatorul lui, într'o casă conspirativă de pe str. Sft. Constantin, folosindu-l pentru a identifica legăturile pe care le cunoştea.

Tot în 1942 împreună cu HISTOIU CRIN am filat pe TUNSOIU CTIN dela STB care era într'o organizaţie cu VASILE zis NASCI controlor la STB şi pe care îl vedeam venind în acel timp la SAVA DUMITRESCU deoarece era informator al acestuia.

In 1943 am filat împreună cu DUMITRASCU MARIN pe MARIA ILIESCU care ulterior a fost arestată cu organizaţia din care mai făcea parte FLORICA VACARASCU, MOSCOVICI SULAMITH şi alţii. Cred că această organizaţie a fost dată de

./. ss MAITESCU

MARCU SCHOR, deoarece dela aducerea lui din închisoare de către SAVA DUMITRESCU, mi se dădea mai multe persoane în filaj şi mai mult, SAVA DUMITRESCU a spus că SCHOR MARCU era informatorul lui.

Filajul lui FLORICA VARASCU a fost făcut de agenţii DUMITRESCU CTIN şi CORCODEL NICOLAE.

Tot în 1943 am filat pe MOLDOVEANU din str. Aleea Zoe Nr. 10 care fusese denunţat de soţia sa Comisarului VASILACHE.

In 1944 începând de prin luna Mai până la 23 Aug. 1944 l-am filat pe avocatul PANDREA PETRE pentru al găsi pe LUCRETIU PATRASCANU. Rezultatul însă a fost negativ. Acest filaj l-am făcut împreună cu RISTOIU CTIN şi RACEANU IOAN în urma dispoziţiei primite dela comisarul SAVA DUMITRESCU.

In 1942 l-am filat circa 3 luni pe MIHAIL RALEA rezultatul fiind negativ.

Alţi comunişti nu-mi amintesc să fi filat.

Intrebare:

Cine l-a filat pe LUCRETIU PATRASCANU în timpul războiului?

Răspuns:

Pe LUCRETIU PATRASCANU ştiu că la filat în timpul războiului, agenţii DOROBANTU VASILE, ALEXE STEFAN şi cred că şi RISTOIU CTIN.

Intrebare:

De unde ştii Dta. că aceştia l-au filat pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Ştiu că aceştia îl filase pe LUCRETIU PATRASCANU deoarece în timp ce eu îl filam pe PETRE PANDREA mă întrebau dacă am dat de urma lui PATRASCANU spunându-mi că înainte îl filaše pe acesta şi l-au pierdut în urma dispariţiei lui PATRASCANU.

Intrebare:

De când îl filase pe PATRASCANU?

Răspuns:

Il filase cu vreo două sau trei luni înainte de a dispare. Nu ştiu dacă îl filase şi mai înainte.

Intrebare:

Ce ştii Dta despre IOSIF SRAER?

Răspuns:

Eu personal nu l-am cunoscut pe IOSIF SRAER

./.   ss/MAIIESCU

239 228

însă începând de prin anul 1943 se discuta de către GHEE NICOLAE în biroul nostru dela Prefectură că avocatul IOSIF SRAER furnizează informaţii lui SAVA DUMITRESCU.

In cursul anului 1945 când eu eram încă la Prefectură, nu-mi amintesc cine mi-a spus că fusese arestată soţia lui SAVA DUMITRESCU în urma dispariţiei acestuia şi că aceasta a spus că dece numai soţul ei să fie urmărit şi arestat şi să nu fie arestat şi IOSIF SRAER care fusese în timpul războiului informatorul soţului ei.

O altă împrejurare când am aflat despre SRAER că a fost informatorul lui SAVA DUMITRESCU a fost în Ianuarie 1953 când am discutat în celula unde mă aflu la Jilava cu PATRASCU ANDREI care mi-a spus acest lucru.

PATRASCU mai mi-a spus că un anume FORIS STEFAN care fusese secretarul General al PCR a fost informatorul lui MORUZOF.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Arestat,

ss/NAITESCU

Anchetator:

Lt.Maj.de Securitate

V.Vânătoru

Proces-Verbal de interogator

Arestat-ul Năitescu Ion, născut în anul 1913, luna Martie ziua 13 în Com. Călăraşi, Ialomiţa, fiul lui Nae şi Eugenia, de profesie fost agent la Bir. I Sig. al P.P.C., domiciliat în Buc. Vasile Tarpo No 8.-

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 Februarie 1953

Oraşul Jilava

Interogatoriul a început la ora 7 şi 30 min.
" s'a terminat la " 11 şi 15 "

Intrebare: In timpul războiului ce comunişti ai avut în supraveghere şi filaj?

Răspuns: Incepând de prin 1940 am filat pe Andrei Petrescu dela Lemnida, iar în 1941 pe Costel Dumitrescu tot dela Lemnida care era informatorul P.P.C. şi dela el am luat în filaj pe Rech Ştefan care ulterior am aflat că era informatorul lui Taflan Ion dela Siguranţa Generală.-

In 1942 am filat circa 3 luni de zile pe Dr. Haida Ştefan care mi-a fost dat de Sava Dumitrescu spunându-mi că acesta este dat de un om foarte important.- Menţionez că în acel timp, Sava Dumitrescu îl ţinea pe Marcu Selma care era informatorul lui într-o casă conspirativă de pe Str. Sft. Constantin, folosindu-l pentru a identifica legăturile pe care le cunoştea.-

Tot în 1942 împreună cu Cristea Ctin. am filat pe Tunsoiu Ctin. dela S.T.B. care era într-o organizaţie

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: cu Vasile zis Nășoi controlor la S.T.B. și pe care îl vedeam venind în acel timp la tov. Dumitrescu deoarece era informator al acestuia.–

În 1943 am filat împreună cu Dumitrescu Marin pe Maria Iliescu care ulterior a fost arestată cu organizația din care mai făcea parte Florica Văcărăscu, Moscovici Solomith și alții.– Cred că această organizație a fost dată de Marcu Schor, deoarece dela aducerea lui din ~~pușcărie~~ închisoare de către tov. Dumitrescu, ni se dădea mai multe persoane în filaj și mai mult, tov. Dumitrescu a spus că Schor Marcu era informatorul lui.–

Filajul lui Florica Văcărăscu a fost făcut de agenții Dumitrescu Ctin. și Cocoș Nicolae.–

Tot în 1943 am filat pe Moldoveanu din Str. Alecu Zoe No. 10 care fusese denunțat de soția sa ~~tov~~ comunistului Vasilache.–

În 1944 începând de prin luna Mai până la 23 Aug. 1944 l-am filat pe avocatul Pandrea Petre pentru a-l găsi pe Lucrețiu Pătrășcanu.– Rezultatul însă a fost negativ.– Acest filaj l-am făcut împreună cu Ristoiu Ctin. și Rășcanu Ioan în urma dispoziției primite dela comisarul tov. Dumitrescu.–

În 1943 l-am filat circa 3 luni pe Mihail Rolea rezultatul fiind negativ.–

Alți comuniști nu-mi amintesc să fi filat.–

Întrebare: Cine l-a filat pe Lucrețiu Pătrășcanu în timpul războiului?

Răspuns: Pe Lucrețiu Pătrășcanu știu că l-a filat în timpul războiului agenții Drobonțu

Semnătura,
Iliescu

Urmare: Vasile Alexe, Ştefan şi cred că şi Răstoiu Ctin.-

Întrebare: De unde ştii D-ta că aceştia l-au filat pe Lucreţiu Pătrăşcanu?

Răspuns: Ştiu că aceştia îl filau pe Lucreţiu Pătrăşcanu deoarece în timp ce eu îl filam pe Petre Pandrea mă întrebau dacă am dat de urma lui Pătrăşcanu spunându-mi că înainte îl filau pe acesta şi l-au pierdut în urma dispariţiei lui Pătrăşcanu.-

Întrebare: De când îl filau pe Pătrăşcanu?

Răspuns: Îl filau cu vreo două sau trei luni înainte de a dispare.- Nu ştiu dacă îl filau şi mai înainte.-

Întrebare: Ce ştii D-ta despre Iosif Şraer?

Răspuns: Eu personal nu l-am cunoscut pe Iosif Sraer însă începând de prin anul 1943 se discuta de către Sucu Nicolae în biroul nostru dela Prefectură că avocatul Iosif Şraer furniza informaţii lui Sava Dumitrescu.-

În cursul anului 1945 când eu eram încă la Prefectură, nu-mi amintesc cine mi-a spus că fusese arestată soţia lui Sava Dumitrescu în urma dispariţiei acestuia, şi că aceasta a spus că dece numai soţul ei să fie urmărit şi arestat şi să nu fie arestat şi Iosif Sraer care fusese în timpul războiului informatorul soţului ei.-

O altă împrejurare când am aflat despre Sraer că a fost informatorul lui Sava Dumitrescu a fost în Ianuarie 1953 când am discutat în

Semnătura,
[signature]

Urmare: celula unde mă aflu la Jilava cu Pătrașcu Andrei care mi-a spus acest lucru.—

Pătrașcu mai mi-a spus că un anume Foriș Ștefan care fusese Secretarul General al P.C.R. a fost informatorul lui Moruzof.—

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez propriu, nesilit de nimeni.—

Anchetator, Lt. Maj. Frunătoru [illegible]

Arestat, [illegible]

Semnătura,

La arhivă

Presentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

231

~~242~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

25 Februarie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 8,45
" s'a terminat " 11,7

Eu, cpt. DRAGNEA DUMITRACHE, am interogat în calitate de anchetator:

Numele NAITESCU, Pronumele IOAN, anul, luna şi ziua naşterii 22 Martie 1913, Locul naşterii Călăraşi judeţul Ialomiţa, fiul lui NICOLAE şi EUGENIA, cetăţenia român, naţionalitatea română, apartenenţa politică.... din ce-an... studii 4 clase de liceu comercial în Călăraşi, profesia agent de poliţie 194o-1945 în Prefectura Pol. Capitalei. Ultimul loc de muncă şi funcţia Societatea Deva Chim Bucureşti, Ultimul domiciliu Bucureşti str. Vasile Tarpo Nr.8, situaţia familiară, căsătorit cu Ana etate 4o de ani, fără copii, locueşte în str. Vasile Tarpo Nr.8 Buc. Origina socială fiu de ofiţer actualmente pensionar, fără avere. Activitatea politică până în 1947, fost membru în PNP circa 12. Decoraţii, distincţii şi premii guvernamentale: înainte de 23 Aug. 1944, am luat două premii în bani a câte lo,ooo şi 3.ooo lei. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcţie: Reg. Cent. Inst. Geniu Megidia, Serg. T.T.R. contig. 1935. Dacă a fost prizonier, nu; Dacă a fost în străinătate, unde, când şi în legătură cu ce: nu; Dacă a participat în bande, în organizaţii contra-revoluţionare: nu; Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine şi la ce pedepse a fost condamnat: nu a fost judecat.

Intrebare

Ce cunoşti Dta din activitatea Corpului de filaj din Prefectura Poliţiei Capitalei din care făceai parte, în perioada 194o-1944 Aug. 23.

Răspuns

Bir.2 siguranţă se ocupa cu urmărirea, arestarea şi cercetarea elementelor comuniste, Ca şef al acestui birou a fost comisarul şef DUMITRESCU SAVA şi ca ajutor VASILACHE PETRE.

In această perioadă au fost urmărite, arestate şi cercetate următoarele: organizaţia Dr. VAIDA STEFU, org. SIB în

./. ss/NAITESCU

frunte cu FARCAS ALEX., org.VINTE ION şi altele.,

-in anul 1944 prin luna Mai eu am primit ordin de a urmări pe avocatul PETRE PANDREA cumnatul lui PATRASCANU LUCRETIU,cu scopul de a prinde legătura cu cumnatul său PATRASCANU LUCRETIU - din urmărirea acestuia care s'a făcut până la 23 Aug.1944 nu am stabilit nicio legătură cu PATRASCANU LUCRETIU

Intrebare

Arată dta din ce cauze ai început urmărirea lui PATRASCANU în luna Mai 1944 şi dece prin urmărirea întâi a lui PETRE PANDREA şi nu prin alte măsuri?

Răspuns

Inainte de luna Mai 1944 cam prin luna Ianuarie agenţii DOROBANTU VASILE şi ALEXE STEFAN au început urmărirea lui PATRASCANU LUCRETIU care în acel timp locuia în str.Albă (rond) aceştia l-au urmărit un timp,după care PATRASCANU LUCRETIU a fost pierdut.

Eu în tot timpul cât am urmărit pe PETRE PANDREA nu am stabilit vreo legătură a acestuia cu PATRASCANU.

In timpul când eu căutam să stabilesc şi să identific legăturile luiPANDREA cu PATRASCANU cam prin luna Iulie 1944, fiind în post a trecut comisarul VASILACHE PETRE care mi-a spus că este în drum spre Snagov având informaţia că PATRASCANU se întâlneşte cu MANIU-BRATIANU şi TITEL PETRESCU.

In tot timpul când eu l-am urmărit pe PANDREA adică din luna Mai-Aug.1944 nu am putut stabili nimic cu privire la PATRASCANU LUCRETIU.

Care a fost cauza că eu am primit ordinul de mai sus, pot arăta că aveam informaţii mai dinainte că PATRASCANU ar fi avut legături cu PANDREA.

Menţionez că la Jilava în celula Nr.1 Secţia I,unde stăteam împreună cu col.MIRCEA IOAN din jandarmi acestea mi-a spus că PATRASCANU în timpul războiului a fost cu domiciliul forţat la Poiana Ţapului din ord.gl.PICHI VASILIU cu care spune că erau rudă (această comunicare col.MIRCEA ION mi-a făcut-o în luna Februarie a.c.).

Altceva nu cunosc şi nu ştiu nimic despre PATRASCANU LUCRETIU.

Prezenta declaraţie am dat-o de bună voe şi după ce am citit cuvânt cu cuvânt semnez.

ss/NAITESCU

Anchetator
Cpt.D.Dragnea

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIUNEA GENERALĂ A SECURITĂȚII STATULUI

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

25 Februarie 1953. Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 8. și 45 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 11 și 7. minute.

Eu, Gf. Dragnea Dumitrache

am interogat în calitate de anchetator. (pe arestatul, reținutul, martorul)

1. Numele Năițescu 2. Pronumele Ioan.

3. Anul, luna și ziua nașterii 22 Martie 1913 4. Locul nașterii Călărași. Județul Ialomița fiul lui Nicolae și Eugenia

5. Cetățenia Român 6. Naționalitatea R.

7. Apartenența politică — din ce an —

8. Studii 4 clase de liceu comercial în Călărași - (când, unde și ce școală a absolvit)

9. Profesia agent de poliție 1940-945 10. Ultimul loc de muncă și funcția Societatea Deva Chim. București — prefect. Colt Cop. Toli -

11. Ultimul domiciliu București Str Vasile Tarpo No 8.

12. Situația familiară Căsătorit cu Ana etate 40 ani fără copii - locuește în Str Vasile Tarpo No 8. Buc (soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliu și ocupația)

13. Origina socială fiu de ofițer actualmente pensionar - fără avere - (averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)

14. Activitatea politică până în 1947 fost membru în P.N.P. (în ce partide politice a fost. Participare în alegeri) Circa 12.

Semnătura,
Nraitescu

Md. Nr. 186

15. Decorații, distincții și premii guvernamentale Înainte de 23 Aug 944
(înainte și după 23 August 1944)
am luat două premii în bani a câte 10.000. și 3000 Lei

16. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcție Reg. Cent. Inst. Geniu Medgidia Serg. T.T.R. contig. 935

17. Dacă a fost prizonier nu
(unde și când)
nu

18. Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce nu
nu

19. Dacă a participat în bande, în organizații contra-revoluționare nu
nu
nu

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost condamnat nu a fost judecat

Intrebare: Ce cunoști d-ta din activitatea Corpului de filaj din Prefectura Poliției Capitalei din care făceai parte - în perioada 940 - 944 - Aug 23 -

- Răspuns. Bir. 2 siguranță se ocupa cu urmărirea și arestarea și cercetarea elementelor comuniste. Ca șef. al acestui Birou a fost Comisarul Șef. Dumitrescu Sava și ca ajutor Vasilache Petre.

În această perioadă au fost urmărite, arestate și cercetate următoarele: organizația Dr. Vaida Ștefu, org. S.T.B în frunte cu Farcaș Alex, și Vinte Ion, și altele

- În anul 1944 prin luna mai [illegible] am primit ordin de a urmări pe avocatul Petre Pandrea cumnatul lui Pătrășcanu Lucrețiu, cu scopul

Semnătura,
[signature]

Urmare: de a prinde legătura cu Cumnatul său Pătrășcanu Lucrețiu - din urmărirea acestuia care s'a făcut până la 23 Aug. 944 nu am stabilit nicio legătură cu Pătrășcanu Lucrețiu

- Întrebare: Arată d-ta din ce cauze ai început urmărirea lui Pătrășcanu, în luna Mai 944, și de ce prin urmărirea întâia lui Petre Pandrea și nu prin alte măsuri

Răspuns: Înainte de luna Mai 1944 cam prin luna Ianuarie agenții Dorobanțu Vasile și Alexe Ștefan au început urmărirea lui Pătrășcanu Lucrețiu care în acel timp locuia în Str. Albă (Rond) aceștia l-au urmărit un timp, după care Pătrășcanu Lucrețiu a fost pierdut.

Eu tot timpul cât am urmărit pe Petre Pandrea nu am stabilit vreo legătură a acestuia cu Pătrășcanu. În timpul când eu căutam să stabilesc și să identific legăturile lui Pandrea cu Pătrășcanu cam prin luna Iulie 944 fiind în post la trecut Comisarul Vasilache Petre care mi-a spus că este în drum spre Snagov ~~[illegible]~~ având informație că Pătrășcanu se întâlnește cu Maniu - Brătianu și Titel Petrescu.

~~[illegible]~~ În tot timpul când eu l-am urmărit pe Pandrea adică din luna Mai - Aug. 944 nu am putut stabili nimic cu privire la Pătrășcanu Lucrețiu -

Cauza a fost cauză că eu am primit ordinul de mai sus, pot arăta că aveam informații mai dinainte că Pătrășcanu ar fi avut legături cu Pandrea

Menționez că la Jilava în celula Nr. 1 Secția I unde stăteam împreună cu Col. Mircea Ioan din jandarmi acesta mi-a spus că Pătrășcanu în timpul regimului -

Semnătura,
[signature]

Urmare: ~~Pătrășcanu~~ a fost cu domiciliul forțat la Poiana Țapului din ord. Gl. Pichi Vasile cu care spune că erau rudă (această cunoaștere Col. Mircea Ion mi-a făcut-o în luna Februarie a.c.).

Altceva nu cunosc și nu știu nimic despre Pătrășcanu Lucrețiu

Prezenta declarație am dat-o de bună voie și după ce am citit cuvânt cu cuvânt.

Anchetator
Cpt. D. Dragnea.

Semnez -
[signature]

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către arestat sau martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~247~~

236

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul MAVROCORDAT NICOLAE, născut la 31 Decembrie 1897 în com. Dongeni-Botoşani, fiul lui IOAN şi ELENA (decedaţi) cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Pietăţii Nr. 22 bis.

21 Iunie 1953, Aiud

Interog. a început la ora 8,3o
" s'a terminat " 1o,3o

Intrebare

L-ai cunoscut dta pe ALEX. STEFANESCU?

Răspuns

Da.

Intrebare

Arată când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe STEFANESCU ALEX.?

Răspuns

Pe STEFANESCU ALEX. l-am cunoscut încă în timpul primului război mondial. După aceia ne-am revăzut în anul 1934, dată dela care ne-am întâlnit foarte des, până la arestarea dânsului.

Intrebare

Când şi cu ce ocazie ai avut dta întâlniri conspirative cu ALEX. STEFANESCU?

Răspuns

Cu ALEX. STEFANESCU, nu am avut niciodată nici-o întâlnire conspirativă, mai înainte de 23 Aug. 1944, şi nici după aceia.

Intrebare

Ce fel de legături au existat între dta şi ALEX. STEFANESCU înainte de 23 Aug. 1944?

Răspuns

Intre mine şi ALEX. STEFANESCU, înainte de 23 Aug. 1944, au existat legături de natură amicală, întâlnindu-ne foarte des şi discutam cu privire la afacerile noastre comerciale şi cu privire la situaţia internă şi internaţională de atunci şi în special în timpul războiului.

Alte legături de altă natură dintre mine şi ALEX. STEFANESCU nu au existat. ./. ss/MAVROCORDAT

Intrebare

Dta nu eşti sincer şi organele de anchetă îţi atrăg atenţiunea să arăţi adevărul, deoarece colaborarea dtale cu ALEX. STEFANESCU în acţiunea de spionaj dusă în favoarea anglo-americanilor este bine cunoscută de noi şi suntem în posesia dovezilor?

Răspuns

Sunt sincer şi precizez că eu niciodată nu am dus vreo acţiune de spionaj împreună cu ALEX.STEFANESCU.

Intrebare

Cu ce scop te-ai întâlnit dta cu STARCEA ION MOCSIONI şi STEFANESCU ALEX. şi unde anume?

Răspuns

Cu STARCEA ION MOCSIONI şi ALEX.STEFANESCU m'am întâlnit în scopul de ale face cunoştinţă unuia cu celălalt, deoarece până la acea data nu se cunoştea. Intâlnirea a avut loc în casa mea din Buc.str.Pietăţii Nr.22 bis. în luna Mai sau Iunie 1944.

Intrebare

Cine a mai participat la această întâlnire?

Răspuns

In afară de mine, STARCEA şi STEFANESCU nu a mai participat nimeni la această întâlnire.

Intrebare

Ce discuţii s'au purtat cu ocazia întâlnirii arătate de dta mai sus?

Răspuns

Nu cunosc discuţiile ce s'au purtat între ALEX.STEFANESCU şi STARCEA, cu ocazia acelei întâlniri, deoarece eu după ce le-am făcut prezentarea şi am discutat cca.5 minute diferite chestiuni, fără importanţă şi de natură generală i-am lăsat singuri şi am plecat în altă cameră.

Niciodată STARCEA sau STEFANESCU nu mi-au spus nimic cu privire la discuţiile purtate de ei cu ocazia întâlnirii ce au avut-o în casă la mine şi nici eu nu i-am întrebat.

Menţionez că această întâlnire am aranjat-o la cererea dlui STEFANESCU ALEXANDRU.

Intrebare

Despre ce alte întâlniri dintre ALEX.STEFANESCU şi STARCEA ION mai ai dta cunoştinţă?

Răspuns

Despre alte întâlniri dintre ALEX.STEFANESCU şi STARCEA ION, înainte sau după 23 Aug.1944, nu am nicio cunoştinţă.

./. ss/MAVROCORDAT

In casa dlui STEFANESCU, nu l-am văzut niciodată pe STARCEA ION.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetat
ss/MAVROCORDAT

Anchetator
Lt. de Securitate
T. Drăghici

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Mavrocordat Nicolae, născut la 31 decembrie 1897, în com. Sângeni-Botoșani, fiul lui Ioan și Elena (decedați), cu ultimul domiciliu în București Str. Pretoti N° 22 bis.-

21 Iunie 1953.

Amid.-

Interogatoriu a început la ora 8-30 m.
— " — s-a terminat la ora 10-30 m.-

Întrebare: L-ai cunoscut d-ta pe Alex. Ștefănescu?

Răspuns: Da.

Întrebare: Arată când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Ștefănescu Alex.?

Răspuns: Pe Ștefănescu Alex. l-am cunoscut încă în timpul primului război mondial. După aceea ne-am revăzut în anul 1934, dată dela care ne-am întâlnit foarte des, până la arestarea dânsului.

Întrebare: Când și cu ce ocazie ai avut d-ta întâlniri conspirative cu Alex. Ștefănescu?

Răspuns: Cu Alex. Ștefănescu, nu am avut niciodată nici o întâlnire conspirativă, nici înainte de 23 Aug. 1944, și nici după aceea.-

Întrebare: Ce fel de legături au existat între d-ta și Alex. Ștefănescu înainte de 23 Aug. 1944..?

Răspuns: Între mine și Alex. Ștefănescu, înainte de 23 Aug. 1944, au existat legături de natură-

Mavrocordat

amicală; întâlnindu-ne foarte des și discutam cu privire la afacerile noastre comerciale și cu privire la situația internă și internațională de atunci și în special în timpul războiului.

Alte legături, de altă natură dintre mine și Alex. Ștefănescu, nu au existat.

Întrebare: Dta nu ești sincer și organele de anchetă îți atrag atențiunea să arăți adevărul, deoarece colaborarea dtale cu Alex. Ștefănescu, în acțiunea de spionaj dusă în favoarea anglo-americanilor este bine cunoscută de noi și suntem în posesia dovezilor?

Răspuns: Sunt sincer și precizez că eu niciodată nu am dus vreo acțiune de spionaj împreună cu Alex. Ștefănescu.

Întrebare; Cu ce scop te-ai întâlnit dta cu Storcea Ion Mocionyi și Ștefănescu Alex. și unde.?

Răspuns: Cu Storcea Ion-Mocionyi și Alex. Ștefănescu m-am întâlnit în scopul de a face cunoștință unul cu celălalt, deoarece până la acea dată nu se cunoștea. Întâlnirea a avut loc în casa mea din Buc. str. Prelății nr. 22. bis, în luna Mai sau Iunie 1944.-

Întrebare: Cine a mai participat la această întâlnire.?

Răspuns: În afară de mine, Streea și Ștefănescu, nu a mai participat nimeni la această întâlnire.-

Întrebare: Ce discuții s-au purtat cu ocazia întâlnirii notată de dta mai sus.?

Răspuns: Nu cunosc discuțiile ce s-au purtat cu ocazia întâlnirii între Alex Ștefănescu și Streea,

257

acelei întâlniri, deoarece, eu după ce le-am
făcut prezentarea şi am discutat cca. 5 minute (1)
diferite chestiuni, fără insistență şi de natură generală
i-am lăsat singuri şi am plecat în altă cameră.
Niciodată Stoicea Ion sau Ştefănescu nu mi-au
spus mie cu privire la discuţiile purtate de
ei cu ocazia întâlnirii ce au avut-o în casă
la mine şi nici eu nu i-am întrebat.
Menţionez că această întâlnire am aranjat-o
la cererea dlui Ştefănescu Alexandru.
Intrebare: despre ce alte întâlniri dintre Alex.
Ştefănescu şi Stoicea Ion mai ai date cunoştinţă?
Răspuns: Despre alte întâlniri dintre Alex. Ştefănescu şi Stoicea Ion, înainte sau după 23 Aug. 1944, nu am nici cunoştinţă.
In casa dlui Ştefănescu, nu l-am văzut
niciodată pe Stoicea Ion.

După ce am citit prezentul p.v. de
interogatoriu şi am constatat că răspunsurile
în totul cu cele declarate de mine, îl
susţin şi îl semnez propriu.

Anchetator
Lt. de Sec.
[signature]

Anchetat
[signature]

DOSAR Nr.

Mihail Gheorghe

MIHAIL GH.

241

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~253~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
===========================

Arestatul MIHAIL GHEORGHE, născut la 26 Martie 1887, în orașul Brăila, fiul lui DUMITRU și ELENA, de profesiune fost general, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Stirbei Vodă 81.

28 August 1953, Sighet.
Interog. a început la ora 9,15
" s'a terminat " 11,3o

Intrebare

In ce împrejurări l-ai cunoscut pe PATRASCANU?

Răspuns

Prin Mai sau Iunie 1944 dl. STARCEA transmițându-mi dorința dlui PATRASCANU de a mă cunoaște, i-am dat un răspuns afirmativ fixându-i ca loc de întâlnire casa unde locuia fratele meu în str. Izvor.

Dl. PATRASCANU a venit la acea întâlnire cu care prilej ne-am cunoscut.

După aceea ne-am mai întâlnit încă odată în acelaşi loc, tot la cererea dlui PATRASCANU intermediată ca şi la prima întâlnire tot de dl. STARCEA.

Intrebare

Ce discuții ai avut cu PATRASCANU la prima întâlnire?

Răspuns

PATRASCANU mi-a spus că a dorit să mă cunoască întrucât știa că eu voiu juca un rol principal în armată după lovitura ce se plănuia atunci.

Probabil că STARCEA fusese acela care-l informase despre rolul meu de viitor.

După aceasta eu i-am pus câteva întrebări asupra felului cum privește dânsul chestiunea monarhică, cea bisericească, situația averilor, etc.

Intrebare

Ce discuții ai avut cu PATRASCANU la a doua întâlnire?

Răspuns

Cam aceleaşi lucruri ca şi la prima întâlnire.

./. ss/GH. MIHAIL

Intrebare

Ce rost avea a doua întâlnire cu el din moment ce la prima ați discutat aceleași lucruri?

Răspuns

Am discutat mai pe larg în jurul întrebărilor ce i le pusesem la prima întâlnire dar fiind dorința lui de a mă vedea și a doua oară, am înțeles că-și avea rostul de a întreține un contact cu mine dat fiind rolul ce urmam să-l am după lovitura de stat.

Intrebare

Ce întâlniri ai mai avut cu el?

Răspuns

Am avut o a treia întâlnire la Palatul Regal prin luna Iulie sau începutul lunei August 1944. Atunci a avut loc o ședință sub președenția regelui Mihai la care au participat PATRASCANU, STARCEA, NICULESCU BUZESTI, generalul SANATESCU, IOANITIU, subsemnatul și generalul DAMACEANU.

Eu i-am găsit atunci pe toți acolo și în prezența mea nu s'au discutat decât chestiuni militare în vederea loviturii de stat.

A patra întâlnire cu PATRASCANU, am avut-o în August 1944 într'o casă din București necunoscută de mine, unde am fost dus cu mașina de STARCEA care m'a lăsat acolo și a plecat.

La acea întâlnire a mai fost dl. BODNARAS când l-am cunoscut prima oară, sub numele de inginer CEAUSU. Deasemeni au mai fost generalii SANATESCU și DAMACEANU.

Scopul acestei întâlniri a fost tot în legătură cu lovitura de stat ce se proecta.

Intrebare

In afară de aceste întâlniri te-ai mai văzut cu PATRASCANU undeva?

Răspuns

Nu l-am mai văzut decât după 23 August 1944 când era membru în guvern și când eram chemat ca și alții pentru a da guvernului informații în legătură cu mersul războiului.

Intrebare

Te-a însărcinat cineva să duci discuții cu PATRASCANU până la 23 Aug. 1944?

Răspuns

Nu m'a însărcinat nimeni.

Intrebare

Ce urmărea PATRASCANU, chemându-te pe dta la întâlniri cu el?

./. ss/GH. MIHAIL

255

Răspuns

Nu cunosc altceva decât că el a vrut atunci să stabilească un contact între el care reprezenta Partidul Comunist în vederea loviturii de stat și subsemnatul care eram destinat a fi șeful Marelui Stat Major al armatei. 244

Intrebare

Regele ți-a dat vreo însărcinare în legătură cu PATRASCANU?

Răspuns

Nu mi-a dat nici un fel de însărcinare în legătură cu PATRASCANU.

Intrebare

Ai discutat ceva cu RALEA deppre PATRASCANU?

Răspuns

Nu am discutat nimic cu RALEA despre PATRASCANU. Este posibil să-i fi spus lui RALEA după ce m'am întâlnit și cunoscut pe PATRASCANU, că l-am cunoscut personal pe acesta întâlnindu-mă cu el.

Intrebare

Suntem informați că dta l-ai însărcinat pe RALEA a discuta cu PATRASCANU din partea regelui. Ce ai de arătat dta în legătură cu aceasta?

Răspuns

Nu este adevărat că eu i-aș fi dat lui RALEA vreo însărcinare în legătură cu PATRASCANU din partea regelui.

Intrebare

Unde te întâlneai cu RALEA și ce discuții politice ai avut cu el privind lovitura dela 23 August 1944?

Răspuns

Cu RALEA mă întâlneam în Sinaia prin parc și pe străzi plimbându-ne. Nu am avut însă vreo discuție politică cu el privind lovitura ce urma să fie dată, ci numai generalități ca între doi cunoscuți vechi.

Intrebare

Aceste întâlniri cu RALEA le-ai avut înainte sau după ce l-ai cunoscut pe PATRASCANU?

Răspuns

Inainte de a-l cunoaște pe PATRASCANU și este posibil ca și după aceea. Repet însă că nu am discutat nimic cu RALEA despre PATRASCANU privind lovitura de stat ce se plănuia în acel timp.

Intrebare

Cine l-a atras pe PATRASCANU la evenimentele dela

./.

ss/GH. MIHAIL

23 August 1944?

Răspuns

Nu ştiu şi nu am discutat cu nimeni niciodată despre această chestiune.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

Arestat
ss/GH. MIHAIL

Anchetatori
Lt.Maj.de Securitate
V. Vânătoru

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Mihail Gheorghe, născut la 26 Martie 1887, în orașul Brăila, fiul lui Dumitru și Elena, de profesiune (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) fost general, cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Știrbei Vodă 81.-

28 August 1953

Orașul Sighet

Interogatoriul a inceput la ora 9 și 15 min.
" s'a terminat la " 11 și 30 "

Intrebare: În ce împrejurări l-ai cunoscut pe Pătrășcanu?

Răspuns: Prin Mai sau Iunie 1944 Dl. Stârcea transmițându-mi dorința Dlui Pătrășcanu de a mă cunoaște, i-am dat un răspuns afirmativ fixându-i ca loc de întâlnire casa unde locuia fratele meu în Str. Izvor.-

Dl. Pătrășcanu a venit la acea întâlnire cu care prilej ne-am cunoscut.-

După aceea ne-am mai întâlnit încă odată în același loc, tot la cererea Dlui Pătrășcanu intermediată ca și la prima întâlnire tot de Dl. Stârcea.-

Intrebare: Ce discuții ai avut cu Pătrășcanu la prima întâlnire?

Răspuns: Pătrășcanu mi-a spus că a dorit să mă cunoască întrucât știa că eu voiu juca un rol principal în armată după lovitura ce se plănuia atunci.-

Semnătura, Gh. Mihail

Urmare: Probabil că Stârcea fusese acela care-l informase despre rolul meu de viitor.-

După aceasta eu i-am pus câteva întrebări asupra felului cum priveşte dânsul chestiunea monarhică, cea bisericească, situaţia evreilor, etc.-

Întrebare: Ce discuţii ai avut cu Pătrăşcanu la a doua întâlnire?

Răspuns: Cam aceleaşi lucruri ca şi la prima întâlnire.-

Întrebare: Ce rost avea a doua întâlnire cu el din moment ce la prima aţi discutat aceleaşi lucruri?

Răspuns: Am discutat mai pe larg în jurul întrebărilor ce i le pusesem la prima întâlnire dar fiind dorinţa lui de a mă vedea şi a doua oară, am înţeles că-şi avea rostul de a întreţine un contact cu mine dat fiind rolul ce urmam să-l am după lovitura de Stat.-

Întrebare: Ce întâlniri ai mai avut cu el?

Răspuns: Am avut o a treia întâlnire la Palatul Regal prin luna Iulie sau începutul lunei August 1944.- Atunci a avut loc o şedinţă sub preşedinţia regelui Mihai la care au participat Pătrăşcanu, Stârcea, Niculescu Buzeşti, Generalul Sănătescu, Ioaniţiu, subsemnatul şi Generalul Dămăceanu.-

Eu i-am găsit atunci pe toţi acolo şi în prezenţa mea nu s'au discutat decât chestiuni militare în vederea loviturii de Stat.-

A patra întâlnire cu Pătrăşcanu, am avut-o

Semnătura, Gh. Mihail

258 247

Urmare: în August 1944 într'o casă din Bucureşti necunoscută de mine, unde am fost dus cu maşina de Stârcea care m'a lăsat acolo şi a plecat.-

La acea întâlnire a mai fost d-l. Bodnăraş când l-am cunoscut prima oară, sub numele de Inginer Ceauşu.- Deasemeni au mai fost Generalii Dumitrescu şi Dămăceanu.-

Scopul acestei întâlniri a fost tot în legătura cu lovitura de Stat ce se proecta.-

Intrebare: In afară de aceste întâlniri te-ai mai văzut cu Pătrăşcanu undeva?

Răspuns: Nu l-am mai văzut decât după 23 August 1944 când era membru în guvern şi când eram chemat ca şi alţii pentru a da guvernului informaţii în legătură cu mersul războiului.-

Intrebare: Te-a însărcinat cineva să duci discuţii cu Pătrăşcanu până la 23 Aug. 1944?

Răspuns: Nu m'a însărcinat nimeni.-

Intrebare: Ce urmărea Pătrăşcanu, chemându-te pe d-ta. la întâlniri cu el?

Răspuns: Nu cunosc altceva decât că el a vrut atunci să stabilească un contact între el care reprezenta Partidul Comunist în vederea loviturii de Stat şi subsemnatul care eram destinat a fi Şeful Marelui Stat Major al armatei.-

Intrebare: Regele ţi-a dat vreo însărcinare în legătură cu Pătrăşcanu?

Răspuns: Nu mi-a dat nici un fel de însărcinare în legătură cu Pătrăşcanu.-

Semnătura: Gh. Mihail

Urmare: Intrebare: Ai discutat ceva cu Kolea despre Pătrășcanu?

Răspuns: Nu am discutat nimic cu Kolea despre Pătrășcanu.- Este posibil să-i fi spus lui Kolea după ce m-am întâlnit și cunoscut pe Pătrășcanu, că l-am cunoscut personal pe acesta întâlnindu-mă cu el.-

Intrebare: Suntem informați că D-ta l-ai însărcinat pe Kolea a discuta cu Pătrășcanu din partea regelui.- Ce ai de arătat D-ta în legătură cu aceasta?

Răspuns: Nu este adevărat că eu i-ași fi dat lui Kolea vre-o însărcinare în legătură cu Pătrășcanu din partea regelui.-

Intrebare: Unde te întâlneai cu Kolea și ce discuții politice ai avut cu el privind lovitura dela 23 August 1944?

Răspuns: Cu Kolea mă întâlneam în Sinaia prin parc și pe străzi plimbându-ne,- Nu am avut însă vre-o discuție politică cu el privind lovitura ce urma să fie dată, ci numai generalități ca între doi cunoscuți vechi.-

Intrebare: Aceste întâlniri cu Kolea le-ai avut înainte sau după ce l-ai cunoscut pe Pătrășcanu?

Răspuns: Inainte de a-l cunoaște pe Pătrășcanu și este posibil ca și după aceea.- Repet însă că nu am discutat nimic cu Kolea despre Pătrășcanu privind lovitura de Stat ce se plănuia în acel timp.-

Intrebare: Cine l-a atras pe Pătrășcanu

Semnătura Gh. Mihail

Urmare: la evenimentele dela 23 August 1944?

Răspuns: Nu știu și nu am discutat cu nimeni niciodată despre această chestiune.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

Anchetatori: Arestat, Gh. Mihail

Lt. Col. de sec.

Lt. Maj. de sec. [illegible]

Semnătura.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul]-

~~260~~

249

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul MIHAIL GHEORGHE, născut la 26 Martie 1887, în orașul Brăila, fiul lui DUMITRU și ELENA, de profesiune fost general, cu ultimul domiciliu în București str. Stirbei Vodă 81.

29 August 1953, Sighet

Interog. a început la ora 8,3o

" s'a terminat " 12,oo

Intrebare

Despre ce formule de guvern în locul lui ANTONESCU ai discutat dta cu regele în preajma lui 23 August 1944?

Răspuns

Am discutat cu regele MIHAI despre formula unui guvern sub președenția lui GIGURTU.

Intrebare

Ați discutat cu GIGURTU despre acest lucru?

Răspuns

Da, eu am discutat aceasta cu GIGURTU.

Intrebare

Unde ai avut convorbirea dtale cu GIGURTU?

Răspuns

La vila mea din Sinaia unde a fost invitat de mine.

Intrebare

Dece trebuia înlocuit ANTONESCU cu GIGURTU?

Răspuns

Așa înțelegeam noi răsturnarea regimului lui ANTONESCU înlocuindu-l cu GIGURTU.

Vedeam posibilă această schimbare pentrucă GIGURTU colaborase cu nemții în timpul cât a fost prim ministru și fiind simpatizat de nemți putea fi acceptat de aceștia.

Intrebare

Cu cine dintre comuniști ai discutat depsre această formulă de guvern?

Răspuns

La o ședință secretă la care au participat ing. CEAUSU, PATRASCANU, generalul SANATESCU și generalul DAMACEANU, la un moment dat am fost întrebat de ing. CEAUSU ce formulă de guvern

./. ss/GH. MIHAIL

propun în locul lui ANTONESCU. Eu am propus formula GIGURTU.

Intrebare

Dece era să te întrebe ing. CEAUSU despre această propunere?

Răspuns

Nu știu.

Intrebare

Sedința de care arăți mai sus avea drept scop găsirea unei formule de guvern?

Răspuns

Nu știu ce scop avea ședința?

Intrebare

Atunci cum ai participat la o ședință secretă fără să știi măcar la sfârșitul ședinței care era obiectul ei?

Răspuns

Nici astăzi nu știu care era obiectul ședinței și am fost dus în eroare de STARCEA că m'a dus la o ședință într'o casă particulară eu crezând că STARCEA mă duce la o ședință la Palatul Regal.

Intrebare

Ce te determină pe dta să nu arăți adevărul?

Răspuns

A spus numai adevărul.

Intrebare

Nu cumva ai discutat această formulă de guvern GIGURTU în altă parte și nu aici și nu cu ing. CEAUSU?

Răspuns

Nu.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

Arestat
ss/GH. MIHAIL

Anchetatori:
Lt. Maj. de Securitate
V. Vânătoru

Proces-Verbal de interogator

Arestat ul Mihail Gheorghe, născut la 26 Martie 1887, în Orașul Brăila, fiul lui Dumitru și Elena,
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
de profesiune fost general, cu ultimul domiciliu în București Str. Știrbei Vodă No 81

29 August 1953

Orașul Sighet

Interogatoriul a inceput la ora 8 și 30 min.
" s'a terminat la " 12 și 00 "

Intrebare: Despre ce formule de guvern în locul lui Antonescu ai discutat D-ta. cu regele în preajma lui 23 August 1944?

Răspuns: Am discutat cu regele Mihai despre formula unui guvern sub președinția lui Sănătescu.-

Intrebare: Ați discutat cu Sănătescu despre acest lucru?

Răspuns: Da, eu am discutat aceasta cu Sănătescu.-

Intrebare: Unde ai avut convorbirea D-tale cu Sănătescu?

Răspuns: La vila mea din Sinaia unde a fost invitat de mine.-

Intrebare: Dece trebuia înlocuit Antonescu cu Sănătescu?

Răspuns: Așa înțelegeam noi răsturnarea regimului lui Antonescu înlocuindu-l cu

Semnătura, Gh. Mihail

Urmare: Gigurtu.-

Credeam posibilă această schimbare pentrucă Gigurtu colaborase cu nemţii în timpul cât a fost prim-ministru şi fiind simpatizat de nemţi putea fi acceptat de aceştia.-

Întrebare: Cu cine dintre comunişti ai discutat despre această formulă de guvern?

Răspuns: La o şedinţă secretă la care au participat Ing. Ceauşu, Pătrăşcanu, generalul Sănătescu şi generalul Dămăceanu, la un moment dat am fost întrebat de Ing. Ceauşu ce formulă de guvern propun în locul lui Antonescu.- Eu am propus formula Gigurtu.-

Întrebare: De ce era să te întrebe Ing. Ceauşu despre această propunere?

Răspuns: Nu ştiu.-

Întrebare: Şedinţa de care arăţi mai sus avea drept scop găsirea unei formule de guvern?

Răspuns: Nu ştiu ce scop avea şedinţa.-

Întrebare: Atunci cum ai participat la o şedinţă secretă fără să ştii măcar la sfârşitul şedinţei care era obiectul ei?

Răspuns: Nici astăzi nu ştiu care era obiectul şedinţei, şi am fost dus în eroare de Stăncea că m'a dus la o şedinţă într'o casă particulară crezând că Stăncea mă duce la o şedinţă la Palatul Regal.-

Întrebare: Ce te determină pe Dta. să nu arăţi adevărul?

Răspuns: Am spus numai adevărul.-

Întrebare: Cu cineva ai discutat această

Semnătura, Gh. Mihail

263 252

Urmare: Înseamnă de guvern sigurată în altă parte și nu aici și nu cu Ing. Ceaușu?

Răspuns: Nu.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

Anchetatori: Susţin, Gh. Mihail

Lt. Col. de Sec.

Lt. Ing. de Sec. [signature]

Semnătura.

RADU XENOPOL

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.- 265

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat RADU XENOPOL,născut la 15 Ianuarie 1892, fiul lui FILIP şi FLORICA,fost comerciant,cu ultimul domiciliu Dr.Racoviţă Nr.14 Buc.

7 Octombrie 1952,Bucureşti
Interogatoriul a început la ora 7,3o
" s'a terminat la " 12,15

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns:

Pe LUCRETIU PATRASCANU l-am cunoscut în anul 1943, în lagărul Tg.Jiu,fiindu-mi prezentat de alţi internaţi. Precizez că mi-a fost prezentat ca comunist,pe una din şoselele lagărului,în timp ce îmi făceam orele de plimbare.

Intrebare:

Când l-ai întâlnit dta pe LUCRETIU PATRASCANU la Paris?

Răspuns:

La sfârşitul lunei August 1946,m'am dus la Paris pentru a-mi căuta sănătatea şi pentru unele chestiuni de afaceri.

De PATRASCANU am ştiut din ţară că se află la Paris şi face parte din delegaţia României la Conferinţa Păcii. Când am ajuns la Paris,după instalarea mea,i-am făcut o vizită lui PATRASCANU la hotelul unde locuia.

Intrebare:

Ancheta îţi cere să arăţi ce ai discutat cu conducerea P.N.T.-ului înainte de a pleca din ţară.

Răspuns:

Pe MANIU preşedintele P.N.T.-ului îl cunoşteam personal din vremea când se întâlnea cu LUCRETIU PATRASCANU înainte de 23 August 1944,când eu le mijlocisem mai multe

./. ss/RADU XENOPOL

întâlniri secrete.Astfel în preajma plecării mele la Paris, m'am întâlnit cu IULIU MANIU,cu care am discutat asupra evenimentelor politice din ţară,cu care ocazie i-am vorbit de colaborarea P.N.T.-ului în blocul partidelor democratice, după aceasta,i-am pomenit şi de Partidul Comunist.La cele spuse de mine IULIU MANIU a sărit în sus,spunând că el nu se angajează în niciun fel de colaborare cu Partidul Comunist.La această întâlnire mi-a spus că din fruntaşii P.C.R.-ului LUCRETIU PATRASCANU este singurul cu care ar putea să colaboreze,în puterea politică a României. Pentrucă l-a cunoscut bine până la 23 August 1944,unde în timpul întâlnirilor secrete PATRASCANU făcuse o serie de propuneri şi promisiuni pentru viitorul ţării româneşti.

Intrebare:

Ce ai discutat dta cu PATRASCANU la Paris,în legătură cu alegerile din toamna 1946 şi ce sume de bani va cerut.

Răspuns:

La câteva zile dela sosirea mea la Paris,LUCRETIU PATRASCANU m'a chemat la el,spunându-mi că are să mă roage ceva.M'am dus pentru a vedea despre ce este vorba,dela început PATRASCANU m'a rugat să păstrez mare discreţie asupra ceace vom discuta.El era foarte furios şi a început a-mi spune situaţia lui rea în Partid şi adevăratele raporturi cu conducerea Partidului.Mi-a spus că nu se mai poate înţelege cu Partidul pe o serie de probleme politice şi economice. Am mai discutat cu el problema alegerilor ce trebuia să se ţină în toamna anului 1946,am mai discutat în legătură cu raportul de forţe politice dintre partide şi altele.In timpul discuţiei,eu i-am spus că n'am să pot fi de alegeri în ţară,pentrucă sunt reţinut de o serie de probleme la Paris. La cele spuse de mine că n'am să fiu în ţară,PATRASCANU îmi spune "Coane Ducule cum văd eu de alegeri n'ai să fi în ţară" atunci te rog să-mi pui la dispoziţie o sumă importantă de bani pentru mine în vederea alegerilor.

Eu i-am răspuns afirmativ,spunându-i ca să ceară în ţară dela biroul meu şi că eu voi avea grijă să anunţ biroul în acest sens.

Intrebare:

Arată sincer,pe ce probleme ţi-a spus PATRASCANU că nu se înţelege cu partidul?

./. ss/RADU XENOPOL

~~267~~
266

Răspuns:

PATRASCANU mi-a spus că nu se înțelege cu Partidul şi este împotriva lui,pentru că Partidul are o atitudine prea fermă împotriva burgheziei şi a fostelor classe exploatatoare.Alte probleme nu-mi aduc aminte să fi discutat cu PATRASCANU la Paris în legătură cu Partidul.

Intrebare:

Cine avea interes să-i dai bani lui PATRASCANU pentru a-şi face propagandă personală în alegeri.

Răspuns:

Dela început trebue să arăt,că înainte de plecarea mea din ţară P.N.T.-ul se pregătea febril în vedea campaniei electorale.La una din vizitele făcute de mine lui MANIU, acesta mi-a spus printre altele că este informat de planurile lui PATRASCANU şi el propune ca să fie ajutat cu bani în alegeri LUCRETIU PATRASCANU.IULIU MANIU n'a mai făcut alte comentarii în legătură cu PATRASCANU,după cele discutate ne-am despărţit.

Precizez,că am fost de acord cu propunerea făcută de PATRASCANU,în legătură cu banii ceruţi de el,pentrucă primisem sugestia şi din partea lui MANIU.LUCRETIU PATRASCANU mi-a cerut bani pentru judeţul unde el candida în alegeri.

Intrebare:

LUCRETIU PATRASCAN va cerut bani pentru campania electorală a Partidului,s'au pentru judeţul unde candida el.

Răspuns:

Nu pentru Partid.LUCRETIU PATRASCANU mi-a cerut bani în vederea desfăşurării campaniei electorale în judeţul unde candidase el în alegeri.

Pentru că discutasem şi cu IULIU MANIU asupra alegerilor şi care îmi sugerase ideia că PATRASCANU trebuie să fie ajutat cu bani,eu am dat dispoziţie în ţară ca să i se dea bani lui PATRASCANU.

La înapoierea mea dela Paris,casierul mi-a comunicat că LUCRETIU PATRASCANU a ridicat suma de loo milioane lei. Această sumă de bani dată lui PATRASCANU cu scopul arătat mai sus nu mi-a fost restituită de PATRASCANU niciodată.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine,susţin şi semnez.

Anchetator,
Lt.maj. T.Staicu

Anchetat,
ss/RADU XENOPOL

Proces-Verbal de interogator

Arestat Radu Xenopol, născut la 15 Ianuarie 1892. fiul lui Filip și Florica, fost comerciant cu ultimul domiciliu Dr. Racoviță 2-14. Buc-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

7. Octombrie 1952
Orașul București

Interogatoriul a inceput la ora 7 și 30 min.
" s'a terminat la " 12 și 15.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu:

Răspuns: Pe Lucrețiu Pătrășcanu l-am cunoscut în anul 1943, în lagărul Tg. Jiu, fiindu-mi prezentat de alți internați. Precizez că mi-a fost prezentat ca Comunist pe una din aleile lagărului, în timp ce îmi făceam orele de plimbare.

Intrebare: Când l-ai întâlnit d-ta pe Lucrețiu Pătrășcanu la Paris:

Răspuns: La sfârșitul lunii August 1946, m'am dus la Paris pentru a-mi căuta sănătatea și pentru unele chestiuni de afaceri.

De Pătrășcanu am știut din țară că se află la Paris și face parte din delegația Românii la Conferința Păcii. Când am ajuns la Paris, după instalarea

Semnătura,

Mod. 185

Xenopol

Urmare: mea, i-am facut o vizită lui Pătrășcanu la hotelul unde locuia.

Intrebare: Ancheta îți cere să arăți ce ai discutat cu conducerea P.N.Ț.ului înainte de a pleca din țară.

Răspuns: Pe Maniu președintele P.N.Ț.ului îl cunoșteam personal din vremea când se întâlnea cu Lucrețiu Pătrășcanu înainte de 23 August 1944, când eu le mijlocisem mai multe întâlniri secrete. Astfel în preajma plecării mele la Paris, m'am întâlnit cu Iuliu Maniu, cu care am discutat asupra evenimentelor politice din țară, cu care ocazie i-am vorbit de colaborarea P.N.Ț.ului în blocul partidelor democratice, după aceasta, i-am pomenit și de Partidul Comunist. La cele spuse de mine Iuliu Maniu a sărit în sus, spunând că el nu se angajează în niciun fel de colaborare cu Partidul Comunist. La această întâlnire mi-a spus că din fruntașii P.C.R.ului Lucrețiu Pătrășcanu este singurul cu care ar putea să colaboreze în viitoarea politică a Romaniei. Pentrucă la cunoscut bine până la 23 August 1944, unde în timpul întâlnirilor secrete Pătrășcanu făcuse o serie de promisiuni și promisiuni pentru viitorul țării romanești.

Intrebare: Ce ai discutat d-ta cu Pătrășcanu la Paris, în legătură cu alegerile din toamna 1946, și ce sume de bani va cerut.

Răspuns: La câteva zile dela sosirea

Semnătura,

[signature]

Urmare: mea la Paris, Lucrețiu Pătrășcanu 258
m-a chemat la el, spunându-mi că are
să mă roage ceva. I-am zis pentru a
vedea despre ce este vorba, dela început.
Pătrășcanu m-a rugat să păstrez mare
discreție asupra celeace vom discuta. El era foarte
furios și a început a-mi spune situația lui
rea în Partid și adevăratele raporturi cu
conducerea Partidului. Mi-a spus că
nu se mai poate înțelege cu Partidul pe
o serie de probleme politice și economice.
Am mai discutat cu el problema alegerilor
ce trebuia să se țină în toamna anului
1946, am mai discutat în legătură cu
raportul de forțe politice dintre partide și
altele. În timpul discuției, eu i-am spus
că n-am să pot fi la alegeri în țară, pentrucă
sunt reținut de o serie de probleme la
Paris. La cele spuse de mine, că n-am să fiu
în țară, Pătrășcanu îmi spune „Coane
Ducule cum văd eu la alegeri n-ai să fii
în țară", atunci te rog să-mi pui
la dispoziție o sumă importantă de
bani pentru mine și nevoia alegerilor.
Eu i-am răspuns afirmativ, spunându-i
că să ceară în țară dela biroul meu
și că eu voi avea grijă să anunț biroul
în acest sens.

Întrebare: Arată sincer, pe ce probleme
ți-a spus Pătrășcanu că nu se înțelege cu
Partidul:

Semnătura,

[signature]

Mod. 185

1

Urmare: Răspuns: Pătrășcanu mi-a spus că
nu se înțelege cu Partidul și este împotriva
lui, pentru că Partidul are o atitudine
prea fermă împotriva burgheziei și a
fostelor clase exploatatoare. Alte probleme
nu-mi aduc aminte să fi discutat cu
Pătrășcanu la Paris în legătură cu
Partidul.

Întrebare: Cine avea interes să-i
dai bani lui Pătrășcanu pentru a-și
face propagandă personală în alegeri?

Răspuns: Dela început trebue să
arăt că înainte de plecarea mea din țară
P.N.Ț.-ul se pregătea febril în vederea campa-
niei electorale. La una din vizitele făcute
de mine lui Maniu, acesta mi-a spus printre
altele că este informat de planurile lui
Pătrășcanu și îl propune ca să fie ajutat
cu bani în alegeri Lucrețiu Pătrășcanu.
Iuliu Maniu n-a mai făcut alte comen-
tarii în legătură cu Pătrășcanu, după
cele discutate ne-am despărțit.

Precizez, că am fost de acord cu propunerea
făcută de Pătrășcanu, în legătură cu banii
ceruți de el, întrucât primisem sugestia
și din partea lui Maniu. Lucrețiu Pătrășcanu
mi-a cerut bani pentru judetul unde el
candida în alegeri.

Întrebare: Lucrețiu Pătrășcanu v-a
cerut bani pentru campania electorală a
Partidului, s'au pentru judetul unde candida el-

Semnătura,

[illegible signature]

270
259

Urmare: Răspuns: Nu pentru Partid. Lucrețiu Pătrășcanu mi-a cerut bani în vederea desfășurării campaniei electorale în județul unde candidase el în alegeri.

Pentru că discutasem și cu Iuliu Maniu asupra alegerilor și care îmi sugerase ideia că Pătrășcanu trebuie să fie ajutat cu bani eu am dat dispoziție în țară ca să se de bani lui Pătrășcanu.

La înapoierea mea de la Paris, casierul mi-a communicat ca Lucrețiu Pătrășcanu a ridicat suma de 100 milioane lei. Aceasta sumă de bani dată lui Pătrășcanu cu scopul arătat mai sus nu mi-a fost restituită de Pătrășcanu niciodată.

După ce am citit prezentul P. V. de interogatoriu cuvant cu cuvant și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez.

Anchetat.

Anchetator:
Lt. maj. Staicu

Iscălitura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestat RADU XENOPOL,născut la 15 Ianuarie 1892, fiul lui FILIP şi FLORICA,fost comerciant,cu ultimul domiciliu în str.Dr.Racoviţă Nr.14.

11 Octombrie 1952,Bucureşti

Interogatoriul a început la ora 7

" s'a terminat la " 10

Intrebare:

In declaraţiile anterioare ai arătat raporturile politice dintre LUCRETIU PATRASCANU şi conducerea P.N.T. Arată în continuare alte probleme privitoare la raporturile dintre el şi P.N.T.

Răspuns:

La începutul lui 1946,L.PATRASCANU m'a chemat la biroul său dela Minister,în care timp mi-a spus că între el şi conducerea Partidului sunt neînţelegeri pe diferite probleme politice şi de ordin economic.Spre sfârşitul discuţiei PATRASCANU m'a însărcinat să iau legătura cu CARANDINO directorul ziarului "Dreptatea" şi să-l rog să publice în ziar un articol în care să laude activitatea politică a lui.

Intrebare:

Cu ce scop a făcut această propunere ziarului "Dreptatea" PATRASCANU?

Răspuns:

Dela început mi-am dat seama de atitudinea trădătoare a lui PATRASCANU faţă de Partidul Comunist.Mi-am dat seama că vroia cu orice preţ să-şi creeze simpatie în rândurile claselor duşmane şi în special în rândurile burgheziei.Al doilea scop era acela,de a face conducerea Partidului Comunist,să ţină cont de popularitatea pe care o are în ţară.

./. ss/RADU XENOPOL

Intrebare:

Ce ai făcut dta pentru a te achita de sarcina încredinţată de PATRASCANU?

Răspuns:

Am luat legătura cu directorul ziarului "Dreptatea" CARANDINO pe care îl cunoşteam foarte bine şi l-am rugat din partea lui PATRASCANU să publice articole în "Dreptatea" în care să-l vorbească de bine.CARANDINO a fost de acord.

Intrebare:

Ce ai discutat dta cu PATRASCANU după cele întâmplate?

Răspuns:

După ce s'a publicat articolul,PATRASCANU m'a chemat din nou la el la Minister cu care ocazie mi-a spus că s'a informat de efectul articolului apărut în "Dreptatea" şi că este foarte mulţumit de reuşită.Mi-a mai spus că atitudinea sa se comentează favorabil în rândurile burgheziei şi reacţiunei din ţară.La plecare mi-a spus să aranjez aşa fel lucrurile încât să apară un articol în "Dreptatea" în care să-l ponegrească prin a critica pe el şi pe alţi membrii din conducerea partidului. In urma celor stabilite cu PATRASCANU m'am dus la CARANDINO,cerându-i de astă dată să publice un articol în care să critice activitatea politică a lui PATRASCANU şi a celorlalţi conducători ai Partidului.

La câteva zile,după discuţia cu CARANDINO a apărut în "Dreptatea" articolul cerut.Cred că în cursul aceleaşi zile PATRASCANU mi-a dat telefon şi mi-a mulţumit foarte călduros pentru reuşita acţiunei.

Intrebare:

Ce a urmărit ~~Arată sincer anchetei scopul pe care la avut~~ PATRASCANU când te-a însărcinat pentru a doua oară să intervenişi pe lângă CARANDINO.

Răspuns:

LUCRETIU PATRASCANU în politica sa trădătoare urmărea să răstoarne regimul instaurat la 6 Martie 1945.

LUCRETIU PATRASCANU m'a însărcinat să intervin pentru a doua oară la ziarul "Dreptatea" să publice arti-

./. ss/RADU XENOPOL

colul cerut,cu scopul de aşi camufla legăturile adevărate cu naţional ţărăniştii (MANIU).

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu,cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este în totul cu cele declarate de mine,susţin şi semnez.

Anchetat
ss/RADU XENOPOL

Anchetator:
Lt.Maj.de Securitate
T.Staicu

Proces-Verbal de interogator

Arestat Radu Xenopol, născut la 15 Ianuarie 1892, fiul lui Filip și Florica, fost comerciant cu ultimul domiciliu în Str. Dr. Racoviță 214
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

11. Octombrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a inceput la ora 7 și ___ min.
" s'a terminat la " 10 și ___ "

Intrebare: In declarațiile anterioare ai arătat despre raporturile politice dintre Lucrețiu Pătrășcanu și conducerea P.M.R. Arată în continuare alte probleme privitoare la raporturile dintre el și P.M.R.

Răspuns: La începutul lui 1946. L. Pătrășcanu m-a chemat la biroul său dela Minister, în care timp mi-a spus că între el și conducerea Partidului sunt neînțelegeri pe diferite probleme politice și de ordin economic. Spre sfârșitul discuției Pătrășcanu m-a însărcinat să iau legătura cu Cărandino directorul ziarului „Dreptatea" și să-l rog să publice în ziar un articol în care să laude activitatea politica a lui.

Intrebare: Cu ce scop a făcut această propunere ziarului „Dreptatea" Pătrășcanu?

Răspuns: Dela început mi-am dat seama de atitudinea trădătoare a lui

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Pătrășcanu față de Partidul Comunist. Mi-am dat seama că vroia cu orice preț să-și creeze simpatie în rândurile claselor dușmane și în special în rândurile burgheziei. Al doilea scop era acela, de a face conducerea Partidului Comunist, să țină cont de popularitatea pe care o are în țară

Întrebare: Ce ai făcut d-ta pentru a te achita de sarcina încredințată de Pătrășcanu:

Răspuns: Am luat legătura cu directorul ziarului „Dreptatea" Carandino pe îl cunoșteam foarte bine și l-am rugat din partea lui Pătrășcanu să publice articole în „Dreptatea" în care să-l vorbească de bine. Carandino a fost de acord.

Întrebare: Ce ai discutat d-ta cu Pătrășcanu după cele întâmplate:

Răspuns: După ce s-a publicat articolul, Pătrășcanu m-a chemat din nou la el la Minister, cu care ocazie mi-a spus că s-a informat de efectul articolului apărut în „Dreptatea" și că este foarte mulțumit de reușită. Mi-a mai spus că atitudinea s-a și comentat favorabil în rândurile burgheziei și reacțiunii din țară. La plecare mi-a spus să aranjez așa fel lucrurile încât să apară un articol în „Dreptatea" în care să-l pomenească prin a-l critica pe el și pe alți membri din conducerea partidului. În urma celor stabilite cu Pătrășcanu, m-am dus la

Semnătura,

[signature]

264

Urmare: la Carandino, cerându-i de astă-dată să publice un articol în care să critice activitatea politică a lui Pătrășcanu și a celorlalți conducători ai Partidului.

La câteva zile, după discuția cu Carandino a apărut în „Dreptatea" articolul cerut. Iar că în cursul acelorași zile Pătrășcanu mi-a dat telefon și mi-a mulțumit foarte călduros pentru reușita acțiunii.

Întrebare: Arată sincer anchetei scopul pe care l-a avut Pătrășcanu când te-a însărcinat pentru a doua oară să intervii pe lângă Carandino.

Răspuns: Lucrețiu Pătrășcanu în politica sa trădătoare urmărea să răstoarne regimul instaurat la 6. Martie 1945.

Lucrețiu Pătrășcanu m-a însărcinat să intervin pentru a doua oară la ziarul „Dreptatea" să publice articolul cerut, cu scopul de a-și camufla legăturile adevărate cu naționali țărăniști ([illegible]).

După ce mi s-a citit prezentul P. V. de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez.

Anchetat
[signature]

Anchetator.
Lt. mj. I. Staicu

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.- 276

N 11 265

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
============================

Arestat RADU XENOPOL,născut la 15 Ianuarie 1892, fiul lui FILIP şi FLORICA,fost comerciant,cu ultimul domiciliu în str.Dr.Racoviţă Nr.14.

11 Octombrie 1952,Bucureşti
Interogatoriul a început la ora 10,5
" s'a terminat " " 12.

Intrebare:

Când şi în ce împrejurări ai condus pe LUCRETIU PATRASCANU la moşia Florica.

Răspuns:

Aproximativ prin Iunie 1944,în timpul marilor bombardamente,DINU BRATIANU mi-a telefonat,invitându-mă la prânz la moşia FLORICA pentru una din zilele următoare.A adăugat că a invitat şi pe soţii PATRASCANU şi că mă roagă să-i aduc cu maşina mea.Am promis acest lucru şi în ziua indicată am luat pe soţii PATRASCANU (nu-mi amintesc din ce loc) şi i-am condus la moşia Florica încă de dimineaţă.Acolo am găsit pe DINU BRATIANU împreună cu toată familia.După ce am luat masa,îmi amintesc că DINU BRATIANU a invitat pe PATRASCANU pentru ai arăta grădina şi livada din împrejurul casei,eu rămânând cu restul familiei şi cu ELENA PATRASCANU pe teresa din faţa casei. BRATIANU împreună cu LUCRETIU PATRASCANU s'au plimbat singuri circa o oră,în care timp e posibil să fi discutat şi chestiuni politice care îi interesau.Puţin timp după reîntoarcerea lui PATRASCANU din plimbare,ne-am reîntors la Bucureşti.

Intrebare:

Unde au coborât soţii PATRASCANU la reîntoarcerea dela moşia Florica?

Răspuns:

Nu-mi aduc aminte de locul unde i-am lăsat în

./. ss/RADU XENOPOL

277
266

București.

Intrebare:

Arată dta când și în ce împrejurări s'a mai întâlnit DINU BRATIANU cu LUCRETIU PATRASCANU până la 23 August.

Răspuns:

Tot în luna Iunie 1944, îmi reamintesc că la cererea lui PATRASCANU am vorbit cu Dr.JAN COSTINESCU, cumnatul lui DINU BRATIANU pentru a pune casa sa la dispoziție în vederea unei întrevederi între IULIU MANIU, DINU BRATIANU, TITEL PETRESCU și PATRASCANU. Aceștia se întruneau în cadrul acțiunei ce o duceau în blocul celor patru partide "democrate". Dr.COSTINESCU a acceptat, astfel că pela orele 19 s'au întâlnit cu toții la locuința dr. COSTINESCU în str.Masarik.

La cererea lui PATRASCANU m'am dus și l-am luat cu mașina mea de lângă Arcul de Triumf pentru al conduce la întâlnire, promițându-i în acelaș timp că voi veni pe la orele 21 pentru al reconduce de unde l'am luat, ceace am și făcut.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este în totul cu cele declarate de mine, susțin și semnez.

Anchetat:
ss/RADU XENOPOL

Anchetator:
Lt.Maj.de Securitate
T.Staicu

Proces-Verbal de interogator

Arestat Radu Xenopol, născut la 15 Ianuarie 1892 fiul lui Filip și Florica, fost comerciant cu ultimul domiciliu în Str. Dr. Racoviță n: 4.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

11. Octombrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 10 și 5 min.
" s'a terminat la " 12 și — "

Intrebare: Când și în ce împrejurări ai condus pe Lucrețiu Pătrășcanu la Dinu Brătianu la moșia Florica:

Răspuns: Aproximativ prin Iunie 1944, în timpul marilor bombardamente, Dinu Brătianu mi-a telefonat, invitându-mă la prânz la moșia Florica pentru una din zilele următoare. A adăugat că a invitat și pe soții Pătrășcanu și că mă roagă să-i aduc cu mașina mea. Am promis acest lucru și în ziua indicată am luat pe soții Pătrășcanu (nu-mi amintesc de la ei) și i-am condus la moșia Florica încă de dimineață. Acolo am găsit pe Dinu Brătianu împreună cu toată familia. După ce am luat masa, îmi amintesc că Dinu Brătianu a invitat pe Pătrășcanu pentru a-i arăta grădina și livada din împre-

Semnătura,
Xenopol

Mod. 185

Urmare: fundul casei, eu rămânând cu restul familiei și cu Elena Pătrășcanu pe terasa din fața casei. Brătianu împreună cu Lucrețiu Pătrășcanu s-au plimbat singuri circa o oră, în care timp e posibil să fi discutat și chestiuni politice care îi interesau. Puțin timp după reîntoarcerea lui Pătrășcanu din plimbare ne-am reîntors la București.

Întrebare: Unde au coborât soții Pătrășcanu la reîntoarcerea dela moșia Florica:

Răspuns: Nu-mi aduc aminte de locul unde i-am lăsat în București.

Întrebare: Arată d-ta când și în ce împrejurări s-a mai întâlnit Dinu Brătianu cu Lucrețiu Pătrășcanu până la 23 August;

Răspuns: Tot în luna Iunie 1944 îmi reamintesc că la cererea lui Pătrășcanu am vorbit cu Dr. Ioan Costinescu, cumnatul lui Dinu Brătianu pentru a pune casa sa la dispoziție în vederea unei întrevederi între Iuliu Maniu, Dinu Brătianu, Titel Petrescu și Pătrășcanu. Aceștia se întruneau în cadrul acțiunii ce o duceau în blocul celor patru partide „democrate". Dr. Costinescu a acceptat, astfel că pela orele 19 s-au întâlnit cu toți la locuința Dr. Costinescu în str. Masaryk. La cererea lui Pătrășcanu m-am dus și l-am luat cu mașina mea de lângă Arcul de Triumf pentru a-l conduce la întâlnire, promițându-i

Semnătura,

Urmare: în acelaș timp că vi veni pe la orele
zi pentru al reconduce de unde l'am luat.
ceea am și făcut.

După ce am citit procesul v. de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este în total cu cele declarate de mine, susțin și semnez.

Anchetat
[signature]

Anchetator
Lt. maj. T. Staicu

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~280~~

269

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestat RADU XENOPOL, născut la 15 Ianuarie 1892 fiul lui FILIP şi FLORICA, fost comerciant cu ultimul domiciliu în str. Dr.Racoviţă Nr.14 Bucureşti

20 Februarie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 9,50
" s'a terminat " 13,15

Intrebare:

Unde şi în ce împrejurări ai cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

In vara lui 1943 am cunoscut pe PATRASCANU în lagărul Tg.Jiu fiind recomandat probabil de NEAGU ANDREI.

Intrebare:

Cât timp ai stat în lagăr cu PATRASCANU - şi cine a plecat înaintea Dta sau PATRASCANU?

Răspuns:

Am stat în lagăr maxim o lună de zile cât timp a fost PATRASCANU acolo. Eu am plecat din lagăr înaintea lui PATRASCANU în luna Aug.1943.

Intrebare:

Câte întâlniri ai avut cu PATRASCANU în timpul cât ai fost împreună cu el în lagăr şi care au fost discuţiile purtate.

Răspuns:

Maximun de 2-3 ori l-am întâlnit pe PATRASCANU pe şoseaua lagărului în timp ce el se ducea spre comandament. Intrevederile erau scurte de câte 1-2 minute şi ele se mărgineau la unele întâlniri de viitor în Bucureşti când vom fi liberi.

Intrebare:

Când te-ai mai întâlnit cu PATRASCANU după elibe-

./. ss/RADU XENOPOL

rarea Dtale din lagăr şi unde.

Răspuns:

M'am întâlnit la Buc. în luna Noembrie 1943 când PATRASCANU mi-a dat un telefon acasă (sub numele de CAROL aşa după convenţia dinainte stabilită între noi) să mă întâlnesc cu el, cred că ne-am întâlnit pe la şoseaua Kiselef. Eu m'am dus cu maşina mea la locul stabilit, le-am luat în maşină şi am făcut câteva ture pe la şosea împreună cu el lăsându-l la arcul de Triumf.

A doua oară tot în urma unui telefon dat de PATRASCANU (sub numele de CAROL) m'am dus şi l-am luat dela Arcul de Triumf cu maşina, era pela sfârşitul lunei Noembrie 1943 atunci în maşină PATRAŞCANU mi-a cerut să-i fac un serviciu cu bani pentru nevoile partidului. Eu i-am promis şi a doua zi i-am dat suma de 1.750.000 lei (un milion şapte sute cincizeci de mii) fără nici un fel de pretenţie pentru a-mi mai da înapoi.

Deci a doua zi ne-am întâlnit iarăşi în acelaş loc unde i-am dat şi suma de mai sus şi am mers cu PATRASCANU cu maşina pe Calea Victoriei până la un imobil situat în faţa străzii Amzei, unde PATRASCANU s'a dat jos şi s'a reîntors după 10 minute fără pachetul cu bani, probabil că ea lăsat la cineva acolo.

Intrebare:

Datorită cărui fapt dta ai dat suma de bani de mai sus lui PATRASCANU şi care ţi-a fost scopul - deasemeni dacă altă dată i-ai mai dat şi alte sume?

Răspuns:

Am dat banii lui PATRASCANU datorită faptului că eu aveam concepţii de stânga cu scopul să ajut partidul. Mai târziu în toamna anului 1944 prin luna Oct. ne-am întâlnit cu PATRASCANU care mi-a spus să cer lui MAX AUSNIT un ajutor mai important pentru partid care după cum spunea el avea nevoe de banii. L-am văzut pe AUSNIT i-am cerut acest lucru şi mi-a promis că o va face. Nu ştiu prin cine şi cât a transmis AUSNIT aceşti bani, dar la câtva timp PATRASCANU mi-a spus că AUSNIT a dat banii şi mi-a mulţumit pentru intervenţie.

-Am mai deschis un credit lui PATRASCANU la cererea sa în împrejurările următoare:

La începutul lui Septembrie 1946 eram la Paris unde se afla şi PATRASCANU în delegaţia dela Conferinţa

./. ss/RADU XENOPOL

Păcii. L-am vizitat pe PATRASCANU de două ori la Hotelul unde locuia în Paris şi a doua oară el m'a întrebat când mă reîntorc la Bucureşti. I-am răspuns că mă voi reîntoarce la finele lui Noembrie. La această afirmaţie a mea PATRASCANU mi-a zis "atunci nu vei fi de alegeri la Bucureşti". I-am răspuns sigur că nu voi fii, deoarece am treburi la Paris şi nu am nici un interes la alegeri, atunci PATRASCANU mi-a spus "în cazul ăsta poţi să-mi pui la dispoziţie la Bucureşti o sumă mai mare"?. Am răspuns cu cea mai mare plăcere voi da dispoziţii la Buc. la biroul meu în acest sens, iar dta te vei adresa la biroul meu dlui LUCA. şi ne-am despărţit eu am părăsit Parisul şi am plecat în Elveţia. Reîntorcându-mă la Buc. la sfârşitul lunei Ianuarie 1947 mi s'a adus la cunoştinţă că PATRASCANU ridicase 100.000000 lei (una sută de milioane) prin avocatul SANDU TROTUS în cursul lunei Noembrie 1946. Eu nu ştiu în ce scop mi-a cerut aceşti banii dar din schimbul de cuvinte dela Paris am înţeles că-i necesita această sumă în vederea alegerilor. PATRASCANU nu mi-a restituit această sumă până în Dec.1947 când am fost indisponibil, dar nici eu nu i-am vorbit vreodată de ea, bănuind că această sumă a servit pentru alegeri.

Menţionez că în afară de sumele de mai sus, nu am mai dat lui PATRASCANU nici o sumă de bani.

Prezenta declaraţie am dat-o de bună voe şi nesilit de nimeni.

Semnătura:
ss/RADU XENOPOL

Anchetator:
Cpt. D. Dragnea

Proces-Verbal de interogator

Arestat Radu Xenopol. născut la 15 Ianuarie 1892 fiul lui Filip și Florica fost comerciant cu ultimul domiciliu în Str. Dr. Racoviță Nr. 14 București.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

20 Feb. 953. 195

Orașul Buc.

Interogatoriul a inceput la ora 9^50 și ___ min.
" s'a terminat la " 13^15 și ___ "

Intrebare: Unde și în ce împrejurări ai cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu -

-Răspuns. In vara lui 943 am cunoscut pe Pătrășcanu în lagărul Tg. Jiu fiind recomandat probabil de Neagu Andrei

-Intrebare. Cât timp ai stat în lagăr cu Pătrășcanu - și cine a plecat înainte d-ta sau Pătrășcanu

-Răspuns Am stat în lagăr maxim o lună de zile cât timp a fost Pătrășcanu acolo - Eu am plecat din lagăr înaintea lui Pătrășcanu în luna Aug. 943.

-Intrebare. Câte întâlniri ai avut cu Pătrășcanu în timpul cât ai fost împreună cu el în lagăr și care au fost discuțiile purtate.

Răspuns Maximum de 2-3 ori l-am întâlnit pe Pătrășcanu pe șoseaua lagărului, în timp ce el se ducea spre comandament. Intrevederile erau scurte de câte 1-2 minute - și ele se margineau la unele întâlniri de viitor în București când vom fi liberi-

ss.

Semnătura,

Radu Xenopol

Mod. 185

Urmare: ~~Întrebare~~ Când te-ai mai întâlnit cu Pătrășcanu după libera sta din lagăr. și unde -

Răspuns. M-am întâlnit la Buc în luna Noembrie 1943. când Pătrășcanu mi-a dat un telefon acasă (sub numele de Carol așa după convenția din nainte stabilită între noi) - să mă întâlnesc cu el, cred că ne-am întâlnit pe la șoseaua Kiseleff. Eu m-am dus cu mașina mea la locul stabilit ~~și~~ l-am luat în mașină și am făcut câteva ture pe la șosea împreună cu el lăsându-l la arcul de Triumf-

A doua oară tot în urma unui telefon dat de Pătrășcanu (sub. numele de Carol) m-am dus și l-am luat dela Arcul de Triumf, cu mașina, seară pe la sfârșitul lunii ~~Noembrie~~ Noembrie 1943. atunci. în mașină Pătrășcanu mi-a cerut să-i fac un serviciu cu bani pentru nevoile partidului, Eu l-am promis și a doua zi i-am dat suma de 1.750.000 Lei (un milion șapte sute cincizeci de mii) fără nici un fel de pretenție pentru a-mi mai da ingoroci a doua zi ne-am întâlnit iarăși în același loc unde l-am dat și suma de mai sus, și am mers cu Pătrășcanu cu mașina pe Calea Victoriei până la un imobil situat în fața Străzii Amzei, unde Pătrășcanu s-a dat jos și s-a reintors după 10 minute fără pachetul cu bani, probabil că l-a lăsat la cineva acolo.

= Întrebare. Datorită cărui fapt. ști ai dat suma de bani de mai sus lui Pătrășcanu și care ți-a fost scopul - deasemeni dacă altă dată i-ai mai dat și alte sume

- Răspuns Am dat banii lui Pătrășcanu datorită faptului că eu ~~[illegible]~~ aveam concepții de stânga cu scopul să ajut partidul - Mai târziu în toamna anului 1944 prin luna Octv. m-am întâlnit cu Pătrășcanu ~~[illegible]~~ care mi-a spus

Semnătura,

Radu Vienopol

Urmare: Să cer lui Max Auschnit un ajutor bănesc mai im- ~~284~~
portant pentru partid care după cum spunea el avea
nevoie de bani. L-am văzut pe Auschnit i-am cerut 273
acest lucru și mi-a promis că o va face. Nu știu
prin cine și cât a transmis Auschnit acești bani, dar
la câtva timp Pătrășcanu mi-a spus că Auschnit
a dat banii și mi-a mulțumit pentru intervenție.
– Am mai deschis un credit lui Pătrășcanu la
cererea sa împrejurările următoare:.
La începutul lui Septembrie 1946 eram la Paris unde
se afla și Pătrășcanu în delegația dela Conferința
Păcii. L-am vizitat pe Pătrășcanu de două ori la
Hotelul unde locuia în Paris și a doua oară el m-a
întrebat când mă reîntorc la București. I-am răspuns
că mă voi reîntoarce la finele lui Noembrie. La această
afirmație a mea Pătrășcanu mi-a zis „atunci nu vei fi
de alegeri la București". I-am răspuns sigur că nu voi fi
deoarece am treburi la Paris și nu am nici un interes
la alegeri, atunci Pătrășcanu mi-a spus „în cazul ăsta
poți să să-mi pui la dispoziție la București o sumă
mai mare"? Am răspuns cu cea mai mare plăcere.
voi da dispoziții la Buc la biroul meu în acest sens, iar
Dta te vei adresa la biroul meu dlui Luca. și ne-am
despărțit eu am părăsit Parisul și am plecat în Elveția
Reîntorcându-mă la Buc la sfârșitul lunii Ianuarie 1947.
mi-sa adus la cunoștință că Pătrășcanu ridicase
100.000.000 Lei (una sută de milioane) prin avoct. Sandu
Trotuș în cursul lunii Noembrie – 1946. Eu nu știu în
ce scop mi-a cerut acești banii dar din schimbul
de cuvinte dela Paris am înțeles că-i necesita această
sumă în vederea alegerilor. Pătrășcanu mi-mi a

Semnătura,

[illegible signature]

Urmare: restituit această sumă până în Dec. 1947. Când am fost indisponibil, dar nici eu nu-i am solicit vreo dată de ea bănuind că această sumă a servit ptr. alegeri.

Menționez că înafară de suma de mai sus, nu am mai dat lui Pătrășcanu nici ~~[illegible]~~ o sumă de bani-

Prezenta declarație am dat-o de bună voie și nesilit de nimeni-

Semnătura -

Anchetator
Cpt. D. Drăgulescu.

[signature]

Semnătura,

Mod. Nr. 185

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat XENOPOL RADU, născut la 15 Nov.1892, fiul lui FILIP şi FLORICA, fost comerciant cu ultimul domiciliu în str.Dr.RACOVITA Nr.14 Bucureşti

21 Februarie 1953, Buc.
Interog.a început la ora 9,25
" s'a terminat " 12,-

Intrebare:

In declaraţia verbală făcută de dta faţă de organul de anchetă în ziua de 2o.II.a.c. ai spus că dta ai contribuit la constituirea al doilea guvern SANATESCU şi al treilea guvern sub preşedenţia lui RADUESCU. Arată de unde şi prin ce împrejurări dta ai avut acest mandat şi în ce a constat contribuţia dtale la formarea celor două guverne după 23 Aug.1944.

Răspuns:

Datorită relaţiilor care le aveam cu P.C.R. am primit din partea lui PATRASCANU LUCRETIU însărcinarea de a mijloci înţelegere, între cele două partide istorice şi PCR şi PSD în vederea constituirii unor noi guverne în acea perioadă. Mijlocirea mea fiind acceptată de cele 4 partide am reuşit de a stabili un acord asupra numărului de ministere ce reveneau partidelor cât şi repartiţiei portofoliilor.

De exemplu: Dna ANA PAUKER şi dl. LUCA VASILE cât şi PATRASCANU LUCRETIU mi-a comunicat că PCR doreşte să aibă în lotul său de ministere Minist.Agriculturii, Ministerul Educaţiei Naţionale şi al Justiţiei, în principal şi că celelalte ministere ca Minist.Interne, Minist.Externe şi cele economice interesează mai puţin.

Dna ANA PAUKER a accentuat că ministerele economice să le ea PNT şi PNL.

După stabilirea înţelegerii între partide pentru ocuparea diferitelor ministere era necesar un preşedinte de consiliu de miniştri, deoarece gl. SANATESCU dimisionase

./. ss/RADU XENOPOL

 286 275

şi refuza să prezideze un nou guvern. Lipsind persoana necesară pentru a prezida Cons.de Miniştri eu m'am prezentat pentru acesta la dna ANA PAUKER care mi-a spus că "trebue să insist pe lângă gl.SANATESCU să primească preşedenţia noului guvern".

După căderea celui de al doilea guvern SANATESCU sau dus iarăşi tratative pentru constituirea unui alt guvern şi după stabilirea unui acord, să pus din nou problema unui preşedinte de consiliu de Miniştrii.

Eu din nou m'am prezentat la Biroul dnei ANA PAUKER unde am găsit şi pe dl.LUCA VASILE şi le-am declarat că nu văd un alt preşedinte de consiliu de miniştrii decât pe gl.RADESCU NICOLAE, propunerea mea după unele discuţii şi ezitări, a fost imediat acceptată de către dna ANA PAUKER şi dl.LUCA VASILE astfel s'a constituit guvernul RADESCU.

Intrebare:

Ce personalităţi străine ai cunoscut în România care făceau parte din legaţiile imperialiste şi în ce împrejurări.

Răspuns:

Am cunoscut în anul 1944 toamna pe mareşalul STEFENSON şeful Misiunii Engleze în Comisiunea de Armistiţiu, l-am cunoscut la unele recepţii dela cercul marei industrii în cinstea comisiei de armistiţiu, pe generalul SKYLER şeful misiunii americane în comisia de armistiţiu în acelaş an şi în aceleaşi împrejurări.

Pe PAUL BONCOUR ministru Franţei în Buc. în anul 1945-1946 când gl.DOMBROVSCHI la invitat la restaurantul "Capşa". Pe AUBOIECAU consilier la Legaţia Franţei prin 1945 cu ocazia vizitei mele la Legaţia Franţei la un bazar unde se vindeau produse franceze. Pe dl.HESSE Consilierul economic al legaţiei franţei l-am cunoscut în 1945-1946 cu ocazia afacerilor mele comerciale. Pe dl.BOVA SCOPA Ministrul Italiei în România în anul 1941-1942 cu ocazia unui ceai la nişte prieteni acasă îmi scapă numele însă ştiu că nevasta acelui prieten s'a recăsătorit mai târziu cu col.GHEORGHE STACAR. Pe dl.CLUKISC consilier economic la legaţia germană în 1940-1941 cu ocazia afacerilor mele comerciale, fostul director al lui BANK OF RUMAINE GION acum 15 ani cu ocazia unei plăţi de mărfuri în Anglia. Pe dl.LEIAZERZON din Comisia de armistiţiu americană care locuia 1944-1945 la familia BUTCULESCU cu care eu eram prieten şi alţii fără importanţă

./. ss/RADU XENOPOL

al căror nume îmi scapă.

Prezenta declarație a fost citită cuvânt cu cuvânt de către mine și totul corespunde cu cele declarate.

Semnătura:
ss/RADU XENOPOL

Anchetator:
Cpt.Dragnea

288

277

Proces-Verbal de interogator

Arestat XENOPOL RADU. născut la 15 Noembrie 1892 fiul lui Filip și Florica fost comerciant cu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
ultimul domiciliu în Str. Dr. Racoviță No 14 București.

21 Februarie 1953.

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9^{25} și — min.
„ s'a terminat la „ 12. și — „

Intrebare: În declarația verbală făcută de d-ta față de organele de anchetă în ziua de 20 II a.c ai spus că d-ta ai contribuit la constituirea ~~pe~~ al doilea guvern Sănătescu și al treilea guvern sub președinția lui Rădescu. ~~Arată~~ Arată: de unde și prin ce împrejurări d-ta ai avut acest mandat și în ce a constat contribuția d-tale la formarea celor două guverne după 23 Aug 944.

- Răspuns: Datorită relațiilor care le-aveam cu P.C.R am primit din partea lui Pătrășcanu Lucrețiu însărcinarea de a mijloci înțelegere, între cele două partide istorice și P.C.R și P.S.D. în vederea constituirii unor noi guverne în acea perioadă. Mijlocirea mea fiind acceptată de cele 4 partide am reușit de a stabili un acord asupra numărului de ministere ce reveneau partidelor cât și repartiției portofoliilor.

De exemplu. D-na Ana Pauker și D-l Luca Vasile cât și Pătrășcanu Lucrețiu mi-a comunicat că P.C.R dorește să aibă în lotul său de ministere Minist Agriculturii,

Semnătura,

Radu Xenopol

Mod. 185

Urmare: Ministerul Educaţiei Naţionale şi al Justiţiei, în principal; şi că celelalte ministere ca Minist. Interne, Minist. Externe şi cele economice interesează mai puţin.

D-na Ana Pauker a accentuat că ministerele economice să le ia P.N.Ţ. şi P.N.L.

După stabilirea înţelegeri între partide ptu ocuparea diferitelor ministere era necesar un preşedinte de Consiliu de miniştri; deoarece Gl Sănătescu dimisionase şi refuza să prezideze un nou guvern.

Lipsind persoana necesară ptu a prezida Cons. de Miniştri eu ~~am cerut avizul~~ mam prezentat la ptu aceasta la D-nei Ana Pauker care mi-a spus: „trebue să insist pe lângă Gl Sănătescu să primească preşedenţia noului Guvern"

După căderea celui deal doilea Guvern Sănătescu sau dus iarăşi tratative pentru constituirea unui alt guvern şi după stabilirea unui acord, sa pus din nou problema unui preşedinte de Consiliu de miniştri.

Eu din nou mam prezentat la Biroul D-nei Ana Pauker unde am găsit şi pe D-l Luca Vasile şi le-am declarat că nu văd un alt preşedinte de consiliu de miniştri decât pe Gl Rădescu Nicolae şi propunerea mea după unele discuţii şi ezitări, a fost imediat acceptată de către D-na Ana Pauker şi D-l Luca Vasile. astfel sa constituit guvernul Rădescu.

- Intrebare. Ce personalităţi străine ai cunoscut în România care făceau parte din legaţiile diplomatice şi în ce împrejurări -

- Răspuns. Am cunoscut în anul 1944 toamna pe Mareşalul Stefenson englez. şeful misiunei engleze în Comisiunea de armistiţiu, lam cunoscut la unele recepţii dela cercul marei industrii în cinstea comisiei de armistiţiu.

./.

Semnătura,

[signature]

II

287 ~~278~~

Urmare: pe Generalul Skyler șeful misiunii americane în Comisia de armistițiu în ocalos am și în ocalosi în grajduri.

Pe Paul Bouker ministru franței în Buc în anul 945-946. ~~nu îmi~~ când Gl Dombrovschi la invitat la restaurantul „Capșa" Pe Auboireau consilier la legația franței prin 945 cu ocazia vizitei mele la legația franței la un bazar unde se vindeau produse franceze - Pe Dl Hesse Consilierul economic al legației franței l-am cunoscut în 945-946 cu ocazia ofertelor mele comerciale. Pe Dl Bova Scoppa ministrul Italiei în România în anul 1941-942 cu ocazia unui ceai la niște prieteni acasă îmi scapă numele însă știu că nevasta acelui prieten sa recăsătorit mai târziu cu Col. Gheorghe Stavăr, Pe Dl Clukisc consilier economic la legația germană în 940-941 cu ocazia ofertelor mele comerciale, fostul director al lui Bank of Rumaina Giou acum 15 ani cu ocazia unor plăți de mărfuri în anglia, Pe Dl ~~Leiazerzon~~ Leiazerzon din Comisia de armistițiu americană care locuia 944-945 la familia Butculescu cu care eu eram prieten, și alții fără importanță al căror nume îmi scapă -

Prezenta declarație a fost citită cuvânt cu cuvânt de către mine și totul corespunde cu cele declarate

Anchetator:
Cpt Drăgulescu

Semnătura -
Radu Venep...

Semnătura,

Mod. Nr. 185

Prezentul proces-verbal
de interogatoriu, este
identic cu originalul.-

~~290~~

279

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat RADU XENOPOL născut la 15 Noembrie 1892 fiul lui FILIP şi FLORICA, fost comerciant cu ultimul domiciliu în str.Dr.Racoviţă Nr.M Bucureşti

23 Februarie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 8,3
" s'a terminat " 10,1

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din ziua de 21 Febr.1953, dta ai declarat despre rolul pe care l-ai avut în formarea guvernului SANATESCU şi al celui prezidat de gl.RADESCU NICOLAE. Arată dta mai detailat care au fost relaţiile dtale cu PATRASCANU LUCRETIU în ceeace priveşte formarea celor două guverne după 23 August 1944.

Răspuns:

După 23 August 1944, adică cu două-trei săptămâni în urmă PATRASCANU LUCRETIU m'a chemat şi mi-a spus să fac cunoştinţă cu dna ANA PAUKER, DL. VASILE LUCA şi cu alţii şi în acest scop m'a condus la Partid în Aleea Alexandru unde m'a prezentat şi am făcut cunoştinţă cu persoanele de mai sus.

După aceasta am ţinut legătura cu PATRASCANU, ANA PAUKER şi VASILE LUCA - prima dată cei de mai sus m'au însărcinat să mă ocup de chestiunile financiare ale organizaţiei Apărarea Patriotică nu am făcut mai nimic în această problemă.

Mai târziu PATRASCANU, dna ANA şi dl. VASILE LUCA m'au însărcinat să mă ocup de organizaţia ARLUS pe linia Secţiei sale economice care avea atunci ca preşedinte pe LASCAR CATARGIU şi ca vice-preşedinte pe MAX AUSNIT care după cât ştiu LASCAR CATARGIU şi MAX AUSNIT au fost recomandaţi de CERIU.

In legătură cu formarea celui de al doilea guvern SANATESCU, PATRASCANU m'a chemat la el acasă şi mi-a spus,

./. ss/XENOPOL

că eu sunt persoana cea mai indicată să ajut o înțelegere a celor patru partide în vederea constituirei unui guvern, după care am mers la partid la dna ANA PAUKER care împreună cu dl.VASILE LUCA mi-au confirmat cele spuse de PATRASCANU.

După aceste întrevederi cu cei trei de mai sus am luat contact cu șefii celorlalte partide (MANIU,BRATIANU, și TITEL PETRESCU) care au acceptat mijlocirea mea.

Stabilindu-se de bun acord numărul de ministere și repartiția lor am insistat pe lângă dl.gl.SANATESCU să accepte de a fii din nou președintele Cons.de Miniștri,el a acceptat și astfel s'a format al doilea guvern SANATESCU.

Mai târziu căzând guvernul SANATESCU am reînoit intervențiile mele în vederea constituirii unui nou guvern.

In legătură cu un nou președinte de consiliu de Miniștrii,luând acordul dnei ANA PAUKER și dlui LUCA VASILE asupra persoanei dlui RADESCU am cerut și consimțământul celorlalte partide,după care gl.RADESCU NICOLAE a fost numit prim-ministru.

Cele de mai sus au fost citite cuvânt cu cuvânt de către mine și corespund întocmai cu cele declarate.

Semnătura
ss/RADU XENOPOL

Anchetator:
Cpt.Dragnea

Proces-Verbal de interogator

Arestat: Radu Xenopol născut la 15 Noembrie 1892 fiul lui Filip și Florica fost comerciant cu ultimul domiciliu în Str. Dr. Racoviță No 14 București.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

23 Februarie 1953.

Orașul: București

Interogatoriul a inceput la ora 8 și 30 min.
" s'a terminat la " 10 și 10 .

Intrebare: In procesul verbal de interogatoriu din ziua de 21 Feb. 1953, d-ta ai declarat despre rolul pe care l-ai avut în formarea guvernului Sănătescu și al celui prezidat de Gl. Rădescu Nicolae. Arată d-ta mai detailat care au fost relațiile d-tale cu Pătrășcanu Lucrețiu în ceeace privește formarea celor două guverne după 23 August 1944.

- Răspuns. După 23 August 1944, adică cu două-trei săptămâni în urmă, Pătrășcanu Lucrețiu m'a chemat și mi-a spus să fac cunoștință cu dna Ana Pauker, dl Luca Vasile și cu alții - și în acest scop m'a condus la Cortid în Aleea Alexandru unde m'a prezentat și am făcut cunoștință cu persoanele de mai sus.

După aceasta am ținut legătura cu Pătrășcanu, Ana Pauker și Vasile Luca - prima dată cei de mai sus m'au însărcinat să mă ocup de chestiunile financiare ale organizației Apăr-

Semnătura,
Radu Xenopol

Mod. 185

Urmare: Roza Patriotică nu am făcut mai nimic în această problemă.

Mai târziu Pătrășcanu d-na Ana toate și dl. Vasile Luca m-au însărcinat să mă ocup ~~ca~~ de organizația A.R.L.U.S. pe linia secției sale economice care avea atunci ca președinte pe Lazăr Cotârgiu și ca vice președinte pe Max Auschnit care după cât știu Lazăr Cotârgiu și Max Auschnit au fost recomandați de Oerim.-

În legătură cu formarea celui de al doilea guvern Sănătescu, Pătrășcanu m-a chemat la el acasă și mi-a spus, că eu sunt persoana cea mai indicată să ajut o înțelegere a celor patru partide în vederea constituirii unui guvern, după care am mers la partid la d-na Ana Pauker care împreună cu dl. Vasile Luca mi-au confirmat cele spuse de Pătrășcanu.

După aceste întrevederi cu cei trei de mai sus am luat contact cu ~~[illegible]~~ șefii celorlalte partide (Maniu, Brătianu, și Titel Petrescu) care au acceptat mijlocirea mea.

Stabilindu-se de bun acord numărul de ministere și apartenența lor am insistat pe lângă dl. Gl. Sănătescu să accepte de a fi din nou președintele Cons. de Miniștri, el a acceptat și astfel s-a format ~~ga~~ al doilea guvern Sănătescu -

Mai târziu căzând guvernul Sănătescu am reînnoit intervențiile mele în vederea constituirii unui nou guvern.

În legătură cu un nou președinte de

Semnătura,

[illegible]

Urmare: Consiliu de Miniștri luând avizul Dnei Ana Pauker și Dlui Luca Vasile asupra persoanei Glui Rădescu au cerut și consimțământul celorlalte partide - după care Gl Rădescu Nicolae a fost numit prim ministru.

Cele de mai sus au fost citite cuvânt cu cuvânt de către mine și corespund întocmai cu cele declarate —

Anchetator — Semnătura -

Cpt. Dragnea. — N. Rădescu

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.- 295

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

7 Octombrie 1952 Orașul Aiud

Interogatoriul a început la ora 19,1o.Interogatoriul s'a terminat la ora 24,1o.

Eu,Lt.Col.SOLTUTIU IOAN,am interogat în calitate de anchetator

Numele: POP Pronumele:GHEORGHE

Anul,luna și ziua nașterii: 1883 Ianuarie 3.Locul nașterii Poiana Sărată "Trei Scaune".

Cetățenia română , Naționalitatea română.

Apartenența politică P.N.T. din ce an 19o4

Studii: Facultatea de drept din Budapesta și Viena

Profesia:avocat-ziarist .Ultimul loc de muncă și funcția Membru în delegația permanentă a P.N.T.

Ultimul domiciliu București Splaiul Unirii 5.

Situația familiară: căsătorit,fără copii.,soția MARIA, de profesie institutoare.

Origina socială: mic burgheză tatăl notar comunal,3o jugăre pământ.

Activitatea politică până în 1947: P.N.T. A participat la toate alegerile.

Decorații,distincții și premii guvernamentale:"Ordinul Ferdinand".

In ce armată a făcut serviciu,grad,funcție:In armata română,voluntar în 1916,sublocotenent asimilat.

Dacă a fost prizonier: nu.

Dacă a fost în străinătate,unde,când și în legătură cu ce: Budapesta-Viena 19o2;la studiu - Paris-Berna în propagandă în 1914,1919; în 1929 Elveția,în 1929 în Italia;Polonia 1929; Finlanda,Estonia-Letonia 1929;Cehoslovacia 1932; Spania 1933.

Dacă a participat în bande,în organizații contra revoluționare: Grupul Zărnești - Insurecție armată.

./. ss/GH.POPP

Dacă a fost judecat,când,din ce cauze,de cine şi la ce pedepse a fost condamnat: lo ani temniţă grea pentru insurecţie armată în grupul Zărneşti. 285

Intrebare:

In ce împrejurări ai cunoscut dta pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Am cunoscut pe dl.LUCRETIU PATRASCANU în 1944 cam în lunile Aprilie-Mai în calitatea mea de fruntaş al P.N.T. având diverse legături şi discuţii politice în perioada războiului,el fiind un fruntaş comunist intelectual-avocat.

In diverse acţiuni politice şi împrejurări diferite, datorită situaţiei politice de atunci LUCRETIU PATRASCANU a avut mai dinainte legături cu unii fruntaşi ai P.N.T. ca de exemplu dl.MANIU.Relaţiile dintre P.N.T. şi dl.LUCRETIU PATRASCANU au devenit mai apropiate în epoca 23 August 1944 şi după 23 August 1944.

Intrebare:

Ce relaţii s'au stabilit între conducătorii P.N.T. şi LUCRETIU PATRASCANU în perioada războiului.

Răspuns:

După ce apărea evident că România a pierdut războiul şi prezenţa armatelor sovietice în România era inevitabilă, noi am căutat o ieşire din această situaţie prin creerea unei legături cu Cairo cu anglo-americani pe plan extern, iar pe plan intern dându-ne seama de rolul ce urma să-l joace P.C.R. şi muncitorimea română după eliberarea ţării de către armatele sovietice,ne-am îndreptat atenţia şi spre P.C.R. respectiv dl.LUCRETIU PATRASCANU ca un comunist cunoscut,intelectural-avocat şi cu vechi legături cu noi fruntaşi P.N.T.

Toate legăturile mai apropiate ale lui LUCRETIU PATRASCANU cu PNT erau ţinute prin dl.IULIU MANIU,care era în contact cu LUCRETIU PATRASCANU.

Aranjamentele şi combinaţiile concrete din această perioadă eu nu le cunosc,cunosc doar legăturile aranjate cari s'au stabilit cu el şi cari au fost cele de mai sus.

Intrebare:

In ce împrejurări ai lucrat dta cu LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Imediat după lovitura de stat dela 23 August 1944,

./. ss/GH.POPP

am fost chemat de dl.MANIU care mi-a comunicat că voi pleca la Moscova în delegaţia de armistiţiu condusă de dl. LUCRETIU PATRASCANU.

Intrebare:

Din cine era compusă delegaţia de armistiţiu. 286

Răspuns:

Delegaţia de armistiţiu a fost formată de GRIGORE NICULESCU BUZESTI,având ca preşedinte pe dl.PATRASCANU şi membrii pe ION CRISTU,general DAMACEANU,lt.col.FOCSANEANU, CONSTANTIN VISOIANU,BARBU STIRBEI şi eu.

Intrebare:

Care era rolul dumitale în comisia de armistiţiu?

Răspuns:

După ce noi am sosit la Moscova şi după ce ni s'a înmânat proectul textului de armistiţiu,delegaţia noastră s'a întrunit sub preşedenţia dlui LUCRETIU PATRASCANU şi am convenit în deplină înţelegere ce avem fiecare de susţinut,faţă de proectul de text înmânat.

In acest sens eu am avut sarcina de a susţine punctul nostru de vedere privitor la chestiile teritoriale.

Intrebare:

Cari erau problemele pe cari era să le susţină PATRASCANU?

Răspuns:

Punctul său de vedere,precum şi al întregii delegaţii era ca România să contribuie la războiul antihitlerist numai până la vechile graniţe ale României şi nu până la complecta lichidare a hitlerismului.Acest lucru l'am stabilit între noi înainte de a începe tratativele de armistiţiu,în opoziţie cu punctul de vedere sovietic care era ca armatele româneşti şi în general România să contribuie la războiul antihitlerist până la complecta nimice a hitlerismului.

Această înţelegere şi dorinţă a delegaţiei noastre a fost susţinută de LUCRETIU PATRASCANU în planul şedinţei de armistiţiu.

Noi consideram că cu toate că România a pierdut războiul în faţa Uniunei Sovietice,totuşi după terminarea războiului pentru interior şi orice eventualitate,e bine să avem o armată puternică în forma şi cu cadrele care se formaseră deja atât înainte ,cât şi în timpul războiului.

ss/GH.POPP

./.

Cu toate că dl.LUCRETIU PATRASCANU a căutat a obține acest lucru, până la urmă nu a reușit.

Intrebare:

Ce alte probleme a mai ridicat LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns:

Punctul de vedere al dlui PATRASCANU precum și a întregei noastre delegații era ca imediat după terminarea ostilităților armatele sovietice să părăsească țara. Acest lucru l'am stabilit cu toții împreună înainte, de a începe tratativele de armistițiu.

Această dorință a întregei noastre delegații a fost susținută de dl.LUCRETIU PATRASCANU.

Intrebare:

Cari erau vederile dvoastră a conducătorilor P.N.T. în ulterioara desvoltare politică a României.

Răspuns:

Noi ne dădeam seama că prezența armatelor sovietice în România va da posibilități largi de afirmare politică maselor largi populare, conduse de P.C.R., ceace va împinge serios înapoiu, ba chiar va duce la complecta scoatere din viața politică a țării, partidele burgheziei românești care au guvernat țara în răstimpul 1918-1944. Lucru care dealtfel s'a petrecut întocmai, contrar intereselor noastre politice.

Dl.LUCRETIU PATRASCANU era singurul fruntaș comunist apropiat de noi a cărui politică corespundea vederilor și intereselor noastre politice. Acțiunile și atitudinea sa naționalistă a fost primită de noi cu simpatie și satisfacție.

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine, cuvânt cu cuvânt și corespunde întocmai celor declarate de mine.

Anchetator:
Lt.col.de Securitate
I.Soltuțiu

Semnătura:
ss/GH.POPP

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIUNEA GENERALĂ A SECURITĂȚII STATULUI

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

7 Octomvrie 1952 Orașul Arad

Interogatoriul a început la ora 19 și 10 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 24 și 10 minute.

Eu, Lt. Col. Soltuțiu Ioan

am interogat în calitate de anchetator (pe arestatul, reținutul, martorul)

1. Numele Pop. 2. Pronumele Gheorghe
3. Anul, luna și ziua nașterii 1883 Ianuarie 3. 4. Locul nașterii Poiana, Sărmaș „Trei Scaune"
5. Cetățenia Română 6. Naționalitatea Română
7. Apartenența politică P.N.Ț. din ce an 1904.
8. Studii facultatea de drept din Budapesta și Viena (când, unde și ce școală a absolvit)
9. Profesia avocat-ziarist 10. Ultimul loc de muncă și funcția Membru în delegația permanentă a P.N.Ț.
11. Ultimul domiciliu București Splaiul Unirii 5.
12. Situația familiară căsătorit, fără copii. Soția Maria de profesie institutoare (soția, copii, numele lor, vârsta lor, domiciliul și ocupația)

13. Origina socială mic burghez, tatăl notar communal, 30 jugăre pământ. (averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)
14. Activitatea politică până în 1947 P.N.Ț. (în ce partide politice a fost. Participare în alegeri). A participat la toate alegerile

Mod. 180

Semnătura,
Gh. Pop

15. Decoraţii, distincţii şi premii guvernamentale „Ordinul Ferdinand"
(înainte şi după 23 August 1944)

16. In ce armată a făcut serviciu, grad, funcţie în armata lui Română voluntar în 1916 Sublocotenent asimilat -

17. Dacă a fost prizonier nu
(unde şi când)

18. Dacă a fost în străinătate, unde, când şi în legătură cu ce Budapesta - Viena - 1907 la Studiu - Paris - Berna în propagandă în 1914, 1919. În 1929 Elveţia, în 1929 în Italia, Polonia - 1929 - Finlanda, Estonia - Letonia - 1929. Cehoslovacia 19.. Spania - 1933

19. Dacă a participat în bande, în organizaţii contra-revoluţionare Grupul Zărnesti - Insurecţie armată -

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine şi la ce pedepse a fost condamnat 10 ani temniţă grea pentru insurecţie armată în grupul Zărnesti -

Intrebare: In ce împrejurări ai cunoscut d-ta pe Lucreţiu Pătrăşcanu -

Răspuns:
Am cunoscut pe d-l Lucreţiu Pătrăşcanu în 1944 clar în lunile Aprilie - Mai, în calitatea mea de fruntaş al P.N.Ţ. având diverse legături şi discuţii politice în perioada războiului, el fiind un fruntaş comunist intelectual - avocat.
In diverse acţiuni politice şi împrejurări diferite, datorită situaţiei politice de atunci Lucreţiu Pătrăşcanu a avut mai dinainte legături cu unii fruntaşi ai P.N.Ţ. cu de exp. d-l Maniu. Relaţiile dintre P.N.Ţ. şi d-l

Semnătura,
Gh. Popp

Urmare: Lucrețiu Pătrășcanu au devenit mai apropiate în epoca 23 August 1944 și după 23 Aug. 1944.

Intrebare:

Ce relații s'au stabilit între conducătorii P.N.Ț. și Lucrețiu Pătrășcanu în perioada războiului.

Răspuns:

După ce apărea evident că România a pierdut războiul și prezența armatelor Sovietice în România era inevitabilă, noi am căutat o ieșire din această situație prin căutarea unei legături cu Cairo cu Anglo-Americanii, pe plan extern, iar pe plan intern dându-ne seama de rolul ce urma să-l joace P.C.R. și muncitorimea română după eliberarea țării de către armatele Sovietice, ne-am îndreptat atenția și spre P.C.R respectiv d-l Lucrețiu Pătrășcanu ca un comunist cunoscut, intelectual-avocat și cu vechi legături cu noi fruntașii P.N.Ț.

Toate legăturile mai apropiate ale lui Lucrețiu Pătrășcanu cu P.N.Ț. erau ținute prin d-l Iuliu Maniu, care era în contact cu Lucrețiu Pătrășcanu

Aranjamentele și combinațiile concrete din această perioadă eu nu le cunosc, cunosc doar legăturile aranjate cari s'au stabilit cu el și cari au fost cele de mai sus.

Intrebare:

In ce împrejurări ai lucrat d-ta cu

Semnătura, Gh. Popp

Urmare: Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns:

Imediat după lovitura de Stat dela 23 August 1944. am fost chemat de d-l Maniu care mi-a comunicat că voi pleca la Moscova în delegația de armistițiu condusă de d-l. Lucrețiu Pătrășcanu.

Intrebare:

Din cine era compusă delegația de armistițiu:

Răspuns:

Delegația de armistițiu a fost formată de Grigore Niculescu Buzești, având ca președinte pe d-l Pătrășcanu și membri pe Ion Cristu general Dămăceanu, lt. col. Focșăneanu, Constantin Vișoianu, Barbu Stirbei și eu.

Intrebare

Care era rolul dumitale în comisia de armistițiu?

Răspuns:

După ce noi am sosit la Moscova și după ce ni s'a înmânat proectul textului de armistițiu, delegația noastră s'a întrunit sub președinția d-lui Lucrețiu Pătrășcanu și am convenit în deplină înțelegere ce avem fiecare de susținut față de proectul de text înmânat.

In acest sens eu am avut sarcina de a susține punctul nostru de vedere privitor la chestiile teritoriale.

Gh. Popp

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către arestat sau martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Urmare: Intrebare
Cari erau problemele pe cari ea să le susţină Pătrăşcanu:

Răspuns:
Punctul său de vedere precum şi al integei delegaţii era ca România să contribuie la războiul antihitlerist numai până la vechile granite ale României şi nu până la completa lichidare a hitlerismului. Acest lucru l'am stabilit între noi înainte de a începe tratativele de armistiţiu, în opoziţie cu punctul de vedere sovietic care era ca armatele româneşti şi în general România să contribuie la războiul antihitlerist până la completa nimicire a hitlerismului.

Această înţelegere şi dorinţă a delegaţiei noastre a fost susţinută de Lucreţiu Pătrăşcanu în plenul şedinţei de armistiţiu.

Noi consideram că cu toate că România a pierdut războiul în faţa Uniunii Sovietice totuşi după terminarea războiului pentru interior şi orice eventualitate, e bine să avem o armată puternică în forma şi cu cadrele care se formaseră deja atât înainte cât şi ~~după~~ ~~armistiţiu~~ în timpul războiului.

Cu toate că d-l Lucreţiu Pătrăşcanu a căutat a obţine acest lucru, până la urmă nu a reuşit.

Intrebare
Ce alte probleme a mai ridicat Lucreţiu Pătrăşcanu?

Semnătura,
Gh. Popp

Mod. 185

Urmare: Răspuns

Punctul de vedere al d-lui Pătrășcanu precum și a întregii noastre delegații era ca imediat după terminarea ostilităților armatele sovietice să părăsească țara. Acest lucru l'am stabilit cu toți împreună înainte de a începe tratativele de armistițiu.

Această dorință a întregii noastre delegații a fost susținută de d-l Lucrețiu Pătrășcanu.

Întrebare:

Care erau vederile d-voastră a conducătorilor P.N.Ț. în ulterioara desvoltare politică a României

Răspuns: Noi ne dădeam seama că prezența armatelor sovietice în România va da posibilități largi de afirmare politică maselor largi populare conduse de P.C.R. ceace va împinge serios înapoi, ba chiar va duce la completa scoatere din viața politică a țării partidele burgheziei românești care au guvernat țara în răstimpul 1918-1944. Lucru care dealtfel s'a petrecut întocmai contrar intereselor noastre politice.

D-l. Lucrețiu Pătrășcanu era singurul fruntaș comunist apropiat de noi a cărui politică corespundea vederilor și intereselor noastre politice. Acțiunile și atitudinea sa naționalistă a fost primită de noi cu simpatie și satisfacție -

Acest proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întocmai celor declarate de mine -

Anchetator -
Lt. col. Soltuțiu

Semnătura, Gh. Popp

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~302~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat POP GHEORGHE, născut la 3 Ianuarie 1883 în com. Poiana Sărată-Trei Scaune, fost ziarist, condamnat la 20 ani, cu ultimul domiciliu str. Splaiul Unirii Nr. 5 Buc.

9 Martie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 11,30
" s'a terminat " 14

Intrebare

Când şi prin cine ai cunoscut dta pe LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns

Am cunoscut pe LUCREŢIU PATRASCANU în vara anului 1944, prin IULIU MANIU.

Intrebare

Arată dta locul unde ai cunoscut pe LUCREŢIU PATRASCANU.

Răspuns

Pe LUCREŢIU PATRASCANU l-am cunoscut în locuinţa lui EMIL GHILEZAN (fruntaş PNŢ). Locuinţa lui GHILEZAN se găsea în clădirea Băncii Ardelene.

Intrebare

Cum a ajuns LUCREŢIU PATRASCANU în locuinţa lui GHILEZAN?

Răspuns

Nu-mi aduc aminte cum a venit PATRASCANU la întâlnire. Cu o zi înainte de întâlnire, IULIU MANIU mi-a spus că îl va întâlni pe PATRASCANU fruntaş al PCR-ului, cu care ocazie mi-a spus să vin şi eu la întrevedere pentru a mă pune în legătură cu PATRASCANU. In ziua întâlnirii IULIU MANIU, mi-a dat telefon, comunicându-mi să vin că PATRASCANU a sosit.

Intrebare

Arată dta împrejurările în care ai ajuns în locuinţa lui GHILEZAN şi pe cine ai găsit acolo?

./. ss/GH. POP

Răspuns

In urma telefonului primit m'am dus pe jos la locuinţa lui GHILEZAN, unde se găsea IULIU MANIU şi LUCREŢIU PATRASCANU. La intrare m'a întâmpinat Dr. VIRGIL SOLOMON, care mi-a spus că PATRASCANU este acolo şi m'a pregătit să intru în cabinetul lui IULIU MANIU. IULIU MANIU a făcut prezentarea noastră şi mi-a spus că PATRASCANU este persoana care reprezintă PCR-ulu cu care vom face acţiune comună pentru răsturnarea guvernului ANTONESCU.

Intrebare

Arată dta ce probleme politice şi tactice s'au discutat la această consfătuire?

Răspuns

Am asistat la consfătuire câteva minute după care am părăsit camera. Stiu dela MANIU că subiectul consfătuirii a fost o acţiune comună în scopul de a răsturna guvernul ANTONESCU şi de a scoate România din război.

Intrebare

Dece a fost necesar ca dta să fi pus în contact cu PATRASCANU.

Răspuns

Fiind secretarul general al partidului naţional-ţărănesc-MANIU, în cazul unei acţiuni de stradă contra guvernului ANTONESCU aş fi avut atribuţiunea de-a organiza această acţiune din partea PNT-ului.

Intrebare

Dece fel de acţiune era vorba şi practic cum trebuia dusă ?

Răspuns

Această acţiune urma să se desfăşoare în trei direcţii: 1) prin manifestaţii de stradă contra regimului ANTONESCU, 2) prin o acţiune de convingere pe lângă fostul rege Mihai, pentru a-l determina să schimbe guvernul 3) prin luare de contact prin comandanţi şi ofiţeri superiori din armată pentru ai câştiga în vederea încheerii armistiţiului.

In legătură cu răsturnarea xregimului ANTONESCU, PATRASCANU a cerut lui MANIU grăbirea acţiunei pentru răsturnarea lui ANTONESCU. IULIU MANIU a declarat că partidul naţional ţărănesc este gata să facă această acţiune de stradă şi că poate pune în mişcare oricând o mulţime de 10.000 oameni în acest scop, cerând lui PATRASCANU să ia angajamentul de a face acelaş lucru din partea Partidului Comunist.

./. ss/GH.POP

PATRASCANU s'a declarat gata de a face acest lucru şi de-a ridica din partea Partidului 20.000 oameni în vederea manifestaţiei. Dar mai târziu când a urmat să dea un răspuns definitiv el a revenit asupra promisiunei, spunând că o acţiune de acest fel ar putea să ceară jertfe prea mari de vieţi omeneşti din partea muncitorimii. In acest fel acţiunea de stradă plănuită a fost părăsită şi s'a căutat alte metode pentru răsturnarea guvernului ANTONESCU, de care eu nu am cunoştinţă.

Intrebare

Când şi unde ai mai întâlnit dta pe LUCREŢIU PATRASCANU?

Răspuns

Până la 23 August, l-am întâlnit de două sau trei ori la IULIU MANIU în str. Schitu Măgureanu Nr. 16. Cu PATRASCANU de aceste date n'am discutat nimic important, decât câteva cuvinte, el se retrăgea în birou cu MANIU unde discutau împreună.

Intrebare

Când l-ai întâlnit la IULIU MANIU pe PATRASCANU, ziua sau noaptea?

Răspuns

De fiecare dată l-am văzut ziua pe PATRAŞCANU în casa lui MANIU.

Intrebare

Unde locuia PATRASCANU în vremea acea şi cum putea veni ziua la IULIU MANIU.

Răspuns

Nu cunosc unde locuia PATRASCANU, ştiu că se afla la Bucureşti, venit dela Poiana Tapului unde avea domiciliu obligatoriu şi de unde fugise fără ştiinţa autorităţilor. Cu toate că locuinţa lui MANIU era supravegheată de trei sau patru agenţi ai siguranţei zilnic, PATRASCANU venea ziua la IULIU MANIU.

Intrebare

Arată dta ce asigurări i-a dat PATRASCANU lui IULIU MANIU în legătură cu activitatea politică comună după 23 August 1944?

Răspuns

N'am cunoştinţă de asigurările date de PATRASCANU lui MANIU şi nici de activitatea comună dusă de aceştia.

Intrebare

Ce întâlniri ai avut dta cu PATRASCANU după 23 August 1944.

Răspuns

./. ss/GH. POPP

305

După 23 August, am întâlnit pe LUCRETIU PATRASCANU, întâi cu ocazia călătoriei noastre la Moscova şi pe urmă nu l-am mai întâlnit decât după numirea mea în guvernul SANATESCU (Noembrie 1944) şi în continuare în guvernul RADESCU, adică până la 6 Martie 1945. 294

Intrebare

Arată dta ce discuţii politice ai avut cu PATRASCANU în perioada arătată mai sus?

Răspuns

L-am întâlnit pe LUCRETIU PATRASCANU cu ocazia şedinţelor Consiliului de Miniştrii. Inainte şi după şedinţe schimbam cu PATRASCANU câteva cuvinte despre evenimentele în curs, s'au despre unele proecte care se discutau în Consiliul de Miniştri. Cu prilejul acestor discuţii PATRASCANU mi-a făcut aluzie la o colaborare între PNT-Maniu şi el (PATRASCANU). La aluziile făcute de PATRASCANU, eu n'am reacţionat, deşi faţă de el i-am spus că da, ar fi bună o colaborare.

După ce am citit procesul verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este exact, susţin şi semnez.

Anchetat:
ss/GH POPP

Anchetator
Lt. Maj. T. Staicu

Proces-Verbal de interogator

Arestat Pop. Gheorghe, născut la 8 Ianuarie 1888 în Comuna Poiana Sărată Trei Scaune, fost general, ~~fost~~ condamnat (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) la 10 ani, cu ultimul domiciliu Str. Splaiul Unirii Nr 5 Buc.

9 Martie 195 3

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 11 și 30 min.
" s'a terminat la " 14 și ___ "

Intrebare: Când și prin cine ai cunoscut atât pe Lucrețiu Pătrășcanu:

Răspuns: Am cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu în vara anului 1944, prin Iuliu Maniu

Intrebare: Arată locul unde ai cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu:

Răspuns: Pe Lucrețiu Pătrășcanu l-am cunoscut în locuința lui Emil Ghilezan (fruntaș PNȚ). Locuința lui Ghilezan se găsea în clădirea Băncii Ardeleană -

Intrebare: Cum a ajuns Lucrețiu Pătrășcanu în locuința lui Ghilezan:

Răspuns: Nu îmi aduc aminte cum a venit Pătrășcanu la întâlnire. Cu o zi înainte de întâlnire, Iuliu Maniu mi-a spus că îl va întâlni pe Pătrășcanu fruntaș al PCR-ului, cu care ocazie mi-a spus să vin și eu la întrevedere pentru a mă pune în legătură cu Pătrășcanu. In ziua întâlnirii Iuliu Maniu mi-a dat telefon, comunicându-mi să vin că Pătrășcanu a sosit

Semnătura,
Gh. Popp

Urmare: Intrebare Arată dta împrejurările în care ai ajuns în locuința lui Ghelmegeanu și pe cine ai găsit acolo.

Răspuns: În urma telefonului primit m'am dus pe jos la locuința lui Ghelmegeanu, unde se găsea Iuliu Maniu și Lucrețiu Pătrășcanu. La intrare m'a întâmpinat Dr. Virgil Solomon, care mi-a spus că Pătrășcanu este acolo și m'a poftit să intru în cabinetul lui Iuliu Maniu. Iuliu Maniu a făcut prezentarea noastră și mi-a spus că Pătrășcanu este persoana care reprezintă P.C.R.-ul cu care vom face acțiune comună pentru răsturnarea guvernului Antonescu.

Intrebare Arată dta ce probleme politice și tactice s'au discutat la această consfătuire:

Răspuns: Am asistat la consfătuire câteva minute după care am părăsit camera. Știu dela Maniu că subiectul consfătuirii a fost o acțiune comună în scopul de a răsturna guvernul Antonescu și de a scoate România de război.

Intrebare: De ce a fost necesar ca dta să fii pus în contact cu Pătrășcanu

Răspuns: Fiind secretarul general al partidului național țărănesc - Maniu, în cazul unei acțiuni de revoltă contra guvernului Antonescu aș fi avut atribuțiunea de-a organiza această acțiune din partea P.N.Ț.-ului.

Intrebare: De ce fel de acțiune era vorba și practic cum trebuia dusă:

Răspuns: Această acțiune urma să se desfășoare în trei direcții: 1, prin manifestații de revoltă contra regimului Antonescu 2 prin o acțiune de convingere pe lângă fostul rege Mihai, pentru al determina să schimbe guvernul 3, prin luare de contact cu comandanții și șefii superiori din armată pentru ai câștiga spre ai câștiga în vederea

Semnătura,
Gh. Popa

Urmare: încheierii anchetatului.

În legătură cu răsturnarea regimului Antonescu, Pătrășcanu a cerut lui Maniu grăbirea acțiunii pentru răsturnarea lui Antonescu. Iuliu Maniu a declarat că partidul național țărănesc este gata să facă această acțiune de stradă și că poate pune în mișcare oricând o mulțime de 10.000 oameni și acest rep. cerând lui Pătrășcanu să ia angajamentul de a face același lucru din partea Partidului Comunist. Pătrășcanu s-a declarat gata de a face acest lucru și de a ridica din partea Partidului 10.000 oameni în vederea manifestației. Dar mai târziu când a urmat să de-a un răspuns definitiv el a revenit asupra promisiunii, spunând că o acțiune de acest fel ar putea să ceară jertfe prea mari de vieți omenești din partea comuniștilor. În acest fel acțiunea de stradă planificată a fost părăsită și s-a căutat alte metode pentru răsturnarea guvernului Antonescu, de care nu am cunoștință.

Întrebare: Când și unde ai mai întâlnit după pe Lucrețiu Pătrășcanu

Răspuns: Până la 23 August, l-am întâlnit de două sau trei ori la Iuliu Maniu în str. [illegible] Nr. 16. Cu Pătrășcanu de aceste dăți n-am discutat nimic important, decât câteva cuvinte, el se retrăgea în birou cu Maniu unde discutau împreună.

Întrebare: Când l-ai întâlnit la Iuliu Maniu pe Pătrășcanu, ziua sau noaptea:

Răspuns: De fiecare dată l-am văzut ziua pe Pătrășcanu în casa lui Maniu:

Întrebare: Unde locuia Pătrășcanu în vremea aceea și cum putea veni ziua la Iuliu Maniu:

Răspuns: Nu cunosc unde locuia Pătrășcanu, dar se afla la București, venit de la Poiana Țapului unde

Mod. 185

Semnătura,
Gh. Pop

Urmare: a sa domiciliu obligatoriu și de unele fugiri fără știința autorităților. Cu toate că locuința lui Maniu era supraveghiată de trei sau patru agenți ai siguranței, totuși Pătrășcanu venea ziua la Iuliu Maniu.

Întrebare: Arată alte le sugestii i-a dat Pătrășcanu lui Iuliu Maniu în legătură cu activitatea politică comună după 23 August 1944.

Răspuns: N-am cunoștință de sugestiile date de Pătrășcanu lui Maniu și nici de activitatea comună după de aceasta:

Întrebare: Ce întâlniri ai avut alte cu Pătrășcanu după 23 August 1944.

Răspuns: După 23 August, am întâlnit pe Lucrețiu Pătrășcanu, întâi cu ocazia călătoriei noastre la Moscova și pe urmă nu l-am mai întâlnit decât după intrarea mea în guvernul Sănătescu (Noembrie 1944) și în continuare în guvernul Rădescu, adică până la 6. Martie 1945.

Întrebare: Arată ce discuții politice ai avut cu Pătrășcanu în perioada arătată mai sus:

Răspuns: L-am întâlnit pe Lucrețiu Pătrășcanu cu ocazia ședințelor Consiliului de Miniștri. Înainte și după ședințe schimbam cu Pătrășcanu câteva cuvinte despre evenimentele în curs, sau despre unele procese care se discutau în Consiliul de Miniștri. Cu prilejul acestor discuții Pătrășcanu mi-a făcut aluzie la o colaborare între P.N.Ț.-Maniu și el (Pătrășcanu) La aluziile făcute de Pătrășcanu, eu n-am reacționat, deși față de el i-am spus că da, ar fi bună o colaborare.

După ce am citit P.V. de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că e exact, susțin și semnez.

Anchetatori
Lt. mj. Tătaru

Anchetat –
Semnătura,
Gh. Popp

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~308~~
297

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
================================

Arestat POP GHEORGHE, născut la 3 Ianuarie 1883 în com. Poiana Sărată jud. Trei Scaune, de profesiune fost ziarist, cu ultimul domiciliu str. Splaiul Unirii Nr. 5 Buc.

12 Martie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 10,5
" s'a terminat " 13

Intrebare

Arată dta cum s'a format guvernul de bloc în August 1944?

Răspuns

După ştirile mele, fostul rege Mihai a dorit încă înainte de 23 August, ca viitorul guvern după răsturnarea lui ANTONESCU să fie un guvern civil prezidat de IULIU MANIU. IULIU MANIU a fost însă de părere ca primul guvern după răsturnarea lui ANTONESCU să fie un guvern compus din militari, întrucât încheierea armistițiului este un act de natură militară şi deci este indicat să fie semnat de un guvern de militari. Fostul rege MIHAI şi-a manifestat nemulțumirea pentru acest refuz a lui MANIU şi a cerut lui MIHAI POPOVICI ca să convingă pe MANIU să primească preşedenția acestui guvern. MIHAI POPOVICI a reuşit să-l convingă pe MANIU ca să primească conform dorinței regelui.

Cu toate acestea în seara de 23 August, când după arestarea lui ANTONESCU s'a anunțat formarea noului guvern, am avut surpriza să aflăm că noul guvern, este un guvern de militari, prezidat de generalul SANATESCU, în care au intrat şi câte un reprezentant al celor patru partide.

Intrebare

Când şi în ce împrejurări ai aflat dta că fostul rege îl delegase pe MANIU cu formarea guvernului după 23 August?

Răspuns

Am aflat acestea cu puține zile înainte de 23 August, dela AUREL LEUCUTIA, şi Dr. VIRGIL SOLOMON, care erau în contact permanent cu IULIU MANIU.

./.   ss/GH. POPP

Intrebare

Arată dta cum s'a ajuns la participarea reprezentanţilor celor patru partide la primul guvern?

Răspuns

In luna Mai 1944 IULIU MANIU mi-a comunicat că cele trei mari puteri ne cer ca încă înainte de răsturnarea lui ANTONESCU cele patru partide, adică PNT, PNL, PSD şi PCR să convie asupra unei baze principiale comune cu privire la răsturnarea lui ANTONESCU şi la directivele politice pe care le va urma noul guvern. Intre acestea erau răsturnarea lui ANTONESCU eşirea din războiu a României şi încheerea unui armistiţiu şi instaurarea unui regim de libertăţi politice şi de guvernare democratică.

Intrebare

Ce pregătiri s'au făcut în vederea colaborării celor patru partide?

Răspuns

In luna Mai 1944, am convocat pe reprezentanţii celor patru partide în locuinţa mea din str. Negru Vodă, unde au început discuţiile cu privire la bazele viitoarei guvernări.

Discuţiile au continuat în alte patru cinci şedinţe ţinute la ZAMFIRESCU, HUDIŢA şi la mine.

Intrebare

Cine a participat la consfătuiri şi ce anume s'a discutat?

Răspuns

Din partea partidului liberal a fost BEBE BRATIANU şi ZAMFIRESCU. Din partea PNT-ului IOAN HUDIŢA şi cu mine. Nu-mi aduc aminte de repreœentanţii PSD-ului şi al PCR. Cu prilejul şedinţelor s'a căzut de acord asupra răsturnării regimului lui ANTONESCU, asupra eşirii din războiu a României şi asupra instaurării unui regim de libertăţi politice şi democratice.

Intrebare

Ce participare ai avut dta în actul dela 23 Aug. 1944?

Răspuns

N'am avut nici-o participare directă.

Intrebare

Ce participare ai avut indirectă?

Răspuns

Stiu că MANIU a avut în timpul războiului un aparat radio TFF cu care purta corespondenţă cu englezii dela Cairo.

./. ss/GH. POPP

Prin acest aparat MANIU transmitea informaţiuni politice şi primea dela englezi instrucţiuni. Eu i-am dat un tânăr de încredere, IOAN VISA care făcea cifrarea şi descifrarea materialului primit dela englezi. IOAN VISA împreună cu RICA GEORGESCU şi alte câteva persoane au fost arestaţi de Poliţia lui ANTONESCU şi daţi în judecată. Inainte de judecarea procesului, MANIU a comunicat lui ANTONESCU că dacă procesul va fi judecat el, MANIU, se va prezenta în faţa instanţei şi va declara că el este autorul telegramelor şi deci principalul vinovat, e el nu ce-i arestaţi care nu au fost decât ajutoarele sale. ANTONESCU impresionat de această comunicare a oprit judecarea procesului.

Intrebare

Arată dta activitatea şi cârdăşia lui PATRASCANU cu MANIU în această perioadă, arătată mai sus?

Răspuns

Stiu numai atât că PATRASCANU în calitate de reprezentant al Partidului Comunist se întâlnea cu MANIU destul de des. Nu ştiu ce discutau concret.

Intrebare

Ce cunoşti dta despre înţelegerea dintre MANIU şi PATRASCANU în formarea guvernului de bloc după 23 August 1944.

Răspuns

Nu cunosc nimica.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez.

Anchetat
ss/GH. POPP

Anchetator:
Lt. Maj. T. Staicu

Proces-Verbal de interogator

Arestat Popp Gheorghe, născut la 3 Ianuarie 1898 în Com. Poiana Sărată jud. Trei Scaune, de profesiune fost ziarist, cu ultimul domiciliu Str. Splaiul Unirii nr. 5 Bucureşti

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

12 Martie 1953

Oraşul Bucureşti

Interogatoriul a inceput la ora 10 şi 15 min.

" s'a terminat la " 13 şi .

Intrebare: Arată d-ta cum s'a format guvernul de Bloc în August 1944.

Răspuns: După ştiinţele mele, fostul rege Mihai a dorit încă înainte de 23 August, ca viitorul guvern după răsturnarea lui Antonescu să fie un guvern civil prezidat de Iuliu Maniu. Iuliu Maniu a fost însă de părere ca primul guvern după răsturnarea lui Antonescu să fie un guvern compus din militari, întrucât încheierea armistiţiului este un act de natură militară şi deci este indicat să fie semnat de un guvern de militari. Fostul rege Mihai şi-a manifestat nemulţumirea pentru acest refuz a lui Maniu şi a cerut lui Mihai Popovici ca să convingă pe Maniu să primească preşedinţia acestui guvern. Mihai Popovici n'a reuşit să-l convingă pe Maniu ca să primească conform dorinţei regelui.

Semnătura,
Gh. Popp

Urmare: Cu toate acestea în seara de 23 August, când după arestarea lui Antonescu ~~sau~~ s-a anunțat formarea noului guvern, am avut surpriza să aflăm că noul guvern, este un guvern de militari, prezidat de generalul Sănătescu, în care au intrat și câte un reprezentant al celor patru partide.

<u>Intrebare</u>: Când și în ce împrejurări ai aflat dta că fostul rege îl delegase pe Maniu cu formarea guvernului după 23 August:

<u>Răspuns</u>: Am aflat aceasta cu puține zile înainte de 23 August, dela Aurel Leucuția și Dr. Virgil Solomon, care erau în contact permanent cu Iuliu Maniu.

<u>Intrebare</u>: Arată dta cum s'a ajuns la participarea reprezentanților celor patru partide la primul guvern:

<u>Răspuns</u>: In luna Mai 1944 Iuliu Maniu mi-a comunicat că cele trei mari puteri l ne cer ca încă înainte de răsturnarea lui Antonescu cele patru partide, adică P.N.Ț., P.N.L., P.S.D. și P.C.R. să convie asupra unei baze principiale comune cu privire la răsturnarea lui Antonescu și la directivele politice pe care le va urma noul guvern. ~~după~~ Intre acestea erau răsturnarea lui Antonescu, eșirea din războiu a României și încheierea unui armistițiu și instaurarea unui regim de libertăți publice și de guvernare democratică.

<u>Intrebare</u>: Ce pregătiri s'au făcut în vederea colaborării celor patru partide.

Semnătura,
Gh. Popp

Urmare: Răspuns: In luna Mai 1944, am convocat pe reprezentanţii celor patru partide în locuinţa mea din Şcoala Negru Vodă, unde au început discuţiile cari priviau la ~~carta~~ bazele viitorului guvern.

Discuţiile au continuat în alte patru cinci şedinţe ţinute la Zamfirescu, Hudiţă şi la mine.

Intrebare: Cine a participat la aceste consfătuiri şi ce anume s'a discutat

Răspuns: Din partea partidului liberal a fost Bebe Brătianu şi Zamfirescu. Din partea P.N.Ţ.-ului Ioan Hudiţă şi cu mine. Nu-mi aduc aminte de reprezentanţii P.S.D.-ului şi ai P.C.R.-ului. Cu prilejul şedinţelor s'a căzut de acord asupra răsturnării regimului lui Antonescu, asupra ieşirei din războiu a României, şi asupra instaurării unui regim de libertăţi publice şi democratice.

Intrebare: Ce participare ai avut d-ta în actul dela 23 August.

Răspuns: N'am avut nici-o participare directă

Intrebare: Ce participare ai avut indirectă

Răspuns: Ştiu că Marin a avut în timpul războiului un aparat radio T.F.F. cu care ţinea corespondenţa cu englezii dela Cairo. Prin acest aparat Marin transmitea informaţii politice şi primea dela englezi instrucţiuni. Eu i-am dat un tânăr de încredere, Ioan Visa care făcea cifrarea şi descifrarea materialului primit dela englezi. Ioan Visa împreună cu Rică Georgescu şi alte câteva persoane au fost arestaţi de Poliţia lui Antonescu şi daţi în judecată. Zilele înainte de judecarea

Semnătura,
Gh. Popp

Urmare: procesului Maniu a comunicat lui Antonescu că dacă procesul va fi judecat el, Maniu, se va prezenta în fața instanței și va declara că el este autorul telegramelor și deci principalul vinovat, ci nu cei arestați care nu au fost decât ajutoarele sale. Antonescu impresionat de această comunicare a oprit judecarea procesului.

Întrebare: Arată dta activitatea și legătura lui Pătrășcanu cu Maniu în această perioadă, arătată mai sus:

Răspuns: Știu numai atât că Pătrășcanu în calitate de reprezentant al Partidului Comunist se întâlnea cu Maniu destul de des. Nu știu ce discutau anume.

Întrebare: Ce cunoști dta despre înțelegerea dintre Maniu și Pătrășcanu în formarea guvernului de bloc după 23 August 1944-

Răspuns: Nu cunosc nimica.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez-

Arestat

Gh. Popp

Anchetator:
Lt. maj. I. Staicu

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~343~~

3 2

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestat POP GHEORGHE, născut la 3 Ian. 1883 în com. Poiana Sărată jud. Trei Scaune, fost ziarist, cu ultimul domiciliu Splaiul Unirii Nr. 5 Buc.

13 Martie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 9,15
" s'a terminat " 12,3o

Intrebare

Când și prin cine ai cunoscut dta pe HERBERT ZILBER-BELU?

Răspuns

Am cunoscut pe H. ZILBER în toamna anului 1944, la CEC, unde am fost numit atunci membru în consiliul de administrație. ZILBER mi-a fost prezentat de directorul general al CEC-ului IOMOLOVEANU, în localul CEC-ului.

Intrebare

De cine a fost numit ZILBER în această funcție?

Răspuns

Nu am cunoștință de cine a fost numit ZILBER.

Intrebare

Ce legături ai avut dta cu ZILBER și cât timp ai lucrat împreună cu el la CEC.

Răspuns

Am fost membru în consiliul de administrație al CEC începând din toamna anului 1944, până în primăvara anului 1947 când am fost scos din consiliu.

Legătura mea cu ZILBER a fost oficială, cu calitatea pe care o are membrii aceluiași consiliu. Discutam cu dânsul ca și cu restul, cererile de împrumuturi care se prezentau în ședințele Consiliului.

Intrebare

Arată dta conversațiile politice avute cu ZILBER?

Răspuns

N'am avut cu HERBERT ZILBER discuții cu caracter politic, decât chestiuni fără importanță de care nu-mi mai

./. ss/GH. POPP

aduc aminte.

Intrebare

Ce ai discutat cu ZILBER în legătură cu atitudinea lui PATRASCANU față de PNT-MANIU și față de burghezie.

Răspuns

In cursul discuțiilor mele cu ZILBER, acesta mi-a spus că PATRASCANU este de părere că ar trebui să se ajungă la un acord de colaborare al Partidului Comunist cu partidele burgheze. Nu mi-a precizat încă în ce consta această colaborare.

Intrebare

Ce ai răspuns dta la cele spuse de ZILBER?

Răspuns

Eu nu am răspuns nimic, așteptând ca ZILBER să-mi dea amănunte.

Intrebare

Partidul național țărănesc era interesat într'o colaborare cu Partidul Comunist după 23 August?

Răspuns

Da, era interesat, dacă colaborarea s'ar fi putut realiza în condițiuni mai bune decât acele din timpul guvernării ce avusese loc până la 6 Martie 1945.

Intrebare

In afară de PATRASCANU și ZILBER mai era cineva din Partidul Comunist pentru o colaborare cu PNT-ul.

Răspuns

Nu cunosc pe nimeni, am auzit că PATRASCANU avea în jurul său un grup de tineri intelectuali care îl urma în politica sa.

Intrebare

Dela cine ai auzit dta de grupul de tineri a lui PATRASCANU?

Răspuns

Acest lucru l-am auzit în cadrul partidului național țărănesc. Nu-mi aduc aminte dela cine anume am aflat de acest lucru.

Intrebare

Ancheta îți cere să fi sincer și să arăți legăturile secrete avute de PATRASCANU după 6 Martie 1945 cu IULIU MANIU prin NICULESCU BUZESTI și PICHI POGONEANU?

Răspuns

Nu am nicio cunoștință de legăturile secrete dintre PATRASCANU și MANIU.

./. ss/GH POPP

Intrebare

Unde te aflai dta în vara anului 1948, în timpul crizei constituţionale?

Răspuns

Majoritatea timpului am stat în Bucureşti, în afară de o lună (Iulie) când am stat în oraşul Stalin.

Intrebare

Arată dta discuţiile avute cu ZILBER în vremea crizei constituţionale.

Răspuns

N'am avut nicio discuţie cu ZILBER, în legătură cu evenimentele importante din vremea aceia.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez.

Anchetat
ss/GH. POPP

Anchetator
LT.Maj. Staicu T.

Proces-Verbal de interogator

Arestat Pop. Gheorghe, născut la 3. Ian. 1888 în Com. Poiana Sărată jud. Trei Scaune, fost ziarist (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) cu ultimul domiciliu str. Spătarul Preda nr. 5 Buc.

18 Martie 1953

Orașul București

Interogatoriul a inceput la ora 9 și 15 min.
" s'a terminat la " 12 și 30 "

Intrebare: Când și prin cine ai cunoscut dta pe Herbert Zibler - Bebe:

Răspuns: Am cunoscut pe H. Zibler în toamna anului 1944, la C.E.C, unde am fost numit atunci membru în consiliul de administrație. Zibler mi-a fost prezentat de directorul general al C.E.C.-ului Tomoioaga, în localul C.E.C.-ului.

Intrebare: De cine a fost numit Zibler în această funcție:

Răspuns: Nu am cunoștință de cine a fost numit Zibler.

Intrebare: Ce legături ai avut dta cu Zibler și cât timp ai lucrat împreună cu el la C.E.C.

Răspuns: Am fost membru în consiliul de administrație al CEC-ului, începând din toamna anului 1944, până în primăvara anu-

Semnătura,

Urmare: lui 1947, când am fost scos din consiliu.

Legătura mea cu Zilber a fost oficială, în calitatea pe care o are membrii aceluiași consiliu. Discutam cu dânsul ca și cu restul, cererile de împrumuturi care se prezentau în ședințele Consiliului.

Întrebare: Arată alte conversații politice avute cu Zilber:

Răspuns: N-am avut cu Herbert Zilber discuții cu caracter politic, decât chestiuni fără importanță de care nu-mi mai aduc aminte.

Întrebare: Ce ai discutat cu Zilber în legătură cu atitudinea lui Pătrășcanu față de P.N.Ț.-Maniu și față de Englezi:

Răspuns: În cursul discuțiilor mele cu Zilber, acesta mi-a spus că Pătrășcanu este de părere că ar trebui să se ajungă la un acord de colaborare al Partidului Comunist cu partidele burgheze. Nu mi-a precizat însă în ce consta această colaborare.

Întrebare: Ce ai răspuns dta la cele spuse de Zilber:

Răspuns: Eu nu am răspuns nimica, așteptând ca Zilber să-mi dea amănunte.

Întrebare: Partidul național țărănesc era interesat într-o colaborare cu P. Comunist după 23 August:

Răspuns: Da, era interesat, dacă colaborarea s-ar fi putut realiza în condițiuni mai bune decât acele din timpul guvernării ce au avut loc până la 6 Martie 1945.

Întrebare: Înafară de Pătrășcanu și Zilber mai

Semnătura,

Gh. Popp

Urmare: era cineva din Partidul Comunist pentru a colabora cu P.N.Ț.-ul.

Răspuns: Nu cunosc pe nimeni, am auzit că Pătrășcanu avea în jurul său un grup de tineri intelectuali care îl urma în politica sa.

Întrebare: Dela cine ai auzit dta de grupul de tineri a lui Pătrășcanu:

Răspuns: Acest lucru l-am auzit în cadrul partidului național țărănesc, nu-mi aduc aminte dela cine anume am aflat de acest lucru.

Întrebare: Ancheta îți cere să fii sincer și să arăți legăturile secrete avute de Pătrășcanu după 6 Martie 1945, cu Iuliu Maniu prin Nicolescu Buzești și Richi Pegomanu:

Răspuns: Nu am nici o cunoștință de legăturile secrete dintre Pătrășcanu și Maniu.

Întrebare: Unde te aflai dumneata în vara anului 1945, în timpul crizei constituționale: Da

Răspuns: Majoritatea timpului am stat în București, în afară de o lună (Iulie) când am stat în Orașul Stalin:

Întrebare: ~~Arată~~ a dta discuțiile avute cu Ziller în vremea crizei constituționale:

Răspuns: N-am avut nici o discuție cu Ziller, în legătură cu evenimentele importante din vremea aceia.

După ce am citit procesul v. l. de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez

Anchetator
Lt. Maj. T. Slaicu

Anchetat
Semnătura,
Gh. Popp

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul HUDITA IOAN, născut la 1 Aug.1896 în com. Bogdănești-Baia, fiul lui VASILE și MARIA, de profesiune profesor universitar, cu ultimul domiciliu în Buc. str.H Nr.11

29 August 1953, Sighet

Interog.a început la ora 12,3o

" s'a terminat " 14,.-

Intrebare

Ce funcții aveai dta în PNT în timpul războiului?

Răspuns

In timpul războiului dețineam funcția de secretar general adjunct al PNT, pe teritoriul vechiului regat.

Intrebare

Despre evenimentele dela 23 August 1944, cu cine le discutai în PNT?

Răspuns

Le discutam cu MANIU, cu LUPU și cu GHITA POP.

Intrebare

Ce discuții ai avut cu MANIU privitor la colaborarea lui cu PATRASCANU?

Răspuns

In ziua de 5 Mai 1944 am fost însărcinat de IULIU MANIU să iau legătură cu delegații dlui PATRASCANU și a celorlalte două partide, pentrucă mai înainte dl. MANIU luase contact cu dl. PATRASCANU și ceilalți în vederea acțiunii dela 23 Aug.1944.

Intrebare

De când era în legătură PATRASCANU cu MANIU?

Răspuns

PATRASCANU era în legătură cu MANIU în tot timpul războiului eu văzându-l la MANIU de mai multe ori în 1942-43-44, intrând la el, eu neparticipând la discuțiile dintre ei.

După terminarea discuțiilor cu PATRASCANU, MANIU mă punea în curent adeseori despre discuțiile avute cu el subliniind utilitatea legăturilor cu el pentru orice eventualitate.

MANIU mi-a spus de faptul atragerii lui PATRASCANU de către el în acțiunea pentru 23 August.

./. ss/HUDITA

Intrebare

Dece aluat legătura MANIU tocmai cu PATRASCANU şi nu cu vreun alt conducător real al PCR?

Răspuns

Pentrucă în tot timpul războiului PATRASCANU se prezenta ca fiind singurul reprezentant oficial şi conducător al Partidului.

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

Arestat
ss/I.HUDIŢA

Anchetatori:
Lt.col. de Securitate
I.Soltuţiu

Lt.maj.de Securitate
V.Vânătoru

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Hudiță Ioan, născut la 1 Aug. 1896 în Com. Bogdănești - Bacău, fiul lui Vasile și Maria, de (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) profesiune profesor universitar, cu ultimul domiciliu în Buc. Str. H No 11

29 August 1953

Orașul Sighet

Interogatoriul a început la ora 12 și 30 min.
" s'a terminat la " 14 și 00 "

Intrebare: Ce funcții aveai d-ta în P.N.Ţ. în timpul războiului?

Răspuns: In timpul războiului deţineam funcţia de secretar general adjunct al P.N.Ţ. pe teritoriul vechiului Regat.-

Intrebare: Despre evenimentele dela 23 August 1944 cu cine le discutai în P.N.Ţ.?

Răspuns: Le discutam cu Maniu, cu Lupu şi cu Ghiţă Pop.-

Intrebare: Ce discuţii ai avut cu Maniu privitor la colaborarea lui cu Pătrăşcanu?

Răspuns: In ziua de 5 Mai 1944 am fost însărcinat de Iuliu Maniu să iau legătura cu delegaţii d-lui Pătrăşcanu şi a celorlalte două partide, pentrucă mai înainte d-l Maniu luase contact cu d-l Pătrăşcanu şi ceilalţi în vederea acţiunii dela 23 Aug. 1944.-

Intrebare: Şi când era în legătură

Semnătura,

Hudiţă

Urmare: Pătrășcanu cu Maniu?-

Răspuns: Pătrășcanu era în legătură cu Maniu în tot timpul războiului cu văzându-l la Maniu de mai multe ori în 1942-43-44, intrând la el, eu neparticipând la discuțiile dintre ei.-

După terminarea discuțiilor cu Pătrășcanu, Maniu mă punea în curent adeseori despre discuțiile avute cu el subliniind utilitatea legăturilor cu el pentru orice eventualitate.-

Maniu mi-a spus de faptul atragerii lui Pătrășcanu de către el în acțiunea pentru 23 August.-

Intrebare: De ce a luat legătura Maniu tocmai cu Pătrășcanu și nu cu vreun alt conducător real al P.C.R.?

Răspuns: Pentrucă în tot timpul războiului Pătrășcanu se prezenta ca fiind singurul reprezentant oficial și conducător al Partidului.-

După ce am citit cuvânt cu cuvânt prezentul proces verbal de interogatoriu și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.-

Anchetatori: | Anchetat,
Lt. Col. de sec.
Lt. Maj. de sec. [signature] | [signature]

Semnătura,

28 August 1953
Dată în faţa noastră ~~337~~
ss/lt.maj.de Sec.V.Vânătoru

312

DECLARATIE
==============

Subsemnatul I.MIHALACHE,cu ultimul domiciliu în Dobreşti Muscel,declar următoarele:

I. In ziua de 22 Aug.1944,aflându-mă la Dobreşti,am primit un telefon dela dl.IULIU MANIU să vin cu automobilul ce mi se trimite şi să mă prezint dsale.Ajungând pela ora 7 seara i-am telefonat c'am sosit şi mi-a spus să mă duc imediat la Preşedenţia Cons.de Miniştri unde mă aşteaptă MIHAIU ANTONESCU şi după ce termin cu acesta să mă duc la dsa.

Mergând la Preşedenţie,M.ANTONESCU mi-a spus că aşteaptă pe mareşalul ANTONESCU "să vie de pe front",că va sosi pela 8 seara,că va aranja să mă primească imediat,ca eu să-i spun deschis punctul nostru de vedere cu privire la ceeace credem că trebue să facă el în interesul ţării.(Am văzut din acestea că el e la curent cu punctul nostru de vedere şi nu am discutat cu el nimic mai mult în acel moment).Mi-a spus să aştept telefo[n] acasă când să vin,ca să nu aştept la Preşedenţie.Am primit telefon către ora 9 să mă duc imediat,ceeace am şi făcut,fiind îndată primit de gen.ANTONESCU.

A început prin a-mi spune că se întoarce dezolat de debandada ce a văzut în rândurile soldaţilor care se retrag în totală dezordine,în aşa măsură că se gândise în primul moment să înfiereze ca laşitate o astfel de dezordine;dar când a văzut că şi armata germană face la fel,s'a oprit.Mi-a spus că frontul este complect rupt şi că e convins că armatele sovietice vor sosi pe curând la Bucureşti,regretând că n'a avut la îndemână 1.000 (o mie) de tunuri anti-tanc,de cele [illegible]i (mi se pare că le-a şi numit "tunuri anti-tanc mareşal ANTONESCU") ca cu ele,de poziţiile bune pe care le-a văzut pe dealurile Iaşilor,să distrugă cele zece mii de tancuri so[illegible]ice!... La aceasta,am intrat eu în vorbă remarcând că în el [illegible]eşte numai militarul şi nici decum omul politic;deşi şi militarul ştie mai bine ca oricine,că cele zece mii de tancuri n'ar sta la rând şi nemişcate ca să le distrugă cele o mie de antitancuri şi am făcut apel la dânsul - dată fiind gravitatea situaţiei după

./. ss/I.MIHALACHE

însăşi spusele sale şi să se gândească în primul rând la responsabilităţile sale politice şi la concesinţele pentru ţară.La care el - vădit nemulţumit dar stăpânindu-se - m'a întrebat ce ce credem noi de făcut.Eu i-am cerut voie să-l mai întreb câte ceva şi el mi-a îngăduit.Imi amintesc că i-am pus patru întrebări, dar nu-mi vin în minte decât acestea:

a)Mai crede în biruinţa lui HITLER? la care mi-a răspuns că totdeauna a crezut în victoria aliaţilor ca ultima;ceeace nu era adevărat,deoarece chiar pe mine încercase să mă convingă (cu un an sau doi înainte)cu harta în mână căHITLER va câştiga războiul (dar nu i-am mai amintit,fireşte).

b)Are suficiente forţe în Bucureşti ca să apere capitala de nemţi până vin trupele sovietice? La care mi-a răspuns: "acum da - dar când ai mai vorbit cu mine (cam cu o lună înainte) nu aveam;atunci aveau nemţii mai multe.

De celelalte două întrebări,nu-mi amintesc acuma:

Stiu că imediat:rezumând răspunsurile lui,l-am întrebat Atunci de mai aşteptaţi domnule Mareşal"? Războiul l-aţi pierdut, sovieticii vin peste noi,aveţi armată să apăraţi Bucureşti,armată ştiţi bine că simpatizează cu aliaţii caşi întreg poporul? nu este decât un singur gest care vi se impune ca răspunzător politic pentru ţară:să ascultaţi glasul ţării şi sentimentul armatei şi să treceţi de partea aliaţilor întorcând armele contra Germanilor,măcar acum în ceasul al 12-lea,nu este - am adăogat - punctul meu personal,de vedere - pe care îl împărtăşesc de mai mult timp,ci şi al Partidului N.T. reprezentat de dl.MANIU; şi pe cât ştiu dela dânsul,al întregului"Comitet Naţional"cu dnii BRATIANU C. în numele P.L.,TITEL PETRESCU în numele P.Soc.Democ. şi L.PATRASCANU în numele Part.Comunist, şi acesta cred a fi şi punctul de vedere al ţării spre a se cruţa inutile sacrificii mai departe:să faceţi dv.înşivă,mai prompt şi mai sigur,ceeace se va impune să facă alţii".La acestea el mi-a răspuns:"Generalul ANTONESCU nu poate să trădeze pe aceea lângă care a luptat" ....La care eu am obiectat: "nu generalul ANTONESCU şi nu România trădează pe HITLER,ci acesta poate fi socotit că a trădat România garantându-i hotarul pe Prut - şi acum ne pretinde să apărăm noi hotarele Germaniei cu armata română"....

A stat mult la gânduri,s'a plimbat în tăcere în lungul camerei - şi apoi a spus că în tot cazul el se simte obligat să previe pe HITLER că desface alianţa.

I-am atras atenţia că asta înseamnă să ne dea de-agata în mâna lui HITLER provenit de ce am pus de gând.Si că eu îmi permit a-l concilia să facă gestul imediat creind "faptul împli-

./. ss/I.MIHALACHE

nit". N'a răspuns - decât ceva din care am înțeles că va vorbi cu Regele a doua zi.

Se făcuse ora 11,1/2 noaptea și a venit dna să-l ia ca să meargă la Snagov.

Scoborând jos, am trecut pela MIHAI ANTONESCU care-mi spusese să-i comunic și lui convorbirea; dar n'a mai fost timp, deoarece a fost chemat de gl.ANTONESCU. Am putut să-i spun atât: că l-am sfătuit să facă el lovitura și imediat; adăogind: (fără să reflectez, ci ca să-l impresionez): "băgați de seamă că însăși existența fizică vă e în primejdie.

Am telefonat dlui MANIU dacă îl pot vedea imediat și mi-a spus că fiind târziu, preferă să-l văd a doua zi la 7 dimineața, ceeace am și făcut în dimineața de Miercuri 23 August, când i-am referat conversația și impresia mea; că s'a decis cel puțin pe trei sferturi și că urmează să țină strâns contactul cu el și ceilalți în cursul zilei spre a-l decide complect. Mai târziu am aflat că dl.MANIU, s'a dus imediat la DINU BRATIANU și acesta a trimis la Snagov, după general, pe dl.G.BRATIANU.

Adaug că eu când am vorbit cu generalul în felul de mai sus, nu știam că am un mandat din partea Comitetului Național. Acest lucru l-am aflat pe urmă dintr'un articol al dlui TITEL PETRESCU, dar știam dela dl.MANIU că întreg Comitetul împărtășește acest punct de vedere.

Aceasta mi-este declarația pe care o semnez.

28 Aug.1953. ss/I.MIHALACHE

28 Aug. 1953 326

Făcută în fața noastră
Lt. col. de sec. 315
Lt. Maj. de sec. [illegible]

Declaratie.

Subsemnatul I. Mihalache, cu ultimul domiciliu în Dobresti-Muscel, declar următoarele:

I In ziua de 22 Aug. 1944, aflându-mă la Dobresti, am primit un telefon dela D. Iuliu Maniu să vin cu automobilul ce mi-se trimite și să mă prezint la D-sale. Ajungând pela ora 7 seara, i-am telefonat c'am sosit și mi-a spus să mă duc imediat la Președinția Cons. de Miniștri unde mă așteaptă Mihai Antonescu și după ce termin cu acesta să mă duc la D-sa.

Mergând la Președinție, M. Antonescu mi-a spus că așteaptă pe Mareșal Antonescu să vie dela front, că va sosi pela 8 seara, că va aranja să mă primească imediat, ca eu să-i spun deschis punctul nostru de vedere cu privire la ceeace vedea că trebue să facă el în interesul Țării. (Am vazut dar aceasta că el e la curent cu punctul nostru de vedere, și nu am discutat cu el nimic mai mult în acel moment) Mi-a spus

I. Mihalache

să aştept telefon acasă când să vin, că
să mă aştept la Preşedinţie. Am primit
telefon către ora 9 să mă duc imediat,
ceeace am şi făcut - fiind îndată primit
de Gen. Antonescu.
A început prin a-mi spune că se întoarce
dezolat de debandada ce a văzut în rân-
durile soldaţilor care se retrag în totală
dezordine, în aşa măsură că se gândise
în primul moment să înfiereze ca laşitate
o asemenea dezordine; dar când a văzut
că şi armata germană face la fel, s-a
oprit. Mi-a spus că frontul este complect
rupt şi că e convins că armatele sovie-
tice vor sosi pe curând la Bucureşti,
regretând că n'a avut la îndemână
1000 (o mie) de tunuri anti-tanc, de
cele noi (mi se pare că l-a şi numit
„tunuri anti-tanc „Mareşal Antonescu") ca
cu ele, de poziţiile bune pe care
le-a văzut pe dealurile Iaşilor, să
distrugă cele zeci mii de tancuri
sovietice!.. La aceasta, am intrat
eu în vorbă remarcând că în el
vorbeşte numai militarul şi nici
de cum omul politic; deşi şi mili-
tarul ştie mai bine ca oricine, că
cele zece mii de tancuri n'ar sta
la rând şi nemişcate ca să le

I. Mihalache

distruge cele o mie de antitancuri și am făcut apel la dânsul - dată fiind gravitatea situației după însăși spusele sale și să se gândească în primul rând la responsabilitățile sale politice și la consecințele pentru Țară, la care el - vădit nemulțumit dar stăpânindu-se - m'a întrebat ce credem noi de făcut. Eu i-am cerut voie să-l mai întreb câte ceva și el mi-a îngăduit. Îmi amintesc că i-am pus patru întrebări dar nu-mi vin în minte decât acestea:

a/- Mai crede în biruința lui Hitler? - la care mi-a răspuns că totdeauna a crezut în victoria aliaților ca ultima; ceeace nu era adevărat, deoarece chiar pe mine încercase să mă convingă (cu un an sau doi înainte) cu harta în mână că Hitler va câștiga războiul (dar nu i-am mai amintit, firește)

b/- are suficiente forțe în București ca să apere capitala de Nemți până vin trupele sovietice? La care mi-a răspuns: „acum da - dar când ai mai vorbit cu mine (cam cu o lună înainte) nu aveam; atunci aveau Nemții mai multe.

De celelalte două întrebări, nu-mi amintesc acuma; știu că imediat: rezumând răspunsurile lui, l-am întrebat: <u>Atunci ce mai</u>

I. Mihalache

așteptați domnule Mareșal? Războiul l-ați pierdut, Sovieticii vin peste noi, aveți armată să apărați București, armată știți bine că simpatizează cu aliații iar întreg poporul? Nu este decât un singur gest care vi se impune ca răspunzător politic pentru Țară: să ascultați glasul Țării și sentimentul armatei și să treceți de partea aliaților întorcând armele contra germanilor, măcar acum în ceasul al 12-lea. Nu este - am adăogat - punctul meu personal de vedere - pe care îl împărtășesc de mai mult timp, ci și al Partidului N.T. reprezentat de D-l Maniu; și pe cât știu dela dânsul, al întregului „Comitet Național" cu D-l Brătianu C. în numele P.L., Titel Petrescu în numele P. Soc. Democ., și L. Patrașcanu în numele Part. Comunist, și aceasta cred a fi și p. de vedere al Țării spre a se cruța inutile sacrificii mai departe: să faceți D-voastră, mai prompt și mai sigur, ceeace se va impune să facă alții".

La acestea el mi-a răspuns: „Generalul Antonescu nu poate să trădeze pe aceea lângă care a luptat"...

La care eu am obiectat: „Nu Gene-

I. Mihăescu

ralul Antonescu și nu România trădează pe Hitler, ci acesta poate fi socotit că a trădat România garantându-i hotarul pe Prut - și acum ne pretinde să apărăm noi hotarele Germaniei cu armata română...

A stat mult la gânduri, s'a plimbat în tăcere în lungul camerei - și apoi a spus că în tot cazul el se simte obligat să prevină pe Hitler că desface alianța.

I-am atras atenția că asta înseamnă să ne dea de-a gata în mâna lui Hitler prevenit de ce am pus de gând. Și că eu îmi permit a-l consilia să facă gestul imediat creând „faptul împlinit". N'a răspuns - decât ceva din care am înțeles că va vorbi cu Regele a doua zi. Se făcuse ora $11\frac{1}{2}$ noaptea și a venit D-na să-l ia ca să meargă la Snagov.

Scoborând jos, am trecut pela M. Ionică Antonescu care îmi spusese să-i comunic și lui convorbirea; dar n'a mai fost timp, deoarece a fost chemat de Gl. Antonescu. Am putut să-i spun atât: că l-am sfătuit să facă act

I. Mihalache

lovitura și imediat; adăogind: (fără să'l reflectez, ci ca să'l impresionez): „băgați de seamă că însăși existența fizică vă e în primejdie".

Am telefonat d-lui Maniu dacă îl pot vedea imediat și mi-a spus că fiind târziu, preferă să-l vădă dimineața, ceeace am și făcut în dimineața de Mercuri 23 August, când i-am referat conversația și impresia mea: că s'a decis cel puțin pe trei sferturi și că acum rafă să țină strâns contactul cu el și celelalte în cursul zilei spre a-l decide complect. Mai târziu am aflat că d-l Maniu s'a dus imediat la Dinu Brătianu și acesta a trimis la Ruagov, după general, pe d. G. Brătianu.

Adaug că eu când am vorbit cu Generalul în felul de mai sus, nu știam că am un mandat din partea Comitetului Național. Acest lucru l-am aflat pe urmă dintr'un articol ~~dela~~ al d-lui Titel Petrescu; dar știam dela d-l Maniu că întreg Comitetul împărtășește acest punct de vedere.

Aceasta învederează declarația pe care o semnez.

I. Mihalache

28 Aug 1953.

DECLARATIE

Subsemnatul ION MIHALACHE, născut la 1882 Febr.18, condamnat la "muncă silnică pe viață", fost cu ultimul domiciliu în comuna Dobrești Muscel, de profesiune învățător, fost membru în Biroul PNT, declar următoarele:

In Septembrie 1952 fiind întrebat de dl. inspector care m'a cercetat atunci ce știu de campania începută de ziarul "Dreptatea" împotriva dlui L. PATRASCANU pe chestia discursului ținut în Ardeal și apoi întreruptă, eu am răspuns că fiind la țară am citit discursul PATRASCANU, că mie mi-a plăcut, că am citit un articol (mi se pare) de atac împotriva dlui PATRASCANU, că apoi n'am mai urmărit. Văzând dl. Inspector că nu sunt la curent, mi-a spus că asupra acestei chestii va întreba pe CARANDINO. Când în Decembrie 1952 am fost pus în cameră cu dnii MANIU, CARANDINO și BERCOVICI, am întrebat pe dl. CARANDINO, cum stau lucrurile și dânsul mi-a spus că în adevăr ducea o campanie prin "Dreptatea" împotriva dlui PATRASCANU, dar după discursul din Ardeal, dl. MANIU i-a spus ca să sisteze campania până la noi dispoziții.

Si campania n'a mai continuat.

Dl. MANIU n'a contestat.

Aceasta mi-este declarația pe care o dau, susțin și semnez.

28 Aug.1953. ss/I. MIHALACHE

28 Aug. 1953 347
Dată în fața noastră
Lt. Col. de sec.
Lt. Maj. de sec.

Declarație.

Subsemnatul Ion Mihalache, născut la 1882 Febr. 18, condamnat la „muncă silnică pe viață", fost cu ultimul domiciliu în comuna Dobrești Muscel, de profesiune învățător, fost membru în Biroul P.N.Ț., declar următoarele:

În Septemvrie 1952 fiind întrebat de D-l Inspector care m'a cercetat atunci ce știu de campania începută de ziarul „Dreptatea" împotriva d-lui L. Patrașcanu pe chestia discursului ținut în Ardeal și apoi întreruptă, eu am răspuns că fiind la țara am citit discursul Patrașcanu, că mie mi-a plăcut, că am citit un articol (mi se pare) de atac împotriva d-lui Patrașcu, că apoi nu am mai urmărit. Văzând d. Inspector că nu sunt la curent, mi-a spus că asupra acestei chestii va întreba pe Carandino.

Când în Decemvrie 1952 am fost pus în cameră cu Stei Maniu, Carandino și Bercovici, am întrebat pe d-l Carandino, cum stau lucru-

I. Mihalache

rile şi dânsul mi-a spus că în adevăr lucra o campanie prin „Dreptatea" împotriva d-lui Patrașcanu, dar după discursul din Ardeal, d-l Maniu i-a spus ca să sisteze campania până la noi dispoziţii.

Şi campania n'a mai continuat.

D-l Maniu n'a contestat.

Aceasta mi-este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez.

I. Mihalache

28 Aug 953.

DECLARATIE
=============

Subsemnatul EMIL LAZARESCU,născut la 24 Iunie 1913 în Constanța,fiul lui CONSTANTIN și al EMILIEI,de profesiune funcționar,cu ultimul domiciliu în București str.V.A.Urechie Nr.5, declar următoarele:

Am cunoscut pe dl.G.IONESCU-BALACEANU în cursul anului 1944.In acea vreme,d.dsa era ca și mine,funcționar al Ministerului Afacerilor Străine,cu titlul de consul.Totuși,dsa fiind detașat într'o funcție la palat,nu venea pela Minister decât în foarte rare ocazii.

Am avut ocaziunea să-l întâlnesc mai des în cursul anului 1945,când,în cursul șederii mele acasă la VICTOR RADULESCU POGONEANU,dl.IONESCU BALACEANU venea adesea pela dl.POGONEANU. Cele mai multe vizite ale dlui BALACIANU aveau drept scop chestiuni de ordin gospodăresc,dsa prin relațiile pe cari le avea cu Administrația Domeniilor Coroanei,putând procura dlui POGONEANU diverse produse ale Domeniilor ca:vin,lapte,miere,etc.

Excepție la aceste obișnuite vizite nu face,după câte îmi amintesc,decât una și anume în luna August sau început de Septembrie 1945,petrecută în următoarele împrejurări:

Intr'una din zile,VICTOR RADULESCU POGONEANU m'a rugat ca,în cazul în care,în lipsa lui de acasă,dl.G.IONESCU-BALACEANU, ar telefona pentru a-i comunica data și ora la care el (BALACEANU) va trece să-l ia pe POGONEANU de acasă cu mașina,să-mi însemn comunicarea lui BALACEANU spre a i-o putea transmite.

Dl.POGONEANU a insistat asupra faptului că trebue să rețin bine ora,dat fiind că nu este vorba de o simplă chestiune de gospodărie,ca de obiceiu,ci că,așa cum dsa stabilise cu o zi sau două mai înainte cu dra LENA CONSTANTE,dvs.urmează să xx întâlnească pe dl.LUCREȚIU PATRASCANU,iar dl.BALACEANU trebue să vină cu mașina pentru a-l duce la această întâlnire. -

Când peste o zi sau două am amintit dlui POGONEANU de telefonul pe care urma să-l primesc dela dl.BALACEANU și pe care eu nu-l primisem,dl.POGONEANU mi-a spus că,nu numai că BALACEANU telefonase,dar că(probabil în lipsa mea de acasă),dsa îl dusese pe POGONEANU la întâlnirea menționată,cu dl.LUCREȚIU PATRASCANU.

După aceste evenimente,în cursul șederii mele la dl.

./. ss/EMIL LAZARESCU

POGONEANU acasă,am mai avut ocaziunea să-l văd în mai multe rânduri pe dl.IONESCU BALACEANU,vizitele dsale fiind însă cele obişnuite de mai înainte.

După ce,în luna Octombrie 1945 eu m'am mutat dela POGONEANU de acasă,n'am mai avut ocaziunea,după câtemi amintesc, să-l văd pe dl.BALACEANU ,nici măcar incidental.

Menţionez că amintind dlui IONEL MOCSONYI STYRCEA,în timpul şederii mele împreună cu dsa în Penitenciarul Craiova,de dl.IONESCU BALACEANU şi comunicând dlui STARCEA rolul pe care dl.BALACEANU l-a avut în întrevederea dintre dl.POGONEANU şi dl. PATRASCANU,dl.STARCEA nu a părut mirat de acest rol,ci mi-a spus că dl.BALACEANU a mai jucat roluri similare în epoca de pregătire a loviturii de stat din 23 Aug.1944,când dl.BALACEANU a înlesnit întrevederile între diferitele persoane oficiale sau din opoziţie ce puneau la cale lovitura de stat.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau,o susţin şi semnez propriu.

8 Mai 1953. ss/EMIL LAZARESCU

Declarație

Subsemnatul Emil Lăzărescu, născut la 24 Iunie 1913 în Constanța, fiul lui Constantin și al Emiliei, de profesiune funcționar, cu ultimul domiciliu în București, str. V. A. Urechia nr. 5, declar următoarele:

Am cunoscut pe D.l G. Ionescu-Bălăceanu în cursul anului 1944. In acea vreme, D-Sa era, ca și mine, funcționar al Ministerului Afacerilor Streine, cu titlul de Consul. Totuși, D-Sa fiind detașat într'o funcție la Palat, nu venea pe la Minister decât în foarte rare ocazii.

Am avut ocaziunea să-l întâlnesc mai des în cursul anului 1945, când, în cursul șederii mele acasă la Victor Rădulescu-Pogoneanu, d.l Ionescu-Bălăceanu venea adesea pe la d.l Pogoneanu. Cele mai multe vizite ale d.lui Bălăceanu aveau drept scop chestiuni de ordin gospodăresc, D-Sa, prin relațiile pe cari le avea cu Administrația Domeniilor Coroanei, putând procura d.lui Pogoneanu diverse produse ale Domeniilor ca: vin, lapte, unt, etc.

Excepție la aceste obicinuite vizite nu face, după câte îmi amintesc, decât una și anume în luna August sau început de Septembrie 1945, petrecută în următoarele împrejurări:

Intr'una din zile, Victor Rădulescu-Pogoneanu m'a rugat ca, în cazul în care, în lipsa lui de acasă, dl. G. Ionescu-Bălăceanu, ar telefona pentru a-i comunica data și ora la care el (Bălăceanu) va trece să-l ia pe Pogoneanu de acasă cu mașina, să-mi însemn comunicarea lui Bălăceanu spre a i-o putea transmite.

Emil Lăzărescu

D-l Pogoneanu a insistat asupra faptului că trebue să rețin bine ora, dat fiind că nu este vorba de o simplă chestiune de gospodărie, cu de obiceiu, ci că, așa cum D-sa stabilise cu o zi sau două mai înainte cu D-na Lena Constante, ~~D-na Bălăceanu~~ urmează să întâlnească pe D-l Lucrețiu Pătrășcanu, iar D-l Bălăceanu trebue să vină cu mașina pentru a-l duce la această întâlnire.

Când peste o zi sau două am amintit D-lui Pogoneanu de telefonul pe care urma să-l primesc dela D-l Bălăceanu și pe care eu nu-l primisem, D-l Pogoneanu mi-sa spus că, nu numai că Bălăceanu telefonase, dar că (probabil în lipsa mea de acasă), D-sa îl dusese pe Pogoneanu la întâlnirea menționată, cu D-l Lucrețiu Pătrășcanu.

După aceste evenimente, în cursul șederii mele la D-l Pogoneanu acasă, am mai avut ocaziunea să-l văd în mai multe rânduri pe d-l Ionescu-Bălăceanu, vizitele D-sale fiind însă cele obicinuite de mai înainte.

Dupăce, în luna Octombrie 1945 eu m-am mutat dela Pogoneanu de acasă, n'am mai avut ocaziunea, după câte mi amintesc, să-l văd pe D-l Bălăceanu, nici măcar incidental.

Menționez că, amintind d-lui Ionel Mocsonyi-Stircea, în timpul șederii mele împreună cu D-sa în Penitenciarul Craiova, de D-l Ionescu-Bălăceanu și comunicând d-lui Stircea rolul pe care D-l Bălăceanu l-a avut în întrevederea dintre D-l. Pogoneanu și D-l Pătrășcanu, D-l Stircea nu a părut mirat de acest rol, ci mi-a spus că D-l Bălăceanu a mai jucat roluri similare în epoca de pregătire a Loviturii de Stat din 23 August 1944, când D-l Bălăceanu a înlesnit întrevederile între diferitele persoane oficiale sau din opoziție ce puneau la cale Lovitura de stat.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, o susțin și semnez propriu.

8 Mai 1953.

Emil Lăzărescu [signature]

Prezentul proces-verbal de inteorgatoriu, este identic cu originalul.-

~~349~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LAZARESCU EMIL, născut la 24 Iunie 1913 în Constanța, fiul lui CONSTANTIN și EMILIA, de profesiune funcționar, cu ultimul domiciliu în Buc. str. V.A. Ureche Nr. 5

6 Mai 1953, București
Interog. a început la ora 8,3o
" s'a terminat " 13,3o

Intrebare

Pentru ce fapte anume ai fost dta condamnat în procesul "Maniu"?

Răspuns

In procesul "Maniu" am fost condamnat pentru complicitate la complot?

Intrebare

Cu cine din persoanele condamnate în procesul Maniu, ai avut dta legături mai apropiate?

Răspuns

Dintre persoanele care au făcut parte din procesul Maniu, am avut legături mai apropiate cu următoarele: POGONEANU (condamnat) CAMIL DEMETRESCU (condamnat) ROIU FLORIN (condamnat) OPRISAN EMIL (condamnat), RADU BUZESTI (condamnat), NICULESCU BUZESTI (fugit din țară) și NEAMTU OCTAVIAN.

Intrebare

In ce au constat legăturile dintre Dta și POGONEANU după 23 August 1944?

Răspuns

Până în luna Mai 1945, POGONEANU a fost directorul direcției cabinetului și cifrului din Ministerul de Externe unde făceam și eu serviciul. După luna Mai, POGONEANU a fost îndepărtat din funcția ce o deținea, rămânând membru al Comisiei pentru studiu tratatelor de pace.

./. ss/EMIL LAZARESCU

In luna Iunie 1945, POGONEANU plecând în concediu la Sinaia, eu m'am mutat în locuinţa lui, unde am stat până în luna Octombrie 1945.

In această perioadă, l-am condus de mai multe ori la palatul Stirbey, unde s'a întâlnit cu diferite persoane politice de aici din ţară şi din străinătate.

Eu îl duceam până la palatul Stirbey şi plecam mai departe. In perioada Iunie-Octombrie 1945, POGONEANU, a venit de mai multe ori în Bucureşti.

Din Octombrie 1945 şi până la sfârşitul lunei Ianuarie 1946, l-am mai văzut pe POGONEANU de 7-8 ori ducându-mă la el acasă. In toate aceste întâlniri, POGONEANU insista ca eu să triez materialul pe care el îl avea sustras dela Ministerul de Externe. Acest material era compus din diferite acte ale Minist. de Externe şi din acte în legătură cu lovitura dela 23 Aug. 1944, prin care POGONEANU vroia să-şi facă o evidenţă a activităţii sale în cadrul Minist. de Externe.

Eu refuzând să-i ajut la trierea acestui material s'a produs o ruptură între noi, ruptură care a durat până la mijlocul lunei Noembrie 1946.

In luna Noembrie 1946, POGONEANU s'a căsătorit şi tot în cursul acelei luni a plecat la Bulci, la Castelul lui MOCSIONI, unde a stat până după 1 Ianuarie 1947.

După întoarcerea sa dela Bulci, eu nu l-am mai văzut până la paştele anului 1947, când eu întâmplător aflându-mă pe stradă cu băiatul meu, am intrat la el pentru ai arăta băiatul.

După această dată, l-am mai văzut pe POGONEANU în luna Iunie 1947. In luna Iunie 1947 l-am văzut pe POGONEANU de 3-4 ori, în următoarele împrejurări. Odată m'a chemat pentru a mă ruga să-i procur un dicţionar englez-francez, a doua oară l-am văzut când i-am adus acel dicţionar şi a treia oară, prin intermediul lui POPESCU NICOLAE (fost funcţionar la Fundaţiile Regale) mi-a dat nişte documente în legătură cu 23 Aug. 1944, pe care le-am verificat şi i le-am restituit a doua zi. Dela această dată şi până la arestarea mea, nu l-am mai văzut pe POGONEANU.

Intrebare

Ce ştiţi cu privire la legăturile lui POGONEANU cu diferite persoane politice după 23 August 1944?

./. ss/EMIL LAZARESCU

Răspuns

Stiu că POGONEANU avea legături cu toate partidele politice de aici din ţară şi în special PNT-MANIU, cu care ţinea legătura, la început, prin NICULESCU BUZESTI, şi mai târziu ţinea legătura direct cu MANIU, mergând chiar la el acasă.

-Acasă la N.BUZESTI (palatul Stirbey) întâlnea şi persoane de frunte ale PNL-Brătianu.

In toamna anului 1945, în preziua când s'a produs sciziunea din PSD au venit la POGONEANU acasă pentru a discuta cu el, C.TITEL PETRESCU şi GASTON BEUVE (SERBAN VOINEA)

In jurul zilei de 23 August 1945, POGONEANU a avut o întâlnire secretă şi cu L.PATRASCANU.

Intrebare

Arată amănunţit cum a avut loc acea întâlnire secretă dintre POGONEANU şi PATRASCANU în jurul zilei de 23 August 1945 şi unde?

Răspuns

In jurul zilei de 23 Aug.1945, eu aflându-mă în camera lui POGONEANU, acesta m'a rugat să chem la telefon pe LENA CONSTANTE, lucru pe care eu l-am şi făcut.

Obţinând-o pe LENA la telefon, POGONEANU a avut o convorbire cu ea şi a insistat că vrea s'o vadă. După această convorbire POGONEANU mi-a spus: "Cred că acuma am să aflu ce intenţii au comuniştii referindu-se la criza constituţională din acel timp.

A doua sau a treia zi, POGONEANU s'a dus acasă la NEAMTU OCTAVIAN, unde a întâlnit-o pe LENA CONSTANTE.

Nu ştiu când şi cum a luat legătură cu IONESCU GH.BALACEANU, căci după două zile dela întâlnirea cu LENA CONSTANTE, POGONEANU mi-a spus că aşteaptă un telefon din partea lui IONESCU BALACEANU, care trebuia să-i precizeze ora la care acesta (BALACEANU) va veni să-l ia de acasă, cu maşina, pentru a-l duce la întâlnirea cu PATRASCANU. POGONEANU mi-a atras atenţia ca să reţin bine ora comunicată de BALACEANU (în cazul că telefonul venea când eram eu singur în casa lui POGONEANU) deoarece este vorba de o întâlnire importantă şi anume cu PATRASCANU. Nu am primit eu telefonul dela BALACEANU, însă ştiu că BALACEANU a venit cu maşina şi l-a luat pe POGONEANU, ducându-l la întâlnirea cu PATRASCANU.

Nu ştiu unde a avut loc întâlnirea dintre PO-
./.   ss/EMIL LAZARESCU

GONEANU şi PATRASCANU, însă ştiu că POGONEANU a fost dus şi adus cu maşina de către IONESCU BALACEANU.

Intrebare

Care a fost scopul acestei întâlniri secrete dintre POGONEANU şi PATRASCANU?

Răspuns

Din câte am înţeles eu dela POGONEANU, întrevederea avea drept scop, informarea lui POGONEANU şi prin el a lui BUZESTI şi a conducătorilor celor trei partide politice, PNT, PNL şi PSD, asupra atitudinei şi intenţiilor PCR în ceiace priveşte criza constituţională din acea vreme şi urmările ei în viaţa politică internă.

Intrebare

Cine anume a mai participat la acea întâlnire secretă dintre POGONEANU şi PATRASCANU?

Răspuns

Nu am cunoştinţă, deoarece POGONEANU nu mi-a spus nimic cu privire la locul unde s'a ţinut acea întâlnire şi cine a mai participat.

Intrebare

Despre ce întâlniri ale lui POGONEANU cu anumite elemente din cursul anilor 1946-47 ai dta cunoştinţă?

Răspuns

Stiu că în această perioadă, POGONEANU, a avut întâlniri cu membrii marcanţi ai PNT (deoarece POGONEANU luase succesiunea lui N.BUZESTI) cu care se sfătuia în problemele politicei externe.

Deasemeni, mai ştiu că POGONEANU avea legături cu membrii ai legaţiilor Engleză şi Americană, cu care se întâlnea destul de des.

Menţionez că POGONEANU se întâlnea cu membrii legaţiilor străine la "Clubul Naţiunilor Unite" care avea sediul pe str.col.Orelo sau Puţul cu Plopi.

Intrebare

Cu ce persoane din PCR s'a întâlnit POGONEANU în perioada anilor 1946-47 şi unde?

Răspuns

Nu am cunoştinţă cu ce persoane din PCR s'a întâlnit POGONEANU în perioada anilor 1946-47, deoarece eu nu mai eram alături de POGONEANU.

Intrebare

In ce au constat legăturile dintre POGONEANU şi MOCSIONI STARCEA în perioada anilor 1946-47?

./. ss/EMIL LAZARESCU

Răspuns

Nu am cunoştinţă de legăturile dintre POGONEANU şi STARCEA pe care le-ar fi avut în perioada anilor 1946-47.Stiu însă că POGONEANU a stat la Bulci în castelul lui STARCEA din Decembrie 1946 până în Ianuarie 1947.

In timp ce mă aflam în penitenciarul Craiova împreună cu MOCSIONI STYRCEA,acesta mi-a spus următoarele: In toamna anului 1946,începutul lunei Noembrie sau sfârşitul lunei Octombrie,la palatul Stirbei a avut loc două întrevederi între doi ofiţeri americani,cu numele de HAMILTON şi HALL şi GRIGORE NICULESCU BUZESTI la care MOCSIONI a asistat în calitate de interpret.La aceste întrevederi s'a stabilit care trebuia să fie atitudinea PNT în cazul unui conflict între anglo-americani şi URSS şi s'a organizat un complot care îşi avea ramurile de activitate în domeniul politic, extern,intern,militar şi altele.

Cu ocazia celor două întâlniri,N.BUZESTI a insistat pe lângă cei doi americani,ca rezultatul discuţiilor să fie consemnat într'un act scris,însă americanii nu au voit.

Până la urmă,la insistenţele lui BUZESTI,americanii au acceptat consemnarea în scris a discuţiilor cu condiţia ca actul să fie păstrat numai de ei (adică de americani) în străinătate.BUZESTI a acceptat şi astfel a fost întocmită "minuta".

Prin intermediul Dnei BUJOI care era funcţionară la legaţia Americană,BUZESTI ş'a procurat o copie depe minută,care a fost găsită cu ocazia procesului Maniu,la POGONEANU.

După organizarea acestui complot,MOCIONI a plecat la Bulci,unde a primit vizita unuia dintre cei doi americani arătaţi mai sus.Acel american,i-a propus lui STARCEA ca să plece din ţară la fel cum au plecat şi N.BUZESTI şi IOANA BUJOI ,care participaseră şi aveau cunoştinţă despre complot.MOCSIONI nu a vroit să plece din ţară datorită averii pe care o avea de administrat.

Atunci acel american l-a ameninţat pe MOCSIONI că este mai preferabil să moară decât să spună ceva în legătură cu complotul,predându-i în acel timp şi o otravă puternică pentru a o utiliza în cazul unei arestări.

El a refuzat otrava şi în urma acestui fapt îi era frică să mai vină la Bucureşti.

La Bulci,MOCSIONI a mai fost vizitat de un

./. ss/EMIL LAZARESCU

general de aviaţie englez şi încă doi ofiţeri superiori, nu ştiu dacă erau englezi sau americani, dela care a primit broşuri cu instrucţiuni privitoare la folosirea de armament şi muniţiuni în acţiuni teroriste.

MOCSIONI mi-a spus că aceste broşuri au fost traduse de el în limba română (erau scrise în limba engleză. Nu mi-a spus ce a făcut cu acele broşuri traduse.

In continuare MOCSIONI mi-a spus că el a dat sume de bani anumitor foşti ofiţeri care fuseseră deblocaţi şi care puteau fi folosiţi în cadrul complotului.

Nu mi-a spus nimic în legătură cu acei foşti ofiţeri, pe care MOCSIONI îi plătea.

In timp ce se judeca procesul BUJOIU, eu citind ziarul şi arătându-i lui MOCSIONI, acesta mi-a spus şi mai bine zis mi-a confirmat că această organizaţie, nu este altceva decât o reeditare a complotului Maniu. Tot cu această ocazie mi-a mai spus că "minuta" prevedea sabotajii industriale.

-Menţionez că doi dintre ofiţerii anglo-ammericani care l-au vizitat pe MOCSIONI la Bulci, se numesc MASTERSON şi ZEITZ.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

Anchetat
ss/EMIL LAZARESCU

Anchetator
Lt.de Securitate
T.Drăghici

~~255~~

334

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lăzărescu Emil, născut la 24 Iunie 1913 - în Constanța, fiul lui Constantin și Emilia, de profesiune funcționar, cu ultimul domiciliu în Buc. Str V.A. Urechea No 5
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

6 Mai 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 8 și 30 min.
" s'a terminat la " 13 și 30 "

Intrebare: Pentru ce fapte anume ai fost dumneata condamnat în procesul "Maniu"?

Răspuns: In procesul "Maniu" am fost condamnat pentru complicitate la complot.

Intrebare: Cu cine din persoanele condamnate în procesul Maniu ai avut Dta legături mai apropiate?

Răspuns: Dintre persoanele care au făcut parte din procesul Maniu, am avut legături mai apropiate cu următoarele: Pogoneanu (condamnat) Camil Demetrescu (condamnat) Roiu Florin (condamnat) Oprișan Emil (condamnat) Radu Buzești (condamnat) Niculescu Buzești (fugit din țara) și Neamțu Octavian -

Intrebare: In ce au constat legăturile dintre Dta și Pogoneanu după 23 August 1944?

Răspuns: Până în luna Mai 1945, Pogoneanu a fost directorul direcției cabinetului și cifrului din Ministerul de Externe unde făceam și eu

Semnătura,

Emil Lăzărescu

Mod. 185

Urmare: serviciul. După luna Mai, Pogoneanu a fost îndepărtat din funcția economică, rămânând membru al Comisiei pentru studiu tratatelor de pace.
În luna ~~Mai~~ Iunie 1945, Pogoneanu plecând în concediu la Sinaia, eu m-am mutat în locuința lui, unde am stat până în luna Octombrie 1945.
În această perioadă, l-am condus de mai multe ori la palatul Stirbey, unde s-a întâlnit cu diferite persoane politice de aici din țară și din străinătate.
Eu îl duceam până la palatul Stirbey și plecam mai departe. În perioada Iunie ~~[illegible]~~ Octombrie 1945, Pogoneanu a venit de mai multe ori în București.
Din octombrie 1945 și până la sfârșitul lunii Ianuarie 1946, l-am mai văzut pe Pogoneanu de 7-8 ori ducându-mă la el acasă. În toate aceste întâlniri, Pogoneanu insista ca eu să triez materialul pe care el îl avea sustras de la Ministerul de Externe. Acest material era compus din diferite acte de Minist. de Externe și din acte în legătură cu lovitura de la 23 Aug. 1944, prin care Pogoneanu voia să-și facă o evidență a activității sale în cadrul Minist. de Externe.
Eu refuzând să-i ajut la trierea acestui material s-a produs o ruptură între noi, ruptură care a durat până la mijlocul lunii Noembrie 1946.
În luna Noembrie 1946, Pogoneanu s-a căsătorit și tot în cursul acelei luni a plecat la Buziaș, la castelul lui Mocioni - unde a stat până după 1 Ianuarie 1947.
După întoarcerea sa de la Buziaș, eu am

Semnătura,
Emil Lăzărescu

~~355~~ 356
338

Urmare: l-am mai văzut până la paștele anului 1947, când eu întâmplător aflându-mă pe stradă cu băiatul meu, am intrat la el pentru ai arăta băiatul.

După această dată l-am mai văzut pe Pogoneanu în luna Iunie 1947. In luna Iunie 1947 l-am văzut pe Pogoneanu de 3-4 ori, în următoarele împrejurări: - Odată m-a chemat pentru a mă ruga să-i procur un dicționar englez-francez, a doua oară l-am văzut când i-am adus acel dicționar și a treia oară, prin intermediul lui Popescu Nicolae (fost funcționar la Fundațiile Regale) mi-a dat niște documente în legătură cu 23 Aug. 1944. pe care le-am verificat și i-le-am restituit a doua zi. - Dela această dată și până la arestarea mea, nu l-am mai văzut pe Pogoneanu.

Intrebare: Ce știi D-ta cu privire la legăturile lui Pogoneanu cu diferite persoane politice, după 23 August 1944.?

Răspuns: Știu că Pogoneanu avea legături cu toate partidele politice de aici din țară și în special P.N.T. Maniu, cu care ținea legătura, la început, prin Niculescu Buzești și mai târziu ținea legătura direct cu Maniu mergând chiar la el acasă.
- Acasă la N. Buzești (palatul Știrbey) întâlnea și persoane de frunte ale. P.N.L. Brătianu.
In toamna anului 1945, în preziua când s-a produs sciziunea din P.S.D., au venit la Pogoneanu acasă pentru a discuta cu el, C. Titel Petrescu și Gaston Bénve (Șerban Voinea)
In jurul zilei de 23 Aug. 1945, Pogoneanu a avut

Semnătura,
[signature]

Mod. 185

Urmare: o întâlnire secretă și cu L. Pătrășcanu.

Intrebare: Arată amănunțit cum a avut loc acea întâlnire secretă dintre Pogoneanu și Pătrășcanu în jurul zilei de 23 Aug. 1945 și unde.?

Răspuns: In jurul zilei de 23 Aug. 1945, eu aflându-mă în camera ~~mea~~ lui Pogoneanu, acesta mi-a rugat să chem la telefon pe Lena Constante, lucru pe care eu l-am și făcut. Obținându-o pe Lena la telefon, Pogoneanu a avut o convorbire cu ea și a insistat că vrea s-o vadă. După această convorbire Pogoneanu mi-a spus: "Cred că acuma am să aflu ce intenții au comuniștii referindu-se la criza constituțională din acel timp.

A doua sau a treia zi, Pogoneanu s-a dus acasă la Neamțu Octavian, unde a întâlnit-o pe Lena Constante.

Nu știu când și cum a luat legătura cu Ionescu Gh. Bălăceanu, căci după două zile dela întâlnirea cu Lena Constante, Pogoneanu mi-a spus că așteaptă un telefon din partea lui Ionescu Balaceanu, care trebuia să-i precizeze ora la care acesta (Balaceanu) va veni să-l ia de acasă, cu mașina, pentru a-l duce la întâlnirea cu Pătrășcanu. Pogoneanu mi-a atras atenția ca să rețin bine ora comunicată de Balaceanu, (în cazul că telefonul venea când eram eu singur în casa lui Pogoneanu) deoarece este vorba de o întâlnire importantă și anume cu Pătrășcanu. Nu am primit eu telefonul dela Bălăceanu,

Semnătura,

Emil [signature]

Urmare: însă știu că Balaceanu a venit cu mașina și l-a luat pe Pogoneanu, ducându-l la întâlnirea cu Pătrășcanu.

Nu știu unde a avut loc întâlnirea dintre Pogoneanu și Pătrășcanu, însă știu că Pogoneanu a fost dus și adus cu mașina de către Ionescu Balaceanu.

Intrebare: Care a fost scopul acestei întâlniri ~~dintre~~ secrete dintre Pogoneanu și Pătrășcanu -?

Răspuns: Din câte am înțeles eu dela Pogoneanu, întrevederea avea drept scop, informarea lui Pogoneanu și prin el a lui Buzești și a conducătorilor celor trei partide politice, P.N.Ț, P.N.L. și P.S.D., asupra atitudinei și intențiilor P.C.R în ceeace privește criza constituțională din acea vreme și urmările ei în viața politică internă.

Intrebare: Cine anume a mai participat la acea întâlnire secretă dintre Pogoneanu și Pătrășcanu..?

Răspuns: Nu am cunoștință, deoarece, Pogoneanu nu mi-a spus nimic cu privire la locul unde s'a ținut acea întâlnire și cine a mai participat.

Intrebare: Despre ce întâlniri ~~de~~ ale lui Pogoneanu cu anumite elemente, din cursul anilor 1946-47, ai știre cunoștință?

Răspuns: Știu că în această perioadă, Pogoneanu a avut întâlniri cu membrii marcanți ai P.N.Ț (deoarece Pogoneanu luase succesiunea lui V. Buzești) cu care se sfătuia în problemele politicei externe.

Deasemeni, mai știu că Pogoneanu avea legături cu membrii ai legațiilor Engleză și Americană, cu care se întâlnea destul de des.

Semnătura,

Emil Zăgăneanu

Mod. 185

Urmare: Menționez că Pogoneanu se întâlnea cu membrii legațiilor străine la Clubul Națiunilor Unite, care avea sediul pe str. Col. Orelo sau Șutul cu Ghiopi-
Întrebare: Cu ce persoane din P.C.R. s-a întâlnit Pogoneanu în perioada anilor 1946-47 și unde.?
Răspuns: Nu am cunoștință cu ce persoane din P.C.R s-a întâlnit Pogoneanu în perioada anilor 1946-47, deoarece eu nu mai eram alături de Pogoneanu.
Întrebare: In ce au constat legăturile dintre Pogoneanu și Mocioni Stârcea în perioada anilor 1946-47.?
Răspuns: Nu am cunoștință de legăturile dintre Pogoneanu și Stârcea pe care le-ar fi avut în perioada anilor 1946-47. Știu însă că Pogoneanu a stat la Bulei în castelul lui Stârcea, din decembrie 1946 până în Ianuarie 1947.
In timp ce mă aflam în penitenciarul Craiova împreună cu Mocioni Stârcea, acesta mi-a spus următoarele: In toamna anului 1946, începutul lunii Noembrie sau sfârșitul lunii Octombrie, la palatul Styrbey a avut loc două întrevederi între doi ofițeri americani, cu numele de Hamilton și Hall. și Grigore Niculescu Buzești la care Mocioni a asistat în calitate de interpret. La aceste întrevederi s-a stabilit care trebuia să fie atitudinea PNT. în cazul unui conflict între anglo-americani și URSS, și s-a organizat un complot care își avea ramurile sale de activitate, în domeniul politic extern, intern, militar și altele.

Semnătura,
Emil Lazăr

Urmare: Cu ocazia celor două întâlniri, N. Buzești a insistat și lângă cei doi americani, ca rezultatul discuțiilor să fie consemnat într-un act scris, însă americanii nu au voit.
Până la urmă, la insistențele lui Buzești, americanii au acceptat consemnarea în scris a discuțiilor cu condiția ca actul să fie păstrat numai de ei (adică de americani) în străinătate. Buzești a acceptat și astfel a fost întocmită "minuta".
Prin intermediul d-nei Bujoi care era funcționară la legația Americană, Buzești s-a procurat o copie de pe minută, care a fost găsită cu ocazia procesului Maniu, la Pogoneanu.
După organizarea acestui complot, Mocionyi a plecat la Buteni, unde a primit vizita unuia dintre cei doi americani arătați mai sus. Acel american, i-a propus lui Stârcea ca să plece din țară la fel cum au plecat și N. Buzești și Ioana Bujoi, care participaseră și aveau cunoștință despre complot. Mocionyi nu a vroit să plece din țară datorită averii pe care o avea de administrat. Atunci, acel american l-a amenințat pe Mocionyi că este mai preferabil să moară decât să spună ceva în legătură cu complotul, predându-i în acel timp și o otravă puternică pentru a o utiliza în cazul unei arestări.
El a refuzat otrava și în urma acestui fapt îi era frică să mai vină la București.

Mod. 185

Semnătura,
Emil Zăr...

Urmare: La Bulci, Mocioni a mai fost vizitat de un general de aviație englez, și încă doi ofițeri superiori, nu știu dacă erau englezi sau americani, dela care a primit broșuri cu instrucțiuni privitoare la folosirea de armament și muniții în acțiuni teroriste.
Mocioni mi-a spus că aceste broșuri au fost traduse de el în limba română. (erau scrise în limba engleză.). Nu mi-a spus ce a făcut cu acele broșuri traduse.
În continuare Mocioni mi-a spus că el a dat sume de bani anumitor foști ofițeri care fuseseră deblocați, ~~și~~ și care puteau fi folosiți în cadrul complotului.
Nu mi-a spus nume în legătură cu acei foști ofițeri, pe care Mocioni îi plătea.
În timp ce se judeca procesul Bujoiu, eu citind ziarul și sătăndu-i lui Mocioni, acesta mi-a spus și mai bine zis, mi-a confirmat că această organizație, nu este altceva decât o reeditare a complotului Maniu. Tot cu această ocazie mi-a mai spus că "mișcarea" prevedea sabotaje industriale.
- Menționez, că ~~numele~~ doi dintre ofițerii anglo-americani care l-au vizitat pe Mocioni la Bulci, se numesc Masterson și Zeitz.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

Anchetator — Anchetat

Semnătura,

Lt. de Sec. [semnătură] — Emil Kőrösi [semnătură]

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LAZARESCU EMIL, născut la 24 Iunie 1913, în Constanța, fiul lui CONSTANTIN și EMILIA, de profesiune funcționar cu ultimul domiciliu în Buc. str. V.A. Ureche Nr. 5

19 Mai 1953, București
Interog. a început la ora 10,00
" s'a terminat " 14,00

Intrebare

In procesul verbal de interogator anterior ai declarat că în anul 1947, după ce ai fost judecat și condamnat ai fost trimis la penitenciarul Craiova - împreună cu STARCEA ION MOCIONY și alte persoane care au făcut parte din acelaș lot. Arată dta anchetei cât timp ai stat împreună cu STARCEA în penitenciarul Craiova și ce anume ți-a spus acesta cu privire la complotul organizat de el împreună cu alte persoane, împotriva regimului democrat de aici din țară?

Răspuns

Am stat împreună cu STARCEA ION în penitenciarul Craiova începând dela 14 Noembrie 1947 și până în luna Septembrie 1949.

In acest timp, STARCEA mi-a spus următoarele cu privire la complot. Complotul a fost organizat în palatul Stirbey, la începutul lunei Noembrie 1946, de către doi ofițeri americani, HAMILTON și HALL și GRIGORE NICULESCU BUZESTI. La acea întâlnire în vederea organizării complotului a mai luat parte STARCEA ION ca interpret și RADU BUZESTI care stătea într'o anticameră pentru a păzii să nu intre cineva în cameră unde se aflau cei doi americani, NICULESCU BUZESTI și STARCEA ION. La această primă întâlnire au căzut cu toții de acord cu privire la colaborarea între PNT-Maniu și Americani, în cazul unui conflict între anglo-americani și URSS, conflict care era așteptat de ei că va avea loc cât de curând.

După această întrevedere, N. BUZESTI a raportat conducătorilor PNT înțelegerea dintre el și cei doi americani.

./. ss/EMIL LAZARESCU

La cea de a doua întrevedere, care a avut loc imediat după intervalul de o zi -două dela prima întrevedere, la cererea lui BUZESTI s'a redactat un document cunoscut sub numele de "Minuta" care se găseşte în dosarele procesului "Maniu".

Deşii N.BUZESTI a promis celor doi americani HALL şi HAMILTON că nu va păstra în ţară nicio copie de pe "Minută" totuşi BUZESTI a reuşit prin intermediul numitei IOANA BUJOI, care făcea serviciul la legaţia Americană, să sustragă o copie după Minută, copie care odată cu arestările, s'a găsit într'o valiză a lui POGONEANU.

La scurt timp după aceste întrevederi, aproximativ două-trei săptămâni, NICULESCU BUZESTI a fugit din ţară, lucru pe care la făcut şi IOANA BUJOI.

După fuga lui N.BUZESTI din ţară, unul dintre cei doi americani arătaţi mai sus, s'a dus la Bulci şi i-a propus lui STARCEA ION să fugă din ţară aşa cum au fugit toţi cei care aveau cunoştinţă despre organizarea complotului. Nu-mi amintesc numele acelui american care a fost la Bulci, însă cred că a fost HAMILTON.

La refuzul lui STARCEA de a pleca din ţară, ofiţerul americani mai sus amintit, a voit să-i înmâneze lui STARCEA o cantitate de otravă puternică, pe care să o folosească în cazul când ar fi fost silit să vorbească ceva în legătură cu organizarea complotului.

STARCEA a refuzat să primească otrava, însă a fost atât de impresionat de insistenţele şi chiar ameninţările acelui american, încât dela această dată nu a mai avut curajul să mai vină pela Bucureşti.

-Tot STARCEA mi-a mai spus că a primit dela americanii care l-au vizitat la Bulci, nişte broşuri în legătură cu folosirea de armament şi explozibile în acţiuni teroriste. Nu mi-a precizat numele americanilor dela care a primit acele broşuri.

In timp ce se judeca procesul POPP-BUJOIU, STARCEA era foarte indignat de faptul că americanii nu dădeau niciun ajutor material comploturilor de aici din ţară care erau organizate în folosul lor.

STARCEA a exclamat odată "americanii nu vor să riste niciun ban, deşii ei sunt direct interesaţi, iar eu am dat bani din averea mea personală unor foşti ofiţeri în armată" dându-mi de înţeles că el recrutase elemente în vederea complotului din rândurile foştilor ofiţeri.

./. ss/EMIL LAZARESCU

La întrebarea mea că pentru ce a dat bani acelor foşti ofiţeri, el mi-a răspuns că ei nemai având nicio soldă trebuiau să trăiască.

Intrebare

Despre ce anume foşti ofiţeri deblocaţi ţi-a vorbit STARCEA, cu acea ocazie, aşa cum arăţi Dta mai sus?

Răspuns

STARCEA nu mi-a precizat cu acea ocazie niciun nume, şi nici nu mi-a spus dacă erau din rândul foştilor ofiţeri superiori sau inferiori.

Intrebare

Dta în penitenciarul Craiova ai fost în aceiaş cameră cu STARCEA ION?

Răspuns

Nu stăteam fiecare în camere separate.

Intrebare

Dacă stăteaţi fiecare în camere separate, atunci cum a putut STARCEA să-ţi spună cele ce arăţi dta mai sus?

Răspuns

STARCEA a putut să-mi spună cele ce am arătat mai sus, în timpul cât eram scoşi la aer în fiecare zi afară în curte timp o oră. La aer, eram scoşi odată toţi cei care fuseserăm condamnaţi în procesul Maniu şi ne aflam în penitenciarul Craiova. In curte ne plimbam împreună cu toţii.

Intrebare

Cine anume dintre persoanele care au fost condamnate în procesul Maniu, se mai aflat în penitenciarul Craiova, cu care te plimbai împreună cu STARCEA, când eraţi scoşi la aer?

Răspuns

Dintre persoanele care au fost condamnate în procesul Maniu, se aflau la Craiova următorii: PENESCU NICOLAE, VASILE SERDICI, EMIL OPRISANU, FLORIN ROIU şi până în toamna anului 1948 col. STATESCU.

Intrebare

Care dintre aceste persoane a mai fost de faţă când STARCEA ION ţi-a spus cele ce ai arătat mai sus?

Răspuns

In general la aceste discuţii au mai luat parte ROIU şi OPRISANU şi uneori era de faţă SERDICI şi PENESCU.

Intrebare

Ce anume ţi-a spus STARCEA cu privire la măsurile pe care le-a luat el, în vederea organizării complotului?

./. ss/EMIL LAZARESCU

Răspuns

In legătură cu această chestiune, STARCEA ION nu mi-a spus nimic.

Intrebare

Despre cine anume din Bulci ţi-a vorbit STARCEA ION că sunt persoanele sàle de încredere şi ce anume ţi-a spus cu privire la acestea?

Răspuns

STARCEA mi-a spus că oamenii lui de încredere dela Bulci sunt un anume BIRTAS şi altul FATU, despre care mi-a spus că unul este avocatul şi unul administratorul lui.

Despre acel BIRTAS mi-a spus că era un om foarte bun descurcăreţ şi conştiincios şi împreună cu el a făcut inspecţii la întreprinderi, în păduri şi tot împreună au fost şi la vânătoare.

In timpul cât am stat împreună la Craiova, STARCEA ştiu că a avut trei vorbitoare la care a venit sora lui împreună cu câte o persoană din administraţia lui STARCEA, dintre care odată a fost BALACEANU şi după aceia BIRTAS sau FATU, sau amândoi, nu-mi amintesc precis ordinea în care au venit.

Intrebare

Cu ce ocazie ţi-a vorbit STARCEA despre BIRTAS şi FATU, care aşa cum arăţi dta mai sus, erau oamenii lui de încredere?

Răspuns

Despre BIRTAS şi FATU, STARCEA mi-a vorbit în dese rânduri în legătură cu viaţa şi cu afacerile lui dela Bulci.

Intrebare

Ce alte discuţii ai mai avut dta cu STARCEA ION, cu privire la BIRTAS?

Răspuns

Cu STARCEA ION nu am avut niciodată discuţii speciale privitoare la BIRTAS şi numai incidental când discutam despre Bulci sau când venea cineva la vorbitor.

Noi cei care fusesem condamnaţi în procesul Maniu, aveam vorbitoare în prezenţa directorului închisorii şi a primului gardian.

Toate vorbitoarele au avut loc în biroul directorului închisorii.

Stiu că unul din aceste persoane, BIRTAS sau FATU, au adus lui STARCEA procuri pe care acesta le-a semnat, în vederea unor vânzări de materiale lemnoase, provenite din pădurile sale.

./. ss/EMIL LAZARESCU

Alte discuţii nu am mai avut cu STARCEA privitoare la BIRTASU.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogator cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetat
ss/EMIL LAZARESCU

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Drăghici

~~364~~

343

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lazarescu Emil născut la 24 Iunie 1913, in Constanța, fiul lui Constantin și Emilia, de profesiune funcționar cu ultimul domiciliu in Buc. str. V.A. Urechie No 5.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

19 Mai 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a inceput la ora 10 și 00 min.
" s'a terminat la " 14. și 00.

Intrebare: In procesul-verbal de interogator anterior ai declarat că in anul 1947, după ce ai fost judecat și condamnat ai fost trimis la penitenciarul Craiova, împreună cu Stârcea Ion Mocioni și alte persoane care au făcut parte din acelaș lot. Arata Dta anchetei cât timp ai stat împreună cu Stârcea in penitenciarul Craiova și ce anume ți-a spus acesta cu privire la complotul organizat de el împreună cu alte persoane. Impotriva regimului democrat de aici din țara?

Răspuns: Am stat împreună cu Stârcea Ion in penitenciarul Craiova incepand dela 14 Noembrie 1947 și până in luna Septembrie 1949.

In acest timp, Stârcea mi-a spus următoarele cu privire la complot: Complotul a fost organizat in palatul Stirbey, la începutul lunei Noembrie 1946, de către doi ofiteri americani Hamillton și Haelt, și Grigore Niculescu Buzești. La acea intalnire in vederea organizării complotului

Semnătura,
Emil Lăzărescu

Mod. 185

Urmare: a mai luat parte Stăreea Ion ca interpret și Radu Buzești care stătea întro anticameră pentru a păzi să nu intre cineva în camera unde se aflau cei doi americani, Niculescu Buzești și Stăreea Ion. La această primă întâlnire au căzut cu toții de acord cu privire la colaborarea între P.N.Ț. Maniu și Americani, în cazul unui conflict între anglo-americani și U.R.S.S., conflict care era așteptat de ei că va avea loc cât de curând.
După această întrevedere, N. Buzești a raportat conducătorilor P.N.Ț. înțelegerea dintre el și cei doi americani.
La cea de a doua întrevedere, care a avut loc imediat după intervalul de o zi două dela prima întrevedere, la cererea lui Buzești s'a redactat un document cunoscut sub numele de "Minuta" care se găsește în dosarele procesului "Maniu".
Deși N. Buzești a promis celor doi americani Hamillton și Hall că nu va păstra în țară nicio copie de pe "Minuta" totuși Buzești a reușit prin intermediul numitei Ioana Bujoi, care făcea serviciul la legația Americană, să sustragă o copie după Minută, copie care odată cu restul s'a găsit întro valiză a lui Pogoneanu.
La scurt timp după aceste întrevederi, aproximativ două-trei săptămâni, Niculescu Buzești a fugit din țară, lucru pe care l-a făcut și Ioana Bujoi.
După fuga lui N. Buzești din țară, unul dintre cei doi americani arătați mai sus, s'a dus la Bulei și i-a propus lui Stăreea Ion să fugă din țară așa cum au fugit toți cei care.

Semnătura,
Emil Kozma

Urmare: aveau cunoştinţă despre organizarea complotului. Nu-mi amintesc numele acelui american care a fost la Bulci, însă cred că a fost Hamillton.

La refuzul lui Stârcea de a pleca din ţară, ofiţerul american mai sus amintit, a voit să-i înmâneze lui Stârcea o cantitate de otravă puternică, pe să o folosească în cazul când ar fi fost silit să vorbească ceva în legătură cu organizarea complotului.

Stârcea a refuzat să primească otrava, însă a fost atât de impresionat de insistenţele şi chiar amenintările acelui american, încât dela această dată nu a mai avut curajul să mai vină pe la Bucureşti.

— Tot Stârcea, mi-a mai spus că a primit dela americanii, care l-au vizitat la Bulci, nişte broşuri în legătură cu folosirea de armament şi explozibile în acţiuni teroriste. Nu mi-a precizat numele americanilor dela care a primit acele broşuri.

În timp ce se judeca procesul Popp-Bujoiu, Stârcea era foarte indignat de faptul că americanii nu dădeau niciun ajutor material complotiştilor de aici din ţară care erau organizate în folosul lor.

Stârcea a exclamat odată: americanii nu vor să riste niciun ban. deşi ei sunt direct interesaţi, iar eu am dat bani din averea mea personală unor foşti ofiteri în armată, dându-mi de înţeles că el recrutase elemente în vederea complotului din rândurile ~~ofite~~ foştilor ofiteri.

La întrebarea mea că pentru ce a dat bani acelor foşti ofiteri, el mi-a răspuns că ei ne-

Semnătura,

Emil Kănin

Mod. 185

Urmare: mai având niciio soldă trebuiau să trăiască.
Intrebare: despre ce anume fosti ofiteri deblocati ți-a vorbit Stărcea, cu acea ocazie, așa cum arăți Dta mai sus.?
Răspuns: Stărcea nu mi-a precizat cu acea ocazie niciun nume. și nici nu mi-a spus dacă erau din rândul fostilor ofiteri superiori sau inferiori.
Intrebare: Dta în penitenciarul Craiova ai fost în aceiaș cameră cu Stărcea Ion.?
Răspuns: Nu, stăteam fiecare în ~~cel~~ camere separate.
Intrebare: Dacă stăteati fiecare în camere separate, atunci cum a putut Stărcea să-ți spună cele ce arăți Dta mai sus.?
Răspuns: Stărcea a putut să-mi spună cele ce am arătat mai sus, în timpul cât eram scoși la aer în fiecare zi afară în curte, timp o oră. La aer, eram scoși odată toți cei care fusesem condamnați în procesul Maniu și ne aflam în penitenciarul Craiova. In curte ne plimbam împreună cu toții.
Intrebare: Cine anume dintre persoanele care au fost condamnate în procesul Maniu se mai aflau în penitenciarul Craiova, cu care te plimbai împreună cu Stărcea, când erați scoși la aer.?
Răspuns: dintre persoanele care au fost condamnate în procesul Maniu, se aflau la Craiova următorii: Nicolae Penescu, Vasile Serdici, Emil Oprișanu, Florin Roiu și

Semnătura, Emil Oprișanu

Urmare: Până în toamna anului 1948 Col. Stătescu.

Intrebare: Care dintre aceste persoane a mai fost de față când Stârcea Ion ți-a spus cele ce ai arătat mai sus.?

Răspuns: In general, la aceste discuții au mai luat parte Roiu și Oprisanu și uneori era de față Serdici și Penescu.

Intrebare: Ce anume ți-a spus Stârcea cu privire la măsurile pe care le-a luat el, în vederea organizării complotului?

Răspuns: In legatură cu această chestiune, Stârcea Ion nu mi-a spus nimic.

Intrebare: Despre cine anume din Bulci ți-a vorbit Stârcea Ion că sunt persoanele sale de încredere și ce anume ți-a spus cu privire la acestea.?

Răspuns: Stârcea mi-a spus că oamenii lui de încredere dela Bulci sunt un anume Birtas și altu Fătu, despre care mi-a spus că unul este avocatul și unul administratorul lui.

Despre acel Birtas mi-a spus că era un om foarte bun, descurcăreț și conștiincios și împreună cu el a făcut inspecții la întreprinderi, în păduri și tot împreună au fost și la vânătoare.

In timpul cât am stat împreună la Craiova, Stârcea știu că a avut trei vorbitoare la care a venit sora lui împreună cu câte o persoană din administrația lui Stârcea, dintre care odată a fost Bălăceanu și după aceia Birtas sau Fătu, sau amândoi, nu-mi amintesc precis ordinea în care au venit.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Intrebare: Cu ce ocazie ți-a vorbit Stârcea despre Birtaș și Fătu, care așa cum arăți D-ta mai sus, erau oamenii lui de încredere?

Răspuns: Despre Birtaș și Fătu, Stârcea mi-a vorbit în dese rânduri în legătură cu viața și cu afacerile lui dela Bulci.

Intrebare: Ce alte discuții ai mai avut D-ta cu Stârcea Ion, cu privire la Birtaș?

Răspuns: Cu Stârcea Ion nu am avut niciodată discuții speciale privitoare la Birtaș și numai incidental când discutam despre Bulci sau când venea cineva la vorbitor.

Noi cei care fusesem condamnați în procesul Maniu, aveam vorbitoare în prezența directorului închisorii și a primului gardian.

Toate vorbitoarele au avut loc în biroul directorului închisorii.

Știu că unul din aceste persoane, Birtaș sau Fătu, au adus lui Stârcea procuri pe care acesta le-a semnat, în vederea unor vânzări de materiale lemnoase, provenite din pădurile lui.

Alte discuții nu am mai avut cu Stârcea privitoare la Birtașu.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogator cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

Anchetator
Lt. de Securitate.
T. [signature]

Anchetat.

Semnătura,
[signature]

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~367~~

346

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul LAZARESCU EMIL, născut la 24 Iunie 1913, în Constanța, fiul lui CONSTANTIN și EMILIA, de profesiune funcționar, cu ultimul domiciliu în Buc. str. V.A. Ureche Nr.5

21 Mai 1953, București
Interog. a început la ora 10,00
" s'a terminat " 13,45

Intrebare

In procesul verbal de interogatoriu din ziua de 6 Mai a.c. ai arătat că în cursul lunei August 1945, POGONEANU a avut o întâlnire secretă cu L. PATRASCANU. Ancheta îți cere să arăți în mod sincer și amănunțit cum a fost organizată această întâlnire?

Răspuns

In jurul zilei de 23 August 1945, cred că era cam în apropiere de 1 Septembrie, în timp ce mă aflam acasă la POGONEANU acesta (POGONEANU) mi-a cerut să o chem la telefon pe LENA CONSTANTE.

Obținând-o pe LENA la telefon, am predat imediat receptorul lui POGONEANU care a continuat să vorbească cu LENA CONSTANTE. POGONEANU i-a spus că vrea s'o întâlnească. Nu pot preciza dacă atunci sau mai târziu au stabilit locul unde să se întâlnească, însă știu că au aranjat ca întâlnirea să aibă loc la NEAMTU OCTAVIAN acasă.

La o zi sau două dela această convorbire, POGONEANU mi-a spus că așteaptă un telefon dela IONESCU-BALACIANU, care urmează să-i comunice ora la care acesta va veni să-l ia cu mașina pentru al duce să se întâlnească cu PATRASCANU. Tot atunci POGONEANU mi-a mai spus că a aranjat cu LENA ca aceasta să-i înlesnească o întâlnire secretă cu PATRASCANU, rămânând ca IONESCU-BALACEANU să vină să-l ia cu mașina lui și să-l ducă la acea întâlnire.

Tot POGONEANU mi-a mai spus că în cazul că el va lipsi, să primesc eu telefonul dela BALACEANU și să memorez

./. ss/EMIL LAZARESCU

bine ziua şi ora deoarece este vorba de o întâlnire foarte importantă, urmând să-l vadă pe PATRASCANU.

Nu am primit eu telefonul dela BALACEANU, iar peste o zi sau două când i-am semnalat lui POGONEANU faptul că BALACEANU nu a dat telefon, POGONEANU mi-a spus nu numai că a vorbit cu BALCEANU, dar că întâlnirea a şi avut loc.

Intrebare

Care era scopul prezenţei dtale în acel timp în casa lui POGONEANU?

Răspuns

Eu în acel timp fiind divorţat de soţie, mă mutasem cu locuinţa în casa lui POGONEANU.

Intrebare

Unde a avut loc întâlnirea secretă dintre POGONEANU şi PATRASCANU?

Răspuns

Nu am cunoştinţă de locul unde s'a întâlnit POGONEANU cu PATRASCANU. Eu rămăsesem cu impresia că această întâlnire a avut loc la NEAMTU OCTAVIAN acasă. POGONEANU, nu mi-a spus nimic în legătură cu locul unde s'a întâlnit cu PATRASCANU.

Intrebare

In urma căror indicii ai rămas dta cu impresia că această întâlnire secretă dintre POGONEANU şi PATRASCANU a avut loc în casa lui OCTAVIAN NEAMTU?

Răspuns

Am rămas cu impresia că această întâlnire dintre POGONEANU şi PATRASCANU a avut loc în casa lui NEAMTU OCTAVIAN în urma faptului că şi întâlnirea dintre POGONEANU şi LENA CONSTANTE a fost tot în acelaş loc. Mai mult decât atât, în timp ce mă aflam în arestul MAI (înainte de a fi judecat) prin luna Octombrie 1947, stăteam în aceiaş cameră cu NEAMTU OCTAVIAN care şi el fusese arestat în legătură cu procesul "Maniu".

Printre alte discuţii, eu amintindu-i lui NEAMTU de faptul că eu am cunoştinţă de o întâlnire a lui POGONEANU cu PATRASCANU şi LENA CONSTANTE acasă la el (adică la NEAMTU) atunci, NEAMTU a părut mirat şi speriat de faptul că eu am cunoştinţă despre această întâlnire, spunându-mi că nu are cunoştinţă, dar lucrul acesta este posibil fiindcă într'adevăr în epoca de care am vorbit, POGONEANU i-a cerut să-i pună la dispoziţie casa pentru a avea unele întrevederi în lipsa lui, şi că nu ar părea lucru de mirare deoarece POGONEANU îi mai ceruse asemenea servicii.

./. ss/EMIL LAZARESCU

369

Impresia mea a fost că lui NEAMTU OCTAVIAN îi era oarecum teamă că eu am să declar la anchetă aceste lucruri care ar putea să-i complice situaţia lui.

348

Intrebare

Cine anume în afară de POGONEANU şi PATRASCANU a mai participat la această întâlnire secretă?

Răspuns

Nu am cunoştinţă, POGONEANU nu mi-a spus niciodată nimic despre acest lucru şi nici eu nu l-am întrebat.

Intrebare

Ce anume s'a discutat cu ocazia acestei întâlniri secrete care a avut loc între POGONEANU şi PATRASCANU?

Răspuns

Amănunte mai multe nu cunosc, însă ştiu atât că POGONEANU când mi-a spus că-l va vedea pe PATRASCANU a adăugat "acum voi afla ce intenţii au comuniştii" în legătură cu criza constituţională din acel timp.

POGONEANU dorea să obţină informaţii dela PATRASCANU în legătură cu punctul de vedere al PCR în ce priveşte criza constituţională din acea epocă şi alte chestiuni mai mărunte ca interzicerea sau confiscarea unor ziare de către guvern, care aparţineau opoziţiei, chestiunea procesului tineretului liberal şi altele. La rândul său, POGONEANU urma să-l informeze pe PATRASCANU de punctul de vedere al opoziţiei.

Intrebare

Despre ce alte întâlniri secrete dintre POGONEANU şi PATRASCANU mai ai dta cunoştinţă?

Răspuns

Nu am cunoştinţă de nicio altă întâlnire pe care să o fi avut POGONEANU cu PATRASCANU.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogator cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

Anchetat
ss/EMIL LAZARESCU

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Drăghici

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Lăzărescu Emil născut la 24 Iunie 1916 în Constanța, fiul lui Constantin și Emilia de profesiune funcționar, (Date de stare civilă, ultimul domiciliu) cu ultimul domiciliu în Buc. str. V.A. Urechie Nr 5

21 Mai 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a inceput la ora 10 și 00 min.
" s'a terminat la " 13 și 45. "

Intrebare: În procesul-verbal de interogatoriu din ziua de 6 Mai a.c. ai arătat că în cursul ~~anului~~ lunei August 1945, Pogoneanu a avut o întâlnire secretă cu L. Pătrășcanu.- Ancheta îți cere să arăți în mod sincer și amănunțit cum a fost organizată această întâlnire?

Răspuns: În jurul zilei de 23 Aug. 1945, cred că era cam în ~~ziua de~~ apropiere de 1 septembrie, în timp ce mă aflam acasă la Pogoneanu, acesta (Pogoneanu) mi-a cerut să o chem la telefon pe Lena Constante.
Obținând-o pe Lena la telefon, am predat imediat receptorul lui Pogoneanu care a continuat să vorbească cu Lena Constante. Pogoneanu i-a spus că vrea s-o întâlnească. Nu pot preciza dacă atunci sau mai târziu au stabilit locul unde să se întâlnească, însă știu că au aranjat ca întâlnirea să aibă loc la Neamțu Octavian acasă.
La o zi sau două dela această convorbire, Pogoneanu

Semnătura,
Emil Lăzărescu

Urmare: mi-a spus că așteaptă un telefon dela Ionescu Bălăceanu, care urmează să-i comunice ora la care acesta v-a veni să-l ia cu mașina pentru al duce să se întâlnească cu Pătrășcanu. Tot atunci Pogoneanu mi-a mai spus că a aranjat cu Lena, ca aceasta să-i înlesnească o întâlnire secretă cu Pătrășcanu, rămânând ca Ionescu Bălăceanu să vină să-l ia cu mașina lui și să-l ducă la acea întâlnire.
Tot Pogoneanu mi-a mai spus că în cazul că el v-a lipsi, să primesc eu telefonul dela Bălăceanu și să memorez bine ziua și ora deoarece este vorba de o întâlnire foarte importantă, urmând să-l vadă pe Pătrășcanu.
Nu am primit eu telefonul dela Bălăceanu, iar peste o zi sau două când i-am semnalat lui Pogoneanu faptul că Bălăceanu nu a dat telefon, Pogoneanu mi-a spus cu numai că a vorbit cu Bălăceanu, dar că întâlnirea a și avut loc.
Intrebare: Care era scopul prezenței Stale în acel timp în casa lui Pogoneanu.?
Răspuns: Eu în acel timp fiind divorțat de soție, mă mutasem cu locuința în casa lui Pogoneanu.
Intrebare: Unde a avut loc întâlnirea secretă dintre Pogoneanu și Pătrășcanu.?
Răspuns: Nu am cunoștință de locul unde s-a întâlnit Pogoneanu cu Pătrășcanu. Eu rămăsesem cu impresia că aceasta întâlnire a avut loc la Neamțu Octavian acasă. Pogoneanu, nu mi-a spus nimic în legătura cu locul

Semnătura,

Emil Kozma

371 550

Urmare: unde s'a întâlnit cu Pătrășcanu.

Intrebare: In urma căror indicii ai rămas și tu cu impresia că această întâlnire secretă dintre Pogoneanu și Pătrășcanu a avut loc în casa lui Octavian Neamțu.?

Răspuns: Am rămas cu impresia că această întâlnire dintre Pogoneanu și Pătrășcanu a avut loc în casa lui Neamțu Octavian, în urma faptului că și întâlnirea dintre Pogoneanu și Lena Constante a fost tot în acelaș loc. Mai mult decât atât, în timp ce mă aflam în arestul M.A.I. (înainte de a fi judecat) prin luna Octombrie 1947, stăteam în aceiaș cameră cu Neamțu Octavian, care și el fusese arestat în legătură cu procesul Maniu. Printre alte discuții, eu amintindu-i lui Neamțu de faptul că eu am cunoștință de o întâlnire a lui Pogoneanu cu Pătrășcanu și Lena Constante acasă la el, (adică la Neamțu) atunci, Neamțu a părut mirat și speriat de faptul că eu am cunoștință despre această întâlnire, spunându-mi că nu are cunoștință, dar lucrul acesta este posibil fiindcă întradevăr în epoca de care am vorbit, Pogoneanu i-a cerut să-i pună la dispoziție casa pentru a avea unele întrevederi, în lipsa lui, și că nu i-se putea lucra de nimic deoarece Pogoneanu îi mai ceruse asemenea servicii.

Impresia mea a fost că lui Neamțu Octavian îi era oarecum teamă că eu am să declar la anchetă aceste lucruri care ar putea să-i complice situația lui.

Intrebare: Cine anume în afară de Pogoneanu și

Semnătura,

Mod. 185

[signature]

Urmare: Pătrășcanu a mai participat la această întâlnire secretă?

Răspuns: Nu am cunoștință. Pogoneanu nu mi-a spus niciodată nimic despre acest lucru și nici eu nu l-am întrebat.

Întrebare: Ce anume s-a discutat cu ocazia acestei întâlniri secrete care a avut loc între Pogoneanu și Pătrășcanu?

Răspuns: Amănunte mai multe nu cunosc, însă știu atât că, Pogoneanu când mi-a spus că-l va vedea pe Pătrășcanu a adăugat "acum voi afla ce intenții au comuniștii în legătură cu criza constituțională din acel timp.

Pogoneanu dorea să obțină informații dela Pătrășcanu în legătură cu punctul de vedere al P.C.R. în ce privește criza constituțională din acea epocă și alte chestiuni mai mărunte ca interzicerea sau confiscarea unor ziare de către guvern, care aparțineau opoziției, chestiunea procesului tineretului liberal și altele. La rândul său, Pogoneanu l-urma să-l informeze pe Pătrășcanu de punctul de vedere al opoziției.

Întrebare: Despre ce alte întâlniri secrete dintre Pogoneanu și Pătrășcanu mai ai d-ta cunoștință?

Răspuns: Nu am cunoștință de nicio altă întâlnire pe care să o fi avut Pogoneanu cu Pătrășcanu.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogator cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez.

Anchetator — Anchetat

Lt. de Securitate — Semnătura,

[signature] — [signature]

~~372~~

351

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.- 332

377

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul PENESCU NICOLAE, născut la 28 Februarie 1897 în Piteşti, fiul lui NICOLAE şi MARIA (decedaţi) de profesiune avocat, cu ultimul domiciliu în Buc. str. Andrei Mureşanu Nr.16.

13 Februarie 1953, Bucureşti
Interog. a început la ora 8,oo
" s'a terminat " 24,oo

Intrebare:

Ce funcţie ai avut dta în PNT, în timpul războiului?

Răspuns:

Incepând din anul 1938 şi până în Decembrie 1944, în cadrul PNT am îndeplinit funcţia de casier central. In Decembrie 1944, am fost numit secretar general al PNT, în care calitate am funcţionat până la 14 Iulie 1947, când am fost arestat.

Intrebare:

In ce consta activitatea Dtale politică în timpul războiului?

Răspuns:

Activitatea mea de casier era foarte limitată. După moartea lui MADGIARU, am fost rugat de MIHALACHE să mă ocup de problemele economice şi de toate problemele de stat, care ar surveni după încetarea războiului. In acest scop am organizat un "cerc de studii" care a funcţionat în ilegalitate la mine acasă, în cursul anilor 1941-1943 toamna, când casa mea a fost percheziţionată de Parchetul Militar iar eu am fost pus în urmărire.

La acest cerc de studii au participat elementele cele mai competente din partid în materie economică şi juridică, sau făcut referate asupra chestiuni agrare, unei noi constituţii, organizării administrative a statului,

./. ss/N. PENESCU

374

asupra industriei noastre,a bugetului şi a finanţelor private, deasemenea asupra măsurilor economice şi financiare de luat imediat după încetarea războiului. 353

Scopul activităţii cercului de studii era ca partidul să aibă soluţiuni în aceste probleme,când ar primi răspunderea guvernării.

Intrebare:

Cu cine dintre conducătorii PNT erai Dta în legătură mai strânse şi în ce constau aceste legături?

Răspuns:

Dintre conducătorii PNT,am avut legături de prietenie îndeosebi cu Dni I.MIHALACHE şi M.POPOVICI de cari eram ataşat sufleteşte şi aveam deci nu numai raporturi politice ci şi personale.Cu dl.MANIU am avut întotdeauna bune raporturi ele fiind însă distanţate de diferenţa de vârstă şi situaţiune.

Intrebare:

Cu cine dintre alţi conducători politici din alte partide aveai dta legături?

Răspuns:

La liberali am avut legături politice sau personale cu următorii:DINU BRATIANU,CTIN (BEBE) BRATIANU ,GH. BRATIANU,GH.FOTINO,MIHAIL RAMNICEANU,CTIN ZAMFIRESCU,BENTOIU AURELIAN,SLAVESCU VICTOR şi alţii.Cu toţi aceştia,înainte de 23 Aug.1944 nu am avut vreo colaborare politică.Aceasta a început în Martie 1944,când s'au iniţiat conversaţiile pentru formarea "Blocului Naţional Democrat".

La sociali-democraţi am avut legături personale înainte de 23 Aug.1944,cu TITEL PETRESCU,LOTAR RADACEANU, GHERMAN EFTIMIE,FLUERAS ION,JUMANCA şi alţii.După 23 Aug. 1944,am avut legături politice cu Dnii TITEL PETRESCU,VOITEC, ROMULUS DAN şi DIMITRIU ADRIAN,care au constat în discuţii pentru formarea "Blocului Naţional Democrat" până la formarea guvernului din 4 Nov.1944.Legăturile au fost întrerupte până la sciziunea din P.S.D. Am avut câteva conversaţii cu Dnii TITEL,ADRIAN DIMITRIU şi ROMULUS DAN,în epoca alegerilor din 1946.

Cu dl.TITEL PETRESCU m'am întâlnit de vreo câteva ori în anii 1946-1947 (după căderea P.S.D.I.) cu care prilej i-am prezentat proecte de memorii ce urmau să fie prezentate celor 3 mai puteri.

Din PCR,am cunoscut înainte de 23 August 1944,pe

./. ss/N.PENESCU

L.PATRASCANU, pe dl.CONSTANTINESCU IASI, VIADESCU RACOASA şi cu prilejul procesului din 1933, a incidentelor dela Griviţa am cunoscut pe dl.GHEORGHIU-DEJ. După 23 Aug.1944 am cunoscut pe membrii guvernului din 1944.

Intrebare:

Pe cine dintre fruntaşii comunişti ai cunoscut dta în perioada războiului?

Răspuns:

Am cunoscut pe L.PATRASCANU prin anul 1925-1926, în casa avocatului NICU STANESCU la care era secretar. Am aflat că PATRASCANU este fruntaş comunist numai cu prilejul întâlnirii sale la mine acasă cu dl.MANIU spre sfârşitul anului 1943 Această întâlnire a fost fixată între dânşii, fără amestecul meu. Am fost rugat de dl.MANIU să accept ca să se întâlnească într'o seară cu dl.PATRASCANU în casa mea.

Dl.PATRASCANU a venit cel dintâi şi a plecat cel din urmă. Până la venirea Dlui MANIU, PATRASCANU mi-a povestit că are domiciliu obligatoriu undeva pe Valea Prahovei şi este autorizat să vină la Bucureşti pentru îngrijiri medicale, fără a-mi spune de cine anume era autorizat. Cu acest prilej se întâlneşte cu diferite persoane fiindcă ştie să scape de urmărirea Siguranţei.

Intrebare:

Ce scop a avut această întâlnire dintre MANIU şi L.PATRASCANU, în casă la Dta?

Răspuns:

Această întâlnire la care eu am participat efectiv, a avut drept scop să se ia un prim contact pentru discutarea colaborării cu PCR la acţiunea de răsturnare a regimului ANTONESCU.

Acordul asupra acestui punct s'a făcut imediat. Dl. MANIU a voit să ştie dece forţe dispune PCR, în special în capitală, la care dl.PATRASCANU a dat răspuns vag, evitând preciziuni.

Dl.MANIU a pus ca condiţiune a colaborării cu PCR, o declaraţie a acestuia în favoarea Basarabiei.

Dl.PATRASCANU nu a acceptat această condiţiune. Atunci dl.MANIU a cerut ca cel puţin PCR să intervină pe lângă P.C. al URSS în favoarea Basarabiei, la care dl.PATRASCANU nu a dat un răspuns afirmativ. Deaceia conversaţiunea nu a avut rezultat.

Despre această întâlnire a mai ştiut şi dl.NICOLAE PASCU, însă nu ştiu de unde anume.

./. ss/N.PENESCU

376

Intrebare:

Ce discuţii ai avut Dta cu unele persoane din anturajul Dtale privitor la PCR?

355

Răspuns:

Inainte de 23 Aug.1944 nu am avut cunoştinţe precise despre PCR şi despre conducătorii lui,până în Martie 1944 când am participat la tratativele pentru creerea B.N.D. cu care ocazie am cunoscut pe dl.CONSTANTINESCU IASI şi am avut informaţiuni asupra forţei PCR.

La acea epocă am considerat pe dl.PATRASCANU ca purtător de cuvânt al PCR.

Atunci am auzit despre dl.BODNARAS care ar organiza eventual pe muncitori pentru lupta de stradă.

După 23 Aug.1944,am discutat foarte mult despre PCR care mă interesa în cel mai înalt grad.

Am privit cu satisfacţie divergenţele dintre dl. PATRASCANU şi PCR,care s'au manifestat public prin nealegerea lui la Secretariatul partidului şi prin discursul dela Cluj. Consideram pe dl.PATRASCANU drept un comunist moderat care doreşte colaborarea încă câtva timp cu PNT şi s'ar putea opune exigenţelor prea mari ale sovietelor.

In cercurile noastre se discuta că cu prilejul conferinţei dela Paris dl.PATRASCANU ar fi arătat Dlui MOLOTOV necesitatea unei colaborări prelungite cu PNT,până când PCR prinde rădăcini adânci în simpatia şi încrederea poporului român.

Se mai vorba la noi că dl.MOLOTOV l-a lăsat să creadă că împărtăşeşte acest punct de vedere,dar în urma acestei conversaţii a fost pus sub supraveghere.

In cercurile noastre se mai discuta că în eventualitatea unui acord între Soviete şi Anglo-Americani,o destindere trebue să aibe loc şi la noi în ţară.Aceasta ar face necesare schimbări atât în conducerea PNT,cât şi la PCR.

In această ipoteză,noi socoteam că PATRASCANU va avea un rol important.Aceste discuţiuni au avut loc în timpul conferinţei de pace dela Paris şi până la primele arestări din 1947,făcute în rândurile PNT.

Cu prilejul nealegerii Dlui PATRASCANU,în secretariatul PCR,cineva dela redacţia "Dreptatea" (nu-mi aduc aminte cine) a întrebat pe dl.MANIU de faţă fiind şi eu,dacă poate să scrie în Dreptatea ceva în sensul dorinţelor dlui PATRASCANU,care sugerase un articol în favoarea sa.

Dl.MANIU a refuzat sugestia dlui PATRASCANU.Erau

./. ss/N.PENESCU

fruntaşi din conducerea PNT,care credeau că PCR nu vrea să colaboreze cu noi. 556

Erau alţi fruntaşi însă care aveau alte păreri. Dar toţi doream această colaborare.

Cum dl.PATRASCANU era considerat partizan al colaborării cu PNT-ul,era firesc ca el să fie simpatizat şi sprijinit de ziarul "Dreptatea".Eu am dat indicaţiuni în acest sens conducerii ziarului "Dreptatea".

Intrebare:

Ce ştiai dta de PATRASCANU în perioada războiului?

Răspuns:

Până când dl.PATRASCANU s'a întâlnit acasă la mine cu dl.MANIU la sfârşitul anului 1943,nu am ştiut absolut nimic despre activitatea lui şi despre el în general.

Din conversaţiunile mele cu reprezentanţii PCR şi sociali-democraţi,cu prilejul tratativelor pentru B.N.D.,am rămas cu impresiunea că dl.PATRASCANU este un factor important în P.C.R.Aceasta era şi impresia Dlui MANIU.

Intrebare:

Cu cine anume dintre fruntaşii PNT avea legături L.PATRASCANU?

Răspuns:

Stiu că dl.PATRASCANU avea legături cu următoarele persoane fruntaşe în PNT:MANIU,LEUCUTIA,HUDITA,subsemnatul, PASCU NICOLAE,ALEXANDRU A.STAN,fost preşedinte al Consiliului superior al avocaţilor publici,GHITA POP.

Intrebare:

In ce au constat legăturile dintre L.PATRASCANU şi persoanele arătate mai sus?

Răspuns:

Dl.PATRASCANU a colaborat cu unele din aceste persoane înainte de 23 Aug.1944,pentru creerea B.N.D. şi formarea primului guvern politic după 23 Aug.1944.

Intrebare:

Ce discuţii ai avut dta cu persoanele arătate mai sus despre persoana lui PATRASCANU?

Răspuns:

Am auzit pe dl.MANIU vorbind favorabil despre dl. PATRASCANU până la colaborarea lor din guvernul dela 23 Aug. 1944.

./. ss/N.PENESCU

 378 357

Intrebare:

Ce discuţii ai avut Dta cu persoanele arătate mai sus despre persoana lui PATRASCANU?

Răspuns:

Am auzit pe dl.MANIU vorbind favorabil despre dl. PATRASCANU până la colaborarea lor din guvernul dela 23 Aug. 1944.

Dl.LEUCUTIA mi-a vorbit despre colaborarea lui cu PATRASCANU înainte de 23 Aug.1944.După întoarcerea mea şi a Dlui LEUCUTIA dela Sibiu,unde l-am vizitat pe dl.MANIUţ în Februarie 1947,dl.LEUCUTIA considera că sunt şanse pentru o colaborare cu PCR fiindcă sovietele o cred necesară şi în PCR sunt persoane,ca dna ANA PAUKER şi PATRASCANU care au aceiaş opinie.

Cu dl.PASCU NICOLAE am vorbit de multe ori despre PATRASCANU.Aveam amândoi părerea că dl.PATRASCANU crede în necesitatea unei colaborări mai lungi cu P.N.T.

Din manifestările Dlui PATRASCANU,prin broşurile sale sau cursul dela Universitate,rezultă că Dsa considera ca o greşală introducerea sistemului de colhoz în locul proprietăţii individuale ţărăneşti,în România.

Această transformare ţinând să se facă cu mult mai târziu.Cu celelalte persoane nu am discutat în mod special despre PATRASCANU.

Intrebare:

Cum a ajuns PATRASCANU să aibă contact cu persoanele arătate mai sus?

Răspuns:

Dl.PATRASCANU a avut legături cu dl.PASCU înainte de întâlnirea cu dl.MANIU din casa mea.Pe Dnii LEUCUTIA,GHITA POP şi HUDITA i-a întâlnit în perioada discuţiunilor pentru crearea B.N.D.

Pe dl.LEUCUTIA ştiu că l-a întâlnit şi altă dată până la 23 Aug.1944,acasă la LEUCUTIA.

Intrebare:

Ce discuţii ai avut dta cu dl.MANIU despre dl.PATRASCANU şi ce ţi-a comunicat dl.MANIU în legătură cu dl.PATRASCANU

Răspuns:

Prima mea discuţie cu dl.MANIU despre PATRASCANU a avut loc în Septembrie 1944 cu prilejul încetării interimatului acestuia la Ministerul de Justiţie şi numirea unui titular. Dlui MANIU nu-i plăcea politica lui PATRASCANU la Ministerul de Justiţie.In decursul timpului am vorbit de multe ori cu

./. ss/N.PENESCU

MANIU despre PATRASCANU, dar niciodată de vreo acţiune a PNT-ului cu PATRASCANU.

Am discutat cu dl.MANIU despre poziţia politică a lui dl.PATRASCANU bazat pe discursul dela Cluj. Treptata lui îndepărtare dela conducerea PCR-ului şi pe ce se vorbea în anturajul său imediat.

Intrebare:

Care era punctul de vedere al lui PATRASCANU privitor la aliaţi în timpul războiului?

Răspuns:

Nu cunosc opinia Dlui PATRASCANU despre aliaţi şi nu am auzit niciun fruntaş PNT-ist vorbind despre aceasta.

Intrebare:

Ce legături aveai dta în timpul războiului, cu ALEX.STEFANESCU?

Răspuns:

Nu am avut nicio legătură cu ALEX.STEFANESCU. L-am cunoscut în timpul alegerilor din 1946, în casa Dlui V.SERDICI, unde locuia atunci dl.MANIU. De atunci nu l-am mai văzut niciodată până la arestarea mea. Nu ştiu pentru ce a venit atunci ALEX.STEFANESCU în casă la SERDICI.

Intrebare:

Ce ştiai dta de legăturile dintre STEFANESCU ALEX. şi PATRASCANU?

Răspuns:

Nu am cunoştinţă de nicio legătură dintre ALEX. STEFANESCU şi dl.PATRASCANU.

Intrebare:

Ce legături avea MANIU cu ALEX.STEFANESCU?

Răspuns:

Nu cunosc legăturile Dlui MANIU cu ALEX.STEFANESCU, însă cred că STEFANESCU venise în casa lui SERDICI pentru dl. MANIU. Dl.MANIU nu mi-a vorbit niciodată de ALEX.STEFANESCU.

Intrebare:

Când l-ai cunoscut dta pe SERGIU (KOFLER REMUS) în timpul războiului?

Răspuns:

Nu am cunoscut niciodată vreo persoană cu numele de SERGIU sau KOFLER REMUS.

Intrebare:

In ce loc se întâlnea MANIU cu PATRASCANU în timpul războiului?

./.   ss/N.PENESCU

380

Răspuns:

Cred că se întâlneau la LEUCUTIA acasă în str. Schitu Măgureanu, fiindcă LEUCUTIA mi-a spus că la 23 Aug. 1944, PATRASCANU a stat acasă la el. Alte amănunte nu mi-a mai spus.

359

Intrebare:

Cine şi cum aranja aceste întâlniri?

Răspuns:

Nu ştiu cine şi cum aranja aceste întâlniri?

Intrebare:

L-ai cunoscut Dta pe HERBERT ZILBER în timpul războiului?

Răspuns:

Când am fost student în Franţa (1918-1923) am avut coleg la Doctoratul Economic pe un anume ZILBER, nu ştiu dacă este aceiaş persoană cu cel care a condus Institutul de Conjunctură Economică format de MAGIARU. Nu l-am întâlnit niciodată după venirea mea în ţară.

Intrebare:

Cu cine dintre fruntaşii PNT întreţinea PATRASCANU legături după 23 Aug. 1944?

Răspuns:

Până la 5 Decembrie 1944 dl. PATRASCANU a avut legături cu mine şi cu dl. NICOLAE PASCU. După această dată l-am văzut spre sfârşitul anului 1945 sau începutul anului 1946 la Ministerul de Justiţie, nu însă în chestiune politică.

După eşirea mea din guvern a avut legături foarte bune cu dl. VISOIANU şi a continuat legăturile cu dl. PASCU.

Intrebare:

In ce au constat legăturile dintre dta, N. PASCU, VISOIANU şi PATRASCANU?

Răspuns:

Legăturile mele cu PATRASCANU au fost de ordin politic dela întâlnirea lui cu MANIU acasă la mine, până la eşirea mea din guvern. Ele au avut de obiect, probleme politice actuale atunci. Dl. PASCU a intermediat trei întâlniri între mine şi dl. PATRASCANU până la eşirea mea din guvern şi anume: Prima întâlnire intre mine şi dl. PATRASCANU a avut loc la restaurantul "Flora" în prezenţa Dlui PASCU. Scopul acestei întâlniri a fost ca eu să obţin adeziunea Dlui PATRASCANU, pentru numirea mea, ca reprezentant diplomatic în străinătate. PATRASCANU a dat un răspuns negativ. A doua întâlnire a avut

./. ss/N. PENESCU

loc la dl.PATRASCANU acasă pe str.V.Lascăr. Această întâlnire a fost cerută de mine prin intermediul Dlui PASCU care a asistat la ea.Ea a avut drept scop,formarea unui guvern de colaborare între partidele democratice şi înlăturarea dificultăţilor care stăteau în cale.

A treia întâlnire a avut loc în Cabinetul Dlui PATRASCANU la Preşedenţia Consiliului de Miniştri,în prezenţa Dlui PASCU.Am fost însărcinat de biroul PNT să transmit PCR prin dl.PATRASCANU răspunsul la invitaţia PCR de a participa la F.N.D. şi care era negativ.

Deasemenea i-am comunicat în mod oficial condiţiunile PNT pentru formarea unui guvern de colaborare.Dl.PATRASCANU mi-a răspuns că va transmite conducerii PCR această comunicare a mea din partea PNT.

Din raporturile între Dnii VISOIANU şi PATRASCANU în Consiliul de Miniştri şi din felul elogios în care dl.VISOIANU mi-a vorbit despre dl.PATRASCANU trag concluzia că între dânşii existau legături.Intr'o conversaţie pe care am avut-o cu dl.VISOIANU acesta mi-a spus că singurul om din PCR care vorbeşte cu limbaj european şi cu care te poţi înţelege este dl.PATRASCANU,dar din nenorocire el este majorat de ceilalţi conducători comunişti.

Intrebare:

Care era atitudinea PNT faţă de PATRASCANU personal şi pe ce conta PNT în divergenţele dintre PCR şi PATRASCANU?

Răspuns:

Atitudinea cercurilor conducătoare ale PNT faţă de dl.PATRASCANU au fost favorabile până la 23 Aug.1944.După această dată şi până la discursul dela Cluj,noi nu am făcut vreo diferenţă între PATRASCANU şi ceilalţi comunişti,pe care nu-i cunoşteam înainte de 23 Aug.1944.

După discursul dela Cluj a început să se facă această diferenţă,dl.PATRASCANU fiind privit cu oarecare simpatie de cercurile noastre conducătoare.Treptata înlăturare a dlui PATRASCANU dela conducerea PCR şi informaţiile care ne parveneau despre cauzele acestei înlăturări,pe care le-am expus mai sus,au făcut să crească şi mai mult buna noastră părere despre dl.PATRASCANU.

Intrebare:

Ce combinaţiuni i s'au propus lui PATRASCANU de către MANIU şi cum ai aflat dta despre acestea?

Răspuns:

Dl.MANIU nu mi-a vorbit niciodată de vreo combinaţie propusă de el lui PATRASCANU. ./. ss/N.PENESCU

Intrebare:

Ce urmărea PNT prin atitudinea oficiosului "Dreptatea" ce o lua faţă de PATRASCANU?

Răspuns:

Voiam să arătăm opiniei publice că în PCR există şi un alt curent decât acela reprezentant de către Dnii I.GEORGESCU, V.LUCA, ANA PAUKER şi BODNARAS; pe care îi consideram principalii răspunzători ai tensiunii între cele două partide, până când am avut informaţiuni (prin Februarie 1947) că şi Dna ANA PAUKER ar fi de părerea dlui PATRASCANU.

Intrebare:

Cum era apreciat PATRASCANU de către conducătorii PNT?

Răspuns:

Poziţia politică a lui PATRASCANU era bine apreciată în cercurile PNT.

Intrebare:

Din partea cui i s'au făcut lui PATRASCANU propuneri de aderare la PNT, când PATRASCANU avea o situaţie grea în PCR?

Răspuns:

Nu cunosc ca cineva să-i fi făcut asemenea propuneri dlui PATRASCANU din partea PNT. Interesul nostru era ca dl. PATRASCANU să impună punctul său de vedere în PCR.

Intrebare:

Cum a exploatat PNT atitudinea naţionalistă a lui PATRASCANU?

Răspuns:

Poziţia naţionalistă a lui PATRASCANU, a fost folosită de PNT, în felul arătat mai sus.

Intrebare:

Ce servicii personale i-ai cerut dta lui PATRASCANU?

Răspuns:

Nu am cerut niciodată niciun serviciu personal dlui PATRASCANU.

După ce am cetit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetat:
ss/N.PENESCU

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Drăghici

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Penescu Nicolae născut la 28 Februarie 1897, în Pitești, fiul lui Nicolae și Maria (decedați) de profesiune
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
avocat, cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Andrei Mureșanu nr. 16.

13 (15) Februarie 195 3.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 8 și 00 min.
" s'a terminat la " 24. și 00 .

Intrebare: Ce funcție ai avut Dta în P.N.T. în timpul războiului?

Răspuns: Incepând din anul 1938 și până în decembrie 1944, în cadrul P.N.T. am îndeplinit funcțiunea de casier central. In decembrie 1944, am fost numit Secretar Gral al P.N.T., în care calitate am funcționat până la 14 Iulie 1947, când am fost arestat.

Intrebare: In ce consta activitatea D-tale politică în timpul războiului?

Răspuns: Activitatea mea de casier era foarte limitată. După moartea lui Madgearu, am fost rugat de Mihalache să mă ocup de problemele economice și de toate problemele de stat, care ar surveni după încetarea războiului. In acest scop am organizat un cerc de studiu, care a funcționat în ilegalitate la mine acasă, în cursul anilor 1941-1943 toamna, când

Semnătura,
[signature]

Mod. 185

Urmare: casa mea a fost perchiziționată de Parchetul Militar iar eu am fost pus în urmărire.
La acest cerc de studii au participat elementele cele mai competente din partid în materie economică și juridică, s-au făcut referate asupra chestiunii agrare, unei noi constituții, organizări administrative a statului, asupra industriei noastre, a bugetului și a finanțelor private, deasemenea asupra măsurilor economice și financiare de luat imediat după încetarea războiului.
Scopul activității cercului de studii era ca partidul să aibă soluțiuni în aceste probleme, când ar primi răspunderea guvernării.
Intrebare: Cu cine dintre conducătorii PNȚ erai mai în legătură mai strânse și în ce constau aceste legături?
Răspuns: dintre conducătorii PNȚ, am avut legături de prietenie în deosebi cu d-nii I. Mihalache și M. Popovici de cari eram atașat sufletește și aveam deci nu numai raporturi politice ci și personale. Cu d-l Maniu am avut întotdeauna bune raporturi, ele fiind însă distantate de diferența de vârstă și situațiune.
Intrebare: Cu cine dintre alți conducători politici din alte partide aveai alte legături?
Răspuns: La Liberali: am avut legături politice sau personale cu următorii: d-nii Brătianu, Const. (Bebe) Brătianu, Gh. Brătianu, Gh. Fotino, Mihail Romniceanu, Const. Zamfirescu, Bentoiu Aurelian, Slăvescu Victor și alții. Cu toți aceștia, înainte de 23 Aug. 1944 nu am avut nicio colaborare

Semnătura,
[signature]

Urmare: politica. Aceasta a început în martie 1944, când s-au inițiat conversațiile pentru formarea "Blocului Național democrat".
1. La Social-democrați, am avut legături personale înainte de 23 Aug. 1944, cu Titel Petrescu, Lotar Rădăceanu, Gherman Eftimie, Flueraș Ion, Jumanca și alții. După 23 Aug. 1944, am avut legături politice cu d-nii: Titel Petrescu, Voitec, Romulus Dan, și Dimitriu Adrian, care au constat în discuții pentru formarea "Blocului Național democrat" până la formarea guvernului din 4 Noembrie 1944. Legăturile au fost întrerupte până la sciziunea din P.S.D.. Am avut câteva conversații cu d-nii Titel, Adrian Dimitriu și Romulus Dan, în epoca alegerilor din 1946. Cu d-l Titel Petrescu m-am întâlnit de vreo câteva ori în anii 1946-1947 (după sciziunea P.S.D.) cu care prilej i-am prezentat proecte de memorii ce urmau să fie prezentate celor 3 (trei) mari puteri.
- Din ~~part~~ P.C.R. am cunoscut înainte de 23 Aug. 1944, pe L. Pătrășcanu, pe D-l Constantinescu Iaș, Vlădescu Răcoasa și cu prilejul procesului din 1933 a incidentelor dela Grivița am cunoscut pe D-l Gheorghiu-Dej. După 23 Aug. am cunoscut pe membrii guvernului din 1944.

Intrebare: Pe cine dintre fruntașii Comuniști ați cunoscut D-tă în perioada războiului?

Răspuns: Am cunoscut pe L. Pătrășcanu prin anul 1925-1926, în casa avocatului Nicu Stanescu, la care era secretar. Am aflat că Pătrășcanu este fruntaș Comunist numai cu prilejul întâlnirii

Semnătura,
[signature]

Urmare: sale la mine acasă cu Dl. Maniu spre sfârşitul anului 1943. Această întâlnire a fost fixată între dânşii, fără amestecul meu. Am fost rugat de Dl. Maniu să accept ca să-se întâlnească într-o seară cu Dl. Pătrăşcanu în casa mea.
Dl. Pătrăşcanu a venit cel dintâi şi a plecat cel din urmă. Până la venirea Dlui Maniu, Pătrăşcanu mi-a povestit că are domiciliu obligatoriu undeva pe valea Prahovei şi este autorizat să vină la Bucureşti pentru îngrijiri medicale, fără a-mi spune de cine anume era autorizat. Cu acest prilej se întâlneşte cu diferite persoane fiindcă ştie să scape de urmărirea Siguranţei.
Întrebare: Ce scop a avut această întâlnire dintre Maniu şi L. Pătrăşcanu, în casă la Dta?
Răspuns: Această întâlnire la care eu am parti-cipat efectiv, a avut drept scop să se ia un prim contact pentru discutarea colaborării cu P.C.R. la acţiunea de răsturnare a regimului Antonescu. Acordul asupra acestui punct s'a făcut ime-diat. Dl. Maniu a voit să ştie de ce forţe dispune P.C.R. şi în special în Capitală, la care dl. Pătrăşcanu a dat răspuns vag, evitând precizimi.
Dl. Maniu a pus ca condiţiune a colaborării cu PCR, o declaraţie a acestuia în favoarea Basarabiei.
Dl. Pătrăşcanu nu a acceptat această condiţiune. Atunci Dl. Maniu a cerut ca cel puţin P.C.R. să intervină pe lângă P.C. al URSS în favoarea Basarabiei, la care dl. Pătrăşcanu nu a dat niciun răspuns afirmativ. Deaceia conversaţiunea

Semnătura,
[signature]

385 364

Urmare: nu a avut rezultat.

Despre această întâlnire a mai știut și d-l Nicolae Pasecu, însă nu știu de unde anume.

Întrebare: Ce discuții ai avut d-ta cu unele persoane din anturajul d-tale privitor la P.C.R.?

Răspuns: Înainte de 23 Aug. 1944 nu am avut cunoștințe precise despre P.C.R. și despre conducătorii lui, până la Martie 1944 când am participat la tratativele pentru crearea B.N.D., cu care ocazie am cunoscut pe d-l Constantinescu Iași și am avut informațiuni asupra forței P.C.R.

La acea epocă am considerat că d-l Pătrășcanu ca purtător de cuvânt al P.C.R.

Atunci am auzit despre d-l Bodnăraș care ar organiza eventual pe muncitori pentru lupta de stradă.

După 23 Aug. 1944, am discutat foarte mult despre P.C.R. care mă interesa în cel mai înalt grad.

Am privit cu satisfacție divergențele dintre d-l Pătrășcanu și P.C.R., care s'au manifestat public prin ne alegerea lui la Secretariatul partidului și prin discursul dela Cluj.

Consideram pe d-l Pătrășcanu drept un Comunist moderat care dorește colaborarea încă câtva timp cu P.N.Ț. și s'ar putea opune exigentelor prea mari ale Sovietelor.

În cercurile noastre se discuta că cu prilejul Conferinței dela Paris d-l Pătrășcanu ar fi arătat d-lui Molotov necesitatea unei colaborări prelungite cu P.N.Ț., până când P.C.R. prinde rădăcini adânci în simpatia și încrederea

Semnătura,
[signature]

Urmare : poporului român :

Se mai vorbea la noi că d-l Molotov l-a lăsat să creadă că împărtășește acest punct de vedere, dar în urma acestei conversații a fost pus sub supraveghere.

În cercurile noastre se mai discuta că în eventualitatea unui acord între Soviete și Anglo-Americani, o destindere trebue să aibe loc și la noi în țară. Aceasta ar face necesare schimbări atât în conducerea PNȚ, cât și la P.C.R. În această ipoteză, noi socoteam că Pătrășcanu va avea un rol important. Aceste discuțiuni au avut loc în timpul Conferinței de pace dela Paris și până la primele arestări din 1947, făcute în rândurile P.N.Ț.

Cu prilejul realegerii d-lui Pătrășcanu în secretariatul P.C.R, cineva dela redacția „Dreptatea" (nu-mi aduc aminte cine) a întrebat pe D-l Maniu de față fiind și eu, dacă poate să scrie în „Dreptatea" ceva în sensul dorințelor d-lui Pătrășcanu, care sugerase un articol în favoarea sa.
D-l Maniu a refuzat sugestia d-lui Pătrășcanu.
Erau fruntași din conducerea P.N.Ț, care credeau că P.C.R. nu vrea să colaboreze cu noi.
Erau alți fruntași însă care aveau alte păreri.
Dar toți doream această colaborare.
Cum d-l Pătrășcanu era considerat partizan al colaborării cu PNȚ-ul, era firesc ca el să fie simpatizat și sprijinit de ziarul „Dreptatea".
Eu am dat indicațiuni în acest sens conducerii ziarului „Dreptatea".

Semnătura,
[signature]

Urmare: Intrebare. Ce ştiai Dta de Pătrăşcanu în perioada războiului?

Răspuns: Până când Dl. Pătrăşcanu s'a întâlnit acasă la mine cu Dl Maniu la ~~[illegible]~~ sfârşitul anului 1943, nu am ştiut absolut nimic despre activitatea lui şi despre el în general.

Din conversaţiunile mele cu reprezentanţii P.C.R. şi Social-democraţi, cu prilejul tratativelor pentru B.N.D., am rămas cu impresia că Dl Pătrăşcanu este un factor important în P.C.R.

Aceasta era şi impresia Dlui Maniu.

Intrebare: Cu cine anume dintre fruntaşii P.N.T. avea legături L. Pătrăşcanu?

Răspuns: Ştiu că Dl Pătrăşcanu avea legături cu următoarele persoane fruntaşe în P.N.T.: Maniu, Leuția, Hudiță, Subsemnatul, Pascu Nicolae, Alexandru A. Stan, fost preşedinte al Consiliului suprem al avocaţilor publici, Ghiță Pop.

Intrebare: În ce au constat legăturile dintre L. Pătrăşcanu şi persoanele arătate mai sus?

Răspuns: Dl Pătrăşcanu a colaborat cu unele din aceste persoane înainte de 23 Aug. 1944, pentru crearea B.N.D., şi formarea primului guvern politic după 23 Aug. 1944.

Intrebare: Ce discuţii ai avut Dta cu persoanele arătate mai sus despre persoana lui Pătrăşcanu?

Răspuns: Am auzit pe Dl Maniu vorbind favorabil despre Dl Pătrăşcanu până la colaborarea lor din guvernul dela 23 Aug. 1944.

Dl Leucuția mi-a vorbit despre colaborarea lui cu-

Semnătura,
[illegible]

Mod. Nr. 185

Urmare: Pătrășcanu înainte de 23 Aug. 1944. După întoarcerea mea și a Dlui Leucuția dela Sibiu, unde l-am vizitat pe Dl Maniu, în Februarie 1947, Dl Leucuția considera că sunt șanse pentru o colaborare cu P.C.R. Întrucât Sovietele o cred necesară și în P.C.R. sunt persoane, ca D-na Ana Pauker și Pătrășcanu care au aceiași opinie.

– Cu Dl Pascu Nicolae am vorbit de multe ori despre Pătrășcanu. Aveam amândoi părerea că Dl Pătrășcanu crede în necesitatea unei colaborări mai lungi cu P.N.Ț.

Din manifestările Dlui Pătrășcanu, prin broșurile sale sau cursul dela Universitate, rezulta că Dl consideră ca o greșală introducerea sistemului de Colhoz în locul ~~[illegible]~~ proprietății individuale țărănești, în România.

Această transformare ținând să se facă cu mult mai târziu. Cu celelalte persoane nu am discutat în mod special despre Pătrășcanu.

Întrebare: Cum a ajuns Pătrășcanu să aibă contact cu persoanele arătate mai sus?

Răspuns: Dl Pătrășcanu a avut legătură cu dl Pascu înainte de întâlnirea cu Dl Maniu din casa mea. Pe Dlui Leucuția, Ghiță Pop și Hudiță i-a întâlnit în perioada discuțiunilor pentru crearea B.P.D.

Pe Dl Leucuția știu că l-a întâlnit și altă dată până la 23 Aug. 1944, acasă la Leucuția.

Întrebare: Ce discuții ai avut Dta cu Dl Maniu despre Dl Pătrășcanu și ce ți-a comunicat Dl Maniu în legătură cu Dl Pătrășcanu?

Semnătura,
[signature]

387 366

Urmare: Răspuns: Prima mea discuție cu Dl. Maniu despre Pătrășcanu a avut loc în Septembrie 1944 cu prilejul venirii interimatului acestuia la Ministerul de Justiție și numirea unui titular. Dlui Maniu nu-i plăcea politica lui Pătrășcanu la Ministerul de Justiție. În decursul timpului am vorbit de multe ori cu Maniu despre Pătrășcanu, dar niciodată de vreo acțiune a P.N.T.-ului cu Pătrășcanu.

Am discutat cu Dl. Maniu despre poziția politică a lui Dl. Pătrășcanu bazat pe discursul dela Cluj, treptata lui îndepărtare dela conducerea P.C.R.-ului și pe ce se vorbea în anturajul său imediat.

Întrebare: Care era punctul de vedere al lui Pătrășcanu privitor la aliați în timpul războiului?

Răspuns: Nu cunosc opinia Dlui Pătrășcanu despre aliați și nu am auzit nici un fruntaș P.N.T.ist vorbind despre aceasta.

Întrebare: Ce legătură aveai Dta în timpul războiului, cu Alex. Ștefănescu?

Răspuns: Nu am avut nicio legătură cu Alex. Ștefănescu. L-am cunoscut în timpul alegerilor din 1946, în casa Dlui V. Serdici unde locuia atunci Dl. Maniu. De atunci nu l-am mai văzut niciodată până la arestarea mea. Nu știu pentru ce a venit atunci Alex. Ștefănescu în casă la Serdici.

Întrebare: Ce știai Dta de legăturile dintre Ștefănescu Alex. și Pătrășcanu?

Răspuns: Nu am cunoștință de nicio legătură dintre Alex. Ștefănescu și Dl. Pătrășcanu.

Semnătura,
[signature]

Mod. Nr. 185

Urmare: Întrebare: Ce legătură avea Maniu cu Alex. Ștefănescu?

Răspuns: Nu cunosc legăturile Dlui. Maniu cu Alex. Ștefănescu, însă cred că Ștefănescu venise în casa lui Sirolie pentru dl. Maniu. Dl. Maniu nu mi-a vorbit niciodată de Alex. Ștefănescu.

Întrebare: Când l-ai cunoscut pe Dl. p. Sergiu (Kofler Remus) în timpul războiului?

Răspuns: Nu am cunoscut niciodată vreo persoană cu numele de Sergiu sau Kofler Remus.

Întrebare: În ce loc se întâlnea Maniu cu Pătrășcanu în timpul războiului?

Răspuns: Cred că se întâlneau la Leucuția acasă, în str. Schitu Măgureanu, fiindcă Leucuția mi-a spus că la 23 Aug. 44, Pătrășcanu a stat acasă la el. Alte amănunte nu mi-a mai spus.

Întrebare: Cine și cum aranja aceste întâlniri?

Răspuns: Nu știu cine și cum aranja aceste întâlniri.

Întrebare: L-ai cunoscut pe Dl. p. Herbert Zilber în timpul războiului?

Răspuns: Când am fost student în Franța (1918-1923) am avut coleg la doctoratul economic pe un anume Zilber, nu știu dacă este aceiași persoană cu cel care a condus Institutul de Conjunctură Economică format de Madgearu. Nu l-am întâlnit niciodată după venirea mea în Țară.

Semnătura,
[signature]

Urmare: Întrebare: Cu cine dintre fruntașii P.N.Ț. întreținea Pătrășcanu legături după 23 Aug. 1944?

Răspuns: Până la 5 Decembrie 1944 Dl Pătrășcanu a avut legături cu mine și cu Dl Nicolae Pascu. După această dată l-am văzut spre sfârșitul anului 1945 sau începutul anului 1946 la Ministerul de Justiție, nu însă în chestiuni politice. După eșirea mea din guvern a avut legături foarte bune cu Dl Vișoianu și a continuat legăturile cu Dl Pascu.

Întrebare: În ce au constat legăturile dintre Dlor. N. Pascu și Vișoianu și Pătrășcanu?

Răspuns: Legăturile mele cu Pătrășcanu au fost de ordin politic dela întâlnirea lui cu Maniu acasă la mine, până la eșirea mea din guvern. Ele au avut de obiect, probleme politice actuale atunci. Dl Pascu a intermediat trei întâlniri între mine și Dl Pătrășcanu până la eșirea mea din guvern, și anume: Prima întâlnire dintre mine și Dl Pătrășcanu a avut loc la restaurantul "Flora", în prezența Dlui Pascu. Scopul acestei întâlniri a fost ca eu să obțin adeziunea Dlui Pătrășcanu pentru numirea mea ca reprezentant diplomatic în Străinătate. Pătrășcanu a dat un răspuns negativ. A doua întâlnire a avut loc la Dl Pătrășcanu acasă, pe str. V. Lascăr. Această întâlnire a fost cerută de mine prin intermediul Dlui Pascu care a asistat la ea. Ea a avut drept scop formarea unui guvern de colaborare între partidele democratice și înlăturarea dificultăților care stăteau în cale.

Semnătura,
N. Penescu

Urmare: - A treia întâlnire a avut loc în Cabinetul Dlui Pătrăşcanu la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, în prezenţa Dlui Pascu - Am fost însărcinat de biroul P.N.T. să transmit P.C.R. prin Dl. Pătrăşcanu răspunsul la ~~indicaţiunea~~ invitaţia P.C.R. de a participa la T.N.D. şi care era negativ.
Deasemenea i-am comunicat în mod oficial condiţiunile P.N.T. pentru formarea unui guvern de colaborare. Dl. Pătrăşcanu mi-a răspuns că va transmite conducerii P.C.R. această comunicare a mea din partea P.N.T.
- Din raporturile între Dnii Vişoianu şi Pătrăşcanu în Consiliul de Miniştri şi din felul elogios în care Dl. Vişoianu mi-a vorbit despre Dl. Pătrăşcanu trag concluziunea că între dânşii existau legături. Într-o conversaţie pe care am avut-o cu Dl. Vişoianu acesta mi-a spus că singurul om din P.C.R. care vorbeşte un limbaj european şi cu care te poţi înţelege este Dl. Pătrăşcanu, dar din nenorocire el este majorat de ceilalţi conducători comunişti.
Întrebare: Care era atitudinea P.N.T. faţă de Pătrăşcanu personal şi pe ce conta P.N.T. în divergenţele dintre P.C.R. şi Pătrăşcanu?
Răspuns: Atitudinea cercurilor conducătoare de P.N.T. faţă de Dl. Pătrăşcanu au fost favorabile până la 23 Aug. 1944. După această dată şi până la discursul dela Cluj, noi nu am făcut vreo diferenţă între Pătrăşcanu şi ceilalţi comunişti, pe care nu-i cunoşteam înainte de 23 Aug. 1944.

Semnătura,
[signature]

Urmare: După discursul dela Cluj a început să se facă această diferenţă, d-l Pătrăşcanu fiind privit cu oarecare simpatie de cercurile noastre conducătoare. Treptata înlăturare a d-lui Pătrăşcanu dela conducerea P.C.R şi informaţiile care ne parveneau despre cauzele acestei înlăturări, pe care le-am expus mai sus, au făcut să crească şi mai mult buna noastră părere despre d-l Pătrăşcanu.

Intrebare: Ce combinaţiuni i-s'au propus lui Pătrăşcanu de către Maniu şi cum ai aflat d-ta despre acestea?

Răspuns: D-l Maniu nu mi-a vorbit niciodată de vreo combinaţie propusă de el lui Pătrăşcanu.

Intrebare: Ce urmărea P.N.Ţ. prin atitudinea oficiosului „Dreptatea" ce o lua faţă de Pătrăşcanu?

Răspuns: Vroiam să arătăm opiniei publice că în P.C.R există şi un alt curent decât acela reprezentat de către d-nii T. Georgescu, V. Luca, Ana Pauker şi Bodnăraş; pe care îi consideram principalii răspunzători ai tensiunii între cele două partide, până când am avut informaţiuni (prin Februarie 1947) că şi d-na Ana Pauker ar fi de părerea d-lui Pătrăşcanu.

Intrebare: Cum era preciat Pătrăşcanu de către conducătorii P.N.Ţ.?

Răspuns. Poziţia politică a lui Pătrăşcanu era bine apreciată în cercurile P.N.Ţ.

Intrebare: Din partea cui i-s'au făcut lui Pătrăşcanu propuneri de aderare la P.N.Ţ, când

Semnătura,
[signature]

Mod. Nr. 185

Urmare: Pătrășcanu avea o situație grea în P.C.R.?

Răspuns: Nu cunosc ca cineva să-i fi făcut asemenea propuneri dlui Pătrășcanu din partea P.N.T. Interesul nostru era ca Dl Pătrășcanu să impună punctul său de vedere în P.C.R.

Întrebare: Cum a exploatat P.N.T. atitudinea naționalistă a lui Pătrășcanu?

Răspuns: Poziția naționalistă a lui Pătrășcanu, a fost folosită de P.N.T., în felul arătat mai sus.

Întrebare: Ce servicii personale i-ai cerut Dta lui Pătrășcanu?

Răspuns: Nu am cerut niciodată nici un serviciu personal dlui Pătrășcanu.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

Anchetator
Lt. de Securitate
[signature]

Anchetat.
[signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este indentic cu originalul.-

~~391~~ 370

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Martorul BUNACIU I.AVRAM, născut la 11 Noembrie 1909, comuna Gurba-Raionul Ineu-Regiunea Arad, fiul lui ION (+) şi RAVECA (+), de profesiune profesor universitar, domiciliat în Bucureşti str.Herăstrău Nr.10

3 Aprilie 1953, Buc.
Interog.a început la ora 20,15
" s'a terminat "

Intrebare

Relataţi Dvs. ce ştiţi privitor la acţiunile anti-statale contrarevoluţionare săvârşite de LUCRETIU PATRASCANU după 23 August 1944?

Răspuns

Pe LUCRETIU PATRASCANU l-am cunoscut în vara anului 1944, prin luna Iulie în casa avocatului PANDREA PETRE, fără a-l mai fi întâlnit până după 23 August 1944.

După 23 August 1944 am lucrat în sectoare pe care le conducea LUCRETIU PATRASCANU:

-din Octombrie 1944 până în Februarie 1945 ca membru în Consiliul Baroului Ilfov,

-iar din Februarie 1945 până în Noembrie 1945 la Tribunalul Poporului.

Mai târziu, din Februarie 1948 am lucrat la Ministerul de Justiţie ca Ministru, preluând Ministerul dela LUCRETIU PATRASCANU.

In timpul cât am lucrat în baroul Ilfov şi la Tribunalul Poporului, am observat la LUCRETIU PATRASCANU o serie de atitudini, de fapte, care atunci păreau cel puţin foarte curioase din partea unui aşa zis comunist.

Dintre acestea, cunosc atitudinile lui PATRASCANU cu privire la curăţirea (epurarea) Justiţiei, judecarea criminalilor de război, precum şi atitudini naţionalist-şovine.

In legătură cu curăţirea justiţiei de elementele necorespunzătoare, datorită activităţii lor fasciste sau par-
./. ss/A.BUNACIU

ticipării la actele de represiune ale fostului regim fascist, curăţire cerută de masele largi populare şi stabilită printr'o lege, LUCRETIU PATRASCANU a manifestat o atitudine de apărare a acestora de efectele legii epurării, continuând să-i menţină şi aici în posturi de răspundere. De câte ori i-am arătat lui LUCRETIU PATRASCANU că ar trebui scoase din justiţie aceste elemente, că oamenii sunt foarte nemulţumiţi de faptul că asemenea elemente continuă să funcţioneze în justiţie, îmi răspundea fie că n'are cu cine să-i înlocuiască, fie că trebue procedat altfel cu magistraţii decât cu alţi funcţionari din aparatul represiv, iar alte ori, că are el grijă de această problemă.

De câtega ori i-am prezentat liste nominale de judecători, de avocaţi publici cari ar trebui îndepărtaţi pentru activitatea lor antidemocratică fascistă, sau participare directă la acte de represiune ca judecători sau procurori. LUCRETIU PATRASCANU nu numai că n'a ţinut seama de aceste propuneri despre care ştia că sunt făcute din partea unui colectiv de tovarăşi, dar în câteva zile toţi cei vizaţi ştiau că au fost trecuţi pe o astfel de listă şi de cine anume. Deasemenea îmi amintesc că unii magistraţi, care au avut atitudine corectă înainte de 23 August 1944 şi după şi care activau în unele organizaţii de masă deşi doreau să fie primiţi în partid, nu făceau acest lucru, deoarece se ştia că aceştia nu sunt bine văzuţi de ministru - respectiv de PATRASCANU - şi pot avea chiar urmări neplăcute pentru ei. Bine înţeles că atitudinea de timorare a elementelor cinstite şi de favorizare a elementelor duşmănoase, constituie un sprijin pentru reacţiune, pentru care justiţia reprezenta o pârghie importantă pe linia împiedicării desvoltării democratice a României, contrară liniei Partidului. Dar atitudinea lui duşmănoasă liniei Partidului a ieşit la iveală în problema judecării criminalilor de război.

Judecarea criminalilor de război era cerută nu numai de întreg poporul nostru muncitor ci şi de obligaţiile internaţionale. La LUCRETIU PATRASCANU s'a observat dela începutul activităţii Tribunalului Poporului o atitudine de frânare, de a feri criminalii de război de judecata dreaptă a poporului. Această atitudine s'a manifestat sub diferite forme, începând cu ironiile la adresa celor ce stăruiau pentru arestarea unor criminali de război şi în special a celor principali, mergând până la refuzul de a aproba arestarea unor criminali de război.

Consider că PATRASCANU poartă răspunderea pentru însuşi felul cum a fost redactată legea pentru înfiinţarea Tri-

./.   ss/A.BUNACIU

bunalului Poporului şi judecarea criminalilor de război.

Legea avea în primul rând termene scurte înăuntru cărora urma să fie judecaţi criminalii de război,ceeace constituia o încurajare a acestora de a se sustrage judecării.La fel în ce priveşte stabilirea datei dela care anumite fapte se încadrau în crime de război cât şi în ce priveşte faptele care se califică drept crime de război,legea avea lacune serioase şi nu întâmplătoare,care mergeau pe linia favorizării a diferite categorii de criminali de război.

LUCREŢIU PATRASCANU interzicea direct arestarea unor criminali de război.După începerea activităţii Tribunalului Poporului s'a constatat că principalii criminali de război,membri ai fostului guvern ANTONESCU nu erau arestaţi (gl.POPESCU fost ministru de interne,PETROVICI fost ministru al Instrucţiunii Publice şi o serie de alţi foşti miniştri în guvernul ANTONESCU) am cerut de nenumărate ori autorizaţia de a-i aresta,dar PATRASCANU răspundea de fiecare dată că nu-i momentul că trebuesă mai aşteptăm.Lucrurile au ajuns până acolo încât erau judecaţi criminali de război care au executat ordine criminale,iar autorii acestor ordine erau liberi.Deacea,în cursul lunii Septembrie sau Octombrie 1945,am făcut un memoriu pe care l-am înaintat conducerii Partidului,arătând situaţia anormală cu privire la judecarea criminalilor de război,cerând să se ia măsuri.

Imi amintesc că PATRASCANU s'a opus şi a interzis arestarea criminalului de război generalul ARAMA fost şef al Justiţiei Militare.La fel s'a opus arestării colonelului ALMAJEANU ,a generalului BALŞANU fost preşedinte al Curţii de Casaţie Militare,criminali de război notorii.

In general PATRASCANU se plasa pe o platformă comună cu partidele reacţionare în problema judecării criminalilor de război,aceea de a judeca nu numai restrâns şi nu pe cei principali,cu aceasta considerând rezolvată problema judecării criminalilor de război.

Aceeaş atitudine potrivnică liniei Partidului şi guvernului,s'a manifestat la PATRASCANU în problema judecării criminalilor vinovaţi de masacrul dela Iaşi.

Deşi s'au făcut cercetări şi s'a adunat material care stabilea pe cei vinovaţi de această odioasă crimă şi deşi am cerut în nenumărate rânduri autorizarea arestării principalului criminal,generalul STAVRESCU,PATRASCANU a refuzat net,atât arestarea cât şi judecarea acestor criminali de război.Impiedicarea judecării acestui proces constitue o vădită acţiune antistatală,acţiune de încurajare a elementelor fasciste reacţionare,

./. ss/A.BUNACIU

de încercare de a micşora încrederea masselor populare şi a naţionalităţilor conlocuitoare în regimul nostru şi în Partid.

Atitudinea lui PATRASCANU faţă de judecarea criminalilor de război constitue o acţiune antinaţională,antidemocratică,o încercare de a frâna desvoltarea procesului revoluţionar în ţara noastră pe drumul democraţiei populare,cât şi o acţiune antisovietică prin nerespectarea obligaţiunilor asumate prin tratatele internaţionale faţă de eliberatoarea noastră,Uniunea Sovietică.

Atitudinea sa şovină,naţionalistă,care a devenit de notorietate publică după cuvântarea dela Cluj,s'a manifestat din plin şi în activitatea lui ca ministru al Justiţiei.Aceasta se vădea cu ocazia propunerilor de promovare a unor cadre din rândurile minorităţilor naţionale cunoscute pentru atitudinea lor progresistă şi capcitatea lor profesională,pe care refuza categoric să le promoveze.In regiunile cu populaţie complectă maghiară-secuiască,a numit magistraţi cari nu numai că nu erau din rândurile populaţiei respective,dar nici măcar nu cunoşteau limba maghiară.La fel s'a vădit această atitudine şovină a sa,cu ocazia înfiinţării Tribunalului Poporului dela Cluj (în Iunie 1945),când fiind chemat la dânsul şi însărcinat cu organizarea Tribunalului,mi-a spus,deacum hotărât şi cu satisfacţie ca să judecăm pe toţi criminalii de război unguri. Atitudinea sa şovină s'a vădit în discriminarea faţă de criminalii de război din Ardealul de Nord şi criminalii antonescieni,pentru primii autorizaţia de arestare se dădea fără nici o verificare a faptelor.

Si această activitate a sa şovină,naţionalistă se plasa pe aceeaş linie de a frâna procesul de democratizare a ţării.

Aş vrea să mai adog la cele spuse privitor la activitatea contrarevoluţionară a lui PATRASCANU,unele fapte constatate după ce am preluat Ministerul de Justiţie dela PATRASCANU în Februarie 1948.

Situaţia pe care am găsit-o în acest minister nu se deosebea cu nimic de situaţia unui minister condus de un ministru făcând parte din partidele burgheze reacţionare.In primul rând,se aflau în funcţiune imensa majoritate a judecătorilor care au servit burghezia şi regimul fascist al lui Antonescu.

Reforma justiţiei din Dec.1947 iniţiată şi înfăptuită de Partid peste capul şi împotriva voinţei lui PATRASCANU ./.

ss/A.BUNACIU

a constituit o cătitură revoluţionară a justiţiei noastre prin introducerea asesorilor populari, a fost sabotată prin menţinerea în aparatul justiţiei a elementelor duşmănoase, care îngreunau activitatea asesorilor populari.

Deşi a condus acest minister timp de 3,1/2 ani, PATRASCANU n'a fost nici un moment preocupat de problema creierii unor şcoli pentru formarea cadrelor de judecători din rândul muncitorilor, aşa cum s'a procedat în celelalte ţări de democraţie populară. PATRASCANU, în tot timpul cât a condus ministerul de justiţie, s'a înconjurat exclusiv de elemente duşmănoase regimului, clasei muncitoare şi Partidului nostru ca POULOPOL, JEAN NICOLAU, DAVID şi alţii, prin cari a pus în aplicare acţiunile sale antistatale cu privire la păstrarea vechiului aparat judecătoresc reacţionar împiedicând astfel transformarea justiţiei într'o pârghie importantă pentru apărarea cucerilor populare, a legalităţii populare şi a drepturilor oamenilor muncii.

După ce am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez.

martor
ss/A.BUMACIU

Anchetator
LT.Maj.V.Vânătoru

Procuror,
Col.Ardeleanu

Proces-Verbal de interogator

Martorul ~~Arestat~~ Bunaciu I. Avram, născut la 11 Noembrie 1909, comuna Gurba - Raionul Ineu - Regiunea Arad, fiul lui Ion (+) și Saveta (+), de profesiune profesor universitar, domiciliat în București, strada Herăstrău Nr 10.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

3 Aprilie 1953

Orașul București

Interogatoriul a inceput la ora 20 și 15 min.
" s'a terminat la " ______ și ______ .

Intrebare: Relatați Dvs. ce știți privitor la acțiunile antistatale contrarevoluționare săvârșite de Lucrețiu Pătrășcanu după 23 August 1944.

Răspuns. Pe Lucrețiu Pătrășcanu l-am cunoscut în vara anului 1944, prin [illegible], în casa avocatului Pandrea Petre, fără a-l mai fi întâlnit până după 23 August 1944.

După 23 August 1944 am lucrat în sectoare pe care le conducea Lucrețiu Pătrășcanu:

- din Octombrie 1944 până în Februarie 1945 ca membru în Consiliul Baroului Ilfov,
- iar din Februarie 1945 până în Noembrie 1945 la Tribunalul Poporului.

Mai târziu, din Februarie 1948 am lucrat la Ministerul de Justiție ca ministru, preluând ministerul dela Lucrețiu Pătrășcanu.

În timpul cât am lucrat în Baroul Ilfov și la Tribunalul Poporului, am observat la Lucrețiu Pătrășcanu o serie de atitudini, de fapte, care atunci păreau cel

Semnătura,
[signature]

Urmare: păreri foarte curioase din partea unui așa zis comunist.

Dintre acestea, cunosc atitudinile lui Pătrășcanu cu privire la curățirea (epurarea) justiției, ~~pe~~ judecarea criminalilor de războiu precum și atitudini naționalist-șovine.

În legătură cu curățirea justiției de elementele necorespunzătoare, ~~...~~ datorită activității lor fasciste sau participării la actele de represiune ale fostului regim fascist, curățire cerută de masele largi populare și stabilită printr-o lege, Lucrețiu Pătrășcanu a manifestat o atitudine de apărare a acestora de efectele legii epurării, continuând să-i mențină și încă în posturi de răspundere. De câte ori i-am arătat lui Lucrețiu Pătrășcanu că ar trebui scoase din justiție aceste elemente, că oamenii sunt foarte nemulțumiți de faptul că asemenea elemente continuă să funcționeze în justiție, îmi răspundea fie că n'are cu cine să-i înlocuiască, fie că trebue procedat altfel cu magistrații decât cu alți funcționari din aparatul represiv, iar alte ori, că are el grijă de această problemă.

De câteva ori i-am prezentat liste nominale de judecători, de avocați publici cari ar trebui îndepărtați pentru activitatea lor antidemocratică, fascistă, sau participare directă la acte de represiune ca judecători sau procurori. Lucrețiu Pătrășcanu nu numai că n'a ținut seama de aceste propuneri despre care știa că sunt făcute din partea unui colectiv de tovarăși, dar în câteva zile toți cei vizați știau că au fost trecuți pe o astfel de listă și de cine anume. Deasemenea îmi amintesc că unii magistrați, care au avut atitudine corectă înainte de 23 August 1944 și după și care activau în unele organizații de masă, deși doreau să fie primiți în partid, nu făceau acest lucru deoarece se știa că aceștia nu sunt

Semnătura,
[signature]

Urmare: bine văzuți de ministru – respectiv de Pătrășcanu – și pot avea chiar urmări neplăcute pentru ei. Bine înțeles că atitudinea de timorare a elementelor cinstite și de favorizare a elementelor dușmănoase, constituie un sprijin pentru reacțiune, pentru care justiția reprezenta o pârghie importantă pe linia împiedicării dezvoltării democratice a României, contrară liniei Partidului. Dar atitudinea lui dușmănoasă liniei Partidului a ieșit la iveală în problema judecării criminalilor de război.

Judecarea criminalilor de război era cerută nu numai de întreg poporul nostru muncitor ci și de obligațiile internaționale. La Lucrețiu Pătrășcanu s'a observat dela începutul activității Tribunalului Poporului o atitudine de frânare, de a feri criminalii de război de judecata dreaptă a poporului. Această atitudine s'a manifestat sub diferite forme, începând cu ironiile la adresa celor ce stăruiau pentru arestarea unor criminali de război, și în special a celor principali, mergând până la refuzul de a aproba arestarea unor criminali de război.

Consider că Pătrășcanu poartă răspunderea pentru însuși felul cum a fost redactată legea pentru înființarea Tribunalului Poporului și judecarea criminalilor de război.

Legea avea în primul rând termene scurte înăuntrul cărora urma să fie judecați criminalii de război, ceeace constituia o încurajare a acestora de a se sustrage judecării. La fel în ce privește stabilirea datei dela care anumite fapte se încadrau în crime de război cât și în ce privește faptele care se calificau drept crime de război, legea avea lacune serioase și nu întâmplătoare, care mergeau pe linia favorizării a diferite categorii de criminali de război.

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: Lucrețiu Patrașcanu interzicea direct arestarea unor criminali de război. După începerea activității Tribunalului Poporului s'a constatat că principalii criminali de război; membri ai fostului guvern Antonescu nu erau arestați (gl. Popescu fost ministru de interne, Petrovici fost ministru al Instrucțiunii Publice și o serie de alți foști miniștri în guvernul Antonescu); I-am cerut de nenumărate ori autorizația de a-i aresta, dar Patrașcanu răspundea de fiecare dată că nu-i momentul că trebue să mai așteptăm. Lucrurile au ajuns până acolo încât erau judecați criminali de război care au executat ordine criminale, iar autorii acestor ordine erau liberi.

De aceea, în cursul lunii Septembrie sau Octombrie 1945, am făcut un memoriu pe care l-am înaintat conducerii Partidului, arătând situația anormală cu privire la judecarea criminalilor de război, cerând să se ia măsuri.

Îmi amintesc că Patrașcanu s'a opus și a interzis arestarea criminalului de război generalul Aramă fost șef al justiției militare. La fel s'a opus și arestării colonelului Almăjeanu și generalului Bălteanu fost președinte al Curții de Casație Militare, criminali de război notorii.

În general Patrașcanu se plasa pe o platformă comună cu partidele reacționare în problema judecării criminalilor de război, aceea de a judeca un număr restrâns și nu pe cei principali, cu aceasta considerând rezolvată problema judecării criminalilor de război.

Aceeaș atitudine potrivnică liniei Partidului și guvernului, s'a manifestat la Patrașcanu în problema judecării criminalilor vinovați de masacrul dela Iași.

Deși s'au făcut cercetări și s'a adunat material care stabilea pe cei vinovați de această odioasă crimă și deși am cerut în nenumărate rânduri autorizarea arestării principalului

Semnătura,

[signature]

Urmare: criminal, generalul Stavrescu, Pătrășcanu a refuzat net, atât arestarea cât și judecarea acestor criminali de război. Împiedecarea judecării acestui proces constitue o vădită acțiune antistatală, acțiune de încurajare a elementelor fasciste reacționare, de încercare de a micșora încrederea maselor populare și a naționalităților conlocuitoare în regimul nostru și în Partid.

Atitudinea lui Pătrășcanu față de judecarea criminalilor de război constitue o acțiune antinațională, antidemocratică, o încercare de a frâna dezvoltarea procesului revoluționar în țara noastră pe drumul democrației populare, cât și o acțiune antisovietică prin nerespectarea obligațiunilor asumate prin tratatele internaționale față de eliberatoarea noastră Uniunea Sovietică.

Atitudinea sa șovină, naționalistă, care a devenit de notorietate publică după cuvântarea dela Cluj, s'a manifestat din plin și în activitatea lui ca ministru al justiției. Aceasta se vădea cu ocazia propunerilor de promovare a unor cadre din rândurile minorităților naționale cunoscute pentru atitudinea lor progresistă și capacitatea lor profesională, pe care refuza categoric să le promoveze. În regiunile cu populație compactă maghiară-secuiască, a numit magistrați cari nu numai că nu erau din rândurile populației respective, dar nici măcar nu cunoșteau limba maghiară. La fel s'a vădit această atitudine șovină a sa, cu ocazia înființării Tribunalului Poporului dela Cluj (în Iunie 1945), când fiind chemat la dânsul și însărcinat cu organizarea Tribunalului, mi-a spus, deasemenea hotărît și cu satisfacție ca să judecăm pe toți criminalii de război unguri. Atitudinea sa șovină s'a vădit în discriminarea față de criminalii de război din Ardealul de Nord și criminalii antonescieni, pentru primii autorizația de arestare

Semnătura,

[signature]

Mod. 185

Urmare: se dădea fără nici o verificare a faptelor.

Şi această activitate a sa dovină, naționalistă se plasa pe aceeaş linie de a frâna procesul de democratizare a țării.

Aş vrea să mai adaog la cele spuse privitor la activitatea contrarevoluționară a lui Pătrăşcanu, unele fapte constatate după ce am preluat Ministerul de Justiție dela Pătrăşcanu în Februarie 1948.

Situația pe care am găsit-o în acest minister nu se deosebea cu nimic de situația unui minister condus de un ministru făcând parte din partidele burgheze reacționare. In primul rând, se aflau în funcțiune imensa majoritate a judecătorilor care au servit burghezia şi regimul fascist al lui Antonescu.

Reforma justiției din Dec. 1947 inițiată şi înfăptuită de Partid peste capul şi împotriva voinței lui Pătrăşcanu a constituit o cotitură revoluționară a justiției noastre prin introducerea asesorilor populari; a fost sabotată prin menținerea în aparatul justiției a elementelor duşmănoase, care îngreunau activitatea asesorilor populari.

Deşi a condus acest minister timp de 3½ ani, Pătrăşcanu n'a fost nici un moment preocupat de problema creierii unor şcoli pentru formarea cadrelor de judecători din rândul muncitorilor, aşa cum s'a procedat în celelalte țări de democrație populară. ~~[illegible]~~ Pătrăşcanu, în tot timpul cât a condus ministerul de justiție, s'a înconjurat exclusiv de elemente duşmănoase regimului, clasei muncitoare şi Partidului nostru ca Voiculescu, Jean Nicolau, David şi alții, prin cari a pus în aplicare acțiunile sale antistatale cu privire la păstrarea vechiului aparat judecătoresc reacționar împiedecând astfel transformarea justiției

Semnătura,
[signature]

399

Urmare: într'o pârghie importantă pentru apărarea cuceri- 378
rilor populare, a legalității populare și a drepturilor
oamenilor muncii.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde întru totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez

Anchetator,
Lt. Maj. [illegible]

Martor,
[signature]

Procuror,
Col. [illegible]

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul proces-verbal
de interogatoriu, este
identic cu originalul.-

~~401~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

GOLDENBERG VALENTINA, născută la 27 Iunie 1907 în București, fiica lui ADOLF și BETINA, de profesiune medic, cu domiciliu în Buc.str.Cobâlcescu Nr.43

21 Febr.1953, Buc.
Interog.a început la ora
" s'a terminat "

Intrebare

Arată Dta când și în ce împrejurări ai cunoscut pe LENA CONSTANTE?

Răspuns

Pe LENA am cunoscut-o cred, prin vara anului 1937 sau 1938, la clubul de tenis "Politehnica" unde veneau diferite persoane să joace tenis. Tot la acel club l-am cunoscut și pe HARY BRAUNER, care era împreună cu LENA CONSTANTE și-l considera ca logodnicul ei.

De atunci am rămas prietene și mai târziu am devenit medicul întregii familii CONSTANTE.

Intrebare

Pe cine ai mai cunoscut Dta în familia LENEI CONSTANTE?

Răspuns

In familia LENEI CONSTANTE am cunoscut pe prof. GRIGORE MOISIL care s'a căsătorit cu VIORICA (sora lui LENA), pe MIHAIL SEBASTIAN scriitor, pe DORICA BALAN și soțul său NICU BALAN și pe cumnatul ei ing.BALAN.

Tot în anturajul LENEI CONSTANTE am mai cunoscut pe ZOE RICCI (pictoriță) și pe CLODY BERTOLA (artistă). Foarte des venea în casa LENEI CONSTANTE și HARY BRAUNER.

Intrebare

Cum ai cunoscut Dta pe L.PATRASCANU și când?

Răspuns

Pe L.PATRASCANU l-am cunoscut în anul 1933 în casa SCHEFFLER, unde eu locuiam. PATRASCANU venise acolo împreună cu alte persoane al căror nume nu-l rețin, pentru

./. ss/Dr.VALENTINA GOLDENBERG

a pregăti apărarea comuniştilor în procesul dela Craiova. De atunci l-am mai văzut în anul 1938, când a venit la Spitalul Colentina să-i ceară prof. LUPU un certificat medical.

L-am mai văzut în anul 1946 când m'am dus la Ministerul Justiţiei ca să intervin pentru ca să nu fiu evacuată din blocul unde locuiam, însă nu s'a putut face nimic.

Pela sfârşitul anului 1947, începutul anului 1948, l-am mai văzut pe PATRASCANU la medicul prof. BLUMENTHAL, care l-a tratat [redacted]

De atunci nu l-am mai văzut.

Intrebare

Ce anume cunoşti Dta din legăturile ce existau între LENA CONSTANTE şi L. PATRASCANU?

Răspuns

Eu personal nu am asistat la nicio discuţie dintre LENA CONSTANTE şi PATRASCANU.

Din câte mi-am dat eu seama între LENA CONSTANTE şi L. PATRASCANU era o prietenie foarte strânsă, văzându-i împreună la o expoziţie de pictură, la un festival ARLUS şi la o premieră a teatrului de păpuşi.

Intrebare

Ce servicii ţi-a cerut LENA CONSTANTE să-i faci, în cursul anilor 1947-1948 ?

Răspuns

La începutul anului 1948, LENA CONSTANTE mi-a cerut să-i dau o otravă puternică. Eu bănuind că este vorba de o chestie amoroasă am refuzat.

După câtva vreme, la insistenţele ei, eu i-am adus o pastilă de cianură de potasiu, spunându-i însă că este veche şi nu ştiu ce efect poate să aibă iar altceva, nu am de unde să procur. Eu aveam acea pastilă de 7 ani.

Intrebare

Pentru cine ţi-a spus LENA CONSTANTE că îi este necesară acea otravă?

Răspuns

LENA CONSTANTE mi-a spus că otrava aceia îi este necesară ei şi nici decum nu mi-a spus că o va da altcuiva.

Eu am dat acea otravă LENEI CONSTANTE, deoarece a insistat prea mult, însă ştiam că otrava nu va avea niciun efect.

După ce i-am dat otrava, am mai văzut-o pe LENA CONSTANTE de mai multe ori, însă nu am discutat nimic despre otravă.

./.

ss/DR. VALENTINA GOLDENBERG

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu.

ss/DR. VALENTINA GOLDENBERG

Lt. de Securitate
T. Drăghici

Urmare:

Proces-verbal de interogatoriu

Goldenberg Valentina, născută la 17 Iunie 1907, în București, fiica lui Adolf și Betina, de profesiune medic, cu domiciliu în Buc. str. Cobălcescu No. 43.

21 Februarie 1953
București.

Interogatoriul a început la ora și minute
—"— s'a terminat la ora și minute

Întrebare: Arată-ne când și în ce împrejurări ai cunoscut-o pe Lena Constante?

Răspuns: Pe Lena am cunoscut-o, cred, prin vara anului 1937 sau 1938, la clubul de tenis „Politehnica", unde veneau diferite persoane să joace tenis. Tot la acel club l-am cunoscut și pe Harry Brauner, care era împreună cu Lena Constante și-l considera ca logodnicul ei.
De atunci am rămas prietene și mai târziu am devenit medicul întregii familii Constante.

Întrebare: Pe cine ai mai cunoscut dtă. în familia Lenei Constante?

Răspuns: In familia Lenei Constante am cunoscut pe prof. Grigore Moisil care s'a căsătorit cu ~~cu~~ Viorica (sora lui Lena) pe Mihail Sebastian ~~Leonte~~ Leonte, pe Florica Bălan și soțul său Nicu Bălan și pe cumnatul ei ing. Bălan.
Tot în anturajul Lenei Constante am mai cunoscut

Mod. Nr. 185

Semnătura,
ss. Valentina Golden[berg]

Urmare: pe Zoe Ricci (pictoriță) și pe Clody Bertola (artistă). Foarte des venea în casa Lenei Constante și Hary Brauner.

Întrebare: Cum ai cunoscut dta pe L. Pătrășcanu și când.?

Răspuns: Pe L. Pătrășcanu l-am cunoscut în anul 1933, în casa Scheffler, unde eu locuiam. Pătrășcanu venise acolo împreună cu alte persoane al căror nume nu-l rețin, pentru a pregăti apărarea comuniștilor în procesul dela Craiova. De atunci l-am mai văzut în anul 1938, când a venit la spitalul Colentina să-i ceară prof. Lupu un certificat medical.

L-am mai văzut în anul 1946, când m-am dus la Ministerul Justiției ca să intervin pentru ca să nu fiu evacuată din blocul unde locuiam, însă nu s'a putut face nimic.

Pela sfârșitul anului 1947, începutul anului 1948, l-am mai văzut pe Pătrășcanu la medicul prof. Blumenthal care l-a tratat de o furunculoză.

de atunci nu l-am mai văzut.

Întrebare: Ce anume cunoști dta din legăturile ce existau între Lena Constante și L. Pătrășcanu.?

Răspuns: Eu personal nu am asistat la nicio discuție dintre Lena Constante și Pătrășcanu. ~~—~~ din câte mi-am dat ~~seama~~ eu seama între Lena Constante și L. Pătrășcanu era o prietenie foarte strânsă, văzându-i împreună la expoziții de pictură, la un festival ARLUS și la o premieră a

Semnătura,
Dr. Valentina Galdau

Urmare: teatrului de păpuși.

Intrebare: Ce servicii ți-a cerut Lena Constante să-i faci în cursul anilor 1947-1948 ?

Răspuns: La începutul anului 1948, Lena Constante mi-a cerut să-i dau o otravă puternică. Eu bănuind că este vorba de o chestie amoroasă, am refuzat.

După câtăva vreme, la insistențele ei, eu i-am adus o pastilă de Cianură de potasiu, spunându-i însă că este veche și nu știu ce efect poate să aibă; iar alceva, nu am de unde să procur.
Eu aveam acea pastilă de 7 ani.

Intrebare: Pentru cine ți-a spus Lena Constante că îi este necesară acea otravă ?

Răspuns: Lena Constante mi-a spus că otrava aceia îi este necesară ei și nicidecum nu mi-a spus că o va otrăvi.
Eu am dat acea otravă Lenei Constante, deoarece a insistat prea mult, însă știam că otrava nu va avea nici un efect.
După ce i-am dat otrava, am mai văzut-o pe Lena Constante de mai multe ori; însă nu am discutat nimic despre otravă.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu și am constatat că corespunde în total cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.
Am de semnat:
[signature]

Semnătura,
Dr. Valentina Goldenberg

Mod. Nr. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

~~486~~

385

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Numita VALENTINA GOLDENBERG, nsc. la 27 Iunie 1907 în Bucureşti, fica lui ADOLF şi BERTINA, de profesiune medic, asistent universitar, cu ultimul domiciliu str. Cobălcescu Nr. 43 Buc.

13 Martie 1953, Buc.
Interog. a început la ora 20,30
" s'a terminat " 24.-

Intrebare

Când ai cunoscut dta pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns

Am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU în anul 1933, în timpul procesului dela Craiova, prin TUTI SCHEFFER.

Intrebare

Cândcai cunoscut pe LENA CONSTANTE Dta?

Răspuns

Pe LENA CONSTANTE am cunoscut în anul 1937, la clubul Politehnica.

Intrebare

Arată dta ce legături ai avut cu LUCRETIU PATRASCANU şi LENA CONSTANTE după 23 August 1944?

Răspuns

L.am văzut la premierea Teatrului de Păpuşi, pe PATRASCANU, de faţă fiind ELENA PATRASCANU, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER şi LICA BRATASEANU. L'am mai întâlnit la un festival ARLUS, după aceea la o conferinţă unde a vorbit despre lucrarea sa "Sub trei dictaturi".

In 1946 am fost de două ori la Ministerul de Justiţie, pentru al ruga în legătură cu o problemă personală, era vorba să mă ajute dacă poate, să nu fiu evacuată din casa în care locuiam. N'a putut să mă ajute deoarece a fost o măsură generală.

Cu LENA CONSTANTE după 23 August am continuat relaţiile de medic şi prietenă. La LENA CONSTANTE mă duceam acasă, în cazurile în care era bolnavă.

./. ss/Dr. VELENTINA GOLDENBERG

Intrebare

In afară de cele arătate mai sus, mai ai ceva de adăugat?

Răspuns

Da, îmi aduc aminte că în luna Ianuarie-Februarie 1948, în cursul unei boli care m'a chemat s'o văd, LENA CONSTANTE, mi-a cerut să-i procur otravă pe care o va folosi pentru PATRASCANU în cazul când acesta va fi arestat.

Intrebare

Arată dta discuţiile purtate cu LENA CONSTANTE în legătură cu procurarea otrăvii?

Răspuns

Au fost numeroase discuţii între mine şi LENA CONSTANTE, în care eu îi arătam că n'am de unde să-i procur otrava, la cele spuse de mine LENA CONSTANTE insista să-i fac rost neapărat pentrucă situaţia lui PATRASCANU, este disperată şi se aşteaptă să fie arestat. La insistenţele LENEI CONSTANTE, eu am cedat şi i-am procurat otrava pe care i-am dat-o.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susţin şi semnez.

Martor
ss/Dr. VALENTINA GOLDENBE[RG]

Anchetator
ss/T. Drăghici

Proces verbal de interogatoriu 587

Numita Valentina Goldemberg, la 27 Iunie 1907 în București, fiica lui Adolf și Bertina, de profesiune medic asistent universitar, cu ultimul domiciliu Str. Coblăcescu Nr. 43 Buc.

13 Martie 953
București
a început la orele 20,30
s-a terminat orele 24 —

Intrebare: Când ai cunoscut d-ta pe Lucrețiu Pătrășcanu:

Răspuns: Am cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu în anul 1933, în timpul procesului dela Craiova, prin Tuli Schafer.

Intrebare: Când ai cunoscut pe Lena Constante d-tale:

Răspuns: Pe Lena Constante am cunoscut-o în anul 1937, la clubul Politehnica.

Intrebare: Arată d-ta ce legături ai avut cu Lucrețiu Pătrășcanu și Lena Constante după 23 August 1944.

Răspuns: I-am văzut la premiera Teatrului de Păpuși, pe Pătrășcanu, de față fiind Elena Pătrășcanu, Lena Constante, Harry Brauner și Lică Pătrășcanu. L-am mai întâlnit la un festival A.R.L.U.S. după aceea la o conferință la care a vorbit despre lucrarea sa „Sub trei dictaturi".

În 1946, am fost de două ori la Ministerul de Justiție, pentru a-l ruga în

[signature]

legătură cu o problemă personal, era vorba să mă ajute dacă poate, să nu fiu evacuată din casa în care locuiam. N-a putut să mă ajute deoarece a fost o măsură generală.

Cu Lina Constante după 23 August am continuat relațiile de medic și prietenă. La Lina Constante mă duceam acasă, în cazurile în care era bolnavă.

Întrebare: În afară de cele arătate mai sus, mai aveți de adăugat:

Răspuns: Da, îmi aduc aminte că în luna Ianuarie-Februarie 1948, în cursul unei boli care m-a chemat s-o văd, Lina Constante, mi-a cerut să-i procur otravă pe care ~~totdeauna~~ o va folosi pentru Pătrășcanu în cazul când acesta va fi arestat.

Întrebare: Arată d-ta discuțiile purtate cu Lina Constante în legătură cu procurarea otrăvii:

Răspuns: Au fost numeroase discuții între mine și Lina Constante, în care eu îi arătam că nu știu de unde să-i procur otrava, la cele spuse de mine Lina Constante a insistat să-i fac rost neapărat pentru că situația lui Pătrășcanu este disperată și se așteaptă să fie arestat. La insistențele Linei Constante, eu am cedat și i-am procurat otrava pe care i-am dat-o.

După ce am citit prezentul P.V. de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și am constatat că este întocmai cu cele declarate de mine, susțin și semnez.

Anchetator: [illegible signature]

~~[illegible]~~ Arestat

Dr Valentin [illegible signature]

16 Martie 1953,
Dată în faţa noastră
Lt.de Sec.
ss/T.Drăghici

~~409~~
388

DECLARATIE

Subsemnata, GOLDENBERG VALENTINA, născută în 27 Iunie 19o7 în Bucureşti, fiica lui ADOLF şi a BERTINEI, de profesiune medic, cu domiciliul în Bucureşti str.Cobâlcescu Nr.43, raionul Gheorghiu-Dej, declar următoarele:

Am cunoscut pe LUCREŢIU PATRASCANU în 1933 în casa lui TITI SCHAFFER, Cal.Moşilor 131, unde eu locuiam în gazdă, părinţii mei fiind mutaţi temporar din Bucureşti.

El a venit acolo, împreună cu alte persoane, în timp ce se pregătea apărarea pentru procesul comuniştilor la Craiova. L-am văzut atunci, în răstimp de 3-4 luni, de câteva ori. Nu l-am mai văzut până în anul 1938, când a venit la Spitalul Colentina, unde lucram ca să ceară un certificat medical Profesorului LUPU. De atunci şi până în 1945 nu l-am mai văzut. L-am revăzut prima oară la un festival ARLUS în 1945 unde era într' un grup din care făceau parte LENA CONSTANTE şi HARRY BRAUNER. L-am revăzut la un spectacol al teatrului de păpuşi, într'un grup din care făceau parte afară de cei susnumiţi ALEX.BRATASANU, pictorul PAUL MOSCOVICI şi alte persoane al căror nume nu mi-l reamintesc.

In toamna anului 1946 m'am dus în audienţă la Ministerul Justiţiei de 2 ori pentru a-l ruga să intervină ca să nu fiu evacuată din casă. Acest lucru nu s'a putut realiza deoarece era o măsură generală ce privea tot blocul. L'am mai revăzut la o conferinţă la ARLUS, la o kermesă dată de "Apărarea patriotică" în vara 1948 la Mangalia, la o expoziţie de pictură spre sfârşitul lui 1947. Ultima oară spre sfârşitul lui 1947, începutul lui 1948 când [redacted] l-am văzut ca medic, m'am dus cu dânsul la Profesorul BLUMENTHAL [redacted] şi i-am făcut prima injecţie [redacted], restul tratamentului fiind continuat de medicul Ministerului de Justiţie. Aceste vizite le-am făcut cu maşina Ministerului. De atunci nu l-am mai văzut.

./. ss/Dr.VALENTINA GOLDENBERG

Pe LENA CONSTANTE am cunoscut-o în anul 1937 sau 1938, vara, la clubul de tenis Politechnica (Sf. Elefterie). După câtăva vreme s'a îmbolnăvit și m'a chemat s'o văd ca pacientă. [redacted]

După un oarecare timp, prin 194o sau 41 sora ei mai mică având o [redacted] boală mai lungă s'au creiat relații amicale cu părinții ei și cu sora mai mare, ZIZI CONSTANTE. Am devenit medicul întregii familii și m'am împrietenit cu sora mai mică și cu soțul ei, profesorul GRIGORE MOISIL.

La LENA CONSTANTE în casă am cunoscut pe HARRY BRAUNER, pe DORICA BALAN, pe soțul ei NICU BALAN și pe cumnatul ei EUGEN BALAN. Deasemenea câteva persoane care i-am văzut mai rar ca: MIHAI SEBASTIAN, CLODY BERTHOLA, Ing. GROSS, ZOE RICCI pictoriță, STEFAN CONSTANTINESCU, pictor. După 23 August LENA CONSTANTE mi-a povestit că a găzduit la ea în zilele care au precedat 23 August pe soții PATRASCANU și că s'a împrietenit cu ei. Din această perioadă, LENA CONSTANTE a început să se schimbe, devenind mai elegantă, văzându-se mai rar cu vechile cunoștințe, fiind tot timpul în cercul soților PATRASCANU și s'a întâmplat ca să mă cheme s'o văd ca pacientă, eu să fiu la ea și nici să fi apucat s'o examinez ca să primească un telefon și să-mi spună să plec că așteaptă o vizită la care eu nu pot fi de față. Eu bănuiam că era PATRASCANU însă ea nu vroia să-mi spună. Stiu că aproape în fiecare seară ea se ducea la ei sau mergea cu ei la spectacole. Il admira foarte mult, îmi dădea să citesc discursurile lui, a fost cu ei atunci când a fost în Ardeal și a ținut discursul dela Cluj și nu a fost de părere că în acest discurs se vedeau tendința naționalistă și șovină. Dealtfel era într'atâta în admirația lui încât eu am bănuit că era îndrăgostită de el, deși ea a negat acest lucru. Ea mai arăta că PATRASCANU este popular, că se bucură de o mare simpatie în mase și contribuia foarte mult la popularizarea lui în cercul ei.

In Ianuarie 1948, curând după ce a fost Congresul pentru fuzionarea PCR și PSD m'a chemat la ea telefonic, spunându-mi că este bolnavă. Intr'adevăr era răcită și prima zi nu mi-a spus nimic, deși mi-am dat seama că are ceva de spus. M'a chemat și a doua zi, lucru care mi s'a părut neobișnuit pentru o simplă răceală și cu această ocazie mi-a ținut ./.

ss/Dr. VALENTINA GOLDENBERG

un discurs despre prietenie, despre felul cum un om deosebit înţelege să manifeste aceste sentimente şi că vrea să-mi ceară un serviciu, dar trebue să nu ştie absolut nimeni. In acelaş timp mi-a făcut o serie de complimente, spunându-mi că mă consideră ca pe un om deosebit şi deaceea mi se adresează mie. Până la urmă mi-a spus că vrea să-i procur o otravă cu efect rapid. La uimirea mea şi la întrebările mele nu mi-a răspuns imediat, ci după multe insistenţe mi-a spus că PATRASCANU i-a cerut ei să-i procure o otravă şi că ea, care nu i-a refuzat nimic nu poate de data asta să nu satisfacă această cerere. Mi-a mai spus, atunci când eu mă miram dece-i trebue otravă, că PATRASCANU se teme că ar putea fi arestat şi că vrea să aibe această otravă, pentru orice eventualitate. Eu am refuzat şi au început insistenţe care n'au mai contenit câteva săptămâni. In acest timp a venit şi la mine acasă, fapt care în relaţiile noastre era cu totul excepţional. După circa trei săptămâni i-am adus cianur de potasiu despre care i-am spus că nu-i ştiu eficacitatea, deoarece este vechi şi că cianurul se alterează cu timpul. I-am spus să încerce pe un animal să vadă ce efect are. După aceasta nu mi-a mai vorbit absolut nimic, dealtfel am văzut-o şi rar [redacted]

Menţionez că după congresul din Ianuarie 1948 i-am atras atenţia că ar fi bine să întrerupă relaţiile cu PATRASCANU deoarece poziţia lui de deviaţionist este foarte serioasă şi frecventarea lui nu poate să-i aducă decât neplăceri. La asta ea mi-a răspuns că această părere poate fi a oamenilor obişnuiţi şi a marii mase dar că ea nu face parte din aceştia.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, o susţin şi o semnez propriu.

ss/Dr. VAEENTINA GOLDENBERG

Bucureşti 16.III.1953

16. Martie 1953
Notată în fața noastră
Lt. de Securitate [signature]

391

Declarație

Subsemnata, Goldemberg Valentina, născută în 27 Iunie, 1907, în București, fiica lui Adolf și a Bertinei, de profesiune medic, cu domiciliul în București, str. Cobălcescu № 43, raionul Gheorghiu-Dej, declar următoarele:
Am cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu în 1933, în casa lui Titi Schäffer, Cal. Moșilor 131, unde eu locuiam în gazdă, părinții mei fiind mutați temporar din București.
El a venit acolo, împreună cu alte persoane, în timp ce se pregătea apărarea pentru procesul comuniștilor la Craiova. L-am văzut atunci, în răstimp de 3-4 luni, de câteva ori. Nu l-am mai văzut până în anul 1938, când a venit la Spitalul Colentina, unde lucram ca să ceară un certificat medical Profesorului Dupu. De atunci și până în 1945 nu l-am mai văzut. L-am revăzut prima oară la un festival Arlus în 1945 unde era într'un grup din care făceau p

Dr. Valentina Goldemberg

parte Lena Constante și Harry Brauner.
L-am revăzut la un spectacol al teatrului de păpuși, într-un grup din care făceau parte afară de cei susnumiți Alex. Brătășanu, pictorul Paul Miracovici și alte persoane al căror nume nu mi-l reamintesc.
În toamna anului 1946 m'am dus în audiență la Ministerul Justiției de 2 ori pentru a-l ruga să intervină ca să nu fiu evacuată din casă. acest lucru nu s'a putut realiza deoarece era o măsură generală ce privea tot blocul. L-am mai revăzut la o conferință la Arlus, la o kermesă dată de „apărarea patriotică" în vara 1947 la Maujalia, la o expoziție de pictură spre sfârșitul lui 1947. Ultima oară spre sfârșitul lui 1947, începutul lui 1948 când [redacted] l-am văzut ca medic, m'am dus cu dânsul la Profesorul Blumenthal [redacted] și i-am făcut prima injecție [redacted] restul tratamentului fiind continuat de medicul Ministerului de Justiție. Aceste vizite le-am făcut cu mașina Ministerului. De atunci nu l-am mai văzut.
Pe Lena Constante am cunoscut-o în anul 1937 sau 1938, vara, la clubul de Tenis Politechnica (H. Eleftherie). După câtăva vreme s'a îmbolnăvit și m'a chemat s'o văd ca pacientă. având o veche tu -
Dr Valentina Golubev

~~4??~~

[redacted]

astfel încât am văzut-o iarăși mai 392
frecvent și s'au făcut relații mai
amicale decât între medic și pacient.
După un oarecare timp, prin 1940 sau 41
sora ei mai mică având o [redacted]
am fost chemată în famil[redacted]
fiind vorba de o boală mai lungă s'au
creiat relații amicale cu părinții ei
și cu sora mai mare, Lena Constante.
Am devenit medicul întregii familii și
m'am împrietenit cu sora mai mică și
cu soțul ei, Profesorul Grigore Moisil.
La Lena Constante în casă am cunoscut
pe Harry Brauner, pe Dorica Bălan,
pe soțul ei Nicu Bălan și pe cumnatul
ei Eugen Bălan. Deasemenea câteva
persoane care-i am văzut mai rar
ca: Mihai Sebastian, Clody Bertola,
Ing. Gross, Zoe Ricci pictoriță, Ștefan
Constantinescu pictor. După 23 Au-
gust Lena Constante mi-a povestit
că a găzduit la ea în zilele care au
precedat 23 August pe soții Pătrășca-
nu și că s'a împrietenit cu ei. Din
aceastǎ perioadă, Lena Constante a început
să se schimbe, devenind mai elegantă,
văzându-se mai rar cu vechile cunoștințe
fiind tot timpul în cercul soților Pătrăș.

Dr. Valentina Sildan

camu și s'a întâmplat ca să mă cheme s'o văd ca pacientă; eu să fui la ea și nici să fi apucat s'o examinez ea să primească un telefon și să-mi spună să plec că așteaptă o vizită la care eu nu pot fi de față. Eu bănuiam că era Pătrășcanu fiindcă ea nu voia să-mi spună. Știu că aproape în fiecare seară ea se ducea la ei sau mergea cu ei la spectacole. Il admira foarte mult, îmi dădea să citesc discursurile lui, a fost cu ei atunci când a fost în Ardeal și a ținut discursul dela Cluj și mi a fost de părere că în acest discurs se vedea tendința naționalistă și șovină. Dealtfel era într'atâta în admirația lui încât eu am bănuit că era îndrăgostită de el, deși ea a negat acest lucru. Îmi mai arăta că Pătrășcanu este popular, că se bucură de o mare simpatie în mase și contribuia foarte mult la popularizarea lui, în cercul ei.

In Ianuarie 1948, curând după ce a fost Congresul pentru fuzionarea P.C.R. și P.S.D. m'a chemat la ea telefonic, spunându-mi că este bolnavă. Intr'adevăr era răcită și prima zi nu mi-a spus nimic, deși mi-am dat seama că are ceva de spus. M-a chemat și a doua zi, lucru care mi s'a părut neobișnuit pentru o simplă răceală și cu această ocazie mi-a ținut un discurs despre pretenie, despre felul cum un om deosebit

Dr. Valentina Goldenberg

înțelege să manifeste aceste sentimente și
că mea să-mi ceară un serviciu, dar
trebue să nu știe absolut nimeni. În
acelaș timp mi-a făcut o serie de compli-
mente, spunându-mi că mă consideră cap
un om deosebit și deaceea mi se adresează
mie. Până la urmă mi-a spus că ne
să-i procur o otravă cu efect rapid. La
uimirea mea și la întrebările mele n
mi-a răspuns imediat, ci după multe insi-
tente mi-a spus că Pătrășcanu i-a ce-
rut ei să-i procure o otravă și că ea,
care nu i-a refuzat nimic nu poate
de data asta să nu satisfacă această cere-
Mi-a mai spus, atunci când eu mă mi-
ram de ce-i trebue otravă, că Pătrășcanu
se teme că ar putea fi arestat și că
mea să aibe această otravă pentru orice
eventualitate. Eu am refuzat și am
început insistențe care n'au mai conte-
nit câteva săptămâni. În acest timp a
venit și la mine acasă, fapt care în
relațiile noastre era cu totul excepțional.
După circa trei săptămâni i-am adus
cianur de potasiu despre care i-am spus
că nu-i știu eficacitatea deoarece este
vechi și că cianurul se alterează
cu timpul. I-am spus să încerce
pe o un animal să vadă ce efect are.
După aceasta nu mi-a mai vorbit
absolut nimic și deatfel am văzut-o
și rar, ea fiind într'o stare de nervo-

ss. Valentina [illegible]

zitate şi tensiune psihică foarte accentuată, lucru care făcea penibile discuţiile.
Cianura l-am procurat dela laboratorul Pasteur din Bul. Dominilor [redacted]

Menţionez că după Congresul din Ianuari 1948 i-am atras atenţia că ar fi bine să întrerupă relaţiile cu Pătrăşcanu deoarece poziţia lui de deviaţionist este foarte serioasă şi frecventarea lui nu poate să-i aducă decât neplăceri. La asta ea mi-a răspuns că această părere poate fi a oamenilor obişnuiţi şi a marii mase dar că ea nu face parte din aceştia.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, o susţin şi o semnez propriu

Bucureşti 16.III.953 Dr. Valentina Goldenberg

D E C L A R A T I E

Subsemnata, Dr. VALENTINA GOLDENBERG, născută în București 27 Iunie 1907, fiica lui ADOLF și a BERTINEI, de profesiune medic, domiciliată în București Nr.43, str.Cobâlcescu, declar următoarele: îmi iau angajamentul față de organele Securității Statului că nu voi discuta cu nimeni în legătură cu ceeace am fost întrebată.

Deasemeni nu voiu spune la nimeni unde am fost cercetată și de cine anume.

In cazul în care nu voiu respecta prezentul angajament consimt să suport rigorile legii.

Declar, susțin și semnez.

ss/DR. VALENTINA GOLDENBERG

21.II.1953

~~476~~

395

Declarație

Subsemnata, Dr. Valentina Jaldu născută în București, 27 Iunie, 1907, fiica lui Adolf și a Bertinei, de profesiune medic, domiciliată în București, No 43, str. Colțilcescu Declar următoarele: mi-iau angajamentul față de organele Securității Statului că nu voi discuta cu nimeni în legătură cu cele ce am fost întrebată. Deasemeni nu voi spune la nimeni unde am am fost cercetată și de cine anume.
În cazul în care nu voi respecta prezentul angajament consimt să suport rigorile legii.
Declar, susțin și semnez Dr. Valentina Jaldu

21/II/953

~~497~~

596

DOSAR Nr. ______

Lăzărescu Emil

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IOAN KL. GHEORGHIU născut în Galaţi la 25 Mai 1906, de profesiune funcţionar particular, domiciliat în Bucuresti str. 13 Decembrie Nr. 48, declar următoarele:

L-am cunoscut pe Ing. BELLU ZILBER în casa familiei DOBROGEANU GHEREA în Bucuresti str. Spătarului Nr. 28, prin 1943. L-am mai întâlnit în aceiaşi casă de vre-o 4 sau 5 ori. Prin 1944(începutul anului) întrebându-mă dacă aş putea adăposti câteva zile un evreu urmărit de Gestapo, i-am răspuns afirmativ. Intre timp evreul şi-a găsit alt adăpost.

După 23 August 1944, pe la începutul lui 1946, şeful meu de atunci MAX AUSNIT, având nevoie de carecari date asupra producţiei de cherestea şi a preţurilor de cost, m'am adresat lui ZILBER, care era Directorul Institutului de Conjunctură. N'a putut să-mi procure decât o parte din aceste date. Acestea au fost utilizate de MAX AUSNIT în câteva oferte de case prefabricate p. Anglia şi memorii în vederea contractării unui împrumut românesc în U.S.A.

ZILBER ştia că cer aceste date pentru MAX AUSNIT. El ştia că MAX AUSNIT încearcă să efectueze un export în compensaţie în Anglia şi să contracteze un împrumut pentru România în U.S.A.

Eu cred că ZILBER nu ştia însă, în mod precis, cum şi în ce măsură vor fi utilizate aceste date.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez.

I.Kl. GHEORGHIU

6 August 1949

Declaraţie

Subsemnatul Ioan Kl. Gheorghiu, născut în Galaţi la 25 Mai 1906, de profesiune funcţ. particular, domiciliat în Bucureşti str. 13 Decembrie 48 declar următoarele:

L-am cunoscut pe Ing. Bellu Zilber în casa familiei Dobrogeanu Gherea în Prec. str. Spatarului 28 prin 1943. L-am mai întâlnit în aceiaşi casă de vreo 4 sau 5 ori. Prin 1944 (începutul anului) întrebându-mă dacă aş putea adoposti câteva zile un evreu urmărit de Gestapo i-am răspuns afirmativ. Între timp evreul şi-a găsit alt adapost.

După 23 Aug. 1944, pe la începutul lui 1945, şeful meu de atunci Max Auschnitt, având nevoe de oarecari date asupra producţiei de cherestea şi a preţurilor de cost, m'am adresat lui Zilber care era Directorul Institutului de Conjunctură. N'a putut să-mi procure decât o parte din aceste date. Acestea au fost utilizate de Max

Auşnit în câteva oferte de case prefabricate
p Anglia. şi memorii în vederea contractării
unui împrumut românesc în U.S.A.
Zilber ştia că cer aceste date pentru Max
Auşnit. El ştia că Max Auşnit încearcă
să efectueze un export în compensaţie
în Anglia şi să contracteze un împrumut
pentru România, în U.S.A.
Eu cred, că Zilber nu ştia însă, în mod
precis, cum şi în ce măsură vor fi
utilizate aceste date.

Aceasta îmi este declaraţia pe o care o
semnez.

I.Al. Gheorghiu

6 Aug 1949.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

~~420~~

399

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul GHEORGHIU KLEANTE ION născut în Galaţi la 25 Mai 1906,fiul lui KLEANTE şi ANA,de profesie funcţionar, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Câmpineanu 48.

28 Aprilie 1953,Bucureşti
Interog.a început la ora 7,45
" s'a terminat " 14,20

Intrebare

Când ai intrat dta ca funcţionar la întreprinderile lui MAX AUSNIT?

Răspuns

Am intrat funcţionar la întreprinderile MAX AUSNIT în 1931.

Intrebare

Ce funcţii ai îndeplinit?

Răspuns

Am executat lucrări la direcţia comercială studii comparative asupra importului de produse metalurgice semi-fabricate în România până în toamna 1932 când am intrat la secretariat unde am primit publicul ce venea la AUSNIT şi corespondenţa particulară această funcţie am deţinut-o până în 1946.

Intrebare

Ce alte însărcinări ai mai primit dta dela MAX AUSNIT?

Răspuns

In 1942-1943 când MAX AUSNIT a fost în lagăru la Tg.Jiu eu am fost la el de 4 ori.

Intrebare

Dece te-ai dus dta la AUSNIT în lagăr?

Răspuns

M'am dus ca să ţin legătura între administratorul delegat al Uzinelor Titan-Nadrag-Calan ing.C-tin ORGHIDAN şi AUSNIT care vroia să fie ţinut la curent cu mersul uzinelor.

./. ss/I.K.GHEORGHIU

Intrebare

Din iniţiativa cui te-ai dus la Tg.Jiu.

Răspuns

Dir.General LACERIANU şi ORGHIDAN m'au trimis la Tg.Jiu ca să-i prezint lui AUSNIT rapoarte asupra situaţiei uzinelor.

Intrebare

Dece te-a trimis tocmai pe dta?

Răspuns

Eu eram cel mai indicat deoarece eram secretarul lui AUSNIT şi îi prezentam rapoartele şi atunci când el era liber

Celălalt secretar al lui AUSNIT,ROZIN fiind evreu putea mai greu să călătorească pentrucă avea nevoie de autorizaţie specială aşa că cel mai indicat eram eu.

Intrebare

Ce alte motive au mai existat pentru ca dta să te duci la Tg.Jiu?

Răspuns

Trebuia să primesc instrucţiuni dela el pentru societate.

Intrebare

Dta nu aveai nevoie de autorizaţie pentru a intra în lagăr la Tg.Jiu?

Răspuns

N!am avut nevoie de autorizaţie.Cei cari erau la clasa I-a în lagăr puteau primi vizita oricui.Mă duceam la lagăr băteam la poartă,spuneam santinelei că vreau să vorbesc cu AUSNIT aceasta chema pe locotenentul TREPADUS şi acesta mă ducea la AUSNIT.

Intrebare

Ce instrucţiuni ai primit dela AUSNIT când ai fost la Tg.Jiu.

Răspuns

Am primit instrucţiuni scrise în stil telegrafic către CTIN ORGHIDAN privitor la mersul uzinelor şi ordine de plăţi către CTIN ROZIN.

Intrebare

Către cine se făceau aceste plăţi.

Răspuns

Către persoane necunoscute mie AUSNIT plătea,înalţi demnitari,politicieni gazetari şi funcţionari din diverse ministere.

./. ss/I.K.GHEORGHIU

Intrebare

De îndată ce aceste ordine de plată treceau prin mâna dtale cum se explică că nu cunoşti persoanele cari beneficiau de aceşti bani?

Răspuns

Persoanele erau desemnate cu o iniţială sau cu două iniţiale aşa că eu nu ştiam cine sunt. ROZIN care făcea plăţile ştia cine sunt aceştia.

Stiu că generalul PRECUP a primit bani delaAUSNIT.

Intrebare

De unde ştii dta aceasta?

Răspuns

Intr'o zi pela sfârşitul lui 1944 ROZIN a intervenit la generalul PRECUP pentru un automobil al lui. Nu ştiu în legătură cu ce. PRECUP nu l-a satisfăcut şi atunci foarte supărat CTIN ROZIN s'a exprimat. "Atunci când le transmiteau banii pentru el sau ai lui eram bun acuma atâta lucru nu poate să facă pentru mine". Din aceasta am înţeles că generalul PRECUP a primit bani dela AUSNIT.

Intrebare

In afara de cele arătate ce alte însărcinări ai mai primit dela AUSNIT cu ocazia vizitelor ce i-ai făcut în lagăr?

Răspuns

Nu am primit alte însărcinări decât cele pe cari le-am arătat.

Intrebare

In legătură cu ceilalţi internaţi cari erau în lagăr la Tg.Jiu ce misiuni ai primit dela AUSNIT?

Răspuns

Nu am primit dela AUSNIT nici o misiune în legătură cu vreunul din internaţii dela Tg.Jiu. Deasemenea nu am primit nici dela vreun alt internat dela Tg.Jiu vreo misiune. La Tg.Jiu eu am văzut numai pe AUSNIT şi pe XENOPOL.

Intrebare

Cum ai luat legătura cu XENOPOL şi pentru ce?

Răspuns

Când am venit prima oară la lagăr l-am găsit pe AUSNIT cu XENOPOL. XENOPOL m'a rugat să-i aduc când vin data viitoare la lagăr dela el de acasă pachete cu îmbrăcăminte şi alimente. Deoarece eu am obiectat că e foarte greu să-i aduc cu trenul, el mi-a spus să iau maşina lui. Astfel cu patru zile înain-

./. ss/I.K.GHEORGHIU

te de a pleca din nou la Tg.Jiu am telefonat la XENOPOL acasă şi acesta mi-au spus că se va pregăti tot ce a cerut XENOPOL. A doua oară am fost astfel la Tg.Jiu cu maşina lui XENOPOL.

De altfel eu îl cunoşteam mai dinainte pe XENOPOL.

Alte însărcinări în legătură cu cei internaţi la Tg.Jiu eu nu am primit. 402

Intrebare

Când a ieşit AUSNIT din lagăr.

Răspuns

In primăvara 1943.

Intrebare

După eliberarea lui AUSNIT ce însărcinări ai primit dela el?.

Răspuns

Am primit însărcinarea să-i pregătesc fuga lui AUSNIT în străinătate.Am intrat în legătură cu aviatorul MATEI GHICA cu care eram vechi prieten şi am aranjat cu acesta fuga lui AUSNIT,lucru ce s'a realizat în Mai-Iunie 1944.

Intrebare

In afara acestei însărcinări ce alte însărcinări ai mai primit?

Răspuns

Până la 23 August 1944 n'am mai primit alte însărcinări speciale.

Am dus numai munca curentă de birou.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/I.K.GHEORGHIU

Anchetator
Lt.de Securitate
Theodor Micle

429

403

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Gheorghiu Kleante Ion născut în Galați la 25 Mai 1906 fiul lui Kleante și Ana, de profesie
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
funcționar, cu ultimul domiciliu în București str. Câmpineanu 48.

28 Aprilie 1953.

Orașul București.—

Interogatoriul a început la ora 7 și 45 min.
" s'a terminat la " 14 și 20 "

Intrebare: Când ai intrat d-ta ca funcționar la întreprinderile lui Max Ausnit?

Răspuns Am intrat funcționar la întreprinderile Max Ausnit în 1931

Intrebare Ce funcții ai îndeplinit.

Răspuns Am executat lucrări la direcția comercială — studii comparative asupra importului de produse metalurgice semi fabricate în România până în toamna 1932 când am intrat la secretariat unde am primit publicul ce venea la Ausnit și corespondența particulară aceste funcții am deținut-o până în 1946.—

Intrebare Ce alte însărcinări ai mai primit d-ta dela Max Ausnit.—

Răspuns În 1942-1943 când Max Ausnit a fost în lagăr la Tg. Jiu eu am fost la el de 4 ori.—

Intrebare De ce te-ai dus d-ta la Ausnit în

Semnătura,
[signature]

Mod. 185

Urmare: lagăr?

Răspuns M'au dus ca să țin legătura între administratorul delegat al Uzinelor Titan-Nadrag-Calan - ing. Șt. Orghidan și Ausnit care voia să fie ținut la curent cu mersul uzinelor.

Întrebare Din inițiativa cui te-ai dus la Tg. Jiu.-

Răspuns Dr. general Lazăreanu și Orghidan m'au trimis la Tg Jiu ca să-i prezint lui Ausnit rapoarte asupra situației uzinelor.

Întrebare De ce te-a trimis tocmai pe d-ta?-

Răspuns Eu eram cel mai indicat deoarece eram secretarul lui Ausnit și îi prezentam rapoartele și atunci când el era liber.- Ceilalți secretari ai lui Ausnit, Rozica fiind evreu putea mai greu să călătorească pt că avea nevoie de autorizație specială asa că cel mai indicat eram eu.-

Întrebare Ce alte motive au mai existat pentru ca d-ta să te duci la Tg Jiu.-

Răspuns Trebuia să primesc instrucțiuni dela el pentru societate.

Întrebare D-ta nu aveai nevoie de autorizație pentru a intra în lagăr la Tg. Jiu?-

Răspuns N'am avut nevoie de autorizație. Cei cari erau la clasa T-a în lagăr puteau primi vizite oricui. Mă duceam la lagăr băteam la poartă, spuneam santinelei că vreau să vorbesc cu Ausnit acesta chema pe locotenentul Trifădus și acesta mă

Semnătura,

Urmare: ducea la Ausnit, 425 424

Întrebare Ce instrucțiuni ai primit dela Ausnit când ai fost la Tg. Jiu -

Răspuns Am primit instrucțiuni scrise în stil telegrafic către Ctin Orghidoiu privitor la mersul uzinelor și ordine de plată către Ctin Rozin.-

Întrebare Către cine se făceau aceste plăți

Răspuns Către persoane recomandate mie Ausnit platea, înalți demnitari, politicieni gazetari și funcționari din diverse ministere.

Întrebare De îndată ce aceste ordine de plată treceau prin mâna d-tale cum se explică că nu cunoști persoanele cari beneficiau de aceste bani?

Răspuns Persoanele erau desemnate cu o inițială sau cu două inițiale așa că eu nu știam cine sunt. Rozin care făcea plățile știa cine sunt acestea

Știu că generalul Precup a primit bani dela Ausnit.

Întrebare De unde știi d-ta aceasta?

Răspuns Întrucât pe la sfârșitul lui 1944 Rozin a intervenit la generalul Precup pentru un automobil al lui. Nu știu în legătură cu ce. Precup nu i-a putut-o face și atunci foarte supărat Ctin Rozin s-a exprimat „Atunci când le trimiteam banii pentru el sau și lui erau bune sumele atâta lucru nu poate să facă pentru mine." Din aceasta am dedus

Semnătura,
[signature]

Mod. Nr. 185

Urmare: că generalul Precup a primit bani dela Ausnit.

Întrebare: Înafară de cele arătate, ce alte însărcinări ai mai primit dela Ausnit cu ocazia vizitelor ce i-ai făcut în lagăr?

Răspuns: Nu am primit alte însărcinări decât cele pe cari le-am arătat.

Întrebare: În legătură cu ceilalți internați cari erau în lagăr, la Tg. Jiu ce misiuni ai primit dela Ausnit?

Răspuns: Nu am primit dela Ausnit nici o misiune în legătură cu vreunul din internați dela Tg. Jiu. Deasemenea nu am primit nici dela vreun alt internat dela Tg. Jiu vreo misiune. La Tg. Jiu eu am văzut numai pe Ausnit și pe Xenopol.

Întrebare: Cum ai luat legătura cu Xenopol și pentru ce?

Răspuns: Când am venit prima oară la lagăr l-am găsit pe Ausnit cu Xenopol. Xenopol m'a rugat să-i aduc când vin data viitoare la lagăr dela el de acasă pachete cu îmbrăcăminte și alimente. Deoarece eu am obiectat că e foarte greu să-i aduc cu trenul, el mi-a spus să i-o iau mașina lui. Astfel cu patru zile înainte de a pleca din nou la Tg. Jiu am telefonat la Xenopol acasă și aceștia mi-au spus că se va pregăti tot ce a cerut Xenopol. A doua oară am fost astfel

Semnătura,

Urmare: la Tg.-Jiu cu mașina lui Xenopol.—
De altfel eu îl cunoșteam mai dinainte pe Xenopol.—
Alte însărcinări în legătură cu cei internați la Tg. Jiu eu nu am primit.
Întrebare Când a ieșit Ausnit din lagăr
Răspuns In primăvara 1943.—
Întrebare După eliberarea lui Ausnit ce însărcinări ai primit dela el?
Răspuns Am primit însărcinarea să-i pregătesc fuga lui Auschnitt în străinătate. Am intrat în legătură cu aviatorul Matei Ghica pe care eram vechi prieteni și am aranjat cu acesta fuga lui Auschnitt lucru ce s'a realizat în Mai-Iunie 1944.
Întrebare In afară acestei însărcinări ce alte însărcinări ai mai primit?
Răspuns Până la 23 August 1944 n'am mai primit alte însărcinări speciale.—
Am dus numai munca curentă de birou.
Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.—

[signature]

Anchetator
Lt. de securitate
[signature]

Semnătura,

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

~~527~~

406

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
============================

Arestatul GHEORGHIU KLEANTE ION , născut în Galaţi la 25 Mai 1906 fiul lui KLEANTE şi ANA,deprofesie funcţionar, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Câmpineanu 48.

8 Mai 1953,Bucureşti
Interog.a început la ora 17,40
" s'a terminat " 23,35

Intrebare

L-ai cunoscut dta pe LUCRETIU PATRASCANU?

Răspuns

Eu nu l-am cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU.Am cunoscut-o numai pe ELENA PATRASCANU.

Intrebare

In ce împrejurări ai cunoscut-o pe ELENA PATRASCANU?

Răspuns

Eu am cunoscut-o în casa lui ION DOBROGEANU GHEREA filozof şi pianist în str.Spătarului Nr.28 unde am întâlnit-o la sfârşitul anului 1943.Ea venise însoţită de HERBERT BELU ZILBER.

Intrebare

De câte ori şi când te-ai mai văzut cu ELENA PATRASCANU?

Răspuns

Am văzut-o de două ori în casa lui DOBROGEANU GHEREA în 1943 spre sfârşit la interval de 3-4 săptămâni.In alte împrejurări nu am mai văzut-o.

Intrebare

Ce discuţii ai avut cu ea?

Răspuns

Nu am discutat cu ea nimic nici nu ne-am adresat cuvântul.

Intrebare

In afara întâlnirilor din 1943,când ai mai văzut-o

./. ss/I.K.GHEORGHIU

pe ELENA PATRASCANU?

Răspuns

N'am mai văzut-o niciodată.

Intrebare

După 23 August 1944 n'ai mai văzut-o?

Răspuns

Am auzit că se ocupă de teatrul de păpuşi dar n'am mai văzut-o.

Intrebare

Cu cine ai avut discuţii asupra lui PATRASCANU?

Răspuns

Am avut unele discuţii cu GUTA STEINBERG, avocat în contenciosul întreprinderilor lui AUSNIT.

Intrebare

Ce discuţii ai avut cu STEINBERG?

Răspuns

Pela începutul anului 1944 Martie-Aprilie, GUTA STEINBERG mi-a spus în trei-patru rânduri "ai grijă diseară şeful să fie liber pentru că vine la mine să se întâlnească cu LUCRETIU".

Intrebare

Altceva ce ai mai discutat cu GUTA STEINBERG?

Răspuns

N'am mai discutat nimic altceva. Insă din cele ce mi-a spus GUTA STEINBERG am înţeles că AUSNIT are întrevederi secrete cu LUCRETIU PATRASCANU la locuinţa lui GUTA STEINBERG din str. Vasile Lascăr.

Intrebare

Ce ţi-a spus GUTA STEINBERG?

Răspuns

Ceiace am arătat mai sus.

Intrebare

Din felul cum ţi se adresa rezultă că dta ai mai discutat cu STEINBERG despre LUCRETIU PATRASCANU. Dece ascunzi dta adevărul?

Răspuns

Eu spun adevărul. STEINBERG mi-a spus la mijlocul anului 1943, că AUSNIT s'a întâlnit cu LUCRETIU PATRASCANU la el acasă.

Intrebare

Dta nu spui adevărul pentru că atunci PATRASCANU era la Tg. Jiu. Arată dta adevărul?

./.

ss/I.K. GHEORGHIU

Răspuns

Eu n'am ştiut că PATRASCANU a fost în lagăr.Este probabil atunci că STEINBERG mi-a spus aceasta mai spre sfârşitul lui 1943.Stiu însă că nu venea din lagăr ci dela Poiana Tapului.

Intrebare

De unde ştii dta aceasta?

Răspuns

Aceasta o ştiu dela STEFANIA ZARIFOPOL deoarece spre sfârşitul lui 1943 am cunoscut-o pe ELENA PATRASCANU la ION DOBROGEANU GHEREA cum am arătat.Intrebând-o pe STEFANIA ZARIFOPOL sora lui DOBROGEANU GHEREA ce este cu ELENA PATRASCANU şi unde este LUCREŢIU PATRASCANU,mi-a spus că el este la Poiana Tapului.

Intrebare

Dece trebuia să-ţi spună dtale STEINBERG că AUSNIT se întâlneşte cu PATRASCANU la el.

Răspuns

STEINBERG era lăudăros pentru aceasta mi-a spus la început ulterior mi-a spus pentru ca să am grijă că AUSNIT să nu uite de întâlnire şi eu să-i reamintesc.

Intrebare

Ce scop aveau întâlnirile dintre AUSNIT şi PATRASCANU?

Răspuns

Nu ştiu,nici AUSNIT şi nici STEINBERG nu mi-au spus acest lucru.

Intrebare

Dta ai arătat că erau întâlniri secrete.De unde cunoşti dta caracterul acestor întâlniri şi dece erau secrete?

Răspuns

PATRASCANU se ascundea şi ştiu că AUSNIT avea întâlniri cu alţi oameni politici deschis la birou nu la STEINBERG ca cu LUCREŢIU PATRASCANU.

Intrebare

De unde ştii dta că PATRASCANU se ascundea?

Răspuns

STEFANIA ZARIFOPOL mi-a spus atunci când am întrebat-o unde este PATRASCANU că acesta se ascunde la Poiana Tapului sau stă retras acolo.

Intrebare

Dta nu spui adevărul.Arată dta de unde şti acest

./. ss/I.K.GHEORGHIU

lucru privitor că întâlnirile sunt secrete?

Răspuns

Ceiace spun este adevărul. Nimeni nu mi-a spus că sunt întâlniri secrete. Eu am dedus acest lucru din felul misterior cum se comporta STEINBERG când mi-a spus cele declarate de mine. Spunându-mi aceasta pe şoptite deşi eram singuri în cameră, prin faptul că nu mi-a spus la telefon acest lucru ci se deplasa la biroul meu şi din faptul că AUSNIT se ducea la GUTA STEINBERG să se întâlnească cu PATRASCANU.

Deasemeni STEINBERG a venit odată la mine la birou şi mi-a şoptit la ureche "ştii LUCRETIU este la şeful" adică la AUSNIT.

Astfel ştiu că PATRASCANU s'a văzut cu AUSNIT odată şi la birou.

Intrebare

Ce au discutat?

Răspuns

Nu ştiu nu mi-a spus nimeni nimic despre aceasta

Intrebare

Ce însărcinări ai avut dta în legătură cu PATRASCANU?

Răspuns

In primăvara 1944 AUSNIT mi-a spus să trimit o maşină pe şoseaua Bucureşti Ploeşti la km.21 să-l ia pe PATRASCANU care stătea la un conac şi să-l aducă la Bucureşti. Am angajat un taxi şi i-am plătit să meargă la km.21 să aştepte o persoană şi s'o aducă la Bucureşti.

Eu am întrebat ulterior pe STEINBERG dacă maşina a fost la locul convenit şi el mi-a confirmat că da.

Intrebare

Ce alte însărcinări ai mai primit în legătură cu PATRASCANU?

Răspuns

N'am mai primit alte însărcinări.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt şi corespunde în totul cu cele declarate de mine.

Anchetator
Lt.de Securitate
Theodor Micle

ss/I.K.GHEORGHIU

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Gheorghiu Kleante Ion născut în Galați la 25 Mai 1906. fiul lui Kleante și Ana, de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în București str. Câmpineanu 48.-
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

8 Mai 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 17 și 40 min.
„ s'a terminat la „ 23. și 35. „

Intrebare: L-ai cunoscut d-ta pe Lucrețiu Pătrășcanu?

Răspuns: Eu nu l-am cunoscut pe Lucrețiu Pătrășcanu, Am cunoscut-o numai pe Elena Pătrășcanu

Intrebare În ce împrejurări ai cunoscut-o pe Elena Pătrășcanu?

Răspuns Eu am cunoscut-o în casa lui Ion Dobrogeanu Gherea filozof și pianist în str. Spătarului n°28 unde am întâlnit-o la sfârșitul anului 1943. Ea venise însoțită de Herbert-Belu Zilber.-

Intrebare De câte ori și când te-ai mai văzut cu Elena Pătrășcanu?

Răspuns Am văzut-o de două ori în casa lui Dobrogeanu Gherea în 1943- spre sfârșit la interval de 3-4 săptămâni. În alte împrejurări nu am mai văzut-o.

Semnătura,
[signature]

Urmare Intrebare Ce discuții ai avut cu ea?
Răspuns Nu am discutat cu ea nimic nici nu ne-am adresat cuvântul.—
Intrebare In afara întâlnirilor din 1943. când ai mai văzut-o pe Elena Pătrășcanu?
Răspuns N'am mai văzut-o niciodată.
Intrebare După 23 August 1944 n'ai mai văzut-o..?
Răspuns Am auzit că se ocupă de teatrul de păpuși dar n'am mai văzut-o.
Intrebare: Cu cine ai avut discuții despre lui Pătrășcanu?
Răspuns Am avut unele discuții cu Guță Steinberg avocat în contenciosul întreprinderilor lui Ausnit.
Intrebare Ce discuții ai avut cu Steinberg?—
Răspuns Pe la începutul anului 1944. Martie-Aprilie, Guță Steinberg mi-a spus. în trei-patru rânduri „Ai grijă diseară să fiu liber pentru că vine la mine să se întâlnească cu Lucrețiu".
Intrebare Altceva ai mai discutat cu Guța Steinberg?
Răspuns N'am mai discutat nimic altceva. Afară din cele ce mi-a spus Guță Steinberg. am înțeles că Ausnit are întrevederi secrete cu Lucrețiu Pătrășcanu la locuința lui Guță Steinberg din str. Vasile Lascăr.—
Intrebare Ce ți-a spus Guță Steinberg?
Răspuns Ceiace am arătat mai sus.—
Intrebare Din felul cum ți se adresa rezulta—

Semnătura, [signature]

Urmare: că d-ta ai mai discutat cu Steinberg despre Lucrețiu Pătrășcanu. De ce ascunzi d-ta adevărul?

Răspuns: Eu spun adevărul. Steinberg mi-a spus la mijlocul anului 1943. că Rusnit s-a întâlnit cu Lucrețiu Pătrășcanu la el acasă.

Intrebare: D-ta nu spui adevărul pentru că atunci Pătrășcanu era la Tg.-Jiu. Arată d-ta adevărul?

Răspuns: Eu n'am știut că Pătrășcanu a fost în lagăr. Este probabil atunci că Steinberg mi-a spus aceasta mai spre sfârșitul lui 1943. Știu însă că el venea din lagăr n dela Poiana Țapului.

Intrebare: De unde știi d-ta aceasta.

Răspuns: Aceasta o știu dela Stefania Zamfiropol deoarece spre sfârșitul lui 1943 am întâlnit-o pe Elena Pătrășcanu la Ing. Holbrașeanu Sherca cum am arătat. Întâlnind-o pe Stefania Zamfiropol la lui Holbrașeanu Sherca a stat cu Elena Pătrășcanu și unde este Lucrețiu Pătrășcanu mi-a spus că el stă la Poiana Țapului.

Intrebare: De ce a trebuit să-ți spună d-tale Steinberg că Rusnit întâlnește cu Pătrășcanu la el.

Răspuns: Steinberg era lăudăros pt aceasta mi-a spus la început ulterior mi-a spus pt ca să am grijă că Rusnit să nu uite de întâlnire și eu să-i reamintesc.

Semnătura, [illegible]

Urmare: Întrebare: Ce scop aveau întâlnirile dintre Ausnit și Pătrășcanu
Răspuns: Nu știu, nici Ausnit și nici Steinberg nu mi-au spus acest lucru
Întrebare: Știi și ai arătat că erau întâlniri secrete. De unde rezultă caracterul acestor întâlniri și de ce erau secrete?
Răspuns: Pătrășcanu se ascundea și știu că Ausnit avea întâlniri cu alte societăți plătite deschis la biroul său la Steinberg cu un Lucrețiu Pătrășcanu
Întrebare: De unde știi d-ta că Pătrășcanu se ascundea?
Răspuns: Ștefania Zarifopol mi-a spus atunci când am întrebat-o unde stă Pătrășcanu că acesta se ascunde la Poiana Țapului sau sta [illegible] acolo.
Întrebare: Știu că nu spui adevărul. Arată d-ta de unde știi acest lucru pentru că întâlnirile erau secrete?
Răspuns: Eu spun ce știu adevărat. Nimeni nu mi-a spus că erau întâlniri secrete. Eu am dedus acest lucru din felul misterios cum se comporta Steinberg când mi-a spus cele declarate de mine. Spunându-mi acestea pe șoptite deși eram singuri în cameră, prin faptul că nu mi-a spus la telefon acest lucru ci s-a deplasat în biroul meu, și din faptul că Ausnit se ducea la Enta Steinberg să se întâlnească cu Pătrășcanu.
De asemenea Steinberg a venit odată la mine la birou și mi-a șoptit la ureche „știe Lucrețiu ce la ușa (?) „Edica" la Ausnit"

Semnătura, [illegible]

~~439~~

Urmare: Atât știu că Pătrășcanu s-a văzut cu [illegible] odată și la birou. — 4[illegible]2

Întrebare: Ce ați discutat?

Răspuns: Nu știu nu mi-a spus nimeni nimica despre aceasta.

Întrebare: Ce însărcinări ai avut dtale în legătură cu Pătrășcanu?

Răspuns: În primăvara 1944 [illegible] mi-a spus să trimit o mașină pe șoseaua București-Ploești la km 21 să-l ia pe Pătrășcanu care stătea la un conac, și să-l aducă la București. Am angajat un taxi și i-am plătit să meargă la km 21 să aștepte o persoană și s-o aducă la București.

Eu am întrebat ulterior pe [illegible] dacă mașina a fost la locul convenit și el mi-a confirmat că da.—

Întrebare: Ce alte însărcinări ai mai primit în legătură cu Pătrășcanu.

Răspuns: N-am mai primit alte însărcinări.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt, corespunde în totul cu cele declarate de mine.—

[signature]

Anchetator
Lt. de securitate
[signature]

Semnătura,

Mod. 185

~~1194~~ 494

413

DOSAR Nr. ______

Camil Demetrescu

e. 4875

Prezentul proces-verbal de interogatoriu,este identic cu originalul.-

~~535~~

414

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul CRACIUNAS SILVIU,de profesie funcționar,născut la 13 Febr.1916 în com.Miluan,Reg.Cluj, fiul lui AUGUSTIN,preot ortodox și ROZALIA,născ.POCOL, cu ultimul domiciliu în Sibiu str.Goethe 17.

26 Octombrie 1952,București

Interogatorul a început la ora 11,2o

" s'a terminat " " 15.-

Intrebare:

In procesul verbal de interogatoriu din 25 Octombrie 1952 ai arătat că SABIN MANUILA,înainte de a părăsi clandestin țara,fugind în străinătate,ți-a cerut insistent să înlesnești plecarea clandestină din țară și a numiților MAX MANOLESCU și BETEA NICOLAE.

Arată dta dacă ai satisfăcut această cerere a lui SABIN MANUILA?

Răspuns:

Am satisfăcut cererea ce mi-a făcut-o SABIN MANUILA în parte.Astfel,l-am ajutat pe MAX MANOLESCU să fugă din țară și am încercat să înlesnesc și fuga lui BETEA NICOLAE,dar aceasta nu s'a mai putut face, intervenind arestarea mea.

Intrebare:

Ce știi dta în legătură cu fuga din țară a lui MAX MANOLESCU?

Răspuns:

La sfârșitul lunei Ianuarie 1948 inginerul ROMULUS BOILA din București,nepotul lui MANIU,cu care eram în legături politice și care la acea dată se afla în clandestinitate,ascuns la FLORICA FARCASU,mi-a vorbit despre încercarea de fugă în străinătate făcută prin mijlocirea lui COSTEL FURNARAKI din București.

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

Incercarea de fugă a grupului din care făcea parte pe lângă ROMULUS BOILA şi fruntaşul manist VENIAMIN, aviatorul MAX MANOLESCU şi PIA BOILA, soţia lui ROMULUS BOILA - nu a reuşit, întreg grupul fiind silit să se întoarcă dela Arad în Bucureşti - cu omul de legătură al lui FURNARAKI.

In această situaţie ROMULUS BOILA, care cunoştea faptul că eu am ajutat în Noembrie 1947 pe SABIN MANUILA şi COMANICIU să fugă în străinătate, mi-a cerut să-l ajut şi pe el. Eu am acceptat să-l ajut, plecarea sa în străinătate corespunzând scopurilor politice pe care le urmăream eu şi HORATIU COMANICIU -adică asigurarea unor legături trainice a legionarilor cu PNT şi obţinerea sprijinului anglo-americanilor.

Promisiunea de a-l ajuta să fugă din ţară mi-am bazat-o pe legăturile bune ce le-am stabilit (încă) cu locotenentul de aviaţie LIVIU BODOLEA, care mi-a fost trimis de către HORATIU COMANICIU dela Viena, la începutul lunei Ianuarie 1948 şi care era agent al Serviciului de Informaţiuni al Misiunii (de ocupaţie) franceze din Viena.

După câteva zile BOILA mi-a cerut să-l ajut să fugă din ţară şi pe MAX MANOLESCU, BOILA mi-a spus că MAX MANOLESCU cere să fie luat şi el odată cu BOILA, ameninţând că dacă nu va fi luat, va denunţa atât pe BOILA cât şi pe PATRASCANU. De altfel încă în Noembrie 1947 - înaintea plecării sale clandestine din ţară - SABIN MANUILA mă rugase insistent să-l ajut să plece pe MAX MANOLESCU, prezenţa acestuia în ţară fiind primejdioasă pentru LUCRETIU PATRASCANU.

Astfel că eu am acceptat să-l ajut şi pe MAX MANOLESCU să plece, odată cu ROMULUS BOILA.

Intrebare:

Arată când şi cum a fost organizată plecarea clandestină din ţară a acestora?

Răspuns:

Plecarea grupului de fugari s'a făcut pela mijlocul lunii Februarie 1948 - prin mijlocirea locotenentului LIVIU BODOLEA, care a venit dela Viena la Arad, pentru acest scop.

Trecerea clandestină a frontierei s'a făcut printr'un punct situat în apropiere de Curtici, BODOLEA condu-

./. ss/SILVIU CRACIUNE

6137 416

când în continuare grupul de fugari până la Viena.

Intrebare:

Arată dta pregătirile făcute în vederea plecării clandestine din ţară a lui BETEA NICOLAE.

Răspuns:

In scopul de a-l ajuta să fugă din ţară, am luat contact cu BETEA NICOLAE pe la mijlocul lunii Ianuarie 1948 prin (mijlocirea) FLORICA FARCASU, care a primit în acest sens instrucţiuni dela SABIN MANUILA.

Am avut cu el o singură întrevedere, discutând numai chestiuni în legătură cu organizarea fugii. Printre altele i-am spus lui BETEA că pentru uşurarea călătoriei sale la Viena şi pentru obţinerea sprijinului şi agrementului de plecare spre Paris, dela autorităţile franceze din Viena, trebuiesc procurate informaţiuni. BETEA mi-a spus că s'ar putea procura material informativ dela directorul PAVEL dela Institutul de Statistică, care îi este prieten. Prin mijlocirea FLORICAI FARCASU mi-a făcut legătura cu PAVEL.

Intrebare:

Câte întâlniri ai avut cu PAVEL şi ce discuţii ai avut cu acesta?

Răspuns:

Am avut o singură întâlnire cu PAVEL, când mi-a vorbit despre grupul politic format în jurul lui LUCRETIU PATRASCANU, din care făcea parte şi el cu BETEA.

Astfel mi-a spus că acest grup s'a format în jurul ideii unui aşa numit "comunism naţional" al cărui exponent era LUCRETIU PATRASCANU.

PAVEL mi-a spus că programul grupului lor politic nu poate fi realizat decât prin ruperea de către Partidul Comunist (Bolşevic) al URSS şi de Uniunea Sovietică şi în colaborare cu partidele burgheze având sprijinul puterilor din apus.

Mi-a vorbit deasemenea despre dorinţa grupului lor de a stabili legături strânse cu toate celelalte grupări reacţionare, pentru colaborare politică şi acţiuni comune împotriva Partidului Comunist Român şi a regimului de democraţie populară din România. In continuare mi-a spus că PATRASCANU a făcut mulţi paşi în această direcţie şi că în calitate de ministru al justiţiei, folosind această po-

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

ziţie,a ajutat multe elemente burgheze şi reacţionare să scape de urmărire,arestare şi judecată.

PAVEL mi-a vorbit şi de încercarea lui PATRASCANU de a sustrage din biblioteca palatului regal nişte cărţi pe care le-a dat cu dedicaţie specială fostului rege,încercare ce a fost descoperită - PATRASCANU având la acea dată neplăceri din această cauză.

11 Intrebare:

Ai discutat cu PAVEL chestiunea informaţiilor ce urma să le dai francezilor la Viena,pentru sprijinirea fugii lui BETEA?

Răspuns:

Da,am discutat această chestiune şi PAVEL mi-a promis procurarea de material informativ dela Institutul Central de Statistică.

Ulterior eu nu m'am mai văzut cu PAVEL,ţinând legătura atât cu el cât şi cu BETEA prin FLORICA FARCASU. Conform înţelegerii,PAVEL mi-a trimis prin FLORICA FARCASU un volum cuprinzând rezultatele recensământului general făcut la sfârşitul anului 1947 sau începutul anului 1948. Mai târziu volumul a fost ars de FLORICA FARCASU,pentru a nu cădea în mâna autorităţilor şi a-l feri pe PAVEL de arestare.

12 Intrebare:

~~Arată~~ Cum s'au desfăşurat în continuare pregătirile în vederea fugii lui BETEA din ţară?

Răspuns:

La cererea lui PAVEL şi în scopul uşurării plecării clandestine în străinătate a lui BETEA,prin FLORICA FARCASU şi ICA GIURCA am aranjat ca BETEA să fie găzduit la Cluj, în locuinţa familiei SANTOMA.Aceasta pentru a fi gata de plecare şi mai aproape de punctul de trecere.BETEA s'a şi mutat la Cluj,unde a stat până în Aprilie 1948.Ce a făcut BETEA după această dată nu ştiu,eu fiind arestat în Aprilie1948.

13 Intrebare:

~~Arată Dta~~ - dacă după plecarea clandestină în străinătate a lui SABIN MANUILA ai mai avut cu acesta vreun contact?

Răspuns:

Cu SABIN MANUILA am avut - după fuga sa din ţară -

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

un contact indirect prin BODOLEA LIVIU - care mi-a adus scrisori şi veşti dela HORATIU COMANICIU şi SABIN MANUILA.

Mai târziu am aflat dela Dr.CAMIL MANUILA,că fratele său SABIN MANUILA i-a scris o lungă scrisoare,în care - printre altele - îi scria că prin legăturile sale cu americanii,făcute încă în România,Dr.SABIN MANUILA a primit din partea serviciului de informaţii american un mandat de a se ocupa cu organizarea unor agenturi pentru culegerea de informaţii din România.SABIN MANUILA îi scria că la acea dată se ocupa tocmai de rezolvarea practică a acestei probleme.

Intrebare:

Arată Dta tot ce mai cunoşti despre acţiunile duşmănoase duse de MANUILA SABIN,BETEA NICOLAE şi PAVEL CONSTANTIN împotriva Republicii Populare Române - în afară de cele arătate de Dta în procesele verbale din 25 Octombrie 1952 şi cel de faţă.

Răspuns:

Nu cunosc alte acţiuni duşmănoase îndreptate împotriva Republicii Populare Române,săvârşite de cei de mai sus.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/SILVIU CRACIUNAS

Anchetator
Cpt.de Securitate
GH.MORARU

Proces-Verbal de interogatoriu

~~Arestat~~ Martorul CRĂCIUNAȘ SILVIU, de profesie funcționar, născut la 13 Febr. 1916 în com. Miluan, Reg. Cluj, fiul lui Augustin, preot ortodox și Rozalia născ. Pocol, cu ultimul domiciliu în Sibiu, st. Goethe 17
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

26 Octombrie 1952

Orașul București

Interogatorul a inceput la ora 11 și 20 minute

„ s'a terminat la „ 15 și — „

Intrebare: In procesul verbal de interogatoriu din 25 Octombrie 1952 ai arătat că Sabin Manuilă, înainte de a părăsi clandestin țara, fugind în străinătate, ți-a cerut insistent să înlesnești plecarea clandestină din țară și a numiților Max Manolescu și Betea Nicolae.

Arată D-ta dacă ai satisfăcut această cerere a lui Sabin Manuilă?

Răspuns: Am satisfăcut cererea ce mi-a făcut-o Sabin Manuilă în parte. Astfel, l-am agitat pe Max Manolescu să fugă din țară și am încercat să înlesnesc și fuga lui Betea Nicolae, dar aceasta nu s'a mai putut face, intervenind arestarea mea.—

Intrebare: Ce știi D-ta în legătură cu fuga din țară a lui Max Manolescu?

Răspuns: La sfârșitul lunii Ianuarie 1948 inginerul Romulus Boilă din București, nepotul lui Maniu, cu care eram în legătură politică și care la acea dată se afla în clandestinitate, ascuns la Florica Fărcașu, mi-a vorbit

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Mod. 185

Urmare: despre încercarea de fugă în străinătate făcută prin mijlocirea lui Costel Furnaraki din Bucureşti.

Incercarea de fugă a grupului-din care făcea parte pe lângă Romulus Boilă şi fruntaşul manist Veniamin, aviatorul Max Manolescu şi Pia Boila, soţia lui Romulus Boilă — nu a reuşit, intreg grupul fiind silit să se întoarcă dela Arad în Bucureşti - cu omul de legătură al lui Furnaraki.

In aceastǎ situaţie Romulus Boilă, care cunoştea faptul că eu am ajutat în Noembrie 1947 pe Salim Manuilă şi Comănicu să fugă în străinătate, mi-a cerut să-l ajut şi pe el. Eu am acceptat să-l ajut, plecarea sa în străinătate corespunzând scopurilor politice pe care le urmăream eu şi Horaţiu Comăniciu - adică asigurarea unor legături trainice a legionarilor cu PNŢ şi obţinerea sprijinului anglo-americanilor.

Promisiunea de a-l ajuta să fugă din ţară mi-am bazat-o pe legăturile bune ce le-am stabilit (încă) cu locotenentul de aviaţie Liviu Bodolea, care mi-a fost trimis de către Horaţiu Comăniciu dela Viena, la începutul lunei Ianuarie 1948 şi care era agent al serviciului de informaţiuni al Misiunii (de ocupaţie) franceze din Viena.

După câteva zile Boila mi-a cerut să-l ajut să fugă din ţară şi pe Max Manolescu. Boilă mi-a spus că Max Manolescu cere să fie luat şi el odată cu Boilă, ameninţând că dacă nu va fi luat, va denunţa atât pe Boilă cât şi pe Pătrăşcanu. De altfel încă în Noembrie 1947 - înaintea plecării sale clandestine din ţară - Salim Manuilă mă rugase insistent să-l ajut să plece pe Max Manolescu, prezenţa acestuia în ţară fiind primejdioasă pentru Lucreţiu Pătrăşcanu.

Astfel că eu am acceptat să-l ajut şi pe Max Manolescu să plece, odată cu Romulus Boilă.

Intrebare: Arată când şi cum a fost organizată

Semnătura,
Silviu Crăciunaş

~~441~~ 420

Urmare: plecarea clandestină din ţară a acestora?

Răspuns: Plecarea grupului de fugari s'a făcut pe la mijlocul lunii Februarie 1948 - prin mijlocirea locotenentului Liviu Bodolea, care a venit dela Viena la Arad pentru acest scop.

Trecerea clandestină a frontierei s'a făcut printr'un punct situat în apropiere de Curtici - Bodolea conducând şi continuare grupul de fugari până la Viena.

Intrebare: Arată d-ta pregătirile făcute în vederea plecării clandestine din ţară a lui Betea Nicolae.

Răspuns: In scopul de a-l ajuta să fugă din ţară, am luat contact cu Betea Nicolae pe la mijlocul lunii Ianuarie 1948, prin (mijlocirea) Florica Fărcaşu, care a primit în acest sens instrucţiuni dela Sabin Manuilă.

Am avut cu el o singură întrevedere, discutând numai chestiuni în legătură cu organizarea fugii. Printre altele i-am spus lui Betea că pentru uşurarea călătoriei sale la Viena şi pentru obţinerea sprijinului şi agrementului de plecare spre Paris, dela autorităţile franceze din Viena, trebuiesc procurate informaţiuni. Betea mi-a spus că s'ar putea procura material informativ dela directorul Pavel dela Institutul de Statistică, care îi este prieten. Prin mijlocirea Floricăi Fărcaşu mi-a făcut legătura cu Pavel

Intrebare: Câte întâlniri ai avut cu Pavel şi ce discuţii ai avut cu acesta?

Răspuns: Am avut o singură întâlnire cu Pavel, când mi-a vorbit despre grupul politic format în jurul lui Lucreţiu Pătrăşcanu, din care făcea parte şi el cu Betea.

Astfel mi-a spus că acest grup s'a format în jurul ideii unui aşa numit „comunism naţional", al cărui exponent era Lucreţiu Pătrăşcanu.

Semnătura,
Silviu Crăciunaş

Mod. 185

Urmare: Pavel mi-a spus că programul grupului lor politic nu poate fi realizat decât prin ruperea de către Partidul Comunist (Bolşevic) al URSS. şi de Uniunea Sovietică şi în colaborare cu partidele burgheze având sprijinul puterilor din apus.

Mi-a vorbit de asemenea despre dorinţa grupului lor de a stabili legături strânse cu toate celelalte grupări reacţionare, pentru colaborare politică şi acţiuni comune împotriva Partidului Comunist Român şi a regimului de democraţie populară din România. În continuare mi-a spus, că Pătrăşcanu a făcut mulţi paşi în această direcţie şi că în calitate de ministru al justiţiei, folosind această poziţie, a ajutat multe elemente burgheze şi reacţionare să scape de urmărire, arestare şi judecată.

Pavel mi-a vorbit şi de încercarea lui Pătrăşcanu de a sustrage din biblioteca palatului regal niste cărţi pe care le-a dat cu dedicaţie specială fostului rege, încercare ce a fost descoperită — Pătrăşcanu având la acea dată neplăceri din această cauză.

Întrebare. Ai discutat cu Pavel chestiunea informaţiilor ce urma să le dai francezilor la Viena, pentru sprijinirea fugii lui Betea?

Răspuns: Da, am discutat această chestiune şi Pavel mi-a promis procurarea de material informativ dela Institutul Central de Statistică.

Ulterior eu nu m'am mai văzut cu Pavel, ţinând legătura atât cu el cât şi cu Betea prin Florica Făicaşu. Conform înţelegerii, Pavel mi-a trimis prin Florica Făicaşu un volum cuprinzând rezultatele recensământului general făcut la sfârşitul anului 1947 sau începutul anului 1948. Mai târziu volumul a fost ars

Semnătura,

Ilie Crăciunaş

Urmare: de Florica Fărcașu, pentru a nu cădea în mâna autorităților și a-l feri pe Pavel de arestare.

Intrebare: Arată cum s'au desfășurat în continuare pregătirile în vederea fugii lui Betea din țară?

Răspuns: La cererea lui Pavel și în scopul ușurării plecării clandestine în străinătate a lui Betea, prin Florica Fărcașu și Ica Juircă am aranjat ca Betea să fie găzduit la Cluj, în locuința familiei Sântoma. Aceasta pentru a fi gata de plecare și mai aproape de punctul de trecere. Betea s'a și mutat la Cluj, unde a stat până în Aprilie 1948.– Ce a făcut Betea după această dată nu știu, eu fiind arestat în Aprilie 1948.–

Intrebare: Arată-Dta – dacă după plecarea clandestină în străinătate a lui Sabin Manuilă, ai mai cu acesta vreun contact!

Răspuns: Cu Sabin Manuilă am avut – după fuga sa din țară – un contact indirect prin Bodolea Liviu – care mi-a adus scrisori și vești dela Horațiu Comăniciu și Sabin Manuilă.

Mai târziu am aflat dela Dr. Camil Manuilă, că fratele său Sabin Manuilă i-a scris o lungă scrisoare, în care – printre altele – îi scria că prin legăturile sale cu americanii, făcute încă în România, Dr. Sabin Manuilă a primit din partea serviciului de informații american un mandat de a se ocupa cu organizarea unor agenturi pentru culegerea de informații din România. Sabin Manuilă îi scria că la acea dată se ocupa tocmai de rezolvarea practică a acestei probleme.

Semnătura,

Silviu Crăciunaș

Urmare: Intrebare: Arată-Dta tot ce mai cunoşti despre acţiunile duşmănoase duse de Manuilă Silin, Betea Nicolae şi Pavel Constantin împotriva Republicii Populare Române - înafară de cele arătate de Dta în procesele verbale din 25 Octombrie 1952 şi cel de faţă.

Răspuns: Nu cunosc alte acţiuni duşmănoase îndreptate împotriva Republicii Populare Române, săvârşite de cei de mai sus.-

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele ce am declarat.-

Silviu Crăciunaş

Anchetator
Lt de sec. Gh. Mureş

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de
interogatoriu,este identic
cu originalul.-

~~443~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul GRACIUNAS SILVIU,de profesie funcţionar, născut la 13 Febr.1916 în com.Miluan,Reg.Cluj,fiul lui AUGUSTIN,preot ortodox şi ROZALIA născ.POCOL,cu ultimul domiciliu în Sibiu str.Gothe 17.

25 Octombrie 1952,Buc.
Interogatorul a început la orele 30
" s'a terminat" " 14,3o

Intrebare:
Ai cunoscut Dta o persoană cu numele de SABIN MANUILA?

Răspuns:
Da,am cunoscut o persoană cu acest nume,anume pe Dr.SABIN MANUILA,fost director general alInstitutului Central de Statistică,în prezent fugit în străinătate.

Intrebare:
Când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut Dta pe SABIN MANUILA?

Răspuns:
Pe SABIN MANUILA l-am cunoscut prin fruntaşul legionar HORATIU COMANICIU la Baia Mare - în luna Noembrie 1947.Dela Baia Mare i-am dus pe amândoi la Satu Mare la locuinţa rabinului GROSZ,organizând fuga lor în străinătate

Intrebare:
Care a fost natura legăturilor dintre SABIN MANUILA şi HORATIU COMANICIU şi care au fost cauzele ce i-au determinat să fugă în străinătate?

Răspuns:
Fuga lui COMANICIU în străinătate făcea parte dintr'un plan de acţiune politică,având ca scop regruparea elementelor legionare din ţară şi din străinătate pe

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

linia colaborării cu P.N.T.-Maniu şi pentru a obţine astfel recunoaşterea şi sprijinul anglo-americanilor.

Planul era conceput şi pus în mişcare de COMANICI subsemnatul şi alţi câţiva fruntaşi legionari,iar eu mă ocupan în plus cu chestiunile tehnice a scoaterii din ţară a persoanelor ce puteau folosi realizării acestui plan.In plus - plecarea din ţară a lui COMANICIU se mai punea în mod acut şi pentru faptul că el era condamnat în lipsă la 25 ani muncă silnică în cadrul procesului "Sumanelor Negre" -gen.ALDEA" şi era urmărit.

Deoarece COMANICIU nu dispunea de banii necesari trecerea clandestină fiind foarte costisitoare - el a căutat persoane,care în schimbul posibilităţilor de plecare clandestină asigurate de noi,să suporte cheltuelile respective şi pentru HORATIU COMANICIU.

In acest scop COMANICIU a intrat în legătură cu SABIN MANUILA,care căuta disperat mijloace de plecare clandestină din ţară.MANUILA dispunea şi de banii necesari,constituind în acelaş timp şi personalitatea politică naţional-ţărănistă-manistă,care să-i dea lui COMANICIU sprijinul politic necesar în străinătate.COMANICIU şi MANUILA au căzut la o înţelegere deplină atât în ce priveşte suportarea de către MANUILA a tuturor cheltuelilor de drum,cât şi asupra colaborării politice în străinătate.

Intrebare:

Arată Dta cum ai organizat trecerea clandestină a frontierei şi fuga în străinătate a lui MANUILA?

Răspuns:

Ruta era Satu-Mare - Buda Pesta - Viena.Trecerea clandestină a frontierei - printr'un punct din apropierea oraşului Satu Mare - am organizat-o cu ajutorul lui SANI LEIBOVICI,evreu din Cluj,cu care aveam legături de afaceri şi al rabinului GROSZ din Satu Mare,folosind nişte călăuze cunoscute de acest rabin - un ţăran şi o ţărancă din com.Cseuger-Ungaria.

COMANICIU îmi comunicase prin telefon că este gata de plecare - cu un domn pe care îl voi cunoaşte mai târziu.Chestiunile tehnice ale planului de trecere fiind puse la punct,am trimis o maşină (autotaxi),însoţită de Dşoara COCA SANTOMA,la Bucureşti,pentru a-l aduce pe

./.   ss/SILVIU CRACIUNAS

COMANICIU şi însoţitorul său.

COMANICIU a sosit la Baia Mare însoţit de SABIN MANUILA, pe care atunci l-am cunoscut pentru prima oară şi de femeile COCA SANTOMA şi Dna GIURCA - rude de ale lui COMANICIU. Rostul femeilor era de a acoperi într'o oarecare măsură pe călători. In acelaş timp a venit la Baia Mare şi FLORICA FARCASU o bună cunoştinţă a lui MANUILA şi HORATIU COMANICI, care au stat ascunşi la ea până la plecare. FLORICA FARCASU a călătorit cu trenul aducând cu ea 1600 dolari şi două carnete de identitate pe nume evreieşti pentru cei doi călători, obţinute - contra 10.000 lei fiecare - de către SABIN MANUILA, printr'o legătură ce o avea cu Secretarul Asociaţiei Deportaţilor din Transnistria. Transportul devizelor şi a acestor legitimaţii s'a făcut sub această formă de către FLORICA FARCASU pentru a-i feri pe cei doi fugari de riscul vreunui control economic.

La Baia Mare au rămas numai câteva ore, după care i-am dus pe toţi la Satu Mare, unde i-am găzduit în casa rabinului GROSZ, în str. Racoţi, timp de trei zile până când s'a făcut trecerea.

Intrebare:

Ce aţi făcut la Satu-Mare Dta şi fugarii - în cele trei zile până la efectuarea trecerii?

Răspuns:

SABIN MANUILA şi HORATIU COMANICIU împreună cu cele trei femei au stat în locuinţa rabinului GROSZ, fără să iasă din casă, eu asigurându-le cele necesare de afară. Eu am procedat la verificarea funcţionării firului de trecere clandestină a frontierei. Astfel, am trimis în acest scop peste frontieră pe fratele lui SANI LEIBOVICI, anume BUMI LEIBOVICI, care după trei zile mi-a telefonat dela Budapesta, că a sosit cu bine şi ruta funcţionează perfect.

După această verificare, au fost trecuţi peste frontieră şi HORATIU COMANICIU cu SABIN MANUILA.

Cât timp au stat în casa rabinului din Satu-Mare (GROSZ) am avut cu ei mai multe discuţii, cu care prilej MANUILA mi-a vorbit despre motivele fugii sale din ţară şi despre planurile sale de viitor (politice).

Intrebare:

Ce ţi-a vorbit SABIN MANUILA despre motivele ce-l

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

determinau să fugă din ţară?

Răspuns:

SABIN MANUILA mi-a vorbit despre legăturile sale foarte strânse cu I.MANIU,al cărui colaborator apropiat era şi care-l aprecia pentru documentaţia şi bunele legături ce le avea.Inainte de arestarea lui MANIU,mi-a spus SABIN MANUILA,că se vedea foarte des cu acesta,locuind în acelaş bloc din Str.Schitu Măgureanu,în care locuia şi LEUCUTIA - nepotul lui MANIU,la care locuia şi MANIU când era în Bucureşti.

Deasemenea,MANUILA mi-a spus că avea legături politice ascunse cu LUCRETIU PATRASCANU,căruia i-a mijlocit prin BETEA-unul din colaboratorii intimi ai lui PATRASCANU - un fir de legătură cu legaţia americană - unde el avea relaţii strânse cu consilierul de legaţie ROY MELBOURNE.

SABIN MANUILA s'a hotărât să fugă din ţară de teama că va fi arestat pentru legăturile sale politice cu MANIU,PATRASCANU şi legaţia americană.

Legăturile sale cu Legaţia Americană au fost descoperite de autorităţi în Noembrie1947 pe când se afla împreună cu BETEA într'o maşină a legaţiei americane şi când - fiind urmăriţi - au scăpat numai prin fugă.

Intrebare:

Ce ţi-a vorbit cu această ocazie SABIN MANUILA despre planurile sale politice de viitor?

Răspuns:

SABIN MANUILA mi-a spus că şi-a trimis la Viena valori mobiliare foarte importante şi documente personale, prin ROY MELBOURNE,care i-a anunţat sosirea acolo.

Scopul lui SABIN MANUILA era de a ajunge în America,unde intenţiona să ţină o serie de conferinţe îndreptate împotriva regimului din ţară şi să organizeze o acţiune de strângere de fonduri pentru sprijinirea acţiunilor îndreptate împotriva ţării duse de către fugarii din apus cu sprijinul anglo-americanilor.Mi-a vorbit deasemenea de planul său de a coordona,sau de a ajuta la coordonarea acţiunilor politice ale grupărilor reacţionarilor fugiţi din ţară - pentru răsturnarea,cu ajutorul anglo-americanilor,a regimului democratic-popular din ţară.

SABIN MANUILA preconiza şi voia să realizeze la Viena,cât timp va sta acolo,un punct de sprijin pentru

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

fugarii politici din ţară,socotind că în urma procesului lui MANIU măsurile contra reacţionarilor din ţară vor fi tot mai aspre şi mulţi vor căuta să fugă în străinătate.

Tot mi-a vorbit despre ideia unui post de radioemisiune în Austria,care să emită ziua şi noaptea în limba română ştiri şi propagandă împotriva regimului politic din ţară şi despre necesitatea unui serviciu de legătură prin T.F.F. prin care organizaţia P.N.T. din ţară să transmită zilnic ştiri şi informaţiuni curente despre fapte care ar constitui o cât de mică ostilitate, sau rezistenţă faţă de regim şi care să fie difuzate prin radio,pentru a se crea în ţară o stare de spirit de nemulţumire şi nelinişte.

7 Intrebare:

Ce ai mai discutat cu SABIN MANUILA - în casa rabinului GROSZ dela Satu-Mare în afară de cele arătate mai sus?

Răspuns:

MANUILA mi-a mai spus cu această ocazie că îl apreciază foarte mult pe COMANICIU şi pe legionari,pe care îi va ajuta,odată ajuns în străinătate,atât faţă de P.N.T.- cât şi faţă anglo-americani.

Mi-a cerut deasemenea insistent ca să-i ajut să fugă din ţară pe fratele său,pe BETEA NICOLAE şi pe MAX MANOLESCU.Mi-a explicat cu această ocazie că descoperirea lui BETEA care stătea ascuns ar pune în gravă primejdie pe PATRASCANU şi de aceeea insista atât de mult ca să-l ajut să fugă în străinătate.

Despre MAX MANOLESCU,care deasemenea era în clandestinitate,MANUILA mi-a spus că vrea să-l folosească în acţiunile sale duse alături de anglo-americani împotriva regimului din ţară - pentru a arunca manifeste din avion asupra oraşelor importante din ţară - el fiind socotit ca unul dintre bunii piloţi de linie lungă.

8 Intrebare:

Arată în mod amănunţit cum s'a făcut trecerea clandestină peste frontieră a lui SABIN MANUILA şi HORATIU COMANICIU.

Răspuns:

In ziua când BUMI LEIBOVICI mi-a comunicat tele-

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

fonic dela Budapesta că ruta funcţionează bine, conform organizării făcute în prealabil, SABIN MANUILA şi HORATIU COMANICIU însoţiţi de SANI LEIBOVICI au fost luaţi în primire de călăuze şi conduşi cu o căruţă la punctul de sprijin - o casă situată pe frontieră, în faţa localităţii Cseugher din Ungaria. Această operaţie ~~ne~~ a fost făcută seara.

In cursul nopţii în jurul orei 24 grupul de fugari a fost trecut peste frontieră în Ungaria şi adăpostiţi în casa unui ţăran din satul Cseuger. Confirmarea reuşitei trecerii peste frontieră a fost făcută printr'un bilet pe care HORATIU COMANICIU şi SABIN MANUILA mi l-au trimis a doua zi la Satu-Mare printr'o ţărancă.

In aceiaş noapte, în jurul orei două, fugarii au plecat cu un tren la Budapesta, iar în ziua următoare - prin soţia lui SANI LEIBOVICI din Cluj, am telefonat la Budapesta, de unde SANI LEIBOVICI mi-a confirmat că grupul de fugari a ajuns cu bine acolo.

Menţionez că drumul mai departe până la Viena era asigurat de LEON LEIBOVICI din Budapesta, fratele lui SANI LEIBOVICI.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele declarate de subsemnatul.

ss/SILVIU CRACIUNAS

Anchetator:
Cpt. de Securitate
Gh. MORARU

Proces-Verbal de interogatoriu

~~Arestat~~ Martorul CRĂCIUNAȘ SILVIU, de profesie funcționar, născut la 13 Febr. 1916 în com. Miluan, Reg. Cluj, fiul lui Augustin, preot ortodox și Rozalia născ. Pocol, cu ultimul domiciliu în Sibiu str. Goethe 17.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

25 Octombrie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 10 și 30 minute

" s'a terminat la " 14 și 30 "

Intrebare: Ai cunoscut Dta o persoană cu numele de Sabin Mănuilă?

Răspuns: Da, am cunoscut o persoană cu acest nume, anume, pe Dr. Sabin Mănuilă, fost director general al Institutului Central de Statistică, în prezent fugit în străinătate.

Intrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut Dta pe Sabin Manuilă?

Răspuns: Pe Sabin Manuilă l-am cunoscut prin fruntașul legionar Horațiu Comaniciu la Baia Mare - în luna Noembrie 1947. Dela Baia Mare i-am dus pe amândoi la Satu Mare, la locuința rabinului Grosz, organizând fuga lor în străinătate.

Intrebare: Care a fost natura legăturilor dintre Sabin Manuilă și Horațiu Comaniciu și care au fost cauzele ce i-au determinat să fugă în străinătate?

Răspuns: Fuga lui Comaniciu în străinătate făcea parte dintr'un plan de acțiune politică - având ca scop regruparea elementelor legionare din țară și din străină-

Mod. 185

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: toate pe linia colaborării cu P.N.Ţ.-Maniu şi pentru a obţine astfel recunoaşterea şi sprijinul anglo-americanilor.

Planul era conceput şi pus în mişcare de Comănici; subsemnatul şi alţi câţiva fruntaşi legionari, iar eu mă ocupam în plus cu chestiunile tehnice a scoaterii din ţară a persoanelor ce puteau folosi realizării acestui plan. În plus – plecarea din ţară a lui Comănici se mai punea în mod acut şi pentru faptul că el era condamnat în lipsă la 25 ani muncă silnică în cadrul procesului „Sumanelor negre – gen. Aldea" şi era urmărit.

Deoarece Comănici nu dispunea de banii necesari – trecerea clandestină fiind foarte costisitoare – el a căutat persoane, care în schimbul posibilităţilor de plecare clandestină asigurate de noi, să suporte cheltuielile respective şi pentru Horaţiu Comănici.

În acest scop Comănici a intrat în legătură cu Sabin Mănuilă, care căuta disperat mijloace de plecare clandestină din ţară. Mănuilă dispunea şi de banii necesari, constituind în acelaş timp şi personalitatea politică naţional-ţărănistă-manistă, care să-i dea lui Comănici sprijinul politic necesar în străinătate. Comănici şi Mănuilă au ajuns la o înţelegere deplină atât în ce priveşte suportarea de către Mănuilă a tuturor cheltuielilor de drum, cât şi asupra colaborării politice în străinătate.

Întrebare: Arată d-ta cum ai organizat trecerea clandestină a frontierei şi fuga în străinătate a lui Mănuilă?

Răspuns: Ruta era Satu-Mare – Budapesta – Viena. Trecerea clandestină a frontierei – printr'un punct din apropierea oraşului Satu-Mare, am organizat-o cu ajutorul lui Soni Leibovici, ~~unecunoscut~~ evreu din Cluj, cu care aveam

Semnătura,
Silviu Crăciunaş

~~450~~ 429

Urmare: legături de afaceri şi al rabinului Grosz din Satu Mare, folosind niște călăuze cunoscute de acest rabin - un țăran și o țărancă din com. Csenger-Ungaria.

Comănicu mi comunicase prin telefon că este gata de plecare - cu un domn pe care îl voi cunoaşte mai târziu. Chestiunile tehnice ale planului de trecere fiind puse la punct, am trimis o maşină (autotaxi), însoţită de D-na Coca Sântoma, la Bucureşti, pentru a-l aduce pe Comănicu şi însoţitorul său.

Comănicu a sosit la Baia Mare însoţit de Sabin Manuilă, pe care atunci l-am cunoscut pentru prima oră şi de femeile Coca Sântoma şi D-na Guircă - rude de ale lui Comănicu. Rostul femeilor era de a acoperi într'o oarecare măsură pe călători. In acelaş timp a venit la Baia Mare şi Florica Fărcaşu o bună cunoştinţă a lui Manuilă şi Horaţiu Comănicu, care au stat ascunşi la ea până la plecare. Florica Fărcaşu a călătorit cu trenul aducând cu ea 1600 dolari şi două carnete de identitate pe nume evreieşti pentru cei doi călători, obţinute contra 10.000 lei fiecare - de către Sabin Manuilă, printr'o legătură ce o avea cu Secretarul Asociaţiei Deportaţilor din Transnistria. - Transportul devizelor şi a acestor legitimaţii s'a făcut sub aceasta formă de către Florica Fărcaşu pentru a-i feri pe cei doi fugari de riscul vreunui control economic.

La Baia Mare au rămas numai câteva ore, după care i-am dus pe toţi la Satu-Mare, unde i-am găzduit în casa rabinului Grosz, în str. Racoţi, timp de trei zile până când s'a făcut trecerea.

Intrebare. Ce aţi făcut la Satu-Mare - D-ta şi fugarii - în cele trei zile până la efectuarea trecerii?

Răspuns: Sabin Manuilă şi Horaţiu Comănicu în-

Semnătura,
Silviu Crăciunaş

Mod. 185

Urmare: precum că cele trei femei au stat în locuința rabinului Grosz, fără să iasă din casă, eu asigurându-le cele necesare de afară. Eu am procedat la verificarea funcționării firului de trecere clandestină a frontierei. Astfel, am trimis în acest scop peste frontieră pe fratele lui Sani Leibovici, anume Bumi Leibovici, care după trei zile mi-a telefonat dela Budapesta că a sosit cu bine și ruta funcționează perfect.

După această verificare, au fost trecuți peste frontieră și Horațiu Comăniciu cu Sabin Manuilă.

Cât timp au stat în casa rabinului din Satu-Mare (Grosz) am avut cu ei mai multe discuții, cu care prilej Manuilă mi-a vorbit despre motivele fugii sale din țară și despre planurile sale de viitor (politice).

Întrebare: Ce ți-a vorbit Sabin Manuilă despre motivele ce-l determinau să fugă din țară?

Răspuns: Sabin Manuilă mi-a vorbit despre legăturile sale foarte strânse cu I. Maniu, al cărui colaborator apropiat era și care-l aprecia pentru documentație și bunele legături ce le avea. Înainte de arestarea lui Maniu, mi-a spus Sabin Manuilă, că se vedea foarte des cu acesta, locuind în acelaș bloc din str. Sebastian Măgureanu, în care locuia și Lencuțu - nepotul lui Maniu, la care locuia și Maniu când era în București. -

De asemenea, Manuilă mi-a spus că avea legături politice ascunse cu Lucrețiu Pătrășcanu, căruia i-a mijlocit prin Betea - unul din colaboratorii intimi ai lui Pătrașcanu - un fir de legătură cu legația americană - unde el avea relații strânse cu consilierul de legație Roy Melbourne.

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: Sabin Mănuilă s'a hotărât să fugă din ţară de teama că va fi arestat pentru legăturile sale politice cu Maniu, Pătrăşcanu şi legaţia americană.

Legăturile sale cu legaţia americană au fost descoperite de autorităţi în Noembrie 1947 pe când se afla împreună cu Betea într'o maşină a legaţiei americane şi când - fiind urmăriţi - au scapat numai prin fugă.

Intrebare: Ce ţi-a vorbit cu această ocazie Sabin Mănuilă despre planurile sale politice de viitor?

Răspuns: Sabin Mănuilă mi-a spus că şi-a trimis la Viena valori mobiliare foarte importante şi documente personale, prin Roy Melbourne, care i-a anunţat sosirea acolo.

Scopul lui Sabin Manuilă era de a ajunge în America, unde intenţiona să ţină o serie de conferinţe îndreptate împotriva regimului din ţară şi să organizeze o acţiune de strângere de fonduri pentru sprijinirea acţiunilor îndreptate împotriva ţării duse de către fugarii din apus cu sprijinul anglo americanilor. Mi-a vorbit deasemenea de planul său de a coordona, sau de a ajuta la coordonarea acţiunilor politice ale grupărilor reacţionarilor fugiţi din ţară - pentru răsturnarea, cu ajutorul anglo-americanilor a regimului democratic-popular din ţară. —

Sabin Manuilă preconiza şi voia să realizeze la Viena, cât timp va sta acolo, un punct de sprijin pentru fugarii politici din ţară, susţinând că în urma procesului lui Maniu măsurile contra reacţionarilor din ţara vor fi tot mai aspre şi mulţi vor căuta să fugă în străinătate.

Semnătura,
Silviu Crăciunaş

Mod. 185

Urmare: Tot mi-a vorbit despre ideia unui post de radio-emisiune în Austria, care să emită zuia și noaptea în limba română, știri și propagandă împotriva regimului politic din țară și despre necesitatea unei servicii de legătură prin T.F.F. prin care organizația P.N.Ț. din țară să transmită zilnic știri și informațiuni curente despre fapte care ar constitui o cât de mică ostilitate sau rezistență față de regim, și care să fie difuzate prin radio, pentru a se crea în țară o stare de spirit de nemulțumire și neliniște.

Întrebare: Ce ai mai discutat cu Salim Mănuilă - în casa sălinului grosz dela Satu-Mare - în afară de cele arătate mai sus?

Răspuns: Mănuilă mi-a mai spus cu această ocazie că îl apreciază foarte mult pe Comănicui și pe legionari, pe care îi va ajuta, odată ajuns în străinătate, atât față de P.N.Ț. - cât și față anglo-americani.

Mi-a cerut de asemenea insistent ca să-i ajut să fugă din țară pe fratele său, pe Betea Nicolae și pe Max Manolescu. Mi-a explicat cu această ocazie că descoperirea lui Betea care stătea ascuns ar pune în gravă primejdie pe Pătrășcanu și de aceea insistă atât de mult ca să-l ajut să fugă în străinătate.

Despre Max Manolescu, care de asemenea era în clandestinitate, Mănuilă mi-a spus că vrea să-l folosească în activitatea sa dusă alături de anglo-americani împotriva regimului din țară - pentru a arunca manifeste din avion asupra orașelor importante din țară - el fiind socotit ca unul dintre bunii piloți de timp lung.

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare Întrebare: Arată în mod amănunțit, cum s'a făcut trecerea clandestină peste frontieră a lui Sabin Manuilă și Horațiu Comaniciu.

Răspuns: In ziua când Sami Leibovici mi-a comunicat telefonic dela Budapesta că ruta funcționează bine, conform organizării făcute în prealabil, Sabin Manuilă și Horațiu Comaniciu însoțiți de Sami Leibovici au fost luați în primire de călăuze și conduși cu o căruță la punctul de sprijin - o casă situată pe frontieră, în fața localității Csengher din Ungaria. Această operațiune a fost făcută seara.

In cursul nopții în jurul orei 24 grupul de fugari a fost trecut peste frontieră în Ungaria și adăpostiți în casa unui țăran din satul Csenger. Confirmarea reușitei trecerii peste frontieră a fost făcută printr'un bilet pe care Horațiu Comaniciu și Sabin Manuilă mi l-au trimis a doua zi la Satu-Mare printr'o țărancă.

In aceiaș noapte, în jurul orei două, fugarii au plecat cu un tren la Budapesta, iar în ziua următoare - prin soția lui Sami Leibovici din Cluj, - am telefonat la Budapesta, de unde Sami Leibovici mi-a confirmat că grupul de fugari a ajuns cu bine acolo.

Menționez că drumul mai departe până la Viena era asigurat de Leon Leibovici din Budapesta, fratele lui Sami Leibovici.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întocmai cu cele declarate de subsemnatul.

Silviu Crăciunaș

Anchetator
Cpt. de sec.
[signature]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.- ~~453~~

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul CRACIUNAS SILVIU, născut la 13 Februarie 1916, în com. Miluan-Cluj, fiul lui Augustin şi Rozalia, de prof. funcţionar, cu ultimul dom. în Sibiu str. Göethe Nr. 17

29 Decembrie 1952, Bucureşti

Interog. a început la ora 7,45

" s'a terminat la " 12,1o

Intrebare:

Dta îl cunoşti pe ing. ALEXANDRU STEFANESCU?

Răspuns:

Da.

Intrebare:

Arată când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe ing. ALEX. STEFANESCU?

Răspuns:

L-am cunoscut în anul 1943, în timp ce eu eram funcţionar la Industria Zahărului Bucureşti, iar dl. STEFANESCU ALEX., venea la adunările generale ale industriei, ca fiind acţionar al fabricei de zahăr "Livezi".

Intrebare:

Cu ce se ocupa Dl. STEFANESCU ALEXANDRU, în timpul când dta l-ai cunoscut?

Răspuns:

Stiu că în acel timp, Dl. STEFANESCU ALEX., era conducătorul S.A. "Romănofir" la care participa cu capitaluri importante, Trustul englez "Cotz".

Intrebare:

Arată dta anchetei, în ce au constat legăturile Dtale cu ing. ALEX. STEFANESCU după 23 August 1944.

Răspuns:

Eu făceam parte din grupul legionar condus de HORATIU COMANICIU, care încă din anul 1943 se alăturase lui IULIU MANIU. Din acest grup mai făceau parte, ing. CHICA DUMITRU, av. COSTEA IOSIF, DULIU STERE şi alţii.

Până în anul 1948, nu am avut relaţiuni cu ALEXANDRU STEFANESCU, însă ştiam dela ing. CHICA DUMITRU, că ing.

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

ALEX.STEFANESCU este omul englezilor,aici în România.

In luna Ianuarie 1948,ROMUL BOILA mi-a spus că el personal l-a prezentat pe H.COMANICIU lui ALEX.STEFANESCU,cu scopul de a se cunoaşte personal.Aceasta s'a petrecut în primăvara anului 1947.Nu cunosc ce anume s'a discutat cu ocazia acestei întrevederi.Cu această ocaziune (în Ianuarie 1948)am discutat cu ing.ROMUL BOILA posibilitatea de a-i remite lui H.COMANICIU la Paris,1.000 dolari.Ing.ROMUL BOILA mi-a indicat să încerc ai transfera această sumă la Paris,prin ALEX.STEFANESCU,despre care mi-a spus că are legături cu Legaţia engleză.ROMUL BOILA mi-a spus că el personal nu poate lua contact cu STEFANESCU,deoarece este urmărit de autorităţi şi nu poate eşii pe stradă,însă mi-a cerut să-l trimitem pe ing.CHICA DTRU, în acest scop.

Am discutat cu DTRU CHICA această chestiune şi l-am rugat să meargă la STEFANESCU pentruca prin acesta şi cu ajutorul legaţiei engleze,să încercăm transferarea a 1.000 dolari lui H.COMANICIU la Paris.

După câteva zile DTRU CHICA,mi-a spus că a fost la STEFANESCU ALEXANDRU,a discutat chestiunea transferului şi a primit răspuns negativ,STEFANESCU ALEX.,motivând că legaţia engleză n'o să accepte asemenea transfer.In continuarea convorbirii ALEX.STEFANESCU,care cunoştea pe CHICA DUMITRU de aproximativ 15 ani,care ştia că acesta este comandant legionar şi că în timpul regimului legionar,acesta a fost numit Dir. Gral la C.A.M.-Bucureşti,i-a cerut ing.DTRU CHICA să-i facă legătura cu cineva din conducerea grupurilor legionare care atunci erau clandestine.

Intrebare:

Cu cine anume din conducerea grupurilor legionare clandestine în acea vreme i-aţi făcut legătura lui STEFANESCU ALEXANDRU?

Răspuns:

Eu i-am spus lui CHICA DTRU,că cel mai potrivit pentru a lua legătură cu ALEX.STEFANESCU este COSTEA IOSIF.Eu atunci m'am dus la COSTEA IOSIF şi i-am vorbit despre dorinţa lui ALEX.STEFANESCU,aşa cum mi-a transmis-o ing.DTRU CHICA şi în urma unei discuţiuni pe care am avut-o împreună toţi trei (cu COSTEA şi CHICA),IOSIF COSTEA s'a hotărât ca împreună cu dl.CHICA să meargă la STEFANESCU ALEXANDRU.

Intrebare:

Câte întâlniri au avut loc între STEFANESCU ALEXANDRU,COSTEA IOSIF şi CHICA DUMITRU şi unde anume?

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

Răspuns:

Intre Dl.STEFANESCU ALEXANDRU,COSTEA IOSIF şi CHICA DTRU,au avut loc trei întâlniri,întâlniri care au avut loc în biroul lui STEFANESCU ALEX.,dela S.A. "Romănofir".

Intrebare:

Ce anume s'a discutat cu ocazia celor trei întâlniri dintre STEFANESCU ALEX.,COSTEA IOSIF şi CHICA DUMITRU?

Răspuns:

Stiu că la primele două întâlniri,s'au discutat probleme de ordin general,scopul fiind de a se cunoaşte,iar ALEX.STEFANESCU urmărea să constate în felul acesta dacă poate avea încredere în IOSIF COSTEA.După cele două întâlniri,ALEX. STEFANESCU i-a cerut lui CHICA DTRU să-i aranjez o întâlnire între patru ochi,cu IOSIF COSTEA,lucru pe care DUMITRU CHICA l-a şi făcut.

La acea de a treia întâlnire,ALEX.STEFANESCU i-a cerut lui IOSIF COSTEA,să se gândească asupra posibilităţii organizării unor atentate teroriste cu ajutorul legionarilor, asupra unor membrii din guvern şi din conducerea P.M.R.,justificând că astfel s'ar întări spiritul de rezistenţă în ţară, printr'un act pe care numai legionarii ar fi în stare să-l facă şi prin care ar putea să se refacă în ochii ţării şi faţă de anglo-americani.

-Tot cu acea ocazie,STEFANESCU ALEX.,i-a spus lui COSTEA IOSIF,că el are legături cu conducătorii mai multor grupuri de rezistenţă din ţară,care sunt de partea anglo-americanilor.Mai departe,STEFANESCU ALEX.,i-a vorbit despre faptul că în curând va izbucni un conflict internaţional,că misiunea engleză părăsind ţara,urmează să-i lase lui aparatele de TFF,cu ajutorul cărora să fie transmise informaţiuni culese din ţară anglo-americanilor şi tot cu ajutorul cărora,va primi instrucţiuni.I-a mai spus lui COSTEA IOSIF,că în felul acesta va repeta acţiunea dusă în timpul războiului 1941-1944,cu ajutorul lui RICA GEORGESCU.

In scopul arătat mai sus,i-a cerut lui COSTEA IOSIF să găsească operatori necesari pentru aparatele TFF din rândurile legionarilor de încredere.

Intrebare:

Dela cine ai aflat dta cele discutate de STEFANESCU ALEX., cu COSTEA IOSIF şi CHICA DUMITRU?

Răspuns:

Cele arătate mai sus,le-am aflat dela COSTEA IOSIF şi CHICA DTRU,cu care am discutat după întâlnirile avute cu STEFANESCU ALEXANDRU.

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

Tot atunci, CHICA DTRU mi-a spus că STEFANESCU ALEXANDRU este omul de legătură în România al Intelligence Service-ului şi cu relaţii importante la Misiunea Engleză.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu, cuvânt cu cuvânt şi constatând că, corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi-l semnez propriu.

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Drăghici

Anchetat:
ss/SILVIU CRACIUNAS

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Crăciunaș Silviu, născut la 13 Februarie 1916, în Com. Miluan-Cluj, fiul lui Augustin și Rozalia, de prof. funcționar, cu ultimul dom. în Sibiu Str. Göethe N.º 17.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

29. Decembrie 1952.

Orașul București.

Interogatoriul a inceput la ora 7 și 45 min.
" s'a terminat la " 12 și 10- "

Intrebare: D-ta îl cunoști pe ing. Alexandru Ștefănescu?

Răspuns: Da.

Intrebare: Arată când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe ing. Alex. Ștefănescu?

Răspuns: L-am cunoscut în anul 1943, în timp ce eu eram funcționar la "Industria Zahărului București", iar D.l Ștefănescu Alex. venea la adunările generale ale industriei, ca fiind acționar al fabricei de zahăr "Livezi".

Intrebare: Cu ce se ocupa D.l Ștefănescu Alexandru, în timpul când D-ta l-ai cunoscut?

Răspuns: Știu că în acel timp, D.l. Ștefănescu Alex. era conducătorul S.A. "Românofir" la care participa cu capitaluri importante, Trustul englez "Cotz".

Intrebare: Arată D-ta anchetei, în ce au constat legăturile D-tale cu ing. Alex. Ștefănescu după 23 Aug.

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Mod. 185

Urmare: 1944 -

Răspuns: Eu făceam parte din grupul legionar condus de Horatiu Comaniciu, care încă din anul 1943 se alăturase lui Iuliu Maniu. Din acest grup mai făceau parte, ing. Chica Dumitru, av. Costea Iosif, Dulu Stere și alții.

Până în anul 1948, nu am avut relaţiuni cu Alexandru Stefănescu, însă ştiam dela ing. Chica Dumitru, că ing. Alex. Stefănescu este omul englezilor, aici în Romania.

In luna Ianuarie 1948, Romul Boilă mi-a spus că el personal l-a prezentat pe H. Comaniciu lui Alex. Stefănescu, cu scopul de a se cunoaşte personal. Aceasta s'a petrecut în primăvara anului 1947. Nu cunosc ce anume s'a discut cu ocazia acestei întrevederi. Cu această ocazi-une (în Ianuarie 1948) am discutat cu ing. Romul Boilă posibilitatea de a-i remite lui H. Comaniciu la Paris 1000 dolari. Ing. Romul Boila, mi-a indicat să încercăm transferarea acestei sume la Paris, prin Alex. Stefănescu, despre care mi-a spus că are legături cu legația engleză. Romul Boilă mi-a spus că el personal nu poate lua contact cu Stefănescu, deoarece este urmărit de autorităţi şi nu poate eşi pe stradă, însă mi-a cerut să-l trimitem pe ing. Chica Dtru, în acest scop.
Am discutat cu Dtru Chica această chestiune, şi l-am rugat să meargă la Stefănescu pentru ca prin acesta şi cu ajutorul legaţiei engleze, să încercăm transferarea a 1000 dolari.

Semnătura,
Silviu Crăciunaş

Urmare: lui H. Comaniciu, la Paris.
După câteva zile Dl-tu Chica, mi-a spus că a fost la Stefănescu Alexandru, a discutat chestiunea transferului și a primit răspuns negativ, Stefănescu Alex. motivând că legația engleză nu să accepte asemenea transfer. In continuarea convorbirii, Alex. Stefănescu, care cunoștea pe Chica dinainte de aproximativ 15 ani, care știa că acesta este comandant legionar și că în timpul regimului legionar, acesta a fost numit dir. gral la C.A.M. Bucuresti, i-a cerut ing. Dl-tu Chica să-i facă legătura cu cineva din conducerea grupurilor legionare care atunci erau clandestine.

Intrebare: Cu cine anume din conducerea grupurilor legionare clandestine în acea vreme i-ați făcut legătura lui Stefănescu Alexandru?

Răspuns: Eu i-am spus lui Chica Dl-tu, că cel mai potrivit pentru a lua legătura cu Alex. Stefănescu este Costea Iosif. Eu atunci m-am dus la Costea Iosif și i-am vorbit despre dorința lui Alex. Stefănescu, așa cum mi-a transmis-o ing. ~~Dl-tu~~ Chica, și în urma unei discuțiuni pe care am avut-o împreună toți trei (eu Costea și Chica) Iosif Costea s-a hotărât ca împreună cu Dl Chica să meargă la Stefănescu Alexandru.

Intrebare: Câte întâlniri au avut loc între Stefănescu Alexandru, Costea Iosif și Chica Dl-tu și unde anume -?

Răspuns: Intre dl Stefănescu Alexandru,

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: Costea Iosif și Chica Dtru, au avut loc trei întâlniri, întâlniri care au avut loc în biroul lui Ștefănescu Alex. dela S.A. "Românofir"

Intrebare Ce anume s'a discutat cu ocazia celor trei întâlniri dintre Ștefănescu Alex., Costea Iosif. și Chica sus numitul.?

Răspuns: Știu că la primele două întalniri, s'au discutat probleme de ordin general, scopul fiind de a se cunoaște, iar Alex. Ștefănescu urmărea să constate în felul acesta dacă poate avea încredere în Iosif Costea. După cele două întâlniri, Alex. Ștefănescu i-a cerut lui Chica Dtru să-i aranjeze o întâlnire între patru ochi, cu Iosif Costea, lucru pe care Dumnealui Chica l-a și făcut. La acea de a treia întâlnire, Alex. Ștefănescu i-a cerut lui Iosif Costea, să se gândească asupra posibilității organizării unor atentate teroriste cu ajutorul legionarilor, asupra unor membrii din guvern și din conducerea P.M.R., justificând că astfel s'ar întări spiritul de rezistență în țară, printr'un act pe care numai legionarii ar fi în stare să-l facă și prin care ar putea să se refacă în ochii țării și fața de anglo-americani.

– Tot cu acea ocazie, Ștefănescu Alex. i-a spus lui Costea Iosif. că el are legături cu conducătorii mai multor grupuri de rezistență din țară, care sunt de partea anglo-americanilor. Mai departe, Ștefănescu Alex. i-a vorbit despre

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: faptul că în curând va izbucni un conflict internațional, că misiunea engleză părăsind țara, urmează să-i lase lui aparatele de T.F.F. cu ajutorul cărora să fie transmise informațiuni culese din țară anglo-americanilor și tot cu ajutorul cărora, va primi instrucțiuni. I-a mai spus lui Costea Iosif, că în felul acesta va repeta acțiunea dusă în timpul războiului 1941-1944, cu ajutorul lui Rică Georgescu.

În scopul arătat mai sus, i-a cerut lui Costea Iosif să găsească operatori necesari pentru aparatele T.F.F., din rândurile legionarilor de încredere.

Întrebare: Dela cine ai aflat d-ta cele discutate de Ștefănescu Alex. cu Costea Iosif și Chica Dumitru?

Răspuns: Cele arătate mai sus, le-am aflat dela Costea Iosif și Chica Dtru, cu care am discutat după întâlnirile avute cu Ștefănescu Alexandru.

Tot atunci, Chica Dtru mi-a spus că Ștefănescu Alexandru este omul de legătură în România al Intelligence Service-ului și cu relații importante la Misiunea Engleză.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și constatând că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și-l semnez propriu.

Anchetator
Lt. de Securitate
[semnătură]

Anchetat.
Semnătura,
Silviu Crăciunaș

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul CRACIUNAS SILVIU, de profesie funcţionar, născut la 13 Februarie 1916 în com. Miluan Reg. Cluj, fiul lui AUGUSTIN şi ROZALIA, cu ultimul domiciliu în Sibiu str. Goethe Nr. 17

15 Martie 1953, Bucureşti
Interog. a început la ora 8,15
" s'a terminat " 19

Intrebare

Dta ai arătat în declaraţiile anterioare că îl cunoşti pe ALEXANDRU STEFANESCU şi că acesta a avut legături cu legionarii.

Ce ştii dta despre legăturile lui STEFANESCU cu legionarii după 23 August 1944?

Răspuns

ALEXANDRU STEFANESCU a avut după 23 August 1944 legături cu legionarii ing. CHICA DUMITRU (care în org. legionară avea gradul de "comandant legionar"), HORATIU COMANICIU şi IOSIF COSTEA, avocat (tot cu grad de "comandant legionar").

Intrebare

Cum l-a cunoscut STEFANESCU pe CHICA DUMITRU şi care au fost relaţiile dintre ei?

Răspuns

Ing. ALEXANDRU STEFANESCU l-a cunoscut pe ing. DUMITRU CHICA cam prin anul 1935, când l-a angajat ca inginer la fabrica de aţă "Românofir" dela Tălmaciu-Sibiu. Fabrica era a lui STEFANESCU, care deţinea o parte din capital şi a concernului englez "Coks", care deţinea o altă parte din capitalul fabricei. Intre anii 1935-38 l-a trimis pe ing. CHICA DUMITRU ca să se specializeze la fabricile din Anglia ale Concernului "Coks" (timp de aproximativ doi ani) ca să-şi facă în felul acesta din ing. CHICA un om devotat şi de încredere.

In anul 1940 ing. CHICA a încetat să mai fie funcţionar la Soc. "Românofir" şi a devenit director general la CAM-Bucureşti (funcţiune pe care a primit-o dela HORIA SIMA, al cărui

ss/SILVIU CRACIUNAS

./.

om de încredere era),totuşi legăturile lui cu ALEX.STEFANESCU au continuat până în anul 1948,având caracter politic,constând din vizite pe care CHICA le făcea lui ALEX.STEFANESCU la biroul acestuia dela Centrala Soc."Românofir" din Bucureşti,unde aveau discuţii asupra problemelor politice curente şi asupra situaţiei din mişcarea legionară.

Cele de mai sus le-am aflat dela inginerul CHICA,pe care eu l-am cunoscut în anul 1943,în discuţii ce le-am avut cu el în intervalul 1943-48,când ne-am împrietenit.

Intrebare

Cum l-a cunoscut STEFANESCU ALEXANDRU pe COSTEA IOSIF?

Răspuns

ALEXANDRU STEFANESCU l-a cunoscut pe IOSIF COSTEA prin ing.CHICA DUMITRU,în următoarele împrejurări:

In Ian.1948 am încercat să transfer la Paris,lui HORATIU COMANICIU (care a fugit din ţară în Noembrie 1947 cu ajutórul meu) suma de 1.000 dolari.In acest scop l-am rugat pe ing.ROMUL BOILA (fugit) prin ce persoane aş putea face acest transfer.BOILA mi-a indicat printre alţii pe ing.ALEX.STEFANESCU,spunându-mi să trimit la acesta pe CHICA DUMITRU să rezolve această chestiune a transferului.

Am luat legătura cu CHICA - sau la locuinţa sa din str.Dr.Bóicescu 8,sau la biroul firmei "Suciu" din str.Regală 5 - în luna Ianuarie 1948 şi i-am cerut să-l viziteze pe ALEXANDRU STEFANESCU,să-i spună că HORATIU COMANICIU a fugit la Paris,că este lipsit de bani şi că prietenii din grupul său vor să-i trimită 1.000 dolari,rugându-l pe STEFANESCU să încerce efectuarea acestui transfer prin legăturile pe care le avea cu misiunea engleză din Bucureşti.

Menţionez că în acea vreme pe CHICA îl vedeam (ne întâlneam) aproape zilnic la biroul firmei "Suciu" sau la el acasă,întrucât îl foloseam ca om de încredere pentru rezolvarea chestiunilor firmei "Suciu" pe piaţa din Bucureşti.Adaug deasemenea că indicaţiile arătate mai sus ca fiindu-mi date de BOILA se explică prin aceea că BOILA personal îl prezentase pe COMANICIU lui ALEX.STEFANESCU şi deasemenea cunoştea legăturile de încredere dintre acesta şi DUMITRU CHICA,iar el (BOILA) mi-a precizat că personal nu-l poate vizita pe STEFANESCU,fiind urmărit (el,BOILA) în legătură cu procesul MANIU.

La cererea mea DUMITRU CHICA s'a dus la STEFANESCU pentru a-i cere efectuarea transferului pentru COMANICIU,iar acesta l-a refuzat.Cu acest prilej STEFANESCU i-a cerut lui CHICA DUMITRU să-i facă legătura cu o persoană cu "situaţie

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

mare» din mişcarea legionară,cu care ar dori să discute anumite probleme. 441

Imediat după întrevederea cu STEFANESCU,CHICA mi-a relatat cele de mai sus;eu l-am întrebat apoi pe CHICA ce crede,ce că doreşte STEFANESCU să discute cu acel fruntaş legionar,cu care vrea să intre în legătură,la care CHICA mi-a răspuns că nu ştie absolut nimic,întrucât STEFANESCU nu i-a dat nici un fel de amănunt.L-am întrebat pe CHICA dacă crede că Dr.IOSIF COSTEA este fruntaşul legionar corespunzător care să meargă să discute cu ALEX.STEFANESCU şi mi-a răspuns că da,îl consideră corespunzător.

După aceasta eu m'am dus la IOSIF COSTEA acasă şi i-am comunicat cele de mai sus şi l-am întrebat dacă este de acord să meargă să stea de vorbă cu ALEX.STEFANESCU.IOSIF COSTEA mi-a răspuns că este de acord.Am comunicat ing.CHICA DUMITRU că IOSIF COSTEA este de acord,CHICA a avut o nouă întrevedere cu STEFANESCU la biroul acestuia,când au stabilit data şi locul de întâlnire cu IOSIF COSTEA.Astfel,pela sfârşitul lunii Ianuarie 1948 a fost dus IOSIF COSTEA de către CHICA la biroul lui STEFANESCU dela «Românofir»,făcându-le cunoştinţă şi asistând la această întrevedere.

Intrebare

Ce discuţii a avut CHICA DUMITRU cu ALEX.STEFANESCU?

Răspuns

Din această perioadă (Ianuarie-Februarie 1948) şi în legătură cu chestiunile arătate mai sus,eu ştiu de 6 întrevederi ale lui CHICA DUMITRU cu STEFANESCU ALEXANDRU,în care au avut următoarele discuţii:

Prima întâlnire a fost aceea în legătură cu efectuarea transferului de dolari pentru H.COMANICIU (cam pela jumătatea lui Ianuarie 1948).Cu acest prilej - respectiv imediat după ce a avut loc întâlnirea sa cu STEFANESCU - CHICA nu mi-a reprodus discuţia pe care a avut-o cu STEFANESCU,ci mi-a spus numai: Că i-a vorbit lui STEFANESCU despre chestiunea transferului de dolari pentru COMANICIU şi că a refuzat să facă acest transfer,motivând că cei dela legaţia engleză au instrucţiuni să nu facă asemenea operaţiuni şi ca atare nu le poate cere să facă acest transfer pentru COMANICIU.In continuare mi-a spus că ALEX.STEFANESCU i-a cerut să-i facă legătura cu o persoană cu "situaţie mare din mişcarea legionară" cu care doreşte să discute câteva probleme importante.L-am întrebatpe CHICA,ce crede,despre ce probleme poate fi vorba şi mi-a răspuns că nu ştie nimic,fiindcă STEFANESCU nu i-a dat nici un amănunt,

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

dar că în orice caz ar fi interesant să putem afla ce vrea acesta să discute, având în vedere rolul şi poziţia politică pe care o avea în ţară.

După aproximativ o săptămână ing. CHICA a avut a doua întrevedere cu ALEX. STEFANESCU, după care mi-a spus că i-a vorbit lui STEFANESCU despre IOSIF COSTEA şi poziţia lui de fruntaş legionar că STEFANESCU s'a declarat mulţumit de prezentarea pe care i-a făcut-o, fixându-i data şi locul întrevederii cu IOSIF COSTEA -la biroul soc. "Românofir".

La câteva zile - respectiv la data fixată de ALEXANDRU STEFANESCU, aproximativ spre sfârşitul lunei Ianuarie 1948 - CHICA DUMITRU l-a condus pe IOSIF COSTEA la biroul Soc. "Românofir" unde l-a prezentat lui STEFANESCU. După această întrevedere CHICA mi-a relatat următoarele: ALEXANDRU STEFANESCU a discutat cu IOSIF COSTEA despre diverse probleme politice dela acea dată, căutând ca prin aceste discuţii să-şi dea seama (să examineze) ce fel de om este COSTEA, ce fel de pregătire politică are şi dacă poate avea încredere în el.

După această întrevedere în trei (STEFANESCU, CHICA, COSTEA) CHICA DUMITRU s'a dus din nou (a 4 întâlnire) la ALEX. STEFANESCU, după care mi-a povestit următoarele: ALEXANDRU STEFANESCU s'a declarat mulţumit de IOSIF COSTEA şi de seriozitatea lui, după care STEFANESCU i-a cerut să mijlocească o nouă întrevedere cu IOSIF COSTEA, fixându-i data şi locul întâlnirii (tot la biroul său).

CHICA DUMITRU l-a condus pe COSTEA IOSIF la întrevederea cu STEFANESCU (a 5-a întrevedere a lui CHICA cu STEFANESCU şi a doua a lui IOSIF COSTEA cu STEFANESCU), după care mi-a spus: La început au avut o întrevedere în trei, de aproximativ lo minute, după care a urmat întrevederea între patru ochi dintre STEFANESCU şi COSTEA în care timp el a stat într'un birou alăturat şi l-a aşteptat pe COSTEA. In primele lo minute, cât au fost împreună toţi trei, STEFANESCU le-a vorbit despre acţiunea pe care el o ducea la acea dată de a centraliza în jurul său diversele grupuri de reacţionari din ţară, propunându-le ca şi grupul lor de legionari să se alăture lui. Apoi le-a vorbit despre ipoteza unui conflict internaţional ce-l prevedea pentru lunile următoare (ale anului1948) spunându-le că legaţia engleză, în această împrejurare, retrăgându-se din ţară îi va lăsa lui aparate de radio TFF cu ajutorul căror urmează ca în viitor să le transmită informaţiuni pe care le va culege din ţară şi să primească comunicări dela

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

englezi, din străinătate, cerându-le (lui IOSIF COSTEA şi CHICA D.) ca prin legăturile lor cu legionarii din ţară să-i găsească radiotelegrafiştii necesari manipulării acestor aparate. După aceasta a urmat, cum am arătat mai sus, întrevederea între patru ochi dintre STEFANESCU şi COSTEA.

Mi-a mai spus, că la sfârşitul întrevederii, STEFANESCU şi COSTEA au stabilit ca legătura între ei să fie ţinută în viitor prin mijlocirea lui CHICA DUMITRU, care urma să-l mai vadă încă odată pe STEFANESCU pentru a primi instrucţiuni cum să fie ţinută legătura între ei doi (STEFANESCU şi CHICA)

După câteva zile a urmat cea de a şasea întrevedere a lui CHICA cu STEFANESCU, când CHICA i-a comunicat lui STEFANESCU că IOSIF COSTEA îi transmite că pleacă pentru un timp la ferma soţiei sale din jud. Buzău, în care timp se va gândi la problemele pe care ALEX. STEFANESCU i le-a pus în discuţiile avute anterior. In acelaş timp STEFANESCU i-a făcut lui CHICA DUMITRU legătura cu unul din secretarii săi şi i-a dat un număr de telefon cu instrucţiunile necesare cum să ţină legătura în viitor prin mijlocirea acestui secretar.

Cu prilejul acestei întâlniri sau a celei anterioare (Nu pot preciza acest lucru) STEFANESCU i-a vorbit lui CHICA DUMITRU despre intenţia lui de a trimite clandestin în Anglia pe ing. DRAGOS POP, întrebându-l dacă are posibilitate să-l ajute în acest scop.

Toate cele de mai sus despre întrevederile lui ALEX. STEFANESCU cu CHICA DUMITRU şi discuţiile ce le-au avut, le ştiu dela CHICA, care mi le-a relatat după fiecare întrevedere. Altceva nu ştiu. Menţionez că în acest interval de timp CHICA DUMITRU se întâlnea şi cu COSTEA IOSIF foarte des, uneori chiar zilnic, deoarece COSTEA venea la biroul firmei "Suciu" unde CHICA era în permanenţă, astfel că unele discuţii în legătură cu aceste probleme le-am avut şi în trei (eu, CHICA, COSTEA)

Intrebare

Ce discuţii a avut COSTEA cu STEFANESCU?

Răspuns

După prima sa întrevedere cu STEFANESCU (când l-a cunoscut prin CHICA) COSTEA IOSIF mi-a spus că au discutat chestiuni politice de ordin general, constatând că acesta l-a supus unui examen pentru a-l putea cunoaşte şi aprecia, dar că nu a ieşit nici cu o problemă importantă în discuţie cu acel prilej.

Mi-a mai spus că ALEX. STEFANESCU este "un vulpoi bătrân" bine pregătit politiceşte şi că, crede că manevrează

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

din umbră mari probleme politice, dar că nu şi-a dat seama încă ce scopuri urmăreşte prin legătura cu legionarii.

După a doua întrevedere a sa cu STEFANESCU, COSTEA IOSIF mi-a spus că a discutat cu acesta chestiunea centralizării grupurilor reacţionare şi aparatelor de transmisie TFF şi a radiotelegrafiştilor aşa cum mi-au fost relatate şi de către CHICA DUMITRU care a fost de faţă la începutul discuţiilor, aşa cum le-am arătat mai sus. Mi-a spus apoi că după ce au rămas între patru ochi, ALEX. STEFANESCU i-a vorbit despre necesitatea organizării unor atentate împotriva D. Dr. PETRU GROZA şi a Dnei ANA PAUKER, în vederea provocării în ţară a unei anumite atmosfere cu ocazia deslănţuirii conflictului internaţional pe care STEFANESCU îl prevedea pentru lunile viitoare, precizându-i că în felul acesta legionarii vor dovedi cu acte concrete în faţa ţării şi a anglo-americanilor, poziţia lor anticomunistă, pentruca în viitor să poată fi ocrotiţi şi ajutaţi.

ALEXANDRU STEFANESCU motiva necesitatea atentatului împotriva Dr. PETRU GROZA, afirmând că acesta este o personalitate politică folosită de comunişti ca paravan şi pe care nu l-ar putea înlocui, iar în ce priveşte atentatul împotriva Dnei ANA PAUKER, spunea că acesta va produce mare satisfacţie în masa poporului, dat fiind curentul antisemit ce mai persista în ţară.

Acestea le-am aflat dela IOSIF COSTEA încă în aceiaş seară din ziua întâlnirii sale cu STEFANESCU.

Intrebare

Arată concret şi precis, cine a propus ca IOSIF COSTEA să-l vadă pe STEFANESCU.

Răspuns

Ideia a pornit dela mine aşa cum am arătat mai sus. Adică eu l-am întrebat pe ing. CHICA DUMITRU dacă consideră corespunzător pe IOSIF COSTEA pentru a discuta cu STEFANESCU, la care el mi-a răspuns afirmativ. Apoi am discutat în acelaş senz cu ing. ROMUL BOILA - care-l cunoştea pe STEFANESCU şi care deasemenea a fost de aceiaş părere. Pe această bază am stat de vorbă cu IOSIF COSTEA, i-am relatat convorbirea dintre CHICA şi STEFANESCU şi l-am întrebat dacă este de acord să meargă să discute cu STEFANESCU, la care mi-a răspuns că este de acord. Menţionez că îl recunoşteam cu toţii ca elementul cel mai important al acestui grup.

Intrebare

Precizează Dta: Cine a avut iniţiativa întâlnirilor arătate - grupul legionarilor sau STEFANESCU?

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

Răspuns

Inițiativa a fost a lui STEFANESCU, care a cerut lui CHICA să-i facă legătura cu un "legionar mare", așa cum am arătat mai sus, după care au avut loc întâlnirile despre care am vorbit și care toate au fost repetate la inițiativa și cererea lui STEFANESCU.

Intrebare

Care era scopul legionarilor la întâlnirile cu STEFANESCU?

Răspuns

Scopul legionarilor (al meu, al lui COSTEA și CHICA) în întâlnirile cu STEFANESCU a fost să avem în felul acesta o legătură cu o "personalitate politică importantă" de care să ne putem folosi în viitor pentru a ne ajuta să ieșim din impasul în care am ajuns (legionarii) din cauza trecutului legionar, prin situarea pe poziția burgheziei și a anglo-americanilor.

Ideia unei colaborări în eventuale acțiuni nu am avut-o nici unul din noi - în orice caz eu nu o aveam, iar cu ceilalți doi nu am discutat-o-; voiam să avem legătura cu el și să vedem ce vrea. Când după cea de a doua întâlnire a lui COSTEA cu STEFANESCU am văzut intențiile acestuia de a folosi pe legionari pentru atentate, COSTEA a luat hotărârea de a nu face nimic, nici o acțiune așa cum i-a cerut STEFANESCU și i-a cerut lui DUMITRU CHICA să-i comunice lui STEFANESCU că pleacă din București și de fapt a și plecat la ferma soției sale la Buzău. Scopul plecării sale a fost dublu: ca să întrerupă legătura directă cu STEFANESCU și în al doilea rând ca să pregătească un mijloc de existență pentru soția lui, în vederea plecării sale în străinătate împreună cu mine (fixată pentru luna Martie 1948). COSTEA i-a dat instrucțiuni lui CHICA să mențină legătura cu ALEX. STEFANESCU ca să-l inducă în eroare pe acesta spre a nu observa că noi de fapt am întrerupt legătura cu el și astfel să putem în viitor să folosim această legătură ca o justificare, o dovadă.

COSTEA mi-a dat și mie instrucțiuni să comunic lui GEORGE MANU acțiunile teroriste pe care le pun la cale englezii prin ALEX. STEFANESCU, ca să transmită lui NICOLAE PATRASCU și legionarilor să nu facă acte teroriste (plănuite de americani și englezi) pentru a nu provoca distrugerea legionarilor și familiilor lor. Eu am și făcut această comunicare lui G. MANU, în locuința Dr. BRANCOVICI, medic radiolog

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

~~467~~

446

la care locuia clandestin MANU.

Intrebare

Care era scopul lui STEFANESCU în întâlnirile sale cu legionarii?

Răspuns

Scopul său (al lui AL.STEFANESCU) era să folosească pe legionari pentru acte teroriste,atentate,împotriva fruntaşilor regimului şi ai Partidului Comunist,ca instrumente de execuţie,în interesele burgheziei şi a imperialiştilor anglo-americani - aşa cum a rezultat din discuţiile ce au avut loc la întâlnirile organizate - arătate în acest proces-verbal de interogatoriu.

Intrebare

Ce i-a răspuns COSTEA lui STEFANESCU,când acesta i-a vorbit de atentate?

Răspuns

COSTEA nu şi-a luat nici un angajament faţă de el şi i-a spus că se va gândi asupra problemei.Nu i-a dat un răspuns de refuz - aşa ştiu,din câte mi-a spus COSTEA.

Intrebare

Ce i-a spus STEFANESCU lui COSTEA - cu cine dintre conducătorii "grupurilor de rezistenţă" are el legături?

Răspuns

COSTEA mi-a spus că STEFANESCU nu i-a indicat nici un nume,ci ia vorbit de centralizarea "grupurilor de rezistenţă",că are legături cu conducători ai acestor grupuri şi că tocmai prin aceste legături centralizează în jurul său acţiunea de "rezistenţă" din ţară - numai în general fără a-i face precizări de grupuri şi conducători; şi pe această bază i-a făcut propunerea alăturării grupului nostru de legionari.

Intrebare

Cine s'a ocupat de producarea radiotelegrafiştilor ceruţi de STEFANESCU?

Răspuns

După întâlnirea dintre STEFANESCU,CHICA şi COSTEA, la care STEFANESCU le-a cerut acestora să-i găsească radiotelegrafişti,am discutat cu COSTEA şi cu CHICA şi am ajuns toţi trei la hotărârea de a nu face nimic din cele cerute de STEFANESCU,deci şi în ce priveşte procurarea radiotelegrafiştilor.Nu pot preciza dacă am discutat această hotărâre toţi trei împreună sau cu fiecare separat - aceasta,deoarece îi vedeam pe fiecare aproape zilnic.Cert este că eu nu ştiu ca să se fi întreprins ceva în această chestiune a procurării radiotelegrafiştilor. ./. ss/SILVIU CRACIUNAS

Intrebare

In declaraţiile anterioare ai arătat că ALEXANDRU STEFANESCU este omul Intelligence-Service-ului în România.De unde ştii Dta acest lucru?

Răspuns

Stiu aceasta dela CHICA DUMITRU,care în împrejurările arătate mai sus (din Ianuarie-Februarie 1948) nu pot preciza în care moment anume,mi-a spus că ştie,sau presupune (nu-mi amintesc precis cum mi-a spus) că STEFANESCU este omul de legătură al Intelligence Service-ului în România.Eu am luat-o ca fapt cert,cunoscând legăturile strânse ale lui CHICA cu STEFANESCU şi cu secretarii acestuia.

Intrebare

Ce legături avea ALEX.STEFANESCU cu HORATIU COMANICIU

Răspuns

Pentru prima oară în Ianuarie 1948 am aflat dela ing. ROMUL BOILA despre legătura lui H.COMANICIU cu ALEX.STEFANESCU. BOILA mi-a spus că el i l-a prezentat pe COMANICIU lui STEFANESCU cu scopul de a se cunoaşte reciproc,fără să-mi dea alte amănunte despre aceste legături.Nici HORATIU COMANICIU nu mi-a vorbit despre legăturile sale cu STEFANESCU,nici măcar că l-ar cunoaşte şi nici dela altcineva n'am aflat nimic în această chestiune.După câte îmi reamintesc BOILA mi-a spus că l-a prezentat pe COMANICIU lui ALEX.STEFANESCU în 1946.

Intrebare

Ce ştia STEFANESCU despre organizarea de treceri clandestine peste frontieră?

Răspuns

Nu ştiu ca STEFANESCU ALEXANDRU să ştie (să cunoască) ceva despre organizaţia de treceri clandestine peste frontieră. CHICA ştia dela mine că l-am ajutat pe COMANICIU să fugă clandestin în străinătate,fără să cunoască încă nimic din mijloacele şi oamenii de care m'am folosit.Nu ştiu dacă i-a vorbit lui STEFANESCU despre ceiace ştia.

Intrebare

Cine era CHICA DUMITRU şi ce rol avea la acea dată?

Răspuns

L-am cunoscut pe D.CHICA în anul 1943 prin COSTEA şi DUILIU STERE,iar ulterior am devenit prieteni.Dela el ştiu că este inginer,că încă din timpul când era student la Politehnica din Bucureşti (cred în anii 193o-32) a devenit comandant legionar,fiind un colaborator apropiat al lui CODREANU,care l-a folosit la construirea "casei verzi" din Bucureştii-Noi.

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

In afară de cele arătate mai sus (referitor la legăturile lui cu STEFANESCU ALEXANDRU şi HORIA SIMA) mai ştiu că între anii 1940-1948 a avut legături cu sasul RICHARD SCHULLER din Agnita-Sibiu (a fost director al Soc. Victoria Agricolă, proprietatea acestui sas) mijlocind prin acesta fuga în străinătate a unor legionari după rebeliunea din Ianuarie 1941.

CHICA avea cele mai multe relaţii printre legionarii din Bucureşti - fiind unul din cei mai vechi fruntaşi legionari - dintre toţi membrii grupului COMANICIU şi era totdeauna perfect informat despre situaţia din mediul legionar din Bucureşti, pentru care motiv a fost folosit de HORATIU COMANICIU, de STEFANESCU, de RICHARD SCHULLER şi de mine pentru a afla diferite informaţii din mediul legionar, şi pentru diferite legături printre legionari. Altceva nu cunosc în legătură cu rolul său în acea vreme.

Intrebare

Mai ai ceva de adăugat la cele ce ai declarat mai sus, în legătură cu chestiunile de care ai fost întrebat?

Răspuns

Nu mai am nimic de adăugat.

Am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi corespunde întocmai cu cele ce am declarat subsemnatul.

ss/SILVIU CRACIUNAS

Anchetator:
Cpt. de Sec. Gh. Moraru

Proces-Verbal de interogator

Arestatul CRĂCIUNAȘ SILVIU, de profesie funcționar, născut la 13 Februarie 1916 în com. Milvan, Reg. Cluj, fiul lui Augustin și Rozalia, cu ultimul domiciliu în ~~București~~ Sibiu, str. Goethe 17
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

15 Martie 1953

Orașul București.

Interogatoriul a inceput la ora 8 și 15 min.
" s'a terminat la " 19. și — "

Intrebare: Dta ai arătat în declarațiile anterioare că îl cunoști pe Alexandru Ștefănescu și că acesta a avut legături cu legionarii. Ce știi dta despre legăturile lui Ștefănescu cu legionarii după 23 August 1944?

Răspuns: Alexandru Ștefănescu a avut după 23 August 1944 legături cu legionarii ing. Chica Dumitru (care în org. legionară avea gradul de „comandant legionar"), Horațiu Comăniciu și Iosif Costea, avocat (tot cu grad de „comandant legionar").

Intrebare: Cum l-a cunoscut Ștefănescu pe Chica Dumitru și care au fost relațiile dintre ei?

Răspuns: Ing. Alexandru Ștefănescu l-a cunoscut pe ing. Dumitru Chica cam prin anul 1935, când l-a angajat ca inginer la fabrica de ață „Romanofir" dela Tălmaciu-Sibiu. Fabrica era a lui Ștefănescu, care deținea o parte din capital și a concernului englez „Coks", care deținea o altă parte din capitalul fabricei. Intre anii 1935-38 l-a trimes pe ing. Chica Dumitru ca să se specializeze la fabricile din Anglia ale concernului „Coks" (timp de aproximativ doi ani), ca să-și facă în felul acesta din ing. Chica un om devotat și de încredere.

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Mod. 185

Urmare: In anul 1940 ing. Chica a încetat să mai fie funcționar la Soc. „Româno-fir" și a devenit director general la CAM-București; (funcțiune pe care a primit-o dela Horia Sima, al cărui om de încredere era), totuși legăturile lui cu Alex. Ștefănescu au continuat până în anul 1948, având caracter politic, constând din vizite pe care Chica le făcea lui Alex. Ștefănescu la biroul acestuia dela Centrala Soc. „Românofir" din București, unde aveau discuții asupra problemelor politice curente și asupra situației din mișcarea legionară.

Cele de mai sus le-am aflat dela inginerul Chica, pe care eu l-am cunoscut în anul 1943, în discuții ce le-am avut cu el în intervalul 1943-48, când ne-am împrietenit.

Intrebare: Cum l-a cunoscut Ștefănescu Alexandru pe Costeo Iosif?

Răspuns: Alexandru Ștefănescu l-a cunoscut pe Iosif Costeo prin ing. Chica Dumitru, în următoarele împrejurări:

In Ian. 1948 am încercat să transfer la Paris, lui Horatiu Comaniciu (care a fugit din țară în Noembrie 1947 cu ajutorul meu) suma de 1000-dolari. In acest scop l-am rugat pe ing. Romul Boilă (fugit) prin ce persoane aș putea face acest transfer. Boilă mi-a indicat printre alții pe ing. Alex. Ștefănescu, spunându-mi să trimit la acesta pe Chica Dumitru, să rezolve această chestiune a transferului.

Am luat legătura cu Chica — sau la locuința sa din str. Dr. Boicescu 8, sau la biroul firmei „Suciu" din str. Rapalo-5 — în luna Ianuarie 1948 și i-am cerut să-l viziteze pe Alexandru Ștefănescu, să-i spună că Horatiu Comaniciu a fugit la Paris, că este lipsit de bani, și că prietenii din grupul său vor să-i trimită 1000 dolari, rugându-l pe Ștefănescu să încerce efectuarea acestui transfer prin legăturile pe care le avea cu misiunea engleză din București.

Menționez că în acea vreme pe Chica îl vedeam (ne întâlneam) aproape zilnic la biroul firmei „Suciu" sau la el acasă, întrucât îl foloseam ca om de încredere pentru rezolvarea chestiunilor

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: firmei, locuri pe piața din București. Adaug de asemenea că indicatiile arătate mai sus ca fiindu-mi date de Boilă se explică prin aceea că Boilă personal îl prezentase pe Comănici lui Alex. Ștefănescu și de asemenea cunoștea legăturile de încredere dintre acesta și Dumitru Chica, iar el (Boilă) mi-a precizat că personal nu-l poate vizita pe Ștefănescu, fiind urmărit (el Boilă) în legătură cu procesul Maniu.

La cererea mea Dumitru Chica s'a dus la Ștefănescu pentru a-i cere efectuarea transferului pentru Comănici, iar acesta l-a refuzat. Cu acest prilej Ștefănescu i-a cerut lui Chica Dumitru să-i facă legătura cu o persoană cu „situație mare" din mișcarea legionară, cu care ar dori să discute anumite probleme.

Imediat după întrevederea cu Ștefănescu, Chica mi-a relatat (~~raportat~~) cele de mai sus; eu l-am întrebat apoi pe Chica ce crede, ce ce dorește Ștefănescu să discute cu acel fruntaș legionar, cu care vrea să intre în legătură, la care Chica mi-a răspuns că nu știe absolut nimic, întrucât Ștefănescu nu i-a dat nici un fel de amănunt. L-am întrebat pe Chica dacă crede că dr. Iosif Costea este fruntașul legionar corespunzător care să meargă să discute cu Alex. Ștefănescu și mi-a răspuns că da, îl consideră corespunzător.

După aceasta eu m'am dus la Iosif Costea acasă și i-am comunicat cele de mai sus și l-am întrebat dacă este de acord să meargă să stea de vorbă cu Alex. Ștefănescu. Iosif Costea mi-a răspuns că este de acord. Am comunicat ing. Chica Dumitru că Iosif Costea este de acord, Chica a avut o nouă întrevedere cu Ștefănescu la biroul acestuia, când au stabilit data și locul de întâlnire cu Iosif Costea. Astfel, pe la sfârșitul lunii Ianuarie 1948 a fost dus Iosif Costea de către Chica la biroul lui Ștefănescu dela „Romkusofi" făcându-le cunoștință și asistând la această întrevedere.

Întrebare: Ce discuție a avut Chica Dumitru cu Alex. Ștefănescu?

Semnătura,

Silviu Crăciunaș

Urmare : Răspuns: Din această perioadă (Ianuarie - Februarie 1948) și în legătură cu chestiunile arătate mai sus, eu știu de 6 întrevederi ale lui Chica Dumitru cu Ștefănescu Alexandru, în care au avut următoarele discuții:

Prima întâlnire a fost aceea în legătură cu efectuarea transferului de dolari pentru N. Comănicii (cam pe la jumătatea lui Ianuarie 1948). Cu acest prilej - respectiv imediat după ce a avut loc întâlnirea sa cu Ștefănescu - Chica nu mi-a reprodus discuția pe care a avut-o cu Ștefănescu, ci mi-a spus numai: Că i-a vorbit lui Ștefănescu despre chestiunea transferului de dolari pentru Comănicii și că a refuzat să facă acest transfer motivând că cei dela legația engleză au instrucțiuni să nu facă asemenea operațiuni și ca atare nu le poate cere să facă acest transfer pentru Comănicii. In continuare mi-a spus că Alex. Ștefănescu i-a cerut să-i facă legătura cu o persoană cu „situație mare" din mișcarea legionară" cu care dorește să discute câteva probleme importante. L-am întrebat pe Chica, ce crede, despre ce probleme poate să vorba și mi-a răspuns că nu știe nimic, fiindcă Ștefănescu nu i-a dat nici un amănunt, dar că în orice caz ar fi interesant să putem afla ce vrea acesta să discute, având în vedere rolul și poziția politică pe care o avea în țară.

După aproximativ o săptămână ing. Chica a avut a doua întrevedere cu Alex. Ștefănescu, după care mi-a spus că i-a vorbit lui Ștefănescu despre Iosif Costea și poziția lui de fruntaș legionar că Ștefănescu s'a declarat mulțumit de prezentarea pe care i-a făcut-o, fixându-i data și locul întrevederii cu Iosif Costea - la biroul Soc. „Romdunofir".

La câteva zile - respectiv la data fixată de Alexandru Ștefănescu, aproximativ spre sfârșitul lunei Ianuarie 1948 - Chica Dumitru l-a condus pe Iosif Costea la biroul Soc. „Romdunofir" unde l-a prezentat lui Ștefănescu. După această întrevedere Chica mi-a

Semnătura,

Silviu Crăciunaș

~~477~~ 451

Urmare: relatat următoarele: Alexandru Ştefănescu a discutat cu Iosif Costea despre diverse probleme politice dela acea dată, căutând ca prin aceste discuţii să-şi dea seama (să examineze) ce fel de om este Costea, ce fel de pregătire politică are şi dacă poate avea încredere în el.

După această întrevedere în trei (Ştefănescu, Chica, Costea) Chica Dumitru s'a dus din nou (a 4-a întâlnire) la Alex. Ştefănescu, după care mi-a povestit următoarele: Alexandru Ştefănescu s'a declarat mulţumit de Iosif Costea şi de seriozitatea lui, după care Ştefănescu l-a cerut să-i mijlocească o nouă întrevedere cu Iosif Costea, fixându-i data şi locul întâlnirii (tot la biroul său).

Chica Dumitru l-a condus pe Costea Iosif la întrevederea cu Ştefănescu (a 5-a întrevedere a lui Chica cu Ştefănescu şi a doua a lui Iosif Costea cu Ştefănescu), după care mi-a spus: la început au avut o întrevedere în trei, de aproximativ 10 minute, după care a urmat întrevederea între patru ochi dintre Ştefănescu şi Costea în care timp el a stat într'un birou alăturat şi l-a aşteptat pe Costea. În primele 10 minute cât au fost împreună toţi trei, Ştefănescu le-a vorbit despre acţiunea pe care el o ducea la acea dată de a centraliza în jurul său diversele grupuri de reacţionari din ţară, propunându-le ca şi grupul lor de legionari să se alăture lui. Apoi le-a vorbit despre ipoteza unui conflict internaţional ce-l prevedea pentru lunile următoare (ale anului 1948), spunându-le că Legaţia engleză, în această împrejurare, retrăgându-se din ţară îi va lăsa lui aparate de radio T.F.F. cu ajutorul cărora urmează ca în viitor să le transmită informaţiuni pe care le va culege din ţară, şi să primească comunicări dela englezi, din străinătate — cerându-le (lui Iosif Costea şi Chica D.) ca prin legăturile lor cu legionarii din ţară să-i găsească radiotelegrafişti necesari manipulării acestor aparate. După aceasta a urmat, cum am arătat mai sus, întrevederea între patru ochi dintre Ştefănescu şi Costea.

Semnătura,
Silviu Brăcineanu

Mod. Nr. 185

Urmare: Mi-a mai spus, că la sfârşitul întrevederii: Ştefănescu şi Costea au stabilit ca legătura între ei să fie ţinută în viitor prin mijlocirea lui Chica Dumitru, care urma să-l mai vadă încă odată pe Ştefănescu, pentru a primi instrucţiuni cum să fie ţinută legătura între ei doi (Ştefănescu şi Chica).

După câteva zile a urmat cea de a şasea întrevedere a lui Chica cu Ştefănescu, când Chica i-a comunicat lui Ştefănescu că Iosif Costea îi transmite că pleacă pentru un timp la ferma soţiei sale din jud. Buzău, în care timp se va gândi la problemele pe care Alex. Ştefănescu i le-a pus în discuţiile avute anterior. In acelaş timp Ştefănescu i-a făcut lui Chica legătura cu unul din secretarii săi şi i-a dat un număr de telefon cu instrucţiunile necesare cum să ţină legătura în viitor prin mijlocirea acestui secretar.

Cu prilejul acestei întâlniri sau a celei anterioare (nu pot preciza acest lucru) Ştefănescu i-a vorbit lui Chica Dumitru despre intenţia lui de a trimite clandestin în Anglia pe ing. Dragoş Pop, întrebându-l dacă are posibilitate să-l ajute în acest scop.

Tratatele de mai sus despre întrevederile lui Alex. Ştefănescu cu Chica Dumitru şi discuţiile ce le-au avut, le ştiu dela Chica, care mi le-a relatat după fiecare întrevedere. Altceva nu ştiu. Menţionez că în acest interval de timp Chica Dumitru se întâlnea şi cu Costea Iosif foarte des, uneori chiar zilnic, deoarece Costea venea la biroul firmei „Luciu" unde Chica era în permanenţă, astfel că unele discuţii în legătură cu aceste probleme le-am avut şi noi trei (eu, Chica, Costea)

Intrebare: Ce discuţii a avut Costea cu Ştefănescu?

Răspuns: După prima sa întrevedere cu Ştefănescu (când l-a cunoscut prin Chica) Costea Iosif mi-a spus că au discutat chestiuni politice de ordin general, constatând că acesta l-a supus unui examen pentru a-l putea cunoaşte şi aprecia, dar că nu a ieşit nici cu o problemă importantă în discuţie cu acel prilej.

Semnătura,
Silviu Crăciunaş

Urmare: Mi-a mai spus că Alex. Ștefănescu este „un vulpoi bătrân" bine pregătit politicește și că vede că manevrează din umbră mari probleme politice, dar că nu și-a dat seama încă ce scopuri urmărește prin legătura cu legionarii.-

După a doua întrevedere a sa cu Ștefănescu, Costea Iosif mi-a spus că a discutat cu acesta chestiunea centralizării grupurilor reacționare și aparatelor de transmisie T.F.F. și a radio-telegrafiștilor așa cum mi-au fost relatate și de către Chica Dumitru care a fost de față la începutul discuțiilor, așa cum le-am arătat mai sus. Mi-a spus apoi că după ce au rămas între patru ochi Alex. Ștefănescu i-a vorbit despre necesitatea organizării unor atentate împotriva D-lui Dr. Petru Groza și a D-nei Ana Pauker, în vederea provocării în țară a unei anumite atmosfere cu ocazia declanșării conflictului internațional pe care Ștefănescu îl prevedea pentru lunile viitoare, precizându-i că în felul acesta legionarii vor dovedi cu acte concrete în fața țării și a anglo-americanilor poziția lor anticomunistă, pentruca în viitor să poată fi ocrotiți și ajutați.

Alexandru Ștefănescu motiva necesitatea atentatului împotriva Dr. Petru Groza, afirmând că acesta este o personalitate politică folosită de Comuniști ca paravan, și pe care nu l-ar putea înlocui, iar în ce privește atentatul împotriva D-nei Ana Pauker, spunea că acesta va produce mare satisfacție în masa poporului, dat fiind curentul antisemit ce mai persistă în țară.-

Acestea le-am aflat dela Iosif Costea încă în aceiaș seară, din firul întâlnirii sale cu Ștefănescu.-

Întrebare: Arată concret și precis, cine a propus ca Iosif Costea să-l vadă pe Ștefănescu?

Răspuns: Ideia a pornit dela mine așa cum am arătat mai sus. Adică eu l-am întrebat pe ing. Chica Dumitru dacă consideră corespunzător pe Iosif Costea pentru a discuta cu Ștefănescu, la care el mi-a răspuns afirmativ. Apoi am discutat

Mod. Nr. 185

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: în acelaș senz cu ing. Romul Boilă - care-l cunoștea pe Ștefănescu și care de asemenea a fost de aceiaș părere. Pe această bază am stat de vorbă cu Iosif Costea, i-am relatat convorbirea dintre Chica și Ștefănescu și l-am întrebat dacă este de acord să meargă să discute cu Ștefănescu, la care mi-a răspuns că este de acord. Mentionez că îl recunoșteam în toate ca elementul cel mai important al acestui grup.

Întrebare: Precizează Dta: Cine a avut inițiativa întâlnirilor arătate - grupul legionarilor sau Ștefănescu?

Răspuns: Inițiativa a fost a lui Ștefănescu, care a cerut lui Chica să-i facă legătura cu un „legionar mare", așa cum am arătat mai sus, după care au avut loc întâlnirile despre care am vorbit și care toate au fost repetate la inițiativa și cererea lui Ștefănescu.-

Întrebare: Care era scopul legionarilor la întâlnirea cu Ștefănescu?

Răspuns: Scopul legionarilor (al meu, al lui Costea și Chica) în întâlnirile cu Ștefănescu a fost să avem în felul acesta o legătură cu o „personalitate politică importantă" de care să ne putem folosi în viitor pentru a ne ajuta să ieșim din impasul în care am ajuns (legionarii) din cauza trecutului legionar, prin situarea pe poziția burgheziei și a anglo-americanilor.

Ideia unei colaborări în eventuale acțiuni nu am avut-o nici unul din noi - în orice caz eu nu o aveam, iar cu ceilalți doi nu am discutat-o -, voiam să avem legătura cu el și să vedem ce vrea. Când după cea de a doua întâlnire a lui Costea cu Ștefănescu am văzut intențiile acestuia de a folosi pe legionari pentru atentate, Costea a luat hotărârea de a nu face nimic, nici o acțiune așa cum i-a cerut Ștefănescu și i-a cerut lui Dumitru Chica să-i comunice lui Ștefănescu că pleacă din București, și de fapt a și plecat la ferma soției sale la Buftea. Scopul plecării sale a fost dublu: ca să întrerupă legătura directă cu Ștefănescu și în al doilea rând ca să pregătească un mijloc de existență pentru soția lui, în vederea plecării sale în străinătate

Semnătura,

Silviu Crăciunaș

Urmare: împreună cu mine (fixată pentru luna Martie 1948). Costea i-a dat instrucțiuni lui Chica să mențină legătura cu Alex. Ștefănescu ca să-l inducă în eroare pe acesta spre a nu observa că noi de fapt am întrerupt legătura cu el și astfel să putem în viitor să folosim această legătură ca o justificare, o dovadă.

Costea mi-a dat și mie instrucțiuni să comunic lui George Manu acțiunile teroriste pe care le pun la cale englezii prin Alex. Ștefănescu, ca să transmită lui Nicolae Pătrașcu și legionarilor să nu facă acte teroriste (plănuite de americani și englezi) pentru a nu provoca distrugerea legionarilor și familiilor lor. Eu am și făcut această comunicare lui G. Manu, în locuința d. Brâncoveanu, medic radiolog – la care locuia clandestin Manu. –

Intrebare: Care era scopul lui Ștefănescu în întâlnirile sale cu legionarii:

Răspuns: Scopul său (al lui Al. Ștefănescu) era să folosească pe legionari pentru acte teroriste, atentate, împotriva fruntașilor regimului și ai Partidului Comunist, ca instrumente de execuție, în interesele burgheziei și a imperialiștilor anglo-americani – așa cum a rezultat din discuțiile ce au avut loc la întâlnirile organizate – arătate în acest proces verbal de interogatoriu.

Intrebare: Ce i-a răspuns Costea lui Ștefănescu, când acesta i-a vorbit de atentate?

Răspuns: Costea nu și-a luat nici un angajament față de el și i-a spus că se va gândi asupra problemei. Nu i-a dat un răspuns de refuz – așa știu, din cele ce mi-a spus Costea.

Intrebare: Ce i-a spus Ștefănescu lui Costea – cu care dintre conducătorii „grupurilor de rezistență" are el legături?

Răspuns: Costea mi-a spus că Ștefănescu nu i-a indicat nici un nume, ci i-a vorbit de centralizarea „grupurilor de rezistență", că are legături cu conducătorii ai acestor grupuri și că tocmai prin aceste legături centralizează în jurul său

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Mod. Nr. 185

Urmare: acțiunea de „rezistență" din țară – numai în general fără a-i face precizări de grupuri și conducători; și pe această bază i-a făcut propunerea alăturării grupului nostru de legionari.

Intrebare: Cine s-a ocupat de procurarea radiotelegrafiștilor ceruți de Ștefănescu?

Răspuns: După întâlnirea dintre Ștefănescu, Chica și Costea, la care Ștefănescu le-a cerut acestora să-i găsească radiotelegrafiști, am discutat cu Costea și cu Chica și am ajuns toți trei la hotărârea de a nu face nimic din cele cerute de Ștefănescu, deci și în ce privește procurarea radiotelegrafiștilor. Nu pot preciza dacă am discutat această hotărâre toți trei împreună sau cu fiecare separat – aceasta deoarece îi vedeam pe fiecare aproape zilnic. Cert este că eu nu știu ca să se fi întreprins ceva în această chestiune a procurării radiotelegrafiștilor.

Intrebare: In declarațiile anterioare ai arătat că Alexandru Ștefănescu este omul Intelligence-Service-ului în România. De unde știi Dta acest lucru?

Răspuns: Știu aceasta dela Chica Dumitru, care în împrejurările arătate mai sus (din Ianuarie-Februarie 1948), nu pot preciza în care moment anume, mi-a spus că știe, sau presupune (nu-mi amintesc precis cum mi-a spus) că Ștefănescu este omul de legătură al Intelligence-Service-ului în România. Eu am luat-o ca fapt cert, cunoscând legăturile strânse ale lui Chica cu Ștefănescu și cu secretara acestuia.

Intrebare: Ce legături avea Alex. Ștefănescu cu Horațiu Comăniciu?

Răspuns: Pentru prima oară în Ianuarie 1948 am aflat dela ing. Romul Boilă despre legătura lui H. Comăniciu cu Alex. Ștefănescu. Boilă mi-a spus că el i l-a prezentat pe Comăniciu lui Ștefănescu cu scopul de a se cunoaște reciproc, fără să-mi dea

Semnătura,

Silviu Crăciunaș

Urmare: alte amănunte despre aceste legături. Nici Horațiu Comănicii nu mi-a vorbit despre legăturile sale cu Ștefănescu, nici măcar că l-ar cunoaște și nici dela alte căi n'am aflat nimic în această chestiune. După cele îmi reamintesc Boilă mi-a spus că l-a prezentat pe Comănicii lui Alex. Ștefănescu în 1946. -

Intrebare: Ce știa Ștefănescu despre organizația de treceri clandestine peste frontieră?

Răspuns: Nu știu ca Ștefănescu Alexandru să știe (să cunoască) ceva despre organizația de treceri clandestine peste frontieră. Chica știa dela mine că l-am ajutat pe Comănicii să fugă clandestin în străinătate, fără să cunoască însă nimic din mijloacele și oamenii de care m'am folosit. Nu știu dacă i-a vorbit lui Ștefănescu despre ceeace știa.

Intrebare: Cine era Chica Dumitru și ce rol avea la acea dată?

Răspuns: L-am cunoscut pe D. Chica în anul 1943 prin Costin și Duiliu Stere, iar ulterior am devenit prieteni. Dela el știu că este inginer, că încă din timpul când era student la Politehnica din București (cred în anii 1930-32) a devenit comandant legionar, fiind un colaborator apropiat al lui Codreanu, care l-a folosit la construirea „casei verzi" din Bucureștii-Noi. Înafară de cele arătate mai sus (referitor la legăturile lui cu Ștefănescu Alexandru și Horia Sima) mai știu că între anii 1940-1946 a avut legături cu sasul Richard Schuller din Agnita-Sibiu (a fost director al Soc. Victoria Agricola, proprietatea acestui sas) mijlocind prin acesta fuga în străinătate a unor legionari după rebeliunea din Ianuarie 1941.

Chica avea cele mai multe relații printre legionarii din București, - fiind unul din cei mai vechi fruntași legionari -, dintre toți membrii grupului Comănicii, și era totdeauna perfect informat despre situația din mediul legionar din București, pentru care motiv a fost folosit de Horațiu Comănicii, de Ștefănescu, de Richar Schuller și

Semnătura,

Mod. Nr. 185

Silviu Crăciunaș

Urmare: de mine pentru a afla diferite informații din mediul legionar, și pentru diferite legături printre legionari. – Altceva nu cunosc în legătura cu rolul său în acea vreme.–

Intrebare: Mai ai ceva de adaugat la cele ce ai declarat mai sus, în legătură cu chestiunile de care ai fost intrebat?

Răspuns: Nu mai am nimic de adaugat.

Am citit prezentul proces verbal de interogatoriu punct cu cuvânt și corespunde întocmai cu cele ce am declarat subsemnatul.

Silviu Crăciunaș

Anchetator
Cpt de secu. [illegible]

Semnătura,

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

455/476

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul CRACIUNAS SILVIU, de profesie inginer la I.R.E.S.-Sibiu, născut la 1890 Aprilie 15, Cuibanca, Reg.Cluj, cu ultimul domiciliu în Sibiu str.Dolores Ibaruri Nr.15.

Sibiu la 2 Mai 1953.

Intrebare

Ai cunoscut dta o persoană cu numele ALEXANDRU STEFANESCU?

Răspuns

Am cunoscut o persoană cu numele de STEFANESCU, dar nu ştiu dacă numele său de botez era ALEXANDRU. Persoana pe care am cunoscut-o eu cu numele de STEFANESCU a fost director general sau preşedinte al consiliului de administraţie a fabricei "Românofir" din Tălmaciu, în prezent fabrica se numeşte "Firul Roşu".

Fabrica "Românofir" era cu capital englez, iar STEFANESCU reprezenta aici interesele capitalului englez.

Intrebare

Când şi în ce împrejurări ai cunoscut dta pe STEFANESCU dela "Românofir".

Răspuns

Pe STEFANESCU dela "Românofir" l-am cunoscut aproximativ în anii 1936, 1937 sau 1938, nu pot preciza - în orice caz cu prilejul înfiinţării acestei fabrici. STEFANESCU a venit la Inspectoratul industrial din Sibiu în legătură cu formalităţile legate de înfiinţarea fabricei, cu importul şi montarea maşinilor. Eu eram inspector şef al Inspectoratului Industrial Sibiu şi l-am cunoscut pe STEFANESCU la Inspectorat, cu prilejul venirii sale acolo - în calitate oficială.

Intrebare

In ce relaţii ai fost dta cu STEFANESCU?

Răspuns

Dela data când l-am cunoscut am fost cu STEFANESCU în relaţii oficiale, eu în calitate de inspector industrial

./. ss/CRACIUNAS S.

şef la Sibiu, iar el în calitate de reprezentant al fabricei Românofir. Aceste relaţii au durat până prin anul 1943, după care nu l-am mai văzut.

In acest timp, adică aproximativ din anii 1936-38 şi până în 1943 l-am văzut de vreo 3-4 ori la fabrica "Românofir" din Tălmaciu, când mergeam în control. Deasemenea l-am văzut de vreo 4-5 ori la Inspectorat când venea el acolo cu chestiuni oficiale.

Menţionez că uneori la fabrică îl vedeam întâmplător, căci STEFANESCU erala Sediul central al fabricei din Bucureşti şi venea la Tălmaciu numai din când în când.

Prin anii 1938-1939 am avut cu STEFANESCU o mică neînţelegere, un diferend personal, tot în cadrul raporturilor oficiale.

Intrebare

Arată dta ce diferend de ordin personal ai avut cu STEFANESCU?

Răspuns

Prin anul 1938 sau 1939 - nu pot preciza data - în timp ce ne aflam atât eu cât şi STEFANESCU în cabinetul unui director din Ministerul Industriei şi Comerţului la Bucureşti - STEFANESCU s'a plâns împotriva mea, spunând că centrul, respectiv Ministerul îl ajută, dar că noi cei din provincie - referindu-se la mine - nu-l ajutăm şi le facem greutăţi. La plecare a vrut să dea mâna cu mine, iar eu am refuzat să-i dau mâna, simţindu-mă jicnit de afirmaţiile sale.

Ulterior acestui incident fără importanţă STEFANESCU a făcut o reclamaţie scrisă la Minister împotriva mea, nu-mi amintesc pe ce chestiuni, dar în orice caz lipsite de importanţă, în sensul că Inspectoratul îi face greutăţi. E posibil să fi fost vorba de sosirea unor vagoane cu maşini importate, în gară şi eu să fi lipsit din Sibiu - plecat în interes de serviciu în regiune - şi să fi întârziat descărcarea şi vămuirea acestora, aceasta deoarece maşinile textile se controlau în vamă.

La câtva timp, aflându-mă la vamă în gara Sibiu, ca membru în Comisia de verificare a preţurilor, STEFANESCU a venit acolo - nu ştiu cu ce chestiuni - nu era însă vorba de vagoane venite pentru fabrica sa; după câte îmi amintesc această întâlnire în vamă cu STEFANESCU a fost întâmplătoare. Intinzându-mi mâna, eu am refuzat din nou să-i dau mâna; atunci el a îngălbenit şi s'a aşezat pe un scaun.

După aceasta a trecut câtva timp, vreun an şi reîntâl-

./. ss/CRACIUNAS S.

nindu-ne i-am dat mâna şi relaţiile dintre noi au devenit normale - eu nevoind să duc mai departe această supărare.

Menţionez că aceste incidente, arătate mai sus au fost fără nicio importanţă şi au avut loc din cauza felului de a fi al lui STEFANESCU, care era un om impulsiv, ce voia să domine şi să i se facă toate pe plan. De altfel el avea mare trecere pela Minister.

Afirm că aceste incidente au fost lipsite de importanţă pentru faptul că nu-mi amintesc de nici un obiect precis care să fi determinat reclamaţiile sale şi pentru faptul că reclamaţiile au rămas fără nicio urmare. Ori dacă ar fi fost vreun motiv deosebit mi-ar fi rămas în minte. De altfel după ce am renunţat la atitudinea mea şi atitudinea sa a devenit normală şi relaţiile dintre noi obişnuite, nemai având nicio neînţelegere cu el.

Intrebare

Ce persoane mai cunosc această neînţelegere dintre dta şi STEFANESCU, arătată mai sus?

Răspuns

Această neînţelegere a mea cu STEFANESCU o mai cunoştea fostul şef de vamă CALUDA - celălalt nume nu mi-l mai amintesc; acesta era de prin Iaşi sau în orice caz din Moldova, în prezent nu mai ştiu nimic despre el, unde s'ar afla. Deasemenea a mai cunoscut acest fapt şi delegatul BNR din comisie, numele căruia nu mi-l mai amintesc. Apoi mai cunoştea această - neînţelegere directorul FLORESCU (numele de botez nu mi-l amintesc) di Ministerul Industriei şi Comerţului.

Intrebare

Alte persoane nu mai cunosc aceste incidente dintre dta şi STEFANESCU? Cu cine ai mai vorbit Dta despre această chestiune? Ai comunicat-o cuiva în mod deosebit?

Răspuns

Nu am vorbit cu alte persoane despre această chestiune nici n'am comunicat-o cuiva în mod deosebit. E posibil să-i fi vorbit soţiei mele, dar nu-mi amintesc.

Intrebare

Cum explici Dta faptul că nu ai vorbit nimănui despre această neînţelegere dintre Dta şi STEFANESCU?

Răspuns

Aşa cum am arătat mai sus, chestiunea era lipsită de importanţă şi acesta este un motiv pentru care nu a format obiect de discuţie dintre mine şi alte persoane. Apoi, era vorba de o

./. ss/CRACIUNAS S.

jicnire ce mi-a adus-o, când a afirmat că "ăia dela exterior nu ne ajută" şi am căutat şi eu să-l jicnesc la rândul meu. Si acesta era un motiv să nu discut cu alte persoane despre această jicnire personală. Pe de altă parte nu aveam obiceiul să vorbesc cuiva despre chestiunile legate de serviciu.

<u>Intrebare</u>

In afară de cele arătate mai sus, mai ai Dta de arătat ceva în legătură cu relaţiile dintre Dta şi STEFANESCU?

<u>Răspuns</u>

Nu mai am nimic de adăugat, decât să menţionez că acest diferend a fost trecător şi pentru mine complect lipsit de importanţă.

Am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele declarate de subsemnatul.

ss/CRACIUNAS S.

Anchetator
Cpt.de Securitate
Gh.Moraru

Proces verbal de interogatoriu,

Martorul Crăciunaș Silviu, de profesie inginer, la I.R.E.S.-Sibiu, născut la 1890 Aprilie 15, Ciubanca, Reg. Cluj, cu ultimul domiciliu în Sibiu, str. Dolores Ibaruri Nr. 15.

Sibiu la 2 Mai 1953.

Intrebare: Ai cunoscut Dta o persoană cu numele Alexandru Stefănescu?

Răspuns: Am cunoscut o persoană cu numele de Stefănescu, dar nu știu dacă numele său de botez era Alexandru. Persoana pe care am cunoscut-o eu cu numele de Ștefănescu a fost director general sau președinte al consiliului de administrație a fabricei „Romănofir" din Tălmaci; în prezent fabrica se numește „Firul Roșu".—

Fabrica „Romănofir" era cu capital englez, iar Stefănescu reprezenta aici interesele capitalului englez.

Intrebare: Când și în ce împrejurări ai cunoscut Dta pe Stefănescu dela „Romănofir"?

Răspuns: Pe Stefănescu dela „Romănofir" l-am cunoscut aproximativ în anii 1936, 1937 sau 1938, nu pot preciza — în orice caz cu prilejul înființării acestei fabrici. Ștefănescu a venit la Inspectoratul industrial din Sibiu în legătură cu formalitățile legate de înființarea fabricei, cu importul și montarea mașinilor.— Eu eram inspector șef al Inspectoratului industrial Sibiu și l-am cunoscut pe Stefănescu la Inspectorat, cu prilejul venirii sale

acolo – în calitate oficială.–

__Intrebare__: In ce relații ai fost d-ta cu Ștefănescu?

__Răspuns__: Dela data când l-am cunoscut am fost cu Ștefănescu în relații oficiale, eu în calitate de inspector industrial-șef la Sibiu, iar el în calitate de reprezentant al fabricei Romanofir. Aceste relații au durat până prin anul 1943, după care nu l-am mai văzut.

In acest timp, adică aproximativ din anii 1936-38 și până în 1943 l-am văzut de vreo 3-4 ori la fabrica „Romanofir" din Tălmaciu, când mergeam în control. De asemenea l-am văzut de vreo 4-5 ori la Inspectorat când venea el acolo cu chestiuni oficiale.

Menționez că uneori la fabrică îl vedeam întâmplător, căci Ștefănescu era la sediul central al fabricei, din București și venea la Tălmaciu numai din când în când.

Prin anii 1938-1939 am avut cu Ștefănescu o mică neînțelegere, un diferend personal, tot în cadrul raporturilor oficiale.

__Intrebare__: Arată d-ta ce diferend de ordin personal ai avut cu Ștefănescu?

__Răspuns__: Prin anul 1938 sau 1939 – nu pot preciza data – în timp ce ne aflam atât eu cât și Ștefănescu în cabinetul unui director din Ministerul Industriei și Comerțului la București – Ștefănescu s-a plâns împotriva mea, spunând că centrul, respectiv Ministerul îi ajută, dar că noi cei din provincie – referindu-se la mine – nu-i ajutăm și le facem greutăți. La plecare a vrut să dea ~~mâna~~ cu mine, iar eu am refuzat să-i dau mâna, simțindu-mă jignit de afirmațiile sale.–

Ulterior acestui incident fără importanță Ștefănescu a făcut o reclamație scrisă la Minister împotriva mea, nu-mi amintesc pe ce chestiuni, dar în orice caz lipsite de importanță, în sensul că Inspectoratul îi face greutăți.

E posibil să fi fost vorba de sosirea unor vagoane cu mărfuri importante, în gară, și eu să fi lipsit din Sibiu - plecat în interes de serviciu în regiune - și să fi întârziat descărcarea și vămuirea acestora, aceasta deoarece mașinile textile se vămuiau în vamă.—

La câtva timp aflându-mă la vamă în gara Sibiu, ca membru în comisia de ~~vămuire~~ de verificare a prețurilor, Ștefănescu a venit acolo - nu știu cu ce chestiuni, nu era însă vorba de vagoane venite pentru fabrica sa; după câte îmi amintesc această întâlnire în vamă cu Ștefănescu a fost întâmplătoare. Întinzându-mi mâna, eu am refuzat din nou să-i dau mâna; atunci el a îngălbenit și s-a așezat pe un scaun.

După aceasta a trecut câtva timp, vreun an, și reîntâlnindu-ne i-am dat mâna și relațiile dintre noi au devenit normale - eu nevoind să duc mai departe această supărare.

Mențin că aceste incidente, arătate mai sus au fost fără nici o importanță și au avut loc din cauza felului de a fi al lui Ștefănescu, care era un om impulsiv, cu voia să domine și să i se facă toate pe plac. De altfel el avea mare trecere pe la Minister.

Afirm că aceste incidente au fost lipsite de importanță pentru faptul că nu-mi amintesc de nici un obiect precis care să fi determinat reclamațiile sale, și pentru faptul că reclamațiile au rămas fără nici o urmare. Iar dacă ar fi fost vreun motiv deosebit mi-ar fi rămas în minte. De altfel după ce am renunțat la atitudinea mea și atitudinea sa a devenit normală și relațiile dintre noi obișnuite, nemaiavând nici o neînțelegere cu el.

Întrebare: Ce persoane mai cunosc această neînțelegere dintre Dta și Ștefănescu - arătată mai sus?

Răspuns: Această neînțelegere a mea cu Ștefănescu o mai cunoștea fostul șef de vamă Caluda - celălalt nume nu mi-l mai amintesc; acesta era de prin Iași sau în

[signature]

rice caf din Moldova, în prezent nu mai știu nimic despre el, unde s'ar afla. De asemenea a mai cunoscut acest fapt și delegatul B.N.R din comisie, numele căruia nu mi-l mai amintesc. Apoi mai cunoștea această neînțelegere directorul Florescu (numele de botez nu mi-l amintesc) din Ministerul Industriei și Comerțului.

Intrebare: Alte persoane nu mai cunosc aceste incidente dintre Dta și Ștefănescu? Cu cine ai mai vorbit Dta despre această chestiune? Ai comunicat-o cuiva în mod deosebit?

Raspuns: Nu am vorbit cu alte persoane despre această chestiune nici n'am comunicat-o cuiva în mod deosebit. E posibil să-i fi vorbit soției mele, dar nu-mi amintesc.

Intrebare: Cum explici Dta faptul că nu ai vorbit nimănui despre această neînțelegere dintre Dta și Ștefănescu?

Raspuns: Așa cum am arătat mai sus, chestiunea era lipsită de importanță și acesta este un motiv pentru care n'a format obiect de discuție dintre mine și alte persoane. Apoi, era vorba de o jignire ce mi-a adus-o, când a afirmat că „Ăia dela exterior nu ne ajută" și am căutat și eu să-l jignesc la rândul meu. Și acesta era un motiv să nu discut cu alte persoane despre această jignire personală. Pe de altă parte nu aveam obiceiul să vorbesc cuiva despre chestiunile legate de serviciu.—

Intrebare: Înafară de cele arătate mai sus, mai ai Dta de arătat ceva în legătură cu relațiile dintre Dta și Ștefănescu?

Raspuns: Nu mai am nimic de adăugat, decât să menționez că acest diferend a fost trecător și pentru mine complect lipsit de importanță.

Am citit prezentul proces verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele declarate de subsemnatul.—

[signature]

Anchetator
Cpt de sec.
R. Moraru [signature]

Prezentul proces-verbal de interogatoriu, este identic cu originalul.-

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Martorul CRACIUNAS SILVIU, inginer la I.R.E.S., născut la 15 Aprilie 189o în com. Ciubanca, reg. Cluj, raionul Dej, cu ultimul domiciliu în Sibiu str. Dolores Ibaruri 15.

Sibiu la 12 Mai 1953.

Intrebare

Intr'un proces-verbal de interogatoriu anterior ai arătat că în anii 1938-39 ai avut un diferend de ordin personal cu ALEXANDRU STEFANESCU dela "Românofir".

Arată Dta dacă nepotul Dtale CRACIUNAS SILVIU are cunoştinţă de acest diferend dintre Dta şi STEFANESCU ALEXANDRU?

Răspuns

Eu nu i-am vorbit nepotului meu SILVIU CRACIUNAS despre diferendul ce l-am avut cu STEFANESCU. E posibil să fi aflat dela soţia mea sau să mă fi auzit pe mine discutând această chestiune cu soţia mea, dar nu cred. Nu aveam nici un motiv să-i vorbesc lui despre această chestiune şi nici nu am fost în acea vreme şi după aceia cu nepotul meu în relaţii bune.

Intrebare

In ce relaţii ai fost dta cu nepotul Dtale SILVIU CRACIUNAS?

Răspuns

Când era elev şi apoi funcţionar la Mediaş ţineam foarte mult la el, fiind un copil isteţ şi inteligent.

La un moment dat am aflat că a fost prins distribuind manifeste legionare; a stat câtva timp la închisoare. După ce s'a eliberat am discutat cu el făcându-i observaţie că eu am ţinut atât de mult la el şi l-am ajutat şi el mi-a ascuns faptul că era legionar şi că se ocupă cu activitate legionară. De atunci m'am supărat pe el socotindu-l nesincer faţă de mine şi raporturile dintre noi au devenit reci.

Aceasta se întâmplă cred prin anii 1938-1939. L-am mai revăzut din când în când, - odată când au fost legionarii la putere şi el a plecat în Bacău, ca ceva şef legionar, apoi a mai

./. ss/CRACIUNAS S.

trecut rar pelc mine pe acasă sau l-am întâlnit ocazional, ne salutam rece, întrebându-l eventual despre familia sa, despre tatăl său - însă relaţiile dintre noi au rămas rele.

Prezentul proces-verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt şi corespunde întru totul cu cele ce am declarat.

ss/CRACIUNAS S.

Anchetator:
Cpt.de Securitate
Gh.Moraru

Proces verbal de interogatoriu.

Martorul Crăciunaș Silviu, inginer la I.R.E.S., născut la 15 Aprilie 1890, în com. Ciubanca, reg. Cluj, raionul Dej, cu domiciliul în Sibiu str. Dr. Ilarie Barcianu 15.

Sibiu la 2 Mai 1953.

Intrebare: Intr'un proces verbal de interogatoriu anterior ai arătat că în anii 1938-39 ai avut un diferend de ordin personal cu Alexandru Ștefănescu dela „Românul".
Arată-Dta dacă nepotul Dtale Crăciunaș Silviu are cunoștință de acest diferend dintre Dta și Ștefănescu Alexandru?

Răspuns: Eu nu i-am vorbit nepotului meu Silviu Crăciunaș despre diferendul ce l-am avut cu Ștefănescu. E posibil să fi aflat dela soția mea sau să mă fi auzit pe mine discutând această chestiune cu soția mea, dar nu cred. Nu aveam nici un motiv să-i vorbesc lui despre această chestiune și nici nu am fost în acea vreme și după aceia cu nepotul meu în relații bune.—

Intrebare: In ce relații ai fost Dta cu nepotul Dtale Silviu Crăciunaș?

Răspuns: Când era elev și apoi funcționar la Mediaș țineam foarte mult la el, fiind un copil isteț și inteligent.

La un moment dat am aflat că a fost prins distribuind manifeste legionare, a stat câtva timp la închisoare. După ce s'a eliberat am discutat cu el făcându-i observație că eu am ținut atât de mult la el și l-am ajutat și el mi-a ascuns

[signature]

faptul că era legionar și că se ocupă cu activitate legionară. De atunci m'am supărat pe el socotindu-l nesincer față de mine și raporturile dintre noi au devenit reci. — Aceasta se întâmpla cred prin anii 1938-1939. L-am mai revăzut din când în când odată când au fost legionarii la putere și el a plecat în Bacău, ca cerc șef legionar, apoi a mai trecut rar pe la mine pe acasă sau l-am întâlnit ocazional, ne salutam rece, întrebându-l eventual despre familia sa, despre tatăl său — însă relațiile dintre noi au rămas rele. —

Prezentul proces verbal de interogatoriu a fost citit de mine cuvânt cu cuvânt și corespunde întru totul cu cele ce am declarat. —

[signature]

Anchetator.
Cpt de sec. G. Moraru

Prezentul proces-verbal de interogatoriu este identic cu originalul.-

~~488~~467

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestatul CRACIUNAS SILVIU, născut la 13 Februarie 1916 în com. Miluan reg. Cluj, fiul lui AUGUSTIN şi ROZALIA, de profesie funcţionar, cu ultimul dom. în Sibiu str. Goethe Nr. 17.

30 Mai 1953, Bucureşti

Interog. a început la ora 9,35

" s'a terminat " 13,30

Intrebare

At cunoscut dta vreo persoană cu numele de PAVEL CONSTANTIN?

Răspuns

Da.

Intrebare

Arată când şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe PAVEL CONSTANTIN?

Răspuns

In luna Noembrie 1947 la Satul Mare în locuinţa rabinului GROSS str. Racz, SABIN MANUILA mi-a cerut să-l ajut să fugă în străinătate pe BETEA, precizându-mi că este omul său de încredere şi al lui LUCRETIU PATRASCANU. Tot în acel timp, SABIN MANUILA a cerut FLORICEI FARCASU, de faţă fiind şi eu, ca să-mi facă legătura la Bucureşti cu BETEA NICOLAE.

SABIN MANUILA, nu mi-a comunicat mie personal adresa din Bucureşti a lui BETEA, unde stătea acum şi a comunicat-o numai FLORICHI FARCASU în lipsa mea.

Precizez că FLORICA FARCASU împreună cu VIRGINIA GIURCA din Bucureşti şi COCA SANTOMA din Cluj (soră cu VIRGINIA GIURCA) au locuit împreună cu SABIN MANUILA şi HORATIU ÇOMANICIU timp de trei zile, în acelaş cameră, unde erau găzduiţi clandestin la rabinul GROSS din Satu Mare.

După trecerea clandestină peste frontieră a lui SABIN MANUILA şi H. COMANICIU, FLORICA FARCASU şi VIRGINIA GIURCA s'au înapoiat la Bucureşti, iar eu m'am dus la Cluj, unde am stat până la sfârşitul lunei Decembrie 1947. După această dată am plecat la Bucureşti, fiind chemat telegrafic de GELU COMSA,

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

vărul lui H.COMANICIU,care mi-a comunicat sosirea la București a lui LIVIU BODOLEA,venit dela Viena cu scrisori dela COMANICIU.

GELU COMSA mi-a spus că scrisorile le-a predat lui FLORICA FARCASU și mi-a cerut să iau legătură cu aceasta.

Pela începutul lunei Ianuarie 1948,FLORICA FARCASU cunoscând pe LIVIU BODOLEA și legătura pe care acesta o făcea cu Viena ca agent al Francezilor,ea personal mi-a făcut legătura cu acesta chiar la locuința ei din București str.Stefan Mihăileanu.

La jumătatea lunei Ianuarie 1948,FLORICA FARCASU mi-a reamintit de cererea lui SABIN MANUILA de a-l ajuta pe BETEA să fugă în străinătate și mi-a propus să iau legătura cu BETEA în această chestiune.

Am acceptat propunerea FLORICHII FARCASU și ea personal m'a condus la locuința unde stătea ascuns BETEA,asistând la convorbirea mea cu acesta.

BETEA mi-a comunicat cu această ocazie,că până la data plecării sale clandestine în străinătate,fiind foarte urmărit de autorități,s'a hotărât să se ascundă la Zărnești la un inginer,precizându-mi că pentru viitor legătura dintre el și mine se va ține prin mijlocirea lui PAVEL CONSTANTIN și FLORICA FARCASU.

Tot cu această ocazie,eu i-am comunicat lui BETEA că pentru ușurarea călătoriei sale la Viena și pentru obținerea sprijinului și agrementului de plecare spre Paris,dela autoritățile franceze din Viena,trebuesc procurate informațiuni.BETEA a fost de acord cu acest lucru și mi-a spus că s'ar putea procura aceste informații dela prietenul său PAVEL CONSTANTINdirector la Institutul de Statistică.

In jurul zilei de 10 Februarie 1948,BETEA NICOLAE prin PAVEL CTIN și FLORICA FARCASU mi-a cerut să am o întrevedere cu prietenul său PAVEL CONSTANTIN.

Intrebare

Unde a avut loc prima întâlnire dintre dta și PAVEL CONSTANTIN,în urma celor discutate de dta și BETEA NICOLAE?

Răspuns

Prima întâlnire cu PAVEL CONSTANTIN,cu care ocazie l-am cunoscut pentru prima dată,am avut-o într'o garsonieră dintr'un bloc situat în str.Gheorghe Lazăr Nr.4,et.III.PAVEL și nici FLORICA FARCASU nu mi-au spus cui anume aparține această garsonieră.

Această întâlnire dintre mine și PAVEL CONSTANTIN

./.   ss/SILVIU CRACIUNAS

a fost aranjată de FLORICA FARCASU în felul următor: FLORICA FARCASU mi-a comunicat că BETEA NICOLAE fiind nerăbdător să fugă în străinătate, îmi cere să stau de vorbă cu prietenul său PAVEL CTIN în această chestiune. I-am comunicat lui FLORICA FARCASU că sunt de acord cu această cerere.

După aproximativ o zi, FLORICA FARCASU mi-a spus că PAVEL CTIN a stabilit mobil în care urmează să aibă loc întâlnirea cu mine: FLORICA FARCASU mi-a spus că trebue să merg până în str. Sf. Ctin şi Elena, de lângă Cişmigiu, să merg în str. Gh. Lazăr să intru în blocul Nr. 4 atrăgându-mi în mod special atenţia că blocul are o poartă mare încadrată într'o ramă roşie de piatră şlefuită, că în vestibulul blocului sunt câteva trepte şi o platformă, în dreapta fiind situată camera portarului, despre care mi-a spus să mă feresc ca să nu fiu văzut, după care urma casa scărilor cu ascensorul, cu care trebuia să mă urc până la etajul III, unde trebuia să sun la uşa din faţa ascensorului partea dreaptă. FLORICA FARCASU comunicându-i cele de mai sus, mi-a precizat că la această întâlnire cu PAVEL trebue să merg singur, fără ea, trebue să memorizez bine toate amănuntele de mai sus, pentru a nu greşi locul indicat, mai ales că atunci pentru prima dată trebuia să-l cunosc personal pe PAVEL CTIN.

Respectând toate indicaţiile date de FARCASU FLORICA am mers la locul indicat, unde l-am găsit pe PAVEL CTIN, deschizându-mi chiar el personal uşa şi cu care am stat de vorbă.

<u>Intrebare</u>

Care a fost obiectul discuţiilor dintre dta şi PAVEL CTIN cu ocazia acestei prime întâlniri din str. Gh. Lazăr Nr. 4?

<u>Răspuns</u>

Discuţiile dintre mine şi PAVEL CTIN cu ocazia acestei prime întâlniri, au fost următoarele: PAVEL CTIN mi-a comunicat cererea lui BETEA în sensul ca eu să grăbesc plecarea lui BETEA din ţară în mod clandestin, la care i-am răspuns că nu am posibilităţi pentru acea dată şi că BETEA trebue să mai aştepte puţin. PAVEL mi-a comunicat o altă cerere a lui BETEA, adică de a-l ajuta să-şi găsească o nouă locuinţă unde să stea ascuns întrucât la inginerul dela Zărneşti, unde BETEA se afla în acel timp, nu mai putea să rămână.

I-am promis lui PAVEL că voi face ceva pentru BETEA, iar răspunsul i-l voi comunica prin FLORICA FARCASU. In continuare, i-am vorbit lui PAVEL despre faptul că în vederea

./.   ss/SILVIU CRACIUNAS

plecării lui BETEA la Viena şi de acolo mai departe, omul de legătură al francezilor cere material informativ, în schimbul căruia francezii consimt să-şi dea ajutorul şi agrementul în vederea plecării spre Paris. Am propus lui PAVEL să-mi procure datele recensământului din anul 1948, în acest scop. Ieam făcut această propunere lui PAVEL, în urma celor discutate cu BETEA NICOLAE în acest sens.

PAVEL a fost de acord, dar a făcut rezerva că lucrarea cu datele recensământului este încă sub tipar şi în cel mult două săptămâni mi-o va pune la dispoziţie. Apoi i-am mai cerut lui PAVEL câteva formulare de ordine de serviciu, în alb, cu antetul serviciului de Statistică, care îmi sunt necesare în legătură cu trecerile peste graniţă. PAVEL mi-a comunicat că este de acord şi am stabilit că atât aceste formulare cât şi lucrarea recensământului din 1948, să mi le transmită prin FLORICA FARCASU.

După toate aceste discuţii, PAVEL CTIN mi-a făcut o mică expunere în legătură cu grupul de comunişti naţionalişti din jurul lui PATRASCANU, grup din care face parte atât el cât şi BETEA.

In legătură cu discuţiile avute cu PAVEL la această întâlnire, am dat mai multe amănunte în declaraţiile mele anterioare.

Intrebare

Ce anume ai organizat dta în legătură cu fuga din ţară în mod clandestin a lui BETEA, în urma discuţiilor ce ai avut cu PAVEL CONSTANTIN în str. Gh. Lazăr Nr. 4?

Răspuns

In urma întrevederii cu PAVEL CTIN, a luat legătura cu FLORICA FARCASU şi VIRGINIA GIURCA, cu care am aranjat ca BETEA NICOLAE să fie găzduit la Dna SANTOMA din Cluj str. Avram Iancu (mama VIRGINIEI GIURCA). Apoi i-am cerut lui FLORICA FARCASU ca să comunice lui PAVEL CONSTANTIN aceste aranjamente.

După vreo săptămână, FLORICA FARCASU mi-a spus că a aflat dela PAVEL, că acesta personal l-a dus pe BETEA la Cluj, la gazda stabilită.

Intrebare

Ce alte întâlniri ai mai avut dta cu PAVEL CTIN şi în ce scop?

Răspuns

Pela începutul lunei Martie 1948, în jurul anticăriilor din spatele fostei Prefecturi de Poliţie, am mai avut o întâlnire cu PAVEL CONSTANTIN, la cererea acestuia, cu care ocazie am discutat următoarele chestiuni:

./.   ss/SILVIU CRACIUNAS

-PAVEL mi-a vorbit despre incidentul întâmplat lui PATRASCANU în legătură cu cărţile date de acesta cu dedicaţie fostului rege Mihai.

-Mi-a vorbit despre acţiunile lui L.PATRASCANU ca Ministru de Justiţie de a ajuta personalităţi burgheze de a scăpa dela Tribunalul Poporului şi alte instanţe judecătoreşti.

-Mi-a vorbit despre acţiunea grupului lui L.PATRASCANU de a face legătura cu alte grupări reacţionare, în vederea luptei împotriva regimului şi guvernului din RPR:

Apoi mi-a mai vorbit despre situaţiunea complicată a lui L.PATRASCANU, care avea un fel de domiciliu obligatoriu acasă şi despre sfatul pe care el (PAVEL) i l-a dat lui PATRASCANU de a fugi în străinătate. In încheere PAVEL mi-a spus, că mulţi membrii ai grupului lui PATRASCANU sunt arestaţi şi la închisoare, cerându-mi ca prin legăturile mele să strâng cotizaţii, pe care să i le dau lui spre a ajuta pe cei deţinuţi.

Dela această dată nu l-am mai întâlnit pe PAVEL CONSTANTIN şi am ţinut legătura cu el prin FLORICA FARCASU.

Intrebare

Mai sus, dta ai arătat că la prima întrevedere ce ai avut-o cu PAVEL, ai stabilit cu acesta ca să-ţi dea o lucrare cu privire la recensământul din 1948 şi unele ordine de serviciu în alb cu antetul I.C.S.? Arată dta dacă ai primit dela PAVEL aceste lucruri promise şi prin cine anume?

Răspuns

Pela începutul lunei Martie 1948, după câteva zile dela întâlnirea ce am avut-o cu PAVEL în jurul anticărilor, acesta (PAVEL) mi-a transmis prin FLORICA FARCASU un volum învelit cu hârtie albă cuprinzând datele statistice ale recensământului făcut în Ianuarie 1948 şi cinci formulare de ordine de serviciu în alb, cu antetul ICS şi ştampila împreună cu semnătura.

FLORICA FARCASU mi-a predat acest volum dimpreună cu formularele chiar la locuinţa ei unde eu stăteam ascuns la acea dată.

Intrebare

Ce ai făcut dta mai departe cu volumul ce cuprindea date statistice cu privire la recensământul din 1948 şi cu ordinele de serviciu în alb, ce ţi-au fost date de PAVEL CONSTANTIN?

Răspuns

In jurul datei de 17 Martie 1948, am organizat

./. ss/SILVIU CRACIUNAS

fuga în străinătate a unui grup în frunte cu GEORGE MANU, căruia i-am predat volumul cu datele recensământului din 1948, spre al duce francezilor la Viena.

GEORGE MANU, plecase la Timişoara, dar întrucât fuga în străinătate a eşuat, MANU a fost nevoit să se reîntoarcă la Bucureşti cam pela 19 Martie 1948 şi a fost găzduit în locuinţa FLORICHII FARCASU din str. Ştefan Mihăileanu. Din prevedere am cerut FLORICHII FARCASU să ducă volumul recensământului şi ordinele de serviciu la o locuinţa lui TERTURIAN LANGA (vărul lui H. COMANICIU), unde eu îmi ţineam geamantanul cu îmbrăcăminte şi bani, pentru a le ascunde în unul din aceste geamantane.

După aproximativ trei zile, după arestarea lui FARCASU FLORICA şi MANU, m'am dus la TERTURIAN LANGA să-mi ridic geamantanele, cu care ocazie, acesta mi-a comunicat că FARCASU FLORICA, a ridicat din unul din geamantanele mele un pachet învelit în hârtie albă şi nişte formulare, spunându-i că vrea să le ardă pentru a nu i se întâmpla ceva rău lui PAVEL.

După ce-am citit prezentul proces-verbal de interogatoriu cuvânt cu cuvânt şi am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susţin şi semnez propriu.

Anchetat
ss/SILVIU CRACIUNAS

Anchetator
Lt. de Securitate
T. Drăghici

~~494~~

473

Proces-Verbal de interogator

Arestatul Crăciunaș Silviu, născut la 13 Februarie 1916, în com. Milnoa Reg. Cluj, fiul lui Augustin și Rozalia, de
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
profesie funcționar, cu ultimul dom. în Sibiu str Goethe N° 17.

30 Mai 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 9 și 35 min.

" s'a terminat la " 13 și 30 "

Intrebare: Ai cunoscut d-ta vreo persoană cu numele de Pavel Constantin?

Răspuns: Da.

Intrebare: Arată când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Pavel Constantin?

Răspuns: In luna Noembrie 1947, la hotel. Mare. în locuința rabinului Gross. str. Raczke, Sabin Mănuilă mi-a cerut să-l ajut să fugă în străinătate pe Betea, precizându-mi că este omul său de încredere și al lui Lucrețiu Pătrășcanu. Tot în acel timp, Sabin Mănuilă, a cerut Floricăi Fărcașu, de fața fiind și eu, ca să-i facă legătura la București cu Betea Nicolae.

Sabin Mănuilă, nu mi-a comunicat nici persoană adresa din București a lui Betea, unde stătea ascuns și a comunicat-o numai Floricăi Fărcașu în lipsa mea.

Precizez că, Floricăa Fărcașu împreună cu Virginia

Semnătura,

Silviu Crăciunaș

Mod. 185

Urmare: Giurca din Bucuresti și Cocea Sântoma din Cluj: (soră cu Virginia Giurca) au locuit împreună cu Sabin Manuilă și Horațiu Comaniciu timp de trei zile, în aceiași cameră, unde erau găzduiți clandestin la rabinul Gross din Satu-Mare.

După trecerea clandestină peste frontieră a lui Sabin Manuila și H. Comaniciu, Florica Fărcașu și Virginia Giurca s'au înapoiat la București, iar eu m-am dus la Cluj, unde am stat până la sfârșitul lunei Decembrie 1947. După această dată am plecat la București, fiind chemat telegrafic de Gelu Comșa, vărul lui H. Comaniciu, care mi-a comunicat sosirea la București a lui Liviu Bodolea, venit dela Viena cu scrisori dela Comaniciu.

Gelu Comșa, mi-a spus că scrisorile le-a predat lui Florica Fărcașu și mi-a cerut să iau legătură cu aceasta.

Pela ~~jumătatea~~ începutul lunei Ianuarie 1948, Florica Fărcașu, cunoscând pe Liviu Bodolea și legătura pe care acesta o făcea cu Viena ca agent al Francezilor, ea personal mi-a făcut legătura cu acesta chiar la locuința ei din București str. Ștefan Mihăileanu.

La jumătatea lunei Ianuarie 1948, Florica Fărcașu mi-a reamintit de cererea lui Sabin Manuilă de a-l ajuta pe Betea să fugă în străinătate și mi-a propus să iau legătura cu Betea în această chestiune.

Am acceptat propunerea Floricăi Fărcașu și ea personal m-a condus la locuința unde

Semnătura,
Silviu Brăumoș

Urmare: stătea ascuns Betea, asistând la convorbirea mea cu acesta.

Betea mi-a comunicat cu această ocazie, că fiind la data plecării sale clandestine în străinătate, fiind foarte urmărit de autorități, s-a hotărât să se ascundă la Zărnești, la un inginer, precizându-mi că pentru viitor legătura dintre el și mine se va ține prin mijlocirea lui Pavel Constantin și Florica Fărcașu.

Tot cu această ocazie, eu i-am comunicat lui Betea că pentru reușirea călătoriei sale la Viena și pentru obținerea sprijinului și agrementului de plecare spre Paris, dela autoritățile franceze din Viena, trebuesc procurate informațiuni. Betea a fost de acord cu acest lucru și mi-a spus că s-ar putea procura aceste informații dela prietenul său Pavel Constantin director la Institutul de Statistică.

~~Dela~~ În jurul zilei de 10 Februarie 1948, Betea Nicolae, prin Pavel Ctin și Florica Fărcașu, mi-a cerut să am o întrevedere cu prietenul său Pavel Constantin.

Întrebare: Unde a avut loc prima întâlnire dintre Dta și Pavel Constantin, în urma celor discutate de Dta și Betea Nicolae.?

Răspuns: Prima întâlnire cu Pavel Constantin, cu care ocazie l-am cunoscut pentru prima dată, am avut-o într-o garsonieră dintr-un blok situat în str. Gheorghe Lazăr No. 4, et. III -. Pavel ~~...~~ și nici Florica Fărcașu nu mi-au spus cui anume aparține această ~~întâlnire~~ - garsonieră.

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: Această întâlnire dintre mine și ~~Florica~~ Pavel Constantin a fost aranjată de Florica Farcașu, în felul următor: Florica Farcașu mi-a comunicat că Betea Nicolae fiind nerăbdător să fugă în străinătate, îmi cere să stau de vorbă cu prietenul său Pavel Ctin în această chestiune. I-am comunicat lui Florica Farcașu că sunt de acord cu această cerere.

După aproximativ o zi, Florica Farcașu mi-a spus că Pavel Ctin a stabilit mobil în care urmează să aibă loc întâlnirea cu mine: Florica Farcașu mi-a spus că trebue să merg până în str. Sf. Ctin și Elena, de lângă cișmigiu, să merg în str. Gh. Lazăr, să intru în blokul Nr 4. atrăgându-mi în mod special atenția că blokul are o poartă mare încadrată într-o ramă ~~ro~~ roșie de piatră șlefuită, că în vestibulul blokului sunt câteva trepte și o platformă, în dreapta fiind situată camera portarului, despre care mi-a spus să mă ferese casă nu fiu văzut, după care urma casa scărilor cu ascensorul, cu eșe. trebuia să mă urc până la etajul III., unde trebuia să sun la ușa din fața ascensorului partea dreaptă. Florica Farcașu comunicându-mi cele de mai sus, mi-a precizat că la această întâlnire ku Pavel trebue să merg singur, fără ea, trebue să memorizez bine toate amănuntele de mai sus, pentru a nu greși locul indicat, mai ales că atunci pentru prima dată trebuia să-l cunosc.

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: personal pe Pavel Ctin.

Respectând toate indicațiile date de Fărcașu Florica, am mers la locul indicat, unde l-am găsit pe Pavel Ctin, deschizându-mi chiar el personal ușa. și cu care am stat de vorbă.

Întrebare: Care a fost obiectul discuțiilor dintre d-ta și Pavel Ctin cu ocazia acestei prime întâlniri, din str. Gh. Lazăr No. 4.?

Răspuns: discuțiile dintre mine și Pavel Ctin cu ocazia acestei prime întâlniri, au fost următoarele: - Pavel Ctin mi-a comunicat cererea lui Betea în sensul ca eu să grăbesc plecarea lui Betea din țară în mod clandestin, la care i-am răspuns că nu am posibilități pentru acea dată și că Betea trebue să mai aștepte puțin. - Pavel mi-a comunicat o altă cerere a lui Betea, adică de a-l ajuta să-și găsească o nouă locuință unde să stea ascuns, întrucât la inginerul dela Zărnești, unde Betea se afla în acel timp, nu mai putea să rămână. I-am promis lui Pavel că voi face ceva pentru Betea, iar răspunsul i-l voi comunica prin Florica Fărcașu. În continuare, i-am vorbit lui Pavel despre faptul că în vederea plecării lui Betea la Viena și de acolo mai departe, omul de legătură al Francezilor cere material informativ, în schimbul căruia, francezii consimt să-și dea ajutorul și agrementul în vederea plecării spre Paris; Am propus lui Pavel să-mi procure datele necesa-

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Mod. 185

Urmare: - mântului din anul 1948, în acest scop.
I-am făcut această propunere lui Pavel, în urma
celor discutate cu Betea Nicolae în acest sens.
Pavel a fost de acord, dar a făcut rezerva
că lucrarea cu datele recensământului ~~încă nu~~
este încă sub tipar și în cel mult două săptă-
mâni mi-o va pune la dispoziție. Apoi i-am
mai cerut lui Pavel câteva formulare de ordine
de serviciu, în alb, cu antetul serviciului de
Statistică, care îmi sunt necesare în legătură
cu trecerile peste graniță. Pavel mi-a comu-
nicat că este de acord și am stabilit că atât
aceste formulare cât și lucrarea recensământului
din 1948, să mi-le transmită prin Florica
Fărcașu.

- După toate aceste discuții, Pavel Ctin mi-a
făcut o nouă expunere în legătură cu grupul
de comuniști naționaliști din jurul lui Pătră-
șcanu, grup din care face parte atât el
cât și Betea.

În legătură cu discuțiile avute cu Pavel la
această întâlnire, am dat mai multe amănunte
în declarațiile mele anterioare -.

Întrebare: Ce anume ai organizat d-ta în legă-
tură cu fuga din țară în mod clandestin a lui
Betea, în urma discuțiilor ce ai avut cu
Pavel Constantin în str. Gh. Lazăr N°. 4 ?

Răspuns: În urma întrevederii cu Pavel Ctin,
a luat legătura cu Florica Farcașu și Virginia
Giurcă, cu care am aranjat ca Betea Nicolae
să fie găzduit la d-na Santoma din Cluj.

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: str. Avram Iancu (mama Virginiei Giurea).
Apoi i-am cerut lui Florică Forcosu ca să comunice lui Pavel Constantin aceste aranjamente.
După vreo săptămână, Florică Forcosu mi-a spus că a aflat dela Pavel, că acesta personal l-a dus pe Betea la Cluj, la gazda stabilită.
Intrebare: Ce alte întâlniri ai mai avut și cu Pavel Cstin și în ce scop?
Răspuns: Pela începutul lunei Martie 1948, în jurul orticarilor din spatele fostei Prefecturi de Poliție, am mai avut o întâlnire cu Pavel Constantin, la cererea acestuia, cu care ocazie am discutat următoarele chestiuni:
- Pavel mi-a vorbit despre incidentul întâmplat lui Potârcanu în legătură cu cărțile date de acesta cu dedicație fostului Rege Mihai.
- Mi-a vorbit despre acțiunile lui L. Potârcanu care Ministru de Justiție de a ajuta personalități burgheze de a scăpa dela Tribunalul Poporului și alte instanțe judecătorești;
- Mi-a vorbit despre acțiunea grupului lui L. Potârcanu de a face legătura cu alte grupări reacționare, în vederea luptei împotriva regimului și guvernului din RPR;
Apoi, mi-a mai vorbit despre situația complicată a lui L. Potârcanu, care avea un fel de domiciliu obligatoriu acasă, și despre sfatul pe care el, (Pavel) i-l-a dat lui Potârcanu de a fugi în străinătate; In încheiere, Pavel mi-a spus, că mulți membri

Semnătura,
Silviu Brăcinaș

Mod. 155

Urmare: ai grupului lui Pătrășcanu sau arestați
și la închisoare, cerându-mi ca din legăturile
mele să strâng cotizații, pe care să i le dau
lui spre a ajuta pe cei deținuți.
Dela această dată, nu l-am mai întâlnit
pe Pavel Constantin și am ținut legătura cu
el prin Florica Farcașu.
Intrebare: Mai sus, d-ta ai arătat că la
prima întrevedere ce ai avut-o cu Pavel, ai stabilit
cu acesta ca să-ți dea o lucrare cu privire
la recensământul din 1948 și unele ordine de
serviciu în alb cu antetul I.C.S.? Arată
d-ta dacă ai primit dela Pavel aceste lucrări
și anume și prin cine anume?
Răspuns: Pela începutul lunei Martie 1948,
după câteva zile dela întâlnirea ce am avut-o
cu Pavel în jurul anticarilor, acesta (Pavel),
mi-a transmis prin Florica Farcașu un volum
învelit cu hârtie albă cuprinzând datele sta-
tistice ale recensământului făcut în Ianuarie
1948 și cinci formulare de ordine de servi-
ciu, în alb, cu antetul I.C.S și ștampila îm-
preună cu semnătura.
Florica Farcașu, mi-a predat acest volum îm-
preună cu formularele chiar la locuința ei
unde eu stăteam ascuns la acea dată.
Intrebare: Ce ai făcut d-ta ~~mai~~ mai departe
cu volumul ce cuprindea date statistice cu privire
la recensământul din 1948 și cu ordinele de serviciu
în alb, ce ți-au fost date de Pavel Constantin?
Răspuns: In jurul datei de 17 Martie 1948,

Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Urmare: am organizat fuga în străinătate a unui grup în frunte cu George Manu, căruia iam predat volumul cu datele recensământului din 1948, spre al duce francezilor la Viena.
George Manu, plecase la Timișoara, dar întrucât fuga în străinătate a eșuat, Manu a fost nevoit să se reîntoarcă la București cam pela 19. Martie 1948, și a fost găzduit în ~~str.~~ locuința Floricăi Forcoșu, din str. Ștefan Mihăileanu. Din precedere am cerut Floricăi Forcoșu să ducă volumul recensământului și ordinele de serviciu la o locuință lui Tertulian Langa (varul lui H. Comaniciu).
unde cu unu trecea geamantanul cu îmbrăcăminte și bani, pentru a le ascunde în unul din aceste geamantane.
După aproximativ trei zile, după arestarea lui Forcoșu Florica și Manu, m'am dus la Tertulian Langa să-mi ridic geamantanele, cu care ocazie, acesta mi-a comunicat că Forcoșu Florica, a ridicat din unul din geamantanele mele un pachet învelit în hârtie albă și niște formulare, spunându-i că vrea să le ardă pentru a nu i-se întâmpla ceva rău lui Pavel.

După ce am citit prezentul proces-verbal de interogator cuvânt cu cuvânt și am constatat că corespunde în totul cu cele declarate de mine, îl susțin și semnez propriu

Anchetator
Lt. de Sec.
[signature]

Anchetat.
Semnătura,
Silviu Crăciunaș

Mod. 185

Prezentul proces-verbal de interogatoriu este identic cu originalul.- 479

~~500~~

mentiti

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

STOIAN AVRAM, născut la 1 Mai 19o3 în com.Moineşti jud. Bacău, fiul lui BERL şi ITA, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str.Fundaţiei Nr.6

16 Iunie 1953, Bucureşti
Interog.a început la ora 8,3o
" s'a terminat " 11

Intrebare
Unde faci dta serviciu?

Răspuns
Sunt directorul contabilităţii la Direcţia Generală a Presei încă din anul 1951.

Intrebare
Ce alte ocupaţii ai avut dta din punct de vedere profesional?

Răspuns
Din anul 1934 şi până în anul 1947 am avut o colectură a Loteriei de Stat.In colectura loteriei de stat făceam şi operaţiuni de efecte,cupoane,acţiuni.Din 1947 până la naţionalizare am fost director la Banca Economică.La naţionalizare am fost transferat la Centrala Uleiurilor unde am lucrat în calitate de director la începutul anului 1949 c nd am trecut la centru de difuzare a presei (Slova).Concomitent cu aceste ocupaţii din 1945 până în 1948 am lucrat la Scrisul Liber (Scânteia).

Intrebare
Ce politică faci dta?

Răspuns
Sunt membru al PMR încă din anul 1947, până în 1947 am simpatizat PCR pentru care am activat puţin şi în ilegalitate.

Intrebare
Arată ancheti cu ce persoane ai avut legături în ilegalitate pe linia activităţii de partid.

Răspuns
Am avut legături cu tov.I.BACAL şi BARBU ZAHARESCU.

./. ss/STOIAN AVRAM

Intrebare

Cu alte persoane care lucrau ilegal ai avut legături?

Răspuns

Nu-mi amintesc să fi avut legături cu alte persoane.

Intrebare

Ai cunoscut dta oameni care activau ilegal.

Răspuns

Nu am cunoscut.

Intrebare

Pe CALMANOVICI EMIL ing.constructor l-ai cunoscut dta?

Răspuns

Da l-am cunoscut.

Intrebare

Când l-ai cunoscut dta pe CALMANOVICI E.?

Răspuns

Nu pot preciza când l-am cunoscut.In timpul războiului, cred că de prin 1940 CALMANOVICI EMIL venea la biroul meu,unde cumpăra efecte de stat pentru licitaţie.

Intrebare

Arată cum îl cunoşti dta şi arată tot ce ştii despre activitatea lui CALMANOVICI în timpul războiului.

Răspuns

Stiam că CALMANOVICI are un birou mare de construcţie, cu mai mulţi ingineri şi cu mai mulţi funcţionari şi că avea multe lucrări şi la Stat.Mai ştiu că el era un om de stânga, acest lucru,l-am sesizat din discuţiile cu dânsul fără să vorbim concret despre ataşamentele politice ale fiecăruia.

Intrebare

In ce raporturi ai fost dta cu CALMANOVICI?

Răspuns

Raporturile dintre noi au fost în timpul războiului dela client la vânzător şi încet încet au devenit de prietenie, discutând cu el chestiuni politice.In 1945 CALMANOVICI mi-a propus şi eu am acceptat să intru în Consiliul Societăţii Scrisul Liber.Astfel mă întâlneam cu el până în 1947 la biroul meu şi din 1947 la Banca Economică unde eu lucram.

Intrebare

Ce servicii ţi-a cerut CALMANOVICI EMIL în timpul războiului.

Răspuns

Nu mi-a cerut CALMANOVICI niciodată nici un serviciu.

./. ss/STOIAN AVRAM

Intrebare

In timpul războiului s'a efectuat vreo tranzacţie între dta şi CALMANOVICI EMIL cu privire la transformarea leilor în aur.

Răspuns

Nu-mi aduc aminte să fi făcut în timpul războiului vreo tranzacţie de dolari sau de aur cu CALMANOVICI.

Intrebare

Ancheta îţi cere să arăţi dacă după 23 Aug.1944 ai cumpărat aur dela CALMANOVICI sau ai vândut.

Răspuns

Da prin 1945-1946 şi în 1947 i-am vândut lui CALMANOVICI EMIL medalii de aur pe care mi le revindea succesiv.

Intrebare

In ce condiţiuni s'a făcut tranzacţiile între dta şi CALMANOVICI?

Răspuns

CALMANOVICI îmi dădea lei şi eu îi dam medalii de aur sau invers îmi dădea medalii de aur şi eu îi predam lei.Din afacerile noastre eu aveam un comision de aproximativ 3%.

Intrebare

Precizează dta sumele care au fost schimbate între dta şi CALMANOVICI şi ce cunoşti dta despre folosirea aurului de către CALMANOVICI.

Răspuns

Schimba cumpăra de obicei luni dimineaţa,sau începutul săptămânii,în jurul a 3o buc.medalii de aur pe care le revindea la sfârşitul săptămânii.Nu ştiu cum folosea CALMANOVICI aurul pe care îl cumpăra dela mine.

In 1947 cu ocazia stabilizării i-am schimbat un stoc de aproximativ 15o buc.medalii la Banca Naţionale pentru care am primit un mic comision dela CALMANOVICI EMIL.

Intrebare

Alte servicii ţi-a cerut CALMANOVICI?

Răspuns

Imi aduc aminte că prin anul 1945-1946 CALMANOVICI îmi cerea note informative despre atmosfera din bursă spunându-mi că-i sunt cerute de forurile superioare de partid.

Intrebare

Arată anchetei cum îi transmiteai dta aceste note şi unde?

./.   ss/STOIAN AVRAM

Răspuns

Venea la biroul meu la două trei zile unde îi predam notele scrise care conţineau informaţiile respective.

Intrebare

Când i-ai dat prima notă.

Răspuns

In 1946 în jurul împrumutului de stat.

Intrebare

Ce cuprindea:

Răspuns

Preţurile medaliilor şi a devizelor. Despre Bursa de acţiuni.

Intrebare

De câte ori i-ai dat note scrise.

Răspuns

I-am dat note informativă odată pe săptămână sau la două săptămâni în mod neregulat. Ultimele informaţii i le-am dat în August 1947 în preajma stabilizării. Dela această dată nu am mai avut nici un fel de raporturi de acest fel.

Intrebare

Arată anchetei cuprinsul informaţiilor transmise în această perioadă.

Răspuns

In afară de cursul acţiunilor şi al valutelor, l-am informat despre starea de spirit din Bursă. Nu-mi aduc aminte să-i fi dat şi alte informaţii.

Intrebare

Dece aţi întrerupt această activitate informativă.

Răspuns

Deoarece eu am intrat în 1947 la Banca Economică şi în general eu nu mai eşeam în oraş, iar el dela un timp nu mi-a mai cerut astfel de note informative.

Intrebare

Cine dintre prieteni sau cunoscuţi au fost de faţă cu ocazia unei asemenea note sau care au cunoştinţă despre faptul că dta îi furnizai informaţii lui CALMANOVICI.

Răspuns

Eu nu făceam publică chestia asta şi nu-mi aduc aminte să fi fost cineva de faţă când îi predam notele informative.

Intrebare

Ti-a spus CALMANOVICI cum transmite aceste note şi cui anume?

./. ss/STOIAN AVRAM

Răspuns

CAIMANOVICI mi-a spus că le transmite conducerii Partidului, dar cum le transmitea nu mi-a spus.

Intrebare

Când l-ai văzut dta ultima dată pe CAIMANOVICI?

Răspuns

In anul 195o sau 1951 CALMANOVICI mi-a dat un telefon stabilind o întâlnire cu el la biroul său din Ministerul Construcţiilor în vederea difuzărei de către Centrul de difuzare a Presei a unui buletin a Ministerului de Construcţii. Am discutat în fugă el fiind foarte ocupat, iar ulterior nu a mai revenit în această problemă, şi nici nu l-am mai întâlnit de atunc

Intrebare

Mai ai ceva de adăugat la întrebările puse mai sus.

Răspuns

Nu mai am nimic de adăugat.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt şi am constatat că el conţine în întregime cele declarate pentru care îl susţin şi semnez.

Anchetator
Lt.Maj.de Securitate
G.Rujan

ss/STOIAN AVRAM

404 ~~505~~

A N G A J A M E N T

Subsemnatul STOIAN AVEAM cu ultimul domiciliu în str.Fundaţiei 6 îmi iau angajamentul de a nu discuta cu nici o persoană nici chiar cu soţia mea, cercetarea mea în legătură cu CALMANOVICI luând la cunoştinţă că în caz de divulgare voi suferi rigorile legii fiind secrete de stat.

ss/STOIAN AVRAM

16.VI.1953

485 ~~506~~

Proces-Verbal de interogator

~~Arestat~~ Stoian Avram, născut la 1 Mai 1903 în com Moinești, jud. Bacău, fiul lui Berl și Ita, cu ultimul domiciliu în București str Fundației No. 6.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

16. Iunie 1953.

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 6 și 30 min.
" s'a terminat la " 11 și "

Intrebare: Unde faci dta serviciu

Răspuns: sunt directorul contabilități la direcția Generală a Presei încă din anul 1951

Intrebare: Ce alte ocupații ai avut dta din punct de vedere profesional.

Răspuns: Din anul 1934 și până în anul 1947 am avut o colectură a Loteriei de stat. In colectura loteriei de stat făceam și operațiuni de efecte, cupoane acțiuni. Din 1947. până la Naționalizare am fost director la Banca Economică. La Naționalizare am fost transferat la Centrala Uleiurilor unde am lucrat în calitate de director ~~până anul în~~ la începutul anului 1949 când am trecut la centrul de difuzare a presei (slova) concomitent cu aceste ocupați din 1945 până în 1948 am lucrat la Scrisu Liber (Scânteia)

Intrebare: Ce politică faci dta

Răspuns: Sun membru al P.M.R. încă din anul 1947 până în 1947 am simpatizat P.C.R pentru care am

Semnătura,

Mod. 185

Urmare: activat puțin și in ilegalitate.
Intrebare: Arată anchetei cu ce persoane ai avut legături in ilegalitate pe linia activității de partid.
Răspuns: Am avut legături cu tov. I. Bacul, și Borha Zaharescu.
Intrebare: Cu alte persoane care lucrau ilegal ai avut legături
Răspuns: Nu-mi amintesc să fi avut legături cu alte persoane:
Intrebare Ai cunoscut dta oameni care activau ilegal
Răspuns: Nu am cunoscut.
Intrebare: Pe Calmanovici Emil Ing. Constructor l-ai cunoscut dta.
Răspuns: Da l-am cunoscut.
Intrebare: Când l-ai cunoscut dta pe Calmanovici E.
Răspuns: Nu pot preciza când la-m cunoscut. In timpul războiului, cred că de prin 1940 Calmanovici Emil venea la biroul meu, unde cumpăra efecte de stat pentru licitație.
Intrebare: Arată cum il cunoști dta și arată tot ce ști despre activitatea lui Calmanovici in timpul războiului
Răspuns: Stiam că Calmanovici are un birou mare de construcție, cu mai mulți Ingineri și cu mai mulți funcționari; că avea multe lucrări și la Stat. Iar știu că el era un om de stânga, acest lucru, l-am sesizat din discuțiile cu dânsul fără să vorbim concret despre atașamentele politice ale fiecăruia.
Intrebare: In ce raporturi ai fost dta cu Calmanovici
Răspuns: Raporturile dintre noi au fost in timpul războiului dela client la vânzător și incet incet au

Semnătura, [signature]

Urmare: devenit de pretenţii discutând cu el chestiuni politice. In 1945 Calmanovici mea propus săi eu am acceptat să intru în Consiliul Societăţii Scrisul Liber. Astfel mă intâlneam cu el până în 1947 la biroul meu şi din 1947 la Banca Economică unde eu lucram.

Intrebare: Ce servici ţi-a cerut Calmanovici Emil în timpul războiului

Răspuns: Nu mia cerut Calmanovici nici odată nici un serviciu.

Intrebare: In timpul războiului sa efectuat vreo tranzacţie între Dta şi Calmanovici Emil cu privire la transformarea leilor în aur.

Răspuns: Nu-mi aduc aminte să fi făcut în timpul războiului vreo tranzacţie de valori sau de aur cu Calmanovici

Intrebare: Ancheta iţi cere să arăţi dacă după 23 August 1944 ai cumpărat aur dela Calmanovici sau ai vândut.

Răspuns: Da prin 1945-1946 şi în 1947, iam vândut lui Calmanovici Emil medali de aur pe care mile revindea succesiv.

Intrebare: In ce condiţiuni sa făcut tranzacţiile între Dta şi Calmanovici

Răspuns: Calmanovici îmi dădea lei şi eu îi dam medali de aur sau invers îmi dădea medali de aur şi eu îi predam lei. Din afacerile noastre eu aveam un comision de aproximativ 3%

Intrebare: Precizează Dta sumele care au fost schimate între Dta şi Calmanovici şi ce cunoşti Dta despre folosirea aurului de către Calmanovici

Răspuns: Schimbar de cumpăra oricei luni dimineaţa, la

Semnătura [signature]

Urmare: începutul săptămânii, în jurul a 30 buc monezi de aur pe care le revindeau la sfârșitul săptămânii. Nu știu cum folosea Calmanovici aurul pe care îl cumpăra dela mine.
In 1947, cu ocazia stabilizării s-am schimbat un stoc de aproximativ 150 buc medalii la Banca Națională pentru care am primit un mic comision de la Calmanovici Emil.
Intrebare: Alte servicii ți-a cerut Calmanovici
Răspuns: Imi aduc aminte că prin anul 1945 1946 Calmanovici îmi cerea note informative despre atmosfera din bursă spunându-mi că-i sunt cerute de forurile superioare de partid.
Intrebare: Arată anchetei cum și îi transmiteai d-ta aceste note și unde
Răspuns: Venea la biroul meu la două trei zile unde îi predam notele scrise care conțineau informațiile respective.
Intrebare: Când i-ai dat prima notă
Răspuns: In 1946 în jurul împrumutului de stat.
Intrebare: Ce cuprindea:
Răspuns: Prețurile medaliilor și a devizelor. despre Bursa de acțiuni.
Intrebare: De câte ori i-ai dat note scrise
Răspuns: I-am dat note informative odată pe săptămână sau la două săptămâni în mod neregulat. ultimile informații i-am dat în August 1947 în preajma stabilizării, dela această dată nu am mai avut nici un fel de raporturi de acest fel,
Intrebare: Arată anchetei cuprinsul informațiilor transmise în această perioadă.

Semnătura: [signature]

Urmare: Răspuns: In afară de cursul acțiunilor și al valutelor. L-am informat despre starea de spirit din Bursă. Nu îmi aduc aminte să-i fi dat și alte informații.

Intrebare: De ce ați intrerupt această activitate informativă.

Răspuns: Deoarece eu am intrat în 1947 la Banca Economică și în general eu nu mai eșeam în oraș iar el dela un timp nu mea mai cerut astfel de note informative.

Intrebare: Cine dintre prieteni sau cunoscuți au fost de față cu ocazia unei asemenea note sau care au cunoștință despre faptul, că Dta îi furnizai informați lui Calmanovici.

Răspuns: Eu nu făceam publică această notă și nu-mi aduc aminte să fi fost cineva de față când îi predam notele informative.

Intrebare: Ți a spus Calmanovici cum transmite aceste note și cui anume.

Răspuns: Calmanovici mea spus că le transmite conducerei Partidului, dar cum le transmitea nu mea spus.

Intrebare: Când l-ai văzut Dta ultima dată pe Calmanovici.

Răspuns: In anul 1950 - sau 1951 Calmanovici mea dat un telefon stabilind o întâlnire cu el la biroul său din Ministerul Construcțiilor în vederea difuzărei de către Centrul de difuzare a Presei a unui buletin a Ministerului de Construcții. Am discutat în fugă el fiind foarte ocupat, iar ulterior nu a mai revenit în această problemă.

Semnătura: [signature]

Urmare: și nici nu l-am mai întâlnit de atunci

Întrebare: Mai aveți ceva de adăugat la întrebările puse mai sus.

Răspuns: Nu mai am nimic de adăugat.

Prezentul Proces Verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și am constatat că el conține în întregime cele declarate pentru care îl susțin și semnez.

Anchetator
Lt. Maj. de sec.

13 Mai 1954
Dosar Lucrețiu Pătrășcanu
Vol. conține un număr de
508 - cinci sute opt file.
Lt Maj

Prezentul dosar conține
487 - (Patru sute optzeci și șapte file)
6 III 956

Semnătura: